

אשרי תמימי דרך ההלכים בתורת ה'

תורה

וזאת העזרבים

תורה ד'

מהספר הקדוש והנורא
ליקוטי מוהר"ן (תנינא)

וגלויים לה התפילה
וכלל מאמרי ליקוטי ההלכות
ויותר הביאורים הסוככים עליה

מהדורה מיוחדת ל'ומדי התורה הזמנית

ה' שלחני רחמי ל'שמך לב ל'מך א' שנת ר'צ"ו

אשרי תמימי דרך: החלבים בתורת ה'

תורה

ואת העוזרבים

תורה ד'

מהספר הקדוש והנורא
ליקוטי מוהר"ן (תנינא)

ונלווים לה התפילה
וכלל מאמרי ליקוטי החלכות
ויתר הביאורים הסוככים עליה

מהדורה מיוחדת ללומדי התורה הזמנית

התודה והברכה

למכון תורת הנצח, בראשות הרה"ח ר' נתן בורשטיין שליט"א,
על אדיבותם בנתינת ה"ליקוטי הלכות" המהודר שבהוצאתם, לזיכוי
הרבים

התורה הזמנית הינה התורה שהולכים עימה אלפי אנשי שלומינו בארץ ובתפוצות כפי
רצון רבינו הקדוש

"דבר עמנו כמה פעמים שרצונו חזק מאד שגלך עם התורות שגלה. דהיינו לילך תחלה
איזה זמן עם תורה פלוגית בערך ב' או ג' חרשים, דהיינו שיהיו כל עבודתו והלכו ביד אתה'
על פי הנאמר באותה התורה, וכל הפלתו ושיחתו יהיה לזכות להגיע למה שנאמר באותה
התורה, וכן יתנהג איזה זמן. ואחר כך ילך איזה זמן עם תורה אחרת, וכן אחר כך, עד שיגמר
לילך עם כל התורות. ודבר כמה פעמים מזה. אשרי מי שיאחז בזה" (שיחות הר"ן רצז)

יו"ל ע"י

ארגון "תמימי דרך"

שע"י ע"ר נחלת חן

לע"ג

הרה"ח ר' אלעזר ב"ר שלמה יהודה ז"ל

ומרת איטא בת ר' דוב בעריש ע"ה

ולהצלחת וישועת

הרה"ח ר' בנימין יעקב נתן בן איטא הי"ו וויצהגדלד

ובני בית בכל מילי דמיטב

מבוא

תורה ומנחה חדשה לה'

עולם חדש הולך להיגלות לנו.

תורה חדשה ומאירה נפתחת לפנינו.

מאמר רחב וכולל, בוקע גידים ורקיעים, האמור לשנות את כל ההוויה שלנו.

הלוא היא תורה ד' "ואת העורבים צויתי לכלכלך" - בה משדד סבא דסבין ויניק דיניקין את כל מערכות הטבע, וחושף את התגלות הרצון העליון, איך שהכל מתנהג אך ורק ברצונו יתברך.

-><

בחודשים הבאים אנו הולכים ברצונו יתברך, להאיר עם התורה הזאת את ימי המועדים הזמנים והרגלים הבאים עלינו לטובה.

החל מארבעים יום שקודם לימי הפורים בהם נעסוק בה להכניע את המן עמלק, אותה קליפה שכל אחיזתה מ'אשר קרך' ממקרה הטבע וקרירות האמונה, המטילה ספק באמיתת המציאות של הרצון העליון, ובפורים ובמגילה מתגלה על ידי הרב חסד מרדכי היהודי שכל צירוף המקרים מתנהג רק ברצונו של עילת העילות וסיבת כל הסיבות והמקרים.

ובהמשך בימי חודש הניסים וחג הפסח, לימוד התורה יסייע בעדנו להכיר את רוב חסדו אשר עשה עמנו בהוציאנו ממצרים באותות ומופתים נוראים, ולחוש את אותו רצון ואהבה והארה העליונה שהאיר עלינו אז ולהרגיש כאילו יצאנו משם עכשיו ממש.

וביותר בימי ספירת העומר וההכנה לקבלת התורה ובחג בשבועות עצמו, נזכה יחד עם השקידה וההליכה עם התורה, לשמוע ולהאזין לקול הקריאה והרצון המכרזת בקולות וברקים - כי ה' הוא האלקים ואין עוד מלבדו.

-><

הרבה ענינים נשגבים כלולים בתורה זו, שכל אחד בפני עצמו הוא תיקון מושלם בתכלית בשורש הבריאה, וקצר המצע להאריך בהם, ואולם נקודה אחת ישנה בתורה החופפת מעל הכל והיא ענין ההתחדשות, וההתרחקות מהזקנה וההתיישנות עד קצה האחרון. שכן כל כח אותם חיות רעות חכמי הטבע מצח הנחש המוזכרים בתורה, והתגברות מידת האכזריות, היא תוצאה מכך שאין מתחדשים ומוסיפים אור קדושה ודעת בכל יום ויום¹.

ודבר זה נחוץ עבורנו עתה מאד, עם התחלת לימוד התורה הזמנית, להכניס בנו את נקודת ההתחדשות - שבכל יום ויום ובכל זמן ומצב, גם הצר והמצער ביותר - לא ניסוג חלילה אלא עוד נוסיף אור קדושה ודעת, ונעצים בו את הרצון והחשק להתקרב אליו יתברך יותר ויותר.

והדברים אמורים בעיקר גם כלפי ההתחדשות הנצרכת עם התחלת ההליכה עם התורה הזאת, לחדש את רצוננו לקיים רצון צדיק לילך עם תורתו, בבחינת "בהקריבכם מנחה חדשה לה'", להתגבר על טבע ההרגל וההתיישנות, ולהתחיל בהתחדשות חדשה, ללמוד לעיין ולהעמיק בתורה דידן ולהתבודד ולהשיח לבנו בה, ולמצוא בפנימיותה את אורו הקדוש המפעם בה, שממנו תוצאות חיים והתחדשות.

אכן, יש לזכור בכל עת ההליכה עם התורה, כי שורש הכל הוא הצדקה, העבודה הקדושה הסובבת את כל התיקונים שבתורה, היא הפותחת ומרחבת את כל הפתחים, היא הכלי בו מתקבל שפע חסדו יתברך על

---

1. ובמאמר מוסגר יש לציין, שבאותו חג השבועות תקס"ט שנאמרה התורה, שחל ביום ראשון ושני, במוצאי שבת בליל החג הראשון שח רבינו הק' את השיחה הנודעת (שיחה נא - עיין ב'פרפראות לחכמה'), שם נאמר: "גם אין טוב להיות זקן; הן חסיד זקן והן צדיק זקן. זקן אין טוב, כי צריך רק להתחדש בכל יום להתחיל בכל עת מחדש".

ובליקוטי הלכות ספר תורה ה"ד אות כ"א כותב מוהרנ"ת ז"ל: וכמו שהזכיר אדמו"ר ז"ל בקול רם, בקול חזק מאד, בעת שהוכיח אותנו ועורר והקיץ אותנו בדבריו הנוראים, ואמר אז בזה הלשון, אלט טאר מען ניט זיין וכ' (אסור להיות זקן!). וכנ"פס קצת מזה בסוף הספרי מעשיות, עין שם (שיחות הר"ן סימן נא).

ברואיו, ממנה ההארה העליונה המגלה שאין חיוב הטבע כלל והכל מתנהג ברצונו יתברך, והיא בעיקר מצלת אותנו מהתיישנות וזקנה, ומעלה ארוכה ומרפא לכל חולי ומחלה בכנפיה.

אכן, לא מדובר רק בצדקה רגילה שהיא טבועה באדם, אלא בצדקה בה מתעלים מעל את הטבע ומשברים את האכזריות שבנו להופכה לרחמנות. וכל פעולה ומעשה של חסד וצדקה ודבר שבקדושה שמתגברים על הרצון העצמי הטבעי מפני רצונו יתברך, זוכים להכניע ולשדד את מערכות הטבע ולגלות בעולם את הרצון העליון.

ובודאי שהלימוד וההליכה בתורה זו בהתחדשות בעוז ותעצומות, פועלת את פעולת הצדקה הגדולה ביותר, לשבר את כל האכזריות ולנדב את הרחמנות - ובאמצעותה יפתחו כל השערים ויתרחבו כל המיצרים ונזכה להיכנס לפני ולפנים, להתרצות לפניו לשפוך לב כמים נוכח פני ה'.

->->

ובימים אלו שרבים קמים עלינו ומבקשים את נפשינו, ויום יום יוצאים שואגים ומחרפים בדבריהם ובגזרותיהם האכזריות מערכות אלקים חיים, בזמן שנתקיים בנו מקרא שכתוב: "אשר חרפו ה' חרפו עקבות משיחך" - נתאזר לילך ולאחוז בחלוקי אבניו ואותיות תורתו של משיח ה', להטביע ולמגר בהם את מחשבות ומזימות חכמי הטבע מצח הנחש, וככל שנרבה לעסוק בלימוד ושקידה ועיון והתעמקות ושיחה בתורתו הק', יעורר ויתעורר הרצון העליון, ברצון שברצונות, להחיש את ביאת והתגלות גואלינו וצדקינו, תיקון ותקוות כל הדורות, אליו נכספת נפש כל חי כל הימים.

תוכן העניינים

ז	מבוא
ט	שיחות וסיפורים על התורה
יט	ליקוטי מוהר"ן
כה	קיצור ליקוטי מוהר"ן המשולש
	ליקוטי הלכות
לג	קריאת התורה ד'
לח	ענין קדיש
מד	ברכת שהחיינו
מה	תפילת מנחה ב'
נ	שבת ב'
נב	חול המועד ג'
נו	דגים ג'
סא	כלי היין א'
סח	גילוח ב'
ע	פדיון בכור ד'
עה	תרומות ומעשרות ב'
עז	ערב ג'
קז	שומר שכר ב'
קיט	ליקוטים מליקוטי הלכות
קפד	ליקוטי אבן
רא	פרפראות לחכמה
רטז	פרפראות לחכמה על הש"ס
רכב	מי הנחל
רכג	ביאור הליקוטים
רכו	העצות המבוארות
רכח	מכתבי שמואל
רל	ליקוטי תפילות
רמב	ארבע יסודות בהליכה עם התורה
רמד	הצעת דברים בסדר הלימוד בספר ליקוטי הלכות

שיחות וסיפורים על התורה

בשנת תקס"ט חזרו ונתגלגלו עלי מחדש מניעות עצומות מאד מאד מלהיות על שבועות וכל עקר הבלבול דעת שלי היה שהסיתו אותי, שאשאל את פי רבנו זכרוננו לברכה בעצמו אם להיות אצלו על שבועות ולבלי להסתכל על מניעות כאלה, אם לאו ואם הייתי שואל אותו בודאי לא היה מניח אותי להיות אצלו על שבועות בשום אופן כי בן היה דרכו זכרוננו לברכה שאף על פי שהיה חפץ שישבר האדם כל המניעות שבעולם ולבוא אצלו, אף על פי כן כששאלו אותו על דבר שהיו צריכין מסירת נפש לזה להיות אצלו ולשבר מניעות גדולות, היה מדחה את האדם ואמר לו שלא יהיה אצלו, והזהיר אותו שלא ימסר נפשו כל כך בשביל להיות אצלו ואמר שיש לו כמה טעמים על זה ומחמת זה נדחו כמה בני-אדם מלהיות אצלו בראש השנה ובעתים הקבועים, כי תקף כששאלו אותו הזהירם שלא ימסרו נפשם להיות אצלו כי בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, ועוד היו לו טעמים הרבה על זה ואני ידעתי כל זאת מכבר אבל אז קדם שבועות הנ"ל התגברו כנגדי המניעות בהתגברות ובהתפשטות חזק כל כך עד שעלה על דעתי לשאל אותו זכרוננו לברכה בעצמו מה לעשות, ואז היה הוא בעצמו בודאי מונע אותי מאד מלהיות אצלו כנ"ל אבל השם יתברך חזק לבבי וגם חברי רבי נפתלי חזק אותי הרבה ונזהרתי מאד מאד מלדבר עם רבנו זכרוננו לברכה כלל מזה והיה בדעתי לבלי לנסע לכאן עד סמוך לשבועות מאד כי אולי ידע לרבנו זכרוננו לברכה ממילא שלא על ידי, ויכול להיות גם כן שיחזיר אותי לביתי כאשר ארע לי בשנה הראשונה שנתקרבתי אליו, שמעצם המניעות שהיו כנגדי החזיר אותי על שבועות לביתי ואמר לענן זה מוטב שיתחלל שבת אחת וכו' על בן היה בדעתי לבלי לבוא לפניו עד סמוך לשבועות מאד, כדי שלא יהיה פנאי עוד להשיב אותי לביתי אך גם בביתי לא יכלתי להיות מעצם המניעות שהיו לי אז, והיו לי יסורים רבים מכל בני ביתי ומכל בית אבי ומכל בני העיר והכרחתי לנסע איזה ימים קדם שבועות לכאן לרבנו זכרוננו לברכה אך נזהרתי מאד מאד שלא יתודע הדבר לרבנו זכרוננו לברכה ואז חל שבועות ביום ראשון, ובערב שבת קדש שלפני שבועות סמוך לערב נודע הדבר לרבנו זכרוננו לברכה מפי אחרים שיש לי עתה מניעות ויסורים כאלה וכשהגיע סמוך לפנות היום נכנסתי אליו זכרוננו

לברכה כי ידעתי שעתה אי אפשר שיהיזיר אותי לביתי כי כבר פנה היום והתחיל הוא זכרונו לברכה לדבר עמי בצחות לשונו הקדוש ואמר לי: לא ידעתי כלל שיש לך עתה מניעות כאלה אלו הייתי יודע בודאי היית מכרח לחזור לביתך ולא היה מועיל שום דבר רק היית מכרח לשוב לביתך אך עתה שכבר אתה בכאן, סוף כל סוף כשנפטרי מכל מה שעובר על האדם אזי בודאי ענין זה טוב יותר מן הכל. אז מע קומט אלדינג איבער איז דאס פארט בעסער) וזכיתי להיות אצלו על שבועות ושבעתי התורה הנוראה ואת העורבים צויתי (לקוטי תניינא ד'), וכתבתי אותה בעזרת השם יתברך.

(ימי מוהרנ"ת ח"א לה)

מאמר וביום הבכורים סימן ד' נאמר בשבועות תקס"ט. שיחות הר"ן: השיחה מענין לשפך שיחו כבן המתחטא לפני אביו ומעשה מזקנו רבי נחמן סימן ז' היה אחר שבועות תקס"ט. סימן נ"א העולם הזה אינו כלום וכו' עד כי כבר הם יודעים מה לעשות עלידי התורה, ליל א' של שבועות מוצאי שבת תקס"ט, ואז אמר בתוך השיחה הנ"ל ענין תנו לבבכם לי וכו' המבאר במקום אחר (השתפכות הנפש בהקדמה). שם ענה ואמר וכו' שיעמדו וישקטו שמרי המוח וכו' קיץ תקס"ט.

(חיי מוהר"ן נט)

טוב מאד מי שיכול לשפך שיחו לפני השם יתברך ברחמים ותחנונים כבן המתחטא לפני אביו. כי הלא השם יתברך כבר קראנו בנים כמו שכתוב (דברים יא, א): בנים אתם לה' אלקיכם. על כן טוב מאד לפרש שיחתו וצערו לפניו יתברך כבן שקובל לפני אביו בתנועות של חן ורחמים שקורין "פיעשטשין". ואף אם נדמה להאדם שלפי מעשיו אינו כבן לפניו יתברך עם כל זה הלא השם יתברך קראנו בנים כנ"ל (כי בני כד וכו' כד קרויים לך בנים (קידושין לו).) ואם עתה הוא מגרש אותי חס ושלום מבחינת בן, הטוב בעיניו יעשה. עלי לעשות את שלי לעשות עצמי כבן כנ"ל. ומה טוב כשיכול לעזור לבו בתחנונים עד שיבכה ויוריד דמעות כבן לפני אביו:

ושמעתי מעשה מזקני רבי נחמן זכרונו לברכה כשהיה על הספינה. פעם אחד לא היה להם לחם ולא אכלו כמה ימים עד שהגיעו לאיזה עיר. ולא היה שם יהודים רק ישמעאלים, ולקח ישמעאל אחד את רבי נחמן הנזכר לעיל ונתן לו לאכל. והוא כבר לא אכל כמה ימים ונטל ידיו וברך ברפת המוציא.

וקדם שהתחיל לאכל בא לו על מחשבתו אל תלחם את לחם רע עין (משלי כג, ו). ומחשבות שלנו אינם דבר ריק כלל (כך אמר רבי נחמן זקני הנזכר לעיל בספורו מעשה זו), ולא ידעתי מה לעשות כי כבר ברכתי ברכת המוציא. אך אף על פי כן היה בדעתי למנוע מלאכל כלל מחמת המחשבה הזאת. אחר כך בא על מחשבתו: ואת העורבים צויתי לכלכלך (מלכים-א יז, ד), ואז אכל. (ואמר רבנו זכרוננו לברכה בעת ספורו זאת. וזה נראה והוטב בעיני מאד מה שהעמידו על המחשבה, שמשתמא כשבא על מחשבתו כך בודאי הוא כך באמת). כמו כן לענין כל המחשבות הבאים על האדם לבלבלו. אחר כך עוזרו השם יתברך ושולח לו מחשבה אחרת של התקרבות. כגון לענין הנזכר לעיל שלפעמים ידמה להאדם במחשבתו שאינו ראוי להיות כבן לפניו יתברך וכיוצא בזה אף על פי כן עליו לעשות את שלו כנ"ל. ואחר כך יעזרו השם יתברך וישלח לו מחשבות של התקרבות. כי באמת כל ישראל כלם קרויים בנים אצלו יתברך ועל כן ראוי לנו לפרש שיחתנו וצערנו לפניו יתברך כבן הקובל לפני אביו:

(שיחות הר"ן ז)

העולם הזה אינו כלום רק למשך אל התכלית הנצחי. ואין להסתפל אם יהיה לו מעות אם לאו. כי בין כך ובין כך יבלה ימיו בשוה, כי העולם הזה מטעה אותנו לגמרי. שמראה אל האדם כאלו הוא מרויח בכל פעם ובסוף אינו כלום. כאשר נראה בחוש ברב בני אדם שעוסקים ועובדים ימים ושנים בסחורות ומשא ומתן ולבסוף כשבאין לחשבון אין נשאר בידם כלום ואם אפלו משיג מעות לוקחין אותו מן המעות. והכלל ששניהם אין להם קיום ביחד דהיינו האדם עם המעות, רק או שלוקחין המעות מן האדם או שלוקחין האדם מהמעות. ומעולם לא נמצא שישאר אחד עם המעות רק כנזכר לעיל. גם היכן הוא כל המעות שעושין מימות עולם כי מעולם עושין תמיד מעות והיכן הוא כל המעות רק באמת אינו כלום לגמרי.

ולעבד ה': איני יודע מי הוא שיוכל לומר שיעבד את ה' לפי גדלת הבורא יתברך. מי שידע מעט מגדלתו יתברך איני יודע איך יכול לומר שיעבד אותו יתברך. ושום מלאך ושרף אינו יכול להתפאר על זאת שיוכל לעבד אותו יתברך רק העקר הוא הרצון להיות רצונו חזק ותקיף תמיד להתקרב אליו יתברך. ואף על פי שהכל חפצים ורוצים לעבדו, אף על פי כן אין כל הרצונות שוין. ויש חלוקים רבים ברצון. אפלו באדם אחד בעצמו בכלל

עת ובכל רגע יש חלוקים גדולים בין הרצונות. והפּלל שְעָקָר הוא הרצון והכּסופין שְיִהְיֶה כּוּסֵף תּמִיד אֱלִיו יתְבַרֵךְ. ובתּוֹךְ כֶּךָ מִתְפַּלְלִין וּלּוֹמְדִין וְעוֹשִׁין מְצוּוֹת. (ובְאֵמֶת לִפִּי גְדֻלְתּוֹ יתְבַרֵךְ כֹּל אֱלוֹ הָעֲבוֹדוֹת אֵינֶם כְּלוּם רַק הַכֹּל הוּא בְרַךְ "כֵּאלוֹ", כִּי הַכֹּל הוּא כְּמוֹ שְׁחֹק בְּעֵלְמָא כְּנִגְדַּתּוֹ יתְבַרֵךְ. בְּלִשׁוֹן אֲשֶׁכְּנִי קְלָאֵמִירֵשֶׁט).

גַּם חֲכָמוֹת אֵינֶם כְּלוּם רַק תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת. גַּם בְּתִמְיָמוֹת אֲסוּר לְהִיּוֹת שׁוֹטֵה. אֲבָל אִף עַל פִּי כֵּן חֲכָמוֹת אֵין צְרִיכִים כָּלָל. וּכְמִבְאֵר בְּמָקוֹם אַחַר (תּוֹרָה יט מד ח"ב). גַּם אֵין טוֹב לְהִיּוֹת זָקֵן; הֵן חֲסִיד זָקֵן וְהוּא צָדִיק זָקֵן. זָקֵן אֵין טוֹב, כִּי צָרִיךְ רַק לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם לְהִתְחַיֵּל בְּכָל עֵת מִחֻדָּשׁ. רַק יֵשׁ מֵה שֶׁהוּא מְשַׁבֵּיחַ כְּשֶׁהוּא זָקֵן. הֵינּוּ דְבַר אַחַר שְׂמוּסִיף כִּחַ כְּשֶׁמְזַקֵּן כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָרוֹנִם לְבִרְכָה (שְׁבַת עז:). גַּם הַפְּקָרוֹת אֵין צְרִיכִים. אִף עַל פִּי שְׂבָאֵמֶת אֲצִלִּי אֵינוֹ נִקְרָא הַפְּקָרוֹת כָּלָל. אֲדַרְבָּא לְהַפְּךָ כְּשֶׁרֹדֵף אַחַר עֶסְקִי עוֹלָם הָאֵה וְרוֹחֹק מֵעֲבוֹדָתוֹ יתְבַרֵךְ, זֶהוּ מִפְּקָר בְּאֵמֶת. אִךְ אִף עַל פִּי כֵּן אֲפִלוֹ מֵה שְׁנִקְרָא אֲצִל עוֹלָם הַפְּקָרוֹת, דִּהֵינּוּ מִי שְׂמִפְקִיר כָּל עֶסְקִי עוֹלָם הָאֵה מִכָּל וְכָל וְעוֹסֵק רַק בְּעֲבוֹדַת ה' שְׂאֵהוּ אֲצִל עוֹלָם הַפְּקָרוֹת, גַּם זֶה אֵין צְרִיכִים כִּי יְכוּלִים לְהִיּוֹת אִישׁ כְּשֶׁר בְּלִי הַפְּקָרוֹת.

אֵת זֶה תִּקְבְּלוּ מֵאֵתִי שְׂלֵא לְהִנְיַח עֲצָמוֹ לְהָעוֹלָם לְהִטְעוֹת. שְׂלֵא יִטְעֶה אוֹתוֹ הָעוֹלָם כִּי לֹא נִמְצָא אַחַד שְׂיִהְיֶה לוֹ קִיץ וְסוּף טוֹב מִן הָעוֹלָם. וְכָל בְּנֵי אָדָם שְׂהִיּוּ אֲפִלוֹ אוֹתָן שֶׁתִּפְסוּ בְיָדָם כָּל הָעוֹלָם הָאֵה כְּלוֹ, הֵיךָ סוֹפֵם רַע מֵאֵד, גַּם לְדוּרֵי דוֹרוֹת קִלְקְלוּ וְהִפְסִידוּ. וְאֲפִלוֹ אֲמוֹת הָעוֹלָם צְרִיכִים לִידַע מֵזֶה. מֵאַחַר שְׂאֵין הָעוֹלָם הָאֵה כְּלוּם, מֵה צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת. עַל זֶה צְרִיכִים זְכִיָּה מִן הַשְּׂמִים לְזִכּוֹת לִידַע מֵה שְׂצְרִיכִים לַעֲשׂוֹת, אִךְ יִשְׂרָאֵל אֵין צְרִיכִים לָזֶה. כִּי כִּבֵּר הֵם יוֹדְעִים מֵה לַעֲשׂוֹת עַל יְדֵי הַתּוֹרָה.

הָעוֹלָם אוֹמְרִים שְׂאֵין צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ גְּדוּלוֹת, וְאֵנִי אוֹמֵר שְׂצָרִיךְ דּוֹקָא לְבַקֵּשׁ גְּדוּלוֹת; לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ אַחַר הַצְּדִיק הַגְּדוֹל בְּיוֹתֵר דּוֹקָא. וּכְבֵּר מְבֹאֵר מֵזֶה בְּסִפְרֵים (תּוֹרָה ל, א) שְׂצָרִיךְ לְחַפֵּשׂ דּוֹקָא אַחַר הַצְּדִיק וְהַרְבֵּי הַגְּדוֹל בְּיוֹתֵר.

וּכְנִגְדַּת הַתְּאֻוֹת הַמְּטְרִידִים אֵת הָאָדָם. בְּאֵמֶת אֵין נִמְצָא שׁוּם תְּאֻוָּה כָּלָל, כִּי אֲכִילָה וּשְׂתִיָּה הוּא הַכִּרְחַ לְקִיוִם הַגּוּף, וְגַם בָּנִים מְכַרְחִים לְהוֹלִיד. וְכָל זֶה הָאָדָם מְכַרְחַת, וְאֵם כֵּן אֵין שׁוּם תְּאֻוָּה כָּלָל, רַק שְׂצְרִיכִים לְהִתְנַהֵג בָּהֶם בְּקִדּוּשָׁה וּבְטַהֲרָה. וְהַשְׂכָּל שֶׁל הָאָדָם יְכוּל לַעֲמֹד כְּנִגְדַּת כָּל הַתְּאֻוֹת, כִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יְהִיב חֲכָמָתָא לְחַכְמִין (דִּנְיָאֵל ב, כא). כִּי יֵשׁ לְכָל אַחַד חֲכָמָה בְּכַח, רַק שְׂצְרִיכִין לְהוֹצִיאֵם מִכַּח אֶל הַפְּעַל. וּבָזֶה הַשְׂכָּל לְבַד שְׂיֵישׁ

לכל אחד בכח חכמתו, דהינו מה שיש לו מעצם בריאתו, מלבד מה שהשם יתברך מוסיף לתן חכמה לחכמיו, בכח חכמתו לבד יכול גם כן לעמוד כנגד התאוות. ואפלו מי שכבר נמשך אחר תאוות עולם הזה ועבר מה שעבר ונפגם שכלו ונתבלבל ונתמעט, אף על פי כן במעט מעט שכל הנשאר יכול גם כן לעמוד. ואפלו נקדה אחת מן השכל יכולה לעמוד כנגד כל העולם עם התאוות. ובכל מקום שהוא יכולין להיות סמוכין לשם יתברך. ועין במקום אחר (תורה ו, טו, ח"ב) מזה שגם בשאול תחתיות חס ושלום יכולין להתקרב אליו יתברך ולעבדו יתברך באמת.

ענה ואמר: או שצריכין לזה רחמנות מהשם יתברך, או יגיעות ועבודות, או שצריכין שניהם שיהיה לו יגיעות גדולות בעבודת ה' וגם רחמנות מאתו יתברך, קדם שזוכין שיעמדו וישקטו שמרי המוח למטה עד שלא ירצה שום דבר בעולם ויהיה הכל שנה אצלו. בהתהלךך תנחה אותך בשכבך תשמר עליך והקיצות היא תשיחה, הינו שהכל שנה ואין שום חלוק בין העולם הזה ובין הקבר ובין העולם הבא. כי בהתהלךך תנחה אותך התורה. וכן בשכבך תשמר עליך, ששם בשכבך בקבר, שם גם כן השם יתברך והתורה, וכן והקיצות לעולם הבא וכו' (משלי ו, כב). כי מאחר שאין לו שום תאוה ורצון כלל לשום דבר. רק להשם יתברך ולהתורה, נמצא שהכל שנה אצלו. בין בעולם הזה. בין בקבר. בין בעולם הבא בכלם הוא דבוק רק בהשם יתברך ובהתורה. כי מי שמקשר בעולם הזה יש חלוק בין העולם הזה שהוא רחבת ידים ובין הקבר שהוא מקום צר וכיוצא בזה. אבל מי שנוהגך מחו ואין לו שום שמרים במוח הכל שנה אצלו כנוצר לעיל:

בלקוטי תנינא סימן ד', מה שמבאר שם מענין רפואת המכה ולכאורה אין פרוש לדברים הללו ומה ענינם במאמר זה. אמר המעתיק שמעתי מאנשי ש'לומנו שקדם שבועות הזה שנאמר בו המאמר הנ"ל חלה וכו' איש חשוב אחד מאנשי ש'לומנו בלאדיזין [רבי געציל], הינו שהיתה לו מכה גדולה בפי הטבעת רחמנא לצלן והיה חולה מאד. והרופאים משכו ידיהם ממנו כי אמרו שאינו יכול לחיות. כי אפלו אם תפתח המפה ותבקע, אז צריכין לנקות אותה ולהמשיך כל הלחות הרעה מתוכה, וכן שאר כל ההשתדלות הצריכין לרפואת המכה, וזה אי אפשר מחמת שהיא בתוך הפרכשתא ובדאי מות. ובאו אנשי לאדיזין על שבועות וספרו לרבנו זכר צדיק לברכה אודות כל

הנ"ל. אחר־כך בשבועות אמר רבנו זכרוננו לברכה המאמר הנ"ל ושם מדבר מענין רפואות המכה בפרטיות. וכשבאו לביתם נודע להם שבשעה שאמר רבנו ז"ל זה המאמר נבקעה המכה ותקף נקל לו [ר"ל] מכאבו, ואחר איזה ימים נגמר רפואת המכה בשלמות. והכלל אשר נראה לעינים פעמים אין מספר אשר כל הענינים שעברו בעולם, בפרט הענינים שעברו על אנשי־שלומונו הכל היה נכלל בתוך דברי תורתו הקדושה. ועל־ידי תורתו הקדושה המשיך רפואות ותקונים והמתקנות לכל הענינים שבפעולם, בכלליות ובפרטיות ברוחניות ובגשמיות:

אנשי שלומנו הזקנים ספרו איש מפי איש שכשסיים רבנו את הנאמר שם בסוף סעיף י"ב "ועל ידי בחינה זו, בחינת כהן, חסד, על ידי זה נסגר פי המכה, בבחינת 'והסגיר הפה את הנגע' (ויקרא יג ד), שעל ידי בחינת חסד, בחינת כהן, נסגר המכה לגמרי, ונתרפא בשלמות" - באותו זמן ממש היתה רפואתו של רבי געציל וסגירת מפתו, ורבנו ז"ל אמר תבות אלו בשמחה גדולה, מחמת שהמשיך אז רפואה גשמית לרבי געציל על ידי אמירת תורתו; וכך ראו והבחינו ברבנו עוד כמה פעמים, שכשהמשיך רפואה או ישועה על ידי אמירת תורה - היה אז בשמחה גדולה מאד מאד:

(שיש"ק החדש ג-תרפח)

רבי לוי יצחק שמע מרבי אברהם בן רבי נחמן: בתורה "ואת הערבים צויתי לכלכלך" שבלקוטי תנינא סימן ד', איתא שם באות ב': "כי כל העבודות וכל התשובות, כל מה שרוצין לעשות איזה עבדא בעבודת השם - כמה קלין של 'אוי ואבוי' וכמה גניחות וכמה כפילות וכמה הטיות (הינו תנועות משנות שעושין יראי ה' בעבודתם) צריכין לעשות קדם שעושין איזה עבדא; ועקר בהתחלה, שאז קשה מאד, כי 'כל התחלות קשות' (מכילתא דר"י יתרו, מס' דבחדוש ב), וצריכין כמה קלין וכמה גניחות וכו' קדם שמתחילין איזהו התחלה; וגם אחר כך, לאחר ההתחלה, גם בן אינו בא בנקל עבודת השם, וצריכין כמה יגיעות וכמה תנועות כנ"ל קדם שאזכין לעשות איזה עובדא שיהיה לה הדיור" - "ווארום דאס איז א כָּלֵל, אז אלע עבודות און אלע תשובות, וואס מען וויל טאן עפעס אן עבדא אין עבודת השם - איז וויפל דארף מען געבן קולות צום אויבערשטן שרײַען 'אוי ואבוי' און וויפל זיפצן

און וויפל קרעכצן, און וויפל דארף מען זיך בייגן זיך און וויפל דארף מען זיך גיין זיך, איידער מען איז זוכה טאן עפעס אן עבדא זאל האבן אן הדור".

ובעת שאמר רבנו התורה הוא ודבר את הלשונות הללו, הטה רבנו אז בעצמו כן את גופו הקדוש, ועשה את כל אלו התנועות שצריכים לעשות כמבאר שם, הינו את אותן ה'תנועות משנות שעושין יראי ה' בעבודתם' - "ווען דער רבי האט געזאגט די תורה, האט דער רבי אליין געבויגן זיך אזוי, ער האט געמאכט די אלע תנועות וואס מען דארף טאן, די תנועות משנות וואס די יראי השם טוהען בעבודתו יתברך". וכעין שבתורה ס"ה הראה רבנו את עצימת העינים (ביאור הליקוטים סה, א). (שם תרפה)

מבאר שם בסוף התורה הנ"ל שמיצח הנחש הוא בחינת 'רשע ירא' וכו'; ואמר אז בלשון אשכנזי בזה הלשון: "אזוי ווי א פרומער רשע" (הלכות ברכות השחר ה, עב). ובאר רבי לוי יצחק שרבנו הקדוש פנה את האפיקורסים שעסק עמהם בסוף ימיו בשם 'מיצח הנחש'. ומהלשון 'פרומער רשע' יש לנו ללמד גם ש'יכול להיות אחד שהוא 'פרומער' = 'ירא' - ואף על פי כן הוא 'רשע' ומרחיק אנשים מדרך האמת, ואדרבא, דוקא מחמת ה'פרומק' = 'יראה' שלו שאינו פראוי, הוא בא לעשות מעשה רשעות חס ושלום, וזהו פגם גדול מאוד. (שם תרפט)

אהובי בני חביבי מכתבך קבלתי היום והיה לי לנחת, בפרט מה שכתבת שאתה מתחזק במעט טוב שאתה חוטף בכל יום. יהי ה' עמך ויחזק את לבך להוסיף בכל יום אור קדשה ודעת, כי חוץ מזה הכל הבל.

(עלים לתרופה מכתב קז מיום א במדבר תקצג)

יהיה ה' עמך שתזכה לחזר אל אהל תורה בקביעות, ותהיה תורתך קבע ומלאכתך עראי. ועליך לכסף לזה בכל עת ולחטף לעת עתה כל מה שתוכל, ולשמח נפשך בכל נקדה ונקדה טובה, ולהיות מודה על העבר ולבקש בכל יום להוסיף להבא בכל עת קדשה ודעת וכו', שזהו עקר אריכת ימים באמת, כמבאר בדבריו ז"ל.

(שם מכתב קיא מיום א דברים תקצג)

תְּדַבֵּר עִם ר' חיים הִירֶשׁ בְּאוֹמָאן אוֹלֵי יֵשׁ בְּיָדוֹ אֵיזָה סֶךְ עֲבוּרֵי מֵאֲנָשֵׁי טִירֵה־אוֹוִיעֵע, וְאִם לֹא יֵרָאֶה לְגִבּוֹת מֶר' לִיבִילֵי שֶׁתְּפֹו שֶׁל ר' נַחֲמָן. כִּי הִבְטִיחַ לִי לְשִׁלּוּחַ, וְיֵרָאֶה שֶׁיִּגִיעַ עַל כָּל פְּנִים קוֹדֵם פֶּסַח. כִּי לֵעֵת עֲתָה כָּלֵה הַפְּרוּטָה וְכו', הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִרְחַם. גַּם כְּשֶׁתְּהִיָּה בְּטַעֲפֵלִיק בְּטַדְבֵּר עִם ר' נַחֲמָן חֲתָן ר' נִתְנַאֵל שֶׁיִּשְׁלַח לִי עַל חֲשִׁבוֹנֵי אֵיזָה סֶךְ בְּאֲשֶׁר הִבְטִיחַ לִי. יֵתֵר מִזֶּה אֵין פְּנָאֵי לְהֶאֱרִיד. גַּם תְּדַבֵּר עִם ר' שְׁכָנָא בְּטַעֲפֵלִיק שֶׁיֵּרָאֶה לְשִׁלּוּחַ לִי ה"א אֲקִי (מִדָּה) שְׁמֹן לְפֶסַח שֶׁהִבְטִיחַ לִי. וְכֹאֲשֶׁר יִשְׁלַח יִצְרָף לָזֶה עוֹד ב' אֲקִים שְׁאֲנֵי רוּצָה לְקַנּוֹת מִמֶּנּוּ וְאִם יוּכַל לְקַח אֲצֵל ר' נַחֲמָן ע"ח אוֹ מֵאַחֲרִים לְקַבֵּץ מֵהֶם בְּעַד זֶה מָה טוֹב, וְאִם לֹא בְּוֹדָאֵי אֶסְלַק בְּמִקְדָּם אוֹ עַל כָּל פְּנִים כְּשֶׁאֲתוֹעֵד עִמּוֹ. וְתִזְכֹּר כָּל זֶה כִּי צְרִיכִין כָּל הַנ"ל וְיִוְתֵר וְיִוְתֵר בְּזֶה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר. וְכֹל פְּעַל ה' לְמַעֲנֶהוּ כִּי כָּל זֶה וְכו' צְרִיכִין לְעִבּוֹדְתוֹ יִתְבָּרֵךְ. כִּי הֵהֱכֵרְחִיתָ רַבִּים מְאֹד וְכו' וְכו', עַד וְעָמְדוֹ זָרִים וְרַעוּ צֹאנְכֶם וְכו'.

אֶחָד הַתּוֹאֲנִין לְפָנֵי הָרַב נַחֲמָן מִטּוֹלְטָשִׁין שְׁאֲפָשָׁר לוֹ לְהִתְפָּרֵס עַל־יַדֵּי מִשְׁרַת אֲצֵל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אִם הָיָה חֲפִץ בּוֹ, וּמַחֲמַת שֶׁהוּא מֵמָאן בּוֹ מְכָרְחָה הוּא לְהִיּוֹת נוֹשֵׂא מִשְׁרָה זֹו אֲצֵל אֶחָד מִקְלֵי־עוֹלָם, וְנִמְצָא אֵינוֹ עוֹלָה יִפֶּה בְּרוּחַנִיּוֹת בְּעִבּוֹדַת ה'. אָמַר לוֹ עַל זֶה מְדוּעַ אֵינְךָ זוֹכֵר "וְאֵת הָעוֹרְבִים צוֹיִתִּי לְכַלְכֵּלָךְ" נִמְצָא שֶׁפְּרָנְסַת אֱלֹהֵינוּ הֵיטָה דְּוָקָא עַל־יַדֵּי "הָעוֹרְבִים":

(אבני־ברזל בסופו)

בְּעֵינֵינוּ הַמְּבֹאֵר בְּתוֹרַת ד' חֶלֶק ב' בְּעֵינֵינוּ ל"ט מְלֹאכּוֹת וְכו' כְּשֶׁעוֹשֶׂה הַמְּלֹאכָה כְּרָאוּי", עַד כָּאן. אָמְרוּ אֲנָשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ בְּעֵינֵינוּ לְשׁוֹן כְּרָאוּי' שְׁנִקְט, שֶׁהַכּוֹנֵה שֶׁיַּעֲשֶׂה הַמְּלֹאכָה בְּאִפְסוֹ כִּזֶּה שֶׁלֹּא יִהְיֶה שְׁקוּעַ כָּל כְּלוֹ בַּמְּלֹאכָה, שְׂאֵז עַל יַדֵּי זֶה שׁוֹלֵט עָלָיו ל"ט קְלָלוֹת חֲלִילָה, הַפֶּד ל"ט מְלֹאכּוֹת הַמִּשְׁכָּן.

(שיש"ק הישן ו-רפג)

הֵיוּ מְדַגִּישִׁים אֲנָשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ בְּהַמְּבֹאֵר בְּתוֹרַת ד' חֶלֶק ב' בְּעֵינֵינוּ עֲבוֹדַת הַצְּדָקָה, שֶׁקָּרָא לָזֶה רַבְּנוּ בְּשֵׁם 'עֲבוֹדָה' שְׁמִזָּה נִשְׁמַע וְנִבִּין שְׁכָל עֵינֵינוּ וְעֵינֵינוּ שֶׁלְמִדְּנוּ רַבְּנוּ הֵרִי הוּא עֲבוֹדָה וְאֵינוֹ דְּבַר שֶׁל מָה בְּכַךְ, וְאִף כְּשֶׁנִּשְׁנֹוֹתָן רַק פְּרוּטָה לְעֵנֵי הֵרִי שֶׁהוּא עֲבוֹדָה וְצְרִידָה לְשֵׁים לְבוֹ הֵיטֵב לָזֶה, וְכִשְׁיִשִּׁים לְבוֹ נִכּוֹן לָזֶה יִזְכֶּה לְכָל הַדְּבָרִים וְהַזְּכוּיֹת שֶׁבָּאוֹת עַל יָדוֹ וְאִף אִם עָשָׂה מְעַט, וְעַל כֵּן גַּם

משום זה הדיגיש רבנו וקרא לזה 'עבודת הצדקה' וכן סובב והולך הדבר על כל דבר שבקדשה שפשעושהו נכונה אף דבר קטן הרי הוא "עבודה". כי כבר מתגבר עליו היצר על אף מעט זה. (שם רפד)

לרב זהירותו של רבי מיכל בן רבי יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל במצות הצדקה היה מפריש מממונו פרוטות לצדקה כמעט לפני כל עשית דבר מצוה, החל בקימתו לעריכת תקון חצות לילה, וקדם הלמוד, וקדם התפלה, ולפני ברכת המזון ולפני השנה וכו'. וכל זה כדי שיפתח לו פתח נכון לפעל מה שצריך, וכמבאר בלקוטי מוהר"ן ח"ב סימן ד, עין שם. (שם ה-ריט)

דר היה רבי פנחס יהושע בטשעריץ ז"ל בדירה עלובה מאד, משכרת בסך חמשה רובלים לשנה. הגיע פעם שלרב עניותו לא היה לו לשלם שכר הדירה, וכך גדל חובו משנה לשנה, ושהה הדבר משך שבע שנים עד שהיה צריך לשלם סך שלשים וחמש רובלים לבעל הדירה. אים עליו בעל הבית שאם לא יפרעו עד תאריך מסים יפנהו בכח מהדירה. בלית בררה ושלא כדרכו הלך אל רבי אבאלה העשיר לבקשו נדבה. בהכנסו לביתו הענק והגדול נכנס ועבר מחדר לחדר עד הגיעו לחדר הפנימי שישב בו רבי אבאלה, ושטח לפניו את מר לבו. הוציא רבי אבאלה סך של חמשה רובלים ונתן לו, ואמר לו: את השאר החסר לך לך ואסוף משאר אנשי שלומנו. הודה לו ר' פנחס יהושע ולקחם וקם והלך. כשהגיע ביציאתו לחדר הסמוך, קראו רבי אבאלה ואמר לו בהרהור: קח עוד חמשה רובלים. לקחם ויצא. כשהרחיק ללכת עד לחדר השלישי, שמע שוב את קולו של רבי אבאלה הקורא לו, ונכנס אליו. אמר לו ר' אבאלה שוב בהרהור: קח עוד חמשה רובלים. לקחם ויצא, וכשהרחיק עד הגיעו לחדר הרביעי שמע שוב את קולו הקורא לו, ושוב חזר הדבר, ונתן לו עוד חמשה רובלים, וכך חזר ונשנה הדבר עד שנתן לו את כל הסך של שלשים וחמשה רובלים, שהוא סך כל חוב דירתו. ואמרו אנשי-שלומנו שרואים בזאת איד התגבר רבי אבאלה בעצמו בכל פעם ופעם, שבכל פעם התגבר לשבר את הקמצנות שבו ולנדב שוב, וכמבאר הדבר בלקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ד' על הכתוב "ואת הערבים צויתי לכלכלך", עין שם. (שם רח)

מַעֲנִין הַמְבַּאֵר בַּתּוֹרָה (סְעִיף ד') שֶׁחֶסֶד הוּא בְּחִינַת אֱהָרֹן (הַכֹּהֵן), וְצָרִיד לְקַבְּלוֹ
עַל יְדֵי הַכֹּלֵי, שֶׁהוּא בְּחִינַת יִרְאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת לִוֵּי וְכוּ'. עַיֵן שָׁם. שְׁמַעְתִּי
מֵהֶרֶב הַחֶסֶד רַבִּי לִוֵּי יִצְחָק בִּנְדָר ז"ל לְרַמּוֹז שְׁעַל-בֵּן מוֹבָא (שְׁעָרֵי אוֹרֵה שְׁעַר א';
וְעוֹד; וְכֵן אֵימָא בְּדַעַת זְקֵנִים מִבְּעָלֵי הַתּוֹסֵפוֹת עַל הַתּוֹרָה בַּמִּדְבָּר י"ט, יז) שֶׁכֹּלֵי הוּא רְאִישֵׁי-
תְבוֹת כֹּהֵן לִוֵּי יִשְׂרָאֵל, וְהֵינּוּ יִשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת הַנּוֹתֵן צְדָקָה, וְלִוֵּי הוּא בְּחִינַת
הִירְאָה, וְכֵהֵן הוּא בְּחִינַת הַחֶסֶד, וְכֵךְ נּוֹצֵר הַכֹּלֵי לְקַבְּלַת הַחֶסֶד:
(מַעֲדָנֵי מֶלֶךְ ח).

לקוטי

ואת העורבים ד

מוהר"ן תנינא

ה

וצריכין כפיה יגיעות וכמה תנועות כפ"ל קדם שאוכין לעשות
 איזה עקבא שיהיה לה הדיו. אף ההתחלה קשה מאד
 כפ"ל, כי עקר תולדותיהן של צדיקים - מעשים טובים
 (תנינא פ' נח הובא בפריש"י שם); נמצא שהמציאות ומעשים טובים
 וכל עבודת השם הם בחינת הולדה, וקדם ההולדה כפיה
 קלון וכמה חבלים וצירים יש להולדת קדם שמוצאת
 ההולדה, ובפרט מכבירה, דהינו הולדה ראשונה של אשה,
 שאז קשה עליה מאד, כמו שכתוב (ויצ"ה ד): צרה כמכבירה,
 שזה בחינת ההתחלה, בחינת: כל התחלות קשות כפ"ל.
 וצדקה היא תמיד התחלה, בבחינת (דברים י"ז): פתוח הפתח;
 שאפילו כשיש פתח והתחלה, הצדקה היא פותחת יותר
 ויותר ומרחבת הפתח יותר, כי כל דבר ודבר מעבודת
 השם, כשרוצין לנגס באותו הדרך ואותו העבודה, צריכין
 לפתח שם פתח לנגס באותו הדרך, וזה בחינת: כל
 התחלות קשות, מחמת שבהתחלה צריכין לשבר ולפתח
 פתח מחדש, עליון קשה מאד. ויסגלת פה הצדקה -
 להרחיב ולפתח הפתח יותר ויותר, ששעושיין איזהו פתח
 באיזה עבודה ונתנין צדקה, אי הצדקה פותחת ומרחבת
 הפתח יותר ויותר, כי צדקה היא ההתחלה של כל
 ההתחלות, כי היא פותחת ומרחבת כל הפתחים כפ"ל. וגם
 בצדקה עצמה יש התחלה, דהינו כשמתחילין לתן צדקה,
 שזה בחינת: ואת העורבים ציותי כפ"ל, ועל פה התחלת
 הצדקה היא קשה וכבדה מאד, כי היא בחינת התחלה של
 כל ההתחלות כפ"ל:

ג אף התועלת של הצדקה גדול מאד מאד, כי הצדקה מועלת
 תמיד, כי צרכי הנוף הם רבים מאד, ואפילו ההכרחיות
 הם רבים וגדולים מאד: אכילה ושתיה ומלבושים ודירות,
 שיכולין לבלות ימיו ושנינו אפילו על ההכרחיות לבר, והם מונעין
 את האדם מאד מעבודת הבורא, ואף-על-פי שגם הם בעצמן
 הם גם כן עבודת הבורא ויחידה, כי הם בחינת אתערותא
 דלחמא, כי בעקבא דלחמא אתער לעלא, כי על-ידי כל עסקים
 ומלאכות שעושיין בני אדם, על-ידיהו נתעורר אותו הציור של
 אותו המלאכה למעלה במעשה בראשית, ומביא חיות והארה
 לאותו הציור של אותו המלאכה של מעשה בראשית שלמעלה,
 שהוא מבין כנגד אותו העסק והמלאכה שהאדם עושה למטה
 בעולם הזה, כי על-ידי העסקים והמלאכות שעושים, נעשה
 על-ידיהו בחינת מושפן. כי כל המלאכות כלולים בל"ט
 מלאכות שהם אבות מלאכות, אבות מקבל דאפא תולדות (כ"ג)
 כ, כי כל מיני מלאכות ועסקים שעושיין, כלם כלולים בל"ט
 מלאכות שהם האבות, והשאר הם תולדות. ול"ט מלאכות הם
 כנגד מלאכת המשכן, כמו שאמרו רבותינו וכוונם לברכה (שם)
 (שם): אבות מלאכות ארבעים חסר אחת - כנגד מי כנגד
 מלאכת המשכן. וציורא דמשפנא ציורא דבראשית (ת"י)
 דף יב בהקדמה, והאדם עושה המלאכה, וציורא דגופא ציורא
 דמשפנא (בהקדמת התקונים שם). נמצא שעל ידי האדם שעושה

להמתיק הדיו, ואז דקא יש רשות לרופא לרפאות כפ"ל: וזהו
 ורפא ורפא (שמות כ"א) (עם שתי התבות) מספר פירוש
 נפש, כי עקר הרפואה - על-ידי פרוין דוקא, על-ידי
 שממתיקין הדיו. וזה שאמרו רבותינו וכוונם לברכה (יבמות ט):
 ככאן שנתנה תורה רשות לרופא לרפאות. ככאן דוקא, העו
 אחר הפרוין, או דוקא יש לו רשות להרופא לרפאות, כי קדם
 הפרוין אין רשות להרופא לרפאות, כי צריך להתרפאות על-ידי
 סם פלוני וכו' כפ"ל, רק אחר הפרוין והמתקה, או יש לו רשות
 לרפאות כפ"ל:

גם החלוק שבין הנקודת של ורפא ורפא הוא כי ורפא
 בחולם, ורפא בצירי, העו כי חולם הוא בחינת המתקה,
 כמובא בכתבי האר"י ו"ל, שחולם - נימקרא שלש היות,
 שהם ממתקין שלשה אלקים שבפרוין, שהם מחין דקמנות,
 שיוודין פרוין, ונתמקין על-ידי שלש היות, נימקרא חולם.
 ואז אחר ההמתקה - ורפא בצירי, בחינת (יבמות ט): הציר אין
 בנלעד אם רפא אין שם, העו בחינת רפואה, שאחר ההמתקה
 שהוא בחינת ורפא בחולם, אזי דוקא יכולין להתרפאות על-ידי
 רפואה, שהוא בחינת ורפא בצירי כפ"ל:

ד

וביום הבפורים, בתקריבכם מנחה חדשה לוי
 בשבעתיכם, מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת
 עבדה לא תעשו: (במדבר כ"ז)

א ואת העורבים ציותי לכלפקך (מלכים א' ז) - זה בחינת צדקה.
 כי בתחלה, כשמתחילין להתנדב לצדקה, אזי צריכין
 לשבר את האכזריות שלו להפכו לרחמנות, וזהו עקר עבודת
 הצדקה. כי מי שהוא רחמן בטבעו ונתון צדקה מחמת רחמנות
 שבטבעו, אין זה עבודה, כי יש גם כפיה חיות שהם רחמנים
 בטבעם, רק עקר העבודה - לשבר האכזריות להפכו
 לרחמנות. וזה בחינת: ואת העורבים ציותי לכלפקך; כי העורב
 הוא בטבעו אכזרי, ונתהפך לרחמנות לכלכל את אלהיו.
 כמו-כן צריכין בצדקה כפ"ל. וכל הגדיב לה, כל מי שהוא
 נדבן, צריך לילך ולעבר בתחלה דרך בחינת זו, בחינת: ואת
 העורבים הנ"ל. דהינו שבהתחלה צריכים לשבר האכזריות
 שלהם, מה שיש להם אכזריות בתחלה, להפכו לרחמנות,
 להתנדב לצדקה כפ"ל:

ב ובבחינה זו, דהינו התחלת הצדקה היא קשה וכבדה
 מאד. כי כל העבודות וכל התשובות, כל מה
 שרוצין לעשות איזה עקבא בעבודת השם, כפיה קלון של
 אוי ואבוי וכמה גיחות וכמה כפילות וכמה הפיות (הני
 תנועות מינות שעושיין יצ"ה ה' בעבודתם) צריכין לעשות קדם שעושיין
 איזה עקבא. ועקר בהתחלה, שאז קשה מאד, כי כל
 התחלות קשות (מכילתא פ' יתרו הובא בפריש"י שם), וצריכין כפיה קלון
 וכמה גיחות וכו' קדם שמתחילין איזהו התחלה. וגם אחר
 כך לאחר ההתחלה גם כן אינו בנקל עבודת השם,

שיחות וסיפורים על התורה ♦ ואת העורבים

ה:

לקוטי

ואת הערבים ד

מוזהר"ן תנינא

המלאכה והעסק, על-ידיה נעשה בחינת משכן, בשעושה המלאכה והעסק כראוי, כמו שצריך לעשות, ועל-ידיה נותן חיות והארה למעשה בראשית, והוא קיום העולם, נמצא שגם זה הוא עבודת הבורא:

אף-על-פי-כן אם היה שופע עלינו חסדו, לא היינו צריכים לכל זה, כי הלא אף ברא השם ותברך את כל העולם בלו אחר העדר הנמור, שלא היה שום הנהגה שיהיה על ידה אהגרותא דלתתא, ואף-על-פי-כן ברא עולמות כאלו. והכל בחסדו בלי אהגרותא דלתתא כלל, בבחינת (תהלים ט): עולם חסד יבנה. ומאחר שהוא ותברך היה יכול לברא עולמות כאלו בלי אהגרותא דלתתא כלל, רק על-ידי חסדו, בנדיא הוא יכול להחיות ולקדם העולמות רק על-ידי חסדו, ולא היינו צריכים לעשות כלל שום עסק ומלאכה, ואפלו ההכרחיות היו נעשין על-ידי אחרים, כמו שכתוב (ישעיה טא): וגמרו ירים ורעו צאנכם, ובגו נבר אפרים ורמבים, ואתם בהני ה' תקראו. בהני ה' דקא, בחינת חסד, בחינת: עולם חסד יבנה, הינו שיהיו נקראים בהני ה', בחינת חסד, שאין צריכים לעשות שום מלאכה, רק העולם מתקדם בחסדו כנ"ל. אך כשהחסד נתעכב, חס ושלום, ואין משפיע עלינו חסדו, או צריכין לעשות בשביל אהגרותא דלתתא כנ"ל, וזה בחינת (תהלים ט): ולך ה' תחסד, כי אתה תשלם לאיש כמעשהו. הינו כשהחסד נתעכב אצלו ותברך, שזה בחינת: ולך ה' תחסד - כשהחסד נתעכב אצלו ותברך ואין משפיעו עלינו, או: כי אתה תשלם לאיש כמעשהו, הינו כפי העשיות והעסקים שעושה, כן הוא ותברך משלם. כי צריכין לעשות דוקא, מחמת שהחסד נתעכב אצלו ותברך ואינו משפיעו עלינו, אבל אם היה משפיע עלינו חסדו, לא היינו צריכין לעשות כלל, ואז היה נתקם: כי אתה תשלם לאיש כמעשהו, כאלו הוא עושה, כי אין צריכין לעשות כלל כששופע חסדו כנ"ל:

על-ידיה נעשה יראה, כי אז יש שכר ועניש, ושךד להתרא מפניו ותברך, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ט): וירא יעקב מאד - אמר: שפא יגרום התמא; אבל כשאין נתגלה הרצון, וסוכרים שיש חיוב הטבע, חס ושלום, וכאלו מתנהג הכל על-פי הטבע, חס ושלום, אין שךד יראה כלל, כי אין שכר ועניש כלל, חס ושלום, מאחר שהכל מתנהג רק כפי חיוב הטבע, חס ושלום. נמצא ששךד יראה - על-ידי התגלות הרצון:

ו והתגלות הרצון הוא על-ידי ימים טובים, כי כל אחד מהימים טובים מכריז וקורא ומגלה את הרצון, שהכל מתנהג רק על פי רצונו בלבד, בבחינת (ויקרא ט): מקרא קדש, שהיום טוב קדש קורא ומכריז את הרצון כנ"ל, כי בכל יום טוב יום טוב נעשה השם ותברך עמנו אותות ונראות, שהם הפך הטבע, שעל ידי זה נתגלה הרצון, שהכל ברצונו, ואין שום חיוב הטבע כלל **בפסחה** - יציאת מצרים, שהוציאנו ממצרים באותות ונראות. **בשבעות** - ממן תורה, שנתן לנו התורה באותות ונראות. **בסכות** - הפך עניי כבוד. ועל כן כל יום טוב יום טוב מכריז וקורא את הרצון בבחינת **מקרא קדש** כנ"ל. ועל כן הימים טובים נקראים רגל, שהיא בחינת יראה כנ"ל. כי על-ידי יום טוב, שהוא התגלות הרצון, על-ידיה נעשה יראה כנ"ל: אך לא תמיד שומעין את קול הקריאה של יום טוב, שמגלה את הרצון כנ"ל, וזה נבר בשמחת יום טוב, כי כל אחד לפי מה שמרגיש ושומע את קול הקריאה של יום טוב, שמכריז וקורא את הרצון, כמורכב יש לו שמחת יום טוב, כי כשנתגלה הרצון, שהכל ברצונו ותברך, אז יודעים, שכל השעבודים והגלות וכל ההקבדות של העכו"ם, שהם מכבידים עלינו - על פלם ינקם בהם הוא ותברך ויגאלנו מידם. אבל כשסוכרים, חס ושלום, שהכל על פי חיוב הטבע, אין שךד נקמה בהם, מאחר שהכל מתנהג רק על פי סדר הטבע, חס ושלום. וזה בחינת (תהלים ט): ישמח צדיק כי יהוה נקם, פגמיו ירחץ בדם הרשע. **פגמיו** דקא. הינו על-ידי שלש פגמים בשנה (זכרים טו), שהם הימים טובים, שעל ידם נתגלה הרצון, על-ידיה: ישמח צדיק כי יהוה נקם וכנ"ל, וכמו שכתוב (שם): ויאמר אדם אך פרי לצדיק, אך יש אלקים שפמים בארץ. דהינו שנתגלה שיש אלקים שופט ברצונו, יש פרי לצדיק, ובהם ינקם, ועל-ידיה: ישמח צדיק, וזה בחינת שמחת יום טוב, על-ידי התגלות הרצון, שנתגלה ביום טוב על-ידי קול הקריאה, שהיום טוב מכריז וקורא את הרצון כנ"ל, אך לא כל אחד ואחד שומע קול הקריאה הנ"ל של יום טוב, כי יש חיות רעות דורסים ומורפים, והם חכמי הטבע, שפראין בהקמתם הממטעית שהכל על פי הטבע, וכאלו אין שום רצון, חס ושלום, ואפלו האותות נראות שעשה עמנו השם ותברך, משימים הכל בתוך דרך הטבע. והתקמים הללו הם בחינת חיות רעות, והם דורסים ומורפים רבים מפני עפנה, שפועים גם כן אחריהם וסוכרים כמותם, כאלו הכל על פי חיוב הטבע, חס ושלום, וכשהם מתגברים, אז קול שאנתם עולה ומתנבר על

ד אך צריך לקבל חסדו בתורה, כי רב חסדו אי אפשר לקבל, כי היו בטלים כפצציות מחמת רב חסדו, כי אין יכולין לקבל רב טובה (תענית ט), וצריך לעשות כלי וצנור לקבל על ידו חסדו. וזה נעשה על-ידי יראה, כי על-ידי יראה נעשה תקיפה וצנור לקבל על ידו חסדו, בבחינת (בראשית ט): ומחוק מפני רגליו. רגל הוא בחינת יראה, שהיא בחינת סוף, כמו שכתוב (סוף קהלת): סוף דבר הכל נשמע, את האלקים ירא, הינו שעל ידי יראה, שהיא בחינת רגל, נעשה תקיפה וצנור לקבל בתוכו את חסדו. וזה בחינת (במדבר ט): והנה פרח מטה אהרן לבית לוי, הינו שהחסד, בחינת אהרן, צריך לקבלו על-ידי הכלל, שהוא בחינת יראה, סקרא רגליו, וזה בחינת (תהלים ט): בגבורות ישע ימינו:

ה **ועקב** יראה נעשה על-ידי התגלות הרצון, בבחינת: רצון יראוי נעשה (תהלים קמח), שעל ידי התגלות הרצון נעשה יראה, הינו על-ידי שנתגלה שהכל מתנהג ברצונו ותברך, כי הוא ותברך ברא הכל ברצונו בלי שום חיוב כלל, ומתה ומקם הכל ברצונו ותברך, ואין שום חיוב הטבעי כלל,

לקוטי

ואת העורבים ד

מוהר"ן תנינא

ו

ביותר כנ"ל. אבל כשהקנים, המאריכי ימים שדוד, פוגמים את ימיהם ואין מוסיפין אור קדשה ודעת בכל יום ויום, מזה יונק מצח הנחש, חכמת הטבע הנ"ל, (כי מנפילת הימים של הקנים, אשר אין דעתם מתשכבת כנ"ל, מפנים הדעת הזה של אלו הקנים יונק מצח הנחש, שהוא חכמת הטבע) ומתגבר, חס ושלום, דעת חכמת הטבע, שפוקרים ברצון על-ידי נפילת הדעת והימים, שנופלים מהקנים המאריכי ימים שאינם פראוי כנ"ל. והוא בחינת (אוב ד): קצר ימים, שבע רגו; הינו שתי הבחינות הנ"ל. קצר ימים זה בחינת הקנים שפוקרים פראוי, שאין מוסיפין קדשה ודעת בכל יום, שגוה עקר התקנה והאריכות ימים כנ"ל, וקשה הקנים פוגמים את ימיהם ואין מאריכין את ימיהם בקדשה ודעת כנ"ל, זה בחינת קצר ימים, ומזה יונק מצח הנחש, שהוא הפך מצח הרצון, והוא: שבע רגו - הפך הרצון כנ"ל. אבל כשהקנים פראוי, בחינת: יגן - זה קנה חכמה וכו' כנ"ל, על-ידיהו מתגבר התגלות הרצון, בבחינת (ישעיה ט): יגן וישוא פנים - שעל ידי יגן שבקדשה מתגבר הרצון, שהוא בחינת נשוא פנים, כי נשאת פנים הוא בחינת רצון, כמו שאמר אלשע ליהורם (מלכים ב ט): לולי פני יהושפט אני נשא אם אביט אלך ואם אראך - שאלישע לא היה לו שום רצון ליהורם, רק על-ידי נשאת פנים של יהושפט, על-ידיהו נתרצה אליו. נמצא שנשיאות פנים הוא בחינת רצון, וזה בחינת יגן וישוא פנים, כנ"ל:

ט וצדקה מועיל לזה, שעל ידי הצדקה מתקנין ומעלין פנים נפילת הימים והדעת של הקנים מאריכי ימים, שאינם פראוי, שפנה ניקת מצח הנחש כנ"ל, בבחינת (קהלת א): שלח לחמך על פני המים, כי רב המים מתצננו - שבת הצדקה מוציאן רוב הימים, דהינו במאריכי ימים, כי על-ידי הצדקה מעלין ומתקנין הפנים שלהם כנ"ל. והוא: שלח לחמך על פני המים, הינו שמתן צדקה והתשובה מקבליה, שהתקסר שאתה מפיסד ממונה שפוקרת לצדקה תרויח ותמציאנו ברכ הימים, במאריכי ימים כנ"ל, כי על-ידי הצדקה מעלין פנים נפילת הדעת של המאריכי ימים, שפנה הוא ניקת מצח הנחש כנ"ל, ומוציאין כל הניקה והחיות של מצח הנחש, חכמת הטבע, ומתגבר בחינת מצח הרצון, כי עקר עבודת הצדקה היא בבחינת: ואת העורבים צויתו וכו' כנ"ל, דהינו מה שאצריכים בהתחלה לשפר האבוקיות להפכו לרחמנות, ומזה בעצמו מתגבר בחינת הרצון, כי מנה ובה אבא ליזיל בה נרנא (סוטה ט), מאחר שמתגבר ומתקד אבוקיות שפוקרתו לרחמנות, על-ידיהו נתרפד הרגו לרצון, ואו שבענו מצח הנחש ונתגלה בחינת מצח הרצון, או נכניעם ונפלים קול החיות רעות, ונשמע קול הקריאה של יום טוב, שהוא התגלות הרצון כנ"ל. ואו כשנתגלה הרצון, נעשה וראה כנ"ל. ועל-ידי הניקה יכולין לקבל החסר כנ"ל. ובששוע החסר, או אין צריכין לעשות שום עסק ומלאכה כנ"ל, כי אין חקנים: ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו' ואתם כהני ה' תקראו וכו', כנ"ל. וכל זה נעשה על-ידי הצדקה כנ"ל. נמצא שחולעת הצדקה גדול מאד:

קול הקריאה של יום טוב, שקורא את הרצון, ואו נשבת שמחת יום טוב, חס ושלום, כי עקר שמחת יום טוב - על-ידי התגלות הרצון כנ"ל. וזה בחינת (שם טז): שאנו צרידי בקרב מועדך, שמו אותם אתות - ששאנת הצוררים, דהינו קול החיות רעות, שהם חכמי הטבע, ונכם בקרב המועדים ממש, הינו בתוך קול הקריאה של יום טוב, שפוקרי וקורא את הרצון כנ"ל, ושאנת הצוררים נכם בתוכם ממש, ושאנים בקולם שהכל רק על פי חיוב הטבע, חס ושלום, כפי סדר אותות השמים. וזה: שמו אותם אתות - שמשמים אותות השמים לאותות, שאומרים שהכל רק על פי אותות השמים, כפי חיוב הטבע, חס ושלום:

ז והכניעתם של אלו החיות רעות, חכמי הטבע, הוא על-ידי חכם גדול שבקדשה, שיכול לקשר כל הרצונות בקשר הרצון, ששם הוא בחינת הסתלקות משה, פידוע (וידר פ יתרו פח: וי וידר נשא כע"ט), והוא בחינת מצח הרצון, בחינת (שמות כח): והיה על מצחו לרצון, וצריך לקשר כל הרצונות שיש בעולם לשרש הרצון, ועל-ידיהו הוא מתגבר ומכניע (וכו) רעות חכמי הטבע, שפוקרים ברצון. אך כנגד זה יש בחינת מצח הנחש, שהוא שרש חכמת הטבע, כי כל דבר יש לו שרש, ושרש חכמת הטבע הוא בחינת מצח הנחש, בחינת (שמואל א ט): ומצחת נחשת על רגליו, האמר בגלית, הינו בחינת מצח הנחש הכל, כי בחינת הטבע, חס ושלום, שזה בחינת מצח הנחש כנ"ל, והוא: רגליו, בחינת סבות, כמו שכתוב (בראשית ט): וצריך ה' אותך לרגלי - בסבותי, כי בו הוא הפרוש שם, שיעקב אמר ללכו, שהשם והברך היה מסבב אליו הברכה על ידו וקבצתו. נמצא שרגל הוא בחינת סבות. רק שיעקב חלה כל הסבות בהשם והברך כנ"ל, ונלת היה חולה כל הסבות שלו במצח הנחש, דהינו בחינת הטבע, והוא: ומצחת נחשת על רגליו, כנ"ל:

ח ולפעמים מתגבר בחינת מצח הנחש בפעל, דהינו על-ידי איש פרטי, שיונק חכמתו ממצח הנחש, שהוא שרש חכמת הטבע, והוא מראה בחכמתו, שהכל על פי הטבע, חס ושלום. ויש שונכם בחינת מצח הנחש, שרש חכמת הטבע, בתוך החכם שבקדשה, וחכמה זו של מצח הנחש מתחלת לבנם עמו מעיון לעיון, עד שונכם בעיון רק מאד, עד שרוצה להטיל פנים, חס ושלום, ששרש הרצון ולכך שם, חס ושלום, כאילו אין רצון בכל, חס ושלום:

ח ודע, שזה המצח הנחש ניקתו מוקני הרור, ממאריכי ימים שדוד, שישאין בהם שלמות, מזה יונק מצח הנחש הנ"ל, כי יגן - זה קנה חכמה (קדושין כב): וצריך האדם, כל מה שפוקרי, כל מה שנתוסף וכו' לא יום מימי תינו, להוסף בכל יום ויום שבת אחר כך תוספות אור קדשה ודעת, וכמו שאמר רבותינו ורונם לברכה (קנים פ ט): יגני תלמידי חכמים, כל זמן שפוקרינו, דעתו מתשכבת עליהו, כי צריכין בכל יום ויום שבת אחר כך להוסף בו קדשה ודעת, כמו שכתוב (בראשית א): ויקרא אלקים לאור יום - שכל יום צריך שאיר

שיחות וסיפורים על התורה ♦ זאת העזרבים

1:

לקוטי

ואת הערכים ד

מוהר"ן תנינא

הצדקה - בבחינת עורב, בחינת: ואת העורבים צויתו וכו' כנ"ל,
כי עלידי הצדקה הוא מוציא החיות של מצח הנחש, שיונק
מזקני הדרור כנ"ל:

ודע, שאפלו בשמניעין וסותרין דעות חכמי הטבע ומשפילין
אותם, ארעליפירכן אם אין התגלות הרצון חוק ומקור,
דהינו שעדון יש ספק ברצון, שאינו מכרז כברור חוק שמתנהג
רק על פי הרצון, ארעליפי שחכמת הטבע נגנעת, ארעליפי
כן מאחר שהרצון אינו חוק, עדון יש וכלת, חס ושלום, למצח
הנחש, חכמת הטבע, שיחור ונתעורר ונתגבר בבחילה, ונס על
זה צריכין פח הצדקה, כי הצדקה מועלת תמיד ועוקרת תמיד
פנגד מצח הנחש כנ"ל:

י ועל-כן כשרצה יעקב לעשות רצון געשו, אמר: ולקחת
מנחתו מיד, כי על-כן ראיתי פנדך כראת פני
אלהים ותרגני (בראשית טו), כי גם מה שנתנו לעכו"ם, הוא גם-כן
בחינת צדקה, כמו שאמרנו רבותינו זקונים לברכה (ב"ב טו):
ונגשך צדקה, ועלידי צדקה נעשה רצון כנ"ל. והיו
שאמר לו: ולקחת מנחתו מיד, הינו צדקה, בחינת (מלאכי ט):
מנשי מצח הצדקה. כי על-כן ראיתי פנדך כראות פני אלוקים,
הינו כמו ראות פני אלוקים, שהוא בחינת (דברים ט"ז): שלוש
פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה', דהינו ימים טובים,
שעל ידם נתגלה הרצון, (ועקר התגלות הרצון עלידי ימים
טובים הוא עלידי הצדקה כנ"ל), כמורכן יתה נעשה אצלו
רצון עלידי הצדקה, והיו: ותרגני, כנ"ל. (כי מאחר שהמנחה
והצדקה שנתן לעשו היא בחינת צדקה ממש, בחינת: ונגשך
צדקה, נמצא שעלידיה נתגלה הרצון העליון, שהוא נתגלה
עלידי צדקה כנ"ל, ומשם משתלשל הרצון למצח הנחש רצון
גם בגעשו):

וזה פרוש: רב יהודא הנדואה
משעתה: זמנא חדא הנה
אולינא בספינתא ותוינא
ההוא אכן טבא דתדר לה
תנינא, ונחת בר אמוראי
לאותיה. אתא תנינא, קא
בעי בלע לספינתא. אתא
צפרא פושקנצא, פסקה
לרישה. אתחפכו מיא וחו
דמא אתא תנינא חברה,
שקלה ותליא לה ואחיה.
הדר אתי, קא בעי בלעה
לספינתא. הדר אתי צפרא
(פושקנצא), פסקה לרישה, שקלה לתהוא אכן טבא,
שריה לספינתא. הנה צפרא מליתי בחדו, אוהבינהו
עליהו, שקלוהו ופברו להו בחדו: (ב"ב ע"ג)

יא וזה בחינת מלחמת דוד וגלית (שמואל א ט"ז), כי גלית
היה רוצה להראות בחכמותו, שהכל על פי
הטבע, כי היה יונק ממצח הנחש, בבחינת: ומצחת נחשת
על רגליו, שתלה כל הסבות בחיוב הטבע, שהוא בחינת
מצח הנחש כנ"ל. ועל פן תרף מערכות אלוקים תיים (ע"כ),
כי היה רוצה להראות, שהכל עלידי מערכת השמים, כפי
חיוב הטבע, חס ושלום:

זמנא חדא אולינא בספינתא - זה בחינת שרש הרצון,
ששם קבורת משה, שנסחלק בשרש הרצון כנ"ל. וזה
בחינת ספינתא, בחינת (דברים ל"ג): כי שם חלקת מחקק ספון.
והוינא תהוא אכן טבא דתדר לה תנינא - הינו בחינת:
אכן שלמה רצונו, בחינת הרצון כנ"ל. דתדר לה תנינא - זה
מצח הנחש, שמסבב ומתגבר על הרצון כנ"ל. ונחת בר
אמוראי לאותיה - הינו בחינת החכם שבקדשה, בחינת (מש"כ
ט): אמר לחכמה אחותי את, שהחכם שבקדשה רצה להתגבר
ולהעלות הרצון, לקשרו לשרש הרצון כנ"ל. אתא תנינא קא
בעי בלע לספינתא, הינו שבא בחינת מצח הנחש, שרש
חכמת הטבע, ורצה לבלע הספינה, בחינת שרש הרצון, בחינת:
כי שם חלקת מחקק ספון, כי מצח הנחש רצה להתגבר גם
בשרש הרצון, להטיל פגם וקפירה שם, חס ושלום, כנ"ל. אתא
פושקנצא - הינו עורב, פסקה לרישה, פרוש, שבא בחינת
עורב, דהינו צדקה כנ"ל, כי עקר עבודת הצדקה - בבחינת

והוא איש חיל, ועמד כנגדו ואמר, שכבר היה לו מעשה
כזו: וזא הארי והדוב - דהינו חיות רעות הנ"ל
הדורסים ומורפים, שהם חכמי הטבע כנ"ל. ונשא זה מהעדר
- הינו מהעדר הנמור, שנשא וסלק זאת מהעדר הנמור, דהינו
שכפר כזה, שהשם יתברך ברא הכל ברצונו אחר העדר
הנמור, רק שהכל על פי חיוב הטבע, חס ושלום. ויצאתי
אחריו ותחתיו - הינו שהייתי מתגבר עליו והנגעתי
והשפתי אותו. וינקם עלי - הינו שאחר כך התגבר עוד
כנגדי ותחזקתי בזקנו - הינו שהבנתי, שכל כחו וניקתו
עלידי מצח הנחש, שיונק מזקני הדרור שאינם כראוי כנ"ל, ועל
פן החזקתי בזקנו, שהחזקתי ותפסתי שם בשרש ינקתו בזקני
הדרור. ותחתיו והמיתו - שהכנעתי והשפתי את חכמי
הטבע, חיות רעות, עלידי שהחזקתי בזקנו, בשרש ינקתם
כנ"ל. ועל פן: והיה הפלשתי כאחד מהם - כי הוא גם פן
בחינת זו ממש, שכל כחו ממצח הנחש, בחינת: ומצחת נחשת
וכו' כנ"ל, ועל פן גם הוא כמותם, ואיכל להכניעו ולהפילו. וזה
שכתוב (ע"כ): ותטבע האקן במצחו - הינו במצח הנחש,
שהכניעו עלידי בחינת (מש"כ י"א): אכן שלמה רצונו, בחינת רצון
כנ"ל. וזה בחינת שהוהו ושי את דוד בלכתו לשם: ואת
ערכתם תקח. זה בחינת עורב, בחינת צדקה. כי עקר עבודת

לקוטי

ואת הערבים ד

מוהר"ן תנינא

ז

יב וזה בחינת רפואות, כי הוא רפואה לכל המכות, כי כל בחינות אלו הם בחינת רפואות. צדקה היא רפואה, בבחינת (מלאכי א): צדקה מרפא בכנפיה. וכן - זה קנה חכמה (קדושין לב), הוא בחינת רפואה, בבחינת (משלי ט): לשון חכמים מרפא. רצון הוא בחינת רפואה, כמו שכתוב (ישעיה סא): ה' שלחני לחפש לגשברי לב, לקרא שנת רצון. מלאכת מעשה בראשית הוא רפואה, כמו שכתוב (ד"ה ב טז): ותעל ארובה למלאכה בידם. כי רפואות המכה היא על ידי פמה בחינות. שבתחלה צריכין שיפתח פי המכה, אחר כך צריך כח המושך, שימשך ויוציא הלחה והדמים המקלקלים מתוך המכה, אחר כך צריכין להדריח כל הדמים, שלא יהיה בהם שום קלקול ועכירות, כדי שיוכלו הדמים ללך ולסבב כל סדר סבובם בסדר בלי שום עכוב. כי כשהדמים הזלכים וימסכים בגוף בדרךם, כשבאים למקום שיש בו קלקול, דהינו במקום המכה, נתעכבים שם, ושם נתעכב ונמשך כל עכירות וקלקול שיש בהדמים, כי כן הדרך - שבמקום המקלקל שם נתעכב כל מיני עכירות וקלקול שיש בהדמים, ואין נתעכבים שם הדמים, ואין יכולים לסבב סבובם בסדר הלכים ופרוצתם, כי יש להדמים סדר הולך, שהולכים וימסכים הגוף כך וכך פעמים בשעה, וכיוצא, וכששם בהם עכירות, נתעכבים במקום המקלקל בלי, ואינם יכולים לסבב בסדר, עליון צריכין להדריחם ולקבצם. אחר כך צריכים לסגור פי המכה. וכל אלו בחינות רפואות נעשים על ידי בחינות הנ"ל, כי צדקה היא בחינת פתיחת פי המכה, בבחינת: פתוח תפתה. חכמה היא בחינת כח המושך, בבחינת (איוב טז): ומשך חכמה מפנינים - מלפני ולפנים (וכמו שדרשו רבותי וזכרנו לברכה (ירושלמי שבת פ' מעטעט) על פסוק: וקרה היא מפנינים - מלפני ולפנים, עין שם), שבחינת חכמה מושכת ומוציאה הקלקול מלפני ולפנים, מכל מקומות הפנינים. רגל שהוא התגלות הרצון, על ידיה נעשה בחינת הדחת וכבוס הדמים, כדי שיוכלו הדמים לסבב סבובם בסדר. וזה בחינת רגל, בחינת (מלבי"ם א): עין רוגל - עין בוכים, כמו שפרש רש"י שם. הינו שעל ידי רגל ויום טוב, שהוא התגלות הרצון, על ידיה נעשה בחינת הדחת וכבוס הדמים בלי, ואין יכולים הדמים לסבב בסדר. ובשכיל זה נקרא הרגל חג - לשון סבוב, כמו שכתוב (ישעיה א): הלישב על חוג הארץ - על סבוב הארץ, כי על ידי הדחת וכבוס הדמים, על ידיה הם מסבבים בסדר בלי. מעשה בראשית - דהינו בחינת: עולם חסד יבנה, כי על ידי בחינות אלו הנ"ל זוכין להשפעת החסד, שיתקנים העולם בחסדו, בחינת: ואתם בני ה' תקראו בלי, ועל ידי בחינת זו, בחינת כהן, חסד - על ידיה נקנה פי המכה, בבחינת (ויקרא ט): והסגור המה את הנגע, שעל ידי בחינת חסד, בחינת כהן, נסגר המכה לגמרי ונתרפא בשלמות:

עורב, בחינת: ואת הערבים צייתי וכו'; להפך אביריות לרמנות, ועל ידי זה מתגברים על מצח הנחש, חכמת הטבע בלי, כי מנה ובה אבא לזיל בה נגא בלי. והוה שאתא פוישקנצא, דהינו עורב, בחינת צדקה, ופסקה לרישה, שחתך ראש הנחש בחינות מצח הנחש, שהקניעו ותרנו על ידי הצדקה בלי. אתהפכו מיא והוה דמא - הינו שעל ידיה שהקניע מצח הנחש, שרש חכמת הטבע, על ידיה נקניעו ונפלו קול שאנת החיות רעות, הדורסים וטורפים רבים מבני עמנו בלי, ואין נשמע קול הקריאה של יום טוב, שהוא התגלות הרצון, ואין ישמח צדיק כי תהו נקם בלי. והוה אתהפכו מיא - הינו שאנת החיות רעות, בחינת (איוב ט): ותכו כמים שאנתי. והוה דמא - זה בחינת: ישמח צדיק כי תהו נקם, פעמי ורחמך בדם הרשע בלי. כי על ידי הכנעת קול שאנת החיות רעות, על ידיה: ישמח צדיק כי תהו נקם וכו', כי נשמע קול הקריאה של יום טוב בלי. אתא תנינא חכמה, שקלה ותליא לה ואתיה - שבא בחינת מצח הנחש, ושקלה לאבן טוב בלי, שנטל את האבן טוב, בחינת: אבן שלמה רצונו. ותליא לה, הינו שהשיל בו ספק, והוה ותליא לה, כמו דבר התולה בספק, שהפיל ספק ברצון, שהוא בחינת אבן טוב הנ"ל, ועל ידיה ואתיה - שחור ותיה חכמת הטבע, מצח הנחש, כי חכמת הטבע חזרה ונתגברה על ידי שהיה ספק ברצון בלי. והוה: הדר אתי קא בעי בלעה לספינתא - שחור וכא התנון מצח הנחש לבלע הספינה, בחינת שרש הרצון, חס ושלום, בלי. הדר אתי צפרא פוישקנצא, פסקה לרישה - הינו שחור וכא העורב בחינת צדקה בלי, ופסקה לרישה, שהרג את מצח הנחש והקניעו, כי תמיד מכניעין את מצח הנחש על ידי הצדקה בלי. ושקלה לתהו אבן טובא ושדיה לספינתא - כי אחר שהקניע את מצח הנחש, חכמת הטבע, לגמרי, אין נטל את האבן טוב, בחינת הרצון, בחינת: אבן שלמה רצונו, ושדיה לספינתא - שהשליכו לשרש הרצון, ששם מקשרין כל הרצונות בלי:

הוה צפרי מליחי בחדו, אותביניה עליהו, שקלוחו ופרחו להו, פרוש, שהיה עמנו צפרי מליחי, הינו נפשות ישראל מבני עמנו שטעו אחריהם, אחרי חכמי הטבע, שהם בחינת חיות רעות, שדורסים וטורפים רבים מבני עמנו בלי. והוה צפרי מליחי, כי הם מפירים האחוות בפה (קולת ט). והוה מליחי - לשון ממלח, הינו מבבל, כי גם הם נתבללו על ידי חיות רעות הנ"ל, וטעו גם כן אחריהם, ועקשו פרחו להו וצאו לשלום על ידי האבן טוב הנ"ל, על ידי בחינת הרצון שנתגלה עתה בלי. ואין שנתגלה הרצון, אין נעשה יראה, ועל ידי יראה מקבלין החסד בלי. וזה גם כן בחינת פרוח, בחינת: והנה פרח משה אהרן לבית לוי, הינו בחינת השפעת החסד על ידי הראה, שנעשה על ידי התגלות הרצון בלי:

וזה פרוש: ויבנים המבורים - זה בחינת התחלה, בחינת צרה במבפירה, ואיזהו התחלה, בתקדיכם מנחה חדשה

לקוטי

תקעו אמונה ה

מוהר"ן תנינא

החללים רק בשביל נפילת האמונה, בבחינת (ברבים הוי'): והקלא ה' את מכהך מכות גדלת ונאמנות וקלים רעים ונאמנים. ונאמנים דקא, כי הם באים עלידי פנים אמונה, כי עלידי נפילת האמונה באים מכות מפלאות, שאין מועיל להם לא רפואות ולא הפלה ולא זכות אבות. כי כל הרפואות הם עלידי עשבים, והם גדלים רק עלידי אמונה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (תענית ח'): אין הנשמים יורדין אלא בזכות אמונה, שנאמר: אמת מארץ תצמח, וצדק משמים נשקף. שקשש אמונה, או יורדין נשמים וצומחים עשבים, ואז יש רפואות, אבל עלידי נפילת האמונה אין נשמים, ואז אין רפואה. גם עקר כח הרפואה שיש בכל עשב ועשב הוא על פי הסדר שיש להורעים, לפי המקום ולפי הזמן. כי יש עשב, שעקר כחו לרפאות הוא רק לשקוצרין אותו עד שלא הביא שלישי, ואחר כך אין כח לאותו עשב לרפאות. וכן יש עשב, שכתו רק בשנגמר עד שנופל מאליו, וכיוצא בזה, כפי הסדר של הזמן שיש להם. וכן יש סדר לפי המקום - שבמקום זה גדל זה העשב, ובמקום אחר גדלים עשבים אחרים, ועקר כחם לרפאות הוא רק על פי הסדר שיש להם לפי הזמן והמקום. וסדר הורעים הוא עלידי אמונה, בבחינת (ספ"ט): אמונה זה סדר ורעים, שעל ידי אמונה נעשה הסדר של הורעים לפי הזמן והמקום, שעלידי ריש יש להם כח לרפאות, ועל כן עלידי נפילת האמונה אין מועיל רפואות. וכן הפלה הוא גם כן בחינת אמונה, כמו שכתוב (שמות ט') ויהי דיו אמונה, והרגומו: פרישן בצלו. וכן זכות אבות נתגלה גם כן רק עלידי אמונה, בבחינת (שופ"ט): הנצינים נראו בארץ. הנצינים אליו אבהו, כמו שכתוב בזהר הקדוש (בחסד"א), הם נראין ונתגלין בארץ, שהיא בחינת אמונה, כמו שכתוב (תהלים ט'): שכן ארץ ורעה אמונה, בחינת: עפר מאנא דבקהו (תהי תהי ער דה ע"ה). עליכן עלידי נפילת האמונה אין מועיל לו לא רפואה ולא הפלה ולא זכות אבות, כי כל אלו הם בחינת אמונה כנ"ל. וכן אין מועיל להחולה קול צעקת של אה ונחוחות, שלפעמים מועיל להחולה אלו הקולות, שממחמין עליו עלידי קולות הללו, אבל עלידי נפילת האמונה גם זה אין מועיל, כי הנחוחות נצטערו אה הנ"ל הם קול בלא דבור, וקול - זה בחינת אבהו, כי הקול כלול מאש מים רוח (חזקוני טו), שהם בחינת הלת אבהו, והם נראין ונתגלין רק עלידי אמונה, שהיא בחינת עפר מאנא דבקהו. ועל כן עלידי נפילת האמונה אין מועיל לו גם הקולות הנ"ל. וכן עלידי ריה בעצמו אין מועיל לו רפואה, כי עקר הרפואה היא עלידי התמנוגות היסודות, כי יש ארבעה יסודות: אש, מים, רוח, עפר, וצריך לזה חכם גדול, שיעד על פי דאקטריי לפוג היסודות שיש בכל אחד ואחד מן העשבים, כפי הרפואה שצריך זה החולה לפי קלקול היסוד, שנתקלקל ונחלש אצל זה החולה. (גם בהכרעת הקול יש בחינת התמנוגות היסודות). ועל כן עלידי פנים אמונה, שעלידי ריה נכנס בחינת הארבעה יסודות, כי כלם מתגלין רק עלידי בחינת עפר, שהיא מאנא דבקהו, עליכן אין לו רפואה:

לח' - הניו התחלת הצדקה, כשמתחילין מתרש לתן צדקה. וזה בחינת מנחה חדשה, בחינת צדקה חדשה, בחינת התחלת הצדקה. כי מנחה בחינת צדקה, כמו שכתוב: מנשי מנחה בצדקה. ועלידי הצדקה נתמקן בחינת זקן כנ"ל, וזהו: בשבעתיכם - זה בחינת זקן, כי בסני נרמה להם זקן (כשפירשי' בפרשת אכ"ל), כי עלידי בחינת מנחה חדשה, שהוא בחינת התחלת הצדקה, נתמקן בחינת זקן, שהוא בחינת שבעות כנ"ל, ואז נתפסל וניקחו של מצח הנחש, שיוצק מוקני הדור שאינם בתקונו כנ"ל, ונשמע קול הקריאה של יום טוב, שמנגלה את הרצון כנ"ל. וזהו: מקרא קדש יהיה לכם - הניו קול הקריאה של יום טוב שהוא התגלות הרצון, שזה בחינת מקרא קדש כנ"ל, שהוא נשמע עתה עלידי הצדקה, שמכניע את מצח הנחש, חכמת הטבע, כנ"ל. ואז עלידי התגלות הרצון, כל מלאכת עבדה לא תעשו - כי עלידי התגלות הרצון נעשה ראה, ועלידי ראה נשפע חסד, ואז אין צריכין לעשות שום מלאכה, כי נתקם העולם בחסדו, בבחינת: עולם חסד יבנה, ואז: ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו', ואתם פהני ה' תקראו, כנ"ל. וזהו: כל מלאכת עבדה לא תעשו - כי אין צריכין לעשות שום מלאכה וישו עסק, כי נתקם העולם בחסדו, בחינת: ואתם פהני ה' תקראו, כנ"ל:

יש חלוק בין החיות רעות ובין המצח הנחש, כי חכמי הטבע שהם בחינת חיות רעות הם החכמים שאוחזים בחכמת הטבע להנאתם, כי יש להם הנאה מזה, כדי להחזיק דעת ושקר שלהם וכיוצא. אבל החכם שהוא בבחינת מצח הנחש, הוא רשע וכופר בלי שום הנאה, שאין לו שום הנאה מהכמתו, רק הוא רשע ורא, שהוא רשע וכופר בלי שום הנאה כנ"ל:

כלל המאמר בלו אחד, וכלו קשור זה בזה, שהצדקה היא קשה מאד בהתחלה, אבל התועלת של הצדקה גדול מאד, כי עלידי הצדקה אין צריכין לעשות שום מלאכה ועסק, כי נתקם העולם בחסדו, כי עלידי הצדקה מוציאין ניקת מצח הנחש שיוצק מוקני הדור, ואז נשמע קול הקריאה של יום טוב, שמנגלה את הרצון, ואז נתגלה ראה, כי עקר היראה - עלידי התגלות הרצון, ועל ידי היראה נעשה כלי ונצור לקבל על ידו השפעת החסד, כי בלא הכלי ונצור אי אפשר לקבל את החסד, רק עלידי היראה שהוא צנור וכלי, על ידה מקבלין את החסד, ואז מתקם העולם בחסדו, ואז אין צריכין לעשות שום מלאכה, כי נתקם זרים ורעו צאנכם וכו', כנ"ל:

ה

תקעו בהרש שופר בכסה ליום חגנו, כי חק לישוראל הוא משפט לאלהי יעקב (תהלים י"א):

א העקר הוא האמונה, וצריך כל אחד לחפש את עצמו ולחוק את עצמו באמונה. כי יש סוכלי חללים, שיש להם מכות מפלאות, והם סוכלים

שםב ..... ד. ואת העורבים צייתי קיצור ליקוטי מוהר"ן המשולש

קיצור ליקוטי מוהר"ן

א. עקר עבודת הצדקה, הוא לשפר האכזריות שלו להפכו לרחמנות להתנדב לצדקה, פי מי שהוא רחמן במבועו אין הצדקה שלו חשוכה כל כך, פי עקר העבודה הוא פשמשפר האכזריות שלו ומהפכו לרחמנות:

ב. כל התחלות קשות, עלינן כל מה שרוצה לעשות איזה עבדא בעבודת ה' או בפשוטה לעשות תשובה, אי אפשר שיבא לו בנקל, רק צריך שיהיה לו חבלי לדה ולצעוק כמה קלון וכמה גניחות וכיוצא קדם שזוכה לעשות איזה עבדא או תשובה, בפרט בהתחלה שקשה ביותר:

ג. הצדקה מרחבת כל הפתחים של הקדשה, שכשארדם נכנס באיזה דרך ועבודה מעבודת השם ותברך, אזי הוא צריך לפתח שם פתח לכנס באותו הדרך, ועלידי הצדקה מרחיב הפתח, פי הצדקה מרחבת ופותחת ביותר כל הפתחים של הקדשה:

ד. התחלת הצדקה היא קשה וכבדה מאד, אבל התועלת של הצדקה גדול מאד מאד, פי כל המגיעות שיש לאדם מעבודת ה' מחמת צרכי הגוף שהם רבים מאד, אשר אפלו בשביל הכרחיות לבד יכולין לבלות ימיו ושניו לדיק חס ושלום, והם מונעין את האדם מאד מעבודתו ותברך. וכל אלו המגיעות מחמת צרכי הגוף, מתפזלים עלידי הצדקה, פי עלידי צדקה זוכה שיהיה מלאכתו נעשית עלידי אחרים:

ה. עלידי יראה, זוכין לחסד:

ו. עלידי כבוד יום טוב, זוכין לבטל חכמת הטבע, ולגלות ולפרסם בעולם שאין שום טבע בעולם כלל, רק הכל ברצונו ותברך, ועלידייה זוכין ליראה:

ז. כפי הבטול שמחבטל עלידי ימים טובים חכמת הטבע, כמו כן זוכים לשמחת יום טוב:

ח. חכמי הטבע שמראין על פי טעות חכמתם שהכל על פי הטבע חס ושלום, הם חיות רעות שדורסים וטורפים רבים מבני עמנו, פי כמה נפשות מישראל שקעו בזה רחמנא לצלן, ואלו הנפשות הם בצפרים האחוזות בפה, עלינן כל מי שחם על נפשו ימהר לברח ולמלט נפשו שלא תהיה נפשו נטרפת ונדרסת חס ושלום עלידי

קיצור ליקוטי מוהר"ן המשולש ♦ ואת העורבים

קיצור ליקוטי מוהר"ן המשולש ד - ואת העורבים צייתי _____ שם

חיות רעות הנ"ל, על־פני חלילה להסתכל בכל באלו הספרים המדברים מחקירות, אפלו בספרים שחברו גדולי ישראל, כי אין רעה גדולה מזו:

מ. על־ידי צדקה, זוכין לבטל חכמת הטבע, פי על־ידי צדקה מקבלין פח הימים טובים לגלות ולפרסם בעולם שהכל ברצונו ותברך ואין שום טבע כלל, כמו שראינו שעשה עמנו השם ותברך אותות נוראות בכל הימים טובים שלא פדרך הטבע:

י. על־ידי זקני הדור הינו מאריכי ימים שברור שאין בהם שלמות, על־ידיה מתגבר חכמת הטבע חס ושלום, פי צריך האדם כל מה שמזקין - כל מה שנתוסף ובא לו יום מימי חייו, להוסיף בכל יום קדשה ודעת, פי כל יום ויום שבא אחר־כך צריך שיאיר ביותר, וכשאין נוהרים בזה, וימיהם פגומים חס ושלום, על־ידיה יונק ומתגבר חס ושלום חכמת הטבע:

יא. כשפוגם את ימיו חס ושלום, אף־על־פי שמזקין אינו נקרא זקן כלל, רק אדרבא הוא נקרא קצר ימים:

יב. על־ידי צדקה, מתקנין הפגם של הזקנים שאינם בראוי, ועל־ידיה נתבטל חכמת הטבע כנ"ל:

יג. צדקה היא רפואה לכל המכות:

ליקוטי עצות

א. עקר עבודת הצדקה הוא לשפר האכזריות שלו, להפכו לרחמנות, להתנדב לצדקה. פי מי שהוא רחמן בטבעו ונותן צדקה מחמת רחמנות שבטבעו, אין זה עבודה. על־פני כל הנדיכי לב שרוצים לקיים מצות צדקה בראוי, צריכים לילך ולעבר בתחלה דרך בחינה זאת, דהינו שבתחלה צריכים לשפר האכזריות שלהם שבטבעם, להפכו לרחמנות, לתן צדקה, פי זה עקר עבודת הצדקה כנ"ל. (צדקה לח)

ב. כל המצוות ומעשים טובים וכל עבודת ה' הם בחינת הולדה, פי 'עקר תולדותיהן של צדיקים הם מעשים טובים' (תנחומא פרשת נח). וכמו שהיולדת קדם הולדה צריכה לסבל במה חבלים וצירים, ולצעק במה קלין של אה ואבוי וכו', כמו כן ממש בעבודת ה' - כשרוצה לעבד איזה עבודה או תשובה, בהכרח שיהיה לו במה יגיעות, וצריך לצעק במה קלין של אה ואבוי וכמה גניחות וכמה בפילות וכמה הטיות וכו', ובפרט בהתחלה שאז קשה מאד, פי 'כל התחלות קשות' (מכילתא יתרו), ואז צריכין ביותר במה קלין וכמה גניחות וכו' קדם שמתחילין איזה התחלה. וגם לאחר־כך

שסד _____ ד. ואת העורבים צייתי קיצור ליקוטי מוהר"ן המשולש

לאחר ההתחלה אינו בא בנקל עבודת ה', וצריכין כמה יגיעות וכמה תנועות בנ"ל קדם שזוכין לעשות איזה עבדה שיהיה לה הדור, אך ההתחלה קשה מאד, בנ"ל. על־כן אל יבהלוד רעיוניך על כל מה שעובר עליך, כי בהכרח לסבל הכל בנ"ל, ולכום צערא אגרא. (יראה ועבודה כב)

ג. הצדקה מרחבת כל הפתחים של הקדשה, שפשאדם נכנס באיזה דרך ועבודה מעבודת השם ותפורה, אזי הוא צריך לפתח שם פתח לכנס באותו הדרך, ובשביל זה כל ההתחלות קשות, ועל־ידי הצדקה מרחיב הפתח, כי הצדקה מרחבת ופותחת ביותר כל הפתחים של הקדשה. (צדקה לו)

ד. הצדקה מרחבת הפתחים של הקדשה, על־כן קדם כל מצוה ועבודה טוב לתן צדקה כדי להרחיב פתח הקדשה שצריך לעשות בעבודתו, ולא יהיה קשה וכבד עליו כל כך לכנס בהם [עין לעיל אות ג.]. (יראה ועבודה כג)

ה. התחלת הצדקה היא קשה וכבדה מאד, אבל התועלת של הצדקה גדול מאד מאד, כי צרכי הגוף הם רבים מאד, ואפלו ההכרחיות הם רבים מאד, אכילה ושתיה ומלבושים ודירות, והם מונעים את האדם מאד מעבודת הבורא ותפורה. ועל־ידי צדקה מתבטלים כל אלו המניעות, כי על־ידי צדקה זוכה שישפיע חסדו ותפורה, עד שלא יצטרך לעשות שום עסק ומלאכה בשביל פרנסה, רק תהיה מלאכתו געשית על־ידי אחרים, והוא יעסק בעבודתו ותפורה. (צדקה לו)

ו. על־ידי צדקה זוכין ליראה, ועל־ידי יראה זוכין לחסד, ואז יכולין לעסק בעבודת ה' בלי מניעה מהפרנסה [עין לעיל אות ה ולהלן אות יא.]. (יראה ועבודה כד)

ז. יום־טוב קדש קורא ומכריז ומגלה את הרצון, שהכל ברצונו ותפורה ואין שום חיוב הטבעי כלל, כי בכל יום־טוב ויום־טוב עשה השם ותפורה עמנו אותות נוראות שהם הפך הטבע. בפסח - יציאת מצרים, שהוציאנו ממצרים באותות נוראות. בשבועות - מתן תורה, שנתן את התורה באותות נוראות. בסכות - הקף ענני כבוד, שעל־ידי כל אלו האותות והמופתים נוראים שעשה עמנו בכל השלש רגלים, נתגלה שהכל ברצונו ותפורה לכד ואין שום חיוב הטבעי כלל.

אך צריכין להטות אָנו ולבו היטב לשמע קול הקריאה הקדושה הזאת, ועל־ידי־זה זוכין לשמחת יום־טוב, כי כל אחד כפי מה שזוכה לשמע בלבו קול הקריאה הנ"ל של יום־טוב שהכל ברצונו ותפורה לכד, כמו כן זוכה לשמחת יום־טוב. וכל זה זוכין על־ידי צדקה [עין להלן אות יא.]. על־כן צריכין להרבות בצדקה קדם כל רגל, כדי לזכות על־ידי־זה לשמחת יום־טוב בשלמות. (מועדי ה' - שלש רגלים ח)

קיצור ליקוטי מוהר"ן המשולש ד - ואת העורבים צייתי _____ שסה

ח. חכמי הטבע שרוצים להראות על פי חכמתם המטעית שהכל על פי הטבע הם ושלום, הם חיות רעות שדורסים וטורפים רבים מבני עמנו, כי כמה נפשות מישראל שקעו בזה רחמנא לצלן, ואלו הנפשות הם בצפרים האחוזות בפה. על-כן כל מי שחם על נפשו, צריך לברח ולמלט נפשו מהם, שלא תהיה נפשו נטרפת ונדרסת חם ושלום על-ידי חיות רעות הנ"ל. על-כן חלילה להסתפל כלל באלו הספרים המדברים מחקירות, אפלו הספרים שחברו גדולי ישראל, כי אין רעה גדולה מזו. (חקירות וחקמות חיצוניות יב)

מ. על-ידי צדקה מבטלין פח הנחש שהוא שרש חכמת הטבע, ועל-ידיה ממילא נצולין מחיות רעות הנ"ל שהם חכמי הטבע. ולפעמים אפלו בשמכניעין אותם, עדן הם חוזרים ומטילים איזה ספק ברצון, אם הכל מתנהג על-ידי רצונו יתברך לבד, ואז צריכין לחזור ולהרבות בצדקה, כי צדקה מכנעת ומשפלת חכמת הטבע תמיד ומגלית שהכל מתנהג ברצונו יתברך לבד. (חקירות וחקמות חיצוניות יג)

י. על-ידי הזקנים מאריכי ימים שבדור שאין בהם שלמות, על-ידיה מתגבר חכמת הטבע חם ושלום. כי צריך האדם כל מה שמזקין - כל מה שנתוסף וקא לו יום מימי חייו, להוסיף בכל יום קדשה ודעת, כי כל יום ויום שבא אחר-כך, צריך שיאיר ביותר בעבודת ה', ורק זה נקרא זקן וקדשה באמת. אבל כשפוגם את ימיו חם ושלום, ואינו מוסיף קדשה בכל יום, אף-על-פי שמזקין אינו נקרא זקן כלל, רק אדרבא הוא נקרא 'קצר ימים', ועל ידו יונק ומתגבר חם ושלום חכמת הטבע בעולם. והתקון לזה - צדקה. (יראה ועבודה כה)

יא. על-ידי צדקה, מתקנין הפגם של הזקנים מאריכי ימים שבדור שאינם בראוי [ענין לעיל אות י], ועל-ידיה זוכין לבטל שרש חכמת הטבע, וזוכין לשמע קול הקריאה של יום-טוב קדש, שקורא ומגלה את הרצון, שהכל ברצונו יתברך, כמו שראינו שעשה השם יתברך עמנו אותות ונוראות בכל הימים טובים ובטל הטבע, ועל-ידיה זוכין לשמחת יום-טוב, ועל-ידיה זוכין ליראה, ועל-ידי יראה נשפע חסד, עד שאין צריכין לעשות שום עסק בשביל פרנסה כנ"ל. (צדקה לה)

יב. צדקה היא רפואה לכל המכות. (צדקה לט; רפואה ט)

ליקוטי עצות מהדורא בתרא

א. צרכי הגוף הם רבים מאד, ואפלו ההכרחיות הם רבים וגדולים מאד: אכילה

שם _____ ה. תקעו אמונה קיצור ליקוטי מוהר"ן המשולש

ושתייה ומלבושים ודירות. ויכול האדם לבלות ימיו ושניו חס ושלוה, אפלו רק על ההכרחיות לבד, והם מונעין את האדם מאד מעבודת השם ותפוד.

ואף-על-פי שגם הם בעצמן הם גס-בן עבודת הבורא ותפוד, כי על-ידי כל המלאכות והעסקים שעושה האדם, בשעושה אותה פראוי כמו שצריך לעשות, אזי נעשה על-ידיה בחינת משכן, ועל-ידיה נותן חיות והארה למעשה בראשית, והוא קיום העולם [עני פנים]; אף-על-פי-כן בשזוכין לקבל בשלמות השפעת החסד על-ידי הכלי הנעשה על-ידי יראה, אזי אין צריכין לעשות שום עסק ומלאכה, ואפלו ההכרחיות נעשין על-ידי אחרים, ואז העולם מתקיים בחסדו ותפוד לבד. וזה זוכין על-ידי צדקה. (מזן ופרנסה ו)

ב. על-ידי יום-טוב, שהוא התגלות הרצון, על-ידיה נעשה יראה. (מועד ה' שלש רגלים א)

ג. החכם גדול שבקדשה, הוא יכול לקשר כל הרצונות שבעולם לשרש הרצון ששם הוא בחינת הסתלקות משה בידוע, ועל-ידיה הוא מתגבר ומכניע וסותר דעות חכמי הטבע שבפרין ברצון, הינו שרוצים להראות בחכמתם המטעת שהכל על פי הטבע וכאלו אין שום רצון חס ושלוה. אך כנגד זה החכם שבקדשה הנ"ל יש בחינת מצח הנחש שהוא שרש חכמת הטבע, ויניקתו מוקני הדור שאין בהם שלמות [עני פנים], וצריכין להכניע אותו על-ידי צדקה. (צדיק נד)

ד. על-ידי שמתגבר האדם ומתפוד אכזריות שבטבעו לרחמנות, על-ידיה נתהפך הרגו לרצון. (צדקה ו)

תורה ה
תקעו בחדש שופר - אמונה

קיצור ליקוטי מוהר"ן

א. העקר הוא האמונה, וצריך כל אחד לחפש את עצמו אם אמונתו שלמה, ולחזק את עצמו באמונה תמיד:

ספר

לְקוּמֵי הַלְבוּת

עַל שְׁלֹחַן עֲרוּךְ

מוסד מוסד על התנלות נפלאות חדושי תורתו של

אדמו"ר רבנו נחמן אור האורות

זכר צדיק וקדוש לברכה

דרגא ודרגא מכל מקום שהוא, יהיה
מי שיהיה, וכלם מיסדים על אדני פו,
על-פי ההקדמות שקבלתי ממנו ז"ל,
מפיו ומפי כתביו הקדושים, הלא המה
כתובים בספריו הקדושים, אשר כבר
נתפשטו בישראל. אשרי שיאחז בהם
לשלם לא ימוט עדי יבנה הרבות אריאל
כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל

עליהם וסדתי אמרותי, על פי פקדתי
ז"ל, לבאר ולחדש בכל הלכה והלכה
מכל ארבעה חלקי השלחן ערוך, למצא
סמך וענין ושעם בכל הלכה והלכה בדרך
חכמת האמת, בדרך חכמה ומוסר השכל
ועצות נפלאות ונוראות והתחזקות עצום
ונשגב עד אין סוף ואין תכלית, שיתחזק
כל אדם להתקרב להשם יתברך בכל

(ניסח שער דפוס ראשון)

מאת ר' נחמיהו הרב הגאון הצדיק

בונינא קדישא איש רבי פּעקלים

מורנו ורבנו רבי נתן זצוק"ל

מה גדלו מעשי
ה' מאד עמקו
מחשבותיו. כי על
פי דברים האלה
המבוארים
בספרים האלה
יובל בלֵ אדם
להבין ולהשכיל
מרחוק גדולות
נוראות ונפלאות
כל מצוה ומצוה
וכל דין ודין
מפרטי המצוה.
ואפילו הדינים
שבין אדם לחברו
המבוארים בח"מ
אשר אין איש
שם על לב להבין
מהם רמזים ודרכים
לעבודת השם
יתברך. ובחסדי
ה' באלו הספרים
ירווה את נפשו
הצמא לשמוע
דברי ה'

על המצוה

לקוטי הלכות קריאת התורה הלכה ד ארצת חיים ריו

חייב הטבע כלל, כי בזה שאנו מתפללין להשם יתברך על כל דבר, כגון על מטר ופרנסה ורפואה, בני חיי ומזוני, וכיוצא בזה, בזה אנו מראין שהכל מתנהג רק ברצונו יתברך לכו וראין שום חייב הטבע כלל, כי התפלה משנה הטבע, וכמבאר במקום אחר (פסימן ד). נמצא, שהתפלה הוא בבחינת 'מקרא קדש', בחינת יום-טוב שקורא ומגלה שהכל ברצונו יתברך לכו וראין שום טבע כלל, כי גם כל האותות הנוראות והמופתיים הגדולים וכל היד החזקה והמורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל, שכל הימים טובים מקראי קדש הם זכר להם, הכל היה רק על-ידי תפלה, כי כל המופתיים האמתיים של משה רבנו, על-ידי השלום, ושל כל נביאי האמת וצדיקים האמתיים הבאים אחריהם עד היום הזה - כלם הם על-ידי תפלה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (מגלה כו): 'ואלישע מה דעביר על-ידי תפלה הוא דעביר', וכמובאר בדברי רבנו ז"ל (פסימן טו ובסימן רלו). נמצא שתפלה הוא עקר בחינת קדשת יום-טוב מקראי קדש, שהם זכר ליציאת מצרים, זכר להאותות הנוראות שעשה השם יתברך בכל יום-טוב ויום-טוב, כמבאר בהתורה הנ"ל, שעל-ידי-זה הם קוראים ומגלין שהכל מתנהג רק ברצונו יתברך לכו וראין שום חייב הטבע כלל, כי גם כל האותות והמופתיים הנוראים, כל זה נעשה על-ידי תפלה כנ"ל.

מקדשתם והם בשאול תפית, חס ושלום, גם להם מאיר משה רבנו עליו-השלום, ומורה להם את הדרך לכל ישכחו בהשם יתברך, כי גם שם נמצא הוא יתברך, בבחינת: "ואציעה שאול הנגף", וכמבאר במאמר 'כי תצא הנ"ל'. וזה עקר בחינת הדרך, שהוא בחינת מכריע בין למין לשמאל, בין עליונים ותחתונים, ומשלים לשניהם להשיכם כלם להדרך הישר. ועל-כן בחינת הדרך כלול משלשה, שהוא בחינת אלק שכלול מתלת: נקדה עליונה, ונקדה התחתונה, וראו שבאמצע וכנ"ל.

קריאת התורה תפלה לסייף תפלה שכלול משלשה

ועל-כן התורה שהוא בחינת 'דרך' כנ"ל, כל בחינותיה הוא שלש שלש, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שבת פח): 'ברוך רחמנא דהיב לן אורחן תליתא ביום תליתא על-יד תליתא' וכו'. ועל-כן דוקא כשהלכו ישראל שלשה ימים בלא תורה נתיגעו, כי שלשה ימים אי אפשר לילך בלא תורה, כי שלשה ימים הם בחינת ימין ושמאל ואמצע, שהוא בחינת כלליות הדרך, ועקר הוא בחינת יום השלישי, שהוא בחינת אמצע, שנה עקר בחינת הדרך הישר שלא לנטות לימין ולשמאל כנ"ל. ועל-כן אי אפשר להיות שלשה ימים בלא תורה, שהוא בחינת הדרך שעקר בבחינת שלשה ימים וכו' כנ"ל. ועל-כן תקנו קריאת התורה וכנ"ל. ועל-כן אין קורין בתורה בפחות משלשה אנשים, שהם: כהן, לוי, ישראל, וכן כל אחד אינו קורא פחות משלשה פסוקים. כי עקר קריאת התורה הוא בשביל להאיר בחינת הדרך שהוא כלול משלשה, שהוא בחינת 'אלף', שהוא בחינת כהן, לוי, ישראל, כמובא, וכנ"ל.

הקצה ד

על-פי התורה ואת העורבים צויתי לבקבד' וכו' בלקוטי תנינא סימן ד, עין שם כל התורה.

שלש תפלות ביום כנגד תלת אבות, תלת אבות, שתי בחינת שלש רגלים

ועל-כן הם שלש תפלות ביום כנגד תלת אבות, שהם בחינת שלש רגלים, כידוע ומוכח בפסחים (טור ארצת חיים סימן תיו), שהשלש רגלים הם כנגד שלשה אבות, שזהו בחינת שלש תפלות ביום שהם גם כן כנגד שלשה אבות שתקנו שלש תפלות אלו, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות כו): 'כי התפלה היא בחינת יום-טוב, בחינת 'מקרא קדש', שקורא ומגלה את הרצון שהכל מתנהג רק ברצונו יתברך לכו וראין שום חייב הטבע כלל כנ"ל.

צריכו חכם גדול דקדושה שיוכל לקשר כל הרצונות לשרש תריון

אבל מבאר שם בהתורה הנ"ל, שכנגד קול הקריאה של יום-טוב שקורא ומגלה את הרצון שהכל מתנהג ברצונו יתברך לכו וראין שום חייב הטבע כלל כנ"ל, כנגד זה יש קול שאגת

א. וזהו בחינת קריאת התורה אחר התפלה. כי התפלה היא בחינת 'מקרא קדש' - שקוראת ומגלה את הרצון, שהכל מתנהג רק ברצונו יתברך וראין שום חייב הטבע כלל כנ"ל.

תפלה הוא עקר בחינת קדושת יום טוב מקראי קדש

434 לקוטי הלכות הלכות קריאת התורה הלכה ד ארח חיים

החיות רעות הדורסים וטורפים וכו', שהם שואגים בקולם על-פי חכמתם הרעה המוטעית שהכל על-פי הטבע, חס ושלום וכו', עין שם. ולזה צריכין חכם גדול דקדשה שייכל לקשר כל הרצונות לשרש הרצון, שהוא בחינת 'מצח הרצון', שהוא בחינת רצון ורצון, בחינת הסתלקות משה שנסתלק שם בתוך רצון שברצונות וכו', עין שם כל זה היטב.

ב. וזה בחינת קריאת התורה אחר התפלה. כי התפלה קוראה ומגלה את הרצון כנ"ל, אף כנגד שלש התפלות, שהם בחינת שלש רגלים מקראי קדש שמוגלים את הרצון, כנגד זה יש חיות רעות הנ"ל, שהם בחינת השלש חיות רעות, המובא בתקונים (תקון כא, גס), שהם קטרוגא דשלש תפלות, שהם כלב, חמור, נץ, שמשם נמשכין כל המחשבות זרות שבתפלה. וידוע ומובן בדברי רבנו ז"ל (סימן ס) שעקר כל המחשבות זרות שבתפלה נמשכין מפפירות ואפיקורסות ופגם אמונה של כל אחד ואחד. וכי אפלו אנשים הפשרים קצת והמון עם שאינם הולכים בדרך החקירות של הפילוסופים והאפיקורסים, אף על-פי-כן רבם יש להם בלבולי אמונה ונזרק בהם קצת אפיקורסות בלבם שנמשך להם על-ידי חטאת נעורים וכו', וצריכין התגברות גדול ושיעור ורחמים גדולים לגרש ולבער הפפירות ובלבולי אמונה מלבם, וכמבאר בשיחותיו הקדושים של רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן לב).

קריאת התורה אחר התפלה קוראת ומגלה את הרצון

התורה, כי משם יוצאת ונמשכת התורה שנתנה בשבועות על-ידי משה רבנו, על-ידי השלום, ששרש נשמתו הוא משם, מבחינת 'רצון ורצון', ועל-כן נסתלק נשמתו לשם, כי משה רבנו הוא כלליית התורה ששרשה מבחינת רצון ורצון. ועל-כן נקנה התורה בשבועות ואז נדמה להם כק"ן, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (מכילתא בשלח שירה ד). כי יקן הוא בחינת 'מצח הרצון', בחינת 'רצון ורצון' שמתגלה על-ידי בחינת הנקן דקדשה כמבאר בהתורה הנ"ל. נמצא, שהתורה שרשה מבחינת רצון שברצונות, ועל-כן קוראין בתורה אחר התפלה, כי זהו בחינת מה שכתוב בהתורה הנ"ל, שלהכניע קול החיות רעות הוא על-ידי חכם דקדשה שמקשר כל הרצונות לשרש הרצון, לרצון שברצונות. וזהו בחינת קריאת התורה אחר התפלה, כי התורה היא בחינת חכם דקדשה שמקשר כל הרצונות לבחינת רצון שברצונות, שמשם שרש התורה כנ"ל, שעל-ידי-ה נכניעין ונפליין ונתבטליין קול החיות רעות שהם חכמי הטבע, ונשמע קול הקריאה של התפלה שהוא בחינת יום-טוב שקוראה ומגלה את הרצון כנ"ל. נמצא שקריאת התורה הוא תקון התפלה, על-כן קוראין בתורה בשעת התפלה. ועל-כן אין קורין בתורה בפחות משלשה פסוקים ותלתא גברא, כנגד שלש תפלות שהם בחינת שלש רגלים שמוגלים את הרצון, שתקנים על-ידי התורה שמקשרת כל הרצונות לשרש הרצון כנ"ל.

ג. ועל-כן קוראין בתורה בשני וחמישי שהם ימי רצון, 'ימי רצון' דיקא, כי עקר קריאת התורה הוא בשביל לגלות הארת הרצון שנתגלה על-ידי התפלה וכנ"ל, כי עקר הארת הרצון שמאיר בשני וחמישי הוא מחמת שבו עלה משה לקבל ולחות האחרונות, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (תוספות בבא קמא פב. דבור המתחיל 'כדי' בשם הפרשן). וכל זה הוא בחינה הנ"ל המבאר בתורה הנ"ל, דהינו להכניע הפפירות של חכמי הטבע ולהגביר התגלות הרצון, דהינו חזוק האמונה הקדושה, לגלות האמת שהכל מתנהג רק ברצונו ותבדוף לבד.

ובשביעיה זה קוראים בתורה אחר התפלה, כדי להכניע ולשבר קול שאגת הצוררים שהם קול החיות רעות הנ"ל שהם חכמי הטבע, כי התורה היא בחינת חכמה דקדשה שיש לה פח לקשר כל הרצונות לשרש הרצון, בחינת רצון ורצון, שמשם שרש

חכמי טבע שואגים בקולם כנגד קול הקריאה של יום טוב

קורין בתורה שלשה פסוקים ותלתא גברא, כנגד שלש תפלות שלש רגלים שמוגלים את הרצון

קריאת התורה נעוה הארת הרצון שנתגלה על-ידי התפלה

לקוטי הלכות קריאת התורה הלכה ד ארצת תימים ריה

האחרונים המתייק משה הפעס, ונתרצה השם: תבדוק לישאל, ועל-כן הם ימי רצון, כי בהם תזר משה והמשיך הארת הרצון, והכניעו כפירות של חכמי הטבע, שהוא בחינת פגם חטא העגל כנ"ל שתקן בימים אלו, והמשיך הארת הרצון, ועל-כן הם ימי רצון.

וזהו בחינת שני וחמישי שהם ימי רצון, מחמת שבהם עלה משה לקבל לוחות אחרונות, שהם התקון של חטא העגל שהוא פגם הרצון כנ"ל. ועל-כן קוראין בהם בתורה, כי עקר קריאת התורה הוא בשביל להגביר התגלות הרצון שנתגלה על-ידי התפלה, כנ"ל.

ד. וזה בחינת הגבחה התורה, שאחר הקריאה מגביהין את התורה וכו', ונוהגין לקנותו בדמים יקרים, כמו שכתוב בשלחן ערוך (ארח תיים סימן קמו סעיף א'). כי מבאר בהתורה הנ"ל, שאפלו כשקשרין כל הרצונות לשרש הרצון, לפעמים מתגבר, חס ושלום, מצח הנחש שהוא כנגד מצח הרצון, שהוא שרש הרצון, ואזי חוזרים ומתגברים קול החיות רעות, שהם הדעות זרות של חכמי הטבע וכו'. ולזה צריכין צדקה, כי על-ידי מצות צדקה מוציאין החיות של מצח הנחש שיונק חייתו מזקני הדור שאין בהם שלמות, ועל-ידי מצות צדקה מוציאין החיות ממנו, וחוזר ומתגבר התגלות מצח הרצון, ואזי נשמע קול הקריאה של יום-טוב שמגלה את הרצון וכו', עין שם כל זה היטב.

וזהו בחינת מצות הגבחה אחר קריאת התורה שקונין אותה בדמים יקרים. כי אחר קריאת התורה שאנו מקשרין על-ידי-זה את כל הרצונות לשרש הרצון, עדין צריכין תקון שלא יתגבר חס ושלום מצח הנחש וכו' כנ"ל, ובשביל זה מגביהין את התורה - להורות, שאנו מגביהין את התורה שכלולה מכל המדות ומכל הימים ומכל החכמות שבעולם, הכל אנו מגביהין למעלה להשם-יתברך, כי אנו מראין הכתב לעם והכל קוראין ומעידין כי זאת תורתנו הקדושה, "וזאת התורה אשר שם משה" וכו' (דברים ה. מד), לידע ולהודיע ולהודיע ששרש הרצון

כי ארבעים ימים האחרונים שקבל בהם משה הלוחות האחרונות היה ברצון, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (רש"י שמות לג. יא): "ואתנפל וכו' כימים הראשונים" (דברים ט. יח) - 'מה הראשונים ברצון - אף האחרונים ברצון, אמר מעתה: אמצעייהם היו ככעס, כעס הוא הפך הרצון, וכל זה היה מחמת חטא העגל, שעברו עבודה-זרה וקפרו ברצון, שלא האמינו שהכל מתנהג רק ברצונו הפשוט יתברך לבד, וטעו בעבודה-זרה, ורצו להמשיך כחות ממקום שרצו להמשיך, שזה היה ענין העבודות זרות שלהם.

נמצא, שחטא העגל הוא פגם הרצון, בחינת כפירות של חכמי הטבע, כי בדורות הראשונים היו כל הכפירות על-פי דרכי העבודה-זרה שלהם, ועכשו בדורות אלו מעת שנתבטל היצר הרע של עבודה-זרה - התגבר היצר הרע של פילוסופיא, שהם כפירות של חכמי הטבע שמכניסין כפירות על-פי חכמתם הרעה. ובאמת הכל אחד, כי שרש חכמתם של חכמי הטבע נמשך מחרטמי מצרים שהיו מכשפים גדולים ובעלי שמות הטמאה, ועל-ידי-זה ידעו גם חכמות גדולות בחכמת הטבע, ועל-כן יסוד ושרש ועקר של כל החכמות שבעולם נמשך מהם, כמובא בספרי המחקרים, שתחלת חכמה זו היה אצל בני קדם ואצל חרטמי מצרים, ואחר-כך הלכה מאמה לאמה עד שבאה ליונים, וכן מאמה לאמה, עד שבפונותינו הרבים התחילו גם בני ישראל להיות נלפדים ברשת חכמתם הרעה העוקרת את האדם משני עולמות.

וברב הימים נשכח חכמת הפשוף לגמרי, עד שהם מתלוצצים מעניני פשוף ושרים, וכופרים בדברי רבותינו ז"ל, שאמרו מפרש בגמרא ומדרשים הרבה מעשיות לאין מספר מעניני פשוף ושרים, אשר באמת גם כל חכמתם הרעה בעצמה נמשך מהם כנ"ל.

הפ"ה, שכל עניני עבודה-זרה של הדורות הקודמים וחסא העגל, הכל הוא בחינת פגם הרצון של חכמי הטבע שנופרים ברצון, ואומרים, שחס ושלום, הכל על-פי מערכת המלכות שהוא חייב הטבע חס ושלום, ועל-ידי-זה היו הארבעים ימים האמצעיים ככעס שהוא הפך הרצון. אבל אחר-כך בימים

עבדו עבודת זרה וקפרו האמינו שהכל מתנהג רק ברצונו הפשוט יתברך לבד

יסוד ושרש ועקר של כל חכמות שבעולם נמשך מפני קדם

ברבות הימים נשכח הפשוף לגמרי

כמי יום חור משה והמשיך הארת הרצון

להגביר התגלות הרצון שנתגלה על-ידי התפלה

על-ידי מצות צדקה מוציאין החיות של מצח הנחש שיונק חייתו מזקני הדור שאין בהם שלמות

מגביהין התורה שכלולה ומכל המדות ומכל הימים ומכל החכמות שבעולם

לקוטי הלכות קריאת התורה הלכה ד ארץ חיים

שהוא שרש התורה הוא מהשם יתברך בעצמו, להכניע ולעקר ולבטל מצח הנחש שמטיל פגם וכפירה בשרש הרצון בעצמו, חס ושלום.

כי ההגבהה הוא בפדים, והיא תקון לפגם חטא העגל, שהוא פגם הרצון פנ"ל, שעל זה נאמר (שמות לב, ט): "וישלך משה מידו את הלחת", כי היו כבדים עליו מחמת שפפרו ברצון, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (תהומות פ' תשא כו, ל). ועכשיו אנו מתקנים זאת ומגביהים התורה בפדים, וקוראין ומודיעין שהתורה נתנה מאת השם יתברך - נמצא, שאנו מעידין על שרש הרצון שהוא התורה שהוא מהשם יתברך, ועל ידי זה ממילא אנו מקשרין כל הרצונות לשרש הרצון, כי על ידי התורה מקשרים כל הרצונות לשרש הרצון, שהוא שרש התורה פנ"ל.

ההגבהה הוא בפדים, והיא תקון לפגם חטא העגל

ועל כן הגולל ספר תורה, שהוא המגביה, הוא כנגד פלם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (מגלה לב). כי זה העקר התקון של כל קריאת התורה, כי על ידי ההגבהה מכניעין מצח הנחש ומגלין מצח הרצון פנ"ל.

הגולל ספר תורה כנגד פלם

וזה שכתב בשלחן ערוך (סימן קמו): שנהגין לקנות מצוה זאת של הגבהה בדמים יקרים; כי עקר הכניעת מצח הנחש הוא על ידי צדקה פנ"ל, ועל כן נותנין ממון הרבה בעד מצוה זאת, כי הממון שנותנין הוא בחינת צדקה, שעל ידי זה מכניעין מצח הנחש, שזהו עקר הגבהה התורה, פנ"ל.

נותנין ממון הרבה בעד מצוה זאת

ה. ועתה מבאר ומוכן מה שנהגין לגור תענית ששני וחקמישי לאחר יום טוב (ארח חיים סימן תצב), ואיתא, שהטעם שמא מחמת שמחת יום טוב באו לידי איזה חטא חס ושלום, ולכאורה, איך שיהי לגור ולחשש חששא כזאת, הלא שמחת יום טוב היא מצוה גדולה מן התורה, וישאל קדושים שמחים אז בהשם יתברך ובתורתו הקדושה, שעשה עמנו נסים ונפלאות, והוציאנו ממצרים, ונתן לנו את התורה, וקרבנו לשמו הגדול, כמו שאנו אומרים בימים טובים: 'אתה בתרוננו מכל העמים' וכו', ואיך שיהי לחשש חששא זאת שמא באו לידי חטא על ידי זה, חס ושלום?

הפליאה שגור תענית אחרי שמחת יום טוב

אף על פי הנ"ל מבאר היטב, כי עקר שמחת יום טוב נמשך על ידי התגלות הרצון, בחינת (תהלים נח, א): "ישמח צדיק כי חזה נקם, פעמיו ירחץ" וכו', כמבאר בהתורה פנ"ל, אבל יש קול החיות רעות הנ"ל שהם קול חכמי הטבע, שהם רוצים להתגבר כנגד קול הקריאה של יום טוב חס ושלום, וכשהם מתגברים חס ושלום - על ידי זה נשבת שמחת יום טוב, כמו שקתוב שם, עין שם, על כן אחר יום טוב אנו חוששין שלא יתגברו, חס ושלום קול החיות רעות הנ"ל. כי זה כלל, כי "את זה לעמת זה עשה אלקים" (קולת י, יב), וחקף שמתגבר סטרא דקדושה מתגבר כנגדה הסטרא אחרא, וכל זמן שהיתה הקדושה נחה ולא התגברה לגלות הרצון, היו גם הם נחים, אבל חקף כשמתחילין להתגבר לגלות הרצון, אזי מתחילין גם הם להתגבר, ומתחילין לשאג בקולם פנ"ל. כי הענין הוא כמו שני בני אדם הנלחמים, שפשאחד מתחיל להתגבר אזי מתחזק השני כנגדו ביותר, כמבאר במקום אחר (סימן סח). ועל כן אנו מתיראין אחר יום טוב, שמא מתוך שמחת יום טוב בא איזה פגם, הינו שמא מתוך שמחת יום טוב שבא על ידי קול הקריאה של יום טוב שנגלה את הרצון, שמא על ידי זה דיקא בא איזה פגם, חס ושלום, כי מחמת התגברות התגלות הרצון שזהו עקר שמחת יום טוב פנ"ל, יכול להיות שמחמת זה התגבר כנגדו קול החיות רעות, עד שנכנס איזה מחשבה רעה, חס ושלום שנמשכת מדעות חכמי הטבע, כי מחמת שהתגבר קול דקדושה של יום טוב, התגברו הם כנגדם פנ"ל.

ועל כן אנו גוזרין תענית שני וחקמישי אחר יום טוב, ששני וחקמישי דיקא, כי הם ימי רצון שבהם קבל משה לוחות האחרונות, ותקן חטא העגל שהוא פגם הרצון פנ"ל. ועל כן על ידי תענית של שני וחקמישי מתגבר הארת הרצון, ונתחזק שמחת יום טוב שנמשך על ידי התגלות הרצון פנ"ל. כי עקר מצח הנחש יניקתו מנחש הקדמוני שהתגבר על ידי חטא ופגם אכילה, שהוא אכילת עין הדעת טוב ורע, שהוא בחינת התגברות חכמת הטבע, כי אדם הראשון כפר בעקר, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין לח).

על ידי תענית של שני וחקמישי מתגבר החיית הרצון

לקוטי הלכות הלכות קריאת התורה הלכה ו ארץ תימים

ריט

בחינת מפת תורה, שאז זכו כלם על-ידי משה לרוח נבואה, ואז נתבסס ונתקדם העולם וכו', דהיינו שנתגלה אז אמונת חידוש העולם וכו', וכן בכל דור ודור בהכרח שיהיו צדיקים שיש להם בחינת רוח נבואה, בחינת רוח הקא מן הקדש וכו', שעל-ידיה עקר המשכת אמונת חידוש העולם וכו', עין שם.

ומבאר שם, שעל-ידי אמונת חידוש העולם זוכין לחידוש העולם של לעתיד וכו', ועל-ידיה נתעורר שיר של נפלאות, שהוא שיר פשוט כפול משלש מרבע שיתער לעתיד, שיתנגן על שבועים וישנים נימין וכו', שעל-ידי קול השיר הזה דיקא יכולין להוכיח בבחינת (שיר-השירים א, יב): "גרדי נתן ריחו" וכו', עין שם כל זה היטב.

ועל-כן על-ידי התענית שני וחמישי מתקנים פגם האכילה, ואז מתגבר הארת הרצון, כי בהם קבל משה הלוחות אחרונות, שהם בחינת תקון חטא העגל שהוא פגם הרצון וכנ"ל.

ועל-כן קורין בהם "ויחל", שהוא תפלת משה שהתפלל להמתיק הפעם והחרון אף של חטא העגל, שעל-ידיה בשל הפעם והפכו לרצון, והמשיך הארת הרצון בעולם, שזהו בחינת שלש עשרה מדות של רחמים שנתגלה לו אז שקורין אותן ביום התענית. כי שלש עשרה מדות של רחמים הם בחינת רצון, ועל-כן הם שלש עשרה מדות, כנגד תליטר תקוני דיקנא, פירוש, שזהו בחינת זקן דקדושה שעל-ידו מתגבר מצח הרצון כנ"ל.

תפלת משה שהתפלל להמתיק הפעם והחרון אף של חטא העגל, ועל-ידיה בשל הפעם והפכו לרצון, והמשיך הארת הרצון בעולם, שזהו בחינת שלש עשרה מדות של רחמים שנתגלה לו אז שקורין אותן ביום התענית. כי שלש עשרה מדות של רחמים הם בחינת רצון, ועל-כן הם שלש עשרה מדות, כנגד תליטר תקוני דיקנא, פירוש, שזהו בחינת זקן דקדושה שעל-ידו מתגבר מצח הרצון כנ"ל.

תפלת משה שהתענית הוא בחינת צדקה, וכמו שכתוב בהתורה 'דשו' (סו"ט לו) בלקוטי חלק א', עין שם. ועל-ידי הצדקה עקר הכניעת מצח הנפש, על-כן מתענין אחרי יום טוב, וכנ"ל.

גם התענית הוא בחינת צדקה, בחינת (ברכות ו:): 'אגרא דתעניתא צדקתא', וכמו שכתוב בהתורה 'דשו' (סו"ט לו) בלקוטי חלק א', עין שם. ועל-ידי הצדקה עקר הכניעת מצח הנפש, על-כן מתענין אחרי יום טוב, וכנ"ל.

הלכות קריאת התורה הלכה ה' - נכללת בהלכות נשיאת כפים הלכה ה'.

הצדקה ו

ע"פ התורה 'תקעו - תזכרה' בלקוטי תניינא סימן ח'.

א. וזה בחינת קריאת התורה בצבור בספר תורה כשרה כנגון ובטעמים, ועקר הקריאה הוא בשבת ויום טוב, שאז תקן משה לקרות בתורה, אף כשהלכו ישראל בלא מים שלשה ימים, עמדו הנביאים שביניהם ותקנו הקריאה בשני וחמישי, כדי שלא יעברו שלשה ימים בלא תורה, וענין תקן בשבת במנחה, כמבאר בדברי רבותינו ז"ל בגמרא (בבא קמא פב.) ופוסקים (אורח חיים סימן קלה סעיף א').

קריאת התורה בצבור בספר תורה כשרה כנגון ובטעמים

כי עקר הקריאה בתורה הוא בשבת, שאז נתנה תורה כמו שאמרנו רבותינו ז"ל (שבת פו:). כי מבאר בהתורה 'תקעו' הנ"ל, שעקר ברור האמונה הקדושה שהוא אמונת חידוש העולם, הוא על-ידי רוח נבואה שמברר המדמה, שבוה תלויה האמונה הקדושה. וזה

כל דור ודור מתברר שיהיו צדיקים שיש להם בחינת רוח נבואה

עקר סבות קדשת שבת, להודיע כי ששת ימים עשה ה' יכו

סמיו כל ישראל להרבות כנגונים בשבת

עמוד הנביאים ותקנו לקרות בשני וחמישי, ונביאים דיקא

לקוטי הלכות

הלכות קדיש

ארח תיב

האור בבחינת ברכה על ידי ברכת התורה כנ"ל. וזהו מרמז בפסוק 'ולא הלכו בה' הנ"ל, כי כשזוכין לקבל אור התורה בבחינת ברכה, בחינת 'סם חיים', זהו בחינת הליכה, שהולכין על ידי התורה בדרך ה', בחינת (הושע י"א): "צדיקים ילכו כס"; "ילכו" דקא, שנהו בחינת 'סם חיים' כנ"ל, ועל כן 'ולא הלכו בה' - מרמז 'שלא ברכו בתורה תחלה' ולא המשיכו האור בבחינת ברכה - 'סם חיים', שנהו בחינת הליכה, בחינת: "צדיקים ילכו וכו', כנ"ל.

כי שם נצטטר האור. ועל כן צריכין לתן המעשר במדידה דקא ולא מאמד, כדי לצטר האור לברכה על ידי המדידה שהיא בחינת ציור, אבל מאמד הוא רחוק יותר ועליון מבחינת ציור על ידי מדידה. ועל כן צריכין לעשר במדידה דקא כדי לצטר האור לברכה. וזהו שנסמך 'ואל תרבה לעשר אמודות' לעשה לך רב והסתלק מן הספק, כי הכל אחד כנ"ל.

סוד חג השבועות שיוצאים מן הפאה הכללית

כי עקר בחינת שבועות הוא על ידי בחינת הנ"ל, על ידי שיוצאין מגלות מצרים שהיא "ערות הארץ", תאנה הכללית הנ"ל, כי מקדשין עצמן בארבעים ותשעה ימי הספירה, ועל ידי זה נכללין בארבעים ותשעה אותיות שיש בשמות השבטים, שהם בחינת קדשת הברית, כמבאר במאמר הנ"ל וכמבאר כל זה בהלכות פסח הנ"ל. וזה בחינת מה שמגדדים שנה מעינים בליל שבועות, כדי לשבר ולהכניע בחינת שבעין אמין שהם נאחזים בבחינת שנה על העינים כנ"ל, ואין זוכין לקבלת התורה שהוא בחינת 'שבעים פנים לתורה' וכו'.

ושאר הלכות על ברכת התורה נכללת כל אחת בהלכות ברכת השחר (הלכה ג' אות טו, הלכה ה' אות טז).

ענין קדיש

על פי המאמר 'זבוב הבכורים - ואת הערבים צויתי' ב"ק קכ"ד, דקוטי תנאן סימן ד', עין שם ב"ה המאמר, והוא מקצת בקרה אחר בהלכות תפילת המנחה (הלכה ב). ומקצת הקדמות היוצא משם בקצור.

על ידי צדקה - זוכין שאין צריכין לעשות שום עסק ורשום מלאכה. כי אף על פי שכל העסקים והמשא ומתן הם בחינת אהירותא דלתתא, כי נמשכין מל"ט מלאכות המשפן שהם כנגד עובדא דבראשית וכו', אף על פי כן אם היה שופע חסדו יתברך - לא היינו צריכין לשום עסק, כי היה מתקנים העולם בחסדו, ואפלו ההכרחיות היו נעשין על ידי אחרים, בבחינת (שעיה סא, ה): "ועמדו זרים ורעו צאנכם ובני נכר אפריכם וכרמיכם, ואתם פהני ה' תקראו", בחינת חסד, שהוא בחינת פהן וכו'. ולקבל חסד צריכין פלי וצנור, ועל כן צריכין יראה, סטרא דלוי, שהוא בחינת פלי לקבל שפע חסד. ויראה נעשה על ידי רצון, על ידי שנתגלה שהכל מתנהג על ידי רצונו יתברך לכו, ואין שום חיוב השבע כלל, וזה נתגלה על ידי השלש רגלים שהם בחינת "מקרא קדש" (ויקרא כג, א), כי קדשת יום טוב קורא ומגלה הרצון שהכל רק על ידי רצונו לכו, כי בכל הימים טובים עשה השם יתברך אותות נוראות שעל ידי זה נתגלה הרצון.

בחינת מאכלי חלב בשבועות

וזה בחינת מאכלי חלב בשבועות, בבחינת: 'דם נעקר ונעשה חלב' (בכורות ו) כמובא (פגן אברהם ארז חיים סימן תדו, סעיף קטן ח), שהם בחינת קדשת הברית כמובא (סימן כט). וזה בחינת (שיר השירים ה, יב): "עניני כיונים על אפיקי מים רחצות בחלב" וכו' - "עניני כיונים" וכו' זה בחינת 'שבעים פנים לתורה'. וזה: "על אפיקי מים", הינו מימי התורה. וזה זוכין דקא על ידי קדשת הברית, שהוא בחינת 'דם נעקר ונעשה חלב' כנ"ל, וזהו: "רחצות בחלב" כנ"ל.

או ספילין את התורה בבחינת אור סלא

וזהו (שם ה, יב): "ישבות על מלאה", זה בחינת אור מלא, כי אז מקבלין את התורה בבחינת אור מלא, בבחינת ברכה כנ"ל. וזהו: "לחיינו כפרונת הבשם" וכו', ופרש רש"י: "פנים מסבירות להלכה", הינו בחינת אנפין נהירין, בחינת 'שבעים פנים לתורה' הנ"ל שזוכין לקבל על ידי קדשת הברית, כנ"ל.

ישור דע"ל

וזהו "ולא הלכו בה", ודרשו רבותינו ז"ל על זה: 'שלא ברכו בתורה תחלה', דהינו שלא המשיכו

יולא הלכו בה" - מרמז ישלח ברכו בתורה תחלה

לקוטי הלכות

הלכות קדיש

ארח חיים

קנא

הכח שבקדושה מכניע החיות רעות שהם חכמי הטבע

אף יש קול שאגת החיות רעות שהם חכמי הטבע, שהם רוצים להתגבר על קול הקריאה של יוסטוב שמגלה את הרצון, והכנעתם הוא על-ידי חכם שבקדושה שידוע לקשר כל הרצונות לשרש הרצון, שהוא בחינת 'מצח הרצון', בחינת 'רצוא דרעון'. אף יש 'מצח הנחש' שרש חכמת הטבע, ויניקתו מזקני הדור שאין בהם שלמות שאין מוסיפין קדושה ורעת בכל יום וכו' עין שם. ועל-ידי צדקה מעלין אלו הימים הנפולים, ועל-ידי-זה נכנע 'מצח הנחש' ומתגבר ומתגלה 'מצח הרצון', ועל-ידי-זה נשמע קול הקריאה של יוסטוב שמגלה הרצון, ועל-ידי-זה נעשה יראה, ועל-ידי היראה נשפעת החסד, וצוי אין צריכין לשום עסק כי נתקיים: "ועמדו זרים ורעו צאנכם" וכו', עין שם כל זה היטב.

התפלה מנלה הרצון ומכניע ומבטל חכמת הטבע

ב. וזה בחינת תפלה שהיא התגלות הרצון, כי התפלה מגלה הרצון ומכניע ומבטל חכמת הטבע, כי הטבע מחיב כף והתפלה משנה הטבע, וכמבאר בדברי רבנו ז"ל כמה פעמים (סימנים ה. ט.). ועל-כן הם שלש תפלות ביום, כנגד שלשה אבות, שהם בחינת שלשה רגלים שמגלין הרצון כנ"ל, וכמבאר הם בחינת שלש רגלים שמגלין הרצון כנ"ל, וכמבאר כל זה היטב בהלכות תפלת המנחה (הלכה ב) על-פי מאמר הנ"ל.

סוד הקרבנות וסוד התפלה בשמירת

וזה בחינת סדר התפלה בשחרית, שבתחלה מסדרין ואומרים סדר הקרבנות לתקן ולברר עולם העשיה, כידוע (פרי-עץ-חיים תפלה פרק ד), זה בחינת מלאכת מעשה בראשית, שהם בחינת מעשה המשכן, שמשם נמשכין כל המלאכות וכל העשיות וכל המשא ומתן והעסקים שהם כלולים ב"ט מלאכות, שזה בחינת עשיה, בחינת (תהלים ג. י): "ומעשה ידינו כוננה עלינו" וכו', שברכם משה בגמור מלאכת המשכן: 'יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם'. וזה בחינת הקרבנות שמסדרין, כי כל הקרבנות היו במשכן שעל-ידם מבררין בחינת עשיה, שהוא בחינת כל העשיות וכל המשא ומתן והמלאכות שהם כלולים במלאכת המשכן כנ"ל, והם נתבררים על-ידי סדר הקרבנות שהם בחינת מעשה המשכן ששם קרבין כל הקרבנות, וזה עקר מעשה המשכן - להקריב שם קרבנות.

אנו מעלין העשיות והעסקים על-ידי סדר הקרבנות לבחינת יראה

ג. ואחר-כך אומרים פסוקי דזמרה, שהם בחינת יראה - סטרא דלוי, כי כל הזמירות והנגונים הם מסטרא דלוי, כידוע. כי אנו מעלין כל העולמות על-ידי סדר התפלה מתתא לעלא, כידוע (זהר שמות יט.), ועל-כן אנו מעלין כל העשיות והעסקים על-ידי סדר הקרבנות לבחינת יראה - שמשם נמשך החיות להם על-ידי החסד הנשפעת על-ידי היראה שמתנה ומקום כל העולם כנ"ל.

בקריאת שמע מעדיין על יחודו יתברך שהוא יחיד בשלמו

והיראה נעשה על-ידי הרצון, ועל-כן אחר פסוקי דזמרה שהם בחינת יראה, סטרא דלוי, אחר-כך אומרים ברכת קריאת-שמע שהם בחינת התגלות הרצון, כי בקריאת-שמע אנו מעדיין על יחודו יתברך שהוא יתברך לבדו יחיד בעולמו, והוא לבדו מנהיג העולם ברצונו לבד, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות ג.), שצריך להאריך בד' דאחד, כדי שתמליכוהו למעלה ולמטה ובארבע רוחות, דהינו שהוא יתברך לבדו מושל בעולמו, כי הוא לבדו יתברך מנהיג העולם ברצונו לבד.

מגלין ומפרסמין שאין שום מערכת השמים כלל

וזה בחינת ברכת קריאת שמע, שאומרים: יוצר אור ובורא חשך וכו', יוצר המאורות, וכזה אנו מגלין ומפרסמין שאין שום מערכת השמים כלל, ומכניעין ומבטלין חכמת הטבע שהיא חכמת הפוככים ומזלות, כי אנו מודים ומעדיים שהשם יתברך ברא את המאורות שבשמים, והוא מנהיג ומתחיה אותם - את כל המאורות, ומחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, ואין שום טבע כלל רק הכל ברצונו.

ידעת התנוה יתברך הוא סוד אור חיים

וזה בחינת יום טוב שמגלה את הרצון, בחינת (בראשית א. ד): "ויברא אלקים את האור כי טוב, ויקרא אלקים לאור יום", כי כשיודעין שהשם יתברך מנהיג הכל ברצונו לבד והוא לבדו יצר המאורות שבשמים - זה עקר אור יום. כי להפך, חכמת הטבע הוא בחינת חשך, בחינת (שעשע יג. א): "חשך השמש בצאתו וירח לא יגיה אורו", וכמבאר לעיל מזה בהלכות נטילת ידיים שחרית (הלכה ב) אות א'), כי עקר האור הוא השם יתברך לבד. וכשמגלין שהכל על-ידי רצונו לבדו - זה בחינת 'יום טוב', בחינת אור יום שהוא בחינת טוב, בחינת: יבטובו מחדש וכו',

לקוטי הלכות

הלכות קדיש

ארח חיים

בחינת 'יברא אלקים את האור כי טוב ויקרא אלקים לאור יום' וכו' פנ"ל. ועל ידי שבימים טוב נתגלה הרצון פנ"ל, על כן נקרא יום טוב, כי אז יקרא מאיר אור יום שהוא בחינת טוב פנ"ל. וכן בכל יום ויום אנו ממשיכין קדשת יום טוב שהוא התגלות הרצון שמוגלין בכרפת המאורות שהוא ברפת קריאת שמע, שאז מעידין שהשם יתברך ברא כל המאורות שבשמים וכל הפוכבים ומזלות כלם הוא לבדו יתברך בראם ואין שום טבע כלל, וזה עקר אור יום וכו', בחינת יום טוב וכו' פנ"ל.

עפר קדשת יום טוב תמלי בחכמי הדור

וזה בחינת סדר קדשה שאומרים בכרפת יוצר המאורות, זה בחינת "מקרא קדש" - שהקדש קורא ומגלה את הרצון, כי בכל מקום שיש קדשה - נתגלה הרצון, בבחינת "מקרא קדש" פנ"ל. כי קדש היא בחינת חכמה, כפי רע (והר אחר סא), הינו בחינת החכמים שבקדשה, שהם בחינת קדש, שהם מגלין את הרצון. ועל כן עקר קדשת יום טוב תלוי בחכמי הדור, שהם קובעים את השנים והחדשים וכל הימים טובים תלויים בהם, כמו שכתוב (ויקרא כג, ב): "אלה מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש", כמו שדרשו רבותינו ז"ל (ראש השנה כד.) - כי עקר בחינת 'מקראי קדש', דהינו לקרות ולגלות את הרצון, הוא על ידי חכמי הדור, שעל ידים נשמע קול הקריאה של יום טוב על ידי שהם מקשרים כל הרצונות לשרש הרצון פנ"ל.

על ידי קריאת שמע וברכותיה נתגלה הרצון

וזה בחינת סדר קדשה שבכרפת המאורות שהם בחינת התגלות הרצון, כי על ידי בחינת קדשה נתגלה הרצון, בבחינת "מקרא קדש" פנ"ל. נמצא, שעל ידי קריאת שמע וברכותיה נתגלה הרצון. ואחר כך מתפללין התפלה בלחש, ואז עולין למקום שעולין, ואז מתקשרין לבחינת רצון שברצונות, רעוא רעיון, שהו עקר בחינת התפלה, בבחינת (תהלים טו, י): "ואני תפילתי לך ה' עת רצון".

ד. וזה בחינת קדיש שאומרים בין עולם לעולם, והוא בחינת העמוד שבין עולם לעולם, שדרך שם עולין מעולם לעולם, כמבאר בפננות (דרוש קדיש דרוש

הקדיש הוא גבוה מכל הקדושות כי הוא בחינת שרש הרצון

א). כי מעלת הקדיש גבוה מאד מאד, כמו שאמר רבותינו ז"ל (שבת קט"ו), וכמו שכתוב בזהר הקדוש (תרומה דף קכ"ט), כי הוא מתברר כל שלשלאין דפרזלא, (שובר כל שלשלאות הברך) כי הקדיש הוא בחינת התגלות הרצון, בבחינת: בעלמא די ברא כרעותיה וימליך מלכותיה, ומעלין ומקשרין הרצון לשרש הרצון שהוא בחינת רעוא רעיון, בבחינת מה שאומרים בקדיש: יתברך וישתבח וכו' לעלא מן כל ברקתא ושירתא תשבחתא וכו' דאמרין בעלמא וכו'. כי כל השירות והתשבחות שאומרים - כלם הם בחינת התגלות הרצון, שמודים ומשבחין להשם יתברך שברא הכל ברצונו, ובקדיש אומרים לעלא מן כל ברקתא ושירתא וכו', זה בחינה למעלה מבחינת התגלות הרצון שבוה העולם, הינו בחינת רצון שברצונות, בחינת רעוא רעיון, ששם מתקשרין כל הרצונות, בחינת שרש הרצון, כי בקדיש עולים ומתקשרים לבחינת שרש הרצון הנ"ל. ועל כן הקדיש הוא גבוה מכל הקדשות, שהם בחינת התגלות הרצון פנ"ל, כי הקדיש הוא בחינת שרש הרצון פנ"ל.

כשמאמינים שחטב מתנהג בדצונו לבד - חטבו וכלל בחשבה רצונו

ועל כן נתתקן בלשון תרגום, כי לשון תרגום משם עקר יניקת חכמי הטבע, כי התרגום הוא בחינת עין הדעת טוב ורע, כמו שכתב רבנו ז"ל במקום אחר (סימן יט, אות ד). וזה בחינת הטבע ששם מערב טוב ורע, ושם עקר בחינת הבחירה, כי כשמאמינים שהטבע בעצמה מתנהגת ברצונו לבד - זה בחינת הטוב שבתבע, ואז הטבע נכלל בהשגחה ורצון, ולהפך, כשמתגברים, חס ושלום, חכמי הטבע שמפרידין הטבע מהשגחה - זה בחינת הרע שבתבע. נמצא, שהטבע הוא בבחינת עין הדעת טוב ורע, שהיא בחינת לשון תרגום, ועל כן הקדיש שהוא עקר התגלות הרצון על ידי שעולין ומתקשרין לשרש הרצון פנ"ל, על כן נתתקן בלשון תרגום, כי זה עקר שלמות התגלות הרצון לשמם הפכין חכמת הטבע לרצון, כמו שכתב רבנו ז"ל, כי מיניה וביה אבא ליניל בה נרגא' (מעצמו של יער יבנס בתוך הברזל להיות בית יד ויקצצו בו את היער), (סנהדרין ל"ט), כי התרגום הוא בחינת הטבע, בחינת עין הדעת טוב ורע, שעקר יניקת חכמי הטבע הוא משם, מבחינת תרגום פנ"ל.

לקוטי הלכות

הלכות קדיש

ארח חיים

קנר

לבו מצח
הפחש - שרש
חכמת הטבע,
שמתגבר
כנגד שרש
יעוצ הרצון

וְזֶה בְּחִינַת (דברים כו, ה): "אֲרָמֵי אֲבָד אֲבִי וַיְרֵד מִצְרַיִמָּה". כי לְבָן הָאֲרָמִי הוּא בְּחִינַת מִצַּח הַנְּחֹשׁ - שֶׁרֶשׁ חֲכַמַת הַטֵּבַע, שֶׁמִּתְגַּבֵּר אֶפְלוּ כִּנְגַד בְּחִינַת שֶׁרֶשׁ הָרָצוֹן בְּחִינַת מִצַּח הָרָצוֹן, וְעַל-כֵּן נִקְרָא 'לְבָן' לְשׁוֹן לְבַנוּנִית. כִּי מִצַּח הָרָצוֹן שֶׁמִּתְגַּלֶּה עַל-יְדֵי זְקֵנֵי הַדּוֹר שֶׁבִקְדֻשָּׁה שִׁישׁ בְּהֵם שְׁלֵמוֹת, כַּמְבָאָר בַּמֶּאֱמָר הַנ"ל - זֶה בְּחִינַת לְבָן הָעֲלִיוֹן, כִּידוּעַ (עַץ-חַיִּים שֶׁעַר ו, פָּרָק א), שֶׁהוּא בְּחִינַת זְקֵנָה וְשִׁיבָה שֶׁבִקְדֻשָּׁה, שֶׁהוּא תְּכֵלִית הַרְחֻמִּים, בְּחִינַת לְבַנוּנִית הַזֶּקֶן שֶׁבְּזִמְנֵי. וְעַל-כֵּן לְבָן הָאֲרָמִי שֶׁהוּא בְּחִינַת מִצַּח הַנְּחֹשׁ נִקְרָא 'לְבָן', בְּחִינַת לְבָן שֶׁבְּקִלְפָּה, כִּי "אֵת זֶה לְעַמַּת זֶה" וְכו' (קהלת ג, יד). וְעַל-כֵּן 'לְבָן' בִּקְשׁ לַעֲקֹר אֵת הַכֹּל, כִּי רָצָה לְהַטִּיל פָּגָם, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּשֶׁרֶשׁ הָרָצוֹן, שֶׁשָּׂם עֶקֶר אַחִיוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּבִחִינַת רָצוֹן, כִּי יִשְׂרָאֵל הֵם לְמַעַלָּה מֵהַטֵּבַע לְגַמְרֵי.

לְהַכְנִיעוּ וּלְבַטְלוּ וּלְצַאֵת מִמֶּנּוּ, עַל-כֵּן שָׁלַח אֵל עֲשׂוֹ: "עִם לְבָן גֵּרְתִּי" וְכו' (בְּרַאשִׁית לב, ה), הֵינּוּ שֶׁהוֹדִיעוּ שֶׁכָּבֵד זָכָה לַעֲמֹד כִּנְגַד לְבָן, שֶׁהוּא שֶׁרֶשׁ חֲכַמַת הַטֵּבַע, וְעַל-כֵּן מִמִּילָא אֵין כַּח לַעֲשׂוֹ, בְּחִינַת חֲכַמַת הַטֵּבַע, כִּי כָּבֵד הַכְנִיעוּ בְּשֶׁרֶשׁוֹ כַּנ"ל. וְתַרְגוּם הוּא לְשׁוֹן הָאֲרָמִי, כִּי מִשָּׁם עָקַר יְנִיקַת חֲכַמַת הַטֵּבַע, בְּחִינַת מִצַּח הַנְּחֹשׁ, לְבָן הָאֲרָמִי, וְכַנ"ל.

עשו הוא הפך
הברכה ולבו
התקפה
בברכות
שקבל יעקב

הַ וְזֶה בְּחִינַת (במדבר כג, ז): "מִן אֲרָם יִנְחֲנִי בְּלֶקֶן" וְכו', כִּי בְּלֶקֶן וּבְלַעַם רָצוּ לְהַתְּגַבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל וּלְקַלְלֵם, חֵס וְשְׁלוֹם, עַל-יְדֵי בְּחִינַת 'אֲרָמִי', הֵינּוּ לְשׁוֹן אֲרָמִי, לְשׁוֹן תַּרְגוּם, שֶׁמִּשָּׁם יְנִיקַת חֲכַמַת הַטֵּבַע, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה אֵין יְכוּלִין לְקַבֵּל הַחֶסֶד כַּנ"ל. וְכַשְׁנֶשְׁפָּע הַחֶסֶד שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּהֵן, בְּחִינַת (ישעיה סא, ז): "וְאִתָּם כְּהֵנִי ה' תִּקְרָאוּ" - זֶה בְּחִינַת בְּרִכָּה, בְּחִינַת בְּרַכַּת כְּהֵנִים, כִּי עָקַר כָּל הַבְּרִכוֹת הֵם בְּבִחִינַת כְּהֵן אִישׁ חֶסֶד. וְעַל-כֵּן עֲשׂוֹ בְּחִינַת חֲכַמַת הַטֵּבַע הִיָּה מִתְקַנָּא בְּיַעֲקֹב עַל שֶׁקִּבֵּל הַבְּרִכוֹת מִיַּצְחָק, שֶׁהֵם בְּבִחִינַת (ישעיה שם): "וַיַּעֲמְדוּ זָרִים וַרְעוּ צֹאנֵכֶם" וְכו', בְּחִינַת (בְּרַאשִׁית כו, כח): "וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹקִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וְכו' יַעֲבֹדוּךָ עַמִּים" וְכו', כִּי עֲשׂוֹ - חֲכַמַת הַטֵּבַע הוּא הַפֶּה הַבְּרִכוֹת הַבָּאִים עַל-יְדֵי בְּחִינַת חֶסֶד כַּנ"ל, כִּי עָקַר הַחֶסֶד נִמְשָׁךְ רַק עַל-יְדֵי הַתְּגַלּוֹת הָרָצוֹן וְכו' כַּנ"ל, וְכַמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּעֵשׂוֹ (תהלים קט, יז; וַעֲנֵן שָׁם בְּפִרּוֹשׁ ר"ש"): "וַיִּצְאֵהוּ קָלְלָהּ וַתְּבוֹאֶהוּ וְלֹא חִפֵּץ בְּבְרָכָהּ", כִּי עֲשׂוֹ חֲכַמַת הַטֵּבַע הוּא הַפֶּה מִבְּרָכָה שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶסֶד כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן הִיָּה מִתְקַנָּא בְּיַעֲקֹב עַל הַבְּרִכוֹת, כִּי עֲשׂוֹ בְּחִינַת חֲכַמַת הַטֵּבַע - מִתְגַּבֵּר תְּמִיד לְהַעֲלִים בְּחִינַת הָרָצוֹן וּלְבַטֵּל הַבְּרִכוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם. עַד שֶׁהִלֵּךְ יַעֲקֹב לְבֵית לְבָן וְהַכְנִיעַ חֲכַמַת הַטֵּבַע בְּשֶׁרֶשׁוֹ כַּנ"ל, וְאָז נִתְבַּטַּל מִמִּילָא כַּח עֲשׂוֹ כַּח חֲכַמַת הַטֵּבַע כַּנ"ל. וְאָז הוֹדָה לוֹ עַל הַבְּרִכוֹת, כִּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (בְּרַאשִׁית רַבָּה עח, יא) עַל פְּסוּק (בְּרַאשִׁית לג, ט): "יְהִי לָךְ אֲשֶׁר לָךְ" - 'כָּאֵן הוֹדָה לוֹ עַל הַבְּרִכוֹת' וְכַנ"ל.

כִּי יַעֲקֹב אָבִינוּ הוּא בְּחִינַת זְקֵן שֶׁבִקְדֻשָּׁה, בְּחִינַת (ישעיה ט, יד): "זְקֵן נִשְׂוֹא פָנָיִם", בְּחִינַת (תהלים כד, ח): "מִבְּקֶשׁ פִּנְיָהּ יַעֲקֹב סֵלָה". וְעַל-כֵּן שֶׁבְּרַח יַעֲקֹב מִפְּנֵי עֲשׂוֹ - בְּרַח אֶצֶל לְבָן, כִּי עֲשׂוֹ הוּא בְּחִינַת חֲזִיר הַיַּעַר, כִּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (בְּרַאשִׁית רַבָּה סה, א), בְּחִינַת חַיּוֹת רְעוּת הַדּוֹרְסִים וְטוֹרְפִים, בְּחִינַת חֲכָמֵי הַטֵּבַע, שֶׁהֵם בְּחִינַת אֲמוֹת הָעוֹלָם, שֶׁפָּלְס לְכוּלִּים בְּעֲשׂוֹ, שֶׁהוּא עָקַר מַלְכוּת הַרְשָׁעָה, בְּבִחִינַת (במדבר כד, ט): "בְּרַאשִׁית גּוֹיִם עֲמַלְק", שֶׁהוּא מוֹרְעוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ. וְכֵן הַחַיּוֹת רְעוּת, שֶׁהֵם אֲמוֹת הָעוֹלָם חֲכָמֵי הַטֵּבַע, שֶׁכָּלֵם כְּלוּלִים בְּעֲשׂוֹ עֲמַלְק, מִקְבֵּלִין כַּח מִבְּחִינַת מִצַּח הַנְּחֹשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת לְבָן הָאֲרָמִי. וְעַל-כֵּן יַעֲקֹב, כְּשֶׁרָאָה שֶׁעֲשׂוֹ מִתְגַּבֵּר כִּנְגַד הַתְּגַלּוֹת הָרָצוֹן כַּנ"ל, עַל-כֵּן בְּרַח אֶצֶל לְבָן דִּיקָא, כִּי רָאָה שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לְהַכְנִיעַ אֵת עֲשׂוֹ, כִּי אִם עַל-יְדֵי שִׁיכְנִיעַ תְּחַלֶּה אֵת שֶׁרֶשׁוֹ שֶׁהוּא לְבָן הָאֲרָמִי, שֶׁהוּא בְּחִינַת מִצַּח הַנְּחֹשׁ, שֶׁהוּא שֶׁרֶשׁ חֲכַמַת הַטֵּבַע, כִּי כְּשִׁיתְּגַבֵּר כִּנְגַד לְבָן, שֶׁהוּא בְּחִינַת מִצַּח הַנְּחֹשׁ, "כִּשְׁל עוֹזֵר וְנִפְלַע עוֹר" (ישעיה לא, א), כִּי מִמִּילָא יִתְבַּטַּל כַּח שֶׁל עֲשׂוֹ, הֵינּוּ בְּחִינַת חֲכַמַת הַטֵּבַע, עַל-יְדֵי שֶׁכִּיבְטַל חֲכַמַת הַטֵּבַע בְּשֶׁרֶשׁוֹ, עַל-יְדֵי שִׁיכְנִיעַ וַיִּתְגַּבֵּר עַל לְבָן וְכו' כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן כְּשִׁיצָא מִבֵּית לְבָן וְזָכָה

לפני שהלך
יעקב לנצח
את עשו, היה
צריך להכניע
השרש שהוא
לבו הארמי

נתחפר
הקללה
לברכה על
ידי גדל
התגלות
הרצון שמתה
בדורו של
משה

וְעַל-כֵּן בְּלַעַם וּבְלֶקֶן שֶׁרָצוּ לְקַלֵּל אֵת יִשְׂרָאֵל, נִאֲמַר שָׁם: "מִן אֲרָם יִנְחֲנִי בְּלֶקֶן" וְכו', כִּי דִיקָא עַל-יְדֵי בְּחִינַת 'אֲרָם', הֵינּוּ לְשׁוֹן אֲרָמִי, לְשׁוֹן תַּרְגוּם, עַל-יְדֵי-זֶה רָצָה לְהַתְּגַבֵּר, עַל-יְדֵי חֲכַמַת הַטֵּבַע

לקוטי הלכות

הלכות קדוש

ארת חיים

שיניקתה מבחינת לשון ארמי כנ"ל, שעל-ידי-זה אין יכולין לקבל ברכה, חס ושלום, כשמתגבר חכמת השבע כנ"ל. אכל לא היה להם כח לגמר מחשבתם הרעה, חס ושלום, כי באמת ישראל היה להם אמונה גדולה בה' ובמשה, ואותו הדור גלה הרצון בעולם שהכל ברצונו יתברך לבד, כי עיניהם הוראות את כל מעשה ה' הגדול אשר עשה, את כל האתות והמופתים אשר עשה משה לעיני כל ישראל (דברים לד, יב). כי משה הוא בחינת 'רעוא דרעוין' כי שם נסתלק משה (סימן ד, אות ט), ועל-כן היה לו כח לקשר כל הרצונות לבחינת שרש הרצון, ולא היה כח לבלעם לקלל, חס ושלום, רק אדרבה! נתהפף הקללה לברכה על-ידי גדל התגלות הרצון שהיה אז בדרו של משה, כנ"ל.

ומגלה את הרצון כנ"ל. כי לשון הקדש שהוא שלמות הדבור הוא בבחינת זקן שבקדשה, דהינו שמוסיפין חכמה ודעת בכל יום ויום, ועל-ידי שלמות הדעת נשלם הדבור, כי הדבור הוא התגלות הדעת (סימן נו, אות ט), וכל מה ששגשג הדעת יותר על-ידי הזקנים שבקדשה שמוסיפין קדשה ודעת בכל יום - נשלם הדבור ביותר, כי הדבור הוא התגלות הדעת, כמו שקתוב (משלי ב, ו): "מפיו דעת ותבונה". ושלמות הדבור הוא לשון הקדש, כי כל לשונות העמים הם חסרים ונקראים 'לשון עלגים' (משנה לב, ד), ואין שלמות כי אם ללשון הקדש. נמצא, שלשון הקדש שהוא עקר שלמות הדבור - יניקתו מזקני הדור שבקדשה כנ"ל.

ו. **נמצא**, שתרגום הוא בחינת 'עין הדעת טוב ורע', שמשם עקר יניקת מצח הנחש שרש חכמת השבע. ועל-כן 'אין מלאכי השרת נזקקין ללשון ארמי' (שבת יב, ב); מחמת ששם עקר בחינת הבחירה, והם אין להם בחירה כי נקראים 'עומדים' (זכריה ג, א). ועל-כן התרגום שהוא בחינת עין הדעת ששם עקר בחינת הבחירה - אין מלאכי השרת נזקקין, כי הם אין להם בחירה, ואינם רוצים להזדקק ללל לבחינת הבחירה, שהיא בחינת תרגום כנ"ל.

ז. **כי אין זקנה ושיבה פחותה משבעים** (כבא בתרא עה.), ושבעים שנה הם בחינת (במדבר רבה יג, טו): 'שבעים פנים לתורה', כמו שכתב רבנו ז"ל במקום אחר (סימן ס, אות ט). וכנגד שבעים פנים לתורה שהם שבעין אנפין נהירין - יש שבעין אנפין חשוכים (סימן קא), שהם שבעים אמות, שבעים לשונות, שהם חכמי הטבע. ועל-כן עקר יניקתן מפגם זקני הדור כשאין בהם שלמות, ואין זוכין כל זמן שמזקנים לבחינת 'שבעים פנים לתורה', שזה עקר בחינת הזקנה, אזי על-ידי-זה מתגבר בחינת שבעים לשונות שהם כנגד שבעים פנים הנ"ל.

טעם שאין מלאכי השרת נזקקין ללשון ארמי

וכנגד שבעים פנים לתורה שהם שבעין אנפין נהירין - יש שבעין אנפין חשוכים

כי עקר התגלות הקדשה שהוא התגלות הרצון, הוא רק על-ידי לשון הקדש, כי לשון הקדש הוא קורא ומגלה את הרצון, בבחינת "מקרא קדש", שבחינת קדש קורא ומגלה את הרצון. וזה בחינת לשון קדש, כי בכל מקום שיש קדשה - הוא קורא ומגלה את הרצון, בחינת 'מקרא קדש' כנ"ל. כי עקר הקריאה דהינו לקרות ולגלות את הרצון הוא על-ידי הדבור, כי הדבור של קדשה קורא ומגלה את הרצון. ועקר שלמות הדבור שבקדשה הוא בחינת לשון הקדש, ועל-כן כל הברכות והקדשות ושירות ותשבחות - כלם נתקנו בלשון הקדש, כי כל הברכות והקדשות - כלם הם בחינת התגלות הרצון, ועל-כן נתקנו בלשון הקדש, כי עקר התגלות הרצון הוא על-ידי לשון הקדש שהוא עקר השלמות שקורא

הדבור של קדשה קורא ומגלה את הרצון

ולשון הקדש שהוא ההפך משבעים לשונות העמים הוא בבחינת 'שבעים פנים לתורה', כי התורה נתנה בלשון הקדש (בראשית רבה יח, ט), וכל השבעים פנים - שבעין אנפין נהירין - כלולין בלשון הקדש. נמצא, שלשון הקדש הוא בבחינת זקני הדור שיש בהם שלמות שמוסיפין דעת בכל יום, שהם בבחינת 'שבעים פנים לתורה', שזה בחינת לשון הקדש שהוא בחינת שלמות הדבור, שלמות הדעת כנ"ל. וזה בחינת (איוב לב, א): "ימים ידברו ורוב שנים ידעו חכמה", כי כל מה שמוסיפין ימים - נשלם הדבור יותר, שהוא בחינת לשון הקדש, על-ידי שמוסיפין חכמה בכל יום ויום שמזקנים יותר.

לשון הקדש הוא בבחינת שבעים פנים לתורה

לקוטי הלכות

הלכות קדוש

ארח חיים

קנה

עקר התגלות הרצון הוא על-ידי לשון הקדוש

וְזָהוּ: "ימים ודברו רוב שנים ידיעו חכמה", כשזוכין ברב שנים ליריעת חכמה אזי הימים ודברו, כי על-ידי החכמה נשלם הדבור ביותר כנ"ל שהוא בחינת לשון הקדש כנ"ל. נמצא שלשון הקדש וניקתו מזקני הדור שבקדשה, שעל-ידיה עקר התגלות הרצון, ועל-כן כל הקדשות והברכות וכו', שכלם הם בחינת התגלות הרצון - כלם הם בלשון הקדש, כי עקר התגלות הרצון הוא על-ידי לשון הקדש, כנ"ל.

העולם, כמובן בפגזות. ועל-כן הקדוש שמתקשרים על-ידו לבחינת שרש הרצון, רצון שברצונות, עד שנתהפך הכל לרצון, ואפלו חכמת הטבע שניקתה מבחינת לשון תרגום - נתהפך הכל לבחינת רצון, על-כן על-ידיה עולים מעולם לעולם, כי עקר העליה על-ידי בחינת שרש הרצון, כנ"ל.

ט. וְזָה בחינת 'ברכו' שאומרים בין ושתפח ליוצר, כי ברכה מסטרא דכהני, (מצד הכהנים), בחינת

ברכה מסטרא דכהני

(בפסוק ו, ט): "כה תברכו". ועל-ידי פסוקי דזמרה שעל-ידיה מעלין את היראה, ואזי נמשך חסד, בבחינת (שם יז, ט): "והנה פרח מטה אהרן לבית לוי", כמו שכתב רבנו ז"ל שם במאמר הנ"ל, ועל-כן על-ידיה עולים זוכין לבחינת ברכה שהוא בחינת כהן כנ"ל. וזה בחינת 'ברכו', בחינת ברכה, בחינת 'ואתם כהני ה' תקראו' כנ"ל.

אב"ד הקדוש, שהוא קדשה גבוה מאד למעלה מכל התגלות, כמו שכתוב בזהר הקדוש (תרומה קכ"ט), והוא 'מתבר כל שלשלאין דפרזלא', (שובר כל שלשלאות הפרז) דהינו שעולים לשרש הרצון ומקשרין כל הרצונות לשם, עד שמתגבר התגלות הרצון מאד, עד שנתהפך חכמת הטבע להתגלות הרצון. וזה בחינת קדוש בלשון תרגום, כי עכשו קוראין ומגלין את הרצון על-ידי לשון תרגום דיקא, כי אנו מהפכין על-ידי קדשה זו הרגו רצון, דהינו חכמת הטבע שניקתה מלשון תרגום מתהפך וקורא ומגלה את הרצון, ו'מיניה וביה אבא ליזיל ביה נרגא', (מעצמו של יער יבש בתוך הגרון להיות בית יד ויפצו בו את העור, סנהדרין ל"ט), שזה עקר שלמות התגלות הרצון כמובן במאמר הנ"ל, דהינו שלשון תרגום דיקא, שדרך שם וניקתם של חכמי הטבע, על-ידו דיקא יתגלה הרצון, ואז נכנע חכמת הטבע לגמרי. ועל-כן הקדוש בלשון תרגום 'מתבר כל שלשלאין דפרזלא', כי כלם מתבטלין לגמרי על-ידי שהתרגום בעצמו מגלה את הרצון וכו' כנ"ל.

כלם מתבטלין לגמרי בפשהתרגום בעצמו מלקח את הרצון

י. וְזָה בחינת 'אקדמות' שאומרים בשבועות, שהוא שבח גדול ונורא מאד, ונתתקן בלשון תרגום דיקא. כי שבועות הוא בחינת זקן שבקדשה, בחינת שרש הרצון הנ"ל, כמו שכתב רבנו ז"ל במאמר הנ"ל שנאמר בשבועות, כי בשבועות נתגלה השם יתברך כזקן מלא רחמים (מכילתא יתרו, פ'רשת בחדש, פסקא ה'), ועל-כן אז יש לנו כח לשבר חכמת הטבע ולהפכה לרצון על-ידי התגברות התגלות הרצון שמתגלה אז וכו' כנ"ל. ועל-כן אז אומרים שבח גדול ונורא שהוא 'אקדמות' בלשון תרגום דיקא, שזה עקר שלמות התגלות הרצון, כשלשון תרגום נכלל בקדשה, ולשון תרגום דיקא שמשם וניקתם מגלה ומפרסם את הרצון כנ"ל, ו'מיניה וביה אבא ליזיל ביה נרגא'. וזה עקר שלמות התגלות הרצון שמתגלה בשבועות שאז נתגלה שרש הרצון כנ"ל.

ח. ויעליבן הקדוש הוא בחינת העמוד שבין עולם לעולם, שדרך בו עולים מעולם לעולם (פרי"ע חיים קדוש פרק א'). כי עקר עליית העולמות מעולם לעולם הוא רק על-ידי בחינת רצון שברצונות, שהוא בחינת המדרגה העליונה, תכלית המעלה שבאותו העולם שנמשך מעולם הגבוה יותר. ועקר העליה מדרגא לדרגא ומעולם לעולם, העקר הוא על-ידי שלמות הרצון, כשזוכין לבטל הכל עד שבאים לשלמות הרצון, בחינת רצון שברצונות, אז עולים לעולם גבוה יותר, כי משם נמשך בחינה זו בזה

עליית העולמות מעולם לעולם הוא רק על-ידי בחינת רצון שברצונות

יא. ויעליבן צריכין למן צדקה קדם התפלה (ארח חיים סימן צב סעף י'), כדי לזכות לבחינת עת רצון בשעת התפלה. כי עקר התגלות 'מצח הרצון' שהוא בחינת עת רצון, הוא על-ידי הצדקה, כמבאר במאמר הנ"ל. ולכך מובא זה בהלכות תפלת המנוחה (הלקה ב:)

שבח גדול ונורא שהוא 'אקדמות' בלשון תרגום דיקא

צדקת קדם התפלה לזכות לעת רצון

לקוטי הלכות

ברכות הראיה וברכות פריטות ד

ארח חיים

קסו

ושלום להפך - גם כן טוב, כי מאחר שיודעין שהכל מאתו יתברך, 'כל מה דעביר דמנא לטב עביר' (פרכוה 10). ואין שום רע בעולם כלל, רק הכל טוב, מאחר שמשמאמינים שהכל מאתו יתברך. אכל מי שהוא כופר, חס ושלום, ותולה הכל בחיוב השבע וכלאו הכל מתנהג על-פי טבע, חס ושלום - אין חיייו חיים כלל, כי תכף כשבא עליו איזה דבר שלא פרצונו, תכף אין לו חיים כלל, כי אין לו בפה לנחם עצמו. וגם כל הטובות של עולם הזה אינם כלום, כשאין מאמין בהתכלית הטוב. אכל כשמשמאמין בו יתברך שהכל פרצונו יתברך, אפלו כשעובר עליו מה שעובר, חס ושלום, הוא מנחם עצמו שאף-על-פי-כן יהיה הכל לטובה. כי השם יתברך ירחם עליו ויטיב אחריתו כנ"ל. נמצא, שעקר החיים הוא רק לשמאמינים בפרצונו יתברך. וזהו שאנו מברכין ביום-טוב שהוא התגלות הרצון, 'שהחינו וקמנו והגיענו לזמן הזה', כי עקר החיות תלוי רק בזמן הזה, שהוא יום-טוב שהוא התגלות הרצון, כי על-ידי-זה יש חיות וחייו חיים כנ"ל:

גם החלום בא על-ידי מאכלים, כמבאר בדברי רבנו (סימן ה' תנא) ענין זה קצת, ועל-פני מהענין - להכניע תאוות אכילה, לחגן פגם המאכלים:

הקצה ג

ענין ברכת שהחינו

עקר שהחינו ברגלים, כמבאר בגמרא (עריבין 2). וחכמים הוסיפו עוד אפלו אפרי תדש, כמו שאיתא (שם): 'אנא, אקרא חדתא נמי אמיןא ומן' (אני על דלעת תדשה - גם מברך ברפת שהחינו), וכן על כל הטובות והשמחות מברכין 'שהחינו'.

על כל הטובות והשמחות מברכין שהחינו

כי איתא במאמר 'וביום הבכורים' של רב יהודא הנדוואה משתערי (בליקוטי תנאן סימן ה'): 'שעל-ידי יום-טוב נתגלה הרצון. שזה בחינת מקרא קדש. שהיום-טוב קורא ומברך את הרצון - שהכל פרצונו ואין חיוב הטבע כלל וכלל, עין שם. ועל-ידי-זה נעשה שמחת יום-טוב וכו', עין שם:

היום-טוב קורא ומברך את הרצון

וזהו בחינת ברכת שהחינו שמברכין ביום-טוב אחר הקדוש, אחר שמקדשין את היום-טוב (פסחים 9). בבחינת 'מקרא קדש זכר ליציאת מצרים' שאומרים בקדוש. כי עקר המקרא קדש הוא על-ידי זכר ליציאת מצרים' שאז עשה עמנו אותות ונאות. ולזכרון אותן האותות שעשה עמנו אז ליציאת מצרים, אנו עושין תימים טובים, ועל-ידי-זה הם בחינת 'מקרא קדש', דהינו שהם קוראין ומגליין את הרצון על-ידי האותות נוראות שעשה עמנו באותן הזמנים בשעת יציאת מצרים, ועין היטב במאמר הנ"ל ותבין הדברים היטב.

ישמרא קדש זכר ליציאת מצרים שאומרים בקדוש

ועל-כן ביום-טוב אחר הקדוש אנו מברכין 'שהחינו' וקמנו והגיענו לזמן הזה, כי הברכה זו שיכת שפיר ליום-טוב שהוא התגלות הרצון. ועל-ידי-זה נעשה שמחת יום-טוב כמו שכתוב שם. וזהו 'שהחינו' וכו', כי עקר החיות הוא רק על-ידי התגלות הרצון, כי כשיודעין שהכל פרצונו יתברך ואין שום טבע כלל, אז יש חיות, כי אזי - החיים, חיים.

עשר החיות רק על-ידי התגלות הרצון

וכן על כל דבר שמחה הבאה לאדם כגון פרי תדש או מלבוש וכלים חדשים וכיוצא מברכין 'שהחינו' וכו' (ארח חיים, סימן רכד, סיף ה), כי אנו משמאמינים שהכל רק על-ידי רצונו יתברך. ומאחר שהכל רק על-ידי רצונו יתברך, אזי יש שמחה וחיית, כנ"ל, כי אם לאו אין שמחה וחיית כלל, אפלו מן הטובה, כי היא טובה עוברת ואין לה שום קיום כלל. רק כשמשמאמינים שהוא על-ידי רצונו יתברך אזי יש שמחה, על שהשם יתברך מגדיל חסדו וטובה עמנו, ואזי החיים חיים.

רק כשמשמאמינים שהוא על-ידי רצונו יתברך אזי יש שמחה

וזהו שאנו מגליין את הרצון ומברכין 'שהחינו' על זה, להורות ולגלות, שעקר החיות על-ידי התגלות הרצון. וזהו 'שהחינו' וכו' לזמן הזה, שבא שמחה חדשה שאנו תולין הכל בפרצונו יתברך ומברכין אותו יתברך על זה. וזהו בעצמו חיותנו וקיימנו, כי עכשו שאנו שמחים על הטובה, ומברכים ומודים אותו יתברך על זה, כי אנו משמאמינים שהכל פרצונו יתברך, על-כן עתה יש לנו חיות, כי עתה, חיים - חיים כנ"ל. ועל-כן בהברכה עצמה אנו מזכירין זאת. וזהו 'שהחינו' וכו' לזמן הזה' כנ"ל, כי עקר החיות תלוי בזה שאנו משמאמינים שהכל פרצונו כנ"ל:

אנו משמאמינים שהכל פרצונו לכן יש לנו חיות

הקצה ד

על-פי התורה המתקלה דע שכנגד כל מיני מקלקלת וכו' (בסימן קטט), עין שם היטב:

לקוטי הלכות תפלת המנחה הלכה ב ארת חיים

בתפלת המנחה, כי מנחה מועיל לאמונה, על פי מה שכתבנו לעיל, שמנחה היא בחינת התעוררות השנה. ועל-ידיה נחחדש האמונה, כמו שכתב רבנו שם. כי בשעת המשא ומתן הנשמה באה בתוך האמונה, בחינת משא ומתן באמונה, ונתחדשה שם. ואחר-כך כשנתעוררין מהשנה - נחחדש המת באמונה יתרה. נמצא, שמנחה שהיא בחינת התעוררות השנה - על-ידיה זוכין לאמונה כנ"ל. ועל-כן אליה זכה אז גלות אמונה בעולם, כמו שכתוב שם: "ה' הוא האלהים". ומחמת שהאמונה היא בחינת (תחזקא ה, ה): "ואת ירושלים בתוך הגוים שמתיה" וכו' והחיזונים יונקים מפנה, על-כן צריך לזרז בה מאד. כי צריך זהירות והתגברות שלא ישאר שקוע שם, חס ושלום, שלא יתגברו עליו, מאחר שהם יונקים משם. וזה שאמרו רבותינו ז"ל: 'לעולם יזכיר אתה אתה בתפלת המנחה', כי אז צריכין זהירות ביותר כנ"ל. ועל-כן תקנו סמוך למנחה דוקא שלא להתחיל בשום מלאכה ואכילה סמוך לה, פן ישכח להתפלל. כי אז דוקא חששו לזה, מאחר שאז דינים שורין. כי החיזונים יונקים מהאמונה כנ"ל. ועל-כן גזרו אז גזרות אלו פן ישכח, כי אז צריך זהירות יתרה שלא יתגברו עליו, כנ"ל:

הלכה ב

על-פי המאמר 'יכיום הפכורים' של רב יהודה הנדוואה משתעי' בלקוטי תניינא סימן ד, עין שם היטב כ"ה המאמר:

והיוצא משם בקצור, שעל-ידי הצדקה מתקנין הפגם של זקני הדור שאינם כראוי. ואזי נקבע מצח הנחש. ודינו שרש חכמת הטבע שיינקתו משם. ואזי נשמע קול הקריאה של יום-טוב, שהיא התגלות הרצון על-ידי שמקשרין לשרש הרצון, שהוא מצח הרצון שהיא בחינת הסתלקות משה וכו'. כי נקבע קול שאגות החיות רעות שהם חכמי הטבע וכו' עין שם היטב. ועל-ידי התגלות הרצון נעשה יראה. ועל-ידי יראה נשפע החסד, ואזי אין צריכין לעשות שום מלאכה ועסק, כי נתקיים העולם בחסדו ואזי נתקיים (ישעיה סא, ה): 'ועמדו זרים ורעו צאנכם' וכו' עין שם:

א. וזה בחינת התפלה. כי התפלה היא התגלות הרצון, כי על-ידי התפלה שאנו מתפללין אליו יתברך, מתגלה שהכל ברצונו יתברך. ונקבע חכמת הטבע, כי התפלה משנה הטבע. כי הטבע מתיב כן, והתפלה משנה הטבע, כמבאר בדברי רבנו, נרו יאיר, כמה פעמים (בלקוטי מוהרי"ן סינים ז, ט, טו). נמצא, שהתפלה היא בחינת התגלות הרצון, בחינת יום-טוב. ועל-כן תקנו שלש

על הקרבנות, כמבאר במקום אחר. ועקר שלמות ברור המדמה שהיה על-ידי הקרבנות, היה על-ידי השיר שאמרו על נספי היין, שהוא עקר השמחה, בחינת יין המשמח. וכמוכן בהתורה הנ"ל, שעקר התקון וברור המדמה הוא על-ידי שמחה שבא על-ידי גנון בכלי שיר דקדשה, כנ"ל.

ועל-ידיה נתמקן הזכרון, בבחינת (שיר השירים א, ה): "נזכירה דרך מיני", בחינת זכרהו על היין שצאמר לענין שבת, כמו שדרשו רבותינו ז"ל (פסחים קז). על פסוק (שמות כ, ח): "זכור את יום השבת לקדשו" - זכרהו על היין. כי שבת בחינת עולם הבא כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות ג). הינו זכרון שבת שהוא זכרון עולם הבא הנ"ל - הוא על-ידי היין בחינת שמחה. בחינת אין אומרים שיר אלא על היין וכנ"ל. ועל-כן נסמכה פרשת נסכים לפרשת המרגלים, כי נספי היין הם תקון הזכרון שפגמו בו המרגלים, וכנ"ל:

הלכות תפלת המנחה

הלכה א

לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה וכו' (שבת טז). ואיתא בש"ס ערוך דעות שדקא סמוך למנחה גזרו, עין שם (ארת חיים, סימן פט, סעף ז):

והנראה לעניות דעתי, כי תפלת המנחה היא בחינת התעוררות השנה, כי בכל היום האדם טרוד בעסקיו במשא ומתן שלו. והמשא ומתן הוא בחינת שנה, ועל-כן תקנו תפלת המנחה - להזכיר את האדם שיזכר בהשם יתברך ויתעורר משנתו, הינו מהמשא ומתן שהוא בחינת שנה. ועל-כן תפלת המנחה היא בחינת ראש השנה. כי ראש השנה היא בחינת התעוררות השנה שהיא המשא ומתן, כמו שכתב רבנו ז"ל כל זה במאמר "אשרי העם" (בסימן לה), עין שם. כי יצחק תקן תפלת המנחה (ברכות כו), וראש השנה הוא פחד יצחק (והר פנתס רלא). ועל-כן נקראת התפלה על שם המנחה, כי מנחה היא קרפן עני, שהוא בחינת דינים, כי אז דינים שורין (והר יתרו פח), בחינת ראש השנה, בחינת פחד יצחק.

וזה שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות ו): 'לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שכן אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה'. כי בקשת ותפלת אליהו היה, שהיה רוצה לגלות האמונה בעולם - לידע כי ה' הוא האלהים, כמו שכתוב שם (מלכים יא, לה). ועל-כן לא נענה אלא

זכרון שבת
שחאו זכרון
עולם הבא
הוא כיון

תפלת
המנחה היא
בחינת
התעוררות
השנה

אליהו זכה
או לכות
אמונה
בעולם

הצדקה
מתקנת פגם
זקני הדור
שאינם
כראוי

שלש
התפלות הם
בבחינת
שלשה רגלים

ליקוטי הלכות ♦ ואת העורבים

לקוטי הלכות תפלת המנחה הלכה ב ארת חיים ב קפר

שאף-על-פיי כן אין השם יתברך עושה בקשתו. ובאמת אין אנו מבינים דרכי ה'.

תפלות ביום, כנגד שלשה רגלים, שהם התגלות הרצון, כי התפלה היא גם כן התגלות הרצון, כנ"ל. כי ידוע (והר פנחס וכו'), ששלשה רגלים - פסח, שבועות, סוכות, הם כנגד שלשה אבות, אברהם יצחק ויעקב. וכן שלש תפלות, הם גם כן כנגד שלשה אבות, כי אברהם תקן שחירת, יצחק תקן מנחה וכו'. כי שלש התפלות הם בבחינת שלשה רגלים, שהם התגלות הרצון, כנ"ל.

ועל-כן עקר התפלה - לכוון העת רצון, דהיינו לשנתגלה מצח הרצון. ואז נכנעין החיות רעות חכמי הטבע, ונכנעין מחשבות זרות שבתפלה, ואז התפלה צחה ונקיה וזכה בשלמות, ואז היא מקבלת לרצון לפניו כנ"ל. וזהו שאמר רבי חנינא בן דוסא (ברכות לד): אם שגורה תפילתי בפי - יודע אני שהוא מקבל, ואם לאו - יודע אני שהוא מטרף. 'מטרף' דיקא, בבחינת חיות רעות הדורסים וטורפים שהם מתגברים כנגד התפלה כנ"ל. וכמו שפרש רש"י: 'מטרף - לשון טורפין תפלתו בפניו'. כי רבי חנינא בן דוסא היה מבין בתפלתו שהיתה זכה בודאי בלי שום תערובת מחשבות זרות, ועל-כן בעת שהיה מרגיש שיש התגברות חיות רעות מחשבות זרות - וזה היה יודע על-ידי שלא היתה תפלתו שגורה בפיו והדברים מרצים ונאמרים מפיו פסדו, כמו שפרש רש"י שם, אבל כשיש איוה בלבול אין התפלה שגורה בפה. ועל-כן היה רבי חנינא בן דוסא מבין שלא היתה תפלתו שגורה בפיו כראוי, שבראי יש התגברות החיות רעות חס ושלום שהם כנגד התפלה. כי גם הצדיק הגדול יש לו מלחמה בתפלתו לפי בחינתו בדרקות גדול.

כשנתגלה מצח הרצון אזי היא עת רצון

וזהו אם שגורה תפילתי בפי - ואין לי שום עכוב ומניעה בהתפלה, וזה מורה שמתגלה מצח הרצון ונכנעין חיות רעות שהם כנגד התפלה, אזי יודע אני שהוא מקבל - כי כשנתגלה מצח הרצון אזי היא עת רצון, ואזי התפלה מקבלת. ואם לאו, שאין התפלה שגורה בפיו - זה מורה שאין עת רצון, חס ושלום, ומתגברים חיות רעות הדורסים וטורפים. וזהו יודע אני שהוא מטרף - 'מטרף' דיקא כנ"ל. ועל-כן צריכין לתן צדקה קדם התפלה (ארח חיים, סימן צב, סעיף י), כדי להכניע מצח הנפש, שהוא כנגד מצח הרצון. ואזי נתגלה מצח הרצון, ואז הוא עת רצון, ואז התפלה מקבלת. כמו שכתוב (תהלים טו, טז): 'ואני תפילתי לך ה' עת רצון', כנ"ל.

התפלות הרצון ועל ידי זה נעשה ריאה

וזהו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות לב): על חסידים הראשונים שהיו שוהין שעה אחת קדם שמתפללין, ושעה אחת בתפלתם וכו', והקשו: מלאכתן מתי נעשית וכו'. ותרצו: 'מוחזק שחסידים היו, תורקין משתמרת ומלאכתן מתברכת'. הינו על-פי המאמר הנ"ל. פרוש, כי על-ידי שהיו חסידים והיו שוהין כל כך בתפלתם כדי להתפלל כראוי, ועל-ידי זה בעצמו

ועל-כן עקר התפלה כשיש עת רצון, כמו שכתוב (תהלים טו, טז): 'ואני תפילתי לך ה' עת רצון'. כי עת רצון הוא בחינת התגלות מצח הרצון, כמובא (והר נשא כט). ואזי יש כח להתפלה, והתפלה מקבלת על-ידי התגלות מצח הרצון שרש הרצון. כי עקר בלבול התפלה ומחשבות זרות שבתפלה, הם באים מחיות רעות, שהם כנגד חיות קדושות, שהם אריה שור נשר, שהם בחינת שלש תפלות, כמובא (והר בראשית כג): וכנגדם קלב חמור נץ (תקני וזה, תקון כא, ג), שהם חיות רעות הדורסים וטורפים, שהם כנגד שלש תפלות שמובלבלין את התפלה במחשבות זרות. ואזי המחשבות זרות שהם בבחינת חיות רעות הנ"ל - הם החיות רעות המבאין במאמר הנ"ל, שהם חכמי הטבע שפופרין ברצון, כמבאר שם, עין שם. כי עקר המחשבות זרות שבתפלה הם על-ידי קלקול האמונה, כמבאר היטב בדברי רבנו, נרו יאיר (עין ליקוטי תנינא סימן ד). נמצא, שמתחשבות זרות נמשכין רק מן החיות רעות, שהם חכמי הטבע שפופרין ברצון שזהו הפך התפלה. כי עקר התפלה על-ידי אמונה, שמאמין שהכל ברצונו כנ"ל, ומחשבות זרות שהם כנגד התפלה הם על-ידי החיות רעות חכמי הטבע כנ"ל, שהם כנגד האמונה וכופרין ברצון כנ"ל. נמצא, שהכל בחינה אחת, דהיינו חיות רעות מחשבות זרות שבתפלה הם הם החיות רעות המבאין במאמר הנ"ל, שהם חכמי הטבע כנ"ל. אבל כשנתגלה שרש הרצון מצח הרצון, ואז נכנעין חיות רעות חכמי הטבע כמבאר שם, ועל-כן אז הוא עת רצון, ונתקבלין אז כל התפלות והבקשות, על-ידי שהתפלות הם אז כראוי, בלי תערובת מחשבות זרות הפוגמים בתפלה. כי זה ידוע ששבתפלה זכה בלי מחשבות זרות אזי נתקבלת בודאי ועולה לרצון לפניו יתברך.

כשהתפלה בלי מחשבות זרות נתקבלת ועולה לרצון לפניו יתברך

ואף-על-פי שגם תפלת הצדיק שהיא זכה לגמרי, לפעמים אין נעשה בקשתו, כמו שאיתא בזהר הקדוש (וידא ק): 'זמנין דשמע זמנין דלא שמע' ולפעמים הוא שומע ולפעמים אינו שומע, אף-על-פיי כן, תפלת הצדיק עושה רשם בודאי ומקבלת לרצון בודאי. רק

גם כשאין עשין בקשות הצדיק התפלה עושה רשם

לקוטי הלכות תפלת המנחה הלכה ב ארת חיים

מלאכתו מתברכת מאליה, ואין צריכין לעשות שום מלאכה ועסק. כי התפלה היא התגלות הרצון, ועל-ידי התגלות הרצון נעשה יראה, ועל-ידי היראה נשפע חסד. ואז אין צריכין לעשות שום עסק, כי נהקים: "ועמדו זרים ורעו צאנכם" וכו' כמבאר שם עין שם. נמצא, שאלו החסידים על-ידי-זה בעצמו שהיו מתפללים כראוי, על-ידי-זה בעצמו מלאכתו מתברכת מאליה. כי אין צריכין לעשות שום מלאכה, כי נהקים "ועמדו זרים" וכו', כנ"ל. ועל-כן התפלה נקראת 'יראה', כי על-ידי התפלה שהיא התגלות הרצון נעשה יראה:

ב. והנה היצא לנו, שהאדם צריך לכוון בתפלתו שיוכל לעורר ולגלות מצח הרצון שרש הרצון, כדי שיהיה עת רצון, כדי שתתקבל תפלתו. כי על-ידי התגלות שרש הרצון - על-ידי-זה יוכל לכוון בתפלתו ולהתגבר על החיות רעות שהם בחינת חכמי הטבע הכופרים ברצון, שמהם באים מחשבות זרות, כנ"ל.

וביותר צריך לזהר ולהתגבר בתפלת המנחה, כי 'בשעתא דמנחה דינא תקיפא שלטא', ומהשתלשלות הדינים - משם אחיות הסטרא אחרא, כמובא. ועל-כן אלו החיות רעות חכמי הטבע הנ"ל, שהם מן הסטרא אחרא - מתגברים ביותר, חס ושלום, בעת שליטת הדינים, חס ושלום, דהינו במנחה, כי משם אחיות כנ"ל. כי אלו החיות רעות חכמי הטבע שפופרים ברצון - הם בבחינת רגז שהוא הפך הרצון. בחינת (אי-י. א) "קצר ימים שבע רגז", כמבאר היטב במאמר הנ"ל, עין שם. כי הם בחינת רגז, כי אחיותם מרגזו דינים חס ושלום כנ"ל. ועל-כן נקראים בשם חיות רעות הדורסים וטורפים, על-ידי התגברות הרגז שבהם. נמצא, שבמנחה, שאז דינא תקיפא שלטא, אז צריך התגברות יותר נגד החיות רעות כנ"ל, שהם חכמי הטבע שהם בחינת רגז כנ"ל.

לכוון בתפלתו שיוכל לעורר ולגלות שרש הרצון שרש הרצון

במנחה דינא תקיפא צריך התגברות יותר נגד החיות רעות

ובאשר נסתפל - נמצא, שעקר יניקת מצח הנחש שיונק מזקני הדור, הוא עקר בשעת מנחה שהיא לעת פנות היום, ואז היום עולה למעלה. ומי שהוסיף קדשה ודעת באותו היום, אשר לו! אבל כשעולה למעלה היום של המאריכי ימים הנ"ל שאינם כראוי - שלא הוסיפו קדשה ודעת באותו היום ופגמו את היום, מזה מתגבר מצח הנחש, חס ושלום, שהוא בחינת רגז. נמצא, שעקר יניקת מצח הנחש מזקני הדור הנ"ל הוא במנחה, שאז פנה היום שלהם בחשף ופגם בלי קדשה, ומזה הוא יניקתם, כנ"ל. ואפשר מחמת זה בעצמו דינא תקיפא שלטא במנחה, מחמת שאז היום פנה, ואזי עולין כמה ימים פגומים של זקני הדור הנ"ל, ומזה מתגברים דינים, חס ושלום. הינו שיונק מצח הנחש מאלו הימים פגומים כנ"ל, שהוא בחינת רגז, הפך הרצון כנ"ל. ועל-כן במנחה שליטת הדינים בחינת רגז. על-כן צריכין להתגבר ביותר בתפלת המנחה לכוון בה מאד, להתגבר על החיות רעות הנ"ל שמתגברין אז כנ"ל. והעקר לראות לעורר ולגלות אז דינא בחינת מצח הרצון שהוא בחינת עת רצון.

כי עקר התגלות מצח הרצון עת רצון הוא במנחה של שבת, שאז היתה הסתלקות משה, כמובא (ויתר תרומה ק"ג). ועל-כן צריכין גם בחל במנחה, להמשיך קדשה של שבת לימי החל - לעורר ולגלות במנחה דינא של חל, את העת רצון, כמו בשבת, כדי להמתיק הדין הקשה, בחינת הרגז שמתעורר במנחה כנ"ל. ומינה וביה אבא ליזיל ביה נרגא [מהעצור עצמו יתקינו את בית הדין של הפרו לזכות את העיר] (סנהדרין ט"ו), דהינו שבמנחה דינא, שאז מתעורר דין קשה ורגז חס ושלום - אז דינא נמתק הדין והרגז על-ידי העת רצון שממשיכין משבת לימי החל כנ"ל. אף לזה צריכין צדקה, כדי להנכיע מצח הנחש, כמבאר היטב במאמר הנ"ל.

ועתה נכון ומתקן מאד תמיתה הפוסקים שתמהו, למה קראו תפלה זו דינא בשם 'מנחה', הלא גם בבקר הקריבו מנחה, כמובא במגן אברהם (ואח חיים סימן ה"ב), והשתא ניחא שפיר, כי בודאי ראוי ויפה לקרות תפלה זו בשם 'מנחה', על-פי דברי רבנו ז"ל במאמר הנ"ל. כי עקר תקון תפלה זו הוא על-ידי צדקה, שעל ידה נתמתק פגם זקני הדור. ואזי נכנע מצח הנחש שנייקתו משם, ואזי נתגלה מצח הרצון, כנ"ל. ועל-כן

גם עקר יניקת החיות רעות הוא ממצח הנחש, שהוא שרש חמת הטבע, כמבאר שם. ומצח הנחש יונק מזקני הדור, ממאריכי ימים שבדור פשאינים פתקונו, דהינו פשאינים מוסיפים קדשה ודעת - בכל יום ויום שהם מזקנינים. כי האדם צריך להוסיף קדשה ודעת בכל יום ויום שבא אחר-כך. ומי שפוגם ימיו - שהוא מאריך ומזקין, מאלו זקני הדור יונק מצח הנחש, כמבאר שם היטב.

מצח הנחש יונק ממאריכי ימים שבדור פשאינים פתקונו

הדינים שבמנחה מחמת הזקנים שפגמו ביום וצריך לעורר הרצון

התגלות מצח הרצון עת רצון הוא במנחה של שבת

עקר תקון תפלת מנחה על-ידי צדקה

ליקוטי הלכות ♦ זאת העורבים

לקוטי הלכות הלכות תפלת המנחה הלכה ב ארת חיים קפה

נקראת בשם 'מנחה', שהיא בחינת צדקה, בחינת (מלאכי ג. א): "מגישי מנחה בצדקה", כמו שכתב רבנו שם עין שם, כי ביותר צריכין לצדקה בשעת תפלה זו, כנ"ל:

ג. וזה שהביא שם רבנו ז"ל (אות ו) מה שאמר יעקב לעשו (בראשית לג. ו): "ולקחת מנחתי מידך וכו' עין שם. כי עשו הוא זממת הנחש, בחינת מצח הנחש הנ"ל. והוא כנגד יעקב, שהוא בחינת רצון, בחינת פנים, כמו שכתוב (תהלים כד. ו): "מבקשי פניך יעקב סלה". ופנים הוא בחינת רצון, כמו שכתוב (במדבר ו. כח): "וישא ה' פניו אליך" וכמו שכתב רבנו במאמר הנ"ל (אות ח). ועקר יניקת עשו הוא מיצחק, שהוא בחינת תפלת המנחה, כי יצחק תקן מנחה. כי אחיות מצח הנחש הוא מבחינת מנחה, שהוא בחינת דינים כנ"ל. והתגברותו, חס ושלום, כשיש זקני הדור שאינם כתקונו, שעל-ידי זה מתעורר הדין של מנחה שהוא בחינת יצחק הנ"ל. כי אף-על-פי שיצחק הוא בחינת דין שבקדושה, אף-על-פי-כן זה מבאר, שכשיש פגם, חס ושלום, מתעורר הדין שבקדושה, ומשם מתגברין שאר הדינים, כי כלם נאחזים ומקבלין מדין שבקדושה. וזה בחינת (בראשית כו. א): "ויקח כי זקן יצחק", הינו כשמתעורר, חס ושלום, הדין של יצחק על-ידי זקני הדור הנ"ל, שזה בחינת התעוררות הדינים של מנחה כנ"ל, אזי ויקרא לעשו וכו', הינו שאזי, חס ושלום, מתיב הדין הקדוש לתן יניקה לעשו, שהוא מצח הנחש מפגם זקני הדור הנ"ל. כי יניקת מצח הנחש מוקני הדור כנ"ל, אף השם יתברך ברחמיו מודיע זאת ליעקב, שהוא הצדיק, שהוא בחינת רצון כנ"ל, ומרזו שיקדים לפנים הדין על-ידי הצדקה - שיתן לאכל לעניים, שבהם נאחזים הדינים, כמובא (והר דחקתי קיג). ומי שנותן להם צדקה ומאכילן - בזה מפסי הדין.

כע"ש פנים מתעורר הדין שבקדושה, ומשם מתגברין שאר הדינים

עשו היה רוצה עתה לינק ולהתגבר, חס ושלום, כנגד הרצון, כי הוא בחינת מצח הנחש, שהוא חכמת הטבע כנ"ל. ועכשו הוא שומע ההפך ממש, דהינו כי הקרה ה' אליהו וכו' - שתולה כל הסבות והמאורות בהשם יתברך. על-כן אמר שבדאי הוא קול יעקב, שהוא בחינת רצון - שמאמין שהכל רק על-ידי רצון השם יתברך, ואין שום מקרה וסבה על-פי טבע, חס ושלום. ועל-כן מאחר שנמתק הדין של יצחק, ונתגבר יעקב שהוא בחינת רצון, אזי קבל הכרעות.

וזהו שברכו: ויתן לך האלהים משל השמים וכו', הינו שברכו שיהיה שופע עלינו חסדו הגדול, עד שלא נצטרך לשום עסק ומלאכה. וזה יעברוך עמים, בחינת (ישעיה סא. ה): "ועמדו זרים ורעו צאנכם", וכו'. כי על-ידי שנכנע מצח הנחש בחינת עשו, ונתגלה הרצון - על-ידי זה נשפע החסד, ואז נתקיים "ועמדו זרים" וכו'. שזהו בחינת ויתן לך האלהים משל השמים וכו' ורב דגן ותירש - הינו רב השפעת החסד בלי מעשה ידינו כלל, רק יעברוך עמים" וכו' כנ"ל. ומה שהזכיר 'אלהים' - ויתן לך האלהים, כי החסד צריך לקבל על-ידי היראה, שנעשה על-ידי הרצון כמבאר שם (אותיות ביה). ו'אלהים' בחינת יראה, כמו שכתוב (שם מב. יח): "את האלהים אני ירא".

ברוכי שיהיה שופע עלינו חסדו הגדול

ה. ואל-בין אחר-כך כשבא יעקב כנגד עשו, אמר לו (בראשית לג. ו): "ולקחת מנחתי" וכו' - רמז לו שהוא נותן בחינת צדקה, בחינת (ישעיה ס. ו): "ינוגשין צדקה", שהיא בחינת מנחה, כמבאר כל זה במאמר הנ"ל, עין שם. וכל זה היה לתקן ולהכניע יניקת עשו שיונק מבחינת מנחה, בחינת יצחק, כנ"ל. על-כן הוא נותן בחינת צדקה לתקן זאת, כנ"ל:

לתקן יניקת עשו שיונק מבחינת מנחה

ה. וזה שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות ו. א): 'לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שכן אליהו לא נענה אלא במנחה שנאמר' וכו', כי אליהו רצה אז להכניע עובדי עבודה-זרה שבקמיו. ועקר העבודה-זרה שלהם היתה עבודת כוכבים ומגלות, כי תלו הכל במערכת השמים. על-כן היו עובדים עבודתם להמשיך בחותם למטה. נמצא, שאלהיו היה צריך להכניע חכמת הטבע שתולה כל הסבות במערכת השמים, ולגלות כי ה' הוא האלהים, שכל הסבות על-ידי רצונו יתברך לבר. ועל-כן אלו שעמדו כנגד אליהו היו מתגברים ומתחזקים עד עלות המנחה, כי סברו שעל-ידי מנחה יהיה להם יניקה

כשפומיקווי חדיו של מנחה - נעשה אז בחינת עת רצון

וזהו שמוזות השכינה בחינת רבקה את יעקב לילך אל הצאן שהם צאן קדשים, דהינו ישראל קדושים, ולקח מהם שני גדי עזים - לעשות אותם מטעמים ליצחק, שהוא בחינת הדין, דהינו לקבל מהם צדקה לתן לעניים, שהם מאנין תבירין (פלים שבזרים) - שנאחזין בהם הדינים, שעל-ידי הצדקה שנותנין להם - מפסי הדין של יצחק. ואזי על-ידי הצדקה נכנע מצח הנחש שניקתו מוקני הדור, כנ"ל.

על-ידי הצדקה - מפסי הדין של יצחק

וזה שהתמיהה יצחק כשאמר לו יעקב (כו. ב): כי הקרה ה' אליהו לפני, ותמה ואמר (כו. כב): הקל קול יעקב וכו'. כי בדאי היה פלא גדול בעיני יצחק, כי

אזי שום מקרה וסבה על-פי טבע

לקוטי הלכות הלכות תפלת המנחה הלכה ג ארץ תיים

והתגברות, חס ושלום, כנ"ל. אף אליהו היה ממתיק הדין של מנחה. ועל-כן התגבר עליהם דיקא במנחה. כי כשמתקין הדין של מנחה - נעשה אז בחינת עת רצון, כנ"ל.

ועל-כן "ויהי פעלות המנחה" אז דיקא "ויגש אליהו" וכו' (מלכים א, לז). והתפלל וגלה הרצון על-ידי האות והמופת הגדול שעשה אז. ואז ענו ואמרו כלם: 'ה' הוא האלהים' וכו', שהכל על-ידי השם יתברך לבד על-ידי רצונו יתברך, כי 'ה' הוא האלהים' השליט ומושל ומנהיג הכל ברצונו. וכל זה היה עושה אליהו במנחה דיקא, על-ידי שהיה יכל להמתיק הדין של מנחה להפכו לעת רצון כמו בשבת. וזה נעשה על-ידי הצדקה, שהיא בחינת (שם ו, ט): "ואת הערבים צויתי לכלפלה" כמבאר היטב שם. ואליהו שזכה לבחינה זו, כי באליהו נאמר פסוק זה: "ואת הערבים צויתי לכלפלה" סמוך לאותו מעשה הנ"ל. כי אחר מעשה זו שהיה נסתר, והעורבים פלפלוהו הלף להראות אל אחאב, ואז הכניע עובדי הבעל הנזל, על-כן היה פת באליהו להמתיק הדין של מנחה להפכו לרצון כנ"ל, על-ידי בחינת "ואת הערבים צויתי" וכו'. כי מניה וביה אבא ליזיל ביה נרגא'. ומאחר שזכה להפך את אכזריות העורב לרחמים לכלכל אותו, על-ידיה היה בו פת גם בן להמתיק הדין של מנחה להפכו לרצון, עד שהכל הודו ואמרו: 'ה' הוא האלהים', כנ"ל:

הנה יכל להמתיק הדין של מנחה להפכו לעת רצון כמו בשבת

"איהרונהי", ובאמצע שש אותיות בחינת פתח, בחינת (תהלים קמח, טז): "פחת את ידיו" - "יודיו" (מקוץ וזה הקדמה דף ע"ג), שעל-ידי הראו, בחינת הפתח נפתחין ונתחבין הדינים בחינת היודין הנזל. ואז הוא בחינת הבריאה, בחינת מוציא מפתח אל הפעל וכו'; גם עין שם כל זה היטב:

א. וזהו בחינת סדר היום. כי בלילה בחשך בנפל תרדמה על אנשים ומארי דדינין אתערו (וזה לך לך עב), וזהו בחינת חרון אף. וצריך לברר חרון אף דהינו העשן, בבחינת (תהלים יח, ט): "עלה עשן באפו". וזה נעשה על-ידי בחינת עשן הקרבנות שהיה עולה בלילה, להכניע ולבסס כל מארי דינין, כמובא (וזה תרומה קמ"א). הינו לברר ולתקן עשן חרון אף הנזל, על-ידי עשן הקרבנות. ועל-כן היה העשן יוצא לצפון, כמובא (שם), ששם כל בעלי הדין והכעס. כמו שכתוב (ויקרא א, יד): "מצפון תפתח הרעה", בחינת כעס, כמו שכתוב (קהלת יא, ט): "והסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך". ועל-ידי זה נמשך שפע פרנסה, בבחינת (איוב לו, כב): "מצפון זהב יאתה", כי כשנמתק הכעס שבבחינת סטרא דצפון, נמשך משם עשירות ופרנסה. וכמו שכתב רבנו שם במאמר הנזל עין שם היטב. ואז נתתקן ונתקבר העשן של חרון אף ונעשה ממנו רוח אורי דקדושה, בחינת רוחו של משיח, כנ"ל.

כפלה בחשך וזה בחינת חרון אף

החכה ג

זמן מנחה אחר שש שעות (ארץ תיים, סימן רלב, ע"ף א)

על-פי מה שכתב רבנו ז"ל במאמר "ויהי נא פי שנים ברוחך אלי" (סימן טו), שיש בחינת חרון אף, וצריך להמתיק ולברר העשן של חרון אף, שהיה נעשה ממנו בחינת רוח אורי, והוא בחינת רוחו של משיח. וקדם שבא לבחינת הדינים הוא בחינת קדם התורה, ועקר התורה כשבא בחינת הרוח לתוך בחינת הדינים. ובתחלה שמי הדינים אחד, ואז הוא בחינת קדם הבריאה. וצריך להוציא מפתח אל הפעל לפתח ולתקן בחינת הדינים, שהיה יד ימין ויד שמאל. וזה בחינת הבריאה, בחינת מוציא מפתח אל הפעל. והם בחינת שמי הרוחות בחינת פי שנים הנזל, רוח דלעלא ורוח דלתמא. בחינת שני יודין יוד בראש ויוד בסוף שבשני השמות

צריך להמתיק ולברר העשן של חרון אף

וזהו בחינת רוח צפון המנשבת בכנור של דוד בחצות. שזהו בחינת התגלות מלכות משיח, שהיא מלכות דוד שנתגלה בחצות, כמובא. ועל-כן הוא רוח צפוני, כי נתגלה מצפון דיקא, מהתבררות העשן והכעס שבצפון כנ"ל. אף בחצות הוא התחלת ההתגלות בחינת רוחו של משיח. אבל צדין הוא לילה וחשך, כי צדין לא בא לבחינת התורה לבחינת הדינים - עד אור היום, שאז נתגלה הרוח הנזל בבחינת הדינים, שהם בחינת "הי אור ויהי אור" - יד ימין ויד שמאל. כי בתחלה נאמר (בראשית א, ב): "והארץ תהיה תהו ובהו וחשך", זה בחינת כעס ודין, בחינת חרון אף הנזל. ומשם דיקא נתקבר רוחו של משיח, וזה בחינת "רוחם אלהים מרחפת" וכו' - דא רוחו של משיח (וזה קדושו וחי דף ע"ג). שנמשך מהתבררות החשך והעשן הנזל. ואחר-כך "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור", זה בחינת שמי הדינים, כמובא. הינו שנמשך זה הרוח לתוך בחינת הדינים, ואז עקר התורה בחינת "יהי אור".

רוח צפון המנשבת בכנור של דוד בחצות

ליקוטי הלכות ♦ ואת העזרבים

לקוטי הלכות

הלכות שבת הלכה ב

ארח חיים

ומורא של התלמיד, שהיא נמשכת בכל חלקי הלמוד, בחינת אורייתא תליתאי (שבת פח.) - זה בחינת זעיר-אנפין שמשם התורה, כמוכב בכתבים (עין-חיים שער הפללים פקא). ובחינת מורא הכן שהיא נמשכת בהעשירות זה בחינת חקל פתוחין שהוא בחינת מלכות (פריעין-חיים, פקח ח), שמשם העשירות.

מורא התלמיד ועירא אפיו

וזה שאמרו רבותינו ז"ל: כל המענג את השבת - הינו אכילת שלש סעודות שהם בחינת ענג שבת, בחינת ע'דן ג'הר ג'ין (והר בראשית כג.), שהם בחינת שלשה קרי היראה הנ"ל כנ"ל - על-ידי-זה זוכין לנחלת יעקב, נחלה בלי מצרים - הינו עשירות מכלג. שנמשך לתוך בחינת (משלי י. כח): "יראת ה' תוסיף ימים", כמו שמבאר שם, עין שם.

נחלה בלי מצרים - הינו עשירות מפני

נמצא, שהשלש סעודות הם בחינת התגלות שלמות היראה שהוא בחינת שופר כנ"ל. ועל-כן השלש סעודות מכונים כנגד שלשה אבות, כמו תקיעה, שברים, תרועה - שהם גם כן כנגד השלשה אבות, כי הם בחינה אחת כנ"ל. ועל-כן בשבת אין תוקעין בשופר, כי בחינת תקיעת שופר שהם תקיעה שברים תרועה נעשה על-ידי שלש סעודות. הינו אכילת שבת, בחינת ענג שבת, כנ"ל.

כי הסעודות הן כנגד תקיעת שברים תרועה

וזה בחינת נשמה יתרה שזוכין בשבת (ביצה טו), הינו בחינת אריכות הנשימה. שבא על-ידי בחינת יראה, בחינת ירא שבת. ועל-כן בלילי שבת הוא זמן גשמים (תענית כג.), כי הם באים מאריכות הנשימה. וזה שאנו אומרים בגשמת: 'המעורר ישנים והמקיץ נרדמים', ועל-ידי-זה 'המשיח אלמים', כמו שמבאר שם, על-ידי התעוררות השנה. ועל-ידי-זה נעשה בחינת 'להתיר פה אלמים' עין שם. ועל-ידי-זה זוכין ליראה, שעל-ידי-זה בחינת 'נשמת כל חי תברך', בחינת נשמה יתרה, בחינת אריכות הנשימה כנ"ל. ועל-כן זמן הוויג בליל שבת (אורח-חיים סימן רפ. סעיף א), כי כח הברור בא לכלי הולדה, בחינת 'להתיר פה עקרות', עין שם היטב כל המאמר.

בחינת אריכות הנשימה. שבא על-ידי בחינת יראה

הלכה ב

על-פי המאמר 'זבובים בכפורים' ש' רבי יהודה הינדואה משתעי' (בלקוטי תנאנא סימן ט), עין שם כל המאמר היטב.

והנה על-פי הנאמר שם, מוכן היטב טעם אסור ל"ט

מלאכות בשבת, כי בשבת הוא התגלות שרש הרצון מצח הרצון שנתגלה בשבת במנחה, שאז היתה הסתלקות משה (והר יתרו פח.). ומאחר שאז נתגלה הרצון מזה נעשה יראה, וזה בחינת ירא שבת, כי בשבת נעשה יראה על-ידי התגלות הרצון כנ"ל, ועל-ידי היראה נשפע חסד, ואזי אין צריכין לעשות שום מלאכה כי נתקנים העולם בחסדו. ועל-כן אסור לעשות שום מלאכה בשבת, כי פוגם בכבוד שבת, שאז נשפע חסד גדול ונתקנים העולם בלי אתערותא דלתתא כלל.

בשבת הוא התגלות שרש הרצון מצח הרצון

נמצא, כמו שבחדוש העולם בעת שברא השם יתברך את העולם ברא בששת ימי המעשה ובימים השביעי שבת ונח, כמו כן עתה בקיום העולם - אנו עושין מלאכות בששת ימי המעשה, שהוא בחינת אתערותא דלתתא - קיום העולם, ובשבת אסור לנו לעשות מלאכה, כי אז נשפע החסד ואין צריכין לאתערותא דלתתא כלל בשביל קיום העולם, כי נתקנים העולם בחסדו.

אסור מלאכה בשבת כי אין צריך לשום אתערותא דלתתא

ועל-כן חבי לאכל שלש סעודות בשבת (ארח חיים סימן רצא. סעיף א), כי אלו השלש סעודות הם כנגד השלשה ימים טובים, שהם בחינת התגלות הרצון, כמו שמבאר שם. כי איתא (והר יתרו פח.): 'ששלש סעודות של שבת הם כנגד שלשה אבות, וכן שלשה ימים טובים הם גם כן כנגד שלשה אבות אברהם יצחק ויעקב (והר פנחס רנז.: אורח-חיים סימן תיז), כי כל הימים טובים מקבלים משבת, ובשביל זה נקרא שבת (קדוש ליל שבת): 'תחלה למקראי קדש'. כי שבת הוא ראש והתחלה לכל המקראי קדש - שכלם מקבלים משבת. כי הימים טובים הם בחינת התגלות הרצון כמבאר שם, ושבת הוא בחינת רצון שברצונות - שרש הרצון, ששם מקשרים כל הרצונות, כמו שמבאר שם. נמצא, שכל הימים טובים שהם בחינת 'מקראי קדש' מחמת שהם קוראים את הרצון, הם מקבלים משבת שהוא בחינת שרש הרצון כנ"ל. וזהו שנקרא שבת 'תחלה למקראי קדש', 'למקראי קדש' ד'קא, כי הימים טובים נקראים 'מקראי קדש' על-ידי שהם קוראים את הרצון כמו שמבאר שם, ושבת היא 'תחלה למקראי קדש'. כי התגלות הרצון שנה בחינת מקרא קדש, הם צריכים לקבל כח משבת שהוא שרש הרצון כנ"ל, נמצא, שכל השלשה ימים טובים מקבלים משבת. ועל-כן גם בשבת בעצמו מקימים שלש סעודות כנגד שלשה הימים טובים הנ"ל.

מי סעודות הם כנגד הימים טובים, שהם בחינת התגלות הרצון

לקוטי הלכות

הלכות שבת הלכה ג

ארח חיים

ב

כי שלש סעדות של שבת הם בחינת התגלות הרצון.
כי שלש סעדות הם נלמדין מפסוק (שמות טו, כה):
“אכלוהו היום” וכו’ הנאמר במן (שבת קז:). נמצא
שאכילת שבת הוא זכר למן, שמשם אנו נלמדין השלש
סעדות. וכמבאר בשלחן ערוך (ארח חיים סימן רמב): שראוי
לעשות בסעדות שבת זכר למן כגון לאכל מולייתא,
וכן הפת בין שני מפות כמו המן. נמצא, כשאנו אוכלין
בשבת אנו מעידין שאכלו ישראל את המן, שהיה בו
אותות ונורות שירד בששת ימים ובשבת לא ירד.
ועל-כן על-ידי אכילת שבת נתגלה הרצון שהכל
ברצונו יתברך. כי עקר קדשת שבת הוא האכילה של
שבת, כמובא בדברי רבנו נרו יאיר (סימנים נו, רעו), ושבת
הוא התגלות הרצון כנ”ל. כי שבת מורה על חדוש
העולם שהשם יתברך ברא את העולם ברצונו, כמובא
(שלי”ה מסכת שבת, תורה אור, עב-עו). נמצא, שעל-ידי אכילת
שבת שזוהו עקר כבוד שבת. כי על-ידי בטול מלאכה
לבד אין נכר כבוד שבת כל כך על-ידי שב ואל תעשה.
רק על-ידי כבוד שבת דהינו שלש סעדות של שבת -
בזה נתגלה כבוד קדשת שבת שהוא מורה על חדוש
העולם, כי הוא זכר למן שהיה בו אותות ונורות. נמצא
שנתגלה בזה הרצון, שהכל ברצונו יתברך, כי הוא
יתברך חדש העולם ברצונו. ועושה בה ברצונו כנ”ל.
ועל-כן הם שלש סעדות כנגד שלשה ימים טובים שהם
התגלות הרצון, שפלים מקבלים משבת, כנ”ל.

כשאנו אוכלין בשבת אנו מעידין שאכלו ישראל את המן

וכו’, “מה” דיקא. בחינת (והר בראשית א:): ‘מה המית
 מה פשפשת’ וכו’.
 וצריך שיהיה לו בחינת ‘כל’ - שיוכל להאיר בדרי
 מעלה ודרי מטה וכו’. כי צריך להראות
 להגדולים בחינת דרי מעלה שעדין אינם יודעין כלל
 בידיעתו יתברך, בחינת ‘מה המית’ וכו’, בחינת “איה
 מקום כבודו” וכו’. ולהפך לדרי מטה שהם בחינת בני
 אדם השוכנים במדרגה התחתונה מאד, חס ושלום,
 צריכין לעוררם ולהקניעם שלא יתאשו, חס ושלום,
 ולגלות להם כי ה’ עמם ואצלם וכו’ כי (שערי ח, א):
 “מלא כל הארץ כבודו” וכו’.

הפנינו צריך להאיר דברי ספלה ודברי משה

וצריך לכלל עליון בתחתון ותחתון בעליון וכו’,
 שהתלמיד יהיה נכלל בבו והבו בתלמיד וכו’.
 ועל-ידי כלליית בן ותלמיד על-ידי-זה זוכין לקבל
 בשעת האכילה הארת הרצון וכו’, כי עקר הפרנסה
 נמשך על-ידי המלכות (תקוני-הסוד), שהיא בחינת יראה
 (שם ג), שמקבלת הפרנסה מהיודים שיש בים החכמה,
 שנעשה מהארת בן ותלמיד, ושם מאיר בחינת הרצון
 שהוא בחינת המקיפין הנ”ל וכו’, על-כן יכולין לקבל
 בשעת האכילה הארת הרצון, בחינת (תהלים קמה, טו):
 “עיני כל אליך ישברו ואתה נתון להם את אכלם בעתו”
 וכו’, עין שם כל זה היטב היטב בספר לקוטי
 מוהר”ר תנינא (בסימן ז).

ישראל עם קדוש צריכין מנהיגי אמתו שיהיה לו רחמנות גדול עליהם

הלכה ג

ענין קדשת שבת וענין ד”ט מלאכות

על-פי המאמר יו”הי-מקן - בי”מרחמים-ינהגם’ וכו’,
עין שם כל המאמר בלו מראשו לסופו.
וכבר דברנו ממנו כמה פעמים.

ישראל עם קדוש צריכין מנהיגי אמתו שיהיה לו רחמנות גדול עליהם

א. וזה בחינת שבת-קדש, כי שבת הוא מעין עולם-הבא
 (ברכות נו:), ואז מאירין בחינת המקיפים הנ”ל,
 שהם בחינת שפע הכתר, שהם עקר שעשוע עולם-הבא
 וכו’ כנ”ל, כי בשבת עולין עד הכתר, בחינת ‘אציה
 מקום כבודו’ וכו’, כדודע (פירעין-חיים, שער השבת, פרק כ),
 כי עקר הארת הדעת שהוא בחינת הארת בן ותלמיד
 הוא בשבת, כי שבת הוא בחינת דעת, כדודע (שם פרק
 ח), בחינת (שמות לא, יו): “לדעת כי אני ה’ מקדשכם”.
 כי ששת ימי החל הם בחינת (במדבר יא, ח): “שטו העם
 ולקטור” - ‘בשש-תא’, כמו שאיתא בזה הקדוש (בשלה
 טו), ובשבת מאיר הדעת, בחינת (דברים ד, לה): “אתה
 הראת לדעת כי ה’ הוא אלהים”, כי עקר התגלות
 ודבקות אלקות הוא בשבת, כי ‘ביה ביומא ישראל
 מתאחדין ביה במלכא’ וכו’ (והר יתרו צד).

הפסוק שחרב מאיר בבניו ותלמידיו דעתו הוא בשבת שאו התגלות חזונו תורה

ועל-כן עקר הלמוד שהרב מאיר בבניו ותלמידיו
דעתו - הוא בשבת, כי אז עקר התגלות

בשבת עקר הלמוד שחרב מאיר בבניו

ליקוטי הלכות ♦ ואת העורבים

לקוטי הלכות

הלכות חל המועד הלכה ג

ארח חיים

קפג

עצמו לפל לגמרי, חס ושלום, ואזי הירידה היא תכלית העליה, וזוכה לחזר ולעלות אל הקדשה במעלה יתרה. וזה מרמז בדין חל המועד הנ"ל, כי פשוטה תשובה ומקדש עצמו - זה בחינת קדשת יום-טוב, כי יום-טוב היא בחינת תשובה, [כמו שכתב רבנו ז"ל (סיפני ל. קלח)], ואחר יום-טוב הוא חל המועד. והחל המועד הוא בין קדשה לקדשה, דהיינו בין קדשת ימים הראשונים של יום-טוב לימים האחרונים, זה רמז על בחינת נפיק, דהיינו פשוט ונתרחק מהקדשה בחינת ירידה הנ"ל, אזי הוא צריך גם-כן לקדש עצמו בקדשת יום-טוב, אף-על-פי שגפלו מקדשותו לבחינת חל. וזהו בחינת חל המועד - שצריך לקדש את בחינת החל בקדשת מועד, לקדשו מעשית מלאכה, שהוא בחינת גשמיות עסקי עולם הזה, פי ל"ט מלאכות הם זהמת הנחש, וצריך לקדש את עצמו מהם אפלו פשוטפלו מקדשת יום-טוב, ולא יניח עצמו לפל לחל גמור, רק שיהיה בבחינת חל המועד - לקדש בחינת ימי החל בקדשת מועד, כנ"ל, רק התירו לו מלאכת דבר האבד, רמז כי אין לו לירד ולעשות עסקי גשמיות כי אם בשביל דבר האבד, הינו בחינת דברים האבודים, כי יש כמה ניצוצות שנאבדו ונפלו למקום שגפלו על-ידי חטאיו, ובשביל זה נפל ממדרגתו - כדי שיצטרף ויתלבן במדרגות התחתונות, כדי להעלות הניצוצות שגפלו לשם, שהם בחינת דברים האבודים. וזה שהתירו רבותינו ז"ל, לעשות מלאכת דבר האבד בחל המועד, הינו שאין לו לעשות שום מלאכה, דהיינו עסקי גשמיות כי אם מלאכת דבר האבד שיעסק במלאכה זו לחקן דבריו האבודים שבשביל זה ירד למדרגות אלו, כנ"ל.

תורה, גם ימים האחרונים של פסח, אז היה קריעת ים-סוף. ובזת הימים היה גדולה מבזת מצרים (מכילתא בא יג), כמו שכתוב (שיר השירים א, יא): "תורי יָהֵב נְעִשָּׂה לָךְ עִם נְקֻדַּת הַכֶּסֶף", כמו שפרש רש"י, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (מכילתא בשלח ב): "רָאֵתָה שְׂפָתָהּ עַל הַיָּם וְכוּ", כי זה עקר בזת הימים שנבקע להם ים החקמה וזכו להשגות גדולות. נמצא, שימים האחרונים יש בהם תוספות אור, זה רמז שאחר-כך זוכין לקדשה יתרה ודעת גדול, כשחזרו וועלו מן הירידה בבחינת ירידה תכלית העליה, כנ"ל.

ב. יצונו בכוננת של חל המועד בשער מקראי קדש פרק ה', שם מרמז, שמלאכת דבר האבד בחל המועד מרמז על ניצוצות הקדושים האבודים על-ידי חטאיו. המקום ירחם עלינו שנוכל לקדש עצמנו ולהוציאם. בדרך ה' לעולם, אמן ואמן.

הלכה ג

ענין חל המועד, שהוא בין יום-טוב ראשון ליום-טוב האחרון ורב מלאכות אסורים בו וקצת מתירים בו, דהיינו דבר האבד וכו'.

כי מבאר במאמר "ובכיום הבכורים" - ואת הערבים צויתי לכלבךך", שעל-ידי השלש רגלים נתגלה הרצון, כי השלש רגלים קוראין ומגליו שהכל מתנהג רק ברצונו יתברך לבד, ואין שום חיוב הטבע כלל, ואזי פשנתגלה הרצון - מזה נעשה יראה וכו', ועל-ידי היראה נשפע חסד וכו', וכשזוכין להשפעת החסד - אזי אין צריכין לעשות שום עובדא ועסק מל"ט מלאכות וכו', כי נחמדים (נשיה סא, ט): "ועמדו זרים ורעו צאנכם" וכו'. אף פנגד קול הקריאה של יום-טוב שקורא ומגלה את הרצון - יש קול שאגת חיות רעות הדורסים וטורפים, שהם חכמי הטבע וכו', אבל החכמים אמתיים שפדור הם מקשרים את הרצון לשרש הרצון, שהוא בחינת מצח הרצון וכו'. אף יש בחינת מצח הנחש שרש חכמת הטבע וכו', וצריכין להכניעו ולהפילו, וזה נעשה על-ידי צדקה וכו', (עין שם כל זה ה"טב). אף אפלו כשמכניעין שרש חכמת הטבע על-ידי הצדקה וכו', על כל זה פשאין התגלות הרצון חזק ומקיף - עדין הם יכולין, חס ושלום, לחזר ולהתברר וכו', וגם על

ואזי בשמקדש את נפילתו בקדשת חל המועד כנ"ל - אזי חוזר לעלות וזוכה לחזר לקדשת יום-טוב, וזה בחינת ימים האחרונים של יום-טוב, הינו בחינת שחזור ועולה אל הקדשה, בבחינת ירידה תכלית העליה, כי ימים האחרונים של יום-טוב יש בהם תוספות אור מימים הראשונים, כגון בסכות שמים האחרונים הם שמיני עצרת ושמתח-תורה שאז עקר השעשוע והתקבכות של ישראל לאביהם שבשמים, כמו שאמרו (רש"י אמור כג. לו): "בבקשה עקבו עמי עוד יום אחד קשה עלי פדרתכם" וכו', וכמוכא (פריצ"ח ח"ט, יל"ב, פרק ט): גדל מעלת קדשת שמיני עצרת ושמתח-

ניצוצות הקדושים האבודים על ידי חטאיו

חל מתנהג רק ברצונו יתברך ואין שום חיוב הטבע

פשמקדש נפילתו בקדשת חל המועד - אזי חוזר לעלות וזוכה לחזר לקדשת יום-טוב, וזה בחינת ימים האחרונים של יום-טוב, הינו בחינת שחזור ועולה אל הקדשה, בבחינת ירידה תכלית העליה, כי ימים האחרונים של יום-טוב יש בהם תוספות אור מימים הראשונים, כגון בסכות שמים האחרונים הם שמיני עצרת ושמתח-תורה שאז עקר השעשוע והתקבכות של ישראל לאביהם שבשמים, כמו שאמרו (רש"י אמור כג. לו): "בבקשה עקבו עמי עוד יום אחד קשה עלי פדרתכם" וכו', וכמוכא (פריצ"ח ח"ט, יל"ב, פרק ט): גדל מעלת קדשת שמיני עצרת ושמתח-

לקוטי הלכות

הלכות חל המועד הלכה ג

ארח חיים

נד

זה צריכין פח הצדקה, פי הצדקה מכניעה אותם תמיד, וזוכין שיתחזק ויתגבר בחינת התגלות הרצון, וחקמת הטבע יפל ויתבטל לגמרי, ואז נשמע קול הקריאה של יום טוב וכו'. וזה עקר שמחת יום טוב וכו' ואז נשמע הקסד על-ידי היראה וכו', ואז אין צריכין לעשות שום עסק ושום מלאכה וכו', כנ"ל (עין שם כל זה היטב בספר לקוטי מוהר"ן תננא בסימן ד).

א. וזה בחינת חל המועד, כי ביום טוב שאז מתגלה הרצון, ועל-ידי התגלות הרצון נשמע הקסד, ואז אין צריכין לעשות שום עסק ושום מלאכה וכו' כנ"ל, על-כן אסורים ביום טוב כל המלאכות, פי אז נתבטלין כל המלאכות על-ידי התגלות הרצון כנ"ל.

ב. ועל-כן עקר קדשת יום טוב תלוי בישראל, דהינו בחכמי הדור האמתיים שהם מקדשין את החדש, ועל-ידי זה נעשה יום טוב, כפי מה שמקדשין החדש, כמו שדרשו רבותינו ז"ל (ראש השנה כד): אלה מועדי ה' אשר תקראו אתם (ויקרא כג, לו) אל תקרי 'אותם' אלא 'אתם' וכו'. פי עקר קדשת יום טוב שהוא התגלות הרצון תלוי רק בחכמי הדור האמתיים, שיש להם פח לקשר הרצון לשרש הרצון בחינת מצח הרצון, שעל-ידי זה עקר קדשת יום טוב שהוא התגלות הרצון כנ"ל. וזה שהקדימה התורה שבת למועדים וקללה שבת בפרשת המועדות, כמו שכתוב (ויקרא כג, ד):

"אלה מועדי ה' ששתי ימים תעשה מלאכה" וכו', פי עקר קדשת יום טוב הוא מקבל משבת, כמובא, כמו שאומרים בשבת (קדוש ליל שבת): תחלה למקראי קדש - ששבת הוא ראש ותחלה למקראי קדש, כי כל המקראי קדש מקבלין הקדשה משבת, הינו פי עקר קדשת יום טוב בחינת מקרא קדש - שקורא ומגלה את הרצון הנ"ל, זה הכח מקבל רק משבת שהוא בחינת שרש הרצון, בחינת מצח הרצון וכו', בחינת (והר יתרו פח) הסתלקות משה בשבת במנחה וכו', (כמבאר במאמר הנ"ל). וזה בחינת מקדש השבת וישראל והזמנים, פי שבת קביעא וקנימא (פסחים ע"ז) וקדם לכלם, הינו פי עקר קדשת יום טוב שהוא התגלות הרצון הוא רק על-ידי ישראל, דהינו חכמי הדור, על-ידי שהם מקשרים כל הרצונות לשרש הרצון שהוא מצח הרצון, שהוא בחינת שבת כנ"ל. ועל-כן יום טוב נמי אקרי 'שבת', כי משם מקבל קדשותו מבחינת שרש הרצון, שהוא בחינת שבת, כנ"ל.

תבטלין כל המלאכות על-ידי התגלות הרצון

עקר קדשת יום טוב מקבל הפח רק משבת

ג. ועל-כן נצטוונו ביותר לתן צדקה ביום טוב, כמו שכתוב (דברים טו, יא): "ושמחת לפני ה' אלקיך אתה ובנך וכו', והגר והיתום והאלמנה" וכו'. וכן מחייבים להביא קרבנות הרבה ביום טוב, כמו שכתוב (שמות כג, טו): "ולא יראו פני ריגים" (דברים טו, יז): "איש כמתנת ידו", שזהו בחינת צדקה, וכן מבאר בזהר (בראשית י): גדל הענש, רחמנא לצלן, 'מאן דחדו, ולא חדו למסכסא ביום טוב' (מי ששמו ולא משפח את העני חסד), וכן עקר קדשת יום טוב שהוא התגלות הרצון הוא על-ידי צדקה, כנ"ל במאמר הנ"ל.

ד. נמצא, שעקר קדשת יום טוב הוא התגלות הרצון, שנתגלה ביום טוב, שהכל מתנהג רק כרצונו והברך לכו על-ידי האותות והמופתים נראים שעשה עמנו השם יתברך בכל יום טוב ויום טוב, כמבאר במאמר הנ"ל, ועל-ידי זה נתבטלין כל המלאכות ביום טוב. וזה בחינת חל המועד, פי מבאר במאמר הנ"ל, שעל-ידי צדקה מכניעין מצח הנחש שרש חכמת הטבע, ועל-ידי זה נתגלה הרצון על-ידי יום טוב, אבל אף על-פי-כן אם עדין התגלות הרצון אינו חזק וכו', אזי יכול לחזור ולהתעורר בחינת חכמת הטבע וכו'. ועל זה מועיל גם-כן צדקה שעל-ידי צדקה נתחזק התגלות הרצון וכו' וכו'.

וְלִכְאוּרָה הַדָּבָר תְּמוּהָ, מאחר שיש פח להצדקה להכניע לגמרי חכמת הטבע ולחזק הרצון לגמרי, פי גם בסוף לענין חזק הרצון התקון הוא רק על-ידי צדקה, אם בן מדוע לא נתמקן הכל בפעם אחד לכו, דהינו על-ידי צדקה ראוי לזכות תפק להכניע חכמת הטבע ולחזק הרצון תפק, מאחר שכל התקון בתחלה ובסוף הכל על-ידי הצדקה, ולמה נתקן התקון לשנים, שבתחלה מכניעין חכמת הטבע ונתגלה הרצון, אבל יוכל להיות שיעדין הרצון אינו חזק וכו', וצריכין לחזור ולתן צדקה וכו' כנ"ל, ומדוע לא נעשה הכל בפעם אחת? אף זה בחינת חל המועד שבתחלה הוא יום טוב ואחר-כך הוא יום טוב וביניהם הוא חל המועד, וכל זה הוא טובה גדולה מהשם יתברך שחושב מחשבות לכל ידח מפנינו נדח (שמואל"ב יד, יז), על-כן נתחלק התקון לשנים כנ"ל, פי יש נשמות נפולות שנתפסו גם-כן בטעותים אלו של חכמי הטבע, שהם חיות רעות שדורסים וטורפים רבים מבני עמנו

נצטוונו ביותר לתן צדקה ביום טוב

על-ידי צדקה מכניעין מצח הנחש שרש חכמת הטבע

על-ידי שנתגלה הרצון על-ידי הצדקה מתקנים גם אותם שזככו ונתעו

לקוטי הלכות

הלכות חל המועד הלכה ג

ארח חיים

קפר

(כמבאר שם בפאמר הנ"ל, ע"פ שם), ועל-ידי שנתגלה הרצון על-ידי הצדקה, על-ידי-ידיה מתקנים ומעלים גם אותם שנבוכו ונתעו באלו השעותים, כמבאר שם בסוף על מאמר רבותינו ז"ל 'היה ציפרי מליחי בהרן וכו', ופרחי לה' וכו', ע"פ שם. ובשביל תקון אלו הנשמות הנפולות הנ"ל צריכין בהכרח שיתחלק התקון לשנים פנ"ל, שאחר שזוכין להכניע חכמת הטבע על-ידי הצדקה וכו', שעל-ידיה נשמע קול הקריאה של יום טוב שנגלה הרצון וכו', אף-על-פי-כן עדין יכולים להטיל ספק וכו' אם אין הרצון חזק עדין וכו', ואז צריכין לחזר ולעסוק בתקון זה לתן צדקה וכו' לחזק התגלות הרצון פנ"ל, ואז דיקא בין תקון לתקון או עוסקים לתקן ולהעלות אלו הנשמות הנפולות, כי קדם הכל, קדם שמתחיל התקון של הכניעת מצח הנחש שרש חכמת הטבע וכו' - בודאי אי אפשר לעסוק בתקונם, כי הם נפלו ונבוכו מאד ובודאי אי אפשר להוריד עצמו עליהם להעלותם כל זמן שלא התחיל להכניע מצח הנחש הנ"ל. אבל אחר שהכניע מצח הנחש ונכנע ונשפל חכמת הטבע, אז אפשר להוריד עצמו אליהם להעלותם ולתקנם. ועל-כן חשב השם יתברך מחשבות וסבב סבות ברחמי, שיהיה להם עוד איזה כח לחזר ולהתעורר ולהטיל ספק פנ"ל, אף-על-פי שסבב נכנעו כל זמן שלא נתחזק התגלות הרצון פנ"ל, כדי שעל-ידיה שחזורין ועוסקין בתקון זה של התגלות הרצון, על ידי זה יעלו ויגביהו כל הנשמות הנפולות שנבוכו בזה, כי עכשיו דיקא יכולים לתקנם ולהעלותם מאחר שסבב הכניעו והשפילו חכמת הטבע, פנ"ל.

עמה וכו', כי 'פרח משה אהרן לבית לוי' וכו' (בפדרי יו. כט), ע"פ שם. נמצא, שלא נזכר התקון של אלו הנפשות הנפולות עד הסוף אחרי שחזר ועסק בתקון לתקן הספק שרצו להטיל, חס ושלום, ואז דיקא שחזרו ותקן זאת ונתחזק הרצון אז דיקא הנה ציפרי מליחי בהרן ופרחי להו, כי עקר תקונם הוא, על-ידי שחזורים ומתקנים שנית את בחינת חלישות התגלות הרצון שעל-ידיה רצו לחזר ולהתגבר, אז דיקא מתקנים נשמות הנפולות הנ"ל פנ"ל. כי זה עקר תקונם על-ידי שמתקנים את בחינת הספק שרצו להטיל על-ידי חלישות התגלות הרצון פנ"ל, כי גם עקר נפילתם בא משם ושם עקר תקונם, כי אין הדין נמתק אלא בשרשו, כי עקר שרש אחיזת חכמת הטבע שעל ידם נפלו אלו הנשמות הנ"ל הוא רק בבחינה הנ"ל, כי בתחלה בודאי אינם יכולים להכניס כפייהו, רק בתחלה משילים ספק, וכן הולך עמהם ממחשבה למחשבה עד שנתעה ונבוכו מאד מאד "כצפירים האחיזות בפח" (קהלת ט. יב) עד שאי אפשר להם לצאת, כי גם שרש אחיזתם הוא מבחינה זו (כמובן בקיום אחר), על-כן עקר תקונם על-ידי שחזורים ומתקנים את חלישות הרצון את בחינת הספק שרצו להטיל, חס ושלום, שעל-ידיה דיקא מתקנים את הנשמות הנ"ל, כי אי אפשר לתקנם ולהעלותם כי אם בין תקון לתקון וכו', פנ"ל.

ו. וזוה בחינת חל המועד. כי אחר שפא יום טוב ואז נתגלה הרצון וכו' פנ"ל, אחר-כך צריכין שיהיה חל המועד ואחר-כך חזר ונעשה יום טוב, וחל המועד הוא גם-כן יום טוב מקרא קדש (דברים הלכות יום טוב, פרק ה. הלכה א), רק שקצת מלאכות מתירים בו, והעקר הוא דבר האבד. כי יום טוב שהוא התגלות הרצון, ההכרח שיהיה נעשה התקון בשתי פעמים שהוא יום טוב הראשון יום טוב האחרון וביתמים הוא חל המועד שהוא בין תקון לתקון, שהוא בחינה הנ"ל, שאחר שמתקניעין מצח הנחש ונתגלה קדשת יום טוב, עדין אין הרצון חזק כל כך ויכולין להטיל ספק, חס ושלום. וזה בחינת חל-המועד שאין מתגבר בו חכמת הטבע כמו בחל ממש, כי בחל ממש אז מתגברים ביותר, ועקר הכניעתם הוא בשבת יום טוב. אבל בחל המועד אין מתגברים כל כך, כי בודאי אחר שסבב בא קדשת יום טוב הראשון ונכנע מצח הנחש, אף-על-פי שעדין

בחל אחיות חכמת חשבון, וצריכין לייט מסאבות ויעורר אצטרותא דלעמא

אי אפשר לתקנם כי אדם ביו תקון לתקון

ה. וזוה מרמו קצת בסוף המאמר הנ"ל, מה שמבאר שם על סוף המימרא של רבי יהודה הינדא'ה מישתע'י: הדר אחי תגינא חברי, שקלא ליה ותלא ליה ואחיי - הינו שחזר ובא מצח הנחש והטיל ספק וכו'. הדר אחי ציפרא פושקנצא וכו' - שחזר ובא בחינת עורב, בחינת צדקה, והכניע מצח הנחש חכמת הטבע וכו', ע"פ שם. אחר-כך מסים המימרא הנה ציפרא מליחי בהרן אוטבונהי עלייהו שקלוהו ופרחי להו - פרוש, שהיה עמם נפשות ישראל מבני עמנו שטעו אחריהם וכו', כי גם הם נתבלבלו וטעו וכו', ועכשיו פרחי להו ויצאו לשלום על-ידי התגלות הרצון שנתגלה

ונעשה אכזריות וכו', ועל־ידי־יהוה נפגם הדעת וכו', ואזי יונקת הסטרא־אחרא בבחינת (בראשית ג, א): "והנחש היה ערום", ומזה בא, חס ושלום, תאונ נאוף וכו'. כי יש שלשה מחין, שהם בחינת שלש מחצות פרוסות בפני זאת התאנה וכו', והם בחינת שלש תפלות וכו'. וכשנפגם הדעת על־ידי פגם הרקמנות כנ"ל, אזי ה'תפלה' בבחינת־דין' ואזי הסטרא־אחרא בולעת אותה, חס ושלום, ואז צריכין בעל־כח גדול שיתפלל 'תפלה' בבחינת־דין' כמו פתחס וכו', כדי שתעמוד התפלה בבית הבליעה של הסטרא־אחרא כשרוצה לבלע זאת התפלה, ואזי צריכה להקיא הכל וכו', אף גם עצמות חיותה, שזהו בחינת גרים בבחינת (איוב כ, טו): "חיל בלע ויקאנו מבטנו" וכו'. וזהו (תהלים קו, ל): "ויפלל" וכו', וזהו (שם עז, א): "אתה פוררת בעוף ים" וכו'. וזה בחינת קריעת־ים־סוף ומלחמת עמלק שעל־ידי־יהוה "וישמע יתרו" ונתגזר וכו'. וזה בחינת רעמים - ענני דשפכי מ'א' וכו', בחינת התגלות כבודו יתברך. ועל־ידי הכבוד נמשכת הנבואה. ועל־ידי־יהוה נתברר המדמה וזוכין לאמונת הרוש העולם, שזהו בחינת ה' דה'ששי וכו'. כי עקר אמונת הרוש העולם נתגלה על־ידי מתן תורה שהוא בחינת כל המדרגות של נבואה וכו', ועל־ידי אמונה זאת יהיה הרוש העולם. והרוש העולם יהיה בבחינת ארץ־ישׂראל בבחינת השגחה ונפלאות שלא כדרך הטבע. ועל־ידי־יהוה יתער שיר הרוש של נפלאות, שהוא בחינת שיר פשוט כפול וכו' שעולה חסד, שהוא בחינת השיר שיתנגן על ע"ב נימין, שקורין 'סטריוס', כמגין חסד, בחינת (תהלים פט, א): "עולם חסד יבנה" וכו'. וזהו הקול של המוכיח ההגון שעל־ידי־יהוה דיקא כולים להוכיח, פי מעוררים ריח טוב וכו' בבחינת "נרדי נתן ריחו" וכו'. פי על־ידי זה הקול גדלים כל הריחות שבגן עדן, פי זה הקול משקה את הגן בבחינת "ינהר יצא מעדן להשקות" וכו', וזה עין שם כל זה היטב.

לא נתחזק לגמרי התגלות הרצון שעל־ידי־יהוה הם רוצים לחזר ולהתגבר, חס ושלום, כנ"ל, אף־על־פירכן אין להם עכשיו כח הראשון, פי כבר נחלשו מאד ביום־טוב הראשון, וזה בחינת חל המועד, ועל־כן קצת מלאכות אסורים בו וקצת מתירים בו, פי בטול המלאכות הוא כפי בטול חכמת הטבע והתגברות התגלות הרצון, פי על־ידי התגלות הרצון נתבטלין כל המלאכות, כנ"ל. ועל־כן ביום־טוב, שהוא התגלות הרצון, נתבטלין כל המלאכות כנ"ל. אבל בחל שאז יש אחיזה לזהמת הנחש חכמת הטבע, על־כן צריכין לעשות הל"ט מלאכות ולעורר על ידם דיקא אתערותא דלעלא, כשזוכין לקדש ימי החל ולעשות הל"ט מלאכות כראוי (פמבאר שם, עין שם). ועל־כן בחל־המועד שאז כבר נכנע מצח הנחש, רק שעדין הם רוצים לחזר ולהתעורר קצת וכו' כנ"ל, על־כן קצת מלאכות אסורים וקצת מתירים בו, כפי התגלות הרצון שמתגלה אז, פי אז אינו מתגלה בשלמות כמו ביום־טוב, פי הוא בין תקון לתקון, כנ"ל. ועל־כן עקר המלאכות שמתירים בו הם מלאכת דבר האבד, פי עקר מה שיש בחינת עשית איוה מלאכה בחל־המועד, שבאמת הוא גם־כן מקרא קדש, הוא רק בשביל בחינת דבר האבד שהם בחינת הנשמות הנ"ל שנפלו ונאבדו על־ידי טעות של חכמי הטבע, כנ"ל, ובשבילם צריכין שיתחלק התקון לשנים, שזה בחינת יום־טוב האחרון ויום־טוב הראשון, ובגמים הוא חל המועד שאז עוסקים רק לתקן בחינת דבר האבד, שהם בחינת הנשמות הנ"ל, פי השם־יתברך 'חשב מחשבותו כל ידח ממנו נדח'. ודיקא אז הוא זמן תקונם, כנ"ל.

הלכה ד

ענין חל המועד שאסור ברב המלאכות ואין מתר בו פי אם יצטרך דבר האבד.

על־פי התורה 'תקעו - תוכחה' בלקוטי תנינא סימן ח', עין שם היטב כל התורה מראשה לסופה, עין שם מענין ה'תפלה' בבחינת־דין' של הבעל־כח וכו'.

פי עקר התפלה הוא רחמים ותחנונים, ועקר הרחמים תלוי בדעת וכו', ולפעמים כשהסטרא־אחרא יונקת מן הרקמנות וכו', אזי נתמעט הרקמנות אצלנו וכו',

עקר התפלה הוא רחמים ותחנונים, ועקר הרחמים תלוי בדעת וכו' וכו'

הימים טובים אסורים בשעת חלי"ט מלאכות שיש בהם אחרות וזמנת הנחש

ליקוטי הלכות ♦ ואת העזרבים

לקוטי הלכות

הלכות דגים הלכה ג

יורה דעה

עב

אבל מחמת שאף-על-פי-כן נתפשט זה החיות בזה העולם הגשמי, על-כן הם צריכין לבוש קשקשת וסנפיר, כי פשאין עליהם לבוש קשקשת, אזי הם מינים טמאים לגמרי, כי הארת הרצון הנ"ל שמשם מקבלין הדגים חיות, זה בחינת 'מה', בחינת אין, בחינת מקיפים (כמבאר שם). ודרי מעלה שמאיר בהם זאת הבחינה בחינת איה, בחינת 'מה' כנ"ל, הם צריכין להכלל בבחינת דרי מטה גס-פן, הינו בחינת "מלא כל הארץ כבודו" (ושע"ה ה. א), כדי שיהיה להם יראה, כי על-ידי בחינת איה לבר, לא יהיה להם יראה כלל, על-כן צריכין גם דרי מעלה לבחינת "מלא כל הארץ כבודו", כדי שתהיה להם יראה (כמבאר שם במאמר הנ"ל).

ועל-כן דגים שחיותן הוא מבחינת ההארה של דרי מעלה, הינו בחינת 'מה', בחינת איה, פשאין בהם כלליות דרי מטה, בחינת 'מלא כל הארץ כבודו', שעל-ידי-זה נמשך יראה, אזי מחמת שהם בזה העולם הגשמי - הם נפגמים לגמרי בבחינת מינים טמאים לגמרי.

מחמת שהם בזה העולם הגשמי - הם נפגמים לגמרי

ב. כי איתא בדברי רבנו, נרו יאיר (בלקוטי תנינא סימן יב), שסטרא דטמאה יונקת מבחינת איה, מחמת שבחינה זו נעלמת ונסתרת מאד, על-כן הם מקבלים משם חיות ומסתירים ומעלימים לגמרי אלקותו תבורו. נמצא, שעקר הטמאה והכפירה ינקתה מבחינת איה, כי עקר בחינת 'איה' אין יכולים לקבל פיראם דרי מעלה, וגם הם צריכים להכלל בבחינת דרי מטה, בחינת 'מלא כל הארץ כבודו', אבל דרי מטה כשמקבלין בחינת איה לבר, אזי נעשה אצלם, חס ושלום, כפירה לגמרי, חס ושלום.

עשר הטמאה והכפירה ינקתה מבחינת אין

ועל-כן דגים שחיותן מבחינת 'עינא פקיהא', בחינת רצון, בחינת מקיפים, בחינת איה, הם צריכים להתלבש בלבוש קשקשת, כמו שכתוב (שמואל א. י. ה): "ושריון קשקשים הוא לבוש", ולבוש זה בחינת יראה, כי יראה הוא מלכות (סימן צו) שהוא בחינת כבוד, בחינת לבושין (שם סימן ב), הינו שלבוש הקשקשים זה סימן שיש בהם חיות מבחינת יראה גס-פן, שהיא בחינת לבוש, כנ"ל.

לבוש הקשקשים סימן שיש בהם חיות מבחינת יראה

וזהו בחינת סנפיר גס-פן, כי סנפיר זה בחינת אכן ספיר, כמו שאמרו (פנחומא פי תשא כט): 'הלוחות של סנפירינון הנה', הינו מין אכן - זה גס-פן רמו על בחינת מלכות שנקראת 'אכן ספיר', שהוא בחינת יראה.

ואז כשיש בהדגים בחינת סימנים הנ"ל המרמזים על בחינת יראה-מלכות, אז הם מינים טהורים ויכולים לאכלם, אבל פשאין עליהם לבושים הנ"ל - אזי הם טמאים לגמרי, כי בחינת איה לבר כשמקבלין ממנה לבר חיות בזה העולם הגשמי, בפרט מין חי, אזי נעשה מזה בחינת סטרא דטמאה לגמרי, בחינת כפירות, כי הם מקבלין משם חיות כנ"ל. ועל-כן צריכין שיהיה על הדגים לבוש קשקשת וסנפיר, והלבוש הוא בחינת יראה-מלכות, שזה נמשך מבחינת 'מלא כל הארץ כבודו', ואז הם טהורים ויכולים לאכלם, כי אכילתנו צריכה להיות מסטרא דקדושה, כדי שיהיה נמשך יראה עלינו, על-ידי אכילתנו (כמבאר בדברי רבנו נרו יאיר, עין שם).

הלכה ג

סימני דגים סנפיר וקשקשת. והעקר הוא קשקשת, כי כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר, ויש שיש לו סנפיר ואין לו קשקשת.
(ב"ב (חלוך טו):)

כי איתא במאמר 'וביום הכפורים' - 'ואת הערכים צויתי לכלפלך' בלקוטי תנינא (סימן ה): שעל-ידי צדקה, על-ידי-זה מוציאין החיות שיונק מצח הנחש מזקני הדור שאין בהם שלמות, ואזי נתגלה מצח הרצון, כי יש חכמי הטבע שהם בחינת חיות רעות וכו', והם רוצים להתגבר, חס ושלום, על קול הקריאה של יום טוב - שקורא ומגלה את הרצון שהכל ברצונו יתברך וכו'. והתקון לזה על-ידי החכם שבקדושה - שיוצא לקשר כל הרצונות לשרש הרצון שהוא בחינת מצח הרצון, שהוא בחינת רעיון (רצון שברצונות), בחינת הסתלקות משה בשבת בשעתא דמנחה וכו', אף יש בחינת מצח הנחש שרוצה להתגבר אפלו כנגד מצח הרצון, חס ושלום, אף עקר יניקתו הוא מזקני הדור שאין בהם שלמות כנ"ל, ועל-ידי צדקה מוציאין ממנו החיות שיונק משם,

סנפיר - אכן ספיר, יראה

צריכין שיהיה על הדגים לבוש של יראה מלכות

דקח מוציאה החיות שיונק מצח הנחש מוצני הדור ללא שלמות

לקוטי הַלְבוּת

הלכות דגים הלכה ג

יורה דעה

חַכְמוֹת הַתּוֹרָה, וְחַיִּית בְּהֵמוֹת וְכוּ' הוּא מִבְּחִינַת חַכְמַת הַטֶּבַע וְכוּ'.

וְאִזִּי נִכְנַע וְנִבְטַל מִצַּח הַנְּחָשׁ, וְאִזִּי מִתְגַּלֶּה מִצַּח הַרְצוֹן, וְאִזִּי נִכְנָעִים וְנוֹפְלִים כָּל חַכְמֵי הַטֶּבַע שֶׁהֵם בְּחִינַת חַיִּית רְעוּת הַדּוֹרְסִים וְטוֹרְפִים וְכוּ', וְאִזִּי נִתְגַּלֶּה וְנִשְׁמָע קוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁל יוֹם טוֹב שְׁקוֹרָא וּמְגַלֶּה אֶת הַרְצוֹן, וְעַל-יְדֵי הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן נַעֲשֶׂה יִרְאָה, וְעַל-יְדֵי הַיִּרְאָה שׁוֹפַע חֶסֶד וְכוּ' וְכוּ' (עֵינֵי שָׁם כָּל זֶה הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב).

כֵּן הַטֶּבַע בְּעֵצְמָה הוּא הַשְּׁגָחַת הַשָּׁם-יִתְבַּרְךָ, וְהַטֶּבַע בְּעֵצְמָה בְּרָאָה הַשָּׁם-יִתְבַּרְךָ וְהוּא יִתְבַּרְךָ מִנְהִיג הַטֶּבַע בְּרִצּוֹנוֹ. נִמְצָא שֶׁגַם הַטֶּבַע הוּא הַשְּׁגָחָה, רַק שֶׁזֶה סוּר הַבְּחִירָה שֶׁבְּרָא הַשָּׁם-יִתְבַּרְךָ טֶבַע בְּעוֹלָם שִׁיְהִיָּה אֲפֹשֶׁר לְבַנֵּי אָדָם לְטַעוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּאִלוֹ הַטֶּבַע עָקָר, וְכִשְׁעוֹקְרִין אֶת הַטֶּבַע מִן הַשְּׁגָחָה, אִזִּי כּוֹפְרִין בְּאַלְקִים חַיִּים, חֵס וְשְׁלוֹם, וְיוֹרֵד לְשִׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת. וְאִם יִרְצֶה לְבַחֵר בְּחַיִּים בְּאֵמֶת, אִזִּי מְקַשְׂרִין אֶת הַטֶּבַע אֶל הַשְּׁגָחָה שִׂיּוּדְעִין וּמֵאֵמִינִים שֶׁהַכֹּל בְּהַשְּׁגָחַתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאִפְלוֹ הַטֶּבַע בְּעֵצְמָה הֵיא גַם-כֵּן מִתְנַהֶגֶת בְּהַשְּׁגָחַתוֹ יִתְבַּרְךָ. נִמְצָא, שֶׁהַטֶּבַע וְהַשְּׁגָחָה כְּלוּ חַד, כִּי 'ה' הוּא הָאֱלֹהִים" (דְּבָרִים ד, לה), 'ח' – זֶה מֵדַת רַחֲמִים בְּחִינַת הַשְּׁגָחָה, וְ'אֱלֹהִים' – זֶה מֵדַת הַדִּין בְּחִינַת טֶבַע, כִּי 'אֱלֹהִים' גְּיַמְטְרִיא 'הַטֶּבַע', כַּמּוּבָא. וְצָרִיכִין לִיְחָדֵם בִּיחוד גְּמור לְדַעַת כִּי 'ה' הוּא הָאֱלֹהִים' – שֶׁהַטֶּבַע וְהַשְּׁגָחָה כְּלוּ חַד.

הַשָּׁם שְׂאִין דְּגִים צָרִיכִים שְׁחִטָּה

א. וְזֶה בְּחִינַת דְּגִים טְהוּרִים וְדְגִים טְמֵאִים, כִּי אֵיתָא, שֶׁדְּגִים הֵם בְּבְחִינַת 'עֵינָא פְקִיחָא' (עֵין פְּקוּיָה), שֶׁהוּא בְּחִינַת 'עֵינָא חַד דְּרַחֲמֵי' (עֵין אַחַת שֶׁל רַחֲמִים), שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת 'רְעוּא דְרַעוּיִן', בְּחִינַת מִצַּח הַרְצוֹן כִּנ"ל. וְעַל-כֵּן דְּגִים אֲסַפְתָּן הוּא מִטְהַרְתָּן (חֲלוּ כו): וְאִין צָרִיכִין שְׁחִטָּה כָּלָל, כִּי עָקָר הַשְּׁחִטָּה שֶׁל כָּל הַבְּעִלֵי חַיִּים הֵיא בְּשִׁבִיל לְהַכְנִיעַ רוּחַ הַבְּהֵמִיּוֹת, שֶׁהֵיא בְּחִינַת חַכְמַת הַטֶּבַע, שֶׁהֵיא בְּחִינַת כְּסִילוֹת, בְּחִינַת בְּהֵמָה שְׂאִין לָהּ דַּעַת כְּנֶגֶד חַכְמַת הַתּוֹרָה, שֶׁהֵיא עָקָר הַחֲכֵמָה הָאֵמְתִיּוֹת, שֶׁהֵיא בְּחִינַת אָדָם. כַּמּוּבָא בַּמֶּאֱמָר "דְּרִשׁוּ" (סִימָן לו), שֶׁחַכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת כְּנֶגֶד חַכְמוֹת הַתּוֹרָה הֵם בְּבְחִינַת בְּהֵמָה כְּנֶגֶד אָדָם, וְעַל-כֵּן יִשְׂרָאֵל הַדְּבוּקִים בַּתּוֹרָה קְרוּיִין 'אָדָם', אֲבָל אֲמוֹת הָעוֹלָם שֶׁעוֹסְקִין בַּחֲכָמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, שֶׁהוּא חַכְמַת הַטֶּבַע קְרוּיִים 'בְּהֵמָה', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (בְּכֻמוֹת סא): 'אַתֶּם קְרוּיִים אָדָם וְאִין הַעֲפוּסִים קְרוּיִין אָדָם'. נִמְצָא, שֶׁכָּל הַחַיִּוֹת וּבְהֵמוֹת וְעוֹפוֹת, וְכִיּוֹצֵא, שְׂאִין לָהֶם דַּעַת אָדָם. כֹּלָם הֵם בְּבְחִינַת חַכְמַת הַטֶּבַע, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּהֵמִיּוֹת כְּסִילוֹת כִּנ"ל, כִּי גָדַר הָאָדָם הוּא הַדַּעַת שֶׁהוּא הַתּוֹרָה, כִּי רַק חַכְמַת הַתּוֹרָה הֵיא חַכְמָה וְדַעַת אֲמִתִּי, וְכָל שְׂאָר הַחַכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת שֶׁל חַכְמֵי הַטֶּבַע, כֹּלָם הֵם כְּסִילוֹת גְּמור בְּחִינַת בְּהֵמִיּוֹת כְּנֶגֶד חַכְמוֹת הַתּוֹרָה.

צָדִיק אֲכִיל לְטֶבַע נַפְשׁוֹ – לְקַשֵּׁר הַגּוֹף וְהַנֶּפֶשׁ יַחַד

וְזֶה עָקָר בְּחִינַת אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא אֲכִילָה דְקַדְשָׁה, בְּחִינַת (מְשַׁלַּי יג, כו): "צָדִיק אֲכִיל לְטֶבַע נַפְשׁוֹ" – לְקַשֵּׁר הַגּוֹף וְהַנֶּפֶשׁ יַחַד, כִּי עַל-יְדֵי הָאֲכִילָה מֵתְקַנֵּם חַיִּית הָאָדָם, דְּהֵינּוּ שֶׁמְתַקְּשִׁרִים הַגּוֹף וְהַנֶּפֶשׁ יַחַד, כִּי בְּלֹא אֲכִילָה תִּצָּא נַפְשׁוֹ. וְגוֹף וְנֶפֶשׁ זֶה בְּחִינַת חַכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וְחַכְמוֹת הַתּוֹרָה, כִּי חַכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, חַכְמַת הַטֶּבַע הוּא בְּחִינַת גּוֹף, בְּהֵמָה, כְּסִילוֹת, כְּנֶגֶד חַכְמַת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא בְּחִינַת נַפֶּשׁ, בְּחִינַת אָדָם, בְּחִינַת דַּעַת אֲמִתִּי (כַּמּוּבָא כָּל זֶה בַּמֶּאֱמָר 'דְּרִשׁוּ'). וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְהַכְנִיעַ הַגּוֹף וְהַחֲמֵר לְגַבֵּי הַנֶּפֶשׁ, דְּהֵינּוּ לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל חַכְמַת הַטֶּבַע כְּנֶגֶד חַכְמַת הַתּוֹרָה וּלְקַשֵּׁר הַכֹּל אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, בְּבְחִינַת (תְּהִלִּים מ, ט): "וְתוֹרַתְךָ בְּתוֹךְ מִעֵי". כִּי זֶה עָקָר כְּוִנַּת הָאֲכִילָה, הַהַעֲלוֹת וּלְקַשֵּׁר דּוּמָם, צוּמַח, חֵי אֶל בְּחִינַת מַדְבַּר. דְּהֵינּוּ הַהַעֲלוֹת וּלְקַשֵּׁר כָּל הַחַכְמוֹת תַּחֲתוֹנוֹת הַהַעֲלוֹתָם וּלְקַשֵּׁרם כֹּלָם אֶל שְׂרָשׁוֹ דְקַדְשָׁה, שֶׁהוּא חַכְמָה הָאֲמִתִּיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה, שֶׁהֵיא בְּחִינַת אָדָם, שֶׁהוּא שְׂרָשׁ הַכֹּל. וְעָקָר הוּא הָאֲמוּנָה שֶׁהֵיא עָקָר תַּקּוּן וּבְרור כָּל הַמַּאֲכָלִים,

עַל-יְדֵי הַשְּׁחִטָּה מְכַנְּיַעֵין רוּחַ הַבְּהֵמִיּוֹת וּמְשַׁלֵּין הַחֵי לְמַדְבַּר, שֶׁזֶה עָקָר כְּוִנַּת הַשְּׁחִטָּה, דְּהֵינּוּ שֶׁמְכַנְּיַעֵין הַחַיִּוֹת שֶׁל בְּחִינַת חַכְמוֹת הַטֶּבַע וּמְשַׁלֵּין אוֹתוֹ לְבְחִינַת אָדָם, שֶׁהוּא חַכְמָה הָאֲמִתִּיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי עָקָר הַחַיִּוֹת הֵיא חַכְמָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (קְהֵלֵת ז, יב): "הַחַכְמָה תַּחֲתִּיהָ", וְחַיִּית דְּקַדְשָׁה, בְּחִינַת חַיִּית אָדָם, הֵיא בְּחִינַת

ליקוטי הלכות ♦ ואת העורבים

לקוטי הלכות

הלכות דגים הלכה ג

יורה דעה

ע"י

פי צריכין לידע ולהאמין - שגם הטבע בעצמה הוא השגחתו יתברך, והוא יתברך מחיה את פלם והכל מאתו יתברך.

ועל-כן יש מינים טהורים ומינים טמאים, פי מינים טהורים הם אלו המינים שיש לנו כח לקשרם אל הקדשה, לבררם מחי לאדם. ומיני טמאים הם אלו שאין לנו כח לבררם מחי לאדם לקשרם אל הקדשה, כמובא. ואפלו המינים טהורים אי אפשר לנו לאכלם כ"אם על-ידי השחיטה, שעל-ידיה מנעיין רוח הבהמיות ומעלין מבהמה לאדם, שזה עקר בחינת השחיטה כנ"ל.

פקיחא וכו' כנ"ל. על-כן שם אין צריכין שחיטה כנ"ל, כי הם בעצמן בבחינת שרש הרצון שמשם חיותם כנ"ל, כי דגים מים מכסין עליהן, שהוא בחינת מימי הדעת, שהוא בחינת השגחה, שהוא עקר הדעת ואין עין הרע שלטת בהם, דהינו דעות חכמי הטבע שהם בחינת עין רעה. פי עינים על שם החכמה נאמר, כמו שפתיב (בראשית ג, ט): "ותפקחנה עיני שניהם" ופרש רש"י: "על שם החכמה נאמר". ועין רעה זה בחינת דעות רעות, חכמות רעות של חכמי הטבע, ואין להם שליטה בדגים שביום שחיותם משרש הרצון כנ"ל, כי מימי הדעת שהוא בחינת השגחה מכסה עליהם כנ"ל.

ועל-כן נתברכו זרע יוסף (שם מח, טו): "ונדגו לרב" וכו' "מה דגים שבמים" וכו' (ברכות כ, ב). כי יוסף הוא בחינת זקן דקדשה, שהוא בחינת שרש הרצון, שהוא י"ג תקוני דיקנא, פ"דעו, שכל זה תלוי בשמירת הברית, כמובא (סימן כז). ועל-כן נאמר ביוסף (בראשית לו, א): "כי בן זקנים הוא לו", כי מחמת ששמר בריתו, על-כן זכה בילדותו בהיותו בן שבע עשרה שנה להקרא בשם "בן זקנים", כי הוא בבחינת זקן שהוא בחינת שרש הרצון, בחינת מצח הרצון, שכל זה הוא בחינת שמירת הברית, כמובא (סימן כז).

ד. **ועל-כן** דגים אספתן היא מטהרתן - זה בחינת רצון דקדשה, בחינת (איוב לו, ט): "רוחו ונשמתו אליו יאסף", שהוא בחינת הסתלקות של צדיקים שנאמר בהם גריעה ואספה (בבא בתרא טו, א) - שמתקשרים נפשם ורוחם ונשמתם בשעת ההסתלקות בשרש הרצון, שזהו בחינת הסתלקות משה וכו' כנ"ל, הנו שהדגים חוזרים לשרשם תכף ביציאתן מן המים, שהוא בחינת שרש הרצון שמשם חיותן כנ"ל. ועל-כן אין צריכין שחיטה כלל, כי אין לבחינת החיות רעות וכו' שום אחיזה בהם כנ"ל, כי הם בבחינת שרש הרצון, כנ"ל.

אף אף-על-פי-כן יש דגים טהורים ודגים טמאים, פי כנגד שרש הרצון, מצח הרצון יש בחינת מצח הנפש וכו' כנ"ל, וזה בחינת דגים טמאים שהם כנגד דגים טהורים, שהם בחינת עינא פקיחא שרש הרצון דקדשה, ודגים טמאים הם כנגדם בבחינת מצח הנפש שהוא כנגד מצח הרצון.

ב. **ועל-כן** השחיטה במקום הצואר, כדי להכניע קולות הרעים של חכמי הטבע שהם בחינת חי, בחינת חיות רעות כנ"ל, כי הקול יוצא מן הצואר, בחינת (שם עה, ט): "נדברו בצואר עתק" וכו', שהם חכמי הטבע המדברים עתק על ה' ועל משיחו, והם בחינת בהמות וחיות, ומכניעין את קולם וצוארם על-ידי הספיין של שחיטה.

ועל-כן צריך השוחט לקבל את הספיין של שחיטה מחכם הדור, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (תליו יד): "שצריך השוחט להראות ספינו לחכם. פי החכם דקדשה יש לו כח לקשר כל הרצונות אל הרצון דקדשה לשרש הרצון, ועל-ידיה מנעיין דעת חכמי הטבע כנ"ל, ועל-ידיה נעשה יראה, בחינת (שם קמה, ט): "רצון יראיו יעשה" (כ"ל במאמר הנ"ל). ויראה זו בחינת (שם קמט, ט): "חרב פיפיות", בחינת מלכות, בחינת ספיין של שחיטה. ועל-כן צריכין לקבל הספיין של שחיטה שהוא חרב פיפיות, בחינת יראה בבחינת (איוב יט, כט): "גורו לכם מפני חרב", צריכין לקבלו מן החכם דקדשה, פי עקר היראה נעשה רק על-ידי התגלות הרצון שנתגלה על-ידי החכם דקדשה, על-ידי שמשקר כל הרצונות לשרש הרצון כנ"ל, ועל-ידי החלוף הזה שהוא בחינת היראה הנעשה על-ידי התגלות הרצון, על-ידיה מנעיין בחינת רוח הבהמיות, שהוא בחינת חכמת הטבע, כנ"ל.

ג. **ועל-כן** דגים אין צריכין שחיטה, פי דגים הם בבחינת שרש הרצון, בחינת עינא

ומיני טמאים - שאין לנו כח לבררם מחי לאדם לקשרם אל הקדשה

להכניע קולות הרעים של חכמי הטבע שהם בחינת חי

צריך השוחט לקבל את הספיין של שחיטה מחכם הדור

עין רעה זה בחינת דעות רעות, חכמות רעות של חכמי הטבע

הסתלקות של צדיקים שנאמר בהם יאסף

דגים טהורים - שרש הרצון, דגים טמאים - מצח הנפש

לקוטי הלבבות

הלבבות דנים הלכה נ

יורה דעה

לבוש
קשקשים
זה נמשך
מבחינת
צדקה

וְעַל־כֵּן הסימן של דגים טהורים הוא קשקשים - זה מבחינת כח הצדקה שמקבלין, שעל-ידי זה נכנע מצח הנחש ואין לו כח להתגבר כנגד מצח הרצון, חס ושלום, כי לבוש הקשקשים זה נמשך מבחינת צדקה, בבחינת (שמואל א י, ח): "וְיִשְׁרִיין קשקשים הוא לבוש". וזה בחינת צדקה, בחינת (אי"ב כט, יד): "צדק לבשתי וילבשני", בחינת (ישעיה נט, יז): "וילבש צדקה לפשריון". הינו פי הקשקשים מגנים על הדגים שלא יתאחו בהם בחינת מצח הנחש, חס ושלום, פי הקשקשים הם בבחינת צדקה שהיא מכנעת מצח הנחש כנ"ל. וזה בחינת (קהלת יא, א): "שלח לחמך על פני המים" הנאמר בצדקה כמוכא שם בפאמר הנ"ל: 'על פני המים' דיקא, כי שם בבחינת המים, דהינו דגים שבמים, שם מוצאין כח הצדקה, כי שם צריכין כח הצדקה להגן על הדגים שהם בבחינת מצח הרצון להגן עליהם על-ידי לבוש הקשקשים מבחינת מצח הנחש שלא יתאחו בהם, חס ושלום, ועל-פן אלו מיני דגים שאין להם קשקשים הם טמאים, כי נאחו בהם אחיזה מבחינת מצח הנחש על-ידי שאין עליהם לבוש הקשקשים הנמשך מן הצדקה להגן עליהם, כנ"ל.

להכניע הטבע שהוא בחינת רגז, להפכו לרחמנות, לבחינת רצון (כמבאר בפאמר הנ"ל, עין שם).

אָבָל העכו"ם והרשעים שנותנין צדקה בטבעם, מחמת רחמנות שלהם בטבעם, או בשביל כבודם, מפל שפן וכל שפן כשנותנים בשביל פגנות הרשעות שלהם, שצדקה כזו לחטאת נחשבת עליהם, בחינת "חסד לאמים חטאת", ואין להם שום כח על-ידי צדקה זו, ועל-פן הכניע דוד המלך את גלית אף-על-פי שהיה לבוש שריון קשקשים על-ידי האבן שהשליך עליו, שהוא בחינת (שם יא, א): "אבן שלמה רצונו", כי דוד היה לו כח הצדקה דקדשה, בחינת (שמואל א יז, יח): "וְיָאֵת עֲרֵבְתָם תִּקַּח", שהוא בחינת 'וְיָאֵת הָעֲרָבִים צְוִיתִי' וכו' (כנ"ל בפאמר הנ"ל).

יוד היה על
כח הצדקה
דקדשה

עקר התגלות
הרצון
מתגלה על
ידי התורה

ה. וזה בחינת ספיר - זה בחינת רצון, בחינת לוחות האבן שהיו של ספיריון (מתחזקא כי חשא כט), שהם בחינת אבן שלמה רצונו, כי עקר התגלות הרצון מתגלה על-ידי התורה, על-ידי לוחות האבן, כי התורה היא רצונו של השם-יתברך שעל ידה הוא מנהיג את עולמו ברצונו יתברך, כמבאר במקום אחר (סימן לד). ועל-פן הספירין לבד אינם סימן טהרה כל זמן שאין להם קשקשת, כי אף-על-פי שמתגלה בהם בחינת רצון, אף-על-פי כן עדין אין אנו יכולין לאכלם כל זמן שאין להם קשקשת, שהוא בחינת לבוש קשקשים הנמשך מבחינת צדקה, שעל-ידי-זה דיקא מתגלה ומאיר בחינת מצח הרצון וכו' כנ"ל. ועל-פן יש שיש לו ספיר ואין לו קשקשת (תליו סו:), פי יכול להיות שיתגלה בו איזה בחינה מבחינת הרצון, אבל אין עליו קשקשים להגן ממצח הנחש כנ"ל. ועל-פן אין אנו יכולין לאכלו עדין כנ"ל, אבל כל שיש לו קשקשת יש לו ספיר והוא עקר סימן טהרה, פי העקר הוא הקשקשים הנמשכין מבחינת צדקה שהם מגנים ממצח הנחש, ואז נכנע מצח הנחש, ואז בודאי מתגלה בחינת מצח הרצון, שרש הרצון, ואזי זוכין להתגלות הרצון שהוא בחינת ספיר, בחינת אבן שלמה רצונו" כנ"ל. ואז יכולין לאכלם.

פי אכילתנו צריכה להיות רק בבחינת התגלות הרצון, שנופך לקשר על-ידי אכילתנו כל

וְנִזְיִית רצה להמשיך לעצמו, חס ושלום, גם כח הצדקה כדי לקלקל, חס ושלום, כח הצדקה שמכנעת מצח הנחש, מחמת שנינתו היה ממצח הנחש (כמבאר שם בפאמר הנ"ל). ועל-פן נאמר בגלית: "וְיִשְׁרִיין קשקשים הוא לבוש", כי רצה להמשיך לעצמו כח הצדקה, חס ושלום, פי יש רשעים ועכו"ם שנותנין צדקה, והם מתכונים, חס ושלום, לקלקל כח הצדקה של ישראל שמכנעת מצח הנחש, חקמת הטבע כנ"ל, אבל באמת אין להצדקה שלהם שום כח כלל כי "צדקה תרוםם גוי" (משלי יד, לד): 'אלו ישראל', "וְחֶסֶד לְאֲמִים חֲטָאת" - 'אלו העכו"ם, כי כל חסד וכל טיבו דעבדין - לגרמיהו עבדין' (כל חסדו הטובות שהם עושים - כונתם היא רק לעצמם), כמו שאמרו רבותינו ז"ל (בבא בתרא ס:). פי עקר כח הצדקה הוא רק בבחינת (מלכים א יז, ד): "וְיָאֵת הָעֲרָבִים צְוִיתִי לבלקלך", דהינו להפך רגז לרחמים, דהינו לשבר טבעו מה שיש לו אכזריות בטבעו להפכו לרחמנות. ועל-ידי-זה דיקא יש לנו כח להכניע מצח הנחש,

רשעים
שנותנין
צדקה
מתכונים
לקלקל כח
צדקה
ישראל

ליקוטי הלכות ♦ ואת העזרבים

לקוטי הלכות

הלכות דגים הלכה ד

יורה דעה

עד

לאכל
בחדשה כדו
לכות
להכניע חמיו
הטבע

הדברים לשרש הרצון - לדעת ולהכיר ולהאמין כי הכל ברצונו לבד ובהשגחתו לבד, לתקן פגם אכילת עץ הדעת טוב ורע, שעל-ידי אכילתו נפגם הדעת ונתגבר דעות חכמי הטבע שניקתם רק משם. ועל-כן צריכין לאכל בקדשה על-פי התורה, כדי לתקן זאת - כדי לזכות על-ידי האכילה להכניע חכמי הטבע ולקשר הטבע לרצון, כנ"ל.

של יום טוב שמגלה את הרצון, שזה עקר שמחת יום טוב, כנ"ל.

שמחת יום טוב
התגלות
הרצון נשעה
על-ידי
הקרבות

ו. וזה שאמרו רבותינו ז"ל (פסחים קט.) לענין שמחת יום טוב: 'אין שמחה אלא בכשר בהמה של קרבות', כי עקר השמחה של יום טוב שהיא על-ידי התגלות הרצון דיקא, על-ידי שנגנעין חכמת הטבע, זה נעשה על-ידי הקרבות, שעל-ידי זה מכניעין רוח הבהמיות שהוא פסילות בחינת חכמת הטבע. ומעלין מבהמה לאדם, מטבע לרצון והשגחה, שיודעין שהכל בהשגחתו יתברך כנ"ל. נמצא, שעל-ידי הקרבות נגנעין חכמת הטבע ונתגלה הרצון, וזה עקר שמחת יום טוב כנ"ל. על-כן עקר שמחת יום טוב בכשר הקרבות דיקא, כנ"ל.

כל הימים טובים קוראים ונגמלו את הרצון

ו. וזה בחינת אכילת שבת ויום טוב. כי אז מתגלה הרצון כנ"ל, כי כל הימים טובים קוראים ומגלים את הרצון כנ"ל, וכל הימים טובים מקבלים משבת שהוא תחלה למקראי קדש שהוא שרש הרצון, כי בשבת מתגלה מצח הרצון, רעוא דרעוין פידוע, ועל-כן אז האכילה קרה מאד, כי אז מכניעים על-ידי האכילה את חכמות הטבע ומקשרים הכל אל הרצון, כנ"ל.

שמחת יום טוב על-ידי התגלות הרצון תלוי בנדקה

ועל-כן מקרא הנ"ל: 'ושמחת לפני ה' אתה ובנך וכו' והגר והיתום' וכו', נאמר על ענין הקרבות, כי מאחר שהקרבות, בפרט הקרבות של יום טוב מקרא קדש מגלין את הרצון, על-כן צריכין לתן צדקה מהם, להזמין עליהם עניים וגר ויתום וכו', כדי שעל-ידי זה הצדקה יהיה נכנע מצח הנחש, כדי שיתגלה מצח הרצון, כדי שעל-ידי יהיה נשמע קול הקריאה של יום טוב מקרא קדש, שמגלה את הרצון שזה עקר שמחת יום טוב בחינת 'ושמחת' " וכו', אם אתה משמח את שלי אני משמח את שלך'. 'משמח' דיקא, כי עקר שמחת יום טוב שהוא על-ידי התגלות הרצון כנ"ל, תלוי בצדקה, שעל ידה נתגלה מצח הרצון, שאז נשמע קול הקריאה של יום טוב וכו', שזה עקר שמחת יום-טוב, כנ"ל.

להכניע חכמות הטבע ולקשר הרצון

ועל-כן נצטוינו להביא קרבות הרבה ברגלים, כי כל הקרבות הם בבחינת הנ"ל - להכניע רוח הבהמיות ולהעלות מבהמה לאדם, פידוע, הינו כנ"ל, להכניע חכמות הטבע, שהוא בהמיות, פסילות, ולקשר הטבע לרצון, כנ"ל.

כח הצדקה להכניע מצח הנחש שיתגלה מצח הרצון

ועל-כן הזהירה התורה ביותר לתן צדקה ברגלים, כמו שכתוב (דברים טו, יא): 'ושמחת לפני ה' אלקיך אתה ובנך וכו' והגר והיתום' וכו', וכמוכא בזהר הקדוש (תרו פח), כי אז צריכין ביותר כח הצדקה כדי להכניע מצח הנחש כדי שיתגלה מצח הרצון, כדי שנופה על-ידי זה לשמע קול הקריאה של יום טוב, שקורא ומגלה את הרצון בבחינת 'מקרא קדש' כנ"ל, ואז דיקא זוכין לשמחת יום טוב, כי עקר שמחת יום טוב הוא כפי מה שזוכין לשמע קול הקריאה של יום טוב. בבחינת (תהלים נח, יא): 'ישמח צדיק כי חזה נקם פעמיו ירחץ בדם הרשע' וכו' (כנ"ל בפאמר הנ"ל), וזה שפרש רש"י על פסוק 'ושמחת' הנ"ל: 'אם אתה משמח את שלי אני משמח את שלך'. הינו אם תתן צדקה ותשמח את העניים, אז דיקא אשמח את שלך, כי אז דיקא תזכה לשמחת יום טוב, כי עקר שמחת יום טוב על-ידי הצדקה דיקא, שעל-ידי זה זוכין לשמע קול הקריאה

הלכה ד

סימני דגים מהורים, כל שיש לו סנפיר ומשקשת. וכל שיש לו משקשת יש לו סנפיר, ויש שיש לו סנפיר ואין לו משקשת. ואמרו רבותינו ז"ל (נה נא): 'אם בו קפה כתכה תורה סנפיר? משום ונדיל תורה ויאיר'.

על-פי מה שכתוב בלקוטי תנאא בסימן טו, עין שם כל התורה.

לקוטי הלכות

הלכות פלי תיוו הלקה א

יורה דעה

קעא

הלכות פלי תיוו

הלקה א

על-פי המאמר "זכיום הבכורים" - ואת העורבים צויתי לכפףך וכו' (סימן ד תנ"א), עין שם בל המאמר בל מראשו ל'סופו.

הישרים ונעשו מדבר שממה ונמשכו דרכים מקלקלים ונבוכים מאד,

אבל עתה על-ידי צדיקי אמת המצירים האור לטוב, על-ידי זה נתמקנו כל הדרכים להשם-יתברך בבחינת קול קורא במדבר פנו דרך ה' וכו', כי כל זה נמשך מבחינת התנוצצות אורו של משיח הנמשך בכל דור, שעל-ידי זה עקר קיומנו בגלות כנ"ל, שאז יתקיים (ורמיה לב, ט): "ונתתי להם לב אחד ודרך אחד ליראה אותי כל הימים", במהרה בזמנינו, אמן:

שיך צ"ע

וזה בחינת (תהלים כו, ט): "אשרי אדם עוז לו בך מסלות בלבכם", כי צריכין עז ותעצומות והתחזקות עצום מאד בזה העולם מספר ימי חיי הקלו לעמד כנגד כל הדחיות וכו' שהבעל-דבר רוצה להדחיו, חס ושלום, בכל עת, רחמנא לצלן, והעקר על-ידי הסברות שקר שלו, על-ידי שמציר האור להפך, חס ושלום, וכנ"ל, שזהו בחינת (איכה ג, ט): "נחפשה דרכינו ונחקרה" וכו', שצריכין בכל עת לחפש ולחקר ולבקש עצה ודרך איך לצאת מהבלי ולתקרב להשם-יתברך, ועל כל פנים שלא יפלו יותר, חלילה, על-ידי דחיות שלו שמתלבש במצוות ואומר לו: "הלא אתה יודע עצם גשמיותך ופגמך הרבים וכו' ומה אתה חותר ומקנה עוד להתקרב"? כי כל זה וכיוצא בזה נמשך מהקלפה והסטר-א-אחרא, והעקר מבחינת קלפת בלעם - שרוצה לצירי אור התורה להפך מן האמת, ועקר התגברותו על-ידי זמנתו הגדולה שממשך, חס ושלום, שהוא תאווה נאוף שנמשך ממנו, שמתפשט לארץ ולרחב בתאווה ונהגורים אלו בכמה בחינות, ולא די לו בזה, כ"א גם רוצה על-ידי זה לצירי האור להפך ולהפיל את האדם לגמרי לשאול תחיתות, חס ושלום, כמו שכבר נכשלו ונפלו על-ידי רעיונים פאלה הרבה, רחמנא לצלן, על-כן צריכין עז והתחזקות עצום נגדו בלי שעור, וזהו (תהלים פד, ט): "אשרי אדם עוז לו בך מסלות בלבכם ראשי תבות צרוף בל'עים, כי כנגד קלפת בלעם צריכין עז ותעצומות והתחזקות עצום כנגדו, וכנ"ל:

על ידי צדיקי אמת מתמקנים כל הדרכים להשם יתברך

קלפת בלעם - רוצה לצירי אור התורה להפך מן האמת

והכפף, שעקר היראה נעשה על-ידי הרצון - על-ידי שיודעים שהכל מתנהג ברצונו ויתברך לבד ואין שוב חיוב הטבע לכל וכו'. ועקר הרצון נתגלה על-ידי שלוש רגלים, בבחינת (ויקרא כג, ד): "מקרא קדש" - שיום טוב קדש קורא ומגלה את הרצון וכו'. אף יש חיות רעות וכו' שהם חכמי הטבע שהם מתגברים כנגד התגלות הרצון וכו', והכנעתם על-ידי חכמי הדור האמתיים שהם מקשרים כל הרצונות לשרש הרצון, שהוא בחינת מצח הרצון, בחינת רצון שברצונות, שהוא בחינת הסתלקות משה בשבת במנחה וכו', אף כנגד זה יש בחינת מצח הנחש וכו' שהוא שרש חכמת הטבע וכו', אף עקר וניקת מצח הנחש הוא מזקני הדור שאין בהם שלמות, כי כל מה שהאדם מזקין, כל מה שנתוסף וכא לו יום מימי חיוו הוא צריך להוסיף בו קדשה ודעת, בחינת (בראשית א, ח): "ויקרא ה' לאור יום" - שכל יום ויום שבת אחר-כך צריך שיאיר ביותר, ועל-ידי זקני הדור שאין בהם שלמות, מנפילת ימיהם, משם יונק מצח הנחש וכו'.

יראה, רצון - שלוש רגלים - חכמי הדור מכניעים את חכמי הטבע

על-ידי צדקה מתקנים פגם נפילת הימים של חזקנים

ועל-ידי צדקה מנפילת ימיהם, כי על-ידי צדקה מעלין ומתקנין פגם נפילת הימים של זקנים הנ"ל, שאין בהם שלמות, בבחינת (קהלת יא, א): "שלח לחמך על פני המים כי רבב הימים תמצאנו" וכו', ואזי מכניעין מצח הנחש, שרש חכמת הטבע, ואזי נכנעין חכמי הטבע, ואזי נתגלה ונשמע קול הקריאה של יום טוב שקורא ומגלה את הרצון, ועל-ידי התגלות הרצון נעשה יראה כנ"ל, בבחינת (תהלים קמח, ט): "רצון יראוי יעשה" וכו', ועל-ידי היראה נעשה חקיקה וציוור לקבל את החסד בבחינת (בראשית מט, ט): "ומחזק מבין רגליו" וכו', ועל-ידי השפעת החסד אזי אין צריכין לעשות שום עובדא ועסק בשביל החסד, כי מתקנים העולם בחסדו, בבחינת (ושעיה סא, ח): "ועמדו זרים ורעו

לקוטי הלכות

הלכות בלי תנין הלכה א

יורה דעה

צאנכם ובני נכר אפריכם וכרמיכם" ואתם הכניי ה' תקראו" וכו', **ג** עין שם כל זה היטב היטב:

א. וזה בחינת אסור זין נסך ואסור כלי תנין של עפוי"ם. כי תנין הוא בחינת גבורות, כידוע (והו במדבר קכח:), שהוא בחינת יראה, בבחינת (משלי כג, לא): "אל תרא זין כי יתאדם" – שאחירתו דם, ודם הוא בחינת גבורות, שהוא בחינת יראה, וכמו שכתוב (ישעיה ג, כב): "גבורים לשתות זין", ועל-פני תנין כלול משתי בחינות, כי יש בחינת זין המשמח, בחינת (תהלים קד, טו): "זין ישמח לכב" וכו', ויש בחינת זין המשכר, ועקר החלוק הוא לפי בחינת הכלי המקבל את תנין כמו שנראה בחוש, בגשמיות, כי יש אחד שהוא יכול לשתות זין ואזי תנין משמח אותו, אבל יש אחד שאינו יכול לשתות ואזי תנין משכר ומערבב דעתו, וכל זה מחמת שאין לו כלי לקבלו, כמו כן ברוחניות עקר תקונו תנין שיהיה בקדשה הוא לפי בחינת הכלי המקבלו, כי תנין הוא בחינת יראה, בחינת גבורות ודינים.

תקונו תנין שיהיה בקדשה הוא לפי בחינת הכלי המקבלי

ומי שלבו שלם עם ה' ואמונתו חזקה ומאמין שהכל ברצונו יתברך, אזי הוא בשמחה תמיד, ואין לו שום דאגה ופחד כלל משום דבר שבעולם, בבחינת (משלי ג, כב): "אל תירא מפחד פתאם" וכו', כי מאחר שהכל רק ברצונו יתברך, אם פן אין לו להתירא משום דבר, פי מי יוכל לעשות לו דבר גדול או דבר קטן כלי רצונו יתברך, חס ושלום, כמו שכתוב (תהלים קיח, ט): "ה' לי לא אירא" וכו', ועל-פני הוא שמח תמיד, ואפלו אם לפעמים באין עליו איזה יסורים, חס ושלום, אף-על-פי-כן מאחר שיודע שהכל ברצונו יתברך לבד, הוא יכול לשמח עצמו תמיד, כי פנות השם יתברך שמביא עליו איזה יסורין, חס ושלום, הוא בודאי רק לטובה, אם להכיריו שישגוב, אם למרק עוונותיו, ואם פן כל היסורין, חס ושלום – הם טובות גדולות, ועל-פני הוא יכול לשמח את עצמו תמיד, כי יודע שה' יתברך מלא רחמים, וכנתתו יתברך בודאי לטובה, ולא לעולם יריב וכו', ובודאי לשוב ה' וירחמנו ויטיב אחירתו והיסורים יתהפכו לו לטובה גדולה לעולמי עד ולנצח נצחים, ועל-פני הוא בשמחה תמיד.

התחזקות להיות בשמחה תמיד ולא לירא משום דבר שבעולם

אבל מי שנוטה, חס ושלום, מאמונה וטועה, חס ושלום, בכפירות של חכמי הטבע, וסובר שיש טבע, חס ושלום, אזי אין לו שום חיים כלל, כי כל ימיו פעם ומכאובות (קהלת ב, כג), וכל ימי רשע הוא מתחולל וכו', בשלום שודר יבאנו (איוב טו, כ), כי מתגבר פן יבוא עליו שבר פתאם, וכשבא עליו איזה צרה או יסורין אין לו למי לפנות להושע, ועל-פני הוא מלא צער ויסורין ופחדים ועצבות תמיד, ואין לו שום חיים כלל, וכמבאר כל זה בשיחותיו הקדושים של רבנו ז"ל, וקצתם נדפסו בספר המעשיות (שיחות הר"ן, סימנים לב, נג, קב), עין שם.

מי שאין לו אמונה – אין כל שום חיים

נמצא, מי שיש לו אמונה שלמה ברצון, שיודע שהכל ברצונו יתברך, אזי זוכה לשמחה גדולה על-ידי היראה הנעשה על-ידי הרצון, בבחינת (תהלים ב, יא): "וגילו ברעדה", כי כל היראות והפחדים שיש לו מאיזה דבר שבעולם כלם נתהפכין לשמחה גדולה, כי על-ידי זה הוא חוזר להשם יתברך ויודע שהכל לטובה כנ"ל, וכמבאר שם במאמר הנ"ל שזה בחינת שמחת יום טוב על-ידי התגלות הרצון, בבחינת (שם נח, יא): "ישמח צדיק כי תזה נקם, פעמיו" וכו', וכמו שכתוב (שם פסוק יב): "ויאמר אדם אף פרי לצדיק" וכו', אבל הרשע הנוטה לחכמת הטבע, חס ושלום, הוא בחינת (איוב יד, א): "קצר ימים ושבע רגז", כמבאר שם, כי הוא שבע רגז ממש, כי כל ימיו פעם ומכאובות, כי אין לו שום חיים ושמחה כלל, כנ"ל:

מי שיש לו אמונה שלמה ברצון זוכה לשמחה גדולה

ב. וזה בחינת זין המשמח וזין המשכר, והכל תלוי בשלמות אמונה, דהיינו להאמין שהכל ברצונו יתברך כנ"ל – שאז תנין שהוא בחינת גבורות, בחינת יראה, הוא בחינת זין המשמח, כנ"ל.

הכל תלוי בשלמות אמונה

כי כשיש לו אמונה שלמה ומאמין שהכל ברצונו יתברך, אזי נתוסף לו שמחה גדולה על-ידי היראה, כי יודע שפנות ה' יתברך היא בודאי לטובה, וזה בחינת (משלי י, כו): "יראת ה' תוסיף ימים", שהיראה מוספת לו חיים ואריכות ימים, כי היא בהא תליא, תינו, כי על-ידי התגלות הרצון שנמשך מן הקנים שבקדשה, כמבאר שם, על-ידי זה נעשה יראה כנ"ל, וכן להפך התגלות הרצון נמשך על-ידי היראה, כי כשבא עליו יראה על-ידי התגלות הרצון,

על-ידי התגלות הרצון נמשך שמחה

לקוטי הלכות

הלכות פלי תינו הלכה א

יורה דעה

קעב

שאז יודע שהכל ברצונו יתברך, ואז יש לו יראה ממנו יתברך בבחינת (בראשית לב, ח): "ויירא ויצר", כמו שכתוב שם, ועל-ידי היראה שמתירא ממנו יתברך, על-ידי זה הוא חוזר להשם-יתברך ושבו בתשובה שלמה, וכל מה שמתקרב יותר להשם-יתברך - נתגלה לו ביותר התגלות הרצון, שזהו בחינת "יראת ה' תוסיף ימים", דהינו בחינת זקן שבקדשה שהיא בחינת אריכות ימים, שמאריך ימיו בתוספות קדשה בכל פעם, שעל-ידי זה עקר התגלות הרצון כמבאר שם, עין שם, ועל-פני על-ידי זה זוכה לשמחה, כי על-ידי התגלות הרצון נעשה שמחה, שזהו בחינת שמחת יום טוב, כנ"ל.

תמיד, וכל הפירות הם בבחינת עבודה-זרה, כמו שכתב רבנו ז"ל במקום אחר (סימן א', חנניא), והם משילין פגם חס ושלום בהיראה והפחדים שהוא בחינת יין, כי אינם תולין הכל ברצון, רק בטבע חס ושלום, ואזי היין, שהוא בחינת יראה, הוא בחינת 'יין המשכר', כי זה הוא שכרות ממש שמרמז על כל הצרות והיסורים, כמו שכתוב (ישעיה נא, כא): "שכרת ולא מיין", כי אז הוא עקר התגברות הפחד והצער, בבחינת פלי ימי רשע הוא מתחולל.

כי כשאינו מאמין חס ושלום ברצון, אזי הוא מלא יראה ופחד קשה תמיד וכל ימיו צער ומכאובות, כי אין לו שום חיים כלל, כי כשבא עליו צרות - אין לו למי לפנות להישע, ואין לו שום נחמה ושעשוע על הצער והפחדים שלו, כמבאר בדברי רבנו ז"ל, ועל-פני אין היין, שהוא בחינת יראה - משמח אותו כלל, אדרבא, משכר ומערבב דעתו, וזה עקר בחינת שכרות וטרופ הדעת, דהינו כשנתערבב דעתו ותולה בטבע חס ושלום, ועל-פני נפגם היין שהוא בחינת יראה בנגיעת העפוסים, כי נעשה יין נסף שהוא בחינת עבודה-זרה, בחינת כפירות, כי סתם מחשבתי לעפוסים, דהינו כפירות של חכמי הטבע, ועל-ידי זה נפגם היין שהוא בחינת יראה, ונעשה בבחינת יין המשכר, כנ"ל:

נמצא, שיראה דקדשה אפלו יראת הענש הוא בחינת שמחה, כי אפלו יראת הענש הוא גם-כן טובה מאד, כמבאר בדברי רבנו ז"ל, במקום אחר (שחות הרין, סימן ה), כי מאחר שמאמין שהכל ברצונו יתברך ומתירא מהשם-יתברך שלא יענישוהו, חס ושלום, על-ידי מעשיו הרעים - זאת היראה טובה מאד! כי על-ידי זה חוזר להשם-יתברך, ועל כל פנים איך שהוא, על כל פנים היסורין והענשים, חס ושלום, ממרקין עוונותיו, וגם אפלו אם אינו זוכה להתגבר לשוב בתשובה שלמה באמת על-ידי היסורים, חס ושלום, על כל פנים יש לו בודאי כמה וכמה הרהורי תשובה על-ידי היראה מהיסורים, חס ושלום, ואיך שהוא, על כל פנים מגיע לו בודאי טובות גדולות על-ידי היסורים והיראה חס ושלום, ועל-פני אפלו על-ידי יראת הענש זוכין לשמחה גדולה, מאחר שידע שהכל ברצונו יתברך, כנ"ל.

יראה דקדושה אפלו יראת הענש הוא בחינת שמחה

ג. **ועל-פני** אמרו רבותינו ז"ל (מגלה טו): שיוסף שלח ליעקב יין יושן שדעת זקנים נוחה הימנו - דעת זקנים' דיקא, כי אין מי שיוכל לשותות יין בקדשה כייאם זקנים דקדשה, שעל ידם עקר התגלות הרצון כנ"ל, שעל-ידי זה נעשה היראה שהוא בחינת יין המשמח, ואז היין בקדשה, כנ"ל:

ד. **ועל-פני** בשבת ושלש רגלים שאז הוא עקר התגלות הרצון כמבאר במאמר הנ"ל, שעקר התגלות הוא ביום טוב, והתגלות הרצון של יום-טוב נמשך מבחינת מצח הרצון, רצון דרעיון, עין שם, שזה מתגלה בשבת במנחה וכו', כי יום-טוב מקבל משבת, כמבאר במקום אחר מזה (בהלכות שבת הלכה ב, חול-המועד, הלכה א), נמצא, שעקר התגלות הרצון הוא בשבת יום-טוב, ועל-פני אז בשבת יום טוב, אז הוא עקר הזמן שכולין לשותות יין בקדשה

זזה בחינת יין המשמח, כי יין הוא בחינת יראה וגבורות שזוכין על-ידי זה לשמחה, כשזוכה לאמונה שלמה וכו' כנ"ל, אבל כשנוגע עפוסים בהיין, אזי תכף נעשה יין נסף ואסור לישאל, כי יין שנגע בו עפוסים - זה בחינת שהעפוסים שהם בחינת כפירות וחכמי הטבע שהם נוגעים בהיין, חס ושלום, דהינו בהיראות והפחדים, אזי תכף נפגם היין, שהוא בחינת היראה, כי משילין פגם על-ידי נגיעתם בו, כי סתם מחשבתי לעפוסים (הל' ג), ואפלו עכשיו שאינם עובדים עבודה-זרה ממש, אף-על-פי-כן הם מלאים כפירות של חכמי הטבע, שהם כרוכים אחריהם

סוד אסור נגיעת נכרי ביום - שלא יגע ביראה שלמה

פלי אמונה הוא מלא פחד תמיד, בבחינת יין המשכר

רק זקנים דקדושה יכולין לשתות יין

עקר התגלות הרצון הוא בשבת ויום טוב

לקוטי הַלְבוּת

הַלְבוּת כְּלֵי הַיּוֹן הַלְכָה א

יִזְהַר דַּעְהָ

בבחינת יין המשמח - כי הם ימי שמחה, כי אז הוא התגלות הרצון, שעל-ידי זה עקר התגלות היראה שהוא בחינת יין המשמח, כנ"ל:

ה. יִזְהַר בחינת כְּלֵי הַיּוֹן שְׁצִירֵיכִי לְשֹׁמֵר אֵת הַיּוֹן מְכַלִּים שֶׁל עֲבוּרִים, כי עקר קדשת היין - על-ידי שיתקבל בכלי טוב כנ"ל, ועל-פני עקר שתיית היין בקדושה הוא רק בכוס של בְּרָכָה, 'כוס' של בְּרָכָה דִּיקָא, ולא אמרו 'יין' של בְּרָכָה, רק נתנו עקר המעלה להכוס וקראו אותו 'כוס של בְּרָכָה', כי עקר קדשת היין תלוי בקדשת הכוס, ועל-פני קראוהו רבוותאיו ז"ל (ברכות נא.): 'כוס של בְּרָכָה' - 'כוס' דִּיקָא, כי הכל תלוי בהקלי המקבל את היין שהוא בחינת יראה, כי 'כוס' - בגימטריא 'אֲלָקִים', כִּדְרֹעַ (והו' פנקס רמה), ו'אֲלָקִים' - בגימטריא 'הַטְּבַע' כִּדְרֹעַ (פרדס יב. ב.).

עקר שתיית היין בקדושה - בכוס של בְּרָכָה

יִזְהַר עקר הקדושה לְשִׁוּדְרֵינִי שְׁאִין שׁוּם טַבַּע בְּעוֹלָם כָּלֵל, כי הטבע בעצמה הוא מהשם יתברך אשר הוא מנהיג לפעמים העולם באיזה טבע בשביל לנסות בני האדם כדי שיהיה בחירה בעולם, וכדי להראות שהטבע בידו, על-פני הוא משנה הטבע כמה פעמים, כאשר כבר ראינו אותותיו ומופתיו הנוצרים בכל הימים טובים שהם זכר ליציאת מצרים וכו' כנ"ל, אבל באמת גם הטבע בעצמה הוא השגחתו יתברך, כי הכל ממנו יתברך לברו, כי 'הטבע' בגימטריא 'אֲלָקִים', כי הטבע בעצמו מאת האלקים חיים ומלך עולם.

עקר הקדושה לְשִׁוּדְרֵינִי שְׁאִין שׁוּם טַבַּע בְּעוֹלָם כָּלֵל

יִזְהַר בחינת כוס של בְּרָכָה וְאֵז הַיּוֹן בְּקִדְשָׁה בְּבַחֲנֵית יין המשמח כנ"ל, שזה תלוי בשהכלי המקבל את היין הוא בשלמות ועקר שלמות הכלי הוא על-ידי אמונה כנ"ל, כי כוס של בְּרָכָה בא תמיד במקום שיש התגלות הרצון, דהינו בשבת ויום-טוב שאז מקדשין על היין ומגלין על הכוס יין דִּיקָא קדשת שבת ויום-טוב שהוא התגלות הרצון כנ"ל, כי עקר קדשת שבת ויום-טוב, שהוא התגלות הרצון - ממשיכין על-ידי הקדוש על היין, ואז מגלין הרצון בבחינת 'מקרא קדש זכר ליציאת מצרים', שאומרים בקדוש על הכוס:

התגלות הרצון - ממשכין על ידי קדושה על היין

הָאֶרֶץ הַטְּבָחָה" וכו', נמצא, שעקר ברפת המזון הוא לברך את ה' על ארץ-ישראל שנתן לנו, ועקר קדשת ארץ-ישראל הוא על-ידי התגלות הרצון, כמבאר בדברי רבנו ז"ל (סימן מה, ותנא סימנים ה. עח), כמה פעמים, וכמו שאמרו רבוותאיו ז"ל (בראשית רבה א. ב), שבשביל זה פתח את התורה בבראשית, כי ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו, נמצא, שעקר קדשת ארץ-ישראל על-ידי שנתגלה שהכל ברצונו יתברך, ועל-פני כל העשר קדשות הם בארץ-ישראל, כי זה עקר הקדושה, שנתגלה שהכל ברצונו יתברך.

עקר ברפת המזון הוא לברך את ה' על ארץ-ישראל

וביית-המקדש שקדוש ביותר שם התגלות הרצון ביותר ועל-פני מביאין שם כל הקרבנות, שנאמר בהם (שעריה נה. ז): "לרצון" וכו', וזה בחינת (תהלים קכ. טו): "כי רצו עבדיך את אבנייה" וכו', כי הם בבחינת התגלות הרצון כנ"ל, ואכן שתיה היא קדש קדשים זה בחינת שרש הרצון, רצון שברצונות, ועל-פני שם אין מי שיוכל לנכס כִּי-אִם הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים, כי הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל זוּכָה לְבַחֲנֵית מִצַּח הָרָצוֹן, בְּבַחֲנֵית (שמות כח, לח): "ויהיה על מצחו לרצון", כמו שמבאר שם, שזהו בחינת רצון שברצונות, ועל-פני בכל השלש רגלים מחיבים להראות לפני ה', כמו שכתוב (דברים טו. טז): "שלש פעמים בשנה וכו' את פני ה'", פני ה' זה בחינת רצון שהוא בחינת פנים, כמו שמבאר שם, וזה צריכין ברגלים דוקא, שאז הוא התגלות הרצון, ועל-פני צריכין להראות אז בבית המקדש, ששם התגלות הרצון, כנ"ל:

בבית המקדש התגלות הרצון ביותר

ז. כִּי כוֹס שֶׁל בְּרָכָה הוּא בַּחֲנֵית צְדָקָה - שֶׁעַל יְדוֹ עֵקֶר הַתְּגַלּוֹת הָרָצוֹן, כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם, בְּבַחֲנֵית (משלי כב. ט): "טוב עין הוא יתברך כי נתן מלחמו לדל", שזה נאמר על כוס של בְּרָכָה (סוטה לח. ב), כי באמת בכל מקום שבא כוס של בְּרָכָה - שם צריכין ביותר להיות טוב עין, לתן מלחמו לדל, דהינו צדקה, כי בשבת ויום טוב מביאין כוס של בְּרָכָה בשביל קדוש, להמשיך קדשת שבת ויום טוב על-ידי הכוס יין, ובשבת ויום טוב צריכין להרבות בצדקה, כי בשבת עקר הארת ושלמות של כל הצדקה בבחינת (פניני ת. ב): 'שמש בשבת צדקה לעניים', כמבאר בדברי רבנו ז"ל במקום אחר (סימן לא).

כוס של בְּרָכָה הוּא בַּחֲנֵית צְדָקָה

ו. יִזְהַר בחינת כוס של ברפת המזון, בחינת (דברים ה. ט): "ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך על

לקוטי הלכות

הלכות בלי תינו הלכה א

יורה דעה

קעג

וביום טוב צריכין בודאי להרבות בצדקה, כי זה עקר שמחת יום טוב, כמבאר בתורה פמה פעמים, בכל מקום שמזכיר שמחת יום טוב, מזכיר שם נדבת לבו לצדקה, כמו שכתוב (דברים יח, יב): "ושמחת לפני ה' אלוקיך אתה ובניך וכו', והגר והיתום והאלמנה" וכו', ואמרו רבותינו ז"ל (תנחומא, ראה יח): "אם אתה משמח את שלי, אני משמח את שלך", כי באמת עקר שמחת יום טוב על-ידי התגלות הרצון, שזה נתגלה על-ידי הצדקה דוקא כנ"ל. וכמבאר היטב במאמר הנ"ל (אות ט), בבחינת (קהלת יא, א): "שלה לחמך על פני המים כי ברב המים תמצאנו". וזה שנסמך לשם במקרא הסמוך (סוף ב): "מן חלק לשבעה וגם לשמונה", ודרשו רבותינו ז"ל (ערוכי ב): על ימי הרגלים וכו' הינו כנ"ל, כי עקר קדשת הרגלים, דהינו שמחת יום טוב הוא על-ידי הצדקה, בחינת "שלה לחמך" וכו', הנ"ל.

ביום טוב צריכין בודאי להרבות בצדקה

נמצא, כשמביאין כוס של ברכה בשביל קדוש בשבת ויום טוב, להמשיך קדשת ושמחת יום טוב על-ידי-זה, אזי הוא בחינת (משלי כב, ט): "טוב עין" וכו', כי אז הוא זמן הצדקה ונדבת לב כנ"ל, שעל-ידי-זה המשכת קדשת יום טוב כנ"ל, וכמו שנהגין כל ישראל ברגלים, שמרבין בצדקה ושלחין לעניים נדבת לבם הטוב, כי אי אפשר לקבל קדשת ושמחת יום טוב כפי-אם על-ידי הצדקה, שעל-ידי-זה וזכין שיתגלה הרצון, שזה עקר קדשת ושמחת יום טוב כנ"ל.

תהיו כל ישראל ברגלים שמרבין בצדקה ושלחין לעניים נדבת לבם הטוב

ובן בברכת המזון שאז מביאין כוס של ברכה בסעודה, ומכל סעדה צריכין לתן חלק לעני, כמבאר בספרים (והר"ח"ב קסח): וזה עקר שלמות של הכוס של ברכה - שאין נוהגין אותו אלא לטוב עין, בחינת "טוב עין הוא יברך כי נתן מלחמו לדל". כי עקר הוא הצדקה, שעל-ידי-זה נתגלה הרצון ואזי הכוס מלא ברכת ה', כי אז היין בקדשה, כי על-ידי הרצון נעשה יראה דקדשה שהוא בחינת שמחה, בחינת יין המשמח, כנ"ל.

עקר שלמות כוס של ברכה שאינו נותנים אותו לטוב עין

ועל-כן צריכין לשמר את היין מפלי עפונים. כי היין נפגם על-ידי כלי היין של עפונים שהם תועים ונבוכים בחכמת הטבע, שעל-ידי-זה היראה שלקם פגום, וזה עקר היראה רעה רצועה בישא (והר

בראשית יא: ט). כי כל מי שזוכה לאמונה שהכל ברצונו יתברך, אזי אפלו יראת הענש טוב, ואדרבא, צריכין דוקא יראת הענש, ואי אפשר להתקרב להשם יתברך כפי-אם על-ידי יראת הענש, כמו שכתב רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן ה), וכנ"ל, אבל כשטועה, חס ושלום, בחכמת הטבע כנ"ל, אזי כל היראות שלו הם יראות רעות, שהם דין גמור הקשה, בחינת יין המשפר, כי אין לדین הזה שום המתקה, כי אין לו שום נחמה על הצער והיראה והפחד שלו וכו' כנ"ל. ועל-כן היין, שהוא בחינת יראה וגבורות, נפגם כשנכנס בכלי העפונים, כי תכף כשנכנס בכליהם שהם פגומים מחמת חכמת הטבע, על-כן נעשה היין בבחינת יין המשפר, בבחינת דין קשה וגמור, וכששותין זה היין, חס ושלום, הנאסר על-ידי כלי העפונים פאלו עובד עבודה-זרה, כי מתגברין בו הפירות של חכמת הטבע ביותר, כי היין שלהם נמשך משם. שזה עקר טרוף וערוב הדעת כשנפגם האמונה על-ידי חכמת הטבע, חס ושלום, שזהו בחינת יין המשפר, כנ"ל.

ועל-כן כל פרענותם נקרא בשם "יין תרעלה" (תהלים ט, ה). ופרש רש"י לשון אטם - שאוטים ומטמטם את לבם, כי זה עקר ענשם, מחמת שטעו מאמונה הקדושה והלכו אחר חכמת הטבע, על-כן השם יתברך יביא עליהם ענשם הקשה, וענשם הוא בחינת יין תרעלה שאוטים את לבם, כי נחבלבל דעתם על-ידי הענש והפקדים ביותר, כי אין להם למי לפנות ואין להם שום נחמה כנ"ל, כמו שנאמר (ישעיה ה, ל): "ונבט לארץ והנה חשך" וכו'. וזה בחינת (תהלים עה, ט): כי כוס ביד ה' ויין חמר מלא מסך ... אף שמריה מצו ושתי כל רשעי ארץ, כי עקר הענש הוא בבחינת יין המשפר, בחינת כוס התרעלה, חס ושלום, כנ"ל, ועקר על-ידי פגם חכמת הטבע, כי כל זמן שיודע שהכל מהשם-יתברך אין שום צער ויסורים בעולם כלל, רק פלו טוב, כמבאר מזה בדברי רבנו ז"ל, בכמה מקומות (סיקנים סה, ר).

כל ופלו שיועד שהכל מחטים יתברך אין שום צער ויסורים בעולם כלל

ועל-כן הקבול שכר של צדיקים, שהאמינו בה' תמיד, נקרא בשם "יין המשמר בענביו מששת ימי בראשית" (ברכות דר), כי זה עקר הקבול שכר, כשיתגלה רצונו בעולם ויראו הכל שכל הצרות שסבלנו בגלות - היה הכל לטובתנו, ואלו הצדיקים

הקבול שכר של צדיקים נקרא בשם יין המשמר בענביו מששת ימי בראשית

לקוטי הלכות

הלכות פלי תנין הלכה א

יורה דעה

שהאמינו גם בגלות וצער ויסורים שלהם, שהכל לטובה ברצונו יתברך ונתקברו להשם יתברך על ידי זה, שהיה בחינת יין המשמח, שעל ידי כל היראות והדינים נתקברו להשם יתברך וזכו לשמחה, על ידי זה יזכו לעתיד, מדה כנגד מדה, ליום שפלו טוב, ויזכו ליין המשמר וכו', כי אז יהיה עקר שמחתנו ואז יהיה היין בבחינת יין המשמח, כי אז התגלה שהכל לטובתנו בחינת פלו טוב פלו אחר, שהיה בחינת יין המשמח פנ"ל בחינת כוסי ווינה.

בי עקר הקבול שזכר לעתיד הוא שנוצה להפיל ברצונו יתברך, שהיה בחינת הסתלקות משה ברצונו יתברך, וזה בחינת יין המשמח, בחינת יין המשמר שנמשך על ידי התגלות הרצון פנ"ל. ומי שהיה לו אמונה שלמה בעולם הזה והאמין שהכל ברצונו יתברך, יזכה לזה לעתיד לבחינת יין המשמח, יין המשמר וכו', דהיינו להפיל ברצונו יתברך בבחינת רצונו יתברך, אשרי הנוצה לזה! ועל כן נקרא יין המשמר בעניני מששת ימי בראשית, כי זה עקר קדשת היין - כשמואמינים שהכל בראשית יתברך בששת ימי בראשית והכל מתנהג ברצונו יתברך, שהיה עקר קדשת היין, בחינת יין המשמח, שהוא בחינת יין המשמר וכו' פנ"ל.

ח וזה בחינת חנכה, כי מלכות יין הרשעה עמדה על ישראל להשפיעם תורתך וכו', כי מלכות יין הם בחינת חכמי הטבע שהם כופרים בכל התורה פלה, כי עקר חקמתם המוטעית של חכמי הטבע נקרא בדברי רבותינו ז"ל 'חקמת יין', כמו שאמרו רבותינו ז"ל (סוטה טו): 'מהו שילמד אדם את בנו חכמת ויגית', שהיא חכמת הטבע. ועל כן כשעמדה מלכות יין הרשעה על ישראל היתה עת צרה גדולה מאד לישראל, כי זהו בחינת התגברות חכמי הטבע שנופרים ברצון, חס ושלום, פנ"ל.

ועל כן כשזכו בית חשמונאי ונצחום, נעשה הנס על ידי השמן, וקבעו לדורות להדליק נר של שמן בחנכה, כי שמן הוא בחינת רצון, כמו שכתוב (דברים לג, כד): "הי רצוי אחיו וטבל בשמן רגלו", וכמו שפרש רש"י על פסוק (ישעיה י, כ): "וחבל על מפני שמן". ופרש רש"י: 'מפני חזקתו

המלך שהיה נוח לדורו כשמן. כי שמן הוא לשון רצון ונחת רוח, כי עקר הרצון הוא על ידי בחינת מצח הרצון, בחינת (שמות כח, לח): "והיה על מצחו... לרצון", הנאמר בכהן הגדול. וזה בחינת שמן, בחינת (תהלים קלג, ב): "כשמן הטוב על הראש ירד על הקן זקן אהרן וכו'". כי התגלות הרצון בחינת מצח הרצון זה בחינת זקן דקדושה, כמבאר במאמר הנ"ל, בחינת "זקן אהרן", כי אהרן היה כהן גדול שזכה למצח הרצון, שהוא בחינת זקן, בחינת רצונו יתברך פנ"ל [כי מצח הרצון וזמן הם בחינה אחת, בחינת רצונו יתברך, כמוכא בכתבים עין שם].

ועל כן בחנכה שאנו צריכין להכניע חכמת הטבע, חכמת יין, אנו ממשכינן השמן הזה, שהוא בחינת 'משח רבות קדשא' (יחזקאל יא, ט): בחינת התגלות הרצון פנ"ל. ועל ידי זה אנו מדליקין נרות חנכה, והדלקת הנר זה בחינת התגלות הרצוה, שהוא בחינת אש אכלה, בבחינת (דברים יד, כ): 'כי ה' אלקיך אש אכלה הוא; אל גדול ונורא' (שם יז, כא), כי היראה היא בחינת אש, הינו שעל ידי הרצון בחינת שמן, על ידי זה מדליקין הנר, שהוא בחינת יראה, כי היראה נעשה על ידי הרצון פנ"ל. ועל ידי היראה זוכין לקבל את החסד שהוא כהן, בחינת (ישעיה סא, ט): "ואתם כהני ה' תקראו", כמו שמבאר שם. וזה בחינת שהיה עקר הנס בכחנים.

ועל כן מרבין בצדקה בחנכה, כי עקר התגלות הרצון, שהוא בחינת שמן - להכניע חכמת הטבע, בחינת מלכות יין הרשעה, הוא על ידי הצדקה, בחינת "שלח לחמך" וכו' פנ"ל.

וזה בחינת שמן למנחות יין לנסכים, שנסמכו זה אצל זה בפרשת נסכים (במדבר טו, ד-ה): כי עקר קדשת היין, שהוא בחינת יראה, שהיה בבחינת יין המשמח, הוא על ידי השמן, שהוא בחינת רצון פנ"ל. וזהו בחינת (תהלים קד, טו): "ויין ישמח לבב אנוש להצהיל פנים משמן", כי על ידי בחינת "להצהיל פנים משמן", שהוא בחינת רצון, שהוא בחינת נשיאת פנים פנ"ל, על ידי זה "ויין ישמח" וכו', כי על ידי זה דיקא היין הוא בחינת יין המשמח פנ"ל. ועין בהלכות חנכה (הגדול בהלכות שומר שני הלכה ב), שם מבאר עוד הפעם ענין זה, שרבו

מי שהיה לו אמונה בעולם הזה ויזכה לעתיד לבחינת יין המשמח

כשעמדה מלכות יין הרשעה על ישראל היתה עת צרה גדולה מאד לישראל

עקר הרצון הוא על ידי בחינת מצח הרצון

בחנכה שאנו מביינים חכמת יין אנו ממשכינן השמן הזה

מרבין בצדקה בחנכה

שמו למנחות יין לנסכים, שנסמכו זה אצל זה בפרשת נסכים

לקוטי הלכות

הלכות עבודת אילים א

יורה דעה

קעד

התורה הנ"ל מרמזת במצות חנפה, עין שם. ועין בכונת חנפה בפרי-עץ חיים, שבשמונת ימי חנפה ממשיכין הארת שלש עשרה תקוני דיקנא, שהוא בחינת זקן הנ"ל, עין שם.

ט. וזה בחינת מצות מילה, כי ערלה דחפאי על ברית, זה בחינת עניני דמכסין על עיניו, שהם בחינת דעות זרות של חכמי הטבע שחופין על השכל, ומערבין ואוסמין את השכל והלב בדעות זרות שלהם, ועל-כן צריכין לחתף הערלה החופה על הברית כדי להכניע והמת הנפש, בחינת (שמואל"א יז, ט): "ומצחת נחשת על רגליו" - על רגליו דיקא, שעקר אחיותו על-ידי פגם הברית, חס ושלום, שהוא בחינת רגליו. וכשחוטכין את הערלה אזי נתגלה העטרה, שהוא בחינת אמונה, בחינת התגלות הרצון, שהוא בחינת זקן דקדושה, פי עקר בחינת זקן דקדושה, הוא על-ידי תקון הברית בבחינת (ויקרא יט, לב): "והדרת פני זקן", כי סריס אין לו זקן, כמובא במקום אחר (סימן כו, ובלקוטי תורה פרשת עקב). כי עקר שלמות האמונה הוא על-ידי תקון הברית, כמבאר במקום אחר (סימן לא). ואז על-ידי התגלות הרצון - נעשה יראה דקדושה שתלויה גם-כן בתקון הברית, כמובא במקום אחר, בבחינת "בראשית" - ברית אש, ירא בשת (תקוני-זוהר תקון כח, עב). ועל-כן נאמר ביוסף הצדיק ששמר את הברית: "את האלקים אני ירא" (בראשית מב, יח).

סמחת המצות המילה שהיא היראת והאמונה

שהוא והמת הנפש החופה על הברית, בחינת חכמת הטבע החופה על הדעת, אף-על-פי-כן, כל זמן שאין מגליו העטרה דקדושה שהוא בחינת תקון הברית, בחינת התגלות הרצון פנ"ל עדין יש להם אחיזה, חס ושלום, ויכולין להתגבר עדין, אף-על-פי שפבר הכניע אותם וחתכו הערלה לגמרי פנ"ל. ועל-כן צריכין להתגבר אחר-כך לפרע ולגלות העטרה, דהינו לגלות הרצון, שיתגלה הרצון בתקף וחזק גדול, שיידעו הכל שהעולם מתנהג רק ברצונו יתברך לבר, ואז הוא עקר הכניעתם. וזה בחינת התגלות העטרה על-ידי הפריעה פנ"ל.

י. וזה בחינת כוס של יין שמביאין במילה. פי אז על-ידי התגלות הרצון והיראה אז היין בבחינת יין המשמח פנ"ל. כי מיל' בגימטריא שבעים וי"ן בגימטריא שבעים. וזה בחינת רצון שנמשך על-ידי זקן שבקדושה. ועקר זקנה ושיבה הוא בחינת שבעים שנה, שהם בחינת שבעים פנים לתורה פנגד שבעים אמות, שהם בחינת חכמי הטבע, ועל-כן על-ידי מילה בחינת תקון הברית, על-ידי זה זוכין לבחינת זקן, בחינת רצון פנ"ל, ואז היין בקדושה, פי עקר תקון היין בקדושה על-ידי שמירת הברית, שעל-ידי זה נתגלה הרצון פנ"ל. ועל-כן אמרו רבותינו ז"ל (פירי ב): 'הרואה סוטה בקלקולה, יזיר עצמו מן היין'. ועל-כן אחר המילה שהוא תקון הברית בחינת התגלות הרצון, בחינת זקן דקדושה אז מביאין כוס יין, פי אז היין בקדושה בבחינת יין המשמח פנ"ל.

מצוה שקבלו ישראל עליהם בשמחה

הלכות פלי היין הלכה ב בהלכות יין נסוף הלכה ג. והלכה ג בהלכות יין נסוף הלכה ד, (אות יא).

הלכות עבודת אילים

הלכה א

על כל העברות שבתורה יעבר ואל יתרג חוץ מעבודת אילים וגלוי ערות ושפיכות דמים. ובפרהסיא, בפני עשרה מישראל, חיב להרג ולא לעבר אם העכו"ם מכון להעבירו על דת, ואפלו אערקתא דמסאני, וכן בשעת הגזרה וכיו, עין בשלחן ערוך (יורה-דעה, סימן קנד).

כל זמן שאין מגליו העטרה דקדושה בחינת תקון הברית, עדין יש להם אחיזה

לקוטי הלכות

הלכות גלות הלכה ב

יורה דעה

כדי להתקנה מן הארבע מלכות כדי שתוכל לעלות בשלש רגלים שהם אור הפנים, כנ"ל:

הלכה ב

על-פי הפאמר "בגדים הבגורים" - ואת הערבים צויתי ללכת בלקוטי תנינא סימן ד' ענין שם היטב:

כי צריכין לעשות כלי וצנור לקבל את החסד, וזה נעשה על-ידי היראה, והיראה נעשה על-ידי הרצון, ועקר הרצון נעשה על-ידי התקשרות לשרש הרצון והוא בחינת מצח הרצון, וכנגד זה יש בחינת מצח הנחש שהוא הפך הרצון, ועקר יניקת מצח הנחש הוא מזקני הדור שאין בהם שלמות, שאין מוסיפין קדשה ודעת בימיהם כל זמן שמזקנים וכו', ענין שם, ולזה מועיל צדקה וכו', ענין שם, וזה בחינת (איוב י"ז): "קצר ימים שבע רגז", שמפגם הזקנים, שזה בחינת קצר ימים, מזה יונק מצח הנחש, שהוא בחינת רגז הפך הרצון, אבל על-ידי זקן דקדשה זוכין לרצון, בחינת (ישעיה י"ט): "זקן ונשוא פנים", פנים הוא בחינת רצון, ענין שם היטב כל זה:

צריכין לעשות כלי וצנור לקבל את החסד

א. וצ"ל כן הזהירה התורה אותנו שלא נשחית פאות הזקן, חס ושלום - ועקר האסור בתער דיקא, כי שערות הזקן הם בחינת ימי הזקנה ממש, כי השערות-הזקן הם אורות עליונים וגבוהים מאד שנתצמצמו בבחינת שערות, שהם בחינת צנורות וצמצומים, וזה בחינת ימים - כי הימים הם בחינת צמצומים ומדות, כמובא (סימן נו), ועל-כן צריך האדם כל מה שמזקין יום מימי חייו להוסיף בכל יום קדשה ודעת ביותר - כדי שיוכה להמשיך ולהאיר בזה היום אור הדעת. וזה בחינת שערות ממש, ועל-כן צריכין שלא לפגם, חס ושלום, ולהשחית פאת הזקן, חס ושלום, כדי שלא לפגם בבחינת הזקן, שלא לתן יניקה, חס ושלום, לבחינת מצח הנחש שניקתו מנפילת ימי הזקנה, שזהו ממש השחתת ונפילת שערות הזקן, כי שערות הזקן הם בחינת ימי הזקנה, כנ"ל.

כל מה שמזקין יום מימי חייו צריכין להוסיף בכל יום קדשה ודעת ביותר

ועקר האסור הוא בתער - שהוא בחינת חרב, שהוא בחינת קצר ימים, כי החרב נברא לקצר ימיו של אדם ואינו בדין שינוף על המאריך, שהוא הזקן הקדוש, שהוא בחינת אריכות ימים כנ"ל, כי תער וחרב זה בחינת עשו שנתברך בזה, כמו שכתוב (בראשית כו, ט): "ועל חרבו תחיה", והוא מקצר ימיו של אדם, כי עקר קצור ימים של אדם, חס ושלום, הוא כשאינו מוסיף קדשה ודעת בכל יום מימי חייו כנ"ל, וזה נעשה, חס ושלום, על-ידי עשו שהוא הסמוך-מם שמסית את האדם מדרכי חיים ומקצר ימיו על-ידי-זה, חס ושלום, כנ"ל. ועל-כן נתברך בחרב שהוא מקצר ימי האדם, כמו שדרשו רבותינו ז"ל (תנחומא יתרו ט"ז), ומזה בעצמו שהוא מקצר ימי האדם, חס ושלום, דהיינו שהוא מונע ומסית את האדם מלהוסיף קדשה בימיו כנ"ל, מזה בעצמו יש לו יניקה לעשו שהוא בחינת מצח הנחש, בחינת רגז, הפך הרצון, תקף הדין, כי הוא בחינת עמלק שיצא ממנו, שהוא בחינת מצח הנחש, שרש חכמת הטבע, תקף התגברות האפקורסות, כי עקר הכפירות והאפקורסות הוא בחינת עמלק, כמובא בדברי רבנו ז"ל (סימן י"ט תנינא), נמצא, שעשור-עמלק, הוא בחינת (איוב י"א): "קצר ימים שבע רגז", כי הוא בחינת חרב, בחינת חרבו של סמוך-מם, שהוא מקצר ימים בגשמיית ורוחניית כנ"ל, ומזה בעצמו הוא יונק שהוא בחינת רגז, בחינת מצח הנחש, שרש חכמת הטבע, הפך מצח הרצון, חס ושלום.

עקר האסור השחתת הזקן בתער שהוא בחינת חרב

ועל-כן עקר האסור השחתת הזקן הוא בתער, שהוא בחינת חרב, כי בדין הוא שלא יונף המקצר על המאריך, כי עקר אסור השחתת הזקן הוא כדי שלא לתן, חס ושלום, יניקה למצח הנחש מפגם נפילת הימים של הזקנים שהוא בחינת השחתת שערות הזקן, כנ"ל. ועל-כן עקר האסור בתער וחרב, כי בזה הוא פוגם מאד מאד, ורמנא לצלן, כי הוא משחית הזקן הקדוש על-ידי תער וחרב ונותן, חס ושלום, יניקה להתער וחרב, שהוא בחינת עשו, בחינת מצח הנחש מנפילת שערות הזקן, חס ושלום.

אסור השחתת הזקן כדי שלא לתת יניקה למצח הנחש בחינת עשו ועקר האסור בתער

לקוטי הלכות

הלכות גלות הלכה ג

יורה דעה

רבו

ועל-כן עקר האסור בתער, כי זה עקר הפגם שלא לתן יניקה, חס ושלום לבחינת התער והתערב, שהוא בחינת רגז, בחינת מצח הנחש מצח הנפילת שערות הזקן, כנ"ל:

ב. וְזוּה מְבָרַר וְנִגְלָה לְעֵינַי הַמְשָׁפִיל, אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל זֶה הַתְּגַבֵּר בְּיוֹתֵר חֻכְמַת הַפִּילוֹסוֹפִיָּה וְהַאֲפִיקוֹרְסִים בְּמִדַּיִת אֲשֶׁכְּנוּ וְדוּמִיָּהִם, כִּי בְעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, נִלְכְּדוּ בְּמַכְמוֹרוֹת הַבְּעַל-דָּבָר וְנִתְפַשְּׁטוּ בְּעוֹן הַגְּדוֹל הַזֶּה שֶׁמִּשְׁחִיתִים פֶּאת זָקְנָם, וּבִאֲמַת עַל-פִּי כְּתָבִים וּסְפָרֵי קֹדֶשׁ גַּם הִשְׁחַתְּתָה בְּשָׂאֵר הַדְּבָרִים הַמְתָּרִים עַל-פִּי דִין הוּא גַם-כֵּן פֶּגַם גְּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, רַחֲמָנָא לְשׁוֹכְנֵי מַהֵי עוֹנְשָׁא, כִּי כָּל שְׁעוֹת הַזָּקֵן הֵם צְנוּרוֹת עֲלִיוֹנִים וְגִבּוּהִים וְנוֹרָאִים מְאֹד, וְאֵין מִי שִׁיכּוֹל לְשַׁעַר וְלַחֲפֵס בְּדַעְתּוֹ עֲצֵם מַעֲלַת קִדְשָׁת הַזָּקֵן הַקְּדוֹשׁ, וְכֵן לְהַפְּךָ, אֵין לְשַׁעַר, חֵס וְשְׁלוֹם, עֲנֵשׁ הַמִּשְׁחִית וּמְרִים יָד וּמְקַלְקֵל קִדְשָׁה גְבוּהָה כְּזוֹ (עֵין בִּיהַר נִשְׂא ל'ט), אִךְ, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, בְּרַבּוֹת הַיָּמִים פְּרָצוּ הַגְּדֵר רַבִּים מֵהֶם וְהֵם עוֹבְרִים עַל חֻמְשָׁה לְאוּרֵן בְּיַד רָמָה וְהֵם מִשְׁחִיתִים זָקְנָם בְּתַעַר מִמֶּשׁ, אוֹי לְנַפְשָׁם, כִּי גָמְלוּ לָהֶם רָעָה - וְעַל-יְדֵי-זֶה מִתְגַּבֵּר שֵׁם חֻכְמַת הַטָּבַע, כִּי מִצַּח הַנְּחֹשׁ, שֶׁהוּא שֶׁרֶשׁ חֻכְמַת הַטָּבַע, יוֹנֵק מִפְּגַם נְפִילַת הַזָּקֵן כְּנ"ל, וְהַכֵּן:

ג. וְזוּה בְּחִינַת אֲסוּר הַקֶּפֶת פֶּאת הָרֹאשׁ, וְעַקֵּר הַפְּאוֹת הֵם אֲצֵל הַפְּדַחַת שֶׁהוּא הַמְּצַח. כִּי הַפְּאוֹת הֵם בְּחִינַת יִרְאָה, כִּי 'פֶּאָה' - בְּגַמְטְרִיא 'אַלְהִים' בְּחִינַת יִרְאָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (קִהְלֵת יב, יא): "אֵת הָאֱלֹקִים יִרְא", וְעַקֵּר הַיִּרְאָה הוּא עַל-יְדֵי הַרְצוֹן כְּנ"ל, וְעַל-כֵּן מְנִיחִים הַפְּאוֹת אֲצֵל הַמְּצַח, כִּי מִבְּחִינַת הַמְּצַח הַרְצוֹן שֶׁהוּא שֶׁרֶשׁ הַרְצוֹן, מִשֵּׁם נַעֲשֶׂה יִרְאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּאוֹת כְּנ"ל, אִךְ כְּדִי שְׁלֵא יִתְגַּבֵּר, חֵס וְשְׁלוֹם, מִצַּח הַנְּחֹשׁ, שֶׁהוּא שֶׁרֶשׁ חֻכְמַת הַטָּבַע, וְהוּא מְטִיל פְּגַם וְכַפִּירָה אֶפְלוּ בְּשֶׁרֶשׁ הַרְצוֹן, בְּמִצַּח הַרְצוֹן כְּנ"ל - עַל-כֵּן צָרִיכִין לְהַנִּיחַ פֶּאת הַזָּקֵן וְשְׁלֵא נִשְׁחִיתֵהוּ, חֵס וְשְׁלוֹם - כְּדִי שְׁלֵא יִתְגַּבֵּר, חֵס וְשְׁלוֹם, מִצַּח הַנְּחֹשׁ כְּנ"ל, אֲבָל עַל-יְדֵי הַזָּקֵן הַקְּדוֹשׁ, עַל-יְדֵי-זֶה מִתְגַּבֵּר הָאֲרֵת הַרְצוֹן, כִּי נִכְנַע מִצַּח הַנְּחֹשׁ וּמִתְגַּבֵּר מִצַּח הַרְצוֹן,

שֶׁרֶשׁ הַרְצוֹן, וְאֵין זֹכִינ׳ לִירְאָה שֶׁהוּא הַפְּאוֹת שְׁאֲצֵל הַפְּדַחַת כְּנ"ל. וְזוּה בְּחִינַת אֲסוּר גְּלוּחַ הַפְּאוֹת וְהַזָּקֵן, שֶׁהֵם מַעֲנֵנָן אַחַד - כִּי זֶה תְּלוּי בְּזוּה, כְּנ"ל.

וְעַל-כֵּן כָּל הַיְהִירוֹת תְּלוּי בְּזוּה, כִּי זֶה עַקֵּר מְגַמַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַקֵּר עֲבוּדַתְנוּ - שְׁנוֹכְהָ לְבוֹא לְבְּחִינַת (לְשַׁעֲיָה ס"א, ה'): "וְעַמְדוּ זָרִים וְרַעוּ צִאֲנָכֶם" וְכוּ'. הֵינּוּ, שְׁלֵא נְצַטְרַךְ לְעַסֵּק בְּשׁוּם עֵסֵק מַעֲסָקֵי עוֹלָם-הַזֶּה, רַק בְּעַבּוּדַת ה' כָּל הַיּוֹם, וְזוּה אֵי אֲפִשֶׁר כִּי-אִם שִׁיחֵיהָ נִשְׁפַּע עֲלֵינוּ חֲסֵדוֹ, בְּחִינַת (שֵׁם פְּסוּק ו'): "וְאַתֶּם כִּהְיִי ה' תְּקַרְאוּ", וְאֵי אֲפִשֶׁר לְקַבֵּל הַחֲסֵד כִּי-אִם עַל-יְדֵי הַיִּרְאָה, וְהַיִּרְאָה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַרְצוֹן, עַל-יְדֵי בְּחִינַת מִצַּח הַרְצוֹן וְכוּ', כְּמַבְאֵר כָּל זֶה בְּמַאֲמַר הַנִּלְ, עֵין שֵׁם הַיֵּטֵב, וְעַל-כֵּן עַקֵּר הַיְהִירוֹת תְּלוּי בְּפְאוֹת וְזָקֵן, כִּי עַל יְדֵי זֶה נִתְגַּלְהָה בְּחִינַת הַרְצוֹן, עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַזָּקֵן כְּנ"ל, בְּחִינַת "זָקֵן נְשׂוֹא פָּנִים" כְּנ"ל, וְאֵין זֹכִינ׳ לִירְאָה שֶׁהִיא בְּחִינַת פְּאוֹת כְּנ"ל, וְכַשְׁזֹכִינ׳ לִירְאָה אֵין מְמִילָא שׁוֹפַע הַחֲסֵד, כִּי הַחֲסֵד שׁוֹפַע תְּמִיד, רַק שְׁצָרִיכִין כָּלִי וְצְנוּר לְקַבֵּל עַל יְדוֹ אֵת הַחֲסֵד, כְּמַבְאֵר שֵׁם, עֵין שֵׁם. נִמְצָא, עַל-יְדֵי זָקֵן וּפְאוֹת זֹכִינ׳ לִירְאָה, וְאֵין זֹכִינ׳ לְקַבֵּל שׁוֹפַע הַחֲסֵד, וְאֵין אֵין צָרִיכִין לְעַסֵּק בְּשׁוּם עֵסֵק, כִּי מִתְקַיֵּם הַעוֹלָם בְּחֲסֵדוֹ, וְאֵין יְכוּלִין לְעַסֵּק בְּעַבּוּדַת ה' כָּל הַיּוֹם, וְזוּה עַקֵּר תְּשׁוּקַתְנוּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְהַגִּיעַ לְזוּה. וְעַל-כֵּן עַקֵּר הַיְהִירוֹת תְּלוּי בְּזָקֵן וּפְאוֹת כְּנ"ל, עֵין בְּמַאֲמַר "יְכִיּוּם הַכְּפוּרִים" הַנִּלְ, עֵין שֵׁם הַיֵּטֵב כָּל הַמַּאֲמַר:

הַלְּכָה ג

"לא תקפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך" וכו'. ע"פ המאמר "מישרא דסבינא" וכו', בלקוטי הראשון, סימן ז', ע"פ עין שם כל המאמר מראשו לסופו:

א. וְזוּה בְּחִינַת אֲסוּר גְּלוּחַ הַפְּאוֹת וְהַזָּקֵן, שֶׁהֵם הַשְּׁעָרוֹת הַסְּמוּכִין לְהַפְּנִים, כִּי מִלְכוּת חֻכְמָה תִּתְּאָה, הַנְּאָמַר בְּמַאֲמַר הַנִּלְ, הִיא בְּחִינַת שְׁעָרוֹת, בְּחִינַת שִׁיעוּרָא דְאַתְוִן דְּאוֹרְיָתָא, כְּמַבְאֵר שֵׁם הַיֵּטֵב בְּמַאֲמַר הַנִּלְ, שְׁעַל-יְדֵי אֵלוּ הַשְּׁעָרוֹת שֶׁהֵם

עקר מיקודית תלוי בגלות ופאות

התפשטה הכפירה באשכנז מחמת שוונזים זקנים

הקפת פאת הראש ותזקון פגם ביראה ויברצו

אסור לשחית שערות הזקן והפאות הסמוכות ביותר לאור הפנים

ליקוטי הלכות ♦ ואת העורבים

לקוטי הלכות

הלכות פריון בכור הלכה ד

יורה דעה

רט

היא בחינה שמתחזרין ומקשרין כל הבריאה להמת והתקמה, שהיא בחינת קשירת תפלין שמקשרין עצמן להמת והתקמה, שהיא בחינת תפלין. וזה בחינת תפלין-של-ראש ותפלין-של-יד בנוריע שמאל, שמקשרין יחד 'שלא פסדר' בחינת שמאל לבחינת 'פסדר' לבחינת ראש ומחין כנ"ל.

תפלין של יד ושל ראש - ולקשר שלא פסדר אל פסדר

וזה בחינת מה שיש בשל ראש ארבעה בתים ובשל יד בית אחד, כי איתא שם במאמר הנ"ל, שהדרך שזוכין לקשר 'שלא פסדר' ל'כפסדר', הוא על-ידי בחינת הדרך שעשה משה, דהנינו "אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאל הנך" (תהלים קלט, ח). שימצאו תמיד את ה' יתברך בין בירידה בין בעליה.

שימצאו חסדי יתברך בין בירידה בין בעליה

כי לפעמים פשאים עולה למעלה שוכח בהשם יתברך וכו', וזהו מהמת רבוי אור וכו', ועל-כן צריכין לצמצם האור, בחינת (שמות לג, כב): "ושכתי כפי" הנאמר במלשה וכו'. ועל-כן השל-ראש שהוא מרמו לבחינת אם אסק שמים, על-כן שם הם ארבעה בתים, כי שם מגדל רבוי האור צריכין צמצומים הרבה ביותר, בחינת ארבעה בתים, אבל בשל-יד אין שם רק בית אחד, כי השל-יד נקשר בנוריע שמאל ביד פה - זה בחינת ואציעה שאל הנך, שאפילו בסטרא דשמלא בבחינת יד פה, גם שם יכולין למצא השם יתברך בבחינת ואציעה שאל הנך, על-כן אין שם רק בית אחד, כי שם אין צריכין לצמצם האור כל כך מהמת ששם אור מעט, אדרבא, צריכין לגלותו שם בבחינת ואציעה שאל הנך, על-כן אין שם רק בית אחד כנ"ל.

לפעמים נשכחם עולה למעלה שוכח בהשם יתברך

וזה בחינת אם אסק שמים שם אתה - שם אתה דיקא, שהוא לשון הסתרה והעלמה, הינו כי שם בשמים אם אסק לשם שם אתה, הינו שאתה מתעלם ממני, כי שם אתה ברוח מקום ממני. אבל ואציעה שאל הנך, בחינת "מלא כל הארץ כבודו" (ישעיהו ו, א), כי דיקא למטה יכולין למצא אלהותו בהתגלות יותר אם ידרשוהו שם בבחינת 'הנך'. וכמוכן בדרך רבנו ז"ל במאמר "כי מרחמם ונהגם" (בלקוטי תנינא סימן ט), כי למעלה שואלין "איה מקום כבודו", ולמטה אומרים "מלא כל הארץ כבודו" וכו', עין שם:

דיקא לטפה יכולין למצא אלקותו בהתגלות יותר

ט. ועל-כן עקר פריון בכור הוא דיקא בכבוד לאם, כי האם היא בחינת תנה, אם כל חי, שהיא בחינת 'שלא פסדר', אשר משם נמשכין כל החטאים חס ושלום, כשאין זוכין להתחזר בחינת תנה 'שלא פסדר' לבחינת אדם 'פסדר', בבחינת (תהלים נא, ט): "הן בעוון חוללתי ובחטא חמתני אמי". וזה בחינת (משלי י, א): "בן חכם ישמח אב" דיקא "ובן כסיל תוגת אמו" דיקא, כי מבחינת אב שהוא בחינת אדם 'פסדר' - נמשך החכמה בחינת 'בן חכם', ומבחינת אם תנה 'שלא פסדר' - משם אחיזת הכסילות שאחיותם רק בבחינת 'שלא פסדר'. ועל-כן צריכין לראות להתחזר בחינת תנה 'שלא פסדר' לבחינת 'פסדר'. ועל-כן עקר פריון בכור הוא בכבוד לאם, כדי להתחזר בחינת תנה - אם כל חי, בחינת 'שלא פסדר', לבחינת פסדר, לבחינת חכמה, שזהו בחינת פריון בכור שנותנין להכהן, כנ"ל:

הלכה ד

א. על-פי התורה "ואת הערבים צויתי לכלפלה" (בלקוטי תנינא בסימן ט), עין שם כל התורה היטב:

והבבלי לעניינינו, שהימים טובים הם קוראין ומגליין את הרצון, שהכל מתנהג ברצונו יתברך לבר, ואין שום חייב הטבע כלל, כי בכל הימים טובים עשה השם יתברך עמנו אותות נוראות וכו'. אף יש חיות רעות הדורסים וטורפים שהם חכמי הטבע, שמתגברים בקול שאגתם כנגד קול הקריאה של יום טוב, שרוצים להראות בהחמתם המטעית שהכל על-פי הטבע חס ושלום, וכופרים ברצון וכו'. והכנעתם של אלו החיות רעות חכמי הטבע הוא על-ידי חכם גדול שבקדשה, שכול לקשר כל הרצונות לשרש הרצון, ששם היא בחינת הסתלקות מלשה, פנידוע (זהו יתרו פט), והוא בחינת מצח הרצון, בחינת (שמות כח, ח): "והיה על מצחו לרצון" וכו'.

אף כנגד זה יש בחינת מצח הנחש שהוא שרש חכמת הטבע וכו'. וזה המצח הנחש וניקתו מזקני הדור ממאריכי ימים פשאין בהם שלמות,

הכל מתנהג ברצונו יתברך לבד, ואין שום חייב הטבע כלל

המצח הנחש וניקתו פשאין בהם שלמות

לקוטי הלכות

הלכות פריזן בכור הלכה ד

יורה דעה

פי' זקן - זה קנה חכמה (קדושין לב:), וצריך האדם כל מה שמזקין כל מה שנתוסף ובא לו מימי חייו, להוסיף בכל יום ויום אור קדשה ודעת וכו', אבל כשהקנים המאריכי ימים שבדור פוגמין את מיהן וכו', מזה יונק מצח הנחש וכו'. וזה בחינת (אי"ב יד): "קצר ימים שבע רגז".

והתקון לזה - צדקה, שעל ידי צדקה מתקנין ומעלין פגם נפילת הימים והדעת של הקנים שאינם פראוי וכו', שמשם היה יניקת מצח הנחש. ואז נכנע ונופל מצח הנחש ויכולין לקשר כל הרצונות לשרש הרצון ונכנעים החיות רעות חכמי הטבע.

ואז נשמע קול הקריאה של יום טוב שהכל ברצון הבורא יתברך, ואז נמשך יראה וכו', ועל ידי היראה שופע חסד, בבחינת (במדבר יז: כג): "כי פרח מטה אהרן לבית לוי" וכו'. ועל ידי החסד נתקנים העולם בחסדו לבד וכו' בבחינת (ישעיה סא, ה): "ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו', ואתם כהני ה' תקראו" וכו'. וזהו גדל מעלת הצדקה שהוא קשה מאד בהתחלה וכו'; ע"ז שם כל זה היטב:

ב. וזה בחינת קדשת בכורים, פי עקר התגלות הרצון היה בשעת יציאת מצרים, פי כל הימים טובים שמגלים את הרצון כלם הם זכר ליציאת מצרים, פי אז בשעת יציאת מצרים עשה השם יתברך עמנו נסים ואתות נוראות, ועקר יציאת מצרים היה על ידי מפת בכורות, פי פרעה הכביר את לבו, ולא רצה לשלח את ישראל בכל האותות נוראות שעשה עמו במכות הראשונות, עד שהביא עליו מפת בכורות. וכל זה מחמת התגברות החיות רעות הנ"ל, שהם בחינת חכמי הטבע שכופרים ברצון, ואפלו כשרואין נס ואת נפלא ונורא - הם חותרים להכחישו. וזה בחינת חרטמי מצרים שהיו חכמים גדולים להרע, פי כל יסודות החכמה של המחקרים - כלם נמשכים מחכמת בני קדם שמשם היו חכמת חרטמי מצרים, רק שאז היו יודעים גם חכמת הפשוט ושמות הטמאה, ועכשו נשפח חכמה זאת, ולא נשאר פי אם חכמת הטבע של המחקרים שימשו היסודות שלהם מחכמת בני קדם, כנ"ל.

על ידי צדקה מתקנין פגם החסדים שאינם פראוי

נשמע קול הבורא יום טוב

חכמת הטבע של המחקרים שרשע היסודות שלהם מחכמת בני קדם

השם יתברך הביא על פניה מפת בכורות, וא הכרח להודות שהשם יתברך מנהיג עולמו ברצונו

ואלו החכמים להרע, בחינת חרטמי מצרים, התגברו בכל פעם בחכמתם הרעה להכחיש האותות נוראות שעשה משה במכות הראשונות, פי הם בחינת החיות רעות הנ"ל שמתגברים תמיד לכפר ברצון ולהגביר חכמת הטבע חס ושלום כנ"ל. ועל ידי זה היה כבוד לב פרעה ומאן לשלח את העם עד שהביא עליו השם יתברך מפת בכורות, ואז הכרח להודות על האמת שהשם יתברך מנהיג עולמו ברצונו ושלח את ישראל.

עקר יציאת מצרים על ידי מפת בכורות

פי בכור הוא בחינת ראשית, בחינת דעת [כמו שמבאר במקום אחר (סק"א)]. ועל כן נקראים ישראל 'בכורים', כמו שכתוב (שמות ד, כב): "בני בכרי ישראל". פי כל ישראל כלולים במשה שהוא הדעת כידוע (והר רכ"א), ועל כן נקראו ישראל שבאותו הדור - דור דעה (מחזקת חקת ו), הינו שישיראל הם בחינת בכור, בחינת דעת, שהם יכולים לקשר כל הרצונות לשרש הרצון לבחינת מצח הרצון, שעל ידי זה נכנעים החיות רעות, שהם חכמי הטבע הכופרים ברצון, וכמבאר לעיל, שעל ידי חכמה ודעת דקנשה מקשרים כל הרצונות לשרש הרצון לבחינת מצח הרצון, שעל ידי זה נכנעים החיות רעות כנ"ל. ועל כן היה עקר יציאת מצרים על ידי מפת בכורות, פי אז הכניע והפיל בכור דסטרא אחרא שהיא דעת דסטרא אחרא, דעת וחכמה של החיות רעות חכמי הטבע, והגביר וחזק דעת וחכמה של הקדשה, שהוא בחינת בכור ישראל, פי בכור בחינת דעת, כנ"ל.

בשלמות דעתם מעשיו, פי עשו הוא חזיר היער, בחינת (תהלים סח, לא): "חית קנה", בחינת חיות רעות הנ"ל

ועל כן השתדל מאד יעקב אבינו לקח הבכורה מעשו, פי עשו הוא חזיר היער, בחינת (תהלים סח, לא): "חית קנה", בחינת חיות רעות הנ"ל שהם חכמי הטבע כנ"ל. ועל כן לקח ממנו הבכורה, כדי להכניע ולהפיל דעתו שלא יינק מבחינת בכור שהוא הדעת דקנשה, רק לקח הבכורה לעצמו לזכות בה לזרעו, שיהיו ישראל נקראים 'בכורים', פי עקר הדעת בשלמות בחינת בכורה שיף לישראל, שהם בשלמות דעתם הם מקשרים כל הרצונות לשרש הרצון, שעל ידי זה מכניעים ומפילים החיות רעות בחינת "חית קנה", בחינת עשו, בחינת חכמי הטבע כנ"ל. פי שר של עשו הוא שר של מצרים, כמובא.

לקוטי הלכות

הלכות פדיון בכור הלכה ד

יורה דעה

רי

וְעַל־כֵּן לא יצאו ממצרים עד שהביא עליהם מפת בכורות, שאז נכנע ונפל שר של עשו, בחינת בכור דסטרא אחרא, בחינת דעת דסטרא אחרא של חכמי הטבע, והתגבר בכור דקדושה בחינת דעת של ישראל, שהם מקשרים כל הרצונות לשרש הרצון שהוא בחינת משה שנסתלק לשם, ואז נכנעו החיות רעות הנ"ל, ונשמע קול הקריאה של הרצון, על־ידי כל האותות נוראות שעשה עמו השם־יתברך, ואז הכרח פרעה להודות על האמת - שהכל ברצון הבורא יתברך שמו ולהוציא את ישראל, כי לא היה עוד כח להחיות רעות לשאג כנגד התגלות הרצון שנתגלה אז על־ידי האותות נוראות שעשה אז, מחמת שפכו נפל דעתם ונתגבר ונתעלה דעת דקדושה שהוא בחינת בכורי ישראל שנצלו ונמלטו מבין בכורי מצרים, שעל־ידי־זה נתגלה שעקר הדעת בחינת בכורה הוא רק אצל ישראל. כי בכור דסטרא אחרא בחינת בכורי מצרים - נפלו ומתו כלם, ואז התגבר דעת דקדושה עד שקשרו והעלו כל הרצונות לשרש הרצון, שעל־ידי־זה נפלו כל החיות רעות חכמי הטבע, ואז הכרח פרעה להודות ברצון, ואז שלח את בני ישראל, כנ"ל:

נכנע ונפל שר של עשו, בחינת בכור דסטרא אחרא

ק"ל:). והזקן דקדושה, הוא דיקא צריך לקבל כל הצדקות של ישראל, ועל־ידי־זה עקר התקון, דהינו להכניע מצח הנחש שיונק מהזקנים הפגומים וכו'. כי כשנותנין חס ושלום הצדקה להזקנים הפגומים הנ"ל, אזי נתגדל חס ושלום הפגם יותר, כי מתגבר יותר מצח הנחש חס ושלום, מאחר שנתן כח וחיות להזקנים הפגומים הנ"ל.

לכשם שיזכר שתייע הצדקה שלו להזקנים דקדושה — (דמיה יח, כג) — 'הכשילים בעניים שאינם מהזקנים' (בבא קמא טז:), שהם הזקנים הפגומים הנ"ל. וזהו: 'בעת אפך' דיקא, כי הם בבחינת אף ורגז הפך הרצון, בחינת "קצר ימים שבע רגז" כנ"ל. על־כן צריכין לבקש מאד מהשם־יתברך שיזכה שתייע הצדקה שלו להזקנים דקדושה, שהם מוסיפין דעת וקדושה בכל יום ויום, ואז דיקא נכנע מצח הנחש, מאחר שמגביר הזקן דקדושה על הזקנים דסטרא אחרא, ואז מעלה כל החיות והימים הנפולים של הזקנים הפגומים שמהם היה ניצת מצח הנחש כנ"ל, ואז נכנע מצח הנחש ומאיר מצח הרצון ונתגלה שהכל מתנהג ברצון הבורא יתברך שמו כנ"ל.

הפדיון בכור שצריכין לתן לכסו דיקא

וְזֶה בחינת הפדיון בכור שצריכין לתן לכהן דיקא, כי הכהן הוא בחינת זקן דקדושה כנ"ל, שאילו דיקא צריכין לתן הפדיון, שהוא בחינת צדקה, כדי להכניע מצח הנחש כדי לגלות הרצון כנ"ל, ועל־כן נקרא 'פדיון', כי הוא פדיון ממש, שהוא המתקת הדינים, כי ממתיקין ומבטלין תקף הדין והרגז בחינת מצח הנחש, שהוא בחינת "קצר ימים שבע רגז", ומאירין וממשיכין הארת הרצון שהוא רחמים וחסדים גדולים, כי על־ידי־זה מתנהג העולם בתקוה בבחינת (תהלים פט, א): "עולם חסד יבנה", בחינת (ישעיה סא, א): "ואתם כהני ה' תקראו", כנ"ל:

ג. **וְעַל־כֵּן** אז נתקדשו בכורות לתנם לכהן, כי הכהן הוא בחינת מצח הרצון, כי כל הכהנים קדושים בקדושתו של אהרן, שנאמר בו (שמות כה, לח): "ויהיה על מצחו לרצון". ועל־כן הבכור שהוא בחינת הדעת - צריכין לתנו ולקשרו להכהן, כדי שיהיה הדעת מקשר וכלול תמיד בבחינת מצח הרצון, שהוא בחינת כהן, כדי לקשר על־ידי־זה כל הרצונות בשרש הרצון וכו', כנ"ל.

הכפון הוא בחינת מצח הרצון

וְזֶה בחינת פדיון בכור שצריכין לפדותו בכסף, כי הכסף שנותנין בעד הבכור לכהן - זה בחינת צדקה שהוא עקר התקון, כי עקר התקון על־ידי צדקה, שמתקן פגם נפילת הימים של הזקנים שאינם כראוי וכו', כנ"ל. ועל־כן צריכין לתן הפדיון שהוא הצדקה להכהן, כי הכהן הוא בחינת זקן דקדושה, בחינת (תהלים קלג, ב): "כשמן שטוב על הראש ירד על הזקן זקן אהרן", בחינת דיקנא דכהנא רבא (זהר ח"ג

צריכין לתן הפדיון שהוא הצדקה לכהן

פדיון בכור לתקון פגם ונפילת ימי הזקנים שאינם כראוי

ד. **וְעַל־כֵּן** נפדה הבכור מן חדש, כמו שכתוב (במדבר יח, טז): "ופדויו מן חדש תפדה" וכו'. כי עקר פדיון בכור הוא לתקן פגם נפילת הימים של הזקנים שאינם כראוי, שנתתקן על־ידי הפדיון מכהן שהוא בחינת צדקה לזקנים דקדושה כנ"ל. ואז

לקוטי הלכות הלכות פדיון בכור הלכה ר יורה דעה

ממשיכין קדשת הזקנה דקדשה, שהיא הקדשה של הצדיקים אמתים זקנים דקדשה, שרק הם נקראים זקנים, בחינת זקן – זה קנה חכמה, כי הם מוסיפים קדשה וחכמה ורעת בכל יום ויום, כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל.

וזה בחינת קדשת הבכור, כי בכור הוא ראשית, לשון התחלה וראשית, שזה עקר הקדשה של איש הישראלי, שצריך להתגבר להתחדש בכל יום להתחיל בכל יום מחדש ממש, ולא יפול לעולם לידי זקנה ושיבה דסטרא אחרא, דהינו שלא יהיה נזקן חס ושלום בעבודתו ובמעשיו, הן טובים הן רעים חס ושלום, רק צריך להתחדש בכל יום פאלו היום נולד, כמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן נא) בעת שגלה התורה הזאת, שאסור לאדם להיות זקן, אפילו צדיק וחסיד אסור להיות זקן בעבודתו, רק להתחיל בכל פעם מחדש, מכל שכן הקטנים במעלה, מכל שכן הגרועים ממש, שבודאי אסור להם באסור חמור להיות בעיניהם פזקנים, פאלו הם כבר זקנים במעשיהם הרעים חס ושלום, ואי אפשר להם לשוב עוד חס ושלום, רק צריכין להתגבר בכל יום מחדש ולשכח כל העבר, רק פאלו נולדו היום מחדש.

וזה עקר זקנה דקדשה פשמתחילין בכל יום מחדש ומוסיפים בכל יום קדשה ורעת ועל-כן נקראין כל ישראל בכורים, כמו שכתוב (שמות ה. כב): "בני בכרי ישראל". כי זה עקר קדשת ישראל - שלא יהיו זקנים דסטרא אחרא חס ושלום, שנמשכין מפלג זקן וכסיל שהם בחינת "קצר ימים שבע רגז", רק יתחדשו בכל יום פאלו נולדו היום, שזהו בחינת בכור, בחינת ראשית והתחלה בכל פעם, שזהו עקר הזקנה דקדשה הנ"ל. ועל-כן נפדה הבכור מן חדש, כי בכל חדש מתחדשת הלכנה וישראל מונין ללכנה, כי זה עקר קדשת ישראל שהם מתחדשים בכל פעם כמו הלכנה, ועל-כן הם עתידים להתחדש כמותה, כי כל אחד כמו שהתגבר לחדש עצמו בכל פעם, כמו כן יזכה לעתיד לחדש נפשו לטובה בבחינת (תהלים קג. ה): "תתחדש כנשר נעורכי".

ועל-כן עקר קדשת ראש חדש הוא על-ידי הזקנים דקדשה שיוצעים סוד העבור שהם קובעין החדשים,

צריך להתחדש ולא להיות יסור במעשיו

עקר קדשת ישראל - שלא יהיו זקנים דסטרא אחרא

כי זקנים דקדשה בחינת זקן - זה קנה חכמה, הם בבחינת התחדשות בכל פעם בקדשתו ועבודתו יחברו, שזהו בחינת קדשת ראש חדש שהיא חדוש הלכנה שהוא סוד העבור שלא נמסר אלא לזקנים הנ"ל, בחינת זקן - זה קנה חכמה, בחינת (דברים ה. ט): "כי היא חכמתכם ובינתכם" וכו'.

ועל-כן נפדה הבכור מן חדש, כי זה עקר הפדיון עקר קדשת הבכור, בבחינת חדש, להתחדש בכל פעם, שזהו בחינת קדשת הזקן דקדשה, שבשכיל זה בא הפדיון, שהוא בחינת צדקה, כדי להעלות הימים הנפולים של הזקנים שאינם פראוי, שנפלו לבחינת זקנה דסטרא אחרא, שאינם מוסיפים קדשה בכל יום, ולמשיך קדשת הזקן דקדשה שמתחדש בכל יום שזהו בחינת בכור, בחינת ראשית והתחלה, בחינת 'בני בכרי ישראל' הנ"ל, שעל-ידיה נכנע מצח הנחש ונתגלה מצח הרצון, שעל-ידיה נשמע קול הקריאה של הרצון וכו', הנ"ל.

וזה בחינת תפלין שהם במצח, כדי לגלות מצח הרצון, לקשר התגלות הרצון שנתגלה ביציאת מצרים - לקשרו לבחינת מצח הרצון, כי הפרשיות של תפלין מדברים מיציאת מצרים ושהפל ברצונו יתברך, ועל-כן פרשה ראשונה היא (שמות יג. ט): "קדש לי כל בכור" - כי זה עקר בחינת תפלין, שהם בחינת התחדשות המחין בכל יום פאלו נולד היום, שזהו בחינת בכור בחינת ראשית, וכנ"ל. ועין בהלכות תפלין (הלכה ה) על-פי התורה של 'אריכת אפים' (סימן קנח), ועל-פי המעשה של העור וכו' - שם מבאר כל ענין זה באריכות נפלא, עין שם:

ה. **וענין** החמשה שקלים של הפדיון, יש לרמוז שהם כנגד החמשה תקונים המבארים בהתורה הזאת, כי מבאר שם, שעל-ידי הצדקה מעלין ומתקנין פגם נפילת הימים של הזקנים שאינם פראוי, ואזי נכנע ונפיל מצח הנחש שיונק משם, וזה בחינת תקון אחר. ואז מתגבר ומאיר האור של הזקנים דקדשה שהם בחינת מצח הרצון, וזה בחינת

נכנע מצח הנחש ונתגלה מצח הרצון

תפלין שהם בפנות כדי לקלות מצח הרצון

ה' שקלים של הפדיון כנגד ח' תקונים

התחדשות בכל פעם בחינתו ועבודתו יחוד

ליקוטי הלכות ♦ ואת העזרבים

לקוטי הלכות

הלכות פריון בכור הלכה ה

יורה דעה

ריא

תקון שני. ואז יכולים החכמים לקשר כל הרצונות לשרש הרצון ונתגלה הרצון בעולם שהכל מתנהג ברצונו יתברך לבד, וזה בחינת תקון שלישי. ועל ידי הרצון נמשך יראה, וזהו בחינת תקון רביעי. ועל ידי היראה נעשה כלי לקבל החסד, ואז מתקנים כל מלאכת מעשה בראשית בחסדו יתברך לבד, וזהו בחינת תקון חמשי. וכל אלו החמשה תקונים נמשכים ונתתקנים על ידי הצדקה שמתקנת את הזקנים שאינם פראוי וכי, שעל ידי זה נתתקן כל אלו התקונים, כמבאר בהתורה הנ"ל. ועל-כן הצדקה בחינת הא [כמבאר במקום אחר (בסימן טו)], וזהו בחינת החמשה שקלים של פריון בכור וכנ"ל.

נמצא, שעקר קדשת בכור לכהן כדו לגלות מצח הרצון, כדו לקשר כל הרצונות לשם, כדו לגלות הארת הרצון, להודיע בעולם שאין שום חיוב הטבעי ללל רק הכל מתנהג ברצונו יתברך לבד כנ"ל.

וזה שאיתא בשלחן ערוך (יורה דעה סימן שה): **שמשויצא הפדחת הרי הוא פלווד. כי עקר הלכה תלוי בהפדחת שהוא המצח, כי עקר כל ההולדות שבעולם הם בשביל לגלות הרצון בעולם, כי בשביל זה השם יתברך מקים העולם ומחדש בכל יום מעשה בראשית, ונותן כח וחיות להוליד מדור לדור, הכל כדו לגלות אלהותו בעולם, כמו שכתוב (תהלים קמה, ט): "דור לדור ישבח מעשיך וגבורתיך יגידו" - שידעו ויודיעו זה לזה מעשי ה' וגבורותיו שברא הכל ברצונו ומנהיג ומקים הכל ברצונו. ועל-כן צריכין לקדש הבכור שהוא הולדה הראשונה וכל ההולדות נמשכין אחריו, כדו שעל ידי זה תגלה שהכל ברצון הבורא יתברך כנ"ל. ועל-כן עקר ההולדה תלוי בהמצח, כי שרש הרצון במצח בחינת מצח הרצון וכי, כנ"ל:**

הלכה ה

א. **ע"פ התורה** "כי מרתמם ונהגם" בליקוטי תנאים סימן ז, עין שם:

מבאר שם, שעקר החיוב מה שהאדם מחיב להשאיר אחריו בנים בשביל קיום העולם, העקר הוא להשתדל להעמיד בנים בעלי דעה שידעו את השם יתברך וכי, עין שם מענין בן ותלמיד, שעל ידם נשאר דעתו בעולם שזה עקר השארתו, כי אין נשאר מהאדם אחר מותו שום דבר כי אם הדעת שהאיר בבנים ותלמידים וכי, עין שם כל זה היטב.

ומבאר שם, שעל ידי כלליות בן ותלמיד, על ידי זה מי שהוא איש חיל יכול לקבל בעת האכילה הארת הרצון וכי, כי עקר הפרנסה נמשך מים החכמה שנמשך על ידי בן ותלמיד וכי, עין שם כל זה היטב:

ב. **וזה בחינת מצות קדשת בכור לתנו לכהן ולפדותו ממנו בכסף, כי כשנולד בן לאדם - צריכין להשתדל שיהיה נמשך עליו הארת הדעת הקדוש הנ"ל, שהוא הדעת של הרב דקדשה המאיר בבן ותלמיד, כי זה עקר מצות הולדת הבן כנ"ל. ועקר הוא הבן בכור שהוא הולדה ראשונה, שכל ההולדות נמשכין אחריו, כמובא. ועל-כן צריך האב להמשיך קדשת הדעת הנ"ל על הבן הבכור, על-כן צריך לתנו לכהן ולפדותו ממנו, כי הנהן הוא בחינת הרב הנ"ל שמאיר בבן ותלמיד, כמו שמבאר שם (אות ט). ועל-כן על ידי הנהן נמשך על הבן קדשת הדעת הנ"ל, שזה עקר חיות הבן וקיימו, כי בלא זה אינו נקרא בשם 'אדם' כלל, כמו שמבאר שם:**

ג. **ועל-כן צריכין לפדותו מן הנהן בכסף, כי מבאר שם, שעקר הפרנסה נמשך מהדעת של בן ותלמיד. ועל-כן יכולין לקבל בעת האכילה הארת הרצון וכי. ועל-כן חייבים כל ישראל לתן להכהן מתנות קנה מכל אכילתם, וקדם שמפרישין המתנות אסור לאכל מהתבואה וכי, כי כל האכילה והפרנסה נמשך מהכהן שפולט מהארת בן ותלמיד כנ"ל. ועל-כן נצטוו הכהנים לברך את ישראל להשפיע להם פרנסה וצשירות, כמו שכתוב (במדבר ו, כד): וברכך ה', ודרשו רבותינו ז"ל (במדבר רבה יא, ה): 'בממון'. כי כל הממון והפרנסה נמשך מהכהן.**

להודיע בעולם שאין חיוב הטבעי רק הפל מתנהג ברצונו יתברך לבד

עקר ההולדה הוא גלות תרצו, ולכו תלוי בפדחת בחינת מצח הרצון

להשתדל להעמיד בנים בעלי דעה שידעו את השם יתברך

צריך האב להמשיך קדשת הדעת על הבן הבכור

עקר הפרנסה נמשך מהדעת של בן ותלמיד

לקוטי הלכות

הלכות תרומות ומעשרות ב

יורה דעה

רנ

(בראשית כט, לה): "הפעם ילך אישי אלי", הינו שהיא בחינת הדבור המחר רוח דלעלא ורוח דלתתא, כי הוא ממצע בין שניהם וכלול משניהם, וכמובא בדברי רבנו גרו' ז"ל (בסימן יא): שהדבור נקרא צפרתא דקאי וכו', דרישיה מטי עד צית שמאי וקרסליה במאי למטה (בבא בתרא עג:). כי הדבור כלול מלמעלה ומלמטה, כי הוא מוציא מכח אל הפעל, שזה עקר הבריאה, כמו שמבאר שם:

ועל-כן נקרא הדבור הקדוש של בחינת לשון הקדש - פי שנים, כמו שמבאר רבנו (בסימן ט), בבחינת "ויהי נא פי שנים ברוחך", כמו שמבאר שם, כי הוא פי שנים ממש, כי כלול משני הרוחות הנ"ל כנ"ל.

ועל-כן נתנו חכמים שעור לתרומה ראשונה תרי ממאה (תרומות ד, א), כי הרוח דלעלא כלול משתי הרוחות, כי זה כלל שהעליון כלול מהתחתון, כי ההשתלשלות מראשית המחשבה שהוא בחינת רוח דלעלא - עד סוף המעשה שהוא הרוח דלתתא, הוא עד בחינת מאה, בבחינת: 'אל תקרי מה אלא מאה', שזה בחינת מאה ברכות (מנחות מג: וברש"י שם), כנ"ל, שזה בחינת מעשר מן המעשר שהוא חלק ממאה כנ"ל, ועל-כן הרוח דלעלא שהוא כלול משתי הרוחות - הוא פי שנים פתחתון, הינו תרי ממאה, כי הוא כלול משניהם, כנ"ל.

ובאמת מעקר הדין מדאורייתא אין לתרומה ראשונה שום שעור, כי שם למעלה מן השעור והמדה כנ"ל, רק חכמים נתנו לו שעור על שם סופו, כי סופו להשתלשל עד למטה עד סוף המעשה, כי סוף מעשה במחשבה תחלה. ועל-כן שעורו תרי ממאה, כי הוא כלול משניהם בבחינת סוף מעשה במחשבה תחלה, כמובא שם במאמר 'ויהי נא פי שנים' הנ"ל, עין שם. ועל-כן שני התרומות לכהן, פי הכהן הוא בבחינת חכמה פמובא, שמשם הוא בחינת שמי הרוחות, בבחינת "כלם בחכמה עשית".

ועל-ידי אלו המתנות הנ"ל, על-ידי זה מרימין ומעלין התבואה ומתקנין אותה כאלו בוראין אותה מתדש, כי ממשיכין לה החיות מן הקדשה מתחלת המחשבה עד סוף המעשה כנ"ל.

ואזי התבואה נתקדשה בקדשת שלמות לשון הקדש שהוא בחינת פי שנים, שעל ידו נברא העולם וכל אשר בה.

ועל-כן מקרישין אחר-כך מעשר שני - זה בחינת שלמות לשון הקדש על-ידי תרגום, כי המעשר שני הוא בבחינת תרגום, שהוא סמוך אל הקדשה, ונאכל לזרים, והוא ממצע בין מתנות כהנה שהם קדש לגמרי, ובין שאר התבואה הנאכלת לזרים. ועקר מצותו הוא רק העלותו לירושלים עיר הקדש, שהיא בחינת מלכות פה, בחינת לשון הקדש, ולאכלו שם. שעל-ידי זה עולה הטוב שבפתגום ללשון הקדש והרע נכנע. ואזי התרה התבואה באכילה לישראל, כי נכנע הרע על-ידי בחינת שלמות לשון הקדש על-ידי התרגום כנ"ל, עין לעיל בהלכות ערלה (הלכה א), שם מבאר קצת יותר בחינת מעשר שני, כי הוא בחינת נטע רבעי, שהוא בחינת לשון תרגום המשלים לשון הקדש על-ידי שנאכל בירושלים, כנ"ל:

הקדמה ב

על-פי המאמר 'ויכיום הכבורים' המתחיל 'ואת העורבים צויתי לכלבדך' וכו', המדבר מצדקה ב'לקוטי תנינא סימן ד', וכן עין שם היטב.

שעל-ידי צדקה מעלין ומתקנין פגם הדעת של זקני הדור שאין להם שלמות, ועל-ידי זה מכניעין מצח הנחש ומתגבר מצח הרצון, ואזי נשמע קול הקריאה של יום טוב וכו', ואזי נתגלה הרצון, ועל-ידי התגלות הרצון נעשה יראה, ועל-ידי היראה נעשה כלי לקבל את החסד. ואזי כששופע החסד - אין צריכין לעשות שום מלאכה ומשא ומתן, כי נתקנים העולם בחסדו, ואזי נתקנים (ושעיה סא, ה'): 'ועמדו זרים ורעו צאנכם ובני נצר אפריכם וכרמיכם, ואתם פהני ה' תקראו', 'כהני ה' דיקא, בחינת חסד וכו'. וכל זה נעשה על-ידי הצדקה. נמצא שתועלת הצדקה גדול מאד, פי על ידה אין צריכין לעשות שום עסק ומלאכה כנ"ל, כי העסקים והמלאכות שהם בשביל צרכי הגוף הם מבטלין מאד מעבודתו יתברך, ואף-על-פי שהם גם

לשון הקדש נקרא יפי שנים

הרוח דלעלא כלול משתי הרוחות

שעורו תרי ממאה, כי כלול משניהם סוף מעשה במחשבה תחלה

ממשיכין החיות מתחלת המחשבה עד סוף המעשה

ענין מעשר שני שפעליו ויובליו בירושלים

תועלת הצדקה שבאמצעותה אין צורך לשום מלאכה וכו'

לקוטי הלכות

הלכות תרומות ומעשרות ג

יורה דעה

פן עבודת הבורא וכו' וכו', אף-על-פי-כן פשוטפ
חסדו ותברך - אין צריכין לשום עסק ומלאכה וכו'
כנ"ל, ע"ן שם כל זה היטב:

עליו
למשיר על
עמנו הנהגת
לעתי לבוא

והנהגה אנו צריכין להמשיך עלינו תמיד ההנהגה זו
של לעתיד לבא, שאז יתקיים העולם בחסדו
ולא יצטרכו לעשות שום עסק ומלאכה, כי הל"ט
מלאכות, אף-על-פי שהם גם פן עבודת הבורא,
כמבאר שם במאמר הנ"ל, אף-על-פי-כן הם סכנה
גדולה, וצריכים ברור גדול מאד שיהיה בקדושה, כי
עקר זהמת הנחש - הוא נאחו מל"ט מלאכות כידוע
וכמבאר בדברי רבנו ז"ל בכמה מקומות (סימנים לה, נו).

צריכין להשתדל לזכות להנהגה של לעתיד שיתקיים
העולם בחסדו, ואז יתבטלו הל"ט מלאכות לגמרי
מישראל, כמו שכתוב (ישעיה סא, ה): "ועמדו זרים"
וכו'. ואז יתבטל זהמת הנחש לגמרי, ובשביל זה אנו
צריכים לברר כל הדברים מבחינת הל"ט מלאכות,
שהיא בחינת ההנהגה של עכשו:

הלכה ג

על פי המאמר "יתן עו למלכו" וכו'
בלקוטי הראשון בסיומן עח, ע"ן שם:

אותיות
התורה
יכולות
להיכל
מתבערת כל
היוף

א. והיוצא משם לענינו, כי על-ידי הדבור דקדושה
בתורה הקדושה על-ידי זה מקורין
חמימות הלב שלא ישרף את האדם חס ושלום,
בבחינת מה שאימת ביהר הקדוש (תקני זר, תקני יב,
כח): 'אלמלא כנפי ראה דנשבי על לבא הוי לבא
אוקיד כל גופא'. כנפי ראה זה בחינת התורה, ששם
רוח אלקים מרחפת לקרר חמימות הלב דלא יוקיד
כל גופא חס ושלום, בבחינת (בראשית א, ב): "ורוח
אלקים מרחפת על פני המים", כי ראה דא מ"א
דאיהו אורייתא, כי כשהאיש הישראלי בוער בלבו
להשם-יתברך - היה לכל לאוקיד כל גופא, כי תבערת
הלב של איש הישראלי להשם-יתברך הוא בלי
שעור, עד שמגדל התלהבות היה אפשר לאוקיד כל
גופא, אבל כשתלבש באותיות התורה, על-ידי-זה
מקור לבו על-ידי דבורי התורה שהוא כנפי ראה
דנשכא על לבא וכו' כנ"ל. וכן חס ושלום להפך,
כשבוער חס ושלום אל תאזן עולם הזה - היה גם
פן אוקיד כל גופא חס ושלום. אבל על-ידי דבורי
התורה הקדושה נצל מתבערת הלב, כי התורה הוא
בבחינת כנפי ראה דנשבי על לבא דלא יוקיד כל
גופא חס ושלום, הן על-ידי רבוי התלהבות ומבערת
הלב להשם-יתברך חוץ מהשעור, הן על-ידי רבוי
תבערת הלב אל התאות, כי התורה מרמז על הלב
ומציל משניהם וכו', כנ"ל:

ואפשר שזה גם פן בכלל דברי רבנו ז"ל, שבאר
שם במאמר הנ"ל בעצם מעלת הצדקה,
שעל ידה זוכין לתנהגה של לעתיד שיתקיים העולם
בחסדו, ולא יצטרכו לשום עסק ומלאכה מל"ט
מלאכות, ובאר שם בתחלת המאמר: אף על-פי שהם
גם פן עבודת הבורא, כי ל"ט מלאכות הם בחינת
מלאכת המשכן וכו' אף-על-פי-כן אם היה שופע
עלינו חסדו לא היינו צריכים לכל זה וכו', ע"ן שם
היטב.

על ידי צדקה
זוכים
להנהגה
שעל-ידי

ולכאורה קשה קצת בדבריו, מה תרין על הקשיא
שהקשה בעצמו על דבריו - אף-על-פי
שהם גם פן עבודת הבורא, ואם פן מה אכפת לן
שאנו צריכין לעסק במלאכות ומשא ומתן מאחר
שהם גם פן עבודת הבורא יתברך, ומה זה התרוץ
על קשיא זה מה שסיים אף-על-פי-כן אם היה שופע
חסדו לא היינו צריכים לכל זה וכו', ע"ן שם. כי עדין
קשה, ומה אכפת לן אם אנו צריכים לזה לעסק
במלאכות ומשא ומתן - מאחר שהם גם פן עבודת
הבורא?

מה אכפת לנו
לעסק במשא
ומתן אם הם
עבודת
הבורא?

אף באמת פונתו, כי בודאי אף-על-פי שהעסקים הם
גם פן עבודת הבורא, אף-על-פי-כן בודאי
העבודה של תורה ותפלה ודבקות הבורא יתברך כמו
שהיה לעתיד - הוא בודאי גבה ביותר מהעבודה של
קיום העולם, והינו העבודה שיש בעסק הל"ט
מלאכות, ובפרט על-פי הנ"ל, שהל"ט מלאכות הם
סכנה גדולה מחמת שנאחו שם זהמת הנחש. על-פן

עבודת תורה
ותפלה
שעל-ידי -
גבה ביותר
מעבודת
קיום העולם

ב. וזה בחינת תרומה ומעשר לכהן ולוי. כי באמת
צריכין לזהר מזה מאד משני מיני תבערת
הלב הנ"ל, כי גם כשבוער הלב להשם-יתברך חוץ
מהמדה - גם זה אינו טוב, כי על-ידי-זה יכול לפל

צריכין לזהר
מאד משני
מיני תבערת
הלב

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

ועל-כן אינו משתעבד בלא קנין, שהוא קיום כל דבר וכו', וכנ"ל:

אצל חברו - אתר-כף הוא נעשה נותן, כי חוזר ושולח לחברו. נמצא, שהמקבל הנותן שוין, וזה בחינת השויו אשה לאיש וכו', וכנ"ל. וזה בחינת הלואת גמילות חסד וכנ"ל, וזה עקר התקון, בחינת 'יהיה אור הלכנה כאור החמה'. ברור ה' לַעֲוֹבִים, אֲמֵן וְאֲמֵן:

תפלת דוד להציל מסטרא דמואט שהיה סמוך לשם

ח. וְדוֹד הַמְלֶכֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, שֶׁהָיָה מִדְתּוֹ אֲמוּנָה, בְּחֵינָה מַלְכוּת, וְהַשְּׁתַדֵּל תְּמִיד לְהַעֲלוֹת בְּחֵינָה הַרְגֵלִין, בְּבַחֲינָה (תהלים כו, יב): "רַגְלֵי עֲמֶדָה בְּמִישׁוֹר", וְכָל תַּפְלֹתוֹ הָיָה תְּמִיד לְהַצִּיל מִסְטָרָא דְמוֹתָא שֶׁהָיָה סְמוּךְ לְשָׁם, בְּבַחֲינָה (שמואל-א ב, א): "כַּפְשֵׁעַ בִּינִי" וכו', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים קיח, ז): "לֹא אֲמוֹת כִּי אֲחִיזָה" וכו'. וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה, וְכַמוּבָא בַּסְּפָרִים, עַל-כֵּן בִּקֵּשׁ דָּוִד (שם קט, קכב): "עֲרַב עִבְדְּךָ לְטוֹב". כִּי הָיָה צָרִיךְ בְּחֵינָה עֲרֻבוֹת לְהַצִּיל מִבְּחֵינָה סְטָרָא דְמוֹתָא, מִבְּחֵינָה "רַגְלֵי יְרֹדוֹת" וכו', וְעַל-כֵּן בִּקֵּשׁ מִהַשֵּׁם יְתִבְרַךְ: "עֲרַב עִבְדְּךָ לְטוֹב" וכו'; כִּי עֲקָר עֲרֻבוֹת הוּא בְּבַחֲינָה זו, שֶׁהוּא עֲרַב, שְׁלֹא יִהְיֶה נֶשְׁקַע בְּחֵינָה הַתְּאָרָה הַנִּלְדָּה וְנִשְׁיַב בְּרַגְלֵינוּ, בְּבַחֲינָה "רַגְלֵי יְרֹדוֹת" וכו', וְכַנ"ל. וְעַל-כֵּן בִּקֵּשׁ דָּוִד הַמְלֶכֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, שֶׁהַשֵּׁם יְתִבְרַךְ בְּעֲצֻמוֹ, כְּבִיכּוֹל, יִהְיֶה עֲרַב בְּעֵדוֹ הַצִּילוֹ מִשָּׁם, וְכַנ"ל:

הלכה ג

ערב בשעת מתן מעות - משתעבד בלא קנין, שלא בשעת מתן מעות - אינו משתעבד אלא בקנין (סימן קכט, טעמים א"ב).

ענין ערבות על-פי המאמר "וביום הבכורים - ואת הערבים צויתי לכלכלך" וכו', בלקוטי תניינא (בסימן ד, ג) עין שם כל המאמר:

להרגיל את עצמו לכסף ולהשתוקק ולהתגעגע בכל עת להשם יתברך

א. כִּי עֲקָר הוּא הַרְצוֹן, שֶׁצָרִיךְ הָאָדָם לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמוֹ לְכֶסֶף וּלְהִשְׁתַּוֵּקֵק וּלְהִתְגַעְגַע בְּכָל עַת לְהִשָּׁם יְתִבְרַךְ וּלְתוֹרָתוֹ וּמִצְוֹתָיו, וּלְהַשְׁתַּדֵּל תְּמִיד שִׁיְהִי לוֹ רְצוֹנוֹת טוֹבִים חֲזָקִים דְּקָדְשָׁה. וְכַמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל בְּשִׁיתָחוּ הַקְדוּשָׁה עִמָּנוּ בְּאוֹתָהּ הַעַת שֶׁגִּלָּה הַתּוֹרָה הַנִּזְלָה, כִּי אַז שָׁמַעְנוּ הַשִּׁיתָה הַקְדוּשָׁה הַנִּדְרָפְסָת בְּהִשְׁתִּיחוֹת הַר"ן (סימן נא) הַמִּתְחַלֵּל: 'עוֹלָם הָיָה אֵינוֹ כְּלוֹם, שֶׁמִּבְּאֵר שָׁם עֲצָם מַעֲלֵת הַרְצוֹן אֶל הַקְדוּשָׁה, כִּי אָמַר רַבְּנּוּ ז"ל שֶׁעָקָר עֲבוֹדַת ה' הוּא הַרְצוֹן, כִּי לְעַבֵּד ה' אֵינוֹ יוֹדֵעַ מִי הוּא זֶה שִׁיּוּכֵל לֹמַר שִׁיעֲבַד הַשֵּׁם יְתִבְרַךְ, וְאִפְלוּ מֵלֶאֱפֹר וְשָׂרָף אֵינוֹ יְכוֹל לְהִתְפָּאֵר שִׁיּוּכֵל לְעַבֵּד ה' וכו', רַק הַעֲקָר הוּא הַרְצוֹן לְהַשֵּׁם יְתִבְרַךְ, וְאִף-עַל-פִּי שֶׁנִּדְמָה שֶׁהִכַּל רוֹצִים לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יְתִבְרַךְ, כִּי הִכַּל חַפְצִים לִירְאָה אֶת שָׁמַךְ, אִף-עַל-פִּי-כֵן, לֹא מִבְּעֵינָא שְׂאִין אָדָם אֶחָד דּוֹמָה לְחִבְרוֹ בְּעִנְיַן הַרְצוֹן, כִּי אִם גַּם בְּאָדָם אֶחָד אֵין יוֹם אֶחָד דּוֹמָה לְחִבְרוֹ בְּעִנְיַן הַרְצוֹן וכו', כְּמִבְּאֵר שָׁם, עֵין שָׁם. וְכֵן דִּבֵּר מִזְּה רַבְּנּוּ ז"ל כְּמָה פְּעָמִים בְּכַמְּהָ לְשׁוֹנוֹת, שֶׁהַעֲקָר הוּא רַק הַרְצוֹן וְהַפְּסוּפִין, שֶׁיִּרְצָה וְיִכְסֹף תְּמִיד בְּרַצוֹן חֲזָק לְעִשׂוֹת רְצוֹנוֹ יְתִבְרַךְ בְּאֵמֶת, וְאִם אִף-עַל-פִּי-כֵן, אֵינוֹ זוֹכֵה, מֵהַ לְעִשׂוֹת? וְיִתְגַבֵּר לְבָלֵי לְהַפְסִיק וּלְכַשֵּׁל הַרְצוֹן, חֵס וְשְׁלוֹם, רַק יִרְצָה יוֹתֵר בְּרְצוֹנוֹת חֲזָקִים יוֹתֵר, וְיִתְגַבֵּר בְּרַצוֹן חֲזָק וְכַסּוּפִין גְּדוֹלִים לְה' יְתִבְרַךְ תְּמִיד בְּכָל עַת לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הַעֲקָר הוּא הַרְצוֹן:

שיר ליעזר

ט. רוח נדיבה של צדקה וגמילות חסד הוא בחינת רוח הצדיק הנשיב בידיו ורגליו, שהם בחינת מרדכי ואסתר וכו', עין שם. ועל-כן המן הרשע שרצה לבטל, חס ושלום, הארה זו, על-כן אמר (אסתר ג, ט): 'ועשת אלפי כפר כסף' וכו', כדי לבטל השקלים של ישראל, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (מגלה יג), דהינו כדי לבטל כח הצדקה של ישראל, שעל-ידה מאיר הרוח הצדיק בידיו ורגליו, שהם מרדכי ואסתר, שרצה לבטל כח הארתם.

חסו רצה לבטל את כח הצדקה של ישראל

ועל-כן כשזכו להפילו, צווי לקיים בפורים (שם ט, כב): ומשלה מנות איש לרעהו ומתנות לאבניו - זה בחינת תקון הנ"ל הנעשה על-ידי צדקה וגמילות חסד. כי מתנות לאבניו זה צדקה, שעל-ידיה מעלים את העני מבחינת 'נטיה רגליו' וכו', וכנ"ל, אבל צריכין גם-כן שיהיה בחינת 'השוו אשה לאיש' וכו', וכנ"ל, לבטל בחינת מקבל, רק יהיו שניהם שוין, וזה נעשה על-ידי בחינת ומשלח מנות איש לרעהו, כי זה שולח לזה, וזה לזה. נמצא, שכל אחד שהוא בחינת מקבל

כל אחד שהוא בחינת מקבל אצל חברו - אתר

ליקוטי הלכות ♦ ואת העורבים

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

קיא

ב. כי באמת עקר התכלית הטוב של הנשמה הקדושה הוא שתזכה לתכלית שלמות הרצון, שהוא בחינת רצון שברצונות, שתזכה הנשמה שיהיה לה רצונות חזקים אמתיים להשם יתברך עד שתזכה להכלל ברעוא דרעיון, שהוא רצון שברצונות, שזהו השלמות והמעלה העליונה מכל המעלות, כמו שמצינו שמושה רבנו, עליו השלום, שהוא מבחר מין האנושי, ומי לנו גדול ממושה רבן של כל הנביאים והצדיקים האמתיים של כל הדורות, ובסוף בעת הסתלקותו, שאז זכה בודאי לתכלית שלמות המעלה שאי אפשר להשיג, וכל עקר עצם הפלגת מעלתו הוא שזכה בעת הסתלקותו הקדושה להכלל ברעוא דרעיון, שהוא רצון שברצונות, כמבאר בזהר הקדוש (תריקה קנו). שהסתלקות משה היה בשפת במנהג ברעוא דרעיון.

תכלית הטוב של הנשמה - שתזכה לתכלית שלמות הרצון

נמצא, ששלמות הרצון הוא גבה מן הכל, וכל עקר התכלית של כל התורה והמצוות הוא לזכות לרצון ולהכלל ברצון העליון, כי משה רבנו הוא בעצמו בחינת התורה והמצוות. ועל כן משה רבנו גימטריא 'תרי"ג', כי הוא בעצמו בחינת כלליות תרי"ג מצוות התורה, ותכלית שלמות מעלת משה רבנו הוא שנקבל רצון שברצונות ברעוא דרעיון כנ"ל. נמצא, שתכלית כל המצוות, שהם בחינת משה רבנו כנ"ל, עקר התכלית הוא לזכות לרצון בשלמות, שהוא בחינת רצון שברצונות כנ"ל, כי כל המצוות אנו עושין שיהיה לרצון לפניו, כמו שאמרנו רבותינו ז"ל (ספרי שלח א. פנחס יב): 'נחת רוח לפני, שאמרתי ונעשה רצוני', הינו שזוכה על ידי המצוות להכלל ברצון העליון, שהוא בחינת הסתלקות משה, שהוא כלליות התורה והמצוות, כנ"ל:

תכלית התורה והמצוות הוא לזכות לרצון ולהכלל ברצון העליון

לזכות לרצון בשלמות כנ"ל, על-כן הכרחה הנשמה להתרחק ממקום כבודה ולירד לזה העולם הגשמי כדי שיצטרך הרצון ביותר.

כי זה ידוע בחוש, שכל מה שנתרחקו יותר - מתגבר הרצון ביותר, כי הבן כל זמן שהוא אצל אביו, אף-על-פי שאהבתו חזקה מאד, אף-על-פי-כן, אין שיף לומר שיש לו רצון ונענועים לאביו מאחר שהוא אצלו תמיד, אבל כשהבן נוסע מאביו לאיזה מקום, אז הוא מתגעגע ברצון חזק לאביו. וכל מה שהבן נרחק יותר מאביו - מתגברים ביותר הרצונות והכפופים והנענועים לאביו. ועל-כן הכרחה הנשמה לירד ממקומה הגבה מאד מאד, ולהתלבש בזה העולם הגשמי הרחוק בתכלית הרחוק משרש נשמת ישראל, כדי שיצטרך הרצון של הנשמה ביותר, מחמת שהיא רחוקה מאד משלתן אביה, כי כל מה שרחוקו יותר מאביו - מתגבר הרצון יותר, כנ"ל.

כל מה שרחוקו יותר מאביו - מתגבר הרצון יותר

ובאמת זה עקר הנסיון והבחינה של האדם, כי באמת כל מה שרחוקו יותר - הרצון מתגבר ביותר, וכל זמן שהרצון בשלמות כראוי, בודאי יזכה על-ידי-זה להתרחקות דיקא למעלה נפלאה, כי יזכה להכלל ברצון העליון, ברצון שברצונות, על-ידי רצונו החזק מאד שזכה בזה העולם הרחוק דיקא כנ"ל, כי דיקא מחמת גדל ההתרחקות - זכה לרצון חזק בשלמות כנ"ל, אשר רק בשביל זה ירד לזה העולם כדי לזכות כאן דיקא לרצון העליון, מחמת שזה העולם רחוק ביותר בתכלית הרחוק, כנ"ל.

כל מה שרחוקו יותר - הרצון מתגבר ביותר

אבל השם יתברך נתן בחירה לאדם, ועל-כן את זה לעמת זה עשה אלקים, כי ברא בזה העולם כמה דברים והלביש בהם חיותו יתברך ונתן בחירה להאדם, דהינו שיש גם רצונות לתאוות עולם הזה, שאלו הרצונות הם מתנגדים כנגד רצון דקדשה, כי עקר כל התאוות הם רצונות נפילים, ועל-כן נקראים 'תאוות', שהוא בחינת חמדה ורצון, וכשמתגברים, חס ושלום, התאוות של העולם הזה שהם רצונות דסטרוא אהרא אזי, חס ושלום, נפגם הרצון דקדשה, עד, שחס ושלום, יכול לשכח לגמרי את הרצון דקדשה, עד שישכח מלכסף ולהשתוקק להשם יתברך.

עקר התאוות הם רצונות נפילים

ג. כי עקר ירידת הנשמה לזה העולם העכור והשפל הוא רק בשביל הרצון, כדי שתזכה לרצון בשלמות, ובשביל זה הכרחה הנשמה לירד ולהתרחק ממקום מעלתה ולבוא בעולם הגשמי העכור והשפל, ולהתלבש בגוף גשמי בחמר עב ומגשם בזה העולם העשוי בתכלית הרחוק ממקום כבודה. וכל זה היה בשביל הרצון, כי השם יתברך רצה לזכות את ישראל על שיזכו לכל טוב, לטוב האמתי בשלמות העולה על הכל. והשם יתברך יודע שעקר תכלית הטוב הוא

ירידת הנשמה לזה העולם העכור בשביל הרצון

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

טבע המשפט
תמיד לבסוף
ברצון חזק
מאד לחשים
יתברר

ובבאמת השם יתברך ברא כל הדברים שבעולם הזה, שיש לאדם תאוה אליהם - ברא הכל לטובתנו בשביל קיום האדם, כי באמת לא היה אפשר להאדם להתקיים בעולם הזה אפלו שעה קלה, לגדל רצון וכסופין והשתוקקות הנשמה הקדושה שבאדם, אשר היא משתוקקת תמיד לשוב אל דודה, למקור הצבה, ברצון חזק ותקיף מאד, כי שרש הנשמה למעלה הוא ממקור הרצון. מבחינת רצונו רצונו דרעונו שהוא שרש נשמת ישראל הכלולים במשה רבנו, אשר טבע הנשמה תמיד לבסוף ברצון חזק מאד להשם יתברך, בפרט בבואה לעולם הזה השפל והגשמי הרחוק בתכלית הרחוק ממקום קדשמה, אשר מחמת זה מתגבר פאן בעולם הזה הרצון יותר ויותר, כנ"ל.

צריכין להסתפק במועט מאד בכל עניני העולם הזה, ואפלו מעט המכרת צריכין להתגבר מאד מאד שיהיה בקדושה ובטהרה, באפן שלא יהיה נפגם על ידי רצון הרצון דקדושה, רק אדרבא, על ידי כל מה שאוכל ושותה וכיוצא, יזכה לרצון דקדושה יותר ויותר, כמו שכתב רבנו ז"ל במקום אחר (סימן ו תנינא), שמי שזוכה יכול לקבל בעת האכילה דיקא הארת הרצון:

ה. נמצא, שהקלל הוא הרצון להשם יתברך, אשר רק בשביל זה בא האדם לעולם הזה, והוא עקר התכלית של האדם וכנ"ל. וזה בחינת תשובה שגדולה מאד, עד שיכולין לזכות על ידי התשובה שיתהפכו העוונות לזכויות (ויקא כב). וזהו בחינת ירידה קדם העליה, שקדם שיש להאדם עליה בעבודת ה' - צריך שיהיה לו ירידה קדם העליה, כי הירידה היא תכלית העליה, כמובא (סימן כב). ולכאורה הדבר תמוה ואינו מובן, מדוע על ידי הירידה דיקא יזכה לעליה? אף על פי הנ"ל מובן היטב, כי עקר מה שבא האדם לעולם הזה הוא בשביל הרצון, אשר בשביל זה הכרתה הנשמה לירד לזה העולם הרחוק ביותר, כדי שיתגבר הרצון ביותר לגדל ההתרחקות כנ"ל. על כן כשירד ונפול, חס ושלום, לאיזה תאוה או עברה, חס ושלום, ואזי נתרחק יותר ויותר, ואז אם זוכה אחר-כך להזכיר את עצמו ולשוב בתשובה להשם יתברך, אזי אחר-כך בודאי מתגבר הרצון יותר ויותר, מחמת שידע בעצמו גדל רחוקו מהשם יתברך על ידי רבוי עוונותיו, על כן בודאי רצונו חזק ותקיף ואמין מאד מאד להשם יתברך בלי שעור וערך, ועל כן יכול לזכות על ידי זה דיקא למעלה תרה, כי במקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד (ברכות לד), כי הם זוכין לרצון חזק יותר מחמת שנתרחקו יותר, כנ"ל.

בכל התאוות
שבזה העולם
מלבש בהם
רצונות
עליונים

ועל כן מגדל הפלגת עצם הרצון החזק שיש להנשמה בעולם הזה לשוב למעלה לשרשה - לא היה אפשר להנשמה שתתקיים בהגוף אפלו שעה קלה, על כן "למחיה שלח אלקים" כל עניני אכילה ושתיה וכיוצא, אשר ברא אלקים בזה העולם, אשר על ידיהם יכולה הנשמה להתקיים בהגוף בזה העולם, כי בכל התאוות שבזה העולם מלבש בהם רצונות עליונים, כי יש בכלם ניצוצות קדושות עליונות שהם נמשכין מרצון העליון, ומחמת שהנשמה מוצאת גם בזה העולם רצונות עליונים המלבשין בכל דבר, על כן היא מרצה קצת להתמקמה בזה העולם כדי להעלות אלו הרצונות, כדי שיתוסף עליה אור הרצון יותר ויותר, על ידי שתזכה להעלות כל הרצונות הנפולים המלבשין בכל עסקי העולם הזה באכילה ושתיה וכיוצא.

נמצא, שבאמת כל הדברים של העולם הזה שיש להאדם רצון ותאוה אליהם - הכל הוא לטובה בשביל קיום העולם כנ"ל. ועל כן מתקיים נפש האדם בקרבו על ידי אכילה ושתיה, מחמת שבהם מלבש רצונות עליונים, אשר רק על ידי זה יש קיום להנשמה בזה העולם, מחמת שמוצאת גם פאן רצונות עליונים, כנ"ל, אבל מחמת שאלו הרצונות מלבשים בדברים גשמיים, יש בהם אחיות הסטרא אחרא, על כן צריך האדם להתגבר מאד שלא יפל לתאוה לרצון גשמי, חס ושלום, אשר על ידי זה, חס ושלום, יהיה נפגם הרצון דקדושה, חס ושלום, כנ"ל. על כן

ברצונות
המלבשים
בגשמיות
נאות
הסטרא
אחרא

ועל כן קדם שהאדם צריך לעלות לעליה גדולה יותר - צריך שיהיה לו ירידה מקדם, כי כל העליות והמדרגות הם בכחינת הרצון, כמובן מדברי רבנו ז"ל, ועל כן כשהאדם צריך לעלות לעליה גדולה יותר, הינו שיוכה לרצון יותר ויותר, בודאי צריך שיהיה לו ירידה קדם העליה, כדי שיתגבר הרצון ביותר כנ"ל, שעל ידי זה יזכה לעליה למדרגה גבה יותר, כי התגברות הרצון יותר - זהו בעצמו העליה, כנ"ל:

קדם שיש
להאדם עליה
פניות ה' -
צריך שיהיה
לו ירידה
קדם העליה

התגברות
הרצון יותר -
זהו בעצמו
העליה

ליקוטי הלכות ♦ ואת העורבים

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

ק"ב

ובאמת כשיש להאדם ורידה קדם העליה הוא אז בספנה עצומה, כי הרבה נשקעו בירידתם, רחמנא לצלן, כמוכא בספרים, כי אף-על-פי שעל-ידי הירידה וההתרחקות מתגבר הרצון ביותר, הינו אם יזכה לזכר את מעלתו ולבלי לשכח לכסף ברצון חזק תמיד להשם-יתברך, אבל יכול להיות, חס ושלום, שעל-ידי שירד ונתרחק, ישפח חס ושלום את השם-יתברך, ויפל חס ושלום לרצונות דסטרא אחרא, שהם תאוות עולם הזה. עד שיוכל לשכח את הרצון דקדושה לגמרי. ועל-כן באמת בודאי אשרי מי שלא חטא (ס"ה), כי גם האדם מה שהוא מלבש בעולם הזה לבר הוא גם-כן בספנה גדולה שיוכל לשכח את הרצון דקדושה, חס ושלום, על-ידי הרצונות הפגומים של העולם הזה, אפלו על-ידי הרצונות של התר, מכל שכן וכל שכן כשחס ושלום נכשל באיזה עוון וחטא ונתרחק יותר ויותר, בודאי הוא מסכן מאד, כי יכול חס ושלום, לשכח לגמרי את הרצון דקדושה מחמת שנתרחק מאד.

כשיש להאדם ורידה קדם העליה הוא אז בספנה עצומה

אבל מי שכבר נכשל באיזה חטא ועוון, ואפלו אם הרבה לפשע מאד מאד, ואפלו אם עשה מה שעשה, אף-על-פי-כן, אם יתגבר את עצמו על כל פנים לבלי לשכח את השם-יתברך, ועל כל פנים יזכר את עצמו בכל פעם, וירגיל את עצמו לכסף ולהשתוקק להשם-יתברך ברצון חזק תמיד - זה עקר התשובה. ויכול לזכות על-ידי-זה לעליה גדולה וכל העוונות יתהפכו לזכיות, כי יכול לזכות לרצון חזק מאד מאד מחמת שנתרחק יותר, כנ"ל:

עקר התשובה להשתוקק להשם-יתברך ברצון חזק תמיד

ה. והבטל^ה הוא, שאין שום יאוש בעולם כלל, ואפלו אם האדם הוא כמו שהוא, כל זמן שעדיין הוא זוכר את השם-יתברך, ויש לו רצון לשוב אליו יתברך, אף-על-פי שזה פמה אשר הוא כוסף לשוב אליו יתברך ועדיין לא זכה לתשובה, אדרבא, פגם יותר והוסיף חטא על פשע, חס ושלום, אף-על-פי-כן יחזק עצמו בהרצון יותר ויותר, וירגיל עצמו בכל עת לכסף ולהשתוקק להשם-יתברך תמיד בכל עת, ועל-ידי-זה בודאי סוף כל סוף יזכה לצאת משטותיו, ויזכה בודאי לתשובה בלי ספק. ודרך זה הוא עצה טובה ונכונה לכל אדם שבעולם מגדול ועד קטן. הן צדיק גדול מאד

או איש פשר באמת הצריך לצאת מדרגא לדרגא גבה יותר. והן אנשים הקטנים במעלה מאד, ואפלו המנחמים בשאלו תחתיות המלכלכים במעשים רעים מאד, אף-על-פי-כן, על-ידי בחינת רצון הכל יכולים לעלות מתכלית דיוטא התחומנה עד רום המעלות. ואי אפשר לבאר בכתב עצם מעלת הרצון והפסיון דקדושה כפי מה שהכנו מדברי רבנו הקדוש ז"ל, כפי מה שזכינו לשמע מפיו הקדוש בעצמו, כי בכתב אי אפשר לבאר אפלו קצה אפלו חלק מאלף. וכבר גלה פמה וכמה תורות גבוהות על זה אשר נדפסו כבר, אבל יותר מזה הכנו מפיו הקדוש ומתנועותיו הקדושים ורמיוותיו הנפלאים בעת שדבר מזה פמה וכמה פעמים.

וצריך כל אדם כפי מה שהוא להרגיל עצמו מאד בזה, לכסף ולהשתוקק תמיד להשם-יתברך ברצון חזק ותקיף, ודבר זה יכול בודאי כל אדם לקיים אפלו הפחות שבפחותים, ואי אפשר לקלקל ולסתור עצה הזאת בשום אופן מי שירצה לקימה, כי בשלמא כל הדברים והעצות שבעולם - יכול הבעל-דבר להתגבר לבלי להניח את האדם לעשותם, אבל רצון לבד זה אי אפשר לסתור בשום אופן, כי יהיה אף שיהיה, אף-על-פי-כן, אני רוצה לשוב להשם-יתברך ברצון חזק, כי מי פתי ומשגע שלא ירצה טוב האמת והנצחית? רק ששקשה לו להתגבר על מה שצריך להתגבר, אבל על כל פנים הרצון של כל ישראל המאמינים בהשם-יתברך בודאי חזק מאד לשוב אליו יתברך, רק מחמת שאין יודעין מעלת הרצון, שהרצון בעצמו טוב מאד, על-כן כשרואין שכמה פעמים רצו ברצון חזק להשם-יתברך, ואף-על-פי-כן, עדיין לא זכו לעבודת השם-יתברך וגם קצת פגמו יותר, על-כן הם מתאששים בעצמן ושוכחים לכסף יותר עד שנתעלם הרצון אצלם.

ובאמת זה הפגם קשה יותר מן הכל, כי איך שהוא על כל פנים אל ירפה את הרצון ולא ישל ולא יעזב את הרצון, אדרבא, רגיל עצמו לכסף ולהשתוקק בכל פעם יותר ויותר, ברצון חזק יותר ויותר להשם-יתברך, וזה הרצון בעצמו טוב מאד, ויכול לזכות על-ידי-זה לתשובה שלמה באמת ולעלות לכל המעלות דקדושה, כנ"ל:

אנשים עוזבים הרצון - כי אינם יודעים מעלתו

יכול לזכות על-ידי-זה לתשובה שלמה

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשון משפט

עדיו חפצים
ומשתוקקים
להשיב
יתברך חפצי
ורצון
ותשובה
ודולה

ו. וזה שכתוב (שיר-השירים ב. ז): **השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או באילות השדה**; (ח. ד.) **מה: מעירו ומה תעירו את האהבה עד שתחפץ** - הינו שפנסת ישראל אומרים להאמות והסטר-אחרא, שהם נקראים צבאות ואילות השדה, שהם בחינת חיות רעות הדורסים וטורפים, שהם בחינת חכמי השבע, שהם פגם הרצון, כמבאר בהתורה הנ"ל, שמהם עקר כח היצר-הרע שנקרא אל אחר - כפירות, פידוע. וישראל קדושים אומרים להם שלא יועיל להם שום דבר שהם עושין ומשתדלין לקלקל, חס ושלום, האהבה שבין ישראל לאביהם שבשמים, על-ידי הפתויים והסתות שמתמין ומסיתין את כל אחד ואחד במה שמיסיתין אותו לרחקו מהשם יתברך, חס ושלום, שכל זה לא יועיל להם, כי אף-על-פי שכבר נכשלו בנו כמה וכמה, אף-על-פיכך, אנו עדין חפצים ומשתוקקים להשם יתברך בחפץ ורצון ותשובה גדולה מאד מאד.

סוף אנו משתוקקים אליו יתברך ברצון חזק, כי אור הרצון הוא בחינת אור איך-סוף שאין לו סוף, כנ"ל:

מעלת שבת
קדש שהיא
רצון ותשובה

ז. וזהו עצם גדלת מעלות קדשת שבת קדש שעולה על הכל, כי שבת הוא כלו רצון, כמו שאנו אומרים: **ושבת קדשך באהבה וברצון הגמלתנו**. כי בשבת מאיר רצון דרעיון, רצון שברצונות, ועל-כן אז בשבת בטלים כל הל"ט מלאכות, כמבאר היטב בהתורה הנ"ל, ועל-כן על-ידי שמירת שבת-קדש - מוחלין לו כל עוונותיו, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שם ט. ט), כי על-ידי הרצון נתהפכין כל העוונות לזכיות, כי עקר התשובה הוא בחינת רצון דקדשה כנ"ל, כי עקר התשובה היא החרטה שמתחרט מאד על שעשה המעשה הזאת, ועקר החרטה היא הרצון שיש לו עכשו רצון דקדשה, שהוא מתחרט מאד על מה שעשה, דהינו שהיה מרצה מאד אם לא היה עושה זאת.

עקר המרצה
הוא תרצון
דקדשה

נמצא, שעקר החרטה הוא הרצון דקדשה, דהינו שעכשו אינו רוצה את העברה כלל, רק רצונו הוא הלואי ולא היה עושה את העברה, ועל-ידי החרטה הזאת שהוא רק רצון דקדשה, על-ידיה מוחלין לו. ועל-כן בשבת שאז זוכין לרצון דקדשה, על-ידיה זוכין לתשובה שהיא בחינת 'שבת', כמו שכתב רבנו ז"ל במקום אחר (סימן ו, בחינת דברים ל): **"ושבת עד ה' אלוקיך"**, כי עקר התשובה היא בחינת רצון דקדשה שמתחזק ביותר אחר החטא, אם זוכה להתעורר לתשובה, שעל-ידיה נתהפך הירידה לעליה והעוונות נתהפכין לזכיות, כי על-ידי העוונות שזכה אחר-כך לשוב עליהם, על-ידיה זוכה לרצון חזק יותר, וכנ"ל:

הרצון
דקדשה של
ישראל או
יכולין לבטל
לעולם

וזה שאמרו רבותינו ז"ל (שבת קמח), **כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים**. כי קדשת ענג שבת, שהוא בחינת רצון, בחינת רצון, זהו בחינת נחלה בלי מצרים, שאין שולט ונוגע שם שום מצר, שהוא בחינת סטר-אחרא ודינים, שהם נקראים מצרים של הקדשה, כי בבחינת הרצון דקדשה אין יכול לגע שם שום סטר-אחרא וקלפות כנ"ל, כי הרצון דקדשה של ישראל אין יכולין לבטל לעולם, כי לפעמים, חס ושלום, יכולין להתגבר לבטל את ישראל מאיזה מצוה או להכשילם, חס ושלום, באיזה מכשול על-ידי התברותם, חס ושלום, אבל הרצון אין

וזהו מה מעירו ומה תעוררו את האהבה עד שתחפץ - כי לא יועיל להם מה שאתם עוסקים לעשות שנאה וקלקול, חס ושלום, כמו שפרש רש"י שם, כי לא יועיל להם, מאחר שלעולם אי אפשר לבטל הרצון דקדשה, כי בודאי כל אחד מישראל כפי מה שהוא עדין, הוא חפץ ומשתוקק לשוב להשם יתברך. ומאחר שעדין יש להם רצון וכסופין אליו יתברך, בודאי לא יוכלו להרחיק ישראל מהשם יתברך לעולם, כי סוף כל סוף ישובו בלם אליו, מאחר שלעולם הרצון חזק לשוב אליו יתברך, כנ"ל:

לעם אי
אפשר לבטל
הרצון
דקדשה

כי הרצון הוא נמשך מבחינת רצון דרעיון, שהוא בחינת 'עתיקא קדישא', ששם אין מגיע שום פגם כידוע (זהו יתרו פח: נשא קלו), **ששם נאמר** (איוב לה, ו): **"אם חטאת מה תפעל בו"** וכו', כידוע (עין עבודת הקדש ב. א). ועל-כן כנגד הרצון אין יכול לקלקל שום פגם וחטא, כי הרצון מתגבר על הכל, כי שם אין מגיע שום פגם, והבין.

כנגד תרצון
אין יכול
לקלקל שום
פגם וחטא

כי בחינת רצון שהוא נמשך מבחינת רצון דרעיון, זה בחינת אור איך-סוף, ועל-כן בחינת הרצון אי אפשר לקלקל בשום אופן, כי אור הרצון הוא בחינת אור איך-סוף, שאינו נפסק לעולם, כי אין לו סוף ותכלית, כי אחר כל הקלקולים חס ושלום, סוף כל

בחינת תרצון
אי אפשר
לקלקל בשום
אופן

ליקוטי הלכות ♦ ואת העורבים

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

ק"ג

יכולין לבטל לעולם, כי אף-על-פי-כן אנו רוצים ברצון חזק לשוב להשם יתברך, שזהו בחינת מה תעירו ומה תעוררו את האהבה עד שתחפץ, כנ"ל.

ועל-כן נקרא קדשת שבת, שהוא בחינת רצון דקדשה - 'עלה בלי מצרים', כי כנגד הרצון דקדשה, אין שום מצר דסטרא אחרא וקלפות שיוכל לקלקלו, חס ושלום, בחינת מה תעירו וכו', עד שתחפץ וכו', כנ"ל:

קדשת שבת - 'עלה בלי מצרים'

עקר תענוגיו ושעשועיו יתברך פשוטין על-ידי עשית מצוותיו, להפיל תכלית העשיה ברצון העליון. שזה זוכין על-ידי המצוות הקדושים, שהם רצונות עליונים, שאנו מקימין אותם על-ידי דברים גשמיים דיקא, של זה העולם ובגוף הגשמי, כי עקר שלמות הרצון הוא כשעולה הרצון מזה העולם הגשמי הרחוק ביותר, כי זה הרצון חזק ומאיר ביותר מתמת גדל הרחוק, כנ"ל:

ט. וזהו בחינת צדקה שהיא שקולה כנגד התורה כלה (כבא בתרא ט), כי עקר הארת הרצון היא על-

עשר האות הרצון היא על-ידי צדקה

ידי צדקה, כמבאר במאמר הנ"ל, עין שם מה שמבאר שם, שעל-ידי צדקה מעלין ומתקנין פגם נפילת הימים של הזקנים שאינם נראוי, שמהם יונק, חס ושלום, מצח הנחש שהוא מתנגד לבחינת מצח הרצון, שהוא בחינת רצון שברצונות. ועל-ידי צדקה מבטלין וניקת מצח הנחש, ואז מתגבר ומתגלה מצח הרצון בחינת רצון שברצונות, ועל-ידי זה נשמע קול הקריאה של יוס-טוב שקורא ומגלה את הרצון בבחינת מקרא קדש, ועל-ידי התגלות הרצון זוכין ליראה ועל-ידי היראה נשפע חסד, כי על-ידי היראה - נעשה חקיקה וכלי לקבל השפעת החסד. ואז כששופע החסד, אזי אין צריכין לעשות שום עבדא ועסק בשביל פרונסה, כי נתקנים (שעיה סא, ה): "ועמדו זרים ורעו צאנכם ובני נכר אפריכם וקרמיכם ואתם פהני ה' תקראו" - 'כהני ה' דיקא בחינת חסד, כי מתקנים העולם בחסדו ונתבטלין כל הל"ט מלאכות, שהם כל העסקים והמשא-ומתן והמלאכות שעושין, כי אף-על-פי שגם הל"ט מלאכות הם בחינת עבודת הבורא, כי ל"ט מלאכות ממשכן גמרינן (שפת מ"ט), וכל העסקים והמשא-ומתן והמלאכות שעושין שפלים כלולים בל"ט מלאכות, כלם הם בבחינת מלאכת המשכן, פשוטין לעשותם בקדשה, וציוירא דמשפנא כציוירא דעבדא דבראשית וכו' (תקוני זתר, דף י"ג, א) אף-על-פי-כן אם היה שופע חסדו - לא היינו צריכין לעשות שום עסק כלל וכו'.

ח. והנה הפלל, שעקר התכלית של האדם בעולם הזה הוא הרצון דקדשה להשם יתברך כנ"ל, ועקר ההתחלה בעבודת ה', והסוף והתכלית, הכל הוא בחינת הרצון, כי עקר הוא הרצון כנ"ל. כי הנשמה היא בחינת רצון, כי קלילות נפש רוח נשמה נקרא נפש, ונפש הוא לשון רצון, כמו שפתיב (בראשית כג, ח): "אם יש את נפשכם" וכו'. כי הנשמה שרשה מבחינת רצון העליון, ועקר תכליתה שתחזר למקום אשר חצבה משם, שתזכה להפיל ברצון שברצונות בבחינת נשמת משה רבנו כנ"ל, אבל מתמת שהנשמה מלבשת בגוף הגשמי בעולם העשיה הרחוק ומגשם מאד. על-כן היא בסכנה ובנסיון, כי חס ושלום, תוכל לשכת את הרצון דקדשה על-ידי גדל הרחוק, ועל-ידי הרצונות הנפוליים המלבשים בתאוות עולם הזה וכו'.

ההתחלה בעבודת ה', והסוף והתכלית, הכל הוא בחינת הרצון

על-כן חמל השם יתברך עלינו ונתן לנו את תורתו ומצוותיו הקדושים שהם נקראים תרי"ג עטין דאורייתא, כמו שאיתא בדהר הקדוש (תרוי"ב, א) אשר על-ידי עשית אלו המצוות הקדושים אנו זוכין לקדש את גופנו ואת כל העולם המעשה הזה, כי כל מצוה ומצוה נמשכת מרצונו יתברך, כי רצונו היה שנעשה המצוה הזאת באופן זה, כגון ציצית של צמר ופשתים על פנה הפגד דיקא, וכיוצא בזה בשאר המצוות, כמו שפתיב רבנו ז"ל במקום אחר (סימן לג, לה). ועל-ידי שאנו עושין המצוה הזאת בגופנו הגשמי בדברים גשמיים של עולם הזה דיקא, על-ידי זה אנו מקדשין חלק מגופנו. וכמו כן חלק מן העולם הזה שהוא מכון כנגד המצוה הזאת, ועל-ידי זה אנו זוכין כפי בחינת המצוה להזכיר עצמנו בעולם הזה, ובגוף הזה, לכסף להשם יתברך ברצון חזק, ואז נכלל עשיה ברצון, שזהו עקר התכלית בחינת סוף מעשה במחשבה תחלה, כי זה

שלמות הרצון הוא פשעלה הרצון פנה העולם הנשמי הרחוק ביותר

עשר השפעת החסד הוא על-ידי הרצון שמתגלה על-ידי הצדקה

ועקר השפעת החסד הוא על-ידי הרצון שמתגלה על-ידי הצדקה כנ"ל, כי עקר הצדקה היא בבחינת (מלבי"ם י"ד, ד) "ואת הערבים צוית ללכלך", דהינו שיהפך האכזריות לרחמנות, כי מי שנותן צדקה

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

בטבעו שהוא רחמן - אינו חשוב כל-כך, רק העקר לשביר לב האכזר לרחמנותו, כמו העורב שהוא אכזר בטבעו ונתהפך לרחמנות לכלכל את אליהו, כמו כן צריך כל אחד להפך האכזריות שיש לו בטבעו לרחמנות, ולפזר צדקה יותר ממשבע. ועל-ידיה עקר התגלות הרצון, כי 'מניה בניה אבא ליזיל ביה נרגא', פי על-ידי שהוא מהפך הרגז והאכזריות שבטבעו לרחמנות ולתן צדקה, על-ידיה נתבטל הרגז, שהוא הפך הרצון ונתגלה הרצון וכו', ועל-ידיה נתבטלין כל העסקים והעבודות וכל הל"ט מלאכות, פי נחמים 'ועמדו דרים' וכו' פנ"ל, עין שם כל זה היטב:

עפר חתולות הרצון על-ידי חזקת

ועל-כן עקר התגלות הרצון על-ידי הצדקה שמהפך רגזו לרצון פנ"ל, שעל-ידיה זוכה להמשיך הארת הרצון בזה העולם העשיה, לבטל ולהפך עולם העשיה לרצון, שיבטלו כל הל"ט מלאכות וכל העסקים מישראל, ויזכו רק לכסף ולהתענגע ולהשתוקק להשם-יתברך ברצון חזק ותקוף מאד כל ימיהם לעולם:

חזקת המהפך אכזריות ומתנדב לתן צדקה - זהו חזקת רצון

יא. **כי** על-ידי הצדקה שנותן לעני, והעני הוא בבחינת העשיה, פי שם עקר אהיות העניות, פי דוע שבחינת העשיה נקרא עני (פרי-עין חיים, הפלה, הקדמה), פי עקר העניות נמשך מבחינת "בעצבון תאכלנה" שזהו בחינת עשיה, בחינת ל"ט מלאכות פנ"ל, ועל-כן על-פי הרב העני הוא בכעס וברגז תמיד, פי הוא בבחינת עשיה, שמשם עקר אהיות הדין והרגז. וזה הנדבן המהפך אכזריותו ומתנדב לתן צדקה - זהו בחינת רצון, שהוא בחינת רוח נדיבה, נדבת לב, שמתרצה ברצון ונדבת לבו הטוב לתן צדקה.

עפר חתולות חזקת לטול תרעמת העני

ועל-כן, על-ידי הצדקה שהוא בחינת רוח נדיבה, בחינת רצון שמשפיע להעני, שהוא בחינת עשיה, בחינת רגז, על-ידיה הוא ממשיך הארת הרצון לבחינת עשיה, ועל-ידיה מהפך עשיה ורגזו לרצון. וגם בחוש רואין זאת, כי מתחלה היה העני בצער ורגז מחמת גדל עניותו ודחקו, והיה מתרעם, חס ושלום, על השם-יתברך, ועל-ידיה שנתן לו די מחסורו, על-ידיה רוחו נחה ומתרצה ומתפסי ונתבטל הרגז שנאחז בו בתחלה, ונמשך עליו בחינת הארת הרצון. וזה עקר מצות הצדקה לבטל הרגז, להפך הרגז לרצון, כמו שמצינו בכמה מקומות, שעקר הזהרת הצדקה לבטל תרעמת העני, פמוכא בזהר הקדוש (בשלה סא. יתרו פז): 'בהוא עניא דהוה מתרעם וכו' (בעני החוה שהיה מתרעם), שהיה, חס ושלום, דין גדול על-ידיה, רחמנא לצלן, וכמו שכתוב: "והיה כי יצעק אלי" וכו', נמצא, שעל-ידי הצדקה שנותן לעני, על-ידיה מהפך בחינת הרגז, בחינת עשיה לרצון, שזהו עקר ירידת האדם לעולם הזה, וזה עקר כלליית כל המצוות שבתורה, פנ"ל.

כלליית עשיות הפניות בעולם הפעשה - להפך עשיה לרצון

ועל-כן שקולה מצות צדקה פנגד כל התורה, וכל מקום שנזכר מצוה - סתם - היא מצות צדקה, פמוכא (רש"י שבת קנז. דבור המתחיל: 'צדקו'). פי עקר כלליית

כל העשיות נמשכין מחטא אדם הראשון

י. **והנה** על-פי הנ"ל מבאר הענין היטב, פי עקר הרצון הוא פשוטין לרצון אמת בעולם העשיה הזה, אשר בשביל זה ירדה הנשמה לזה העולם היקא, ואז פשוטין לרצון בזה העולם הרחוק ביותר, שעל-ידיה הרצון חזק ומאיר ביותר פנ"ל, אזי נכלל עשיה ברצון ונתהפך עשיה, שהוא בחינת רגז ודין, לרצון, שזהו עקר שלמות הרצון להפך רגזו לרצון שהוא בחינת הנ"ל, להפך עשיה לרצון. פי עשיה, הינו כל העבודות דחל וכל העסקים, שהם בחינת ל"ט מלאכות, הם הפך הרצון ממש, פי הרצון הוא בחינת בטול, בחינת שבת. וכל העשיות הם בהפך ממנו ממש, פי העשיות הם בחינת רגז ודין, פי עקר אהיות כל הדינים הוא בעשיה פי דוע, פי כל העשיות, שהם בחינת ל"ט מלאכות, הם נמשכין מחטא אדם הראשון, שעל-ידיה נתקלל (בראשית ג. י"ט): "בעצבון תאכלנה, בזעת אפיה האכל לחם", שעל-ידיה מכרחין להתנגע באלו הל"ט מלאכות, וצריכין להתנגע לעשות הל"ט מלאכות בקדשה גדולה כדי לבררם מזהמת הנפש, שהוא ל"ט קללות שנתקללו אז בחטא אדם הראשון, שהם בחינת ל"ט מלאכות, שכל זה הוא בחינת רגז ודין.

עפר חתולות הרצון על-ידי חזקת שמהפך רגז לרצון

ועקר המשכת הקדשה על כל העולם העשיה, ועל כל הל"ט מלאכות, הוא על-ידי הרצון פנ"ל, פי על-ידי הרצון שנספין להשם-יתברך בעולם העשיה הזה, ברצון חזק ותקוף מאד, ימים ושנים הרבה, על-ידיה זוכין להפך עשיה לרצון, עד שיכולין לזכות לבטל מישראל כל הל"ט מלאכות וכל העסקים, והכל על-ידי הרצון וכנ"ל, בהתורה הנ"ל.

ליקוטי הלכות ♦ ואת העורבים

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

קיד

עשית כל המצוות בזה העולם המעשה דיקא, הוא להפך עשיה לרצון, שזה נעשה על ידי צדקה ביותר כנ"ל. וזהו שהזכירה תורה (דברים טו, ט): ולא ירע לבקך בתתך לו, כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלקיך בכל מעשך ובכל משלח ידך, כי עקר הצדקה הוא הרצון טוב, להפך הרגו והאכזריות לרצון, כנ"ל.

ועל כן צריך לתן צדקה ברצון טוב בלי שום רע הלב, כדי לבטל הרגו ולהמשיך הרצון, שזהו עקר הצדקה, שעל ידי זה זוכין לבטל כל הל"ט מלאכות של חל, שיש בהם אכזריות וזממת הנפש, בחינת ל"ט קללות. וזהו (דברים טו, ט): כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' - 'ברכך ה' דיקא, הפך הקללות של חטא אדם הראשון שהוא 'בעצבון תאכלנה', בחינת ל"ט מלאכות, כי על ידי צדקה ברצון טוב, זוכין להמשיך הארת הרצון על עולם העשיה, ונקלל עשיה ברצון, ועל ידי זה נתבטל כל העשיות וכל הל"ט מלאכות, כי נתקנים העולם פחסדו לבד, שהוא בחינת ברכה וחסד, כנ"ל.

וזהו (דברים טו, ט): כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלקיך בכל מעשך ובכל משלח ידך - כי נמשך ברכה וחסד על כל העשיות על ידי הארת הרצון, עד שזוכין לבטל כל העשיות לגמרי, כי נכלל עשיה ברצון כנ"ל. והכל על ידי הצדקה שמהפך רגו, בחינת עשיה לרצון כנ"ל. וזהו 'ברכך ה' דיקא, בחינת ברכת כהנים שמתחילין 'ברכך ה' - בממון וכו' (פסוקי דבית יא, ט), כי על ידי הרצון זוכין לבחינת (שעיה סא, ט): 'ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו', ואתם כהני ה' תקראו', כנ"ל:

יב. וזה בחינת ערב, כי הערב שנגמס בין הלוח להמלוח, ומבטיח להמלוח שהלוח יפרע לו - זהו בחינת הנ"ל - שמחייב את עצמו לחזר הדבר לשרשו שגלקח ממנו להעלות עשיה לרצון. כי הלוח הוא בבחינת עשיה ועבודות, בחינת (משלי כב, ז): 'עבד לזה לאיש מלוח', כי עקר כל ההלואות והחובות שהם בחינת עניות ודחקות, הכל נמשך מבחינת 'בעצבון תאכלנה' וכו', שהוא בחינת ל"ט מלאכות שמחמת זה הוא כל חסרון הפרנסה, שעל ידי זה מכרחין לעשות כל העסקים, וכל מי שנאחז בו ביותר זממת הנפש, נופל לטרדות ועבודות ועסקים יותר, עד שנופלים לחובות והלואות שהם עבודות ממש, תקף העשיה, בחינת 'עבד

לזה לאיש מלוח", כנ"ל. וצריך הלוח להשתדל מאד לקיים מצוות פריעת בעל-חוב - מצוה, להשתדל לפרע להמלוח בזמנו. ואזי מבטל בחינת העבודות, בחינת ההלואה והחוב שהוא בחינת העשיה. וחוזר ונקלל ברצון, כי חזר הדבר למקומו להמלוח שהוא בחינת רצון, כי גמל עמו חסד בנדבת לבו ורצונו השוב, כי גמילות חסד הוא בחינת צדקה ונדולה יותר, כמו שאמרנו רבותינו ז"ל (סנהדרין טו, ט): 'גדולה גמילות חסד יותר מן הצדקה'. כי כל העשירות נמשך מבחינת רצון העליון, שמשם כל ההשפעות כנ"ל, ועל כן נקרא הממון 'כסף' - לשון כסופין ורצון, כי משם שרשו בקדשה, וכנ"ל.

ועל כן וכל הרע לאיש מתן" (משלי יט, ו); "אהבי עשירי רבים" (שם יד, ט). והכל משתוקקים ונכספין אליו ומתחברים עם העשיר, כמובא בדברי רבנו ז"ל (סו"ט סח), כל זה מחמת שהממון ששרשו נמשך מבחינת רצון כנ"ל, ועל כן מזוני לאו בנכותא תליא כי אם במזלא, כמו שאמרנו רבותינו ז"ל (מועד קטן כח, ט), שהוא בחינת מזל העליון, שהוא בחינת דקנא קדישא, כידוע, שהוא בחינת רצון, כמבאר בהתורה הנ"ל, שהארת הרצון על ידי בחינת הזקן הקדוש, עין שם. ועל כן כשהלוח מסלק החוב להמלוח, ומקנים פריעת בעל-חוב מצוה, על ידי זה מבטל בחינת העבודות, שהוא בחינת חוב, ועולה העבודות והעשיה וחוזר ונקלל ברצון שהוא בחינת המלוח הגומל חסד בחינת רצון, כנ"ל:

אב"ל מחמת שלפעמים אין המלוח רוצה להאמין להלוח שיפרענו כראוי, על כן נכנס הערב ומבטיח להמלוח שיפרענו הלוח בזמנו. נמצא, שהערב מבטיח על סלוק החוב מהלוח להמלוח, שהיא בחינת כלליות עשיה ברצון כנ"ל. ועל כן באמת אמרו רבותינו ז"ל (במות טט): 'הרחק מן הערבנות', כי אף-על-פי שהוא מצוה גדולה להלוות לעני. ואם כן, גם זה הערב, בודאי עושה מצוה, כי על ידו הלוח המלוח להלוח, אבל אף-על-פי-כן, הוא צריך להתרחק מזה בכל האפשר, כי מי יודע אם ימלט מהפסד, כי זה שבא לידי כף עד שצריך ללוות ולקחות בעל-חוב, קשה מאד שיזכה לפרע כראוי, מאחר שנופל לעבודות ממש, בחינת 'עבד לזה' וכו', והעבודות הוא תקף העשיה,

צריך לתן צדקה ברצון טוב בלי שום רע הלב

נמשך ברכה וחסד על כל העשיות על ידי הארת הרצון

ההלואות והחובות, עניות ודחקות, נמשך מבחינת בעצבון תאכלנה

כשהלוח מסלק החוב למלוח מבטל בחינת העבודות

הערב כליית עשיה ברצון

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

לרעה תקעת לור כפיך וכו', עשה זאת אפוא בני והנצל. כי באת בכף רעה לך התרפס ורהב רעף - ופרש רש"י: 'בני, אם ערכת - ערכות ממון כמשמעו' וכו'. דבר אחר: בני, אם ערכת לרעה - אחר שנעשית ערב להקדוש-ברוך-הוא שהוא רעה, בדרך-כח: זה דודי וזה רעי, וקבלת עליך בסיני ובְעַרְבוֹת מואב באלה ובשבויעה לשמר מצוותיו, תקעת לור כפיך - שתשוב ותסור מדרךיו ותדבק באפיקורסין' וכו', עשה זאת אפוא בני והנצל וכו'. נמצא, שהחייב והקבלה שקבלנו עלינו לשמר מצוותיו הקדושים נקרא ערכות פנ"ל, כי באמת הוא בחינת ערבון ממון ממש, והכל אהר. ושני הפרושים של רש"י פלולים יחד, כי עשית כל המצוות בעולם הנה הוא לכלל עשיה ברצון פנ"ל. שהיה בחינת ערכות ממון ממש פנ"ל, כי כמו שהערב מחיב את עצמו שישלם הלוה והוא מחיב להשתדל בזה, כי נעשה ערב על זה שישלם הלוה להמלוה. שעל-ידי-זה הוא בחינת קלליית עשיה ברצון פנ"ל. כמו כן כל אדם מחיב את עצמו להשם-יתברך בירידתו לזה העולם שיעלה ויקשר כל העשיה לרצון, שיחזר ויכלל העולם בשרשו. שהיה בחינת סלוק החוב, כמבאר לעיל בהלכות העושה שליית, עין שם, הינו שיחזר ויכלל עשיה ברצון שהוא שרש הכל פנ"ל. נמצא, שהאדם חייב את עצמו בחיוב ערכות ממש להשם-יתברך, ועל-פן נקרא בשם ערב, פנ"ל:

יד. וְזֶה בְּחִינַת עֶרֶב בְּשֵׁת מִתֵּן מִתֵּן מִשְׁתַּעֲבֵד בְּלֹא קֶנָּה, אֲבָל לְאַחַר מִתֵּן מִתֵּן אֵינּוּ מִשְׁתַּעֲבֵד אֶלֶּא בְּקֶנָּה: כי עקר מה שצריכין אינה קננה דגא לקים כל המשא-וימת והעסקים שבין אדם לחברו, הוא רק כדי להמשיך הארת הרצון, שעל-ידי-זה נתקמין כל הדברים ולא יוכל לשנות עוד, כי באמת בודאי ראוי לאדם לעמד בדבורו, וכשמוכר או קונה חפץ מחברו בדברים בלבד, בודאי ראוי לו לקים אמונת דבורו, אף מה ששיכחים שניים והכחשות במשא-וימת, זה נמשך רק מפגם הרצון, כי הרצון הוא בחינת אמונה, כי עקר הרצון הוא שמאמינים שהכל מתנהג ברצונו יתברך לבר, כמבאר בהתורה הנ"ל:

וְאֵת-עַלְפֵי שְׁלֵעִיל דְּבַרְנוּ בְּעֵנֵן הָרָצוֹן וְהַשְׁתַּוְּקוֹת אֵלָיו יתְבַרַךְ, וּבְהַתּוֹרָה הַנִּלְמַד מִדְּבַר מַעֲנֵן הָרָצוֹן שֶׁל הַשֵּׁם-יִתְבַרַךְ, שָׁאֵנוּ מְאֵמִינִים שֶׁהַכֹּל

שֶׁשֶׁם עַקֵּר אֲחִיזוֹת הָעֲנִיּוֹת. וְכֵל מַה שְׂיֻרְדִים, חֵס וְשְׁלוֹם, יוֹתֵר לְבַחֲנֵת עֲשִׂיָּה, לְעַבְדוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, הָעֲנִיּוֹת מִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר, חֵס וְשְׁלוֹם.

וְעַל-כֵּן זֶה הַלּוֹה שֶׁהוּא בְּחִינַת "עַבֵּד לַוָּה", בְּחִינַת עַבְדוֹת מִמֶּשׁ קָשָׁה לוֹ מְאֹד לְבַטֵּל הָעֲנִיּוֹת בְּחִינַת עַבְדוֹת, וְלִסְלַק הַחֹב, כִּי סְלוּק הַחֹב הוּא בְּחִינַת קְלָיִית עֲשִׂיָּה בְּרָצוֹן פְּנ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת כֹּל עַבְדוֹת הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל זֶה יִרְדֵּה הַנֶּשְׁמָה לְזֶה הָעוֹלָם-הַמְּעֻשָׂה פְּרִי לְכָל עֲשִׂיָּה בְּרָצוֹן פְּנ"ל, וְכַמְבָּאֵר לְעֵיל (בהלכות העושה שליית, הלכה ב, אות ב), שֶׁקְלָיִית הָעַבְדוּהָ בְּעוֹלָם הַזֶּה הוּא בְּחִינַת סְלוּק הַחֹב, שָׁאֵנוּ מְסַלְקִין חוֹבְתֵנוּ לְהַשֵּׁם-יִתְבַרַךְ, שָׁאֵנוּ מְחַיְבִים לְהַעֲלוֹת כֹּל הָעוֹלָמוֹת לְהַשֵּׁם-יִתְבַרַךְ, עֵין שֶׁם:

וּבְאַמְתָּ גַם הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה הוּא מְסַכֵּן מְאֹד מְאֹד. וְעַל-כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ו"ל (ערוכין יג): 'טוב לו שלא נברא משנברא'. כי אף-על-פי שמה שירד לזה העולם הרחוק הוא טובה גדולה אליו אם זכה, כי על-ידי-זה דיקא יכול לזכות להארת הרצון בשלמות, ולכלל עשיה ברצון, שזה עקר שעשועיו ותענוגיו יתברך פנ"ל, אבל מי יודע אם יזכה לזה, כי מעצם גשמיות העולם העשיה הנה, חס ושלום, יכול לשכח לגמרי את הרצון, פנ"ל.

וְעַל-כֵּן בּוֹדָאֵי צְרִיכִין לְהַרְחִיק מִן הָעַרְבוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמַחֲבֵב עֲצֻמוֹ לְהִיּוֹת עֶרֶב, שְׁבוּדָאֵי יִסְלַק הַלּוֹה לְהַמְלוֹה, שֶׁהוּא בְּחִינַת קְלָיִית עֲשִׂיָּה בְּרָצוֹן פְּנ"ל. כִּי מִי יוֹדֵעַ אֵם יִקְיִם הַלּוֹה מְצוֹת פְּרַעוֹן, כִּי מֵאַחַר שְׂרִירַת לְבַחֲנֵת הַלּוֹאֵה וְחֹב - קָשָׁה מְאֹד לְפָרַעַ וְצָרִיף יִגְיעָה גְדוֹלָה לָוֶה, כְּמוֹ שְׂרוּאִין בַּחוּשׁ, שְׁמִי שְׁחַס וְשְׁלוֹם נַעֲשֶׂה בַּעַל-חֹב - קָשָׁה לוֹ מְאֹד לְצַאת מִן הַחוֹבוֹת כְּמַעַט כֹּל יָמָיו, וְעַל-פִּי רַב הֵם מְתִים בְּעֵלֵי חוֹבוֹת, וְכֵל הַפְּסִירוֹת וְהַכְּחָשׁוֹת שְׂכִיחִים בְּיוֹתֵר בֵּין הַבְּעֵלֵי חוֹבוֹת. וְזֶה שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ו"ל (בבא בתרא ה): 'ולואי, שיפרע בזמנו' - 'ולואי' בודאי, כי קשה מאד לצאת מן החוב, כי זהו בחינת קלליית עשיה ברצון, שצריכין לזה זכות גדול פנ"ל, ועל-פן הזהירו רבותינו ו"ל: הרחק מן הערבונות, פנ"ל:

יג. עַל-כֵּן, קְלָיִית כֹּל הַתּוֹרָה נִקְרָא בְּשֵׁם 'עַרְבוֹת', כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (משלי ו, א): 'בני אם ערכת

סליק החוב, קלליית עשיה ברצון - כל עבדות האדם בעולם הזה

מעטם גשמיות יכול לעשה למגרי את הרצון

מאחר שירד לבחינת הלוואה חוב - שית מואד לפרע

בודאי משתוקק ורועה ויוסף אילוי ולעבודתו יתברך ברצון חוק מאד

ליקוטי הלכות ♦ זאת העזרבים

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

קמו

ברצון השם יתברך לבר, באמת הכל אחד, כי זה תלוי בזה, כי מי שמאמין באמת ברצון הנ"ל, הינו שהכל מתנהג רק ברצונו יתברך לבר, בודאי הוא משתוקק ורוצה וכוסף אליו ולעבודתו יתברך ברצון חזק מאד, ואפלו אם לפעמים נופל ממדרגתו, ואפלו אם נפל לעבירות חס ושלום, רחמנא לצלן, אף-על-פי-כן, כל זמן שיש לו אמונה שלמה בהשם יתברך ומאמין שהכל מתנהג רק ברצונו יתברך לבר, בודאי עדין יש לו רצון חזק מאד להשם יתברך, כי סוף כל סוף מה יהיה בסופו, כי אין חשף ואין צלמות להסתר שם פעילי און, כי בודאי רבוי עוונותיו, רחמנא לצלן, לא יוכלו להסתירו מפניו יתברך, וסוף כל סוף יצטרף לתן דין וחסבון לפני פסא כבודו יתברך ומה יעשה ליום פקדה?

שכלם נמשכים מבחינת ל"ט מלאכות - הם בבחינת פגם הרצון, שהוא בחינת אמונה, כמבאר בהתורה הנ"ל, שפשוזוכין לרצון בשלמות, אז אין צריכין לעשות שום עסק ושום משא-ומתן כלל, כי מתקנים העולם בתסודו, כנ"ל.

נמצא, שאם היינו זוכין לרצון בשלמות - לא היינו צריכים לעשות שום משא-ומתן ועסק כלל. ועל-כן שכיחים ביותר כפירות והכחשות ושנויים בהמשא-ומתן, מחמת שהמשא-ומתן נמשך מבחינת פגם הרצון, שהוא בחינת פגם אמונה. ומפגם אמונה נמשכין כל ההכחשות והכפירות והשנויים שבמשא-ומתן, כנ"ל. ועל-כן צריכין להתגבר מאד מאד להשתדל לעשות משא-ומתן באמונה שלמה - שיהיה הדין הן, והלאו לאו, ולא ישנה ולא יחליף דבורו לעולם, כי מחמת ששכיחים שם כפירות ושנויים שנמשכים מפגם הרצון כנ"ל, על-כן כל מי שמקרח לעשות משא-ומתן, צריך התגברות גדול להנצל מכפירות והכחשות השכיחים שם, כנ"ל.

על-כן אף-על-פי שיכול להיות לפעמים שהאדם משים כל זה אל לבו יותר מזה. ואף-על-פי-כן אינו יכול להתגבר על תאוותו, אכל אף-על-פי-כן, על כל פנים רצון חזק מאד מאד יש לו תמיד לשוב אליו יתברך, מאחר שמאמין ברצון השם יתברך, והכל מתנהג ברצונו יתברך, והשם יתברך? שלם לכל אדם כפעלו וכמעשה ידו, מי פתי שלא יכסף וירצה ברצון חזק מאד מאד בכלות הנפש לשוב אליו יתברך - להנצל מן השאול תחתיות ומשאר ענשים קשים ומרים מאד, רחמנא לצלן, ולזכות לחיי עולם הבא ולנצח.

ועקר העצה לזכות לזה שיהיה משאו ומתנו באמונה הוא - להרבות בצדקה, כי על-ידי צדקה ממשיכין הארת הרצון שהוא בחינת אמונה כנ"ל. ועל-ידי-זה זוכין להמשיך אמונה רצון בהמשא-ומתן, ואז יזכה שיהיה משאו ומתנו באמונה, שהוא בחינת רצון, כנ"ל. כי באמת אם היינו כלנו זוכין לתן צדקה כראוי - כבר היה מתבטל המשא-ומתן לגמרי ולא היינו צריכין לעשות שום משא-ומתן ומלאכה ועסק כלל, כנזכר לעיל בתורה הנ"ל. כי על-ידי צדקה מאיר ונתגלה הרצון, שעל-ידי-זה נתבטל כל עשיות הל"ט מלאכות וכל המשא-ומתן כנ"ל, כי היה מתקנים (ישעיה סא, טז): "ועמדו זרים ורעו צאנכם" וכו', כנ"ל.

נמצא, שעל-ידי אמונת הרצון הנ"ל - שמאמינים בהשם יתברך שהכל ברצונו לבר, על-ידי-זה בודאי יש לו רצון חזק להשם יתברך. וכל זמן שזוכה לרצון, אף-על-פי שעדין אינו זוכה לעבודתו יתברך, עדין לא אבדה תקותו מה, כי סוף כל סוף יזכה להיות איש כשר כרצונו יתברך על-ידי ההשתוקקות והרצון, אם יתמיד וירגיל עצמו בזה הרבה - להשתוקק תמיד להשם יתברך וילתורתו ולעבודתו וכו']. וענין זה מבאר היטב ממשמעות השיחה ששמענו בעת שגלה התורה הנ"ל:

וכך הכפירות וההכחשות והשנויים שבין בני אדם במשא-ומתן, הכל נמשך מבחינת כפירות מפגם אמונה. כי מי שיש לו אמונה שלמה בהשם יתברך ומאמין שהכל ברצונו יתברך לבר - בודאי עושה המשא-ומתן שלו גם-כן באמונה שלמה, ואינו משנה דבורו לעולם. ומחמת שכל העסקים וכל המשא-ומתן,

רצון חזק יש לו תמיד לשוב אליו יתברך

על-ידי אמונת הרצון בודאי יש לו רצון חזק להשם יתברך

להתגבר להשתדל לעשות משא-ומתן באמונה שלמה

על-ידי צדקה ממשיכין הארת הרצון

וכפי הארת הרצון בחינת אמונה על ידי צדקה נרחין כפירות מהמשא-ומתן ומתן

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

לעלות ולכלל במקום שצריכה לעלות. וכל זמן שאין לבושין להנשמה - אינה יכולה לעלות למקומה.

צדקה מבטל מצח הנחש כנ"ל. ואז זוכה שיהיה הל"ט מלאכות בבחינת ל"ט מלאכות המושפן, שהם בבחינת הארת הרצון, כי המשפן נעשה מנודת לב ורצון הטוב של כל אחד ואחד מישדאל, כמו שכתוב (שמות כה, ב): מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי; שנהו בחינת צדקה נכדת לב, בחינת רצון, כי מי שזוכה להמשיך הארת הרצון על ידי הצדקה, אפלו כשעושה הל"ט מלאכות ומשא-ומתן אינו נופל לעשיה גשמיות, רק אדרבא, הוא מקדש בחינת העשיה וממשיך הארת הרצון אפלו בעשיה כנ"ל, שנהו עקר שלמות הרצון, ומעלה עשיה לרצון כנ"ל, עד שיכול לזכות לבטל עשית הל"ט מלאכות ומשא-ומתן לגמרי, ואז יזכה להרבות בצדקה יותר ויותר - שעל-ידיה ימשיך הרצון יותר ויותר, עד שנתבטל המשא-ומתן לגמרי, כנ"ל:

ור"ת הנשמה לעולם הרחוק וזקא שתוכה כאן לרצון בשלמות,

ולבאורה תמוה, הלא עקר התכלית הוא לזכות להפיר את השם-יתברך אפין באפין, ולהכלל ברצון העליון ברצון דרעיון, ולמה צריכה הנשמה לבושין דיקא? כי הלא הלבוש הוא בחינת הסתרה וצמצום שמסתירין ומלבישין האור בלבושין! אף על-פי הנ"ל מבאר היטב, כי עקר שלמות הנשמה הוא - שתוכה לרצון כנ"ל, ועקר הרצון הוא על-ידי התרחקות כנ"ל, אשר בשביל זה ירדה הנשמה לזה העולם הרחוק דיקא, כדי שתוכה כאן לרצון בשלמות, כנ"ל.

כשהנשמה זוכה, מכל מצוה לכושר להשפיע

ואז כשהנשמה זוכה להיטיב מעשיה בזה העולם - אז נעשה מקל מצוה ומעשה הטוב שעשתה בזה העולם - נעשה ממנו לבוש להנשמה, והלבוש הוא בחינת הארת הרצון שזוכה הנשמה על-ידי המצוה, הינו שהיא זוכה בעולם העליון לאור הרצון העליון, שהוא בחינת מטי ולא מטי (והר נח טה), בחינת רצוא ושוב, כי עקר הוא רק כשיש מניעה בחינת לבוש המעלים ומונע האור, אבל בעולם הזה הלבוש עב וגשמי מאד עד שאין רואין האור כלל.

הכבושים מצמצמין ומשלימין האור רק שביביל שיתגבר הרצון

אבל בעולם העליון זוכין ללבושים ורחניים דקים, שהלבושים בעצמן הם בחינת רצונות, הינו שהלבושים מצמצמין ומשלימין האור רק בשביל שיתגבר הרצון. והלבוש בעצמו הוא בחינת אור הרצון, בחינת (והר תיי-שרה קכג): ארבע מאות עלמין דכסופין דירתין צדיקא לעלמא דאתי (ארבע מאות עולמות של כסופין שירשיים הצדיקים לעולם ועד), כי יש לבושין ועולמות של רצון בחינת עלמין דכסיפין, כי יש כמה חלוקים ברצון, כמו שכתב רבנו ז"ל (שוחות הר"ן סימן נא).

מעלת הנשמה של הצדיק על המלאכים

וזהו מעלת הנשמה של הצדיק על המלאכים, כי מחמת שהיתה בעולם הזה בעולם העשיה, וזכתה להארת הרצון בזה העולם על-ידי מעשיה הטובים, על-ידיה הוא זוכה בעולם העליון לשלמות הארת הרצון שהוא על-ידי לבושין קדושים דיקא, שהוא בחינת מטי ולא מטי, שנהו עקר שלמות הרצון - כשמאיר על-ידי לבושין רבים בחינת חלוקא ורבנן, וכל מה שזוכין למצוות ומעשים טובים יותר - נתרבין לבושין יותר, וכמו כן זוכה להארת הרצון יותר.

עקר מדעת הפשאו ומתן זוכין על ידי הצדקה

טו. **נמצא**, שעקר קדשת המשא-ומתן, לזכות לעשית משא-ומתן באמונה לכלי לשנות דבורו, זוכין על-ידי הצדקה, שהוא בחינת 'הארת הרצון' כנ"ל. ומחמת זה תקנו רבותינו ז"ל - שאין המשא-ומתן נקנה כי אם בקנין השדף לכל דבר, כל זה מחמת ששכיחים פפירות ושנויים בהמשא-ומתן שנמשכין מפגם הרצון כנ"ל. על-כן עמדו על סוף דעתן של בני אדם - שאין גומרין המקח ברצונם בשלמות כל זמן שלא היה בו קנין גמור, כי הדעה והרצון שבמשא-ומתן הוא פגום קצת כנ"ל, על-כן שכיחים בו שנויים ורצונות מתחלפים הרבה, שכל זה נמשך מפגם הרצון, שמשם נמשך המשא-ומתן כנ"ל, על-כן אמרו שאין המקח נגמר כי אם בקנין שתקנו לכל דבר, כי על-ידי תקנין נמשך הארת הרצון לתוך המשא-ומתן, ואז אי אפשר לשנות עוד:

הכבושים בבחינת הארת הצדקה

וזה בחינת קנין סודר שקונה בכל הדברים, כי הבגדים הם בבחינת הארת הצדקה, בבחינת (איוב כט, יד): "צדק לבשתי וילבשני", כי על-ידי הצדקה - עקר המשכת הרצון כנ"ל, כי על-ידי הצדקה, מהפך הרצון, בחינת עשיה לרצון, שנהו עקר שלמות הרצון, שנהו בחינת עשית כל המצוות שבתורה כדי להעלות עשיה לרצון, כמבאר כל זה לעיל היטב.

בחינת הלבושין - חלוקא ורבנן

וזהו בחינת הלבושין, בחינת חלוקא ורבנן, שכל המצוות והזכויות שעושין בעולם הזה - נעשה מהם חלוקא ורבנן, שהוא לבושין להנשמה שתוכל

ליקוטי הלכות ♦ ואת העורבים

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

קמו

כי עקר הארת הרצון הוא על-ידי בחינת לבושין קדושים כנ"ל. נמצא, שהלבושין הם בבחינת הארת הרצון, בחינת צדקה. ועל-פני, על-ידי קנין-סודר ממשיכין הארת הרצון בהמשך-ומתן על-ידי שלוקחין כנף בגדו, כי הלבושין הם בבחינת הארת הרצון כנ"ל. ואזי נגמר המקח ואי אפשר לשנות, כי נתבטליו כל השנויים שנמשכים מפגם הרצון, כי כבר נמשך הארת הרצון על-ידי הלבושין על-ידי קנין-סודר, כנ"ל:

הארת הרצון על-ידי בחינת לבושין קדושים

טז. **ויעל-בן הערב** שלא בשעת מתן מעות אינו משתעבד כי אם בקנין, כי בשעת מתן מעות נשתעבד מיד, כי בשעת מתן מעות, הינו כשהמלוה נותן המעות להלוה, אז הוא בחינת הארת הרצון, כי עקר הארת הרצון על-ידי הצדקה והמילות חסד, כנ"ל. ועל-פני בשעת הלוואה ומתן מעות שנמשך מהמלוה ללוה - זהו בחינת המשכת הרצון מהמלוה הגומל חסד, שהוא בחינת נדיב לב, בחינת רצון, שמשם כל העשירות והמזון. ובשכיל זה נקרא הממון בתורה 'כסף' - לשון 'כסופין', כי משם שרש הממון, מבחינת רצון כנ"ל (באור טו), ועל-פני בשעת מתן מעות מהמלוה ללוה, נמשך הארת הרצון שהוא בחינת אמונה כנ"ל. ועל-פני אז בודאי נשתעבד הערב בלא קנין כלל, כי אין צריכין שום קנין מאחר שיש כאן הארת הרצון, שזהו בחינת כל הקנינים כנ"ל, אבל שלא בשעת מתן מעות אז אין משתעבד אלא בקנין, שעל-ידי זה נמשך הארת הרצון, שעל-ידי זה נגמרים כל הקנינים ואי אפשר לשנות, עור, כנ"ל:

בשעת מתן מעות הוא בחינת הארת הרצון

יתברר, ולכלי לרצות שום אחר, רק להתקרב להשם-יתברר.

אבל אין לנו שום נחמה לנחם עצמנו על צרת הנפש, שאנו רואין גדל התרחקותנו מהשם-יתברר, והכל חפצים ליראה את שמך, ועדין אין אנו זוכין להתקרב אליו באמת. ועל-פני כל נחמותינו הוא רק שבת קדש, שהוא בחינת הרצון כנ"ל, הינו על-ידי שבת אנו זוכין לרצון בשלמות, לכסף ולהשתוקק תמיד להשם-יתברר, יהיה איך שיהיה. וזה עקר הנחמה, כי כל זמן שרוצים ברצון חזק להשם-יתברר, בודאי יש תקנה עדין, כי סוף כל סוף נופה לשוב אליו יתברר באמת כנ"ל, בחינת "מה תעירו ומה תעירו את האהבה עד שתפציץ", כנ"ל (באור ט).

הנחמה - כל זמן שרוצים ברצון חזק את ה' בודאי יש תקנה עדין

וזה (ישעיה מ, ב): נחמו נחמו עמי וכו', דברו על לב ירושלים וקראו אליה כי נרצה עונה - כי נרצה עונה דיקא. כי תקון העוון על-ידי תשובה שהוא בחינת רצון כנ"ל, ואז נתהפך העוון לזכות, כי נעשה מהעוון בחינת הארת הרצון, כי על-ידי העוון שזכה לשוב עליו, זכה להארת הרצון יותר כנ"ל, וזהו כי נרצה עונה - כי נתהפך העוון לזכות, ונכלל בבחינת רצון, שזהו עקר התכלית כנ"ל:

על-ידי תשובה עוון זכה להארת הרצון

יח. **כי שבת נחמו** הוא הנחמה על החרבן בית-המקדש, דהינו שמתאבלין עליו בין המצרים משבעה עשר בתמוז עד תשעה באב. ועקר חרבן בית-המקדש הוא בחינת פגם הרצון, שהוא פגם האמונה. כי הבית-המקדש הוא בחינת הארת הרצון, כי שם היו מקריבים כל הקרבנות שהם בחינת רצון, כמו שכתוב (ויקרא יט, ח): "לרצנכם תזבחיהו", ועל-ידי זה נקרא בית-המקדש בחינת קדש, שהוא בחינת רצון שנקרא קדש, כי זה עקר הקדשה, להאמין שהכל ברצונו יתברר, ולכסף ולהשתוקק אליו יתברר תמיד ברצון חזק כנ"ל, כמו שכתב שם רבנו ז"ל בהתורה הנ"ל, על השלש רגלים שנקראים מחמת זה "מקרא קדש" וכו', ענין שם.

עקר הקדשה, להאמין שהכל ברצונו יתברר

יז. **וזה בחינת שבת נחמו**, כי עקר הנחמה מכל הצרות הוא שבת-קדש, שהוא בחינת הארת הרצון כנ"ל (באור ט), כי עקר כל הצרות הם צרות הנפש, שאין זוכין לעשות רצונו באמת, שזהו עקר התכלית בעולם הזה, וחזן מזה הכל הבל, כי מה יתרון לאדם בכל עמלו? ובין שיהיה לו ממון בין לאו, בין כך ובין כך יבלה ימיו בשונה ובשכבר הימים הבאים הכל נשפח, וסוף כל סוף מה יתרון לעשיר מן העני, ואין מלוצין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד (אבות ו, ט). ובודאי מי שאינו רוצה להיות פתי וכסיל וחסר דעה להטעות את עצמו, חס ושלום, בודאי ראוי לו לכלי לשום אל לבו שום צער ודאגה כנגד הצער הזה של צרת הנפש, וראוי לו להשתוקק כל ימיו לזכות לעבודת השם-

עקר הנחמה מכל הצרות הוא שבת קדש

ועקר קדשת הבית-המקדש הוא מבחינת קדשי קדשים, ששם עקר הקדשה, כי קדשי קדשים בחינת רעוא דרעיון, רצון שברצונות, כי הרצון נקרא קדש, ועל-פני בחינת רצון שברצונות הוא בחינת קדשי קדשים.

קדשי קדשים - רצון שברצונות

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

מיראה
נמשכת
מחבית
המקדש

וְעַל־כֵּן עקר היראה נמשכת מהבית המקדש שנקרא יראה, וכמו שכתוב (בראשית כח, יז): "מה נורא המקום הזה", כי היראה נעשה על־ידי הרצון שמאיר בבית המקדש כפ"ל. ועל־כן בשלש רגלים היינו צריכין לעלות לרגל, לראות פני ה' בבית המקדש, כי שלש רגלים הם מקראי קדש, שאז התגלות הרצון, כפ"ל בהתורה הנ"ל. ועל־כן צריכין לעלות אז לבית המקדש ששם עקר התגלות הרצון שנמשך מבחינת רצון שברצונות, בחינת קדש־קדשים, וכמבאר בהתורה הנ"ל שצריכין לקשר כל הרצונות לבחינת הרצון שברצונות, וזה זוכיני בבית המקדש, כפ"ל.

אי אפשר
לקבל אור
הפנים, שהיא
חיית רצון
כי אם על־ידי
צדקה

וְזֶהוּ שלש פעמים בשנה יראה כל וכוף את פני ה' - פני ה' דיקא, זהו בחינת הארת הרצון שנקרא פנים, כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. וזהו ולא יראו פני ריקם - כי אי אפשר לקבל אור הפנים, שהוא בחינת רצון כי אם על־ידי צדקה כפ"ל, ועל־כן הצריכו אז ביום־טוב להביא קרבנות נדרים ונדבות שהם בחינת צדקה נדבת לב, בחינת רצון, כדי להמשיך הארת הרצון, שהוא בחינת הארת פנים, שזוכיני ברגלים בבית המקדש שעולין שם ברגל, כפ"ל.

הארת רצון
שזוכיני
כשעולין
ברגל שלש
פעמים בשנה

וְזֶהוּ מה יפו פעמך בפעלים בת נדיב - בת נדיב דיקא, בחינת נדבת לב, בחינת הארת הרצון שזוכיני כשעולין ברגל שלש פעמים בשנה, שעל זה נאמר מקרא זה: מה יפו פעמך, כמו שפרש רש"י שם. ועל־כן הזהירה תורה ביותר לתת צדקה ברגלים, כמו שכתוב (דברים טז, יא): "ושמחת לפני ה' אלקיך אמה ובנדך ובתך ובהר והיתום והאלמנה" וכו'. ודרשו רבותינו ז"ל (מנחות יא, יח): "אם אתה משמח את שלי - אני משמח את שלך". כי עקר שמחת יום־טוב הוא כפי התגלות הרצון שזוכיני, כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל, בחינת (תהלים נח, יא): "ישמח צדיק כי תזה נגם פעמיו ירחץ" וכו', עין שם. ועקר התגלות הרצון הוא על־ידי צדקה כפ"ל, ועל־כן ביום־טוב שאז צריכין לגלות הרצון, על־כן צריכין אז להרבות בצדקה כפ"ל. ועל־ידי זה עקר שמחת יום־טוב, כי עקר השמחה על־ידי התגלות הרצון, כפ"ל. וזהו אם אתה משמח את שלי, הדינו שאתה נותן צדקה, אז אני משמח את שלך, כי עקר השמחה על־ידי הארת הרצון שזוכיני על־ידי צדקה, כפ"ל:

חרבן בית
המקדש על
ידי פגם
הרצון שהוא
פגם האמונה

יט. **נמצא**, שבבית המקדש היה הארת הרצון, שהוא בחינת אמונה כפ"ל, שזהו עקר שמחת ישראל כפ"ל. ועקר חרבן בית המקדש היה על־ידי פגם הרצון שהוא פגם האמונה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שבת ק"ט, א): "לא חרבה ירושלים אלא על שפסקו ממנה אנשי אמונה, גם לא היה להם רחמנות זה על זה, ולא נהנו צדקה". כי אדרבא, היו גוזלים את העניים, כמו שכתוב (ישעיה ה, ח): "היו מגיעי בית בבית" וכו', וכמו שכתוב (משלי ל, יד): "לאכל עניים מארץ" וכו', וכיצא בזה בכמה פסוקים, ומחמת זה נפגם הארת הרצון כפ"ל. עד שגברו החיות רעות הדורסים וטורפים, שהם העכו"ם, הכופרים ברצון, והחריבו את הבית המקדש, כמו שכתוב (תהלים עז, ד): "שאגו צרירך בקרב מועדך" וכו'. ועל־פי פשוטו פגמת הפסוק על חרבן בית המקדש שהחריבו הצוררים כמו שפרש רש"י שם.

שאנת
הצוררים
הכופרים
ברצון
בחינת חרבן
בית המקדש

וְרַבְּנֵי ז"ל פרש המקרא הזה בהתורה הנ"ל, על שאנת הצוררים, שהם האפיקורסים שנקראים 'חיות רעות' הכופרים ברצון וכו', עין שם. ובאמת הכל אחד, כי שאנת הצוררים הכופרים ברצון זהו בעצמו בחינת חרבן בית המקדש כפ"ל. ומיזם שנתחבר בית מקדשנו ערבה כל שמחה, כי (איכה ה, טו): "שבת משוש לבנו נהפך לאבל מחלננו", כי עקר השמחה הוא על־ידי התגלות הרצון כפ"ל, וחרבן בית המקדש הוא בחינת פגם הרצון כפ"ל, ועל־כן נשבת השמחה, כפ"ל:

בבית חרבן
בית המקדש,
ממתיקה
בבית עשו
הרשע

כ. **וְעַל־כֵּן** צריך כל אחד להתאבל ולככות מאד על חרבן בית המקדש. ועקר הבכיה על פגם הרצון, על מה שאין אנו זוכיני עכשו להארת הרצון בשלמות מחמת שנתחבר בית מקדשנו כפ"ל, כי על־ידי האבלות והבכיה על חרבן בית המקדש, ממתיקין ומבטלין כח הבכיה של עשו הרשע, אשר על־ידי זה היה חרבן בית המקדש. ועקר צריכות הגלות המר הזה הוא רק בשביל זה, כמובא (והר שמות יב, א): כי עשו הרשע הוא בחינת זהמת הנחש, שהוא בחינת ל"ט מלאכות גשמיות. ועל־כן נקרא 'עשו' לשון 'עשיה', כי הוא עקר תקף זהמת העשיה גשמית, שהוא זהמת הל"ט מלאכות, שהם בחינת ל"ט קללות, ל"ט מלקיות, שהם טרדות ויגיעות ורדיפת העולם הזה הגשמי.

ליקוטי הלכות ♦ ואת העורבים

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

קיו

וְאֵלֹהֵי הַלְלוּ מְלָאכֹת שָׁהֵם בְּחֵינֵת עֲשׂוּ, הֵם בְּחֵינֵת עֲצָבוֹת וּמְרָה שְׁחוּרָה, בְּחֵינֵת "בְּעֲצָבוֹן תֵּאבְלָנָה".
כי עקר אֲחִיזוֹת הַעֲצָבוֹת הוּא בְּחֵינֵת עֲשִׂיהַ גְּשָׁמִיית, בְּחֵינֵת ל"ט מְלָאכֹת, הַפֶּךְ הָאֵרֶת הַרְצוֹן, שֶׁהוּא הַפֶּךְ הַעֲשִׂיהַ, שֶׁהוּא בְּחֵינֵת שְׂמֵחָה, כְּנ"ל.

אֲחִיזוֹת
הַעֲצָבוֹת -
עֲשִׂיהַ
גְּשָׁמִיית

רוּצָה - הִיָּה יָכֹל לִהְיוֹת מְרַפְּכָה אֶל הַקְּדוּשָׁה, אִם הִיָּה אוֹהֵב אֶת יַעֲקֹב. כִּי הִיָּה רְאוּי לוֹ לִהְיוֹת אֶת יַעֲקֹב, וְלַעֲמֵל וְלַעֲבֹד כָּל יָמָיו בְּשִׁבְלֵי יַעֲקֹב אַחִיו, כְּדִי לִהְיוֹתוֹ שְׂיֹכֵל לַעֲסֵק בַּתוֹרָה כְּמוֹ זְבוּלוֹן וַיִּשְׁשָׁכֶר, שֶׁנֶּאֱמָר עָלָיו (דְּבָרִים ל"ג, יח): "שָׂמַח זְבוּלוֹן וְכו'".

הַתְּמוּנָה עִם צְרִיכִים לַהֲשִׁיבֵנוּ לְהַשְׁתַּדֵּל בְּכָל כַּחַס לְהַחְזִיק לְמוֹדֵי תוֹרָה הַפְּסוּדִים

כִּי בְּאֵמֶת זֶהוּ עֵקֶר הַתְּכֵלִית שֶׁל הַהֲמוֹן עַם, אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים שְׂאֵינִים עוֹסְקִים בַּתוֹרָה, וְעוֹסְקִים בְּפִרְסוּמָה וּמִשְׁאֵא-וִימָתָן, בְּל"ט מְלָאכֹת, הֵם צְרִיכִים לִהְיוֹת בְּכָל כַּחַס לְהַחְזִיק לְמוֹדֵי תוֹרָה הַכְּשָׁרִים, וְזֶה עֵקֶר הַתְּכֵלִית שֶׁלָּהֶם. כִּי עַל-יְדֵי-זֶה נִכְלָל עֲשִׂיהַ בְּרָצוֹן, כִּי הַתוֹרָה הִיא בְּחֵינֵת רְצוֹן כְּנ"ל. וְהֵם עוֹסְקִים בְּעֲשִׂיהַ, דִּהְיוּ בְּעֲשִׂית הַמִּשְׁאֵא-וִימָתָן וְל"ט מְלָאכֹת. וְעַל-יְדֵי שֶׁהֵם מְחִזְקִים הַתְּכֵלִית חֲכָמִים מִהַמִּשְׁאֵא-וִימָתָן שֶׁלָּהֶם, עַל-יְדֵי-זֶה נִכְלָל עֲשִׂיהַ בְּרָצוֹן, שֶׁזֶהוּ עֵקֶר הַתְּכֵלִית, כְּנ"ל.

סֵבֵר יִצְחָק שֶׁעָשָׂה אוֹהֵב תְּלִמְדֵי-יָחֵס וְרוּצָה לְהַחְזִיקוֹ

וַיִּשְׂאוּ הַרְשָׁע הַטְּעָה אֶת אָבִיו בְּרַמְאוֹת גָּדוֹל, עַד שֶׁסָּבַר שֶׁהוּא אוֹחוֹ כְּמִדָּה זוֹ, שֶׁהוּא אוֹהֵב תְּלִמְדֵי חֲכָמִים וְרוּצָה לְהַחְזִיקֵם, וְזֶהוּ (בְּרַאשִׁית כ"ה, כח): וַיֵּאָהֵב יִצְחָק אֶת עֲשׂוֹ כִּי צִיד בְּפִיו, וַתְּרַגְמוּ: 'אָרִי מְצִידָה הוּא אֶכְלִי' (בְּגִלָּל שֶׁהוּא הִנֵּה אוֹכֵל מִצִּידוֹ). וְהַדְּבָר תְּמוּנָה, שֶׁצִּדִּיק כְּמוֹ יִצְחָק אָבִינוּ יֵאָהֵב אֶת הַרְשָׁע בְּשִׁבְלֵי שְׂנוֹתָיו לוֹ לֶאֱכֹל? אִךְ בְּאֵמֶת עֵקֶר אֲהַבְתוּ הֵיָה, כִּי סָבַר שֶׁעֲשׂו הַרְשָׁע אוֹהֵב אֶת הַתְּלִמְדֵי-חֲכָם וְרוּצָה לְהַחְזִיקוֹ. וְעַל-כֵּן הִיָּה אוֹהֵבוֹ בְּשִׁבְלֵי הַאֲכִילָה שְׂנֵתָן לוֹ, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה סָבַר שֶׁרוּצָה לְהַחְזִיק אֶת הַתְּלִמְדֵי-חֲכָם, שֶׁזֶהוּ עֵקֶר הַתְּכֵלִית שֶׁל עֲשׂו אִם הִיָּה עוֹשֶׂה זֹאת בְּאֵמֶת. וְזֶה שֶׁהִיָּה מְרַמֵּה אוֹתוֹ וְשָׂאֵל לוֹ (תַּחֲנוּמָה תוֹלְדוֹת ח): 'אֲבָא, אִיךָ מַעֲשִׂינִי אֶת הַמַּלְאָךְ וְאֵת הַתְּבָרָן? כִּי תְּרֹמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת שְׂנוֹתֵינוּ לִפְנֵיךְ - זֶהוּ בְּחֵינֵת צְדָקָה, נְדָבָת לֵב, שְׂנוֹתֵינוּ לִפְנֵינִים חֲלָף עֲבוֹדָתְךָ אֲשֶׁר הֵם עוֹבְדִים בְּאֵהָל מוֹעֵד, שֶׁזֶהוּ בְּחֵינֵת צְדָקָה שְׂנוֹתֵינוּ לְהַתְּלִמְדֵי-חֲכָם שֶׁנֶּקְרָא 'בֵּהָן' הַעוֹסֵק בְּעֲבוֹדַת הַשָּׁם-יְתִבְרָךְ, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה עֵקֶר הָאֵרֶת הַרְצוֹן, שֶׁמִּשְׁמִיכֵינוּ הָאֵרֶת הַרְצוֹן לְבְּחֵינֵת עֲשִׂיהַ, כְּדִי לְבַטֵּל זִמְתָּ הַנְּחֵשׁ, כְּדִי שִׁיכָלֵל עֲשִׂיהַ בְּרָצוֹן, כְּנ"ל. וּבְשִׁבְלֵי זֶה עֵקֶר תְּרֹמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת עֲנִיִּים הֵם מִתְּבוֹאוֹת הַשְּׂדֵה, כִּי עֲבוֹדַת הַשְּׂדֵה הוּא עֵקֶר הַלְלוּ מְלָאכֹת, כִּי רַב הַמְּלָאכֹת הֵם בְּשָׂדֵה, כִּי הַשְּׂדֵה הִיא עֵקֶר בְּחֵינֵת עֲשִׂיהַ גְּשָׁמִיית, וְשֵׁם עֵקֶר אַחִיזוֹת זִמְתָּ הַנְּחֵשׁ, בְּחֵינֵת (יִשְׁעִיָה ס"ה, כח): "וְנִחַשׁ עֶפֶר לְחִמּוֹ".

וַיַּעֲקֹב שֶׁהוּא כְּלָלִיּוֹת יִשְׂרָאֵל הוּא בְּחֵינֵת רְצוֹן, שֶׁמִּשְׁשֵׁם שְׂרָשׁ נִשְׁמַת יִשְׂרָאֵל, בְּחֵינֵת שְׂמֵחָה כְּנ"ל, בְּחֵינֵת (תְּהִלִּים ט"ו, יא): "שִׁבְעַת שְׂמֵחוֹת אֶת פְּנֵיךָ", שֶׁהוּא בְּחֵינֵת יַעֲקֹב, כְּמוֹ שֶׁתָּוֹב (שָׁם כ"ד, ט): "מִבְּקִשֵׁי פְּנֵיךָ יַעֲקֹב סִלָּה", כִּי הָאֵרֶת פְּנִים הוּא בְּחֵינֵת הָאֵרֶת הַרְצוֹן כְּנ"ל, כִּי יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם לְשִׂמְחָה תְּמִיד עַל שֶׁכִּינּוּ לִהְיוֹת תְּחִלְקוֹ יְתִבְרָךְ, וְלִהְיוֹת בּוֹ יְתִבְרָךְ, שֶׁהִכַּל בְּרָצוֹנוֹ יְתִבְרָךְ, שֶׁזֶהוּ עֵקֶר הַשְּׂמֵחָה כְּנ"ל. כִּי כְּשִׁוִּדְעִין וּמֵאֲמִינִים בְּאֵמֶת שֶׁהִכַּל בְּרָצוֹנוֹ יְתִבְרָךְ לְבַד - בּוֹדָאֵי שְׂמֵחִים וְשִׁשִׁים תְּמִיד, כִּי כְּנִתּוֹ וְרוּצוֹנוֹ יְתִבְרָךְ הוּא בּוֹדָאֵי לְטוֹכָה תְּמִיד, כִּי כָּל מֵה דְעִבְד רַחֲמָנָא לְטַב עֲבַד' (בְּרֻכּוֹת ט). וְעַכְשָׁם שֶׁהֵם בְּחֵינֵת עֲשׂו, הֵם בְּחֵינֵת עֲצָבוֹת וּבְכִיָּה וְאֲבָלוֹת, כִּי בּוֹדָאֵי רְאוּי לָהֶם לְהַתְּעַצֵּב וְלִהְיוֹת אֲבָל כָּל יְמֵיהֶם עַל חֲלָקֵם הַרַע, כִּי רוֹדְפִים כָּל יְמֵיהֶם אַחֵר הָעוֹלָם הַזֶּה הַגְּשָׁמִי, שֶׁהוּא מְלֵא דְאֲגוֹת וְעֲצָבוֹת, וְכָל יְמֵיהֶם כְּעַס וּמַכְאוּבוֹת, וְרַחוּקִים מִהַשָּׁם-יְתִבְרָךְ וּמִהַתְּכֵלִית הַנְּצִיחַ:

כְּשִׁוִּדְעִין וּמֵאֲמִינִים
שֶׁהִכַּל בְּרָצוֹנוֹ
יְתִבְרָךְ -
בּוֹדָאֵי
שְׂמֵחִים
וְשִׁשִׁים תְּמִיד

כא. וְהִנֵּה עֵקֶר בְּכִיָּתוֹ שֶׁל עֲשׂו הַרְשָׁע, הִיָּה עַל עֵינֵי הַבְּרֻכּוֹת שֶׁלְקַח יַעֲקֹב מִמֶּנּוּ בְּמַרְמָה, כִּי יִצְחָק רָצָה לְכַרֵּךְ אֶת עֲשׂו. וְלִכְאוּרָה הַדְּבָר פְּלֵא, אִיךְ טַעַה יִצְחָק אָבִינוּ לֵאָהֵב אֶת עֲשׂו הַרְשָׁע, עַד שֶׁרָצָה לְכַרְכוֹ, וְאִפְלוֹ אִם הַטְּעָה אוֹתוֹ עֲשׂו, עַל כָּל פְּנִים בּוֹדָאֵי הִיָּה יוֹדֵעַ שֶׁיַּעֲקֹב צָדִיק מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה, כִּי הִיָּה אִישׁ תָּם יֵשֵׁב אֱהָלִים (בְּרַאשִׁית כ"ה, כז), וְלֹא תֵהָא כְּפִינְתָּ כְּפִינְתָּ דִּקְרִית (בְּמִטּוֹת קכ"ב). עַל כָּל פְּנִים הִיָּה רְאוּי לְכַרֵּךְ אֶת יַעֲקֹב הַצִּדִּיק תְּחִלָּה כְּכּוֹנֵה. אִךְ בְּאֵמֶת בּוֹדָאֵי יָדַע יִצְחָק אָבִינוּ שֶׁחֲלָקוֹ שֶׁל יַעֲקֹב הוּא בַּתוֹרָה וְתַפְלָה וְעֲבוֹדַת ה', וְחֲלָקוֹ שֶׁל עֲשׂו הוּא רִדִּיפַת הָעוֹלָם הַזֶּה, כִּי הִיָּה יָדַע צִיד, אִישׁ שְׂדָה (בְּרַאשִׁית שָׁם). אִךְ עֲשׂו הַרְשָׁע הַטְּעָה אֶת אָבִיו, עַד שֶׁסָּבַר שֶׁגַם הוּא חָפֵץ בְּהַתְּכֵלִית, וְאוֹהֵב לְמוֹדֵי תוֹרָה, וְרוּצָה לְהַחְזִיק אוֹתָם. כִּי בְּאֵמֶת עֲשׂו הַרְשָׁע, אִךְ-עַל-פִּי שֶׁחֲלָקוֹ הִיָּה הָעוֹלָם הַזֶּה הַגְּשָׁמִי, וְלֹא לְשֵׂא עָלָיו עַל תוֹרָה וּמִצְוֹת, אִךְ-עַל-פִּי-כֵן אִם הִיָּה

אִדֵּי טַעַה יִצְחָק לֵאָהֵב אֶת עֲשׂו עַד שֶׁרָצָה לְכַרְכוֹ

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

כדי שיוכל למלאות כל תאוותו, ואדרבא רוצה לרדף חס ושלום, את הצדיק אֲחִיו:

יעלֵבֵן הזהירה תורה את ישראל לקדש את התבואה היוצאה מן השדה על־ידי תרומות ומעשרות, ומתנות עניים, שהם בחינת צדקה, שעל־ידי־זה מקדשין בחינת עשיה כנ"ל, שִׁמְמֵשִׁיכִין הארת הרצון בעשיה ונכלל עשיה ברצון כנ"ל, נמצא, שעקר קדשת העשיה להכלל ברצון, הוא על־ידי צדקה. וזהו בחינת (ישעיה לב, יז): "והיה מעשה הצדקה שלום". ונמצא דיקא, כי על־ידי־זה נתקדש העשיה כנ"ל. ונעשה שלום בין שני הפכים, כי עשיה נכלל ברצון, כנ"ל.

הזהירה תורה את ישראל לקדש את התבואה היוצאה מן השדה

יעקב לא יכל לקבל תרומות רק מפארות

כב. **ורבקה שמעת בדבר יצחק** - כי רבקה ידעה כל זאת היטב, שעשו הוא רשע גמור וכונתו להרע, על־כן שלחה את יעקב לקבל התרומות ברמאות מאביו, כי יעקב הצדיק אי אפשר לו לקבל התרומות, שהם שפע הפרנסה בעולם הזה כי אם על־ידי רמאות הזאת, שמכרח להלביש את עצמו בבחינת עשיה גשמית, שהוא בחינת עשו, כדי שיוכל לקבל פרנסה. וזהו שהלבישה אותו בלבושי עשו ולא הפירו, כי היו ידיו פידי עשו אחיו שערות ויברכהו (בראשית כו, כג) - כי באמת יעקב בשרשו רחוק מפרנסה גשמית, כי חלקו רק תורה ומצוות בחינת 'הארת הרצון', שהוא הפך עשיה גשמית. ובאמת לעתיד כשיבוא משיח במהרה בימינו לא יעסקו ישראל בשום עסק, כי יתקיים: "ועמדו זרים ורעו צאנכם" וכו'.

עשו לא רצה לתחזק אחיו יעקב רק מפארות

יעלֵבֵן עשו שהיה מרמה את אביו עד שסבר שהוא רוצה להחזיק התלמיד־חכם, על־כן שאל אותו: 'אבא, איך מעשרין וכו'? כאלו הוא חפץ להרבות בעצרה, בתרומות ומעשרות, עד שִׁמְסֻסֵּק אפלו אם להפריש מעשרות מתבן ומלא! אבל באמת כל זה היה רמאות. כי אדרבא, לא די שלא רצה להחזיק את יעקב אחיו הצדיק, אף גם אדרבא, היה שונא גדול להצדיק יעקב, ומחמת הרמאות הזה שהטעה את אביו, על־כן רצה יצחק לברכו, והינו שרצה לתן לו שפע הפרנסה בעולם הזה, כמו שכתוב (בראשית כו, כח): ויתן לך האלהים משל השמים ומשמני הארץ - שזאת הברכה רצה לברך את עשו הרשע, כי סבר שהוא רוצה לעסק בעבודת השדה, בל"ט מלאכות ולהחזיק את אחיו התלמיד־חכם. על־כן אמר שטוב לברך אותו בברכה זו כדי שיעסק בעבודת השדה, ויחזיק את אחיו התלמיד־חכם, כי יעקב אינו צריך כלל לברכה זאת, כי הוא אינו צריך לעסק בשום עסק כלל רק בתורה ועבודת ה' ועשו אחיו יחזיק אותו. כמו שיהיה לעתיד באמת שיקים (ישעיה סא, ה): "ועמדו זרים ורעו צאנכם" וכו', כי עקר התכלית שלקחם הוא להחזיק את ישראל שיוכלו לעסק בתורה ועבודת השם־יתברך.

אם יעקב היה נכנס לבקש פרנסה ממצחק בלי לכושרים - לא היה יצחק מרצה היה מרצה

יעלֵבֵן אם היה יעקב נכנס ליצחק בלי לכושר עשו והיה מבקשו שייברכו שיתן לו השם־יתברך שפע והצלחה בעסקי פרנסתו - לא היה יצחק מרצה לזה, כי היה אומר לו: למה לך לחשב פרנסה כלל? כי אתה צריך רק לעסק בתורה והפלה ופרנסתך מתורה נעשית על־ידי אחרים. והם צריכים לבקש על פרנסה כדי להחזיק אותך, כי זה עקר התכלית שלקחם, אבל אתה צריך להיות רק יושב אהל, ולכלי לחשב שום פרנסה כלל, כמו שיהיה לעתיד באמת שיתקיים: "ועמדו זרים ורעו צאנכם" וכו'. וכמו שאמר רבי שמעון בר יוחאי (ברכות לה, א): 'אפשר אדם חורש בשעת חרישה וזרע בשעת זריעה וכו', תורה מה תהא עליה? אלא בזמן שישאל עושיין רצונו של מקום - מלאכתן נעשית על־ידי אחרים', כי יצחק רצה שיתנהג העולם תכף כמו שיהיה בסוף כשיבוא משיח במהרה בימינו, כי יצחק הוא בחינת תקף הנייה הקדושה, בחינת פחד יצחק שנמשך על־ידי בחינת רצון, כנ"ל בהתורה הנ"ל.

רוצה לקבל תרומות בשביל תאוות לבו הור

יעלֵבֵן אמר יצחק: הביאה לי ציד ואכלה וכו', כי דיקא על־ידי־זה שביא לו ציד לאכל להחזיק התלמיד־חכם, על־ידי־זה יקבל הברכות, כי בודאי אם היה עשו רוצה בכך באמת, שהוא יעבד בעבודת השדה, ויחזיק את יעקב אחיו התלמיד־חכם, בודאי היה מגיע לו הברכה בזכות יעקב, כדי שיוכל להחזיק אותו, אבל באמת הרשע בחינת עשו, אינו חפץ בזה כלל, רק רוצה לקבל הברכות בשביל תאוות לבו הרע,

כל עבודתו של אברהם היה רק על ידי רצון

וזה בחינת יצחק בן אברהם, כי אברהם הוא בחינת רצון, כי נקרא נדיב לב הראשון, כמו שפרש רש"י על פסוק (תהלים מז, ט): "נדיב עמים נאספתי", כי כל עבודתו של אברהם היה רק על־ידי הרצון - שהיה משתוקק ונכסף תמיד להשם־יתברך ברצון חזק מאד,

ליקוטי הלכות ♦ ואת העורבים

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

ק"ה

עד שזכה למה שזכה, כמו שכתב רבנו ז"ל במקום אחר (סימן קמ"ב). כי הוא היה ראש לגרים (תנינה ג), ועדין לא היה שום תורה וצדקה ולא היה לו שום עבודה רק הרצון לבר. ועל-ידי-זה בעצמו זכה שגלה לו השם-יתברך כל התורה וכו', כמו שאמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה גה, א). נמצא, שאברהם הוא בחינת רצון.

ועל-כן הוליד את יצחק שהוא בחינת יראת ה' (תק"ן לג, ע"ג), כי היראה נעשה על-ידי הרצון, ועל-כן רצה יצחק שיתנהג העולם מיני כמו שיהיה לעתיד בעת הגאולה שתהיה בבחינת יצחק, בבחינת (דברי הימים ט"ו, טז): "ושבועתו ליצחק" כמוכא (שם ט"ט). כי עקר הגאולה תהיה על-ידי היראה שתתגלה על-ידי הארת הרצון, שעל-ידי-זה יתקדם העולם בחסדו, בבחינת (תהלים פ"ט, א): "עולם חסד יבנה", שזהו בחינת (ישעיה ס"א, ה): "ועמרו זרים ורעו צאנכם" וכו', כנ"ל.

יצחק רצה שהעולם יתנהג ביראה כמו לעתיד

ועל-כן כתיב במשיח (שם י"א, א): "והירחו ביראת ה'", כי עקר החסד שיתגלה לעתיד בחינת (שמואל-ב' כ"ב, נ"א): "ויעשה חסד למשיחו לדוד" יהיה על-ידי היראה כנ"ל - שעל-ידי-זה יתקדם העולם בחסדו. וכל זה יהיה על-ידי עצם התגלות הרצון שיהיה לעתיד, כי אז "כלם ידעו אותו למקטנם ועד גדולם, כי תמלא הארץ דעה את ה'" וכו' (ירמיה לא, ג). וכלם יכירו וידעו שהכל מתנהג רק ברצונו והשגחתו לבר, ואין שום טבע כלל, כי אפלו הטבע בעצמה של עכשו - היא גם-כן הכל ברצונו והשגחתו בכל עת ורגע, והטבע בידו יתברך בכל עת ורגע כחומר ביד היוצר, כי הוא יתברך ברא את הטבע, והוא מנהיג ומחיה את הטבע, והוא ברצונו משנה את הטבע בכל עת שרוצה, כי הכל ברצונו לבר.

לעתיד תתגלה היראה ורע של הטבע משנה על ידו יתברך

ויצחק אבינו רצה שיתנהג העולם תכף בבחינת זו, בבחינת (ישעיה ס"א, ה): "ועמרו זרים ורעו צאנכם" וכו', ועל-כן לא היה מרצה לברך את יעקב בטל ומטר בשביל פרנסה, כי פרנסתו תהיה נעשית על-ידי אחרים, ולמה לו לחשב כלל צרכי טל ומטר גשמיים שהם בשביל עבודת השדה, שזהו אין שיף לו כלל? רק אותן שיעסקו בפרנסתו הם יקבלו הברכה הזאת בזכות יעקב, כדי שיוכלו להחזיק אותו וכנ"ל.

יצחק לא רצה לברך את יעקב בשביל פרנסה

אבל באמת אז עדין לא נודעך ולא נטהר העולם לגמרי מזהמת הנחש שנמשך על-ידי חטא אדם

אחכ עשו את הקללה ולכו ותרחק משני הברכה

הראשון, ונתדבק אז תקף זהמת הנחש בעשו הרשע על-ידי מעשיו הרעים, עד שנעשה שונא לאחיו הצדיק יעקב ולא היה רוצה להחזיקו כלל, אדרבא, רצה לרדף אותו ולא היה חפץ לקבל ברכת הפרנסה גשמיית כי אם בשביל עצמו ותאוותו למלאות תאוות בטנו, וכדי לרדף יותר את יעקב, ועליו נאמר (תהלים קט, י'): "ויאבה קללה ותבואה ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו". כי היה אוהב קללה, שהוא הקללות שנתקלל מחטא אדם הראשון ל"ט קללות, שהם בחינת ל"ט מלאכות גשמייות, בחינת "בעצבון תאכלנה, בזעת אפך תאכל לחם" וכו'. והוא אוהב קללה זאת, וכי בחר זאת לחלקו כי היה איש שדה, ולא חפץ בברכה כלל, כי לא היה חפץ כלל להיות מרפכה ליעקב להחזיק אותו כדי לכלל בברכה, ועל-ידי-זה באמת "ותרחק ממנו" - הברכה, כי יעקב קבל כל הברכות.

כי כל זמן שלא נתמקן עדין זהמת הנחש לגמרי ואין ההמון עם העוסקים במלאכות ומשא-ומתן מחזיקים את התלמידי חכמים, כמו כן צריכין עדין לעסק במלאכות ומשא-ומתן, כי פני מה שמרבין ישראל בצדקה, ועקר הצדקה להחזיק תלמידי חכמים, כמו כן הם דוחין זהמת הנחש בחינת ל"ט מלאכות ונתמעטין השרדות והעסקים, כי אפלו מי שעוסק במשא-ומתן ומלאכות - לאו הכל שוין, כי לפעמים הפרנסה באה בנקל בסבה קלה בלי יגיעה רבה, ולפעמים צריכה יגיעה גדולה והשכר מועט. והכל כפי זכות הצדקה שעל ידה נדחה זהמת הנחש ל"ט מלאכות, וכמו כן נתמעט העסק, עד לעתיד שיתקיים (ישעיה א, כו): "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה", אז יתגלה הרצון, ואז לא נצטרף לעסק בשום עסק ומלאכות כלל, כי נתקיים (שם ס"א, ה): "ועמרו זרים ורעו צאנכם" וכו', אבל עכשו כל זמן שאין זוכין לזה - צריכין גם ישראל לעסק באיזה עסק ומשא-ומתן כדי להמשיך פרנסה, וכנ"ל:

וזהו בחינת מה שיעקב אבינו התלבש עצמו בלבושי עשו כדי לקבל הברכה מאביו, שהיא ברכת טל ומטר בשביל פרנסה, כי עשו הוא בחינת עשיה גשמיית, בחינת ל"ט מלאכות כנ"ל. ויעקב הוא באמת רחוק מזה, כי הוא בבחינת רצון כנ"ל, אבל מחמת שאין העולם מתקן ואין הרשע רוצה להחזיק הצדיק, על-כן צריכין גם ישראל הפשירים שהם בחינת יעקב,

כשייתגלה הרצון לא יצטרך לעסק בשום עסק ומלאכות

מה שיעקב התלבש בלבושי עשו לקבל הברכה מאביו

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

להתלבש בלבושי עשו בעשיות גשמיות שהם עסקי משא-ומתן ול"ט מלאכות בשביל להמשיך פרנסה.

וזהו ולא הפירו, כי היו ידיו בידי עשו אחיו שערות וכו' (בראשית כו, כג), כי שערות הם מותרים מחין שמשם אחיות הרגו והדינים, כמו שכתב רבנו ז"ל במקום אחר (ס"ק טו), כי המח הוא בחינת רחמנות שהוא בחינת רצון, ושערות הם בחינת מותרים מחין, בחינת רגז ודינים. ועל-כן עשו שהוא תקף העשייה תקף הרגז והדין, על-כן היה מלא שערות פלו באדרת שער, ועל-כן קראו שמו עשו (כה, פסוק כח), 'עשו' דיקא, בחינת עשייה גשמית, שהוא בחינת רגז פנ"ל, שהוא בחינת שערות, פנ"ל.

שערות מותרים מחין - אחיות הרגו והדינים

הצדיקים והתלמידי חכמים והכשרים אמתיים זוכין קצתם לבחינת ההנהגה של לעתיד שיתקיים (ישעיה א, ח): "ועמדו זרים" וכו', והינו שאין עושין שום עסק ומלאכה כלל, אבל שאר ישראל צריכין לעסק במשא-ומתן ומלאכה בקדושה, פנ"ל.

ועקר תקונם שיכונו בעסקם במשא-ומתן להחזיק את התלמידי-חכם האמת וכנ"ל, ועל-ידי זה זוכה כל אחד לפי הצדקה שנותן להתלמיד-חכם לבשל זהמת הנחש שהם ל"ט מלאכות, עד שיזכו כל ישראל שלא יצטרכו לעסק בשום עסק ומשא-ומתן כלל. וזה התקון היה נגמר בשלמות כשיבוא משיח במהרה בנימינו. שאז יתקיים: "ועמדו זרים ורעו צאנכם" וכו', וישראל לא יעסקו בשום עסק ומלאכה כלל וכנ"ל:

שיכונו בעסקם במשא-ומתן להחזיק התלמיד-חכם

ועל-כן הכרח יעקב להתלבש עצמו בבחינת לבושי עשו. בבחינת שערות שהם בחינת עשייה, בחינת ל"ט מלאכות - זהו רמז כי גם ישראל הכשרים צריכין לעסק באיזה עסק בשביל פרנסה, עכשו, מחמת שצדו לא נתגלה הארת הרצון בשלמות פנ"ל, אבל כשיעקב בחינת בני ישראל הכשרים מתלבשין עצמן בלבושי עשו בשביל פרנסה, דהינו שעוסקין באיזה עסק ומשא-ומתן בשביל פרנסה פנ"ל, הם מקדשין ומטהרין את העסק והמשא-ומתן והל"ט מלאכות בקדושה גדולה, כי עושין משא-ומתן באמונה שלמה, ואזי כל העסקים והל"ט מלאכות שלהם הם בבחינת ל"ט מלאכות המשפן פנ"ל:

ישראל הכשרים באיזה עסק בשביל פרנסה

כג. וזה בחינת את בכרתי לקח והנה עתה לקח ברכתי (פסוק לח), כי עבודת הקרבנות היתה מתחלה בפבורות ואחר-כך נתנה לפניהם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שמות רבא לא, ח). ועקר עבודת הקרבנות הוא בחינת התגלות הרצון שהיה בבית המקדש, כי כל הקרבנות הם נדבת לב בחינת רצון, ועל-כן נאמר בכל הקרבנות (ויקרא יט, ח): "לרצונכם תזבחהו" פנ"ל, כי על-ידי הקרבן מעלין מבהמה לאדם, כידוע, הינו שמבררין ומעלין בחינת עשייה שהוא בחינת בהמיות - מעלין אותה לבחינת רצון שהוא בחינת דעת, בחינת אדם, כי עקר נפש האדם הוא בחינת אור הרצון פנ"ל. ועל-כן נקראין מעשה הקרבנות עבודה, כי באמת זה עקר העבודה להעלות בחינת עבודת בחינת עשייה, בחינת בהמיות לבחינת רצון, שהוא בחינת נשמת ישראל, שהם קרויים "אדם".

עקר העבודה להעלות בחינת עבודת עשייה בהמיות לבחינת רצון

וזהו בחינת (בראשית כו, לו): וירח את ריח בגדי וכו', ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'. ואמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבא סה, כב): שהוא ריח גן עדן שנכנס עמו, זה בחינת מלאכת המשפן, כי ציורא דמשפנא כציורא דגן עדן (תקוני דתרא יג). הינו כשיעקב בחינת בני ישראל הכשרים באמת, כשמלבישין עצמן בגדי עשו, הינו כשעוסקים במשא-ומתן ועסקים - שזהו בחינת בגדי עשו, אזי עסקיהם ומלאכתם מעלה ריח טוב כריח גן עדן, שהוא בחינת ציורא דמשפנא, כי כל מלאכתם ועסקיהם הם בבחינת מלאכת המשפן, פנ"ל.

בני ישראל הכשרים עוסקים מעלה ריח טוב כריח גן עדן

וזה שאנו מתפללין רצה' על עבודת הקרבנות שיתקבלו לרצון, כמו שאומרים: "ותהי לרצון תמיד עבודתך", ועל-כן נקרא ברכת רצה' - עבודה, כמבאר בגמרא ופוסקים, כי עקר עבודת הקרבנות שיכללו ברצון העליון, הינו שיכלל עשייה ברצון, ועל-כן היו כל הקרבנות בבית המקדש ששם הארת הרצון. ועקר עבודת הקרבנות על-ידי הפניהם, וצריכין להיות כהנים בעבודתם ולויים בדיוכם וישראל במעמדם, כי הפנה הוא בחינת חסד שנתגלה על-ידי היראה שנעשה על-ידי הרצון, שעל-ידי חסד הגז נתבטלין כל הל"ט מלאכות שהם זהמת הנחש שממשיכין מפגם הרצון, פנ"ל.

עקר עבודת הקרבנות שיכללו ברצון העליון

ואז קבל יעקב הברכות של טל ומטר וכו', שהוא ברכת הפרנסה, כי כל זמן שאין שופע חסד בשלמות, צריכין עסקים ול"ט מלאכות לעשותן בקדושה, בבחינת מלאכת המשפן, כדי להמשיך פרנסה, כמבאר היטב בהתורה הנ"ל, עין שם היטב. כי רק

שאר ישראל צריכים לעסק בפרנסה

ליקוטי הלכות ♦ ואת העורבים

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

קיש

וְעַל־כֵּן הָיוּ צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָן שֶׁהָיוּ עוֹסְקִין בַּתוֹרָה שֶׁהָיָה בְּחִינַת הַתְּגָלוֹת הַרְצוֹן, כִּי הַתוֹרָה כֻּלָּה הִיא רְצוֹנוֹ כַּנִּלְמָד (אֵל מ), וְעַקֵּר הַתְּגָלוֹת רְצוֹנוֹ הוּא עַל־יְדֵי עֶסֶק הַתוֹרָה, כִּי שָׁם מְלַבֵּשׁ רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ, כַּמְבָּאֵר בְּדַבְּרֵי רַבְנֵי ז"ל בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן לט). וְעַל־כֵּן הָיוּ עוֹסְקִין בְּמַעֲמָדָן בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, כִּי מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית מְגַלִּין שֶׁהֵכֵל בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ, כִּי הוּא יִתְבַּרֵּךְ בְּרָא הֵכֵל מֵרֵאשִׁית וְעַד סוֹף, וְעַל־כֵּן בּוֹדֵאי הֵכֵל בְּרִצּוֹנוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה שֶׁהָיוּ מְגַלִּין הַרְצוֹן עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה יְרָאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת לְוִיִּים בְּדוֹכָנָם, כִּי יְרָאָה הוּא סִטְרָא הַלְוָאִי כְּפִדּוּעַ, וְעַל־יְדֵי הַיְרָאָה נִמְשָׁךְ חֶסֶד שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּהֵן כַּנִּלְמָד, וְעַל־יְדֵי חֶסֶד הַזֶּה נִתְקַבְּלִים: "וְעַמְדוֹ זָרִים וְרַעַו צֹאנֵכֶם וְכוּ', וְאַתֶּם כְּהֵנִי ה' תִּקְרְאוּ", "כְּהֵנִי ה' הִיָּקָא, בְּחִינַת "עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה", וְנִתְבַּשְׁלִין כָּל הַל"ט מְלֵאכּוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשִׂיָּה.

עקר התגלות רצונו הוא על-ידי עסק התורה

וְעַל־כֵּן עָקַר הָעֵבֹדָה בַּכְּהֻנִּים, כִּי עָקַר מַעֲשֵׂה הָעֵבֹדָה הוּא לְטַהֵר עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה (פְּרִיעִין־חַיִּים תְּפִלָּה, פָּרָק ה) - שֶׁיִּכְלַל עֲשִׂיָּה בְּרִצּוֹן כַּנִּלְמָד, שֶׁזֶה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הַכְּהֵן אִישׁ חֶסֶד שֶׁהוּא מְבַטֵּל זְהֻמַּת הַל"ט מְלֵאכּוֹת בְּחִינַת עֲשִׂיָּה, וְאֵז נִכְלַל עֲשִׂיָּה בְּרִצּוֹן שֶׁזֶהוּ עָקַר בְּחִינַת הַקְּרָבָן כַּנִּלְמָד.

מעשה העבודה לטהר עולם העשייה

וְעַל־כֵּן אָדָם חוֹטֵא מֵבִיא קְרָבָן, כִּי כָּל חַטָּאִים נִמְשָׁכִין מִזְהֻמַּת הַנְּחֻשׁ, שֶׁהוּא תִקְף הָעֲשִׂיָּה, בְּחִינַת ל"ט מְלֵאכּוֹת, בְּחִינַת עֲצֻבוּת, "בְּעֲצָבוֹן תֵּאכְלֶנָּה" שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל חַטָּאִים, חַס וְשְׁלוֹם, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי הַקְּרָבָן שֶׁמְקַרֵּב הַכְּהֵן בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מְבַטְלִין בְּחִינַת הַל"ט מְלֵאכּוֹת וְנִתְבַּטְּלָה זְהֻמַּת הַנְּחֻשׁ מֵעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה וְנִכְלַל עֲשִׂיָּה בְּרִצּוֹן, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְפַּרְרִין וְנִתְבַּשְׁלִין כָּל הָעוֹנוֹת שֶׁנִּמְשָׁכוּ מִשָּׁם כַּנִּלְמָד. וְנִתְהַפְּכִין הָעוֹנוֹת לְזֻכִּיּוֹת, כִּי נִכְלָלִין הָעוֹנוֹת בְּבְחִינַת רְצוֹן, בְּבְחִינַת כִּי נִרְצָה עוֹנֵהוּ, כַּנִּלְמָד (בַּאֲוֵת יז):

נתחבין תשובות לזכיות בכללי תשובות רצון בבחינת רצון

כד. **וְעַל־כֵּן** בְּרִגְלִים שָׂאוּ עָקַר הַתְּגָלוֹת הַרְצוֹן, עַל־כֵּן הָיוּ אֵז מְרַבִּין בְּקְרָבָנוֹת צָבוֹר וְיָחִיד. וְכָל אֶחָד הֵיךְ מְחַיֵּב לְהִבְיֵא עוֹלַת רֵאשִׁית וְשִׁלְמֵי שְׂמִיחָה כַּפִּי נִדְבַח לְבוֹ, כִּי אֵז בְּרִגְלִים צְרִיכִין לְגַלוֹת הַרְצוֹן כַּנִּלְמָד. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהִבּוֹת בְּקְרָבָנוֹת, כִּי הַקְּרָבָנוֹת הֵם בְּחִינַת הַתְּגָלוֹת הַרְצוֹן, בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת עֲשִׂיָּה בְּרִצּוֹן כַּנִּלְמָד. וְעַל־כֵּן עָקַר הַשְּׂמִיחָה שֶׁל יוֹם־טוֹב עַל־יְדֵי הַקְּרָבָנוֹת, כַּמּוֹ שְׂפָתוֹב (דְּבָרִים יד, ט): "וְאֶכְלֶתָּ לִפְנֵי ה'

ברגלים מרובים קרבנות, כי הם התגלות הרצון

אֶלְקִיךָ מַעֲשֵׂר וְכוּ', וְשִׂמְחַתָּ" וְכוּ'. וְכַמּוֹ שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (פְּסָחִים קט): 'אֵין שְׂמִיחָה אֶלָּא בְּבֶשֶׂר בְּהֵמָה שְׂמִיכָאִין מִמֶּנָּה קְרָבָן, כִּי עָקַר שְׂמִיחַת יוֹם־טוֹב כַּפִּי הַתְּגָלוֹת הַרְצוֹן, וְעָקַר הַתְּגָלוֹת הַרְצוֹן הוּא עַל־יְדֵי הַקְּרָבָנוֹת, כַּנִּלְמָד.

וְזֶה שְׂמִיכָא בְּכַנּוּת, שֶׁקְרָבָנוֹת הֵם מְטַהְרִין בְּחִינַת עֲשִׂיָּה, וּבִשְׂבִיל זֶה אוֹמְרִים הַקְּרָבָנוֹת בְּתַחֲלַת הַתְּפִלָּה, שָׂאוּ הוּא תְקוּן וְעֵלִית הָעֲשִׂיָּה. וְאֵיתָא בְּדִהַר הַקְּדוּשׁ (נח סה): 'שְׂסוּקָא דְקְרָבָנִין עַד אֵין־סוּף, כִּי אֵין־סוּף זֶה בְּחִינַת רְצוֹן שֶׁבְּרִצּוֹנוֹת, רְעוּא דְרַעְיוֹן כְּפִדּוּעַ (וְהוּא פְקוּדֵי רַלְט), כִּי עָקַר הַקְּרָבָנוֹת לְטַהֵר וְלַזְכּוֹף עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, שֶׁזֶהוּ עָקַר הָאֵרֶת הַרְצוֹן, כְּשׂוֹזְכִין לְרְצוֹן חוֹק בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה. וְאֵז נִכְלַל עֲשִׂיָּה בְּרִצּוֹן, וְעַל־יְדֵי־זֶה עוֹלִין וְנִכְלָלִין בְּאֵין־סוּף בְּרַעוּא דְרַעְיוֹן, כִּי אֵי אִפְשָׁר לְהַפְּלֵל בְּאֵין־סוּף בְּרַעוּא דְרַעְיוֹן כִּי אִם כְּשִׂמְזוּכִין וּמְטַהְרִין בְּחִינַת עֲשִׂיָּה, וְכּוֹלָלִין עֲשִׂיָּה בְּרִצּוֹן אֲשֶׁר בְּשִׂבִיל זֶה יוֹרֵד הָאֲדָם לְעוֹלָם הַזֶּה כַּנִּלְמָד:

אומרים הקרבנות בתפלה, התפלה, שאז הוא תקון העשייה

כה. **נִמְצָא**, שֶׁכָּל הַקְּרָבָנוֹת הֵם בְּחִינַת הָאֵרֶת הַרְצוֹן, הֵינּוּ בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת עֲשִׂיָּה בְּרִצּוֹן, וּבְתַחֲלָה הֵיחָה הָעֵבֹדָה בְּכַוּוֹת, וְעֲשׂוּ הֵיךְ כַּבוֹר. וְאֵם הֵיךְ זוֹכָה לְהִיטִיב מַעֲשִׂי - הֵיךְ זוֹכָה לְעַבֵּד עֲבוֹדַת הַקְּרָבָנוֹת, כִּי בּוֹדֵאי הֵיךְ לוֹ בְּחִינַת לְבַחַר בְּטוֹב, אָף אִפְלוּ אַחֲר־כָּף כְּשֶׁנִּשְׂטָה לְדַרְךְ אַחֵר וְלֹא רָצָה לְעַסֵּק בְּעֲבוֹדַת תְּמָה כַּמּוֹ יַעֲקֹב אַחִיו, אִם הֵיךְ חָפֵץ עַל כָּל פְּנִים בְּאַהֲבַת אַחִיו, וְהֵיךְ מְחַזֵּק אוֹתוֹ, וְהֵיךְ נוֹתֵן לוֹ כָּל הַצְּרִיכּוֹתוֹ - הֵיךְ זֶה נִחְשָׁב גַּם־כֵּן לְעֲבוֹדַת הַקְּרָבָנוֹת מִמֶּשׁ שְׂמִיחָה בְּכַוּוֹר לְעַבְדוֹ, כַּנִּלְמָד.

עשו תמה לו בחירה לבחור בטוב

כז. מִי שֶׁמְחַזֵּק תְּלִמִיד־חֶכֶם, נִחְשָׁב כְּאִלוֹ הַקְּרִיב כָּל הַקְּרָבָנוֹת, כִּי אֶכִּילַת הַצֵּדִיק גְּדוֹל יוֹתֵר מִקְּרָבָנוֹת, כַּמּוֹ שֶׁכָּתוּב רַבְנֵי ז"ל בְּסִפְרֵי הָאֶלְף־בֵּית הַקְּדוּשׁ (סִפְרֵי הַפָּדוּת אוֹת אֶכִּילָה סִימָן ט). כַּמּוֹ שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (תְּהִלּוֹת קח:): 'כָּל הַמְּבִיא דוֹרוֹן לְתִלְמִיד חֶכֶם כְּאִלוֹ הַקְּרִיב בַּפּוּרִים' וְכוּ', גַּם אֵיתָא (תְּהִלּוֹת ט): 'כָּל הַמְּאָרַח לְתִלְמִיד־חֶכֶם בְּתוֹף בֵּיתוֹ כְּאִלוֹ הַקְּרִיב תְּמִידִין', כִּי עַל־יְדֵי הַצְּדָקָה שְׁנוֹתֵן לְתִלְמִיד חֶכֶם וּמְחַזֵּק אוֹתוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה נִכְלַל עֲשִׂיָּה בְּרִצּוֹן כַּנִּלְמָד, שֶׁזֶהוּ מִמֶּשׁ בְּחִינַת קְרָבָנוֹת.

כל חפצו להמשיך שנותו לתלמיד חכם וכלל עשייתו ברצונו

אָבֵל עֲשׂוּ לֹא חָפֵץ בְּנֶה, אֲדַרְבָּא, רַדְף אֵת יַעֲקֹב, כִּי לֹא חָפֵץ בְּכַרְכְּבָהּ, כִּי לֹא רָצָה כָּלָל לְהִתְקַרֵּב לְהַשְׂמִי־יִתְבַּרֵּךְ וּלְצַדִּיקִים, רַק כָּל חֲפָצוֹ וּרְצוֹנוֹ הֵיךְ רַק

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

להמשיך לעצמו כל תאוות לבו הרע, ועל-כן מכר את הבכורה בשביל תאות אכילה, כמו שפירשנו (בראשית כה, כט): ויבא עשו מן השדה והוא עיף ויאמר הלעיטני נא מן האדם וכיו. כי המעשה היה דיקא בעת שבא מן השדה והוא עיף, דהיינו שהיה עיף ויגע מזומת עבודת העשייה שרדף אחר עבודת העולם הזה, העשייה הגשמי, ולא המשיך עצמו אל הרצון דקדושה כלל רק אל ההפך ממנו, לתקף העשייה, ורדיפת העולם הזה הגשמי, ועל-כן אמרו רבותינו ז"ל (בבא בתרא טז, א): והוא עיף - מן הרציונה, ושאר עברות שחשבו רבותינו ז"ל, כי הכל כלול בבחינת והוא עיף שהוא בחינת שהמשיך על עצמו הקלה "בעצבון תאכלנה", בחינת 'זהמת הל"ט מלאכות, שמשם נמשכין כל העוונות כנ"ל, כי הם זהמת הנחש כנ"ל, על-כן הכל בכלל והוא עיף, כנ"ל.

את הבכורה ממנו פדין ונתן לו בעדה תאוות אכילה גשמיות של העולם הזה, שהוא לחם ויגיד עדשים וכיו, ונשאר כל אחד בחלקו, כי יעקב קבל לעצמו כל הטוב שהיה כבוש אצל עשו בגלות, שהוא בחינת ניצוצי אור הרצון שהיה אצלו שהוא בחינת בכורה, כנ"ל, ויעקב נתן לו האדם האדם הזה - שהוא תקף הדין, תקף העשייה הגשמית, שהוא פסלת האכילה, פסלת העשייה, בחינת אחיות הסטרא-אחרא, וסלק הפסלת ממנו ונתן הכל לעשו ונשאר כל אחד בחלקו אשר בחר לו:

ואז אמר ליעקב: הלעיטני נא וכיו. ובההיא ראיא רשעותו הגדולה, כי לא די שהוא אינו רוצה להתחזק את התלמיד-החכם בחינת יעקב, אף גם הוא רוצה לגזול את הצדיק ורוצה שהצדיק יטרח בשבילו, חס ושלום, ויתן לו לאכל למלאות בטנו הרע, ועל-כן קים יעקב אבינו (תהלים יח, כז): "עם עקש תתפתל", ואמר לו: מברה כיום את ברכתך לי, כי מאחר שאין חפץ בשום עבודה כלל, ואין אתה רוצה להמשיך עצמך אל הרצון דקדושה ולהתחזק את התלמיד-החכם שזהו בחינת עבודת הקרבנות השני להבכור כנ"ל, ואתה אינך חפץ בזה כלל, רק כל רצונך הוא להפוך ממש, רק למלאות בטנך ולרדף אחר זהמת העשייה גשמית, בחינת והוא עיף, על-כן בודאי ראוי לך למכר לי הבכורה, כי אין לך עוד שום חלק בהקדשה כלל, ואז מכר לו הבכורה ברצון שלם, כי לא חפץ בברכה ובבכורה כלל, כמו שפירשנו: למה זה לי בברה.

כו. וזה שכתב רש"י, שיצחק היה מצער בתחלה ואמר אולי עשיתי שלא פדין שברכתי את יעקב תחלה, אף כששמע ממנו שגם הבכורה מכר לו אז אמר: על זה הייתי מצטער וכיו, עכשו גם ברוך יהיה. הינו כנ"ל, כי עקר הטעות של יצחק היה שהיה סבור ששעו אף-על-פי שהוא רשע הוא אוהב את התלמיד-חכם ורוצה להתחזקו, ועל-כן צריכין לברכו בפונטה כדי שיוכל להתחזק את התלמיד-החכם כנ"ל. אבל כששמע יצחק שעשו הרשע מכר הבכורה, ובההיא ראיא ודונו שאינו חפץ בברכה, כי אינו חפץ כלל לכלל ברצון על-ידי התלמיד-החכם, שזהו בחינת 'בכורה', בחינת 'קרבנות' כנ"ל, והוא אינו חפץ בבחינה זו כלל, רק אדרבא מכר בכורתו ליעקב בשביל תאות אכילה הגשמית, על-כן אמר יצחק: על זה הייתי מצטער וכיו, עכשו בודאי גם ברוך יהיה, כי בודאי מגיע הברכה רק ליעקב, כי הברכה והשפע נמשך ממקור הרצון שזהו בחינת 'יעקב', רק מה שרציתי לברך את עשו הכל היה בשביל יעקב כדי שתוכל להתחזק וכיו, כנ"ל, אבל עכשו שאין אתה חפץ בזה בודאי מגיע הברכה והבכורה ליעקב וכיו, כנ"ל:

כי הברכה והבכורה הם בחינת רצון, בחינת פליות עשייה ברצון, שזהו עקר הברכה שבמשכת מרצון העליון, וזה בחינת קרבנות, בחינת בכורה. והוא לא חפץ בזה כלל, רק אדרבא כל חפצו היה חס ושלום לתקף הרצון לעשייה, כי כל הרצונות שלו היו רק אחר תאוות וחמדות העולם העשייה, על-כן לקח יעקב אבינו

כו. וזו (כו, לח): וישא עשו קלו ויבך - ויבך דיקא, כי הבכיה היא מותרות המרה שחורה, שזהו בחינת תקף זהמת העשייה, בחינת "בעצבון תאכלנה", כי עצבות הוא מרה שחורה, שמשם הבכיה והדמעות, ועל-כן עשו הרשע על-ידי בכייתו הרעה היה מעורר תקף זהמת הנחש, תקף העשייה שהיה נאחו שם. וצעק צעקה גדולה שיתן לו תאוות העולם הזה, ואז הכרח

רוצה לגזול את הצדיק ורוצה שהצדיק יטרח בשבילו

הברכה והשפע נמשך ממקור הרצון שזהו בחינת 'יעקב'

עשו בכייתו הרעה עורר תקף זהמת הנחש

כל חפצו היה חס ושלום לתקף הרצון לעשייה

ליקוטי הלכות ♦ ואת העורבים

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

קב

יצחק לסתם את פיו ויתן לו תאוותו הרעה, כי אז עדין לא נתקן העולם והיה עדין אֲחִיזת הסטרא־אֲחֵרא בעולם, וכל זמן שלא נתבטל הסטרא־אֲחֵרא לגמרי - צריכין בהכרח לתן לה חיותה, כידוע, ועל־כן כשנתעורר עשו בתקף אֲחִיזתו בִּשְׂרֵשו, שהוא בכִּיה ועצבות ומרה שחורה, שהוא תקף וזַהֲמַת הַנְּחֹשׁ תַּקְף הַעֲשִׂיָה, אִז הִכְרַח יִצְחָק לְמַלְאוֹת בְּטָנו, כַּנִּל.

חס ושלום, העצבות והבכיה של עשו הרשע, על־כן אנו מִכְרַחִין להִתְאַבֵּל בְּכָל יוֹם על חֲרַבֵּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, ובִּפְרָט בֵּין הַמְּצָרִים, ולְבַכּוֹת מֵאֵד מֵאֵד על חֲרַבֵּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ כְּדִי לְבַטֵּל עַל־יְדֵי־זֶה הַבְּכִיָה שֶׁל עֶשׂו הַרְשָׁע, כִּי אִין הֵיִדִן נִמְתַּק אֲלָא בִּשְׂרֵשו, ויִמְנִיָה ויִבִּיה אֲבָא לִיזִיל בִּיה נִרְגָא' (מהישר עצמו יתקינו את ידית הגרון כְּדִי לְכַרוֹת אֶת הַיֶּשֶׁר) (סנהדרין ט, ע). כִּי כָּל הַתְּגַבְרוֹתָו הוּא עַל־יְדֵי זַהֲמַת הַעֲשִׂיָה שֶׁהוּא בְּחִינַת ל"ט מְלָאכוֹת, בְּחִינַת עֲצִבוֹת ויִמְרָה שְׁחוֹרָה ויִבְכִּיָה - שְׂכָל זֶה הוּא הַפֶּה הַרְצוֹן כַּנִּל. ועל־כן אנו צריכין להִתְאַבֵּל ולְבַכּוֹת על חֲרַבֵּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ ויִבּוֹה אנו מִמְתִּיקִין ויִמְכַשְׁלִין הַבְּכִיָה וְהַעֲצִבוֹת עַל־יְדֵי הַבְּכִיָה בַּעֲצֵמו, כִּי מְנִיָה ויִבִּיה אֲבָא לִיזִיל בִּיה נִרְגָא'.

כל תכלית וחסרונו עשו מחמת בכית עשו

וְכֵּן הַצְרוֹת וְהַגְלוֹת וְחֲרַבֵּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ - הַכֹּל נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי בְּכִיָּתוֹ הַרְעָה, כְּיָדוּעַ, כִּי עַל־יְדֵי בְּכִיָּתוֹ הַרְעָה הִיָּה מְעוֹרֵר זַהֲמַת הַנְּחֹשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת "בַּעֲצָבוֹן תֵּאֲכַלְנָה", בְּחִינַת ל"ט מְלָאכוֹת הַעֲשִׂיָה וכו', שֶׁהֵם פְּגַם הַרְצוֹן, וְעֶשׂו הוּא הַסֵּמ"ך מ"ם בַּעֲצֵמו, וְעַל־כֵּן הִתְגַּבֵּר עַל־יְדֵי־זֶה עַד שֶׁהִכְנִיס מִזְהָמָא שְׁלוֹ בַּעוֹלָם וּפְגַם בְּרַצוֹן וְהִכְנִיס כְּפִירוֹת בַּלְב, עַד שֶׁגַם קָצַת מִיִּשְׂרָאֵל נִלְכְּדוּ בְּרִשְׁתּוֹ, כִּי הוּא עָקַר מִצַּח הַנְּחֹשׁ אֲשֶׁר כָּל הַחַיּוֹת רְעוֹת הַדוֹרְסִים וְטוֹרְפִים רַבִּים מִבְּנֵי עַמּוֹ, שֶׁהֵם הָאֲפִיקוֹרְסִים הַמְכַנְסִים כְּפִירוֹת וְדַעוֹת וְרוֹת גַּם בְּקִצַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כֹּלֶם הֵם יוֹנְקִים מִמּוֹ. וְעַל־יְדֵי־זֶה הִתְגַּבֵּר עַד שֶׁהִחְרִיב בֵּית קִדְשֵׁנו, כִּי עָקַר הַחֲרַבֵּן עַל־יְדֵי פְגַם הַרְצוֹן, כַּנִּל.

כִּי בְּאֵמַת כָּל דְּבָר יֵשׁ בּוֹ טוֹב וְרַע, "וַיִּשְׁרִים דְּרָכֵי ה' וַצְדִקִּים יִלְכוּ בָם וּפְשָׁעִים יִכְשְׁלוּ בָם" (הושע יד, ט), כִּי יֵשׁ בְּכִיָּה שְׁנֵי בְּחִינּוֹת, טוֹב וְרַע, כִּי עֲצֵם הַבְּכִיָה וְהַעֲצָבוֹת הוּא מִהַסְטְרָא־אֲחֵרא מִבְּחִינַת עֶשׂו שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲשִׂיָה - שֶׁשֶּׁם עָקַר הַעֲצָבוֹת כַּנִּל, כִּי כָּל הַבְּכִיָה שֶׁל עֶשׂו הַרְשָׁע הִיָּה עַל תְּאוֹת לְבוֹ הַרַע, כִּי כָּל חֲפִצּוֹ שִׁיתָן לוֹ אֲבִיו כָּל תְּאוֹת לְבוֹ וְכִּהָ עַל זֶה, וְזֹאת הַבְּכִיָה הִיא תְּכִלִּית הַזְּהָמָא שֶׁהוּא תַּקְף הַעֲשִׂיָה שֶׁהוּא עֲצֵם הַעֲצָבוֹת וכו', וְכַנִּל. אֲבָל הַבְּכִיָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשָׁתוֹ הוּא בַּהֲפֹךְ מִמֶּשׁ, כִּי כָּל בְּכִיּוֹתֵינוּ הוּא עַל חֲרַבֵּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנִּתְרַחַקְנוּ מֵאֲבִינוּ שִׁבְשָׁמִים, וְאִין אֲנוּ זוֹכִים לְהָאָרֶת הַרְצוֹן שֶׁהִיָּה מֵאִיר בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. וְעָקַר הַבְּכִיָה הוּא שְׂכָל אֶחָד וְאֶחָד בּוֹכָה עַל עוֹנוֹתָיו, כִּי מֵה דְהוּה הָיָה, כִּי כָּבֵר נִחְרַב הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וְהָעֵבֶר אִין, רַק הַבְּכִיָה הוּא שֶׁצָּרִיךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְהִתְאַבֵּל וְלְבַכּוֹת מֵאֵד מֵאֵד עַל עוֹנוֹתָיו וּמַעֲשָׂיו הַרְעִים שֶׁהֵם גּוֹרְמִים חֲרַבֵּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ כָּל דוֹר וָדוֹר, כִּי יָכַל מִי שֶׁלֹּא נִבְנָה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו כָּאֵלּוּ נִחְרַב בְּיָמָיו' (מדרש תהלים קלח).

זֶה בְּחִינַת וְהִיָּה כְּאֲשֶׁר מְרִיד וּפְרַקֵּת עָלוּ, 'מְרִיד' - הוּא לְשׁוֹן יִלְלָה וְעֲצָבוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה טו, א): "יָרַד בְּבִכִּי". וְכֵמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שָׁם, הִיָּנו כְּאֲשֶׁר תִּתְגַּבֵּר, חַס וְשְׁלוֹם, וְתִכְנִיס עֲצָבוֹת בְּיִשְׂרָאֵל אִז וּפְרַקֵּת עָלוּ, כִּי אִז תּוֹכַל לְהִתְגַּבֵּר, חַס וְשְׁלוֹם. כִּי עָקַר הַתְּגַבְרוֹת הַסְטְרָא־אֲחֵרא שֶׁהוּא בְּחִינַת עֶשׂו הַרְשָׁע הוּא עַל־יְדֵי עֲצָבוֹת, חַס וְשְׁלוֹם, כְּשִׁמְכַנְסִין, חַס וְשְׁלוֹם, עֲצָבוֹת בְּיִשְׂרָאֵל, וְעָקַר הַעֲצָבוֹת הוּא בְּחִינַת פְּגַם הַרְצוֹן כַּנִּל, כִּי עָקַר הַשְּׂמִמָּה הוּא, כְּשִׁינְדְעִין שֶׁכָּל בְּרַצוֹנוֹ כַּנִּל (באור ט, ע) וְעַל־כֵּן עָקַר הַתְּגַבְרוֹתוֹ עַל־יְדֵי עֲצָבוֹת, חַס וְשְׁלוֹם, שֶׁהוּא פְּגַם הַרְצוֹן:

התגברות הסטרא אחרא בחינת עשו הרשע על ידי עצבות

עשר הבכיות של ישראל הוא בחינת רצון

נִמְצָא שֶׁעָקַר הַבְּכִיָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת רְצוֹן, כִּי אֲנוּ בּוֹכִים וּמִצְטָעִרִים עַל שְׁנִיתְרַחֲקֵנוּ מִרְצוֹנוֹ וְחֲפָרְדּוֹ, וְאֲנוּ מִתְגַּעְגְּעִים וּמִשְׁתַּקְּקִים בְּרַצוֹן חִזֵּק לְשׁוֹב אֵלָיו וְחֲבַרְדּוֹ בְּאֵמַת, וְזֶה כָּל עָקַר בְּכִיָּתֵנוּ, וְעַל־כֵּן הַבְּכִיָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת רְצוֹן. נִמְצָא, שֶׁהֵם מִתְפַּכְּסִים הַבְּכִיָה שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲשִׂיָה כַּנִּל, מִתְפַּכְּסִים אוֹמְתָה לְרַצוֹן וּמִמְתִּיקִים הֵיִדִן בִּשְׂרֵשו, כִּי מִתְפַּכְּסִים הַבְּכִיָה לְרַצוֹן,

כח. וְהִנֵּה בְּאֵמַת יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשָׁתוֹ צְרִיכִין לְשַׂמַּח תְּמִיד, כִּי הֵם נִמְשָׁכִין מִמְקוֹר הַשְּׂמִמָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת רְצוֹן, כִּי תִהְיֶה לְאֵל חֵי יִתְבַרֵךְ שְׂמוֹ לְעַד יֵשׁ לָנוּ לְשַׂמַּח כֹּל יְמֵינוּ לְעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּרָאָנוּ לְכַבּוֹדוֹ וְהַכְּדִילָנוּ מִן הַתּוֹעִים וכו', וְלֹא שֶׁם חֲלָקְנוּ פֶהָם וכו'. אִךְ מֵאַחַר שֶׁנִּחְרַב בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאָרֶת הַרְצוֹן שֶׁהוּא שְׂמִחָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְעַל־יְדֵי־זֶה הִתְגַּבֵּר,

אני מקור השמחה ובוכים לכפיל עבי עשור תרשע

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

פי בוכים מתקף הרצון שיש לנו לשוב אליו יתברך ולעבודתו ולבית מקדשנו וכו', והוא מהפך אל הפוך של בכית עשו הרשע שבכה בשביל תאוות העשיה, כנ"ל.

ועל כן על ידי הבכיה דיקא מבטלין כח הבכיה של עשו שהוא בחינת עשיה, כי אנו מהפכים הבכיה בחינת עשיה לרצון. ועל כן הבכיה של ישראל גדולה ויקרה מאד בעיני השם יתברך, כמו שכתוב (יקמיה לא, ח): "בבכי יבאו ויבתנונים אובילים", כי הבכיה של ישראל היא בחינת כלליות עשיה ברצון, שזהו עקר התכלית כנ"ל. כי עקר הבכיה של ישראל צריכה להיות כמו תינוק הבוכה מגדל הגעגועים שיש לו לאביו, כמו ששמעתי מרבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן פו), וזהו בחינת (שמות ב, ו): "והנה נער בכה", מיד ויתחמל עליי, כמו שאיתא בתקונים (תקון ג, כו), כי כשישראל בוכים כמו תינוק הבוכה לשוב לאביו אז בודאי ויתחמל עליי, כי זהו בחינת רצון שמהפכים עשיה לרצון, שעל ידי זה מעוררין רצונו הטוב ורחמנותו עלינו וכנ"ל:

הבכיה של ישראל דולקת ויסרח מאד בעיני השם יתברך

כלליות עשיה ברצון, שזהו בחינת כלליות התורה והמצוות שהכל הוא בחינת הארת הרצון, לכלל עשיה ברצון כנ"ל. ועל כן כל ישראל ערבים זה בזה, כי אי אפשר לקים התורה והמצוות כי אם על ידי בחינת רצון, כי עקר עבודת ה' הוא בחינת הרצון כנ"ל. וכל אחד כפי מה שפוגעל עצמו לחזק רצונו וכסופיו וגעגועיו להשם יתברך ברצון חזק ביותר - כמו כן הוא זוכה להתקרב להשם יתברך ולתורתו ולמצוותיו.

וכפי העליות מדרגא לדרגא ומעלה למעלה שצריך כל אחד מישראל לעלות בכל עת - הכל הוא כפי התגברות הרצון, כי עקר הוא הרצון כנ"ל, ועקר התכלית הוא הרצון, כי גם עקר התכלית הוא להפיל ברצון שברצונות ברעוא דרעיון כנ"ל, כי התחלת התקרבות להשם יתברך וסוף התכלית הוא הכל בחינת רצון, כי התחלתה וסוף הכל הוא בחינת רצון כנ"ל. ולהפיל ברצון אי אפשר כי אם על ידי אחדות ואהבה ושלום שיקללו כל ישראל יחד באהבה ואחדות גדול, כי עקר הארת הרצון כפי מה שזוכין להפיל באחד הפשוט יתברך, כי עקר הארת הרצון הוא על ידי האמונה, הינו על ידי שמאמינים שהכל מתנהג רק ברצון האחד הפשוט לבד ואין שום רצון בעולם רק רצון אחד של הבורא היחיד יתברך שמו, אשר הוא לבדו מנהיג ועלמו ברצונו המיוחד - "ויכמצייה עבד בחיל שמיא וארעא ולית די ומחא בדייה" (דניאל ד, לב), וכפי אמונתו ברצון האחד יתברך - כמו כן זוכה כל אחד לרצון, דהינו לכסף ולהשתוקק ברצון חזק להתקרב ולעבד אותו יתברך וכנ"ל. נמצא, שעקר הארת הרצון הוא בחינת אחדות, ועל כן כל מה שישראל נכללים ביחד ביותר - זוכין ביותר להפיל באחד, שהוא בחינת שנקללין בהרצון, כנ"ל.

וכל העליות מדרגא לדרגא כפי התגברות הרצון

כט. **ועל כן** אחר אבלות והבכיה של בין המצרים ותשעה באב, זוכין אחר כך לשבת נחמו, שבת נחמו דיקא, פי שבת עקר הנחמה, פי עקר הנחמה הוא הארת הרצון כנ"ל. וזה זוכין על ידי הבכיה דיקא, בבחינת (ישעיה ס, ח): "שישו אתה מושש כל המתאבלים עליה", כמו שאמרנו רבותינו ז"ל (תענית ב): 'כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה'. פי על ידי הבכיה של ישראל - על ידי זה זוכין לרצון שהוא בחינת שמחה, כי עקר השמחה על ידי הרצון כנ"ל, כי הם בוכין לשוב אליו יתברך, ועל ידי זה מהפכים הבכיה לרצון, ובזה בעצמו מהפכין האבלות והבכיה לשמחה, בחינת "שישו אתה וכו', כל המתאבלים" וכו', כי עקר השמחה הוא על ידי הארת הרצון שזהו בחינת שמחת יום טוב, כנ"ל:

עקר הנחמה והשמחה הוא הארת הרצון

ועל כן "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא יט, יח) - הוא כלל גדול בתורה (ירושלמי נדרים פ"ט ה"ד), פי עקר התורה הוא הרצון, ואי אפשר לזכות לרצון כי אם על ידי אהבה ואחדות, כדי להפיל ברצון האחדות יתברך כנ"ל. ועל כן ישראל עם קדוש שהם בבחינת אחדות, כמו שאמרנו רבותינו ז"ל (ויקרא רבה ד, ו), שיעקב היו לו שבעים נפש ונקראים נפש' בלשון יחיד, ועשו שש עשרה נפשות היו לו ונקראים (בראשית לו, ו): 'נפשות ביתו' לשון רבים, כי ישראל הם ממקור האחדות, וכל ישראל חשוכים כאיש אחד.

אי אפשר לזכות לרצון כי אם על ידי אהבה ואחדות

ל. **ועל כן** שנים שלוש מאחד, כל אחד נעשה ערב בעד חברו (חשן משפט, סימן עז, סיף א), כי כל ישראל ערבים זה בזה (שבועות טז), כי כלליות קיום התורה והמצוות הוא בחינת ערבות כנ"ל, כמו שכתוב (משלי ו, א): "בני אם ערבת לרעך" וכו' כנ"ל. כי הערב מחיב את עצמו שיחזרו הלוח ויסלק למלוח, שזהו בחינת

אי אפשר לקים התורה והמצוות כי אם על ידי בחינת רצון

ליקוטי הלכות ♦ ואת העורבים

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

קבא

זכו לקבל את התורה בשבועות שחייב רצון

על-כן זכו לקבל את התורה בשבועות שהיא בחינת רצון, כי בשבועות נתגלה להם פנקה (מכילתא בשלות, שירה ד), שהיא התגלות הרצון, בחינת רצון דרעיון, שהיא בחינת דקנא קדישא, בחינת מצח הרצון, כמבאר בהתורה הנ"ל, כי על-ידי האחדות המפלא שהיה ביניהם אז, כמו שפתיח (שמות ט, ט): "ויחן שם ישראל נגד החר", ואמרו רבותינו ז"ל (מכילתא, יתרו, בחודש א): "ויחן", כלם כאחד באחדות גדול וכו'. ועל-כן זכו להפלה בשבועות ברעוא דרעיון, שעל-ידי-זה קבלו כל התורה שהיא בחינת רצון כנ"ל, ועל-כן כל ישראל ערבים זה בזה - לענין קיום התורה והמצוות:

אי אפשר לקיים התורה והמצוות כי אם על-ידי הערבות

ולכאורה הדבר תמוה, מדוע יהיה כל אחד מחיב להיות ערב בעד חברו, הלא די להפקיע את עצמו? וגם קשה, הלא ערבך ערבא צריך, כי כל אחד אינו בטוח בעד עצמו שיזכה לצאת בשלום מן זה העולם, ואיך ישיל עליו גם חוב הערבות בעד חברו? אף באמת אי אפשר לקיים התורה והמצוות כי אם על-ידי הערבות - שכל אחד נעשה ערב בעד חברו, כי עקר קיום התורה שהיא בחינת הרצון כנ"ל, הוא על-ידי האחדות כנ"ל, ועל-כן כל מי שרצה לקבל עליו על תורה ומצוות שהעקר על-ידי התגברות הרצון כנ"ל, צריך להפלה בכלליית ישראל באחדות גדול, כנ"ל.

ידי-זה וכללין ברצון העליון שהוא תכלית האחדות, כנ"ל:

לא. **ובאמת** גם הערבות בעצמו שכל אחד ערב בעד חברו, גם בזה אי אפשר לקיים ולצאת ידי חובתו של הערבות כי אם על-ידי הרצון, כי עקר הערבות מה שכל אחד ערב בעד חברו הוא - שכל אחד חייב להוכיח את חברו, כמבאר בדברי רבותינו ז"ל (ערכין טו): "ובאמת מי יכול להוכיח את חברו? כי אינו יודע מה שחסר לחברו וגם מי יודע אם חברו ישמע לדברו, ואפלו אם ישמע, מי יודע אם יוכל להתגבר על מה שצריך להתגבר לשוב אליו יתברך. על-כן בודאי קשה מאד לקיים מצוות תוכחה ולצאת ידי חובת ערבותו שנתערב בעד כל ישראל, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שם), שלאו כל אדם ראוי להוכיח וכמו שאמר רבי עקיבא: 'תמיה אני אם יש בדור הזה מי שראוי להוכיח' וכו'.

הערבות היא התוכחה וגם אותה קשה לקיים

מצוות תוכחה אפשר לקיים על ידי הרצון

ומאחר שאין אנו זוכין לקיים מצוות תוכחה ולצאת ידי חובת הערבות והלואי שנפקיע את עצמנו, על-כן אין אנו יכולין לקיים מצוה זאת כי אם על-ידי הרצון, שהיה רצוננו חזק מאד לראות בטובת חברינו ובטובת כל ישראל, הינו שיזכרו כלם לטובה האמתית והנצחית שיזכרו לשוב אל ה' באמת ולהתקרב אליו יתברך, אשר רק זה הוא טובה והצלחה אמיתית, וחזן מזה הכל הבל.

כי באמת אפלו המצוות שאפשר לקיים, אין אנו יכולין לקיים כי אם על-ידי הרצון, כגון מצוות ציצית ותפלין ועסק התורה וצדקה וכו', בודאי מי שמאמין יודע מעט בגדלת כל מצוה ומצוה, יודע שכל המצוות רחוקים מאתנו מאד מאד, ועל-כן באמת יש לנו כמה מניעות ועפובים קדם שאנו זוכין לקיים איזה מצוה כמאמרה, כי מתחלה יש כמה מניעות ועפובין ובלבולים קדם שמניחין השליח ותפלין, ואחר-כך אפלו בשמניחים אותם - יכול להיות שעדין מחו מבלבל במחשבות זרות, עד שאינו יודע כלל אם לבוש בלבוישין דמלכא בכנפי מצוה של השליח הקדוש והציצית הקדושים ונוראים מאד, ומקטר בכתירי דמלכא בעטרת תפארת התפלין הקדושים ונוראים, ולבו חזק מאד מקדשתם. נמצא, שאנו רחוקים מאד מקיום מצוה בשלמות אפלו המצוות הרגילים מאד, מפני שפן המצוות שאינם רגילים כל-כך בכל יום,

יש לנו כמה מניעות ועפובים קדם קיים מצוה כמאמרה

בשעת קבלת התורה בודאי נעשו ערבים זה לזה

ועל-כן בשעת קבלת התורה בודאי נעשו מיד ערבים זה לזה, כי תכף כשרוצים לקבל התורה, צריכים תכף להפלה יחד כלם כאחד, כדי לכלל ברצון כנ"ל, ואזי בודאי כל אחד ערב בעד חברו, מאחר שהכל חשופים כאחד, ודקא על-ידי-זה, שכל אחד ערב בעד חברו, שהיא בחינת אחדות, על-ידי-זה דקא יכולים לקיים את התורה, ובלא זה לא היה אפשר כלל לקיים את התורה, כי עקר קיום התורה שהיא בחינת הרצון, הוא על-ידי האחדות שנחשבים כלם כאחד כנ"ל. נמצא, שדיקא על-ידי הערבות שזהו בחינת שכלם נחשבים כאחד, על-ידי-זה דקא עקר קיום התורה כנ"ל, כי אהבה ואחדות הוא בחינת רצון, כמו שאומרים: 'אהבה וברצון'. כי עקר האהבה ואחדות הוא בבחינת הרצון שכל אחד מרצה לחברו, ואין שום שנוי רצון ביניהם ונכללים כלם ברצון אחד, שעל-

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

בודאי יש עליהם מניעות רבות בלי שעור קדם שמקימם, ואפלו כשמקימם צריכים זכות גדול לקימם כראוי:

על-כן בודאי אין אנו יכולין לקים התורה והמצוות, אפלו מצוות הרגילים, כי אם על-ידי הרצון, כמו שאמר רבנו ז"ל פנ"ל, שעקר הוא הרצון - לכסף תמיד בהשתוקקות ורצון חזק לקים מצוותיו יתברך, ובתוך כך לומדין פאלו לומדין ומתפללין פאלו מתפללין ועושיין מצוות פאלו עושיין מצוות ונאמר בזה הלשון: נאר וועלין! דער ווייל דאוינט מען קלאמירשט, דער ווייל לערינט מען קלאמירשט, דער ווייל טוט מען מצוות קלאמירשט (העקר הוא רק הרצון, ובינתיים מתפללים פאלו, לומדים פאלו, ומקימים מצוות פאלו).

וכל זה אפלו בהמצוות הרגילים שאפשר לקימם, גם-כן העקר הוא הרצון פנ"ל, מפל שפן המצוות שאין בידי האדם לקימם, כגון מצוות תוכחה הנ"ל, בודאי אי אפשר לקימה כי אם על-ידי הרצון פנ"ל.

כי כל אחד מחיב לאהב את חברו וכל ישראל כנפשיו ממש, כמו שכתוב (ויקרא יט, יח): "ואהבת לרעך כמוך", וכמו שהאדם בעצמו, בודאי אם יש לו מח בך דקדור, בודאי ראוי לו שלא ירצה שום רצון אחר רק לזכות להתקרב אליו יתברך, שרק זה הוא טובה אמיתית, וחוזי מזה אין שום טובה בעולם כלל, וכמו כן מחיב כל אחד להתגעגע ולכסף שיזוכי כל ישראל להתקרב אליו יתברך, ובתוך כך אם אפשר לו לדבר איזה דבור עם חברו מענין עבודת ה' בודאי מה טוב ומה נעים, כי כל אחד מישראל מחיב לדבר עם חברו ביראת שמים, כמו שכתב רבנו ז"ל בכמה מקומות (סיקן לה, סימן ז תנ"א), אבל העקר הוא הרצון פנ"ל, כמו שכתוב ברעיא מהימנא על משה רבנו, עליו השלום, ובגין דהוית חשיב בחינך דאלו הוה אפשר לך - הוית מהדר פלא עלמא תחות קדשא בריך הוא וכי, עין שם, שמבאר שם גדל מעלת משה בשביל זה שהיה חשוב כל ימיו שאלו היה אפשר לו היה מחזיר כל העולם להשם יתברך.

נמצא, שאפלו משה רבנו, עליו השלום, עקר מצוות תוכחה היה מקימם על-ידי הרצון שהיה כוסף תמיד לתחזיר כל העולם למוטב, ועל-ידי זה למה שזכר, וזה בחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל (ספרי דברים ב) - שאין מוכיחין את האדם אלא סמוך למיתה, שפן משה לא הוכיחן אלא סמוך למיתה, וכן יעקב אבינו

וכי, הינו כי עקר התוכחה שהוא לקים מצוות ערבות הוא על-ידי הרצון פנ"ל, כי עקר בחינת הערבות הוא לכלל עשיה ברצון, פנ"ל (אח ט).

ועל-כן עקר התוכחה הוא רק סמוך למיתה שאז מתחילין להפיל ברצון, ואז מאיר בו הרצון ביותר, מחמת שהוא סמוך להסתלקות, כי ההסתלקות של הצדיק הוא - שיהיה נסתלק ונכלל בבחינת רצון כמו משה רבנו, עליו השלום, שנכלל בשעת מיתתו ברעוא דרעוין פנ"ל, ומחמת שסמוך למיתתו מתחיל להאיר בו בחינת הרצון, על-כן אז דיקא יכול להוכיחם, כי עקר התוכחה, בחינת ערבות, הוא הרצון, פנ"ל:

לב וזה בחינת שלש פעמים "צדקתך" שאומרים בשבת במנחה, כנגד שלשה צדיקים שנסתלקו אז, שהם: יוסף, משה, דוד' (וזה הדיבור קב"ה), כי הם נסתלקו בשבת במנחה, שאז מאיר רעוא דרעוין בחינת מצח הרצון, ועל-כן אומרים כנגדם שלש פעמים "צדקתך" דיקא, כי עקר הארת הרצון מצח הרצון הוא על-ידי הצדקה דיקא, כי על-ידי הצדקה מכניעין מצח הנפש, ואז מאיר מצח הרצון פנ"ל, בהתורה הנ"ל בחינת הארת דקנא קדישא, בחינת רעוא דרעוין. נמצא, שעקר הארת הרצון בחינת מצח הרצון שמאיר בשבת במנחה הוא על-ידי הצדקה, ועל-כן אומרים אז שלש פעמים "צדקתך" דיקא, פנ"ל.

ועל-ידי הארת מצח הרצון בחינת רעוא דרעוין - שמתגלה על-ידי שלשה צדיקים אלו, יוסף, משה, דוד, על-ידי זה נשמע קול הקריאה של השלש רגלים שהם קוראים ומגלים את הרצון, כמו שמבאר בהתורה הנ"ל, כי השלשה רגלים הם כנגד שלשה צדיקים אלו ובהם נעשים כל הבחינות המבארים בהתורה הנ"ל, עין שם. והכלל בקצור, שעל-ידי הרצון שנתגלה ביום טוב נעשה היראה, אף שיש מיות רעות הדיורסים וטורפים שהם האפיקורסים שפוגמים ברצון, שעל-ידי זה אין נשמע קול הקריאה של יום-טוב וכי, על-כן צריכין לקשר כל הרצונות לבחינת רעוא דרעוין שמאיר בשבת במנחה וכי, אף שיש בחינת מצח הנפש וכי, שרוצה להטיל פגם וכפירות אפלו בשרש הרצון וכי, על-כן צריכין לתרבות בצדקה, שעל-ידי זה מכניעין מצח הנפש, ואזי נתגלה מצח הרצון בחינת רעוא דרעוין, ואזי נשמע קול הקריאה של יום-טוב שמתגלה הרצון.

אני יכולים לקים את כל המצוות ודוקא על ידי הרצון

אם יש לו מח בך דקדור ראוי שלא ירצה שום רצון אחר רק להתקרב אליו יתברך

התוכחה הוא רק סמוך למיתה שאז מתחילין להפיל ברצון

התוכחה הוא רק סמוך למיתה שאז מתחילין להפיל ברצון

על-ידי הצדקה מכניעין מצח הנפש - ענין צדקתך שאומרים

על-ידי הרצון שמתגלה ביום טוב נעשה היראה

ליקוטי הלכות ♦ זאת העורבים

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

קכב

וְעַל־יְדֵי הַרְצוֹן נַעֲשֶׂה יְרָאָה, וְעַל־יְדֵי הַיְרָאָה - נַעֲשֶׂה כְּפִי לְקַבֵּל אֶת הַחֶסֶד, וְאֲזִי אֵין צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת שׁוּם עֶסֶק, כִּי נִתְקִים (ישעיה סא, ה): "וְעָמְדוּ זָרִים וָרַעוּ צֹאנְכֶם" וכו'. עַל־יְדֵי גְדֵל הַשְּׁפַעַת הַחֶסֶד, בַּחֲנִינָה (תהלים פט, א): "עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה" וכו', עֵינֵן שָׁם כֹּל זֶה הֵיטֵב. וְזֶה בַּחֲנִינָה שֶׁלֹּשׁ רִגְלִים, פֶּסַח, שְׁבוּעוֹת, וְסֻכוֹת, וְרֵאש־הַשָּׁנָה, יוֹם כְּפוּרִי, וְהוֹשַׁעְנָא רַבָּא, וְכֻלָּם מִקְבָּלִים מִשְׁבֹּתָה, שֶׁהוּא תַחֲלָה לְמִקְרָאֵי קַדְשׁ:

על ידי הרצון נעשה יראה, ועל ידי היראה נעשה כפי לקבל חסד

עַל־יְדֵי גְדֵל רְצוֹנָם שֶׁהִיָּה לָהֶם תְּמִיד לְהַשְׂמִיחַתְּכֶרֶךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה זָכוּ לַצָּאת מֵעַבְדוּת לַחֲרוּת, וְהַכְּנִיעוּ בַּחֲנִינָה עַבְדוּת וְזָכוּ לְכַלֵּל עֲשִׂיהָ בְּרָצוֹן, כִּי זָכוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה בְּשְׁבוּעוֹת שְׁאֵזוּ וְנִלְלוּ בְּרָצוֹן שְׁכַרְצוּנוֹת, כְּנ"ל.

וְעַל־כֵּן הַתַּחֲתִיל הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ (שמות כ, ב): "אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים. וְכֵן בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת הוּא תוֹלָה קִיּוֹם הַתּוֹרָה בִּיְצִיאַת מִצְרַיִם, וְכִמוֹ שֶׁמְקַשֶּׂה הוֹדֵר וְכו', כִּי קִיּוֹם הַתּוֹרָה הִיא בַּחֲנִינָה יְצִיאַת מִצְרַיִם מֵעַבְדוּת לַחֲרוּת, דְּהֵינּוּ לְהַכְּנִיעַ בַּחֲנִינָה עַבְדוּת, בַּחֲנִינָה עֲשִׂיהָ עַל־יְדֵי הַרְצוֹן שֶׁהוּא עֶקֶר קִיּוֹם הַתּוֹרָה כְּנ"ל, כְּדִי לְכַלֵּל עֲשִׂיהָ בְּרָצוֹן כְּנ"ל, וְעַל־כֵּן בְּכֹל דּוֹר חֵיב אָדָם לְרְאוֹת אֶת עֲצֻמוֹ פְּאֵלוֹ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם, כִּי כָּל אָדָם צְרִיךְ לַצָּאת מֵעַבְדוּת לַחֲרוּת, לְהַכְּנִיעַ וּלְבַטֵּל זְהֻמַּת הָעֲשִׂיָה בַּחֲנִינָה עַבְדוּת, בַּחֲנִינָה עַל הַטְּרָדָא שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהֵם בַּחֲנִינָה ל"ט מְלָאכוֹת, וְלִזְכוּת הַקְּבָלָה בְּרָצוֹן לְהַשְׁתַּוְּקֵק תְּמִיד לְהַשְׂמִיחַתְּכֶרֶךְ כְּנ"ל - לְהַפְּךָ עֲשִׂיהָ לְרָצוֹן כְּנ"ל:

כל אדם צריך לצאת מעבדות לחרות, להכניע ולבטל זממת העשייה

לג. כִּי עֶקֶר הַתַּגְלּוּת הַרְצוֹן הוּא בְּפֶסַח שֶׁהוּא רֵאשׁ לְרִגְלִים, שְׁאֵזוּ הוֹצִיאֵנוּ ה' מִמִּצְרַיִם בְּמִסּוֹת בְּאוֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים נוֹרָאִים, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלָּה שֶׁהַכֹּל רַק בְּרָצוֹנוֹ לְבַד, כְּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל, לְעֵינֵין כֹּל הַשְּׁלֹשׁ רִגְלִים, שֶׁכֻּלָּם קוֹרְאִים וּמְכַרְיִין אֶת הַרְצוֹן מִחֻמַּת שְׁבָכָל הַשְּׁלֹשׁ רִגְלִים עֲשֶׂה הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ עֲמֵנוּ אוֹתוֹת נוֹרָאוֹת וְכו', אֲבָל עֶקֶר הָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים נוֹרָאִים הֵיוּ בְּפֶסַח, שֶׁהוּא רֵאשׁ לְרִגְלִים שְׁאֵזוּ יְצֻאנוּ מֵעַבְדוּת לַחֲרוּת בְּאוֹתוֹת נוֹרָאוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלָּה שֶׁהַכֹּל מִתְנַהֵג רַק בְּרָצוֹנוֹ לְבַד.

אלמלא ירד יוסף למצרים תחלה לא היה אפשר לישאל לצאת משם

וְעֶקֶר יְצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁהוּא פֶּסַח, הִיָּה בְּזִכּוֹת יוֹסֵף, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שמות יג, ט): "וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצֻמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ", וְכַמּוֹבָא (דבר ו' ו' ש' ק' פ' ד'), כִּי אֶלְמֵלָא יֵרֵד יוֹסֵף לְמִצְרַיִם תַּחֲלָה לֹא הִיָּה אֶפְשָׁר לְיִשְׂרָאֵל לַצָּאת מִשָּׁם מִגְדֵּל הַזְּהֻמָּה שֶׁהִיָּה שָׁם, אִךְ עַל־יְדֵי שִׁירֵד יוֹסֵף תַּחֲלָה וְנִמְכַר לְשֵׁם לְעַבְדוּת, שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה עַבְדוּת - תַּקַּף הָעֲשִׂיָה, שֶׁשָּׁם אַחֲזִית זְהֻמַּת הַנַּחֲשׁ בַּבַּחֲנִינָה עַבְדוּת כְּנ"ל, וְעֶקֶר בַּחֲנִינָה הָעַבְדוּת הוּא בְּמִצְרַיִם, שֶׁהִיָּה מִזְרַע חֵם שֶׁנִּתְקַלְלָה וָרַעוּ לְהִיּוֹת עַבְדוּ עַבְדֵי עַבְדִּים, וְנִתְדַבֵּק בְּכֹל זְרַעוֹ זְהֻמַּת הַנַּחֲשׁ בִּיּוֹתֵר, כְּפִדּוּעַ.

לד. וְזֶה שְׁאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (מדרש תהלים קיד): **בְּזִכּוֹת אֲרַבְעָה דְּבָרִים נִגְאָלוּ יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא שָׁנוּ אֶת שְׁמֵם, וְלֹא שָׁנוּ אֶת לְשׁוֹנָם, וְהָיוּ גְדוּרִים מִן עֲרִיזוֹת, וּמִן הָעַבְדוּת־הַיָּרָה** [אמר המסדר: כבר מבאר ביוזרה דעה הלכות דם הלכה א', שאל יתפלא המעיין מה שחשב גם בזכות של פרישת עבודה יורה אשר נמצא בכמה מקומות בדברי רבותינו ז"ל ההפך מזה, אבל נמצא מבאר במדרש רבה במדבר פרשה ג' (פסקא ו) על פסוק (תהלים טו, ז): "מוציא אסירים בכושרות", שבזכות הפשרים שבהם שלא עבדו עבודה יורה, על ידי יורה נגאלו, עין שם. נמצא שאלו נאלו דברי אלקים חיים - שנגאלו גם בזכות פרישת עבודה יורה. עתה מצאנו עוד במדרש רבה הנ"ל פרשה י"ג, שכל השלשה שבטיים, ראובן, שמעון, לוי, לא עבדו עבודה יורה, ולכן זכו למנות לעצמם ביציאת מצרים, עין שם. הרי מבאר קצת אמרינו ז"ל, שגם בזכות פרישת עבודה יורה נגאלו, כי כל אלו הארבעה דברים הם מורים על גדל הרצון שהיה להם תמיד להשם יתברך גם בהיותם בארץ מצרים.

בזכות מה נגאלו ישראל?

וְיוֹסֵף בְּגֵדֵל קִדְשׁוֹ הָעֲצוּמָה שִׁירֵד לְתוֹךְ תַּקַּף זְהֻמַּת מִצְרַיִם לְתוֹךְ בַּחֲנִינָה עַבְדוּת כְּנ"ל, וְהִיָּה לוֹ נִסְיוֹן גְּדוֹל שָׁם, וְאִף־עַל־פִּי־כֵן כִּבֵּשׁ אֶת יִצְרוֹ מֵאֶשֶׁת אֲדוֹנָיו - עַל־יְדֵי־זֶה שָׁכַר וְהַכְּנִיעַ וּבִטֵּל אֶת הַזְּהֻמָּה שֶׁל מִצְרַיִם, וְרַק עַל־יְדֵי־זֶה הִיָּה כַח לְיִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת בְּמִצְרַיִם וּלְבַלִּי לְהַשְׁתַּקֵּעַ שָׁם, חֵם וְשִׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בראשית מה, ה): "כִּי לְמַחִיָּה שִׁלַּחְנִי אֱלֹקִים לְפָנֶיכֶם" וכו', כִּי רַק עַל יְדוֹ זָכוּ יִשְׂרָאֵל לַצָּאת מִשָּׁם לְהַנְצִל מִחַקֵּךְ זְהֻמַּתְּ.

יוסף גדל קדשו העצומה ירד לתוך חקף מצרים

וְזֶהוּ בַּחֲנִינָה שֶׁלֹּא שָׁנוּ אֶת שְׁמֵם - כִּי הַשֵּׁם הוּא בַּחֲנִינָה רָצוֹן, שֶׁהוּא הַנְּפֹשׁ, שֶׁהוּא לְשׁוֹן רָצוֹן כְּנ"ל. וְזֶהוּ בַּחֲנִינָה הַשֵּׁם, בַּחֲנִינָה (בראשית ב, ט): "נִפְשׁ תִּהְיֶה הוּא שְׂמוֹ", כְּמוֹ שֶׁכְּתַב רַבְנּוּ ז"ל בְּמִקּוּם אַחֵר (פסיקין טו). וְעַל־כֵּן שְׂמוֹ 'שְׂמוֹ' בְּגִימַטְרִיא 'רָצוֹן', כְּמּוֹבָא (שער הפסיקים, יתרו). וְזֶה בַּחֲנִינָה (ישעיה כו, ח): "לְשִׁמְךָ וּלְזִכְרֶךָ תֵּאֵוֹת נִפְשׁ".

השם הוא בחינת רצון, שהוא הנפש

נִמְצָא שִׁיְצִיאַת מִצְרַיִם שִׁיְצֻאנוּ מֵעַבְדוּת לַחֲרוּת, וְזֶה בַּחֲנִינָה שֶׁהַכְּנִיעוּ בַּחֲנִינָה עַבְדוּת שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה עֲשִׂיהָ, שֶׁשָּׁם אַחֲזִית הַזְּהֻמָּה כְּנ"ל, וְהֵם הַכְּנִיעוּ זֹאת

על ידי גדל רצונם זכו לצאת מעבדות לחרות

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

וְכִי אָחַד מִיִּשְׂרָאֵל כִּפִּי שָׂרָשׁוּ בְּרִצּוֹן הַעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא שָׂרָשׁ כָּל נִשְׁמַת יִשְׂרָאֵל - כִּמּוֹ כֵּן יֵשׁ לוֹ שֵׁם יִשְׂרָאֵלִי, וַיִּכְמוּ כֵּן צְרִיף לְהַתְּגַבֵּר תְּמִיד לְהֵאִיר עַל שְׁמוֹ וּנְפִשׁוֹ הָאֵרֶת הַרְצוֹן - שֶׁשָּׂמֵשׁ שָׂרָשׁ נִפְשׁוֹ וְשִׁמּוֹ. וְזֶה שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (עבודת ה' יט): 'לְעוֹלָם יִלְמַד אָדָם בְּמִקּוֹם שֶׁלְבוֹ חֲפִץ'. כִּי מִקּוֹם הַתּוֹרָה שֶׁלְבוֹ חֲפִץ בְּיִתְרֵי - שֵׁם שָׂרָשׁ נִפְשׁוֹ וְשִׁמּוֹ, וְעַל־כֵּן אַחַר מִיתַתוֹ שׂוֹאֲלִין אֶת הָאֱדָם, מִה שִׁמּוֹ (מִסְכַּת חֲבוּט הַקְּבֵר, פֶּרֶק כו, ב), כִּי כָּל־לֵוִיִּת הַתּוֹרָה הוּא בְּחִינַת רִצּוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמוֹ כִּנּוּל. וְעַל־כֵּן יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם שָׁלָא פִּסְקוּ רִצּוֹנָם מִלְּכַסְף לְהַשְׂמִי־תִבְרָךְ, עַל־כֵּן לֹא שָׁנוּ אֶת שְׁמֵם, שֶׁזֶה מוֹדָה עַל גְּדֹל הַרְצוֹן דִּקְדָּשָׁה כִּנּוּל, וְעַל־יְדֵי־זֶה זָכוּ לְגַאֲלָה לְצֵאת מִעֲבָדוֹת לְחֵרֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת ה'הָאֵרֶת הַרְצוֹן' כִּנּוּל.

צ"ע
לחגג
תמיד להאיר
על שמו
ונפשו הארת
הרצון

תְּאוֹת עוֹלָם הֵיזָה - כִּמּוֹ כֵּן נִפְגַּם אֲצִלוֹ הַרְצוֹן דִּקְדָּשָׁה, וְהַעֲקָר הוּא לְגֹדֵר עֲצָמוֹ מִתְּאוֹת נְאוּף, שֶׁשָּׂם עַקֵּר הַתְּגַבְרוֹת הַרְצוֹן דִּסְטָרָא אַחֲרָא, וְעַל כֵּן (מִשְׁלֵי ו, לב): "נֹאֲף אִשָּׁה חֲסֵר לֵב", כִּי נִחְסַר וּנְפִגַם אֲצִלוֹ הַלֵּב שֶׁהוּא רִצּוֹן דִּקְדָּשָׁה שֶׁכָּל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא נִחְסַר וּנְפִגַם עַל־יְדֵי תְּאוֹת נְאוּף.

כפירות
ונאוף
תלויים זה
בוה

וְעַל־כֵּן כְּפִירוֹת וְנְאוּף תְּלוּיִים זֶה בְּזֵה, כִּמּוֹ שֶׁכְּתִב רַבְנֵי ז"ל בְּמִקּוֹם אַחַר (סִיּוֹן לו, א), כִּי הָא בְּהָא תְּלִיא, כִּפִּי מִה שְׁגוֹדֵר עֲצָמוֹ מִתְּאוֹת נְאוּף, כִּמּוֹ כֵּן זֹכָה לְרִצּוֹן דִּקְדָּשָׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲמוּנָה, כִּנּוּל, וְכֵן לְהַפְךָ. נִמְצָא, שֶׁכָּל אֵלּוֹ הָאֲרֻבָּעָה דְּבָרִים הֵם בְּחִינַת הַרְצוֹן דִּקְדָּשָׁה, שְׁעַל־יְדֵי אֵלּוֹ הָאֲרֻבָּעָה דְּבָרִים שֶׁלֹּא שָׁנוּ אֶת שְׁמֵם וְכוּ', בְּזֵה הִרְאוּ גְדֹל הַשְׂתוֹקָקוֹת שֶׁלָּהֶם וְעֲצָם רִצּוֹנָם דִּקְדָּשָׁה לְהִתְקַרֵּב לְהַשְׂמִי־תִבְרָךְ, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי אֵלּוֹ הָאֲרֻבָּעָה דְּבָרִים דִּיקָא זָכוּ לְצֵאת מִמִּצְרַיִם מִעֲבָדוֹת לְחֵרֶת, וְלִקְבֹּל אֶת הַתּוֹרָה, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת הָאֵרֶת הַרְצוֹן כִּנּוּל, וְכָל זֶה הֵיזָה בְּכוּחַ יוֹסֵף הַצַּדִּיק, כִּנּוּל:

שביעות
מקשרין כל
הרצונות
לשרש הרצון

שְׁבִיעוּת הוּא בְּחִינַת מִשְׁה, שֶׁאָז קָבַל יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה עַל־יְדֵי מִשְׁה רַבְנֵי, שֶׁהוּא כְּלֵי־יָד הַתּוֹרָה, וְאָז נִתְּגַלָּה עֲלֵיהֶם כִּנּוּן מְלֵא רַחֲמִים, בְּחִינַת 'רְעוּא דְרַעוּיִן', וְעַל־כֵּן שְׁבִיעוּת הוּא בְּכַחֲבִינַת שְׁבֵת, כְּמוֹכָא (פְּרִי־עֵץ חַיִּים, שְׁבִיעוּת, פֶּרֶק א, א), כִּי בְּשְׁבִיעוּת אָז הוּא בְּחִינַת שְׁמִקְשְׁרִין כָּל הַרְצוֹנוֹת לְשָׂרָשׁ הַרְצוֹן, לְכַחֲבִינַת רְעוּא דְרַעוּיִן שְׁמַאֲרֵי שְׁבִיעוּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת מִשְׁה, כִּנּוּל:

כמו באמונת
הרצון, ועבדו
עבודה זרה,
ונשע את
העגל

לֵה. וּבְנִיעוּתוֹתֵינוּ הַרְבִּים, אֶף־עַל־פִּי שָׁזָכוּ יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה בְּשְׁבִיעוּת וְזָכוּ לְהָאֵרֶת רְעוּא דְרַעוּיִן, אֶף־עַל־פִּי־כֵן, אַחֲרֵי־כֵן הֵיזָה מִה שְׁהֵיָה, כִּי פָּגַמוּ בְּאֲמוּנַת הַרְצוֹן, וְעָבְדוּ עֲבוּדָה־זָרָה, וְעָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל, שֶׁכָּל זֶה הֵיזָה עַל־יְדֵי הַתְּגַבְרוֹת מִצַּח הַנְּחֻשׁ, שֶׁהוּא זִהְמַת הַנְּחֻשׁ, שֶׁהֵם הַעֲרֵב רַב שֶׁהַתְּגַבְרוּ עַל יִשְׂרָאֵל, וְהִטְעִנוּ אוֹתָם עַד שֶׁפָּגַמוּ בְּשָׂרָשׁ הַרְצוֹן בְּמִצַּח הַרְצוֹן, וְעָבְדוּ עֲבוּדָה־זָרָה שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּפִירוֹת, פָּגַם הַרְצוֹן כִּנּוּל, וְעַל־כֵּן הַתְּגַבְרוּ בְּרַשְׁעוּתָם וּנְקַבְצוּ עַל אֶהָרָן דִּיקָא, כִּי אֶהָרָן הוּא בְּחִינַת מִצַּח הַרְצוֹן, כִּמּוֹ שֶׁכְּתוּב בְּאַהֲרֹן הַכֹּהֵן (שְׁמוֹת כח, א): "וְהֵיזָה עַל מִצַּחוֹ לְרִצּוֹן". כִּי הֵם פָּגַמוּ אֶז בְּמִצַּח הַרְצוֹן כִּנּוּל, עַד שֶׁנִּנְעַע הַפָּגַם גַּם בְּמִשְׁה, כִּמּוֹ שֶׁכְּתוּב (שֵׁם יט, כד): "לֶךְ רֹד" וְכוּ', כִּי מִשְׁה שָׂרָשׁוּ בְּכַחֲבִינַת רְעוּא דְרַעוּיִן, כִּנּוּל. וְהַפָּגַם שֶׁלָּהֶם הִגִּיעַ עַד שָׂרָשׁ הַרְצוֹן, עַד שֶׁהִגִּיעַ

וְעַל־כֵּן אֵלּוֹ הָאֶפִּיקוֹרְסִים הַשְּׂכִיחִים עֲכָשׁוּ שֶׁהֵם פּוֹגְמִים בְּרִצּוֹן כִּנּוּל, עַל־כֵּן עַל־פִּי רַב הֵם מְשַׁנִּים אֶת שְׁמֵם וְקוֹרִין אוֹת עֲצָמָם בְּהַכְּנוּיִים הָרְעִים שֶׁכִּנּוּ לָהֶם - אוֹי לָהֶם, אֵי לְנַפְשָׁם, בְּיִדְּאֵי לֹא יִזְכּוּ לְגַאֲלָה אִם לֹא שְׁוֹכְבוּ, כִּי גַם בְּמִצְרַיִם הָיוּ רַשְׁעִים שֶׁלֹּא זָכוּ לְגַאֲלָה, כִּמּוֹ שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (פְּנִיחָא, בְּשַׁלַּח א), עַל פְּסוּק (שְׁמוֹת יג, יח): "וְחַמְשִׁים עֶלּוֹ" וְכוּ' - 'אֶחָד מִחֲמֵשׁ מְאוֹת' וְכוּ':

האפיקורסים
פוגמים
ברצון

וְזֶהוּ שֶׁלֹּא שָׁנוּ אֶת לְשׁוֹנָם - כִּי עַקֵּר הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן דִּקְדָּשָׁה שֶׁהוּא הַנְּפִשׁ הוּא בְּהַדְּבוּר, בְּכַחֲבִינַת (שֵׁהש ה, ט): "נִפְשִׁי יִצְאָה בְּדַבְרוֹ", כִּמּוֹ שֶׁכְּתִב רַבְנֵי ז"ל. וְעַל־כֵּן לְשׁוֹן הַקְּדָשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל מוֹדָה עַל הַרְצוֹן דִּקְדָּשָׁה, בְּחִינַת נִפְשׁ, שֶׁעַקֵּר הַתְּגַלּוֹתָהּ הִיא בְּהַדְּבוּר הַקְּדוּשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת לְשׁוֹן הַקְּדָשׁ, כִּי הִלְשׁוֹן הִיא קְלָמוֹס הַלֵּב, וְכָל אֶחָד כִּפִּי רִצּוֹנוֹ יִשֵּׁשׁ לוֹ אִם טוֹב אִם לְהַפְךָ, כִּמּוֹ כֵּן: כִּלּוּיִן לְהִבִּין וְלִשְׁמַע מִדְּבַרְיוֹ שֶׁהֵם הַתְּגַלּוֹת הַנְּפִשׁ, שֶׁהוּא הַרְצוֹן כִּנּוּל. וְעַל־כֵּן לְשׁוֹן הַקְּדָשׁ הוּא בְּחִינַת רִצּוֹן דִּקְדָּשָׁה, וְעַל־כֵּן בְּזֵה שֶׁלֹּא שָׁנוּ אֶת לְשׁוֹנָם וְכָל דְּבוּרָם הָיוּ דְּבוּרִים קְדוּשִׁים בְּכַחֲבִינַת לְשׁוֹן הַקְּדָשׁ, בְּזֵה הַזֵּרוּ עַל גְּדֹל רִצּוֹנָם הַקְּדוּשׁ לְהִתְקַרֵּב לְהַשְׂמִי־תִבְרָךְ, כִּנּוּל:

עקר התגלות
הרצון
דקדשה
שהוא הנפש
חוא בדבור

וְזֶהוּ שֶׁהָיוּ גְדוּרִים מִן הָעֲרִיּוֹת וּמִן הָעֲבוּדָה־זָרָה, כִּי עֲבוּדָה־זָרָה הוּא כְּפִירוֹת שֶׁהוּא פָּגַם הַרְצוֹן, כִּי עַקֵּר הָאֵרֶת הַרְצוֹן הוּא עַל־יְדֵי אֲמוּנָה שְׁמַאֲמִינִים שֶׁהִכֵּל בְּרִצּוֹנוֹ לְכַד כִּנּוּל, שֶׁזֶהוּ הַפָּגַם עֲבוּדָה־זָרָה וְכְפִירוֹת. וְזֶהוּ בְּחִינַת גְדוּרִים מִן הָעֲרִיּוֹת, כִּי עַל־יְדֵי הַרְצוֹנוֹת דִּסְטָרָא אַחֲרָא, שֶׁהֵם תְּאוֹת עוֹלָם הֵיזָה, נִפְגַּם הַרְצוֹן דִּקְדָּשָׁה כִּנּוּל, וְכָל אֶחָד כִּפִּי מִה שְׁנוֹפֵל לְרִדְּפוֹת אַחַר

לגוד עצמו
מתאות נאוף
התגברות
הרצון
דסטרא
אחרא

ליקוטי הלכות ♦ ואת העורבים

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

קבג

הפגם למשה שהוא בעצמו, בחינת שרש הרצון, כנ"ל. ועל-כן מיום שעשו את העגל, שהוא שבעה עשר בתמונו, ופגמו אז ברצון, נגזר אז על חרבן בית-המקדש, כמו שאמר רבותינו ז"ל (מעניית כט), שהגזרה שנגזר על-ידי המרגלים: 'אתם בכיתם בכיה של חנם' וכו', התחילה מיום שעשו את העגל, שמאז התחילו כל הגזרות, רחמנא לצלן, כמו שכתוב (שמות לב, לז): 'ויביום פקדי' וכו'.

כנ"ל, שהם בחינת (שמואל א' יז, לד): 'ויבא הארי והדב' וכו', שנאמר במעשה דדוד עם גלית וכו', כמבאר בהתורה הנ"ל. ועכשו בימים הנוראים על-ידי רבוי הצדקה זוכין להכניע מצח הנחש, עד שנתבטל הארס הרע של החיות הרעות, שהם הכופרים ואז נתהפך לב הכופרים מרע לטוב, עד שפכל מודים ברצון, כמו שמבאר בסוף התורה הנ"ל על מאמר רבותינו ז"ל: 'היה צפרי מליחי בהדן פרחו להוי, שאותן שהיו נבוכים בתחלה בטעות של האפיקורסים, פרחו ויצאו מטעותם על-ידי גדל התגלות הרצון, ואז נתהפכין החיות רעות, שהם הכופרים, מהפך אל הפך, כי מה שבתחלה היו שואגים בקולם כנגד הרצון שנתגלה ביום-טוב, כי היו שואגים בסבבתם המטעית והיו כופרים ברצון, ועכשו נהפכו עד שהם בעצמם שואגים וקוראים התגלות הרצון, שעל-ידיה נעשה יראה כנ"ל.

כי חרבן בית-המקדש הוא בחינת פגם הרצון כנ"ל, ומשה רבנו עליו השלום, התפלל לפני השם: 'תברך ארבעים יום. ואמרו רבותינו ז"ל (סדר עולם פוק ו): 'שארבעים יום האמצעיים היו בכעס'. כי כעס ורגז הוא הפך הרצון, כי הם פגמו ברצון כנ"ל. אבל על-ידי רבוי התפלות והתפצרות של משה, על-ידיה נתפס לו השם-יתברך, והפך הרגז לרצון ונתרצה לישראל בארבעים ימים האחרונים, שהם מראש-חדש אלול עד יום-הכפורים.

וזהו בחינת: אריה שאג מי לא יירא - שהארי בעצמו שהוא ראש החיות רעות השואגים כנגד הרצון, בחינת ויבא הארי והדב, כנ"ל, ועכשו נתהפך עד שהארי בעצמו שהוא בחינת החיות רעות, בחינת הכופרים, הם בעצמן שואגים ומכריזים את הרצון ומודיעין בעצמם שהכל ברצונו יתברך לבד, שעל-ידיה נעשה יראה כנ"ל, בחינת אריה שאג מי לא יירא, כנ"ל.

ועל-כן אלו הימים הם ימי רצון - 'ימי רצון' דיקא, כי בהם מאיר הרצון העליון בכל שנה ושנה בכל דור ודור. ואז צריכין להתגבר ביותר להמשיך על עצמו רצונות חזקים וכסופין גדולים להשם-יתברך. ועל-ידי הרצון נעשה יראה כנ"ל, ועל-כן אלו הימים נקראים ימים נוראים, שהם אלו ועשרת ימי תשובה עד יום פפור, כי אז עקר התגלות עצם היראה דקדשה שנמשכת על-ידי התגלות הרצון שמתגלה אז ביותר, כנ"ל.

ואז נתגלה עצם היראה בראש-השנה שהוא בחינת 'פחד יצחק', בחינת (עמוס ג ו): 'היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו' - שכל זה זוכין על-ידי התגלות הרצון שנתגלה אז, כי הם ימי רצון כנ"ל. וביום-הכפורים אז הוא גמר וסוף הארבעים ימי רצון, ואז הוא גמר קבלת התורה שנמשכת מבחינת רצון שברצונות, בחינת רעוא דרעוין כנ"ל, כי יום-הכפורים שנקרא "שבת שבתוין", שהוא בחינת רעוא דרעוין שמאיר אז, כי שבת הוא בחינת רצון כנ"ל, ועל-כן אז ביום-הכפורים עקר התשובה, ואז מוחל השם-יתברך כל עוונות ישראל, כי העוונות נתהפכין לרצון בחינת "כי נרצה עונה", כנ"ל.

ועל-כן נוהגין כל ישראל להרבות בצדקה מאד באלו הימים, כי עקר התקון על-ידי הצדקה, כי עקר הקלוקל הוא על-ידי מצח הנחש כנ"ל, וצריכין עכשו להכניעו ולבטלו, ועקר הכניעתו הוא על-ידי צדקה כנ"ל. על-כן צריכין אז בימים הנוראים להרבות מאד בצדקה לעניים הגונים, כדי להכניע מצח הנחש, כדי לגלות הארת הרצון, כדי לזכות ליראה שהוא עקר בחינת ראש-השנה ויום-הכפורים, בחינת ויבן תן פחדך וכו':

ועל-כן, אז בערב יום פפור מרבין בצדקה ביותר ויותר, כי אז עקר הארת הרצון, בחינת מצח הרצון. ועל-כן כל העבודה של יום-הכפורים אינה כשרה כי אם ככה גדול, שהוא בחינת 'מצח הרצון' כנ"ל, ועל-כן צריכין להרבות בצדקה ביותר, כדי להכניע מצח הנחש וכו', ולגלות מצח הרצון, כנ"ל.

חזון בית המקדש הוא בחינת פגם הרצון

ימים נוראים - רצונות חזקים גדולים להשם-יתברך

טהוין לתרבות הצדקה מזה בנימים נוראים

הכופרים בעצמם שואגים ומכריזים את הרצון

עם הרצון שמתגלה בראש השנה ויום פפור

בערב יום פפור מרבין בצדקה ביותר

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

בסכות אנו מקריבין שבעים פרים בשביל שבעים אמות, כי אז יש לנו שלום עמהם, כי כבר הפירו כלם האמת, כי סכות מרמו על ימות המשית כנ"ל, שאז יתקיים (תהלים פ"ט, א): "עולם חסד יבנה", ואז יכירו כלם האמת שהכל ברצונו יתברך, וגדל יקרת קדשת חשיבות ישראל, עד שכלם יתבטלו אלינו ויעשו כל מלאכתנו, בחינת "ועמדו זרים ורעו צאנכם" וכו', כי ידעו שזה עקר התכלית שלהם, ועל-כן אנו מקריבין אז שבעים פרים בשבילם, זה מורה על גדל השלום גם עמהם, מאחר שפיר הפירו האמת, כנ"ל:

ועל-כן אז ביום-הכפורים זוכין לחמש תפלות, כי אז התפלה בשלמות, כי עקר התפלה היא כפי הארת הרצון, כי עקר התפלה היא בחינת דבקות, בחינת רצון, כדי להמשיך רצון העליון, כמו שאנו אומרים בכל התפלות: יהי רצון מלפניך וכו', יהיה לרצון אמרי פי. ועל-כן צריכין לתן צדקה קדם התפלה, כדי להאיר הארת הרצון, שזהו עקר שלמות התפלה, כנ"ל.

לפי דרכי קדש התפלה פיר להאיר הארת הרצון

ועל-כן אז ביום-הכפורים שאז הוא עקר הארת הרצון, כי אז נתהפכין כל העוונות לרצון כנ"ל, אז התפלה בשלמות, ועל-כן מתפללין אז חמש תפלות, שזהו בבחינת ה' של צדקה, שעל-ידי-זה עקר הארת הרצון, שהוא בחינת תפלה כנ"ל, כי צדקה ותפלה הם בחינה אחת פידוע, ועקר שלמות הצדקה הוא בחינת ה' של צדקה, שעל-ידי-זה נמתק הדין והרגז ונתהפך לרצון ונעשה מצדק שהוא דינא, נעשה ממנו צדקה שהוא בחינת רחמים ורצון, על-ידי שהפך לבו האכזר מרגז לרצון, על-ידי-זה זכה להפך מצדק לצדקה כנ"ל, וזאת ה' היא בחינת ה' תפלות של יום-הכפורים שהוא בחינת שלמות הארת הרצון, כנ"ל:

ביום הכפורים עקר הארת הרצון ונתהפכו כל העוונות לרצון

לח. **ואחר-כך** עושין הושענא רבה, ואז הוא גמר החותם, בחינת חותם בתוך חותם, כי ביום-הכפורים בנעילה - נעשה חותם אחר, ועכשו עושין חותם על חותם, והכל בכח הצדקה שנותנין ישראל בכל השנה, ובפרט באלו הימים. כי צריכין שני החותמות אל הקדשה על-ידי הצדקה, כי הכניעת מצח הנחש הוא על-ידי הצדקה, שעל-ידי-זה נתגלה אמונת הרצון שמאמינים שהכל ברצונו יתברך לבר, ואמונה הוא בחינת חותם, פידוע. הינו שעושין חותם אל הקדשה לבל ישלטו עוד זרים, ולא יוכלו לפגם עוד ברצון.

הושענא רבה גמר החותם בחינת חותם בתוך חותם

לו. **ועל-ידי היראה** שזכינו לקבל באלו הימים הנוראים על-ידי הארת הרצון - על-ידי-זה נמשך חסד גדול כנ"ל, וזהו בחינת סכות, שאז מאירין כל התסדים הפנימיים והמקפים שמתחילין להתגלות ולהאיר תוך אחר יום-הכפורים, ועקר הארתם ביום-טוב של סכות, הינו בחינת השפעת החסד ששופע על-ידי היראה כנ"ל. וסכות הוא בבחינת דוד, בחינת 'ספת דוד' שאנו צריכין להקים על-ידי מצות ספה, בבחינת (עמוס ט, א): "ביום ההוא אקים את ספת דוד הנפלת" וכו', כי דוד הוא משיח, שאז ישלמו כל הבחינות הנ"ל, ואז נזכה לחסד הנ"ל, שהוא בחינת סכות, בבחינת (תהלים יח ב): "ועשה חסד למשיחו לדוד" ואז תתגדל השמחה, כמו שכתוב (ישעיה נה, יב): "כי בשמחה תצאו וכו', ששון ושמחה ישיגו" וכו'.

על-ידי היראה שזכינו לקבל באלו הימים הנוראים על-ידי הארת הרצון - על-ידי-זה נמשך חסד גדול כנ"ל, וזהו בחינת סכות, שאז מאירין כל התסדים הפנימיים והמקפים שמתחילין להתגלות ולהאיר תוך אחר יום-הכפורים, ועקר הארתם ביום-טוב של סכות, הינו בחינת השפעת החסד ששופע על-ידי היראה כנ"ל. וסכות הוא בבחינת דוד, בחינת 'ספת דוד' שאנו צריכין להקים על-ידי מצות ספה, בבחינת (עמוס ט, א): "ביום ההוא אקים את ספת דוד הנפלת" וכו', כי דוד הוא משיח, שאז ישלמו כל הבחינות הנ"ל, ואז נזכה לחסד הנ"ל, שהוא בחינת סכות, בבחינת (תהלים יח ב): "ועשה חסד למשיחו לדוד" ואז תתגדל השמחה, כמו שכתוב (ישעיה נה, יב): "כי בשמחה תצאו וכו', ששון ושמחה ישיגו" וכו'.

וזוה התקון של החותם נעשה על-ידי הצדקה, כי צדקה הוא בחינת מלכות שהיא בחינת חותם דקדשה, פידוע, אבל אפלו כשמקניעין מצח הנחש על-ידי הצדקה, ומגלין הרצון, אם אין הרצון חזק עדין, הם יכולין להטיל ספק, חס ושלום, ברצון, ועל-ידי-זה, חס ושלום, יוכל לחזר ולהתגבר מצח הנחש, חס ושלום, ועל-כן צריכין עוד לתן צדקה, כי תמיד הכניעתם על-ידי הצדקה, כמבאר כל זה היטב בהתורה הנ"ל, עין שם כל זה היטב.

התקון של החותם נעשה על-ידי הצדקה

וזוהו בחינת שני חותמות של הקדשה שצריכין לחתם את האמונה שהוא בחינת הארת הרצון הנ"ל, צריכין לחתם בשני חותמות על-ידי הצדקה, דהינו שלא יגעו בה הכפירות והספקות כנ"ל, וזה נעשה ביום-הכפורים, שאז הוא חותם הראשון, ואחר-כך זוכין לחסד שנתגלה על-ידי היראה שנעשה על-ידי הרצון. ואז יש לנו שלום גדול עם האמות כנ"ל, כי נתקיים "ועמדו זרים ורעו צאנכם" וכו' וכן-ל.

זוכין לחסד שנתגלה על-ידי היראה שנעשה על-ידי הרצון

כי עקר השמחה על-ידי התגלות הרצון כנ"ל, ועל-כן נקרא סכות זמן שמחתנו, כי אז הוא עקר שלמות הארת הרצון, שעל-ידי-זה עקר השמחה של יום-טוב כנ"ל, ואזי כל האמות טורחין בשביל פרנסתנו בבחינת (שערי א"י ה): "ועמדו זרים ורעו צאנכם" וכו'. ועל-כן

נקרא סכות זמן שמחתנו - שלמות הארת הרצון

ליקוטי הלכות ♦ ואת העורבים

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

קבר

וְאִזּוּ אָנוּ מַתְיָרְאִים מַחֲמַת שְׁפָכְךָ נִתְחַבְרוּ עִמָּנוּ, אוֹלֵי חַס וְשָׁלוֹם יַחֲזִרוּ וַיִּטְּלוּ אִיזָה סֶפֶק בְּרִצּוֹן, כִּי אַף-עַל-פִּי שְׁפָכְךָ נִגְנַעוּ וְאִין לָהֶם עוֹד כַּח הַלְחָח וְלִהְכַנִּיס כְּפִירוֹת, אַף-עַל-פִּי-כֵן יְכוּלִים, חַס וְשָׁלוֹם, לְהַכְנִיס סִפְקוֹת בְּלַב כְּנִ"ל, עַל-כֵּן צָרִיכִין עוֹד לְעוֹרֵר כַּח הַצְדָקָה בְּהוֹשָׁעָא רַבָּא. וְאָז חוֹתְמִין חוֹתֵם עַל חוֹתֵם, שְׁחוֹתְמִין עוֹד הַפַּעַם אֶת הָאֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה בְּכַח הַצְדָקָה, כְּדִי לְבַטֵּל כָּל הַסִּפְקוֹת וּלְחַזֵּק אֶת אֲמוּנַת הָרִצּוֹן בַּחֲקֵךְ גְּדוֹל:

חומיו שוב האמונה הקדושה בכח הנזקק

וְזֶה שְׂאִיתָא בְּדַהַר הַקְדוּשׁ (נִרְקָא ל.ב) בְּהוּא יוֹמָא: וַיֵּשֶׁב יִצְחָק וַיַּחֲפֹר אֶת בְּאֵרֵת הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ בְיַמֵּי אֲבֹרָה אָבִיו וַיִּסְתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים וְכו' (בְּרַשִׁית כו. יח) - 'בְּאֵרֵת הַמַּיִם', זֶה בְּחִינַת כַּח הַצְדָקָה שֶׁנִּקְרָא מַיִם, בְּחִינַת (קֹהֶלֶת יא. א): "שִׁלַּח לְחֶמֶךְ עַל פְּנֵי הַמַּיִם", כְּמוֹ שֶׁמִּבְאָר שֶׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל. וַיִּצְחָק הוּא בְּחִינַת הִירָאָה הַקְדוּשָׁה שֶׁנֶּעֱשֶׂה עַל-יְדֵי הָרִצּוֹן שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל-יְדֵי הַצְדָקָה כְּנִ"ל, וְעַל-כֵּן בְּהוֹשָׁעָא רַבָּא, אָז חוֹזֵר יִצְחָק שְׁהוּא הִירָאָה, וּמַעוֹרֵר כַּח זְכוּת הַצְדָקָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּדִי לְחַתֵּם חוֹתֵם עַל חוֹתֵם, כְּדִי שְׁלֵא יוֹכְלוּ עוֹד לַפְגֵּם אֶת הָרִצּוֹן כְּלָל כְּנִ"ל, כְּדִי שֶׁתִּהְיֶה הִירָאָה בְּשִׁלְמוֹת שְׁהִיא מִדְתּוֹ שֶׁל יִצְחָק, כְּנִ"ל.

יצחק היראה הקדושה שעשה הרצון שתגלה בצדקה

וְעַל-כֵּן אָז לֹקְחִין עַרְבֵי-נַחַל שֶׁמְרַמּוּ לְפוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַיָּה עֲפָרִי מְלִיחֵי בְּהָדָן - פָּרְחוּ לְהוּ וְכו', דְּהִינּוּ שֶׁכָּל הַפוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם הַנִּפְשׁוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּלְכְּדוּ בְּרֶשֶׁת הַטְּעוֹת שֶׁל הַפִּילוֹסוֹפִים, עֲכָשׁוּ יוֹצֵאִין לְשָׁלוֹם וְחוֹזְרִים אֶל הַקְדוּשָׁה עַל-יְדֵי גְדוֹל הַתְּגַבְרוֹת הָרִצּוֹן שֶׁנִּתְגַּלָּה אָז כְּנִ"ל, וְעַקֵּר כַּח הַעַרְבֵי נַחַל לְכָלל בְּקִדְשָׁה הוּא עַל-יְדֵי הַצְדָקָה, כְּנִ"ל.

הצדקה - כח הערבי נחל לכלל בקדשה

וְזֶהוּ בְּחִינַת עַרְבֵי-נַחַל, בְּחִינַת עוֹרֵב הַנִּ"ל, בְּחִינַת (שְׁמוֹת א' יו. יח): "וְאֵת עַרְבֹתֶיךָ תִּקַּח", כְּמִבְאָר בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל, כִּי עַל-יְדֵי הַצְדָקָה בְּחִינַת 'עוֹרֵב', עַל-יְדֵי-זֶה נִתְגַּלָּה הָרִצּוֹן, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה חוֹזְרִים הַפוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַקְדוּשָׁה, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת עַרְבֵי-נַחַל - 'עַרְבֵי' הִיקָא, וְאָז אוֹמְרִים מִשְׁנֵה-תּוֹרָה שְׁהִיא הַתּוֹכְחָה שְׁהוֹכִיחַ מֹשֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל סְמוּךְ לְמוֹתוֹ בְּעִרְבוֹת מוֹאָב, כִּי הַתּוֹכְחָה סְמוּךְ לְמוֹתוֹ זֶה בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת הָרִצּוֹן, כְּנִ"ל.

על ידי הרצון הצדקה בחינת ערוב נתגלה הרצון

וְזֶהוּ בְּחִינַת סֶפֶר תְּהִלִּים שְׂאוּמְרִים אָז, כִּי תְהִלִּים הוּא כְּלוּ רִצּוֹן וְדַבְּקוֹת נִפְלְאוּ, כִּי כָּל סֶפֶר תְּהִלִּים כְּלָם הֵם דְּבוּרִים קְדוּשִׁים שֶׁל הַשְׁתוֹקְקוֹת וְכַסּוּפִין וְרִצּוֹן

על ידי הרצון של ספר תהלים חכים לשמחת תורה

מִפְּלֵג לְהַשְׁמִי-יִתְבַּרְךָ, שֶׁזֶהוּ עַקֵּר הַתְּפִלָּה וְהַתְּחִנּוֹת וְהַבְּקָשׁוֹת וְשִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת שֶׁכָּלוּ סֶפֶר תְּהִלִּים, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת רִצּוֹן נִפְלֵא לְהַשְׁמִי-יִתְבַּרְךָ כְּנִ"ל, וְאַחֲרֵי-כֵן זוֹכִין לְשִׁמְחַת תּוֹרָה, כִּי כְּשׁוֹכִין לְהֵאָרֵת הָרִצּוֹן בְּשִׁלְמוֹת, אָז עַקֵּר הַשְׁמִחָה, כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן אָז קוֹרִין בְּתוֹרָה הַסִּתְּלָקוֹת מִשָּׁה, שֶׁנִּסְתַּלַּק בְּרַעוּא דְרַעוּוִין, בְּרִצּוֹן שֶׁבְּרַצּוֹנוֹת, כִּי עַקֵּר הַשְׁמִחָה, בְּחִינַת שִׁמְחַת תּוֹרָה, נִמְשָׁךְ מִהַתְּגַלּוֹת הָרִצּוֹן, שֶׁזְּכוּנוֹ עַל-יְדֵי מִשָּׁה רַבְנוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, שְׁהוּא הַאִיר עֵינָיו וְגָלָה לְכָל הָעוֹלָם שֶׁהַכֹּל בְּרַצּוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ, עַל-יְדֵי כָּל הָאֵתָת וְהַמוֹפְתִים אֲשֶׁר שִׁלְחוּ ה' זְכוּ, וְלִכְלֹל הָאֵתָת וְהַמוֹפְתִים וּלְכָל הַמּוֹרָא הַגְּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מִשָּׁה לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל (דְּבָרִים לו.) - שֶׁעַל-יְדֵי כָּל זֶה נִתְגַּלָּה שֶׁהַכֹּל בְּרַצּוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ לְבָד, וְעַל-יְדֵי-זֶה זָכָה מִשָּׁה לְהִפְלֵל בְּרִצּוֹן שֶׁבְּרַצּוֹנוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁךְ שִׁמְחָה גְּדוֹלָה וְנִפְלְאוּת מְאֹד, בְּחִינַת שִׁמְחַת תּוֹרָה, כִּי עַקֵּר הַשְׁמִחָה עַל-יְדֵי הַתְּגַלּוֹת הָרִצּוֹן כְּנִ"ל, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שִׁמְחַת יוֹם-טוֹב:

ל.ט. וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶׁסָּמְכוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל אֶת חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב לְיוֹם-הַכַּפּוּרִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמִשְׁנָה (תַּעֲנִית ד. ח): לֹא הָיוּ יָמִים טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל כְּחִמִּשָּׁה עָשָׂר בְּאָב וְיוֹם-הַכַּפּוּרִים זְכוּ. כִּי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר כְּתֻמוֹז נִשְׁחַבְּרוּ הַלּוֹחֹת, שְׁהוּא בְּחִינַת פֶּגַם הָרִצּוֹן, שְׁהוּא כְּלִיּוֹת הַתּוֹרָה זְכוּ, וְכְנִ"ל. וְאָז הַתְּחִילוּ אֲרַבְעֵים יָמִים הָאֲמֻצְעִים שֶׁהָיוּ כְּכַסֵּס, הַדָּף הָרִצּוֹן, אֲכָל עַקֵּר הַכַּסֵּס לֹא נִמְשָׁךְ כִּי אִם עַד תַּשְׁעָה בְּאָב, וְאַחֲרֵי-כֵן הַתְּחִיל הַכַּסֵּס וְהָרְגוּ לְהַתְּמַחַק וְלִהְתַּהַפֵּךְ לְרִצּוֹן, כִּי בָּאֵלּוּ הָאֲרַבְעִים יָמִים הָאֲמֻצְעִים, אַף-עַל-פִּי שֶׁהָיוּ כְּכַסֵּס, אַף-עַל-פִּי-כֵן בָּהֶם נִתְרַצָּה הַשְׁמִי-יִתְבַּרְךָ לְמִשָּׁה, עַד שֶׁאָמַר לוֹ בְּסוּף אֵלּוּ הָאֲרַבְעִים יוֹם, "פִּסַּל לָךְ שְׁנֵי לַחַת" זְכוּ (שְׁמוֹת לו. א). נִמְצָא, שֶׁבְּסוּף הָאֲרַבְעִים יָמִים אֲמֻצְעִים, הַתְּחִיל הַשְׁמִי-יִתְבַּרְךָ לְהַתְּרִצּוֹת לְמִשָּׁה. וְעַקֵּר הַהַתְּמַחָה הִיא כְּחִמִּשָּׁה עָשָׂר בְּאָב, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (תַּעֲנִית ל.), שְׁבוּ כְּלוּ מַתִּי מִדְּבָר, וּמַתִּי מִדְּבָר זֶה בְּחִינַת פֶּגַם הָרִצּוֹן, כִּי עַקֵּר מַתִּי מִדְּבָר הָיוּ מַחֲטָא הַעֲגָל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, שֶׁמֵּאֵז נִגְזְרָה גְּזָרָה זוּ, וּבְחִמִּשָּׁה עָשָׂר בְּאָב כְּלוּ מַתִּי מִדְּבָר.

ענו שמכתיב טויו באב ליום הכפורים

נִמְצָא, שֶׁהָרְגוּ שְׁהָיוּ עַל-יְדֵי חֲטָא הַעֲגָל שְׁהוּא פֶּגַם הָרִצּוֹן, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה הָיָה מַתִּי מִדְּבָר, זֶה הָרְגוּ נִפְסַק וְנִתְבַטַּל כְּחִמִּשָּׁה עָשָׂר בְּאָב. נִמְצָא, שֶׁחֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב, אָז נִפְסַק הָרְגוּ, כִּי אָז הוּא סְמוּךְ לְסוּף הָאֲרַבְעִים יוֹם אֲמֻצְעִים, שֶׁאָז הַתְּחִיל הַשְׁמִי-יִתְבַּרְךָ

הרגו שהיה על ידי חטא העגל נפסק בחמישה עשר באב

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ג

חשן משפט

להתרוצות למשה ולהפך הרגו לרצון, עד שאמר לו: "פסל לך" וכו', שעל-ידי-זה זכה לקבל לוחות אחרונות ביום-הכפורים.

נמצא, שיום-הכפורים וחמשה עשר באב הם בחינה אחת, כי עקר הארת הרצון של יום-הכפורים, שאז קבל לוחות אחרונות זה הרצון התחיל להאיר מחמשה עשר באב פנ"ל, ועל-כן הם ימים טובים, כי עקר קדשת הימים טובים הוא על-ידי הארת הרצון, פנ"ל.

וזהו שהיו אומרים (שיר-השירים ג, יא): "צאינה וראינה בנות ציון וכו', ביום חתנתו" - זה מתן תורה. "וביום שמחת לבו" - זה בנין בית-המקדש, שיבנה במקרה ביימיו כמו שאמרו רבותינו ז"ל (תענית כו). כי התורה ובנין בית-המקדש הם בחינת הארת הרצון, שמתחיל להאיר בחמשה עשר באב פנ"ל, כי התורה נמשכת מבחינת רצון שברצונות, שהוא שרש נשמת משה פנ"ל, וזהו בחינת הבית-המקדש, כי עקר הבית-המקדש הוא בחינת רצון, פנ"ל:

מ. **וזהו** בחינת נעשה ונשמע, שהקדימו ישראל בשעת מתן תורה נעשה ונשמע - זה מורה על עצם תשוקת רצונם, שהיה אז בתקף גדול, עד שהקדימו נעשה ונשמע, והיו מרצים לעשות כל מה שיצאה השם יתברך, אף-על-פי שאינם יודעים עדין מה לעשות, אף-על-פי-כן היו מרצים לעשות, כי עקר הרצון הוא בחינת רצון מפלג בלי שום ידיעה כלל, רק תשוקה ורצון נפלא וזקק מאד להשם יתברך, כמובן מדברי רבנו ז"ל (תני מוהר"ן סימן תכה).

וזהו נעשה קדם ונשמע, כי נשמע הוא בחינת רצון הלב, כי שמיעה תליא בלבא, הינו שאמרו שאנו רוצים לעשות יהיה מה שיהיה, ועקר התכלית כדי שנזכה להארת הרצון יותר ויותר, שהיא עקר התכלית, שזהו בחינת נשמע, שהוא בחינת לב, בחינת רצון פנ"ל, ועל-כן קראו רבותינו ז"ל נעשה ונשמע בחינת שמחה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שבת פח). על פסוק (תענית לה, ט): "ושמחת עולם על ראשם", פמוכא בדברי רבנו ז"ל (סימן כב), כי עקר הפלגת השמחה הוא על-ידי גדל הארת הרצון, פנ"ל:

יום הכפורים ויום פסח הם בחינה אחת

התורה ובנין בית-המקדש הם בחינת הארת הרצון

עקר הרצון הוא בחינת רצון מפלג בלי שום ידיעה כלל

הפליגת השמחה הוא על-ידי גדל הארת הרצון

מא. **וזהו** שאומרים במוצאי שבת ויהי נעם וכו', ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו - כדי להכניע קלפת עשו שאחיותו בעשיה, כידוע (שער הגלגולים, הקדמה לג), כדי לקדש את העשיה ולכלל עשיה ברצון, ולהמשיך מקדשת שבת, שהוא בחינת רצון, על ששת ימי החל, שהם בחינת עשיה וכו"ל. ועל-כן אומרים במוצאי שבת: ויתן לך האלקים (בראשית כו, כח), שהיא ברפת יעקב, שקבל מיצחק וגרש את עשו מן הברכה, כי על-ידי קדשת שבת, בחינת רצון, אנו מגרשין ומבטלין זממת עשו, שהוא זממת הל"ט מלאכות, ואנו זוכין להמשיך קדשת שבת על ימי המעשה, לקדש הל"ט מלאכות ולהמשיך ברפת יעקב לבחינת עשיה, לקדש את העשיה כדי שיכלל עשיה ברצון, שהוא בחינת קלילות ששת ימי המעשה בשבת, שהוא כלו רצון ושמחה וכו"ל. ועין בפרי-עץ חיים (שבת פרק כד) פנות יחיה נעם וכו':

מב. **וזהו** בחינת (משלי טו, ז): ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלם אתו - ברצות ה' - הינו כשזוכין להכלל ברצון על-ידי הכסופין וההשתוקקות להשם יתברך פנ"ל, אזי נתבטלין כל האויבים והשונאים, כי עקר ניקת השונאים הוא מבחינת עשיה, שהיא בחינת רגז, בחינת שערות וכו', שמשם אחיות השונא גדול שהוא עשו איש שעיר וכו"ל, אבל על-ידי הארת הרצון נתבטל זממת העשיה, ונתבטל הרגז, ונתהפך לרצון, ואזי נתבטלין כל השונאים, כי נתקנו (ישעיה סא, ה): "ועמדו זרים ורעו צאנכם" וכו'. שהשונאים נתהפכים לאוהבים וטורחים בשביל פרנסתנו, כי נמשך שלום גדול בעולם כמו שיהיה לעתיד, שאז יהיה עקר התגלות הרצון, כמו שכתוב (שם יא, יז): "וגר זאב עם כבש וכו', ואריה כבקר יאכל תבן" וכו'. כי נתבטלין כל החיות רעות הדורסים וטורפים, כי חכמי השבוע שהם האפיקורסים נקראין חיות רעות פנ"ל, ובאמת כל ניקת החיות רעות ממש הוא מהאפיקורסים שהם כופרים ברצון, שעל-ידי-זה מתגבר, חס ושלום, הרגז פנ"ל, שמשם נמשך הפעם והרגז של החיות רעות הדורסים והטורפים, אבל על-ידי הארת הרצון, שאז נתבטל הרגז, אז נתבטלו כל החיות רעות, כי נתבטל כעסם ורגזם ויהיה שלום גדול בעולם בחינת "וגר זאב עם כבש" פנ"ל. וזהו ברצות ה' דרכי איש על-ידי הארת הרצון, על-ידי-זה גם אויביו ישלם אתו,

אומרים במוצאי שבת ויהי נעם להכניע קלפת עשו שאחיותו בעשיה

פשוטיו להכלל ברצון על-ידי הכסופין ונתבטלין כל האויבים

ליקוטי הלכות ♦ ואת העזרבים

לקוטי הלכות

הלכות ערב הלכה ד

חשן משפט

קבה

בחינת 'ועמדו זרים ורעו צאנכם' וכו', פנ"ל. וזהו 'ישלם' דיקא בחינת שלום, שנעשה על-ידי הרצון, בחינת 'וגר זאב עם כבש', פנ"ל:

מג. ועל-פני נקראת הצדקה בשם ערבות, כמו שכתוב (שמאל-א' יו, ח): 'ואת ערבתם תקח', שפרש רבנו ז"ל שם, שהוא בחינת צדקה, שהיא בחינת עורב, עין שם. כי על-ידי הצדקה נכלל עשיה ברצון, שזהו בחינת ערבות פנ"ל. ועל-פני כל צרכי האדם נקראים בשם ערבות, כמו שכתוב (ביחזקאל כו, ט): 'כל אניות הים ומלחיהם היו בך לערב מערבך'. ופרש רש"י וזה לשונו: 'לערב מערבך - לשון צרבה, הם כל צרכי האדם שהוא חי בהם וממונו הוא ערבתו והצלחתו וחייו, עד כאן לשונו.

נקראת הצדקה בשם ערבות

התקשרות וחבור הנפש עם הגוף הוא על-ידי אכילה ושתייה, ושאר צרכי האדם המכרחים שהוא חי בהם, כי בלי זה לא היה אפשר להנפש הקדושה של האדם להתקיים בזה העולם כלל אפלו יום אחד לגדל תשוקתה ורצונה לשוב למקור אשר חצבה משם, כי היא נמשכת מהרצון העליון פנ"ל, אף על-ידי שהנפש מוצאת גם בזה העולם רצונות עליונים המלכשין בכל צרכי האדם באכילה ושתייה ושאר הכרחיות, על-פני מתקיימת בגוף האדם - כדי להעלות אלו הרצונות המלכשין בזה העולם המעשה, כדי לכלל עשיה ברצון שזה עקר פענוגיו ושעשועיו יתברך. ועל-פני עקר קיים הנפש בקרבו הוא על-ידי אכילה דיקא, מחמת ששם מלכשין רצונות עליונים שעל-ידי זה מתקיים הנפש בהגוף פנ"ל.

ועל-פני נקרא אכילה ושתייה ושאר צרכים בשם 'ערבות' פנ"ל, וכמו שמבאר בפסוק 'ואת ערבתם תקח' הנ"ל על-פי פשוטו, שפרושו שם על הצטרפות האדם, עין שם, כי על-ידי צרכי האדם שהם חיי האדם מתקיים הנפש בקרבו, ועל-ידי זה נכלל עשיה ברצון, כי האדם נברא ומתקיים בעולם כל מי חיו רק בשביל זה כדי לכלל הכל ברצון העליון פנ"ל. ועל-פני כל צרכי חיותו הם בחינת ערבות, שהוא בחינת כלליות עשיה ברצון, פנ"ל.

נקרא אכילה ושתייה ושאר צרכים בשם ערבות

ועל-פני צריכין לזהר מאד שיהיה כל אכילתו ושתייתו ושאר צרכיו בקדשה גדולה, שיהיה כל פונתו רק בשביל רצונו יתברך, כמו שכתוב (משלי ג, ו): 'בכל דרכיך דעהו' וכו'. כדי לכלל הכל ברצון העליון אשר בשביל זה ירד לזה העולם להגביר הרצון הקדשה על העשיה ולכלל עשיה ברצון פנ"ל, ועל-פני צריכין להסתפק במעט מאד בכל צרכיו הגשמיים, ולכלל להשתמש כי אם בהכרחיות כדי שלא יהיה נפגם, חס ושלום, ברצונות הנפגולים והפגומים המלכשין בזה העולם שהם פוגמין, חס ושלום, ברצון הקדשה פנ"ל, כי באלו הרצונות המלכשים בצרכי הגשמיים שם הוא מקום סכנה מאד וצריכין להתרחק מהם, בבחינת 'הרחק מן הערבות' וכנ"ל, כי אם מה שמקורו מאד על-פי התורה, כי על-ידי מצוות התורה מקדשין ומטהרין כל הדברים שבעולם, ונכללין פלם ברצון העליון שזהו בחינת כלליות התורה, פנ"ל:

הלכה ד

ענין ערבות על-פי התורה הפתקלת: יש צדיקים גנוזים (כלקוטי תנינא סיפן לב), עין שם כל התורה:

א. והבדל, כי הספר הוא בחינת שם ה'. ושם רוחו של משיח מרפאת וכו', ובחינת רוחו של משיח הוא אצל כל אחד מישראל כפי קדשתו בשמירת הברית וכו'. ובחינת רוחו של משיח נעשה רוח קנאה על פגם הברית וכו', אף יש יחודא-תמאה בזה העולם שהוא בקדשה גדולה, שהוא יקר מאד, שתלוי בו יחודא-עלאה, ושם הרוח קנאה של משיח בשביל אהבה וכו', אף מאחר שהוא בזה העולם יכול להתקלקל השלום שביניהם על-ידי הרוח קנאה וכו', ועל-פני בשביל זה צריכין הצדיקים הגדולים להעלים תורתם לשרפם לפעמים וכו', כדי לסלק הרוח קנאה ששורה על ספריהם הקדושים שהוא רוחו של משיח ששורה על אנפי אוריתא, שהם הספרים הקדושים. וכשנשפין ונתעלמין הספרים הקדושים, נתעלם הרוח קנאה ולא יתקלקל היחוד הקדוש שבין הוגג הכשרים וכו'. וזה בחינת (ספח לב): 'שמי שנכתב בקדשה ימחה' וכו', ואז נושאין קל וחמר למעלה לשרף למחות ולאבד ולעקר

לזהר שיהיה כל אכילתו ושתייתו ושאר צרכיו בקדשה גדולה

רוחו של משיח אצל כל אחד מישראל כפי קדשתו בשמירת הברית

לקוטי הלכות

הלכות שומר שֶׁכֶר הַלֵּכָה ב

חֲשֵׁן מִשְׁפָּטָא

קנ

על-פי רב תולין הקלקלה בהחוכר ומקבל, כי הוא כבר נפל לבחינת עבדות, מאחר שהשכיר עצמו לעבד בשדה אחרים, שזה נמשך מפגם אמונת חכמים, כמבאר לעיל באות כח בהלכות שכירות פועלים, על-כן תולין בו ביותר קלקול השדה שנמשך מפגם זה כנ"ל, כי עקר תקון השדה שמתעשה פרות ותצליח כראוי הוא על-ידי החכמים האמתיים כנ"ל, וצריכין להאמין בהם, כי על-ידי האמונה השלמה בחכמים - נתרבין הספרים של התורה כנ"ל, ונחשב כאלו הוא בעצמו חדשם וחדבם, ועל-ידיה יעשה שדהו פרות ויצליח וכנ"ל, אמן ואמן:

הַלְכוֹת שׁוֹמֵר שֶׁכֶר

הלכות שומר שֶׁכֶר הַלֵּכָה א' - נכלל בהלכות פקדון הלכה א:

הַלְכָה ב

ובו יתבאר ענין הנגפה

על-פי התורה 'ואת העורבים צייתי רב' צד' ב' לקוטי תניינא סיפן ד' עין שם ב' הענין:

א. והב' צד' בקצור, שעל-ידי צדקה זוכין להכניע מצח הנחש שהוא שרש חכמת הטבע, שיוצק מזקני הדור שאין בהם שלמות, כי עקר הזקנה הוא להוסיף בכל יום ויום אור קדשה ודעת, שכל יום ויום שבא אחר-כך יאיר ביותר בעבודת ה', אבל כשאין מוסיפין אור קדשה ודעת בכל יום, אזי אפלו כשמוזקין נקרא (איוב ד, א): "קצר ימים". ומזקנים כאלו שאין בהם שלמות - מהם יוצק מצח הנחש, שרש חכמת הטבע. ועל-ידי צדקה מבטלין יניקות מצח הנחש שרש חכמת הטבע, ואזי נתגלה מצח הרצון שיוצק מזקנים שבקדשה, בחינת (שעיה ט, יד): "זקן ונשוא פנים", כמבאר שם, ואזי נתגלה ונשמע קול הקריאה של הגמים-טובים מקראי קדש שקוראין ומגלין את הרצון, עין שם.

על-ידי צדקה זוכין להכניע מצח הנחש

ועל-ידי התגלות הרצון שנתגלה שהכל ברצונו יתברך ואין שום חיוב הטבע כלל, על-ידי זה נעשה יראה, והיראה היא כלי לקבל השפעת חסד ששופע תמיד. ואזי כששופע חסדו עלינו, אזי אין צריכין לעשות שום עסק ומלאכה ומשא ומתן בשביל פרנסה, כי נהקנים (ישעיה סא, ה-ו): "ועמדו זרים ורעו צאנכם ובני נכר אפריכם וכרמיכם ואתם כהני ה' תקראו" וכו', עין שם. נמצא, שזוכין על-ידי צדקה שאין צריכין לבלות זמן על שום עסק ומלאכה ומשא ומתן בשביל פרנסה, ויכולין לעסק בעבודת ה' תמיד.

ועל-ידי צדקה זוכין להרחיב כל הפתחים של כל ההתחלות, כי כל ההתחלות קשות, כי בשעת ההתחלה צריכין לעשות פתח מחדש, עין שם. ועל-ידי צדקה מרחיבין כל הפתחים שצריכין לעשות בשעת ההתחלה, בבחינת (דברים טו, ח): "פתח תפתח", ו עין שם כל זה באר היטב:

ב. וזה בחינת חנפה, כי עקר חנפה הוא להכניע מלכות יון הרשעה שעמדה על ישראל להשפיקם תורתך וכו', כי מלכות יון הרשעה הם בחינת חכמי הטבע, שכל חכמתם נקראת חכמת יון, והם רצו להתגבר על ישראל לבטל התורה, חס ושלום, ולהגביר חכמת הטבע בעולם, חס ושלום. כי כל התורה הוא בחינת אמונת הרצון שאנו מאמינים שהכל ברצונו יתברך, שזהו יסוד כל התורה כלה כידוע, והם רצו לבטל אמונת הרצון, חס ושלום, כלליות התורה, ולהמשיך חס ושלום חכמת הטבע.

ועל-יבן אנו צריכין בכל דור ודור, בכל שנה ושנה להכניע מלכות יון הרשעה, הינו חכמת הטבע בימי חנפה הקדושים הללו. ועקר הכניעת חכמת הטבע והתגברות התגלות הרצון הוא על-ידי שמקשרין כל הרצונות לשרש הרצון, שהוא בחינת מצח הרצון שמתגבר על-ידי זקני הדור שבקדשה כנ"ל, ועקר הזקנה דקדשה הוא בחינת זקן - זה קנה חכמה (קדושין לב, ב), דהינו להוסיף בכל יום אור קדשה ודעת, כי כך צריך האדם לנהג כל ימי חייו, שכל יום ויום שהוא מזקין יותר - יאיר ביותר בעבודת ה',

על-ידי התגלות הרצון נעשה יראה - כלי לקבל השפעת חסד

על-ידי צדקה זוכין להרחיב כל הפתחים

מלכות יון חכמי הטבע רצו להתגבר על ישראל לבטל התורה

הכניעת חכמת הטבע כשמתקשרין כל הרצונות לשרש הרצון

לקוטי הלכות

הלכות שומר שָׁבַר הַלֶּבֶת ב

חֲשׂוֹן מִשְׁפָּט

נסתלק משה בשבת במנחה בעת רצון שברצונות רצוא ורצוין כפירוע וכמבאר בהתורה הנ"ל, כי עקר התגלות הרצון על ידו כי הוא בחינת זקן שבקדשה וכו'. וזהו בחינת שמונת ימי חנכה שבהם ממשיכין אור הזקנים שבקדשה על ידי השמן של חנכה בחינת "כשמן הטוב על הראש ירד על הזקן" וכו', כנ"ל:

ובכל יום יום מימי חייו שבא אחר-כך יוסיף בו אור קדשה ודעת ביותר. וזה עקר הזקנה דקדשה, שעל-ידי-זה מתגבר הרצון בבחינת (ישעיה ט, יד): "זקן ונשוא פנים".

השמן של נר הנצה - אור הדעת

וזה בחינת הלקת נר חנכה, כי השמן של נר חנכה זהו בחינת אור הדעת, בחינת "שמן משחת קדש" שממשיכין אור הדעת בכל יום יום. ובכל יום יום מוסיף והולך, כי נר חנכה מוסיף והולך (שבת כא, ב), כי כל יום יום שבא אחר-כך - צריך שיאיר ביותר כנ"ל, שזהו עקר הזקנה דקדשה כנ"ל. וזהו בחינת השמן של נר חנכה בבחינת (תהלים קלג, ב): "כשמן הטוב על הראש ירד על הזקן זקן אהרן" וכו'. ועל-ידי-זה נתגלה הרצון ונכנס חכמת הטבע בחינת חכמת יון, שזהו עקר בחינת חנכה, כנ"ל:

ג. וזה בחינת שמונת ימי חנכה, כי צריכין שכל השבעה ימים, שהם בחינת שבעת ימי הבנין, שבעת ימי בראשית, כלם יאירו מיום השמיני שהוא בחינת עולם-הבא, שהוא למעלה מהזמן, שהוא בחינת יום שכלו ארץ טוב (קדושין טז, ב) - ששם עקר הזקנה דקדשה, שזהו בחינת (תהלים צ, ב): "ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת שמונים שנה", שהם עקר הזקנה, כי שבעים שנה הם בחינת שבעת ימי הבנין, ועקר הזקנה הוא למעלה משבעים שנה, שהוא בחינת למעלה מהזמן, כי למעלה משבעת ימי הבנין, שהם בחינת הזמן, בחינת שבעים שנה, למעלה מהם הוא בחינת בינה אפא עלאה (זהר בתי קח), שהוא בחינת יום השמיני (תקוני זהר, תקון טז, קיז), שהוא בחינת "ואם בגבורת שמונים שנה". ומשם עקר הזקנה, כי שם הוא בחינת אריכות ימים ושנים, כי הוא בחינת עולם-הבא יום שכלו ארץ.

חי ימי חנכה - תאורה מיום השמיני, עולם הבא

ועל-ידי משה רבנו שהוא עקר התגלות הרצון, כי הוא גלה שהכל ברצונו יתברך על-ידי כל האותות והמופתים שעשה לעיני פרעה וכו' ביציאת מצרים וקריעת-ים-סוף ומתן-תורה, על-כן משה בן שמונים שנה בעמדו לפני פרעה (שמות ו, ז), שזהו בחינת "ואם בגבורת שמונים שנה" - שזהו עקר הזקנה, שעל-ידי-זה התגלות הרצון כנ"ל, ועל-כן

משה רבנו עקר התגלות הרצון נלה שהכל ברצונו יתברך

ד. וזהו בחינת הצדקה של חנכה - שנוהגין כל ישראל להרבות בצדקה בחנכה, כי על-ידי הצדקה מכניעין מצח הנחש שיונק מזקני הדור שאין בהם שלמות כנ"ל - שלא יתגבר מצח הנחש כנגד מצח הרצון, חס ושלום, שזה נעשה רק על-ידי צדקה, כמבאר היטב בהתורה הנ"ל. נמצא, שעקר הכניעת מצח הנחש שרש חכמת הטבע הוא על-ידי צדקה, על-כן מביין בצדקה בחנכה כדי להכניע מצח הנחש שיונק מזקני הדור שאין בהם שלמות, ולהגביר שרש הרצון שמתגבר על-ידי זקנים שבקדשה - שמוסיפין אור ודעת בכל יום יום שמוקנינים, שזהו בחינת נר חנכה, בחינת נר חנכה מוסיף והולך וכו'.

מרבין בצדקה בחנכה כדי להכניע מצח הנחש

ועל-ידי הצדקה מרחיבין הפתחים של כל ההתחלות, ויכולין להתחיל בעבודת ה', ועל-כן נקרא 'חנכה' לשון חנוף, בחינת (משלי כב, ו): "חנף לנער על-פי דרכו", כי אז יכולין להתחנף להתחיל בעבודת ה', כי צדקה היא ההתחלה של כל ההתחלות, כמו שמבאר שם, עין שם:

חנכה יכולין להתחנף להתחיל בעבודת ה'

ה. וזהו בחינת חנכה שנקרא על שם חנפת הביית המקדש, כי עקר ההתגלות הרצון הוא על-ידי שלש רגלים שקוראים ומגלים את הרצון. ועקר קדשת השלש רגלים הוא בבית-המקדש ששם היו צריכין לעלות ברגל, כמו שפיתוח (דברים טו, טז): "שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלקיך" וכו', כי שם בבית-המקדש היו כל הקרבתות ששכלם נאמר "לרצון".

חנכה - חנפת הביית המקדש - קדשת רגלים

וזהו בחינת (זקא נג): 'כהנים בעבודתן ולוים בדוכנם וישראל במעמדן', כהנים ולוים זה בחינת אור החסד שמקבלין על-ידי היראה, שזהו בחינת (במדבר יו, כג): "כי פרח משה אהרן לבית לוי", (כמו שפיתוח שם

התגלות הרצון והאמירה שיוצאת בבית המקדש

לקוטי הלכות שמר שֶׁכָּר הִלְכָה ב חֲשׁוֹן מִשְׁפָּט קנא

ז"ל (אבות ה. ה): 'עֲשֶׂה נְסִים נְעֻשׂוֹ לְאַבוֹתֵינוּ בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, כִּי הַנְּסִים הֵם הַפֶּךָ הַטָּבֵעַ, בְּחֵינֵת הַתְּגָלוֹת הַרְצוֹן וְכַנ"ל. וְעַל־כֵּן הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ הוּא מְקוֹם הַיְרָאָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית כח. יז): "מִה נִוְרָא הַמְּקוֹם הַזֶּה" וְכו'. כִּי עֵקֶר הַיְרָאָה נְעֻשָׂה עַל־יְדֵי הַתְּגָלוֹת הַרְצוֹן, כְּנ"ל.

וְזוֹהוּ בְּחֵינֵת חֲנֻכָּה, בְּחֵינֵת חֲנֻכַּת הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, כִּי אִזּוֹ מִמְשִׁיכֵינּוּ הָאֲרֶת הַרְצוֹן וּמְכַנְיַעֲיֵן חֻקְמַת הַטָּבֵעַ כְּנ"ל, שְׁעַל־יְדֵי־זוֹ מְחַנְכֵין הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, כִּי עֵקֶר הַמְשַׁכְתָּה הַקְּדוּשָׁה לְהַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ הוּא עַל־יְדֵי הַתְּגָלוֹת הַרְצוֹן שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל־יְדֵי הַזְּקֵנִים שֶׁבְּקִדְשָׁה שְׁמוֹסִיפִין אוֹר קְדוּשָׁה בְּכָל יוֹם וְיוֹם שְׁמוֹזְקֵינִים, שֶׁזוֹהוּ בְּחֵינֵת נֵר חֲנֻכָּה, כְּנ"ל.

וְעַל־כֵּן הִיָּה הַנֶּסֶם שֶׁל חֲנֻכָּה עַל־יְדֵי כְּהֵנִים, זְהוּ בְּחֵינֵת (ישעיה טו. ה): "נְעַמְדוּ זָרִים וְרַעוּ צִאֲנֻכֶם וְכו' וְאַתֶּם כְּהֵנִי ה' תִּקְרְאוּ" וְכו', שֶׁזוֹהוּ נְעֻשָׂה עַל־יְדֵי צְדָקָה, שְׁעַל־יְדֵי־זוֹ נִתְגַּלָּה הַרְצוֹן, שֶׁזוֹהוּ בְּחֵינֵת חֲנֻכָּה, כְּנ"ל:

ו. וְזוֹהוּ בְּחֵינֵת נֵר חֲנֻכָּה סְמוּךְ לַפֶּתַח (שַׁבַּת כ"א.), הַפֶּתַח - זְהוּ בְּחֵינֵת צְדָקָה שֶׁמְרַחֶבֶת כָּל הַפֶּתַחִים, בְּבְחֵינֵת (דְּבָרִים טו. ח): "פֶּתַח תַּפְתַּח", וְעַל־יְדֵי־זוֹ עֵקֶר הָאֲרֶת הַרְצוֹן עַל־יְדֵי הַזְּקֵנִים שֶׁבְּקִדְשָׁה, שֶׁזוֹהוּ בְּחֵינֵת נֵר חֲנֻכָּה כְּנ"ל, כִּי עַל־יְדֵי צְדָקָה נִכְנַע מִצַּח הַנְּחֻשׁ שִׁינֻק מִזְּקֵנֵי הַדּוֹר שֶׁאֵין בָּהֶם שְׁלֹמוֹת, וְאִזּוֹ נִתְגַּלָּה הָאֲרֶת הַזְּקֵנִים שֶׁבְּקִדְשָׁה, שְׁעַל יָדָם נִתְגַּלָּה הַרְצוֹן, כְּנ"ל. וְזוֹהוּ בְּחֵינֵת נֵר חֲנֻכָּה סְמוּךְ לַפֶּתַח, כִּי הָאֲרֶת הַזְּקֵנִים שֶׁבְּקִדְשָׁה שֶׁמְגַלִּין הַרְצוֹן הוּא עַל־יְדֵי צְדָקָה שֶׁהִיא בְּחֵינֵת "פֶּתַח תַּפְתַּח", כְּנ"ל:

ז. וְזוֹהוּ בְּחֵינֵת הַשְּׂמֹן שֶׁל חֲנֻכָּה, כִּי שְׂמֹן הוּא בְּחֵינֵת רְצוֹן, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים לג. כד): "יִהְיֶה רְצוֹן אֲחֵיו וְטַבַּל בַּשְּׂמֹן רִגְלוֹ". וְכַמוֹ שֶׁפֶרֶשׁ רַש"י עַל פְּסוּק (ישעיה י. כו): "וְחִבַּל עַל מַפְנֵי שְׂמֹן" - 'שְׂמֹן' זֶה חֻזְקִיהוּ הַמְּלַךְ שֶׁהָיָה נֹחַ לְדוֹרוֹ כְּשֶׂמֶן, הֵינּוּ שֶׁהָיָה נֹחַ וּמִרְצָה לְדוֹר כְּשֶׂמֶן. נִמְצָא, שֶׁשְׂמֹן הוּא בְּחֵינֵת רְצוֹן, וְהַתְּגָלוֹת הַרְצוֹן הוּא עַל־יְדֵי בְּחֵינֵת זֶקֶן שֶׁבְּקִדְשָׁה כְּנ"ל, שֶׁזוֹהוּ בְּחֵינֵת "כְּשֶׂמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יֵרֵד עַל הַזֶּקֶן", כִּי שֶׁם מִתְגַּלָּה הַרְצוֹן בְּחֵינֵת שְׂמֹן אֲצֵל הַזֶּקֶן שֶׁבְּקִדְשָׁה. וְזוֹהוּ "זֶקֶן אֶהְרֵן" - "זֶקֶן אֶהְרֵן" דְּקָא, כִּי עֵקֶר בְּחֵינֵת הַכְּהֵנָה

כְּפִמְקוֹר הַגִּיל, וְכָל זֶה נְעֻשָׂה עַל־יְדֵי הַתְּגָלוֹת הַרְצוֹן שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל־יְדֵי יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדוֹ, שֶׁהָיָה עוֹסְקִין בַּחוּרָה בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית וּבְפֶרֶשֶׁת הָאֲזִינוּ, שֶׁהוּא בְּחֵינֵת הַתְּגָלוֹת הַרְצוֹן שֶׁמְגַלִּין שֶׁשֵׁם־יִתְבָּרַךְ בְּרָא הַכֹּל בְּרִצּוֹנוֹ בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי בְּרָאשִׁית, שֶׁזוֹהוּ בְּחֵינֵת מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית שֶׁהָיָה קוֹרִין אֲנָשֵׁי הַמַּעֲמָד, וְכֵן פְּרִשְׁתִּי הָאֲזִינוּ מְדַבְּרֵת גַּם כֵּן הָעֵקֶר מֵאֲמוּנָה שֶׁהִכַּל בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שְׁמוֹזְכָּיִים שָׁם (דְּבָרִים לג. ז): "וְיָזַר יְמוֹת עוֹלָם בֵּינוּ שְׁנוֹת דָּר וָדָר" וְכו' וְסִיָּם שָׁם (דְּבָרִים לג. ט): "כִּי־אֵין עִמָּה כִּי אֲנִי הוּא אֲנִי אֲמִית וְאֲחִיָּה וְכו' וְאֵין מְזִידֵי מִצִּיל", הֵינּוּ שֶׁהִכַּל בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ אִם לְמוֹת אִם לְחַיִּים וְכו'.

וְזוֹהוּ בְּחֵינֵת הָאֶבֶן שֶׁתִּיהָ שֶׁהִיָּה בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהוּא קֶדֶשׁ קְדוּשִׁים, שְׁמֹשֵׁם עֵקֶר קְדוּשַׁת הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ. כִּי הָאֶבֶן שֶׁתִּיהָ קֶדֶשׁ קְדוּשִׁים הוּא בְּחֵינֵת רְצוֹן שֶׁבְּרִצּוֹנוֹת, רַעוּא דְרַעוּיָן, שֶׁשֵׁם מְקַשְׂרִין כָּל הַרְצוֹנוֹת, כִּי זְהוּ בְּחֵינֵת מַה שֶׁלֶּקַח יַעֲקֹב אֲבִי הַמְּקוֹם "וַיִּשָּׂם מִרְאֲשֵׁתוֹ" (בְּרֵאשִׁית כח. יא), וְנִכְלָלוּ כָּלֶם בְּאֶבֶן אֶחָת בְּהָאֶבֶן שֶׁתִּיהָ, כִּי אֶבֶן הוּא בְּחֵינֵת רְצוֹן, בְּחֵינֵת (משלי יא. א): "אֶבֶן שְׁלֵמָה רְצוֹנוֹ", הֵינּוּ שֶׁלֶּקַח כָּל הַרְצוֹנוֹת, שֶׁהֵם בְּחֵינֵת אֲבָנִים כְּנ"ל, וְכָלֶם כָּלֶם בְּהָאֶבֶן שֶׁתִּיהָ, שֶׁהוּא בְּחֵינֵת רְצוֹן שֶׁבְּרִצּוֹנוֹת, כִּי יַעֲקֹב הוּא בְּחֵינֵת אוֹר הַרְצוֹן, שֶׁהוּא בְּחֵינֵת זֶקֶן וְנִשׂוּא פְּנִים, בְּחֵינֵת (תְּהִלִּים כד. ו): "מִבְּקִשֵׁי פְּנֵי יַעֲקֹב", בְּחֵינֵת (וַיִּקְרָא יט. לב): "וַיְהַדְרֵת פְּנֵי זֶקֶן", בְּחֵינֵת (בְּבֵרָא מִצִּיעָא פד.): 'שׁוֹפְרִיָה דִיעֲקֹב'.

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהִקִּיץ יַעֲקֹב מִשְׁנֵתוֹ וְנִדַּר יַעֲקֹב נִדְרֵי, וְעֵקֶר הַנִּדְרֵי הָיָה (בְּרֵאשִׁית כח. כב): "וַיְהֻאָבֶן הַזֹּאת וְכו' יִהְיֶה בֵּית אֱלֹקִים וְכו' אֲשֶׁר תַּחַן לִי עֵשֶׂר אֲעֻשְׂרֵנוּ לְך'", הֵינּוּ שֶׁנִּדְרֵי לְתַת צְדָקָה, כִּי עֵקֶר הַתְּגָלוֹת הַרְצוֹן שֶׁזוֹהוּ עֵקֶר קְדוּשַׁת הָאֶבֶן שֶׁתִּיהָ, קְדוּשַׁת הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ הוּא עַל־יְדֵי צְדָקָה, כְּנ"ל.

נִמְצָא, שֶׁעֵקֶר הַרְצוֹן נִתְגַּלָּה בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁשֵׁם עֲלִית כָּל הַתְּפִלוֹת שֶׁהֵם הַתְּגָלוֹת הַרְצוֹן, כִּי הַתְּפִלָּה הִיא הַפֶּךָ הַטָּבֵעַ, כִּי הַטָּבֵעַ מְחִיב כָּךְ וְהַתְּפִלָּה מְשַׁנָּה הַטָּבֵעַ, וּמְגַלָּה שֶׁהִכַּל בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב רַבְנוּ ז"ל בְּמְקוֹם אַחַר (סִימָן ט). וְעַל־כֵּן הָיָה בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ כְּפִמָּה נְסִים תְּמִיד, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ

חֲנֻכָּה - מִמְשִׁיכֵינּוּ הָאֲרֶת הַרְצוֹן

הִיָּה הַנֶּסֶם שֶׁל חֲנֻכָּה עַל־יְדֵי כְּהֵנִים

נֵר חֲנֻכָּה סְמוּךְ לַפֶּתַח - צְדָקָה שֶׁמְרַחֶבֶת הַפֶּתַחִים

הַשְּׂמֹן שֶׁל חֲנֻכָּה - בְּחֵינֵת רְצוֹן

סוּד הָאֶבֶן שֶׁתִּיהָ שֶׁהִיָּה בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ

קְדוּשַׁת הַבֵּית הוּא עַל־יְדֵי צְדָקָה

עֵקֶר הַרְצוֹן נִתְגַּלָּה בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ

לקוטי הלכות

הלכות שומר שְׂכָר הַלֶּכֶה ב

חֲשׂוֹן מִשְׁפָּט

נזיקי גנבה ואבדה נמשכין מאפיקורסות שפאה טחמת תאוות בבחינת חיות רעה

שהם האפיקורסים להנאתם, כי יש להם הנאה מזה להחזיקו דעת וְשָׂקָר שְׁלֵהֶם וכו'. אבל יש אפיקורוס שהוא בכחינת מצח הנחש, שהוא רשע וכוֹפֵר בלי שום הנאה וכו'. ומאלו שני מיני אפיקורסים נמשכין שני מיני הזקות שהם גְּנֵבָה וְאֲבֵדָה וְאוֹנְסִין. כי יש אפיקורסים שגפלו לאפיקורסות שלהם על-ידי כמה טעויות שהטעוהו הפעל-דבר על-ידי רבוי תאוותיו, שהלך מעודו אחרי שרירות לבו הרע, ולא התגבר לכבש יצרו ולכפות תאוותו, ומחמת רבוי תאוותיו הלך ונתעה מדעה לדעה ומסבֵּר לסבֵּר עד שגפלו ונתעה באפיקורסות גדול, אבל באמת הכל מחמת תאוות העולם-הזה, כי התאוות הביאוהו לכפירות ואפיקורסות כדי שיוכל למלאות תאוות הרעה, כְּאִשֶּׁר רב האפיקורסים נלכדו בכפירות שלהם רק על-ידי זה. וזה בחינת גנבה ואבדה, כי כמו שהגנב בא במחמתת בהעלם והסתור וגוֹבֵב ומזיק את הפעל-הבית וכן האבדה בא בהסח הדעת, כמו כן אלו הכפירות באין על-ידי גנבות הדעת של היצירה הרע שגוֹבֵב ומאבד את דעתו בכמה הטעויות ועקמיות עד שגלגל במצודת האפיקורסות, ועל-כן מאפיקורסים כאלו יונקים באמת מזיקי עלמא הגורמים גנבות ואבדות, כי משם שרשם כנ"ל, ואלו האפיקורסים נקראים חיות רעות הכופרים ברצון - שהכניעתם על-ידי החכם שבקדשה שמקשר כל הרצונות לשרש הרצון שהוא בחינת מצח הרצון, בחינת רענא דרעוין ששם נסתלק משה רבנו עליו השלום וכו' עין שם כמבאר בהתורה הנ"ל, עין שם.

אנשין ונזלות ורציחות באין מאפיקורסות של מצח הנחש

אב"ל יש אפיקורסים שהם בבחינת מצח הנחש, שהוא רשע וכוֹפֵר בלי שום הנאה - שהם רוצין לכפר, חס ושלום בשרש הרצון וכו', והכניעתם על-ידי צדקה, כי על-ידי צדקה מכניעין מצח הנחש שיוֹנֵק מזקני הדור שאין בהם שלמות, ומתגבר מצח הרצון שהוא בחינת זקנים שבקדשה וכו', עין שם. ומאלו האפיקורסים להכניס, שהם בחינת מצח הנחש

בחינת אהרן הכהן נמשך על-ידי הרצון, שעל-ידי-זה נעשה יראה, ועל-ידי יראה נשפע החסד, שהוא בחינת כהן בחינת "ואתם כהני ה' תקראו" כנ"ל. ועל-כן בחנכה שעקרו להכניע חכמות יון שהוא חכמת הטבע ולגלות הרצון, על-כן מצותו בשמן כנ"ל ורעין בהלכות חנכה הנכלל בהלכות פלי היין, הלכה א', אות ח', שם מבאר גם כן ענין חנכה על פי התורה הנ"ל, אף אי אפשר לבית המדרש בלי חידוש:

ה. וְזֶה בחינת דיני שומרים, שחיבה התורה את השומר שְׂכָר בגנבה ואבדה, ומן האונסין הוא פטור, אבל השואל חייב גם באונסין.

כי זהו כלל גדול, ומבאר בדברינו כמה פעמים, שכל ההפסדות וההזקות נמשכין מן הקלפות שהם מזיקי עלמא, וכל הקלפות ומזיקי עלמא נמשכין מן הכפירות והאפיקורסות, שהם בחינת חכמי הטבע הכופרים ברצון, כי כפירות ואפיקורסות היא שרש הסטרא-אחרא והקלפות, כי היצירה הרע נקרא 'אל אחר' (תקוני-זוהר, תקון כא, טו.) - כפירות, כמבאר במקום אחר. ועל-כן עקר השמירה מכל ההזקות הוא על-ידי אמונת הרצון שהכל ברצונו יתברך ואין שום טבע כלל - על-ידי-זה נדחין הכפירות ונתבטלין כל הקלפות וכל מזיקי עלמא הנמשכין מהם, ועל-ידי-זה הוא נשמר מכל רע, ועל-כן מדת אמונה נקרא 'שומר', כידוע, כי עקר השמירה הוא על-ידי אמונה שהוא בחינת הרצון הנ"ל, הינו להאמין שהכל ברצונו יתברך שעל-ידי-זה עקר השמירה, כנ"ל:

עקר השמירה הוא על ידי אמונה - להאמין שהכל ברצונו יתברך

ט. וְזֶה בחינת גנבה ואבדה ואונסין, שיש חלוקי דינים ביניהם לענין שומר שְׂכָר ושואל, כנ"ל, כי שני מיני הזקות אלו הבאים מפגם הרצון כנ"ל, הם נמשכים, חס ושלום, כפי הפגם ברצון;

כי מבאר בהתורה הנ"ל, שיש חלוק בין האפיקורסים, כי יש אפיקורסים שנקראים בחינת חיות רעות

הזקות נמשכים, חס ושלום, כפי הפגם ברצון

לקוטי הלכות שמר שגבר הלכה ב חשן משפט קנב

מהם נמשכין גזלות ורציחות שהם נקראים אגסין, כי הוא כמו אגס ורוצח וגזלן שבא בחזקה ואגס בפירוט, "ומצח אשה זונה היה לו בלי הכלם" (ירמיה א, ג), כי הוא מכניס האפיקורסות באתגליא בלי בוששה ובלי תאות, רק מעו פניו ומצחו ככלב נגד בורא כל עולמים רב ושליט עקרא ושרשא דכל עלמין רעוא דכל רעוין סתימא דכל סתימין, ועל-כן מאלו האפיקורסים נמשכים בחינת גזלות ורציחות שהם בחינת אגסין, וכנ"ל:

י. וזה בחינת מכירת יוסף למצרים, וכל המחלקת שהיה בינו ובין אחיו. כי כל מיני מחלקת נמשכין מפגם הרצון, על-ידי שאין מקשרין כל הרצונות לשרש הרצון, כי באמת עקר המחלקת הוא מחלקת היצר-הרע - שחולק על האדם ורוצה להורידו לשאול תחתיות חס ושלום, ועקר היצר-הרע הוא בחינת חקירות וכפירות, שהוא בחינת (הושע י, ב): "חלק לבם", כמו שכתב רבנו ז"ל בפאמר ויטב אלקים' (סוף ס, עין שם, ומשם נמשכין כל המחלקת שבעולם, שכלם באים מבחינת מחלקת היצר-הרע ששרשו כפירות פגם הרצון.

עקר המחלקת הוא מחלקת היצר-הרע

כי באמת המחלקת הוא פגם הרצון, כי עקר המחלקת הוא בין הרצונות, שזה רצונו כן וזה רצונו להפך, ומחמת זה נעשה מחלקת, חס ושלום. וכל זה מחמת שאין מקשרין כל הרצונות לשרש הרצון שהוא בחינת רעוא דרעוין, בחינת משה, כי שרש מחלקת של הסטרא-אחרא, שהם חכמי הטבע שפופרים ברצון, שזה עקר בחינת מחלקת כנ"ל, שרשם ממחלקת שבקדשה שהוא המחלקת שבין הצדיקים האמתיים, ומשם נשתלשל מחלקת של הסטרא-אחרא שהוא כפירות של חכמי הטבע, כמבאר במקום אחר. ועקר המחלקת שבין הצדיקים והכשרים הוא מחמת שאין מקשרים כל הרצונות לשרש הרצון שהוא רעוא דרעוין בחינת משה, כנ"ל.

עקר המחלקת - שאין מקשרים כל הרצונות לשרש הרצון

כי באמת הצדיקים והכשרים, כל אחד ואחד כוננת רצויו לשם שמים. ואף-על-פי-כן בודאי דעתם חלוקה זה מזה, כי אי אפשר שיהיו דעותיהם שוות לגמרי, כי אין שני בני אדם דומים זה לזה, וכשם שמשנים בני אדם בצורותיהם כך משנים בדעותיהם, ועל-כן בהכרח שיהיה שנויים ביניהם בדעותיהם ודרכיהם והנהגותיהם. ומיום בריאת העולם לא היו עדין שני צדיקים וכשרים אמתיים שוים לגמרי בכל תנועותיהם, אף-על-פי ששניהם הולכים בדרך אחד ויונקים מרב אחד, אף-על-פי-כן יש חלוקים רבים בדרכיהם והנהגותיהם, וכמו שהאריך רבנו ז"ל לטפר ולהפליג בגדל החלוקים בין הצדיקים הגדולים שהיו סמוכים לזמננו, שכלם הם מתלמידי הבעל שם טוב והמגיד צדוק"ל, והיה שלום גדול ביניהם, ואף-על-פי-כן היו מחלקים מאד בדרכיהם, שזה היה נוסע על המדינה ודרש ברבים. וזה ישב בביתו, זה האריך מאד בתפלה והתפלל לפני החכה בצעקות והתלהבות גדול, וזה התפלל בלחש עם הצפור כדרך הקמון, וזה הרבה בתורה יותר, וזה הרבה בצדקות ופדיון שבויים, וכיוצא בזה שנויים רבים לאין מספר, אף-על-פי שכלם ינקו מרב אחד.

החפיק שפיו הצדיקים שניקו מרב אחד והם שונים, והיה שנים ביניהם שלום

כי אי אפשר שיהיו כלם שוין, כי כל אחד עובד את ה' כפי מדתו וכפי שרש נשמתו. וזה עקר ששועיניו יתברך שיש לו צדיקים וכשרים הרבה בעולם שכל אחד ואחד עושה לו נחת רוח ותענוג ושעשוע מיוחד מה שאין בחרו, שזהו בחינת "ישראל אשר כף אתפאר" (ישעיה מט, א), שהם כלולים מגונון סגיאין. כי אין הקדוש-ברוך-הוא עושה שני דברים שוין, רק כל אחד יש לו דרך ונתיב כפי שרשו ברצון העליון.

כל אחד עובד ה' כפי מדתו וכפי שרשו נשמתו

אבל הבעל-דבר הוא מתגרה ומתקנא בכחורת הצדיקים והכשרים ומכניס בהם מחלקת, ועקר המחלקת הוא, מחמת שכל אחד אינו מאמין בחברו שגם כוננתו רצונו לשם שמים. אף-על-פי שאין חברו מתנהג בדרך רצונו, כי הבעל-דבר

הבעל-דבר הוא מתגרה ומתקנא בחבורת הצדיקים

לקוטי הלכות

הלכות שומר שְׂכָר הַלֵּבָב ב

חֲשׂוֹן מִשְׁפָּט

ואם כל אחד יאמר בלבו כף - בודאי יתבטל המחלוקת, כי עקר המחלוקת הוא מחמת שאין מקשרין כל הרצונות לרצון העליון ששם כלו חד ושם כלו שלום כי הכל נכלל באחד.

מטעה הלב, עד שנדמה לכל אחד שחברו חולק עליו ונוטה מן האמת, כי הבעל-דבר הוא נרנן מפריד אלוף (משלי טו, כח), ואיש מדנים לתחרת ריב (שם ו, יט), כי הולך ומסכסך זה בזה, "והוא בין אחים יפריא" (הושע יג, טו). עד שלפעמים יש ששני בני אדם שניהם רוצים רצון אחד, ואף-על-פי-כן יש ביניהם מחלוקת גדול, מחמת שכל אחד אינו יודע שחברו רוצה גם כן בזה, ואינם מתוועדים יחד לדבר אחד עם חברו לגלות דעתו ופנימיות רצונו, ומחמת זה נדמה לחברו שהוא אינו רוצה בזה ומחמת זה נעשה ביניהם מחלוקת גדול עד שאחר-כך אפלו בשמתוועדים יחד - אי אפשר לכל אחד לגלות לחברו פנימיות דעתו ורצונו, כי מחמת הקטטות והמריבות והקפדות שביניהם - אין אחד מהם יודע ומבין רצון חברו, שבאמת אין שום שני ביניהם ודבר זה מצוי כמה פעמים.

עקר השלום הוא על-ידי הצדיק הדור הגדול במעלה, שהוא בבחינת משה שנשמתו מבחינת רצוא ודעוין, רצון שברצונות שהוא יודע רצון כל אחד ואחד מהיכן הוא נמשך, ועל-כן הוא "איש אשר ריח בו" (במדבר יז, כח) - 'שיועד להלך נגד רוחו של כל אחד ואחד' (רש"י שם), כי יודע רוחו ורצונו של כל אחד ואחד, ויודע לקשר וליחד רוחו ורצונו של כל אחד ואחד בשרש הרצון, ושם מיחד ומקשר כלם ברצון אחד העליון. ואז נמשך אהבה ושלום גדול ונפלא ביניהם, מאחר שכלם בדעותיהם ורצונותיהם המשנות מקשרים ומיחדים ברצון אחד העליון שאין בו שום שני, שהוא בחינת רצוא ודעוין, כנ"ל:

יא. ובכ"ז דור ודור נמצא צדיק כזה שיועד להלך נגד רוחו ורצונו של כל אחד ואחד, שעל ידו היה נעשה שלום בעולם, ועל-ידי-זה היו הכל שבים להשם-יחברך, כי הכל תלוי בשלום, כמבאר במקום אחר. כי על-ידי השלום יכולים למשך כל העולם לעבודתו, כי על-ידי השלום שהוא בחינת רצון ואהבה ואחדות, על-ידי-זה נכללין ברצון האחד העליון ונתבטלים כל כחות היצר-הרע שיניקתו מבחינת שני רצונות, שמשם יונק ומכניס כפירות ומחלוקת, כי היצר-הרע נקרא מחלוקת, ובטול היצר-הרע הוא על-ידי השלום, ועל-כן גדול השלום מאד, כמו שהפליגו רבותינו ז"ל בכמה מקומות (יבמות סה:).

מזה הצדיק הדור הכל רחוקים למרי

והכ"ז, שעקר המחלוקת מחמת שני הרצונות, וכך זה מחמת שאין מקשרין כל הרצונות לשרש הרצון שהוא רצון שברצונות, כי באמת ראוי לדעת, שכל הרצונות של כל בני האדם, אף-על-פי שיש ביניהם שנויים גדולים, אף-על-פי-כן כלם נמשכין מרצון העליון שאין בו שום שני, שהוא בחינת רצון שברצונות, רצוא ודעוין. ומי שיועד ומאמין בזה בשלמות, בודאי לא יחזיק במחלוקת כי ידן את חברו לכף זכות תמיד, כי יאמר בלבו: אף-על-פי שאני יודע בעצמי שפונתי לשם שמים לגמר מצוה הזאת וחספי שמים באמת וחברי מעכב מזה, אף-על-פי-כן גם פונתי לשם שמים, כי יש לו דעה אחרת ונדמה לו שאין זה מצוה כלל, או צריכין לעסק במצוה אחרת הגדולה הזאת לפי דעתו, ואף-על-פי שאני חזק בדעתי מאד, ויש לי ראיות והוכחות אמתיות שאצריכין להחזיק ביותר בדרך זה ובמצוה הזאת, אף-על-פי-כן אפלו אם האמת הוא פדעתי, מי יודע מאיזה שרש נמשך חברי אפשר לפי שרש נשמתו הוא צריך להתנהג בדרך אחר. כי באמת כל הדעות והרצונות נמשכין מרצון העליון רק שאי אפשר להבין זאת.

המחלוקת היא מחמת שאין מקשרין כל הרצונות לרצון העליון

לקוטי הלכות שמר שֶׁכָּר הִלְכָה ב חֲשֵׁן מִשְׁפָּטָא קנג

ותשתחווין לאלמתי - כי כל השבטים שהם פליות ישראל מקשרים קשרים ומיחדים יחדים, שהוא בחינת התקשרות הרצונות יחד, אבל כל הקשרים והיחדים צריכין לבא להצדיק הדור שהוא בחינת יוסף, שהוא בחינת רצון ורצון דרעיון שהוא מקשר כל הקשרים והיחדים לרצון העליון, בבחינת והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחווין לאלמתי.

שאינו מאמין ששני הרצונות כלולים באחד בשרשם, אבל השני והרוחק שבין אדם לחברו הוא מעט מאד, כי ברב דרכיהם הם שוין זה לזה בתאוהיהן ומדותיהן, רק שיש איזה רחוק ושנוי ביניהם. אבל מזה הצדיק הגדול הכל רחוקים לגמרי, כי הוא מרומם ומנשא מכל שנוי הרצונות של כל בני העולם, כי הוא רחוק לגמרי מכל העולם ואין לו שום רצון בזה העולם כלל, רק הוא כלול תמיד ברצון העליון בבחינת רצון ורצון, ומי שמאמין בו ומתקרב אליו, אזי כל אחד ואחד יכול למצא את עצמו בתוך זה הצדיק, כי הוא שרש נשמת ישראל וכלול מכלם, כי הוא בבחינת רצון שברצונות, הינו הרצון העליון המלבש בכל הרצונות והנפשות של כל בני עולם.

אבל כשהבעל-דבר מניס כפירות ומחלקת בלב בני אדם לחלק לבם מעליו, אזי המחלקת עליו גדול יותר מכל מיני מחלקת, מחמת שהוא רחוק ומרומם מכל הרצונות של כל באי עולם, שכלם יש בהם שנויים, והוא אין לו שום שנוי רצון של זה העולם, ועל-כן כלם חולקים עליו ואין יכולים לסבלו.

כלם חולקים עליו ואין יכולים לסבלו

וזהו בחינת המחלקת של השבטים על יוסף הצדיק, כי יוסף הצדיק הוא בחינת הצדיק הנה הנ"ל, בחינת רצון ורצון, בחינת משה, כי יוסף משה דוד כלם בחינה אחת - שנסתלקו שלשתם בשפת במנהח ברצון ורצון, וכל השבטים תקדושים, אף-על-פי שכלם היו צדיקים גדולים ונוראים, אף-על-פי-כן היו צריכין כלם להתקשר אליו, שזהו בחינת התקשרות כל הרצונות לשרש הרצון שהוא בחינת הזקן שבקדשה שהוא בחינת יוסף הצדיק, כמו שכתוב (בראשית לב, ט): "כי בן זקנים הוא לוי" - בן זקנים דיקא, ששרשו בבחינת זקן שבקדשה שהוא בחינת מצח הרצון, בחינת רצון ורצון, כנ"ל.

הפחלת של יוסף הצדיק

וזהו בחינת מה שספר להם יוסף חלומו (בראשית לו, ט): והנה אנחנו מאלמים אלמים בתוך השדה והנה קמה אלמתי וכי, והנה תסבינה אלמתיכם

כל הקשרים והיחדים צריכין לבא להצדיק היור

תקון עבודת השדה הוא על-ידי סמרת רצון

ועל-כן היה החלוט בענין עבודת השדה, כי תקון עבודת השדה הוא על-ידי הארת הרצון, שעל-ידי-זה נתבטלין כל הל"ט מלאכות, כי נחלקים העולם בחסדו וכי, כמבאר בהתורה הנ"ל (ועין לעיל מזה בהלכות ערב, הלכה ג, שם מבאר ענין זה היטב), ועל-כן גלה להם שתקון עבודת השדה לבטל זהמת הנפש שנתקללה האדמה, על-ידי-זה (בראשית ג, ט): "בזעת אפיק תאכל לחם" וכי ולבטל כל זה שזה תלוי על-ידי הארת הרצון, כמבאר לעיל בהלכות ערב, עין שם וכל זה תלוי ביוסף, שהוא בחינת רצון שברצונות כנ"ל.

הטבע בעצמה מתנהגת רק ברצונו לבד יתברך

וזהו בחינת חלוט השני (שם לו, ט): והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחווים לי - השמש והירח ואחד עשר כוכבים המשתחווים ליוסף הצדיק שהוא בחינת רצון ורצון כנ"ל - זה בחינת בטול הטבע, כי כל חכמת הטבע הוא על-פי מערכת המזלות על-פי הלוף הגלגלים של השמש והירח וכוכבים, וכמו שכתב שם רבנו ז"ל בהתורה הנ"ל על פסוק (תהלים עב, ד): "שמו אותם אתות", שאומרים שהכל על-ידי אותות השמים, חס ושלום, שהוא הטבע. אבל באמת הכל על-ידי רצונו לבד יתברך, והטבע בעצמה מתנהגת רק ברצונו לבד יתברך, "וכמצבה עבד בחיל שמא וארעא" (דניאל ד, לב), כי השמש והירח והכוכבים שמשם נמשך הטבע - כלם מתנהגים רק ברצון העליון, שמשם שרש יוסף כנ"ל, בחינת והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחווים לי, כי הטבע מתנהגת רק ברצון העליון, שהוא בחינת רצון ורצון, שמשם שרש נשמת יוסף הצדיק, כנ"ל:

לקוטי הלכות

הלכות שומר שָׂר הַלֶּבֶת ב

חֲשׂוֹן מִשְׁפָּט

בחינת רצוא דרעיון, ששם מקשרין כל הרצונות ועל-ידי-זוה עקר התגלות הרצון, כנ"ל:

יב. וְכֵן הַשׁוֹמְרִים אֵי אֲפֶשֶׁר לָהֶם לִשְׁמֹר כְּרֹאוֹי כִּי אִם עַל-יְדֵי אַמוּנַת הַרְצוֹן, כִּי "אִם ה' לֹא יִשְׁמְרֵנוּ עִיר שְׁוֹא שְׁקֵד שׁוֹמְרֵנוּ" (תהלים קכו. א), כִּי עַקְר הַשְּׁמִירָה מִמְזִיקֵי עֲלָמָא הוּא עַל-יְדֵי הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן כְּנ"ל. וְעַל-כֵּן הָיוּ אָבוֹת הָעוֹלָם שׁוֹמְרִים וְרוּעֵי צֶאֱן, כִּי הֵם הָיוּ צְרִיכִין לְגַלוֹת הָאֲמוּנָה בְּעוֹלָם שֶׁהוּא הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן - לְהֵאֱמִין שֶׁהַכֹּל בְּרָצוֹנוֹ לְכַד יִתְבָּרַךְ וְאִין שׁוֹם טַבֵּעַ כָּלָל, עַל-כֵּן הָיוּ שׁוֹמְרִים כִּי הַמְּשִׁיכּוֹ הַשְּׁמִירָה מִשְׁרֵשָׁה, שֶׁהִיא הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהִיא בְּחִינַת שְׁמוֹר, כִּי בִשְׁעַת שְׁמִירָתָם קִשְׁרוּ רְצוֹנָם בְּרָצוֹן הָעֲלִיּוֹן שֶׁמִּשָּׁם הַשְּׁמִירָה כְּנ"ל, וְעַל-יְדֵי-זוה הַמְּשִׁיכּוֹ וְגַלוּ אַמוּנַת הַרְצוֹן בְּעוֹלָם.

היי האבות רועי צאן, ועל-ידי-זוה המשיכו אמונת הרצון בעולם

יג. וְהַשְּׂבָטִים שֶׁפָּגְמוּ בְיוֹסֵף שְׁהוּא בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן כְּנ"ל, עַל-כֵּן כְּתִיב: וְאִמְרָנוּ חַיָּה רָעָה אֶכְלֶתְהוּ וְכוּ'. וְכֵן יַעֲקֹב אָמַר, חַיָּה רָעָה אֶכְלֶתְהוּ טָרֵף טָרֵף יוֹסֵף, זֶה בְּחִינַת חַיֵּי רְעוּת הַדּוֹרְסִים וְטוֹרְפִים שֶׁהֵם בְּחִינַת חֲכָמֵי הַטַּבֵּעַ, שֶׁהֵם פּוֹגְמִים בְּרָצוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹסֵף, כְּמַבְאָר בְּהַתּוֹרָה כְּנ"ל. וְהַזֶּה הַבְּעַל-דָּבָר הַתְּגַרָּה בְּהֵם אִזּוּ וְרָצָה לְהִסִּיתָם שִׁיהֲרֵגוּ אֵת יוֹסֵף לְגַמְרֵי, כִּי הַבְּעַל-דָּבָר הוּא רוּצָה לְפָגֵם וּלְכַפֵּר בְּשִׂרְשׁ הַרְצוֹן לְגַמְרֵי, חֵס וְשְׁלוֹם.

חשבוים פגמו ביוסף בחינת התגלות הרצון

יד. וְעַל-כֵּן הַמְּעֵשָׂה שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ עִם הָאָרִי וְהַדָּב שֶׁהֵם חַיֵּי רְעוּת, בְּחִינַת חֲכָמֵי הַטַּבֵּעַ, כְּמַבְאָר הַיֵּטֵב בְּהַתּוֹרָה כְּנ"ל, הִיָּה בִשְׁעַת מַרְעָה הַצֶּאֱן, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שמואל-א' יז, לד): "רָעָה הִיָּה עֲבָדְךָ וְכוּ' וְכֹא הָאָרִי וְהַדָּב וְנִשָּׂא זֶה מִהַעֲדָר" וְכוּ', כִּי הַכֹּל אֶחָד, כִּי בִשְׁעַת מַרְעָה צֶאֱנוּ וּשְׁמִירָתוֹ אוֹתָם, שֶׁאִזּוּ הִיָּה עוֹסֵק לְהַמְשִׁיךְ הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן בְּעוֹלָם כְּנ"ל, אִזּוּ "כֹּא הָאָרִי וְהַדָּב" וְכוּ'. וְכֵמוֹ שֶׁכֹּא הָאָרִי וְהַדָּב בְּגִשְׁמִיּוֹת, כְּמוֹ כֵּן כֹּא עֲלִיּוֹ הָאָרִי וְהַדָּב מִשְׁרָשָׁם, שֶׁהֵם חַיֵּי רְעוּת שֶׁהֵם הַכְּפִירוֹת שֶׁל חֲכָמֵי הַטַּבֵּעַ. וְדוֹד הַמֶּלֶךְ, עֲלִיּוֹ הַשְּׁלוֹם, הִיָּה גְבוּר וְאִישׁ חֵיל וְעִמָּד כְּנִגְדָם בְּגִשְׁמִיּוֹת וְרוּחַנִיּוֹת וְהַכְּנִיעַ וְהָפָה אֵת חַיֵּי רְעוּת שֶׁהֵם הַכְּפִירוֹת, וּבִטַל אוֹתָם בְּרוּחַנִיּוֹת בְּשִׂרְשָׁם, וּבְגִשְׁמִיּוֹת הַתְּגַבֵּר וְהָפָה וְהַמִּית אֵת הָאָרִי וְהַדָּב עַל-יְדֵי שֶׁבִטַל כַּח גְּבוּרָתָם לְהַזִּיק מִשְׁרָשָׁם, עַל-יְדֵי שֶׁבִטַל אֵת כָּל הַכְּפִירוֹת שֶׁל חֲכָמֵי הַטַּבֵּעַ שֶׁהֵם בְּחִינַת חַיֵּי רְעוּת וְכְנ"ל.

המעשה של דוד המלך עם הארי והדב - וחדב - בגשמיות וברוחניות

טו. וְעַל-כֵּן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חָמַל עֲלֵיהֶם וְעַל כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָם וְסָבַב בְּרַחֲמָיו שֶׁלֹּא הֲרַגוּהוּ לְגַמְרֵי רַק מְכַרוּ אוֹתוֹ בְּכֶסֶף לְמִצְרַיִם, הֵינּוּ כְּנ"ל, כִּי הֵם פָּגְמוּ רַק בְּבְחִינַת גְּנֻבָה וְאֶבְדָּה, כִּי גְנֻבוּ אוֹתוֹ וּמְכַרוּהוּ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מ, טו): "כִּי גִנַּב גִּנְבֹתַי מֵאֲרֵץ הָעִבְרִים" וְכוּ'. הֵינּוּ שֶׁהִפְגֵּם בְּרָצוֹן בְּבְחִינַת יוֹסֵף לֹא הִיָּה רַק בְּבְחִינַת גְּנֻבָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת פָּגַם הַנְּמִשֵּׁךְ עַל-יְדֵי חַיֵּי רְעוּת שֶׁהֵם חֲכָמֵי הַטַּבֵּעַ לְהִנְאָתָם, שֶׁמְכַנְיָסִים טְעוּת בְּלֵב הָאָדָם בְּגֻבָה וְהִסַּח הַדַּעַת, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת "וְכֹא הָאָרִי וְהַדָּב וְנִשָּׂא זֶה מִהַעֲדָר", שֶׁנִּשָּׂא זֶה מִהַעֲדָר שֶׁכֹּפֵר בְּרָצוֹן, כְּמַבְאָר בְּהַתּוֹרָה כְּנ"ל, אֲבָל הִיָּה בְּדָרֵךְ גְּנֻבָה, כְּמִי שֶׁנִּשָּׂא שֶׁה מִן הַעֲדָר הַגִּשְׁמִי בְּגֻבָה, אֲבָל לֹא הֲרַגוּ אֵת יוֹסֵף לְגַמְרֵי, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת רוּצָחִים וְגִזְלָנִים שֶׁהֵם בְּבְחִינַת מִצַּח הַנְּחַשׁ וְהַכּוֹפֵר בְּשִׂרְשׁ הַרְצוֹן לְגַמְרֵי.

אלו הרגו את יוסף - לא עזרו להחטאן

טז. אִלוּ הֲרַגוּ אֵת יוֹסֵף - לֹא הִיָּה אֲפֶשֶׁר עוֹד לְהַתְּתַקֵּן, מֵאַחַר שֶׁהָיוּ מְסַלְקִים חֵס וְשְׁלוֹם, שֶׁרָשׁ הַרְצוֹן מִן הָעוֹלָם, אֲבָל מֵאַחַר שֶׁנִּשְׁאָר יוֹסֵף חַי רַק שֶׁמְכַרוּהוּ לְמִצְרַיִם, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שֶׁלֹּא קִשְׁרוּ עֲצֻמֵן לְיוֹסֵף לְשִׁרְשׁ הַרְצוֹן, רַק אֲדָרְבָּא! מְכַרוּהוּ בְּכֶסֶף בְּגֻבָה, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת פָּגַם חַיֵּי רְעוּת שֶׁהֵם הָאֲפִיקוֹרְסִים לְהִנְאָתָם כְּנ"ל, עַל-כֵּן נִתְתַקַּן אַחַר-כֵּן בִּיתְרָה שֶׁאֵת וּבִמָּה שֶׁקָּלְקְלוּ - נִתְתַקַּנוּ, כִּי סוֹף פְּיוּסָם יִחַד הִיָּה עַל-יְדֵי הַגְּנֻבָה שֶׁהֲעִלִּיל עֲלֵיהֶם יוֹסֵף, שֶׁגְּנֻבוּ גְבִיעַ הַכֶּסֶף כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מד, ח): "וְאִיךָ גִנַּב מִבֵּית אֲדִינָךְ" וְכוּ'.

התגלות הרצון רק על ידי יוסף הצדיק

יז. וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁשָּׁלַח יַעֲקֹב אֲבִינוּ אֵת יוֹסֵף הַצַּדִּיק לְאֶחָיו בְּעַת שֶׁהָיוּ רוּעִים, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בראשית לו, א): "הֲלוֹא אֶחָד רַעִים בְּשִׂכְמָם לְכֹה וְאֶשְׁלַחְךָ אֲלֵיהֶם" הֵינּוּ כְּנ"ל, כִּי מֵאַחַר שֶׁאֶחָד רוּעִים בְּשִׂכְמָם, שֶׁכָּל עֲבוֹדָתָם לְהַמְשִׁיךְ הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן בְּעוֹלָם, עַל-כֵּן לְכֹה וְאֶשְׁלַחְךָ אֲלֵיהֶם, כִּי אִי אֲפֶשֶׁר לָהֶם לְהַמְשִׁיךְ הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן כִּי אִם עַל-יְדֵי יוֹסֵף הַצַּדִּיק שֶׁהוּא

לקוטי הלכות

הלכות שמר שֶׁכָּר הִלְכָה ב

חֲשֵׁן מִשְׁפָּט

קנר

עבו על
מכירת יוסף
כשתפסם
כגבים

כי על־ידי שהפסם כגבים, על־ידי־זה הרגישו בעצמן והכירו מה שפגמו, כמו שכתוב (כב, כח): "מה זאת עשה אלקים לנו". והתחילו לשוב בתשובה ולהתחרט על גנבת יוסף, ועל־ידי־זה תקנו פגם הגנבה ונתנו דעתם לחזר אליו ולפדותו בכל מומן שבעולם, דהיינו ששבו בתשובה על פגם הרצון, ונתנו דעתם לחזר ולקשר עצמן לשרש הרצון לבחינת יוסף, ועל־ידי־זה חזרו ונתקבצו והתודע יוסף אל אחיו ובאו פלם אליו, כי פלם הכרחו להתקשר אליו, כי הוא בבחינת שרש הרצון - שפלם צריכין להתקשר אליו פנ"ל. ועל־כן יוסף הצדיק עשה צדקה הרבה, וכלכל ופרנס כל בית אביו, כי עקר התגלות הרצון הוא על־ידי צדקה, כמבאר בהתורה הנ"ל:

השמירה על־ידי הארת הרצון שנמשך על־ידי צדקה על־ידי שמקשר המומן לרצונו ותברך וכנ"ל. כי כמו שמקשר עצמו גופו ונפשו וממונו לרצונו ותברך, כמו כן נמשך עליו רצון העליון, ועל־ידי־זה נשמר מכל רע, בבחינת (אבות ב, ד): 'עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו בטל רצונך וכו', כדי שיקבטל רצון אחרים' וכו'.

יד. ועל־כן השומר שֶׁכָּר חיב בגנבה ואבדה ופטור מאנסין והשואל חיב גם באנסין, כי המומן והחפצים של כל אדם הם נמשכין משרש הרצון העליון, בבחינת (תהלים קמה, טז): "פותח את ידיו ומשביע לכל חי רצון", וכמבאר ומוכן בהתורה הנ"ל, שעל־ידי התגלות הרצון זוכין לשפע הפרנסה בלי שום עבדא כלל. נמצא, שכל המומן והפרנסה נמשך על־ידי התגלות הרצון, ועל־כן הרצון מלבש בהמון והחפצים, בחינת "ומשביע לכל חי רצון" כנ"ל. וזה שכתוב (דברים לג, כז): "נפתלי שבע רצון ומלא ברפת ה'", כי העשירות והפרנסה היא בחינת הארת הרצון.

וזהו החלוק שבינו השואל והשומר־שֶׁכָּר, כי שואל כל הנאה שלו, ועל־כן הוא חיב לשמר המומן גם מאנסין הבאין מבחינת מצח הנחש, כי הוא צריך להכניע גם בחינת מצח הנחש שהוא שרש חקמת הטבע, על־ידי שיעלה שרש הרצון שבממון לשרש הרצון העליון, עד שיכניע בחינת מצח הנחש, שעל־ידי־זה נשמרין מאנסין, כנ"ל. אבל השומר שֶׁכָּר שאין כל הנאה שלו, ואין לו רק שֶׁכָּר בעד שמירתו, שהוא בחינת שנמשך אליו המשכת הרצון מהממון מהבעל־הבית שאצלו שרש הרצון שבממון, על־כן אין ביכלתו כי אם לקשר הרצון לשרש הרצון, שעל־ידי־זה אין נשמרין כי אם מגנבה ואבדה, כי על־ידי התקשרות הרצון לשרש הרצון, על־ידי־זה מכניעין החיות רעות שמשעין העולם בבחינת גנבה ואבדה, אבל מאנסין אי אפשר להנצל כי אם כשמתקנים גם בחינת שרש הרצון על־ידי שמכניעין מצח הנחש שהוא שרש חקמת הטבע, כנ"ל.

ממנו אדם -
משך הרצון
העליון

הכל נמשכין
לרצו העשירי
שהממון
בשרשו נמשך
מהארת
הרצון

וזהו שאמרו רבותינו ז"ל (בבא קמא צג, ב) 'בית מרי נכסי ציבי משוף' (אחרי בעל הנכסים נמשך השומן). כי הכל נמשכין אחר רצונו של העשיר, מחמת שהממון בשרשו נמשך מהארת הרצון. וזה הבעל־הבית שהממון והכלים שלו, אצלו בחינת שרש הרצון המלבש בהממון, כי יכול לעשות בו כחפצו ורצונו כאות נפשו, ועל־כן מטל עליו לקשר הרצון שבממון לשרש הרצון העליון על־ידי שישעבד כל הממון להשם־יתברך - להתנהג בהממון כרצונו לברך יתברך לעשות בו צדקה ומצות, ועל־ידי־זה נשמר הממון מכל הזקות, כי עקר

וזהו ידוע, שבכל בחינה ובחינה ובכל דבר ודבר כלולים כל הבחינות. ועל־כן הבעל־הבית שהממון שלו, אצלו בחינת שרש הרצון של הממון, ועל־כן הוא צריך לתקן גם בחינת השרש, שעל־ידי־ זה נשמרין גם מאנסין. ועל־כן השואל שכל הנאה שלו, כמו הבעל־הבית - חל עליו כל האחריות גם מאנסין כנ"ל, אבל השומר שֶׁכָּר שאין לו רק המשכת הרצון, שהוא שֶׁכָּר והנמשך לו מבעל־הבית, ששם בחינת שרש הרצון, על־כן אין חל עליו האחריות כי אם מגנבה ואבדה שמשמרים מהם על־ידי התקשרות כל המשכת הרצונו לשרש הרצון, אבל אנסין שנמשך מפגם מצח הנחש, שפוגם בשרש הרצון

בהמשך שרש
הרצון
מכניעין
החיות
שמשעין
בבחינת גנבה
ואבדה

הבעל־הבית
שמשמון שלו
אצלו צריך
לתקן גם
בחינת השרש

לקוטי הלכות

הלכות שומר שְׂכָר הַלֶּכֶה ד

חֲשׂוֹן מִשְׁפָּט

בַּעֲצָמוֹ - זֶה אֵין בְּיָדוֹ לְתַמְנָן, כִּי תַקוּן בְּחִינַת שְׂרָשׁ הַרְצוֹן שְׁבַמְמוֹן הוּא אֶצֶל הַפַּעַל-הַבֵּית אוּ הַשׁוֹאֵל שֶׁנֶּחָשֵׁב כְּכַעַל הַבֵּית שֶׁכָּל הַנְּאָה שְׁלוֹ, וְכַנ"ל:

הַרְצוֹן וְאִזּוּ יִתְבַּטְלוּ הַפְּפִירוֹת שֶׁל חֲכָמֵי הַטֵּבַע שֶׁהֵם בְּחִינַת עֵשׂוֹ לְגַמְרִי. וְזֶהוּ אִם גְּנָבִים וְכוּ', הֵינּוּ שְׁלֵא יָבֹאוּ עִם חֲכָמֵי הַטֵּבַע עוֹד בְּגִנְבָה, כִּי עֲכָשׁוּ הֵם בְּאִים לַפְּעָמִים בְּגִנְבָה וְהַטְעִיּוֹת כַּנ"ל, וְצָרִיכִין לְהַתְנַהֵג כְּנִגְדָם גַּם כֵּן בְּגִנְבָה לְהַטוֹת הַדַּעַת לְאִמּוּנַת הַרְצוֹן, לְגַבּ הַנְּפִשׁוֹת שֶׁנִּלְכְּדוּ אֶצְלֵם בְּרִשְׁת טַעוּתָם - לְהַטוֹתָם אֶל הָאֱמֶת, כִּי עֲכָשׁוּ אִי אֶפְשָׁר לְצַאת כְּנִגְדָם בְּיַד רָמָה כִּי עֲדִין לֹא נִכְנַע מִצַּח הַנְּחֹשׁ בְּשִׂרְשׁוֹ לְגַמְרִי, אֲבָל לְעַתִּיד שִׁיְהִי נִכְנַע מִצַּח הַנְּחֹשׁ לְגַמְרִי וְיִתְגַּלֶּה שְׂרָשׁ הַרְצוֹן, אִזּוּ יִתְקַיֵּם: אִיךָ נִחַפְּשׁוּ עֵשׂוֹ נִכְנַעו מִצְּפָנָיו, כִּי יִתְגַּלוּ כָּל מִצְּפֹנָיו וְשַׁעוֹתָיו וְכַפִּירוֹתָיו, כִּי יוֹכִלוּ לְהַכְנִיעוֹ בְּאַתְגְּלִיא בְּיַד רָמָה, כִּי יִתְגַּלֶּה אִמּוּנַת הַרְצוֹן לְעֵין כָּל, וְאִזּוּ יִתְקַיֵּם (שם פְּסוּק כ"א): וְעָלוּ מוֹשָׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשַׁפֵּט אֶת הַר עֵשׂוֹ וְיִהְיֶה לְה' הַמְּלוֹכָה. כִּי יִקְבְּלוּ כָּלֵם אֶת עַל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאַהֲבָה, כִּי יִתְגַּלֶּה לְכָל בְּאֵי עוֹלָם שֶׁהַכֵּל בְּרַצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַד, כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים אֵין עוֹד מַלְכֻדוֹ" (דְּבָרִים ד', ל"ח),

בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

הַלְכָה ג' - בְּהַלְכוֹת סְפִירָה הַלְכָה ב' (א"ת ו')

הַלְכָה ד

א. עֲלֵי־כִי הַתּוֹרָה יִצְאֶתְהֶנּוּ' (סִימָן ע"ח תַּנְיָא), עֵינֵן שֶׁם מַעֲנִין הַאֲצִיר-מִתְנַת-חֲנֹם שֶׁמִּקְבֵּל מִמּוֹן הַצַּדִּיק הָאֱמֶת כַּעַת פְּשִׁיטוֹתוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶסֶד חֲנֹם שֶׁהִיא מִחֵיה אֶת הָעוֹלָם קִדְם מִתְּנִי-תוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת תּוֹרָה הַנְּעֻלְמַת בַּעֲשָׂרָה מֵאֲמֵרוֹת, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַדְרָךְ לְאַרְבָּע-יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי שְׁמַגְלִין שֶׁהֵשִׂם-יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם בַּעֲשָׂרָה מֵאֲמֵרוֹת, שַׁעַל-יְדֵי-זֶה פּוֹכֵשִׁין אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, בְּבַחֲבִינַת מַה שֶּׁפָּרַשׁ רַש"י עַל פְּסוּק: "בְּרֵאשִׁית" - שֶׁבִשְׁבִיל זֶה פֶּתַח בְּבֵרֵאשִׁית שֶׁאִם יֵאמְרוּ אֲמוֹת הָעוֹלָם, לְסִטִּים אַתֶּם וְכוּ', מִשִּׁבְיָן לָהֶם: 'הוּא בְּרָאָה וּבְרַצוֹנוֹ נִתְנָה לָהֶם וּבְרַצוֹנוֹ נִטְלָה מֵהֶם וְנִתְנָה לְנוֹ. וְכֵן עֲכָשׁוּ בְּאֵין יִשְׂרָאֵל לַפְּעָמִים לְמַקּוֹמוֹת שֶׁהִיוּ רְחוּקִים מִהַקְדָּשָׁה וְהֵם רּוֹצִים לְכַבֵּשׁ הַמְּקוֹם וּלְקַדְּשׁוֹ בְּקִדְשַׁת יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל,

טו. וְעַל-כֵּן כָּל הָאֱמִינֵי שׁוֹמְרֵי שְׂכָר הֵן, כִּי כָּל הָאֱמִנוֹת נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת ל"ט מְלֹאכוֹת, שֶׁהֵם כְּנִגְד ל"ט מְלֹאכוֹת הַמִּשְׁפָּן, וְכַשְׁזוֹכִין לְהָאֵרַת הַרְצוֹן עַל-יְדֵי צְדָקָה, שַׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְתַּקַּן הַתְּגִלוֹת שְׂרָשׁ הַרְצוֹן, אִזּוּ נִתְבַּטְּלִין כָּל הַמְּלֹאכוֹת לְגַמְרִי, כִּי נִתְקַיֵּם הָעוֹלָם בַּחֶסֶדוֹ וְכוּ', אֲבָל כָּל זְמַן שֶׁאֵין זוֹכִין לְהַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן בְּשִׁלְמוֹת, וְאֵין מְכַנְיַעִין מִצַּח הַנְּחֹשׁ בְּשִׂרְשׁוֹ, רַק שֶׁמִּקְשָׁרִין כָּל הַרְצוֹנוֹת לְשִׂרְשׁ הַרְצוֹן, עֲדִין אֵין נִתְבַּטְּלִין כָּל הַמְּלֹאכוֹת לְגַמְרִי, רַק עַל-יְדֵי הַתְּקַשְׁרוֹת הַרְצוֹן לְשִׂרְשׁ הַרְצוֹן, עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְעֵשׂוֹת הַמְּלֹאכוֹת בְּקִדְשָׁה בְּבַחֲבִינַת מְלֹאכַת הַמִּשְׁפָּן (וְעֵינֵן זֶה כַּבָּאָר וּמוֹכָן הֵיטֵב לְעַל בַּהַלְכוֹת עֲרַב, הַלְכָה ג).

וְעַל-כֵּן הָאֱמִינֵי שׁוֹמְרֵי שְׂכָר הֵן, כִּי תַקוּן הָאֱמִינֵי הוּא בְּבַחֲבִינַת הַתְּקַשְׁרוֹת הַרְצוֹן לְשִׂרְשׁוֹ, שַׁעַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁמָרִין מִגְּנֻבָה וְאֲבִדָה לְבַד לֹא מֵאֲנִסִּין, כִּי מֵאֲנִסִּין אֵין נִצּוּלִין כִּי אִם עַל-יְדֵי תַקוּן שְׂרָשׁ הַרְצוֹן בַּעֲצָמוֹ - שַׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְבַּטְּלִין הָאֱמִנוֹת וְהַמְּלֹאכוֹת לְגַמְרִי, אֲבָל הָאֱמִינֵי הַעוֹסְקִין בְּאֱמִנוֹתָם וּמְלֹאכְתָם - זֶהוּ בְּחִינַת תַּקוּן הַמְּלֹאכוֹת עַל-יְדֵי הַתְּקַשְׁרוֹת הַרְצוֹנוֹת לְשִׂרְשׁוֹ, וְלֹא זְכוּ עֲדִין לְתַקוּן שְׂרָשׁ הַרְצוֹן בַּעֲצָמוֹ לְכַבֵּשׁ מִמּוֹן פְּגָם כְּפִירַת מִצַּח הַנְּחֹשׁ, כִּי אִזּוּ הִיָּה מִתְבַּטֵּל הָאֱמִנוֹת וְהַמְּלֹאכוֹת לְגַמְרִי כַּנ"ל, וְעַל-כֵּן אֵין אַחֲרִיּוֹת הָאֲנִסִּין עֲלֵיהֶם, כִּי אֲנִסִּין אֵין נִתְבַּטֵּל כִּי אִם עַל-יְדֵי הַכְּנַעַת מִצַּח הַנְּחֹשׁ, שַׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְגַּלֶּה שְׂרָשׁ הַרְצוֹן, וְאֵין חִיבִין כִּי אִם בְּאַחֲרִיּוֹת גְּנֻבָה וְאֲבִדָה, שֶׁנִּתְתַּקַּן עַל-יְדֵי הַתְּקַשְׁרוֹת הַרְצוֹנוֹת לְשִׂרְשׁ הַרְצוֹן, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת תַּקוּן הַמְּלֹאכוֹת בְּבַחֲבִינַת מְלֹאכַת הַמִּשְׁפָּן וְכַנ"ל, וְהֵבֵן הֵיטֵב:

טז. וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר בַּעֲשׂוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲמֻלָּה, בְּחִינַת שְׂרָשׁ חֲכָמַת הַטֵּבַע (עֲבוּדָה א, ה' ו'): אִם גְּנָבִים בָּאוּ לָךְ וְכוּ' אִיךָ נִדְמִיתָה וְכוּ' אִיךָ נִחַפְּשׁוּ עֵשׂוֹ נִכְנַעו מִצְּפָנָיו, כִּי לְעַתִּיד יִהְיֶה נִכְנַע מִצַּח הַנְּחֹשׁ וְיִתְגַּלֶּה מִצַּח

הָאֵרַת הַרְצוֹן עַל יְדֵי צְדָקָה מִתְבַּטְּלוֹת הַמְּלֹאכוֹת

תַּקוּן הָאֱמִינֵי הוּא בְּבַחֲבִינַת הַתְּקַשְׁרוֹת הַרְצוֹן לְשִׂרְשׁוֹ

אִיזּוּ שֶׁם שׁוֹמְרֵי תַּקוּן שֶׁהֵם כִּי חֲכָמֵי הַטֵּבַע

תורה

וזאת העזרבים

ליקוטים

מליקוטי חלבות

ושא"ם

לקוטי הלכות ברפת השרר הלכה ה ארצה חיים קבנ

כי בשש משה" (שמות לב, א) - דאפשו בין שש לשבע' וכו', וכמרמו בתורה (שם יב, ט): "ויאפו את הבצק וכו' עגת מצות כי לא חמץ, כי גרשו ממצרים" וכו', "וגם ערב רב עלה אהם" וכו'. ועל-כן התקינו לומר 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' בחשאי, כי הוא סוד פמוס ונעלם ואי אפשר לאמרו בקול רם בכל השנה כי אם ביום הכפורים (פרי-עץ-חיים יום הכפורים פרק ט), כדי שלא יתעוררו לקטרג, חס ושלום, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (דברים ו, ב, לה), אבל כל אחד צריך לידע בנפשו, שבנדאי יגמר השם יתברך והצדיקים אמתיים את שלהם, ויעלו הכל ויגלו ויפרסמו שם כבוד מלכותו שיהיה מברך לעולם ועד.

הבטול, בבחינת מיתה ממש על קדוש ה' (פרי-עץ-חיים שער קריאת-שמע ז, יב), כמו רבי עקיבא שיצתה נשמתו באחד (ברכות סא, א), כי לכלל ברצונו יתברך צריכין בטול גמור, עד שייתקשר ויכלל בבחינת הצדיקי אמת בחינת משה שנקלל ברצונו ורצונו וכו' פנ"ל. אבל לזכות לזה שהוא בחינת 'מצח הרצון', בחינת עת רצון הנ"ל, צריכין כח הזקנים דקדושה, בחינת (ישעיה ט, יד): "זקן וישוא פנים", שהם מכניעים בחינת הזקנים דסטרא אחרא, שהם הזקנים שאינם מוסיפים אור קדושה ודעת בכל יום ויום וכו', כמו שכתוב בהתורה 'ואת הערבים וכו' (לקוטי תנ"א סימן ד) עין שם היטב היטב, ועקר הכניעתם על-ידי הצדקה וכו', עין שם.

וענין בלקוטי תורה להאריז"ל בפרשת בא, בפסוק (שמות יג, ב): "קדש לי כל בכור" - מוכן שם, שפגם הערב רב היה בד' רבתי דאחד שמשם שרשם העליון וכו', ועל-כן הם בבחינת פגם החמץ וכו', ועל-ידי הסתלקות משה ברצונו ורצונו וכו' הוא מתקן זאת, כי עוסק בהעלות משמד לרצון ולחוד לעשות גרים וכו', והכן היטב לחבר כל הנ"ל יחד. וענין ביהרר הקדוש ובתקונים (תקון יג, כה), ובכתבי האריז"ל (עין שער הפסוקים פרשת שמות), במקומות רבים שמודברים מזה, והעקר שתקבל מכלם ומדברינו הנ"ל עצות אמתיות - להתחזק תמיד בכח הצדיקי אמת שהם בחינת משה וכו', וכנ"ל.

ובשב"כ זה מתחילין קדם קריאת-שמע לברך אותו יתברך על המאורות אשר ברא ברצונו, דהינו ברפת 'יוצר אור ובורא חשף' - להעיר ולגלות ולפרסם בכל יום ויום מחדש שהשם יתברך בעצמו ברא את האור ואת החשף, את היום ואת הלילה, וכל הגלגלים וחמה ולבנה וכוכבים וכל צבאם, ואין שום טבע כלל, הפך דעת חכמי הטבע שאומרים שיש טבע ותולין הכל בטבע ובאותות השמים, בחינת (תהלים עד, ד): "שמו אותם אתות", כי שוא ושקר והכל וכו' ודברו, כי כל המאורות וכל הנהגתם הכל מאתו יתברך, שנהו בחינת קדושת יום טוב, שקורא ומגלה את הרצון וכו', כמו שכתוב שם.

כל המאורות וכל הנהגתם הכל מאתו יתברך

ליקוטי תורה חסידו סבת הצדיקי אמת שם בחינת משה

כח וזה בחינת ברכות קריאת-שמע שהם שבע ברכות, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות יא, א): 'בשחר מברך שמים לפניך ואחת לאחריה, ובערב שמים לפניך ושמים לאחריה', והתחלת ברכות קריאת-שמע הם ברפת המאורות. וכבר תמהו הפוסקים (עין בית-יוסף סימן סו, ט): מה ענין ברפת המאורות לקריאת שמע? וכמוכא בדברינו מזה (הלכות קריאת-שמע הלכה ד, ח: הלכה ה, א). אך כבר מבאר (לעיל אות כו), שעקר ענין קריאת-שמע הוא אמונת הרצון, שאנו מיחדים שמו יתברך ומאמינים שהכל ברצונו יתברך, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות יג, א): שצריך לארכא בדת דאחד כדי להמליכו למעלה ולמטה ובארבע רוחות העולם - להאמין שברא הכל יש מאין המקלט ומנהיג הכל ברצונו יתברך. ועל-כן צריכין אז למסר נפשו למות על קדוש ה', כי צריכין אז לבטל עצמו בתכלית

זוה עקר אור יום, בחינת (בראשית א, ה): "ויקרא אלקים לאור יום", שצריכין שבכל יום יאיר ביותר בתוספת אור קדושה ודעת כמו שכתוב שם. כי עקר הוא האמונה דהינו אמונת הרצון, וכל מה שאנו מעדיין ומפרסמין שהוא יתברך ברא הכל ומנהיג הכל ברצונו, על-ידי-זה נחוסף אור וקדושה גדולה על האדם ועל כל העולם כלו ועל כל העולמות התלויים בו.

עקר הוא האמונה דהינו אמונת הרצון

כלל ברצונו יתברך צריכין פסול גמור

כי כל מי שטועה ונתעה, חס ושלום, אחר טעות הטבע, ואומר, שמתנהג חס ושלום בטבע, עליו נאמר (ישעיה י, א): "חשך השמש בצאתו וירח לא יאיר אורו", כי חשך עליהם היום, כי עליהם נאמר (שם ה, י): "ואת פעל ה' לא יביטו ואת מעשה ידיו לא יראו", וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (שבת ק"ט, א): 'שלא ברכוהו יוצר אור שחרית ומעריב ערבים ערבית'.

מי שמשדך אחר חכמת הטבע חסידו

לְקוּמֵי הַלְבוּת הַלְבוּת בְּרַבְת הַשְׁחַר הַלְבָה ה אַרְחָה חַיִּים

כִּי זֶה יְרוּעַ, שְׁעַקַר הָאוֹר הוּא אֹר הַדַּעַת הָאֲמִתִּי, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֶלֶת ב, יג): "שִׁישׁ יִתְרוֹן לַחֲכָמָה מִן הַסִּכְלוֹת כִּיתְרוֹן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ", וְעַקַר הַחֲכָמָה וְהַדַּעַת הוּא לְדַעַת הָאֲמִתִּי שֶׁהִכַל מִתְנַהֵג בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבַרֵךְ, כִּי דַעַת שֶׁל שְׂקָר וְכֹזֵב אֵינוֹ דַּעַת כָּלֵל, אֲדַרְבָּא! הוּא גְרוּעַ מִן הַכִּסִּיל וְהַפְתִּי וְהַמְשַׁעַע, מֵאַחַר שֶׁהוּא חָכֵם בְּעֵינָיו וְנִתְעָה בְּחֻמְתּוֹ לְבֹאֵר שַׁחַת לְכַפֵּר, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּרִצּוֹן הַבּוֹרָא יִתְבַרֵךְ הַבּוֹרָא וּמִנְהִיג הַכֹּל בְּרִצּוֹנוֹ וְתוֹלֵה בְטַעוֹת הַטָּבַע, וְכֵמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִשְׁעִיָה ה, כא): "הוּא חֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם" וְכוּ', וְכַתִּיב (מִשְׁלֵי כו, יב): "רְאִיתָ אִישׁ חָכֵם בְּעֵינָיו תִּקְוָה לְכִסִּיל מִמּוֹנוֹ", וְכַתִּיב (יִרְמְיָה ט, כב-כג): "אֵל יִתְהַלֵּל חָכֵם בְּחֻמְתּוֹ וְכוּ', כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשֶּׁפֶל יִדְעַע אוֹתִי", וְכַתִּיב (שִׁם ח, ט): "הִנֵּה דַבְּרָה ה' מֵאִסּוֹ וְחֻקְמַת מֵהַלָּהִם", וְכֵמוֹ שֶׁכָּל הַמַּחְקָרִים בְּעֶצְמָן כּוֹתְבִים כְּמָה פְעֻמִּים בְּלִי שְׁעוֹר, שְׁעַקַר הַחֲכָמָה הוּא אֲמִת, וּמֵאַחַר שֶׁאֵנוֹ רוֹאִים שֶׁהֵם פּוֹרְקִין עַל תּוֹרַת וּמִצְוֹת בְּפֶרֶהֲסִיא, וּבַהֲצַנְעַ עַד שֶׁבִּסְפוֹף רֶבֶם מְמִירִים דַּתֵּם, בְּפֶרֶט בְּעַתִּים הַלְלוּ, כְּאֶשֶׁר אָנוּ רוֹאִין בְּעֵינֵינוּ כְּמַעַט בְּכָל יוֹם, אוֹי לְעֵינַיִם שֶׁכָּךְ רוֹאוֹת! אֵיךְ יִפְצָה פִּיהֶם שֶׁהֵם חֲפָצִים בְּהָאֲמִת? כְּאֶשֶׁר הֵם מְדַפְּסִים בְּקַרְחֵיהֶם הַרְעִים בְּכָל פַּעַם.

הַחֲכָמָה הִיא לְדַעַת הָאֲמִת שֶׁהִכִּיל מִתְנַהֵג בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבַרֵךְ

בְּרֵאשִׁית, 'מְחַדֵּשׁ' מִמֶּשׁ, שֶׁבְּכָל יוֹם נַעֲשִׂים חֲדָשׁוֹת נִפְלְאוֹת מִמֶּשׁ שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ מֵעוֹלָם, וְכַמוֹכָא בְּדַבְרֵינוּ (הַלְבוּת תַּפְלִין הַלְבָה ה' אוֹת ה': הַלְבוּת טוֹעַן וְנִטְעָן, הַלְבָה ה' אוֹת ו') בְּשֵׁם הַעֲצֵי-חַיִּים (שְׁמַר א, עֲנָף ה'), מִהַשְׁנוּיִים שֶׁנַּעֲשִׂים בְּכָל עַת וְרֵגַע, וְכֵמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה 'וַיְהִי מִקֵּץ וְכוּ' (סִימָן נד אוֹת ב'), וְכָל עַקַר בְּנֵיתוֹ יִתְבַרֵךְ לְרַמּוֹ וְלַעֲוֹרֵר כָּל בְּנֵי אָדָם לְרִצּוֹנוֹ יִתְבַרֵךְ. וְאָנוּ צְרִיכִין לַעֲוֹרֵר עֲצֻמּוֹ בְּכָל יוֹם וְיוֹם לְבָרַךְ אוֹתוֹ יִתְבַרֵךְ עַל זֶה, וְלְבָרַךְ בְּרַבְת קְרִיאַת-שְׁמַע וְקְרִיאַת-שְׁמַע בְּפֶה מְלֵא וּבִלְבַב שְׁלֵם, וְלִשׁוֹם לְבַנּוֹ הַיֵּטֵב לְמַה שֶׁאֵנוֹ מוֹצִיאֵין בְּפִינוּ, בְּבַחֲנֵית (בְּרַבְת טו): 'הַשְּׁמַע לְאֲזָנְךָ מֵהַ שִׁאָהָה מוֹצִיא מִפִּיךָ', שֶׁאֵנוֹ אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם: יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ וְכוּ', וּבִטְבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, 'מְחַדֵּשׁ' מִמֶּשׁ פְּנ"ל, וְכֵמוֹ שֶׁאֵנוֹ מְשִׁימִין לֵב לְזוֹה וּמֵאֲמִינִים בְּזוֹה בִּלְבַב שְׁלֵם, כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּדַבְרֵינוּ (הַלְבוּת קְרִיאַת שְׁמַע הַלְבָה ב' אוֹתֵיחַ ב, ג, בְּרַבְת הַרִיחַ הַלְבָה ו' אוֹת מ': סִפֵּר תּוֹרַת הַלְבָה ד, אוֹת כא) עַל פְּסוּק (אֵיכָה ג, כג): "חֲדָשִׁים לְבַקְרִים רַבָּה אֲמוֹנַתְךָ" וְכוּ', עֵינֵי שֵׁם, בְּזוֹה דִּיקָא מֵאִיר כָּל יוֹם וְיוֹם בְּתוֹסֶפֶת אוֹר יוֹתֵר, וְכַנ"ל.

וְזוֹה בַּחֲנִינָה קְדֻשָּׁה שְׁאוּמְרִים בְּבְרַבְת יוֹצֵר אוֹר, כִּי זֶה עַקַר קְדֻשָּׁתוֹ יִתְבַרֵךְ כְּשֶׁמְפָרְסְמִין שֶׁהִכֵּל בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבַרֵךְ, בַּחֲנִינָה "מִקְרָא קְדֻשׁ" הַנ"ל בְּתוֹרַת הַנ"ל, שֶׁמְבַאֵר שֵׁם שֶׁ'קְדֻשׁ' בַּחֲנִינָה רִצּוֹן, כִּי זֶה עַקַר קְדֻשָּׁתוֹ פְּנ"ל. וְעַל-יְדֵי הַקְדָּשָׁה שֶׁמְזַכְרִין אָז, עַל-יְדֵי-זֶה הָאָדָם מְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם תּוֹסֶפֶת קְדֻשָּׁה.

נִמְצָא, שְׁעַל-יְדֵי בְרַבְת הַמְאֹרוֹת אָנוּ נִכְלָלִין בְּהַזְקָנִים דְּקְדֻשָּׁה שְׁמוֹסִיפִין אוֹר קְדֻשָּׁה וְדַעַת בְּכָל יוֹם, כִּי עַל-יְדֵי בְרַבְתָּה זֹאת כְּפִי מֵהַ שְׁזוֹכִין לְאִמְרָה בְּכַנְיָהּ וּבִלְבַב שְׁלֵם נִתּוֹסֵף אוֹר וְקְדֻשָּׁה עַל הָאָדָם בְּכָל יוֹם, וְכַנ"ל.

וְכֵן בְּסִיּוּם הַבְּרַכָּה, בְּלֵאל בְּרִיךְ נַעֲמִוֹת, חוֹזְרִים וּמְזַכְרִים 'עוֹשֵׂה חֲדָשׁוֹת' וּמְסִימִין: הַמְחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, כִּי זֶה עַקַר שִׁבְחַת הַבְּרַכָּה - לְהֵאֲמִין שֶׁהוּא יִתְבַרֵךְ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם מִמֶּשׁ מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית בְּחֻמְתָּהּ נִפְלְאוֹה, בְּאִפְסָה שֶׁיִּגְלֶה שֶׁהִכֵּל בְּרִצּוֹנוֹ לְכָל מִי שֶׁחָפֵץ לְהַכֵּיל בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבַרֵךְ.

לְדַעַת שֶׁכָּל הַתְּחַשּׁוֹת הַבְּרִיאָה הִיא שְׁבִיל תַּכְלִית

הַבְּרָאָה, שְׁעַקַר הָאוֹר יוֹם הוּא אֹר דַּעַת הָאֲמִתִּי, שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה בְּרַבְת יוֹצֵר אוֹר שְׁחִרִית וּמַעֲרִיב עֲרָבִים עֲרָבִית, שֶׁאֵנוֹ מֵאֲמִינִים וּמְפָרְסְמִין בְּפֶה וּבִלְבַב שְׁלֵם שֶׁהוּא יִתְבַרֵךְ יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ וְכוּ', וְכֵמוֹ מֵאִיר כָּל יוֹם וְיוֹם בְּתוֹסֶפֶת אוֹר יוֹתֵר, כְּמוֹ שְׁאוּמְרִים בְּכָל יוֹם: וּבִטְבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, שְׁזֶה הַעַקַר, שֶׁצְרִיכִין לְהֵאֲמִין שֶׁאֵין קְדוּשׁ-בְּרִיךְ-הוּא עוֹשֵׂה דָבָר אַחַד שְׁנֵי פְעֻמִּים, מִכָּל שֶׁכֵּן פְעֻמִּים אֵין מְסֻפָּר, שְׁמִיּוֹם בְּרִיאַת שְׁמַיִם וָאָרֶץ הוּא מַעֲבִיר יוֹם וּמְבִיא לְיֵלֶה וְכוּ', גוֹלָל אוֹר וְכוּ' וְגוֹלָל חֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר וְכוּ', בְּכָל יוֹם וְיוֹם בְּחֻמְתָּהּ נִפְלְאוֹה כְּזוֹת, וּמִי בַעַר וְלֹא יִדַּע וְכִסִּיל וְלֹא יִבִּין אֵת זֹאת, אֵיךְ שִׁנְךָ שֶׁחָכֵם כְּזוֹה יַעֲשֵׂה חֲכָמָה נִפְלְאוֹה כְּזוֹת פְעֻמִּים אֵין מְסֻפָּר בְּלִי הַתְּחַדְּשׁוֹת נִפְלְאוֹ בְּכָל פַּעַם, וּבִשְׁבִיל תַּכְלִית נִצְחִי וְקִנְיָם לְטוֹבַת כָּל הַבְּרוּאִים לְנִצְח.

אֵךְ בְּאֲמִת אָנוּ מֵאֲמִינִים שֶׁהוּא יִתְבַרֵךְ עוֹשֵׂה חֲדָשׁוֹת בְּכָל עַת, וּבִטְבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה

לקוטי הלכות ברפת השחר הלכה ה ארץ חיים קבד

מנה טובה מרבה שיתגלה תורת רצונו בכל פעם יותר

כי הבחירה חפשית והשם יתברך עושה חדשות נפלאות בכל יום ובכל עת ובכל שעה, באפן שיתעורר האדם להסתפל על האמת לאמתו. ואף על-פי-כן אינו מגלה הכל לגמרי, רק באפן שיהיה נשאר להאדם בחירה, אף בהכמתו וטובו הנפלא מחדש בכל יום מעשה בראשית, באפן שתהיה מדה טובה מרבה שיתגלה הארת רצונו בכל פעם יותר, עד שבכל יום יזים נתעוררין כמה וכמה לשוב לרצונו יתברך, עד שסוף כל סוף לשובו הכל אליו ויתגלה הרצון לעין כל, שעל זה מבקשין בכל יום אחר המחדש בטובו בכל יום מעשה בראשית וכו': 'אור חדש על ציון תאיר' וכו', כי אז תגלה אמתת הרצון לעין כל, כמו שכתוב (ויקרא לא, א): "כי כלם ידעו אותי" וכו', הינו כאומר: מאחר שאתה מחדש בטובך בכל יום מעשה בראשית בחדושים נפלאים חדשים בכל פעם, וכל פונתך בשביל התכלית הטוב הנצחי, להאיר בלבבות בני אדם הארת הרצון וכנ"ל, על-כן אנו מבקשים אותך שתמחר לגמור זאת להאיר באור חדש על ציון, שהוא אור אמונת הרצון שיאיר אז שזה העקר, ויכלנו נזכה לאורו, כי זה עקר תכליתנו ותקוותנו לנצח. נמצא, שעל-ידי ברכה זאת אנו ממשיכין עלינו תוספות אור קדשה ודעת, שעל-ידי-זה אנו נכללים בהזקנים דקדשה וכו', שעל-ידי-זה התגלות הרצון כנ"ל.

שאמרתי ונעשה רצוני, ועל-כן על-ידי שמקמין מצוות התורה מקשרין כל הרצונות לשרש הרצון שהוא רצונו יתברך, בבחינת: 'בטל רצונך מפני רצוני' וכו' (אבות ב, ד). כי זה כלל כל מצות התורה שישאר מקמין בכל יום, כמו למשל שרצונו של אדם לאכל מיד בבקר, והוא מבטל רצונו מפני רצון השם יתברך וממתין עד אחר התפלה, והרבה מוסיפים להרעיב עצמן על דברי תורה ולומדין ואומרים תהלים וכו' אחר התפלה, וכן אחר התפלה אינו אוכל מה שאסרה תורה, וממתין באכילתו עד שיטל ידיו וכו', וכיצא בזה בכל מצות התורה, והינאים מוסיפים לקדש עצמן גם במתן להן וכו'. נמצא, שכל התורה הוא לקשר כל הרצונות שבעולם אל שרש הרצון כנ"ל. וזהו בחינת ברפת 'אהבת עולם', שאז מבקשים על קיום התורה, 'לעשות רצונך בלבב שלם' וכו', הינו כנ"ל.

ואחר-כך אומרים קריאת שמע - שהוא תכלית הבטול והפכליות ברצון העליון וכנ"ל, כי אז נכללים לגמרי בשרש הרצון, בבחינת הסתלקות משה שנסתלק ברצונו ורצונו וכנ"ל. ואחר-כך אומרים 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' שיש בו עשרים וארבעה אותן (תקוני זהר ד), להמתיק העשרים וארבעה פתי דינים וכו', ולהמשיך הארת הרצון בכל הנופלים והיוודים ובכל הרחוקים מאד מאד, שנפלו על-ידי תקף הדינים, על-ידי שלא התגברו לכבש את יצרם שנמשך מדינים, שכל תקנתם על-ידי הארת הרצון שנמשך להם מלעלא ולעלא עד לתתא לתתא על-ידי בחינת משה שעומד בין שמד לרצון וכו' וכנ"ל, שמאיר בחמתו גם בהם הארת הרצון שיהיה רצונם חזק בכל פעם להכלל ברצונו יתברך, שכל זה הוא בחינת 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד', בחינת: 'ציקי קדוה' וכו', כנ"ל.

ואחר-כך אומרים ברפת 'אהבת עולם', שהוא בחינת קבלת התורה בכל יום מחדש, כמו שאנו מבקשים שם: ותן בלבנו בינה וכו' ללמד וללמד לשמר ולעשות ולקיים וכו', כי עתה אנו צריכין לקשר כל הרצונות לשרש הרצון, כמו שכתוב שם בהתורה כנ"ל, וזה נעשה על-ידי התורה שקבלנו על-ידי משה רבנו שעוסק בזה לקשר כל הרצונות לשרש הרצון, למצח הרצון וכו', כמו שכתוב שם. ובחמתו חמל עלינו ונתן לנו את תורתו הקדושה, שעל-ידי-זה יהיה לנו כח לכל אחד ואחד לעסק בזה לקשר כל הרצונות לשרש הרצון, כי כל התורה והמצוות הם כלם רצונו יתברך, כמו שאמרנו (ספרי שלח א): 'נחת רוח לפני

כט. **ואחר** קריאת שמע אומרים ברפת הגאולה, שהיא ברפת אמת ויציב, שמפירין שם גאלות מצרים ומבקשין על הגאולה העתידה, כמו שאומרים:

קריאת שמע תכלית הבטול והפכליות ברצונו העליון

ברפת אהבת עולם - בחינת קבלת התורה בכל יום מחדש

הוא יתברך פורה ונורא איתנו בכל עת

לְקוּנְיֵי הַלְבוּת הַלְכוּת בְּרַפְת הַשְׁחָר הַלְכָה ה' אֲרַח חַיִּים

וּפְדָה כְּנֵאמֶר יְהוָה וַיְשַׁרְאֵל, גּוֹאֲלָנוּ ה' צְבָאוֹת שְׁמוֹ וְכוּ, וּמִסְמִינִי: אֲגַל יִשְׂרָאֵל, כִּל זֶה הוּא בְּחִינַת פְּדִיּוֹן הָעֲלִיּוֹן הַנִּל, כִּי עַל־יְדֵי הָאֶרֶץ הָרְצוֹן הַנִּל עַל־יְדֵי בְרַפְת קְרִיאַת־שְׁמַע וּקְרִיאַת־שְׁמַע בְּעֶצְמָה, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ פְּדִיּוֹן הַנִּל שְׁמַמְתִּיק כֹּל הַדֵּינִים, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה עָקַר הַגְּאֻלָּה, שֶׁהוּא יִתְבַּרֵּךְ פּוֹדֶה וְגוֹאֵל אוֹתָנוּ בְּכֹל עֵת, כְּמוֹ שְׁאוּמְרִים שֵׁם: פּוֹדְנוּ וּמְצִילָנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֵךְ וְכוּ, וְעַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ בְּטוּחִים שִׁפְדָנוּ וַיִּגְאֲלָנוּ גְאֻלָּה שְׁלֵמָה עַל־יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, כִּי עָקַר גְּמֵר שְׁלֵמוֹת הַגְּאֻלָּה הוּא מִשֵּׁם, מִבְּחִינַת רְצוֹן הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת (דְּנִיאל ז, ט): 'עַד עַתִּיק יוֹמִין מִטָּא וְכוּ', וְכַנ"ל.

ל. וְעַל־כֵּן בְּעֶרְבִית מְבָרְכִין שְׁתֵּי בְּרוּכוֹת לְאַחַר קְרִיאַת שְׁמַע, וּמוֹסִיפִין בְּרַפְת הַשְּׂכִיבָה וְהַקִּימָה, שֶׁהוּא: הַשְּׂפִיבּוֹנוּ וְכוּ וְהַעֲמִידְנוּ לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, וּמִסְמִינִי: שׁוּמְרֵ עֲמוּ יִשְׂרָאֵל לְעַד. כִּי עָקַר הַתְּחִנּוּת הַאֲמוּנָה צְרִיכִין בְּבְחִינַת לִילָה וְחֹשֶׁךְ, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַגְּלוּת שְׁדוּמָה לְלִילָה (עֵין רַש"י סַנְהֵדְרִין ע"ד), כִּי שָׂרַשׁ יוֹם וְלִילָה נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת דַּעַת הַקְּדוּשׁ וְאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, כִּפְדוּעַ. וְכִי שׁוֹזָכָה לְאֲמוּנָה שְׁלֵמָה אֲזִי לְפִי בְּחִינַתוֹ: "לִילָה כִּיּוֹם אִיר כַּחֲשֻׁכָה כְּאוֹרָה" (תְּהִלִּים קל"ט, י"א), כְּמוֹ שִׁכְתוּב (שם): "גַּם חֹשֶׁךְ לֹא יַחֲשִׁיף מִמֶּךָ" וְכוּ, וְכַתִּיב (מִכָּה ז, ח): "כִּי אֲשַׁב בַּחֲשֶׁךְ ה' אוֹר לִי" וְכוּ. וְזֶה בְּחִינַת שְׁצָרִיכִין לְכַלֵּל מִדַּת לִילָה כִּיּוֹם וּמִדַּת יוֹם בְּלִילָה, כִּי הַכֹּל אֶחָד, כִּי אֲמוּנָה וְדַעַת דַּקְדְּשָׁה כֹּלָּא חָד, כְּמוֹ שִׁכְתוּב (חֻשַׁע ב, כב): "וְאִרְשָׁתִּיךְ לִי בְּאֲמוּנָה וְדַעַתְךָ אֶת ה'", וְכַמוּבָא בְּדַבְרֵינוּ הַרְבֵּה בְּזֶה (הַלְכוּת מִשָּׂא וּמִתָּן הַלְכָה ד, א).

שְׂרַשׁ יוֹם וְלִילָה נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת דַּעַת הַקְּדוּשָׁה וְאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה

אֲז עָקַר הַהִתְחַנּוּת הוּא עַל־יְדֵי הַאֲמוּנָה לְבַד, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת בְּרַפְת 'אֲמַת וְאֲמוּנָה' עֲרִבִית, שֶׁהוּא גַם כֵּן בְּרַפְת הַגְּאֻלָּה, בְּחִינַת פְּדִיּוֹן הַנִּל, כְּמוֹ שְׁמִסְמִינִי: כִּי פְדָה ה' אֶת יַעֲקֹב וַיִּגְאֲלוּ מִיַּד חֲזָק מִמֶּנּוּ וְכוּ וּמִסְמִינִי: אֲגַל יִשְׂרָאֵל.

וְאַחֲרֵי־כֵן מוֹסִיפִין בְּרַפְת 'הַשְּׂפִיבּוֹנוּ', זֶה בְּחִינַת מַה שִּׁכְתוּב בַּהַתּוֹרָה הַנִּל (בָּאוֹת י"א), שְׁאֲפִלּוּ כְּשֶׁנִּתְגַּלָּה הָרְצוֹן וְכוּ, עַל־יְדֵי הַצְּדָקָה, אֲזִי הוּא חוֹזֵר וּמִתְגַּבֵּר מִצַּח הַנְּחֹשׁ לְהַטִּיל סִפְק בְּרְצוֹן וְכוּ, וְאֲזִי צְרִיכִין לְהַתְחַזֵּק לְחוֹז וְלִתֵּן צְדָקָה וְכוּ, עֵין שֵׁם. וְכֵּן תְּלִי כֹל עָקַר הַמַּלְחָמָה שֶׁל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי בְּכֹל הַעֲתִים הָעוֹבְרִים עָלָיו כֹּל יְמֵי חַיּוֹ, וּבִפְרָט הַמַּתְחִילִים לְגִשַׁת אֶל הַקֶּדֶשׁ לְהַתְקַרֵּב לְהַשְׂמִיךְ־יִתְבַּרֵּךְ, לְצַדִּיקֵי אֲמַת, שִׁישׁ הַרְבֵּה שִׁכְבָּר וְכוּ לְבְחִינַת גְּאֻלָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֶרֶץ הָרְצוֹן, שִׁכְבָּר רְצוֹנָם וְנִגְעוּגוּעֵם וְכַסּוּפָם לְהַשְׂמִיךְ־יִתְבַּרֵּךְ וּמִתְקַרְבִּים אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ וְכוּ, אֲבָל אַחֲרֵי־כֵן נּוֹפְלִים מִזֶּה.

מִלְחַמַּת אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי בְּכֹל הַעֲתִים הַעוֹבְרִים עָלָיו

וְזֶה כֹּל, שֶׁכֹּל הַהִתְחַנּוּת וְהַנְּפִילוֹת בְּשָׂרְשָׁם נִמְשָׁךְ מִפְּגַם אֲמוּנַת הָרְצוֹן שִׁמְשָׁם כֹּל הַתּוֹאוֹת וְכוּ, וְהַעֲקָר נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַנִּל, מִחֲמַת שְׂאִין הָרְצוֹן חֲזָק עֲדִין, וְהַסְטָרָא אֲחִירָא בְּחִינַת מִצַּח הַנְּחֹשׁ שִׁיּוֹנֵק מִזְּקֵן דְּסִטְרָא אֲחִירָא חוֹתֵר וּמִתְגַּבֵּר לְהַטִּיל סִפְק בְּרְצוֹן, כִּי כָּר בְּדוּדֵי אִי אֲפִשֵׁר לוֹ לְכַפֵּר בְּהָרְצוֹן לְגַמְרֵי, כִּי כָּר לְחַמוּ עֲמוּ הַצְּדִיקֵי אֲמַת, מִשֶּׁה רַבְּנוּ וְהַכֵּאִים אֲחִירֵי, וְנִצְחוּ אוֹתוֹ, וְגַלּוּ הָרְצוֹן בְּעוֹלָם עַל־יְדֵי "כֹּל הָאֲתוֹת וְהַמוֹפְתִים וְכוּ" אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל (דְּבָרִים ל"ד, י"ב), וְעַל־יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הַנְּעִימָה שֶׁנִּתֵּן לָנוּ בְּכַתֵּב וּבַעַל פֶּה, וְעַל־יְדֵי כָּל הַנְּבִיאִים וְהַזְּקֵנִים וְהַצְּדִיקִים הַקְּדוּשִׁים שִׁבְּאוּ אֲחִירֵי שִׁגְלוּ חַדוּשֵׁי תוֹרָה נִפְלְאִים וְנוֹרָאִים וְנִשְׁגְּבִים כְּפֹלָה וְכוּ, אֶךְ עָקַר כַּחוּ עֲדִין לְלַחֵם עִם חֲלוּשֵׁי כַח שִׁבְשִׁיבִי־יִשְׂרָאֵל, הוּא רַק עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַנִּל שֶׁהוּא מְטִיל סִפְק בְּרְצוֹן, וַיֵּשׁ בְּזֶה הַרְבֵּה לְדַבֵּר.

כִּי הַהִתְחַנּוּת מִשְׁדּוּ מִפְּגַם אֲמוּנַת הָרְצוֹן

וְעַל־כֵּן בְּלִילָה אֵין מְזַכְרִין סֵדֵר קְדָשָׁה בְּבְרַפְת 'מַעֲרִיב עֲרִבִים', כִּי 'קִדְשׁ' - בְּחִינַת מַחִין וְדַעַת, כִּפְדוּעַ (וְהוּא אַחֲרֵי א"ס), שֶׁזֶה מֵאִיר רַק כִּיּוֹם, אֲבָל בְּלִילָה מְחַזְקִין עֲצֵמָן רַק בְּאֲמוּנָה לְבַד, בְּבְחִינַת (תְּהִלִּים ע"ב, א): "וְאֲמוּנָתְךָ בְּלִילוֹת", וְאַחֲרֵי־כֵן מְקַשְׂרִין כֹּל הָרְצוֹנוֹת לְשָׂרַשׁ הָרְצוֹן עַל־יְדֵי בְּרַפְת 'אֶהְבֵּת עוֹלָם' וְכוּ וְכַנ"ל, וְאַחֲרֵי־כֵן אוֹמְרִים קְרִיאַת־שְׁמַע וְכוּ כַּנ"ל.

בְּלִילָה מְחַזְקִין עֲצֵמָן רַק בְּאֲמוּנָה לְבַד

וְזֶה בְּחִינַת פְּגַם הָעֲרָב רַב שֶׁעָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל עַל־יְדֵי־זֶה שֶׁאֲמָרוּ (שְׁמוֹת ל"ב, כג): "כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ לֹא יַדְעֵנוּ מַה הִּיא לּוֹ"; "לֹא יַדְעֵנוּ" דִּיקָא, שֶׁהִטִּילוּ סִפְק בְּרְצוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת קִדְשַׁת מֹשֶׁה שֶׁעַסַּק לְגַלוּת הָרְצוֹן

פְּגַם הָעֲרָב רַב שֶׁעָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל

וְאַחֲרֵי־כֵן בְּרַפְת 'אֲמַת וְאֲמוּנָה'. כִּי בְּבָקָר אוֹמְרִים 'אֲמַת וְנִצִּיב וְנִכּוֹן וְנִקְיָם' וְכוּ, כִּי אֲז הוּא בְּחִינַת הַתְּגַלוּת אוֹר הַאֲמַת שִׁתְּגַלָּה בְּעַת הַגְּאֻלָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹם, אֲבָל בְּלִילָה, בְּחִינַת חֲשֻׁכַת הַגְּלוּת,

חַתְּגִלוּת אוֹר הַאֲמַת שִׁתְּגַלָּה בְּעַת הַגְּאֻלָּה

לקוטי הלכות ברכת השחר הלכה ה' ארצה חיים קבה

השנה בשביל
לחדש נשמתו
שרוא שכלו
בתוך
האמונה

ויצא זה מתפללין ברכת 'השכיבנו', אחר ששכר סימנו
'גאל ישראל' שהוא בחינת פדיון הנ"ל שהוא
על-ידי הארת הרצון פנ"ל, אחר-כך חוזרין ומתפללין
על אריכת הגלות שדומה ללידה ושנה, כמו שכתבתי
במקום אחר (הלכות השקמת הבקר ה', ט; ברכת השחר ג, יב; קדושין
ב, ג; ולעיל אות ד), ששקרו מחמת שמטיל ספק פנ"ל,
ומשם עקר השנה. כי מרובי ההבלולים של בחינת
לידה שהוא השקת הגלות, צריכין לשכב ולישן ולבטל
דעתו לגמרי, כי עקר השנה בשביל לחדש נשמתו
שהוא שכלו בתוך האמונה, בבחינת (איכה ג, כג):
"חדשים לבקרים" וכו', פידוע (זהר וקהל ריג:).

תחתוק
אמונתו בכל
פעם יותר
ונחה נצולים
מספקות

ויצא זה אנו מתפללין אחר ברכת 'גאל ישראל':
השכיבנו לשלום וכו' והעמידנו לשלום והסר
ממנו אויב וכו', שכלם נמשכין מהכפירות ברצון,
שהם בחינת חיות רעות הדוקסים וטורפים, שפרחמיו
יצילנו מהם ונזפה לשכב ולישן בשלום ולעמד
בשלום, כי שלום בחינת אמונה, כמו שכתב במקום
אחר (סיקו סג) - הינו שפכל אריכת הגלות בכלל ובפרט
שהוא בחינת חשך ושנה נזפה לשכב ולעמד בשלום,
שתתחזק אמונתנו בכל פעם יותר ונהיה נצולים
מספקות, וישמר צאתנו ובואנו לחיים ולשלום מעתה
ועד עולם.

ישמור
בחינת
אמינה

ומסים: שומר עמו ישראל לעד, כי אין לנו על מי
להשען כי אם על אבינו שבשמים, כמו
שאמרו רבותינו ז"ל בסוף מסכת סוטה (דף מט:): לענין
אריכת הגלות ועוקבא דמשיחא, כי 'שמור' בחינת
אמונה, פידוע (תקוני זהר יב:). כי משם עקר השמירה.

עקר התקון
על-ידי שבת

ובשבת מברכין: הפורס ספת שלום - כי עקר התקון
על-ידי שבת, שאז עקר הארת הרצון פנ"ל
(אות יז), ועל-פניו אין צריכין אז לבקש על שמירה כמו
שכתבו הפוסקים (טור ארץ חיים סימן רסז), כי אז נפרס
ספת שלום, כי אז התגלות רעוא דרעיון פנ"ל.

מחמת
אריכת
הגלות מאד
אנו צריכין
אפפה
אריכתא
מאד

לא. וזה שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות ד:): לענין ברכת
השכיבנו: 'פיון דתקינו לה רבנן פגאלה
אריכתא דמיא', גאלה אריכתא דיקא, כי עכשו ארץ
עלינו הגלות מאד מאד פוענותינו הרבים, והכל
מחמת הספקות הנ"ל, ומחמת אריכת הגלות מאד

על-ידי יציאת מצרים ומתן תורה באותות נוראות
כאלה, עד שגם הערב רב לא יכלו לכפר לגמרי בשום
אפן, רק התגברו להטיל ספק ברצון, בבחינת: "כי
זה משה האיש לא ידענו מה היה לו" ופנ"ל, וכל
זה על-ידי שאחר קצת לבוא, בחינת (שם פסוק א): "וירא
העם כי בשש משה" וכו'.

הרצה
להמשיך
אמינת הרצון
ולתמצל
מחצות
צדוד לחמתיו

כי מי שרוצה להמשיך על עצמו אמונת הרצון
ולהנצל מפל הצרות על-ידי-זה, ולמלאת כל
חסרונותיו רק על-ידי-זה, הוא צריך להמתין ולהמתין,
בבחינת (איכה ג, כז): "טוב ויחיל ודומם לתשועת ה",
וכמבאר לעיל מזה (אות כב, ולהלן אות סה). והם עשו
בהפך ממש, שעל-ידי שראו "כי בשש משה" -
התגברו להטיל ספק ברצון, עד שעשו עבודה-זרה
שהוא הפך אמונת הרצון, שעל-ידי-זה סבלנו מה
שסבלנו בכל הדורות שעברו עד היום שהגלות מתארך
מאד, שהכל מחמת חטא העגל, כמו שכתוב (שמות
לז, לח): "ובימים פקדי ופקדתי" וכו'.

עקר תכלית
על-ידי חסרון
אמינה

כי עקר הגלות על-ידי חסרון אמונה, כמובא כמה
פעמים בדברינו (עין סימן ז; ובהלכות תשעה באב הלכה א'
אות א'). ועקר חסרון אמונה הוא בבחינת הנ"ל, שכל
מה שבאין הצדיקי אמת ועושיין מה שעושיין בהתגלות
תורתם הנפלא וכו', הוא מתנפל בכל עת בכלל ובפרט
על כל אחד ואחד להטיל ספק ברצון. כי גם מה
שהרבה נופלים בדעתם אחר שהתחילו קצת בעבודת
ה' ואינם מתחזקים עוד ברצון חזק להשם-יתברך,
נמשך גם פן מזה, מבחינת ספקות הנ"ל, כי הכל
אחד והא בהא תליא, כמבאר בדברינו בהלכות ערב
(הלכה ג) על-פי התורה הזאת, עין שם.

מתחזק יותר
רצון האדם
לעשות רצונו

כי כל מה שחזקים יותר באמונת הרצון שהכל
ברצונו יתברך, בודאי מתחזק יותר רצון האדם
לעשות רצונו, כי סוף כל סוף מה יהיה התכלית
ממנו וכו'? אף על-ידי התגברות הבעל דבר, מטיל
ספק בלבו כאלו אין לו עוד תקנה לשוב אליו
יתברך, וכאלו אינו פועל ברצון הטוב כלום, חס
ושלום, מה שבאמת הוא להפך, כי עקר היהדות הוא
הרצון, כמו שהאריך אדמו"ר ז"ל בכמה שיחות בלי
שעור (עין שיחות הר"ן סימנים יד, נא), ומחמת זה מתרשל
גם ברצון הטוב. וכל זה נמשך מהשלת ספק הנ"ל,
ומשם אריכת הגלות פנ"ל.

לְקוּמֵי הַלְבוּת בְּרַבְת הַשְּׁחַר הַלְכָה ה אַרְחָה תַיִים

אנו צריכין גאָלע אַרִיכְתָא מאד, דְּהֵינּוּ שְׁנַתְחַזֵּק מְאֹד בְּכָל פְּעַם הַתְּחַזְּקוֹת הַרְצוֹן, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה מְקַרְבִּין הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה בְּכָל פְּעַם, וְנוֹזֵף לַגְּאֻלָּה אַרְכָּה שְׁאִין אַחֲרֶיהָ הַפֶּסֶק. וְכֵן זֶה הוּא בַחֲנִינַת בְּרַכָּה רַבִּיעִית שְׁבַקְרִיאַת־שְׁמַע שֶׁל עַרְבִית שֶׁהוּא בְּרַכָּת 'הַשְּׂכִיבֵנוּ', שֶׁהוּא בְּשִׁבִיל הַתְּחַזְּקוֹת הַרְצוֹן, וְעַל־כֵּן מֵה יִפֶּה וְנִעִים דְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ וְ"ל שְׂרָמוּזוּ בְּדַבְרֵיהֶם הַקְּדוּשִׁים שְׁבַרְכַת הַשְּׂכִיבֵנוּ 'בְּגֻאֻלָּה אַרִיכְתָא דְּמֵינָא' וְכַנ"ל.

צריכו לענו צדקה קודם התפלה

ובשביב זֶה צְרִיכִין לַתֵּן צְדָקָה קִדְמָה הַתְּפִלָּה (אֲרַחַת תַיִים טִימָן צב ט"ו ע"י, וּבַפֶּרֶט אֶצֶל 'יְאִתָּה מוֹשֵׁל בְּכָל' (פְּרִי־עֵצִים תַיִים הַמִּירוֹת פָּרָק ה) שֶׁהוּא סְמוּךְ לְבְרַכַת קְרִיאַת שְׁמַע, כִּי עֵקֶר תַקֵּן הַזְּקָנִים וְכו', הוּא עַל־יְדֵי הַצְּדָקָה וְכו', עֵינ שֶׁם בַּהַתּוֹרָה הַנ"ל הֵיטֵב וַתְּבִין.

עניו הפסוקים העשירים שברכת ברוך חי לעולם שמעריב

לב. **ועל־כֵּן** בְּדוֹרוֹת הַאֲחֵרוֹנִים כְּשָׂרְאוּ שְׁמַתְאָרֵךְ הַגְּלוּת מְאֹד הוֹסִיפוּ בְּרַכַת: 'בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן' וְכו', שְׁמַדְבַּר כִּלּוּ מֵהַתְּחַזְּקוֹת הַאֲמוּנָה וְשֶׁהִשְׁתַּבְּרָךְ גּוֹמֵר וַיִּגְמַר לַגְּאֻלָּנוּ, כְּמוֹ שְׂאֻמְרִים: 'יְהִי כְבוֹד ה' לְעוֹלָם' וְכו', וְכַמוֹכֵן לַמְשַׁכִּיל בְּכָל הַפְּסוּקִים הַקְּדוּשִׁים הַנִּעְמִימִים שְׁבַבְרַכָּה זֹאת. וְזֶה בַחֲנִינַת (מְלִכִים־א יח, טז): "וַיִּרְאֵה כָל הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ ה' הוּא הָאֱלֹהִים ה' הוּא הָאֱלֹהִים" שְׁמַזְכִּירִין בְּבְרַכָּה זֹאת, כִּי אֵלֵיהֶוּ פֻּעַל אֹז בְּנִפְלְאוֹתָיו הַנוֹרְאִים שְׁכַפְּלוּ וְאָמְרוּ שְׁתֵּי פְעֻמִּים: "ה' הוּא הָאֱלֹהִים, ה' הוּא הָאֱלֹהִים", כְּמוֹ שְׂאֻמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְ"ל (לְקוּט שׁוּפְטִים פ"ה, טו), שְׂבִיחָה גְדוֹל מֵה שְׁנַתְגַּלָּה בְּהַר הַפְּרָמֶל מִמֶּה שְׁנַתְגַּלָּה בְּהַר סִינַי וְכו'. כִּי עֵקֶר כָּל הַעֲבוּדָה־וְנִרָה וְהַכְּפִירוֹת שֶׁהִיָּה אַחַר מִתֵּן תּוֹרָה נִמְשָׁךְ מֵהַסְּפָקוֹת הַנ"ל, שְׁמִשְׁם חֲטָא הַעֲגֵל, שְׁמִשְׁם כָּל הַעֲבוּדָה־וְנִרָה וְכֵן הַכְּפִירוֹת שֶׁל הַמַּחְקָרִים שֶׁל עַכְשָׁו וְכַנ"ל. וְעַל־כֵּן אָמַר לָהֶם (ש"ס יח, כא): "עַד מַתִּי אֲתֶם פֹּסְחִים עַל שְׁתֵּי הַסַּעֲפִים, אִם ה'" וְכו', "פֹּסְחִים עַל שְׁתֵּי הַסַּעֲפִים" דִּיקָא, בַחֲנִינַת סַפֵּק הַנ"ל. וְעַל־כֵּן בִּקֵּשׁ (ש"ס): "עֲנִי ה' עֲנִי" שְׁתֵּי פְעֻמִּים, "עֲנִי" שִׁתְּגַלֶּה אֲמוּנַת הַרְצוֹן, וְזֶה בַחֲנִינַת עֲנִי אֶחָד, וְאַחֲרָכֶךְ חֲזוֹר וּבִקֵּשׁ "עֲנִי" שְׁנֵי עַל הַתְּחַזְּקוֹת הַרְצוֹן, שְׁלֵא יִשְׁלוּ סַפֵּק בְּרַצוֹן, חֵס וְשְׁלוֹם, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה חֲזוֹר וּמִתְגַּבֵּר מִצַּח הַנְּחָשׁ, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב שֶׁם. וְהִשְׁתַּבְּרָךְ מִלֵּא

בְּקִשְׁתּוֹ וַיִּפְּעַל שְׁפָתָיו כִּלְמֵם וְאָמְרוּ בְּנִפְלֵת אָפֶם וּבְכַסּוּל גְּמוּר: "ה' הוּא הָאֱלֹהִים ה'" וְכו' שְׁתֵּי פְעֻמִּים, לְהוֹדוֹת עַל אֲמוּנַת הַרְצוֹן וְעַל הַתְּחַזְּקוֹת הַרְצוֹן לְנִצּוּחַ, שְׂזָה עֵקֶר שְׂצָרִיכִין עִתָּה כַנ"ל. וְעַל־כֵּן אֹמְרִים כָּל זֶה בְּלִילָה קִדְמָה הַשְּׁנָה, כִּי עֵקֶר תַקֵּן אַרִיכַת הַגְּלוּת שְׂדוּמָה לְלִילָה הוּא עַל־יְדֵי־זֶה, וְכַנ"ל.

ישתי שבתות לזכות תארת הרצון והתחזקות הרצון

לג. **וזהו:** 'אֲלֵמְלֵי שְׂמֵרוּ יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּי שַׁבְּתוֹת מִיַּד הָיוּ בְּנִגְאֻלִין' (שַׁבַּת קִיח, ט), 'שְׁתֵּי שַׁבְּתוֹת' דִּיקָא, לְזִכּוֹת לַשְׁתֵּי בַחֲנִינַת הַנ"ל, לְהֶאֱרַת הַרְצוֹן וְהַתְּחַזְּקוֹת הַרְצוֹן וְכַנ"ל, כִּי עֵקֶר הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן הוּא עַל־יְדֵי שְׂמִירַת שַׁבַּת, וְכַנ"ל.

שער התחזקות על ידי צדקה

לד. **וזהו:** "נָתַתָּן תַתָּן" (דְּבָרִים טו, י) - 'אֶפְלוּ מֵאָה פְּעֻמִּים' הַנְּאָמַר בְּצְדָקָה (סִפְרֵי רֵאָה טו), וְכֵן:

"פֶּתַח תִּפְתַּח" (דְּבָרִים ש"ט), כִּי עֵקֶר הֶאֱרַת הַרְצוֹן הוּא עַל־יְדֵי הַצְּדָקָה, וְכֵן הַתְּחַזְּקוֹת הַרְצוֹן הוּא עַל־יְדֵי צְדָקָה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב שֶׁם, וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לַתֵּן צְדָקָה הַרְבֵּה, לַתֵּן וּלְחַזֵּר וּלְתֵּן אֶפְלוּ מֵאָה פְּעֻמִּים כְּרִי לְחֻזֵּק הַרְצוֹן בְּכָל פְּעַם, כִּי הַתְּגַבְּרוּתוֹ בַּעֲנֵן הַשְּׁלַת הַסַּפֵּק הַנ"ל הוּא כְּמַעַט בְּלִי שְׁעוֹר, וְצָרִיכִין לְחַזֵּק אֶת עֲצוּמוֹ כְּנִגְדּוֹ בְּכָל פְּעַם, וְעֵקֶר הַתְּחַזְּקוֹת עַל־יְדֵי צְדָקָה, כַנ"ל.

מעלת המסיע בצדקותו להדפיס חדושי תורה חנונים על יסודות הצדיקים

לה. **ועקר** הַצְּדָקָה - לַתֵּן לַעֲנִיִּים הַגּוֹנִים וְכו' הַנִּכְלָלִים בְּהַזְּקָנִים דְּקִדְשָׁה הַמּוֹסִיפִים קִדְשָׁה וְכו' וּמִתְחַדְּשִׁים עֲצֻמָּן בְּכָל פְּעַם. וְזֶה מַעֲלַת הַמְּסִיעַ בְּצְדָקָתוֹ לְהַדְפִּיִס חֲדוּשֵׁי תוֹרָה הַגּוֹנִים עַל יְסוּדוֹת הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים הַנ"ל, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֵה בִּיּוֹתֵר וְיוֹתֵר לְתַקֵּן הַנִּעְשָׂה עַל־יְדֵי הַצְּדָקָה, שֶׁהוּא לְהַעֲלוֹת הַדַּעַת שְׁנִפְּל מֵהַזְּקָנִים שְׁאִינֶם כְּרֵאוֹי וְכו', כְּמוֹ שְׁכָתוּב שֶׁם, כִּי עַל־יְדֵי צְדָקָתוֹ שְׁנוֹתוֹ בְּשִׁבִיל חֲדוּשֵׁי הַתּוֹרָה הַנ"ל שְׁאִירוֹ בַּעוֹלָם, עַל־יְדֵי־זֶה מְמַשֵּׁף הֶאֱרַת הַזְּקָנִים דְּקִדְשָׁה וְכו', וְכַנ"ל.

הספרים הקדושים שבתורה הם לבטל הפסוקים שבתורה

לו. **ג** עַל־יְדֵי רַבּוּי הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים שְׁמַחְדְּשִׁים בַּתּוֹרָה, עַל־יְדֵי־זֶה מְבַטְּלִין הַסְּפָקוֹת שְׂרוּצָה בַחֲנִינַת מִצַּח הַנְּחָשׁ לְחַטֵּל בְּרַצוֹן. כִּי עֵקֶר הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים שַׁבְּתוֹרָה הֵם לְבַטֵּל הַסְּפָקוֹת שַׁבְּתוֹרָה, כִּי בְּכָל דּוֹר וָדוֹר נִחְלַשׁ הַדַּעַת, עַד שְׁאִין יוֹדְעִין הַפְּרוּשׁ

לקוטי הלכות ברפת השרר הלכה ה ארנה תיים קבו

הספקות שבתורה שהם בחינת ספקות איך הוא רצונו יתברך בפרטיות בכל דיני המצוות, על-ידי-זה מבטלין הספקות הרעים הנפולים שהם הספקות שמטיל מצח הנחש ברצון וכו' וכו"ל. ועל-כן כשנותנין צדקה בשביל רבוי ספרים קדושים, בזה מבטלין ביותר מצח הנחש בתכלית הבטול, כי כבר מבאר שעקר התגברותו הוא ביותר על-ידי הספקות כנ"ל, ובטולו על-ידי הצדקה, בבחינת: 'הדר אתא תנינא ותליא לה ואחיה וקא בעי בלע לספינתא, הדר אתי צפרא פושקנצא, בחינת עורב, בחינת צדקה, וקא פסקא לרישיה' (פמבאר בהמורה הניל), ועל-כן על-ידי הצדקה שנותנין בשביל הספרים הנ"ל שמבטלים הספקות בשרשם נעשה תקון הצדקה בשלמות גפלא, כי עוקרים כל מצח הנחש לגמרי שלא יוכל עוד להטיל ספקות כלל כנ"ל.

וזה (תהלים קיט, קמב): "צדקתך צדק לעולם", שיהיה קיים להצדקה לעולם, זה זוכין על-ידי (שם): "ותורתך אמת", על-ידי שנותנין צדקה לחבר ספרים ולהאירם בעולם, לבאר דברי התורה, שידעו הכל אמתת התורה, בחינת: "ותורתך אמת", על-ידי-זה בודאי: "צדקתך צדק לעולם", כי זאת הצדקה קימת לעולם, כי עקר תקון הצדקה נמשך על-ידי-זה ביותר, כנ"ל.

לו. ויעקר הוא הספרים הקדושים המביאים לידי מעשה - לידי קיום התורה, שלזה צריכין ספרים רבים מאד עד אין קץ, שיוכל כל אדם איך שהוא בכל דרגא ודרגא ובכל מה שעובר עליו כל מי חיי הבלו, בנערותו ובזקנותו וכו', בטיבו ובעקו, חס ושלום, שיוכל להחיות את עצמו ולהשיב את נפשו, ולקבל ולשאב מהם עצות אמיתיות איך להתנהג באופן שישאר קיים על עמדו ואם יפל לא ישל וכו'.

ויעקר התקון - על-ידי התחזקות הרצון כנ"ל, כי בכל מה שעובר עליו איך שהוא, אם מתחזק עצמו ברצון בודאי ירחם עליו ה' יתברך ויורהו הדרך האמת לכוון רצונו יתברך, עד שיהיו נעשים מזה ספרים קדושים לבאר דרכים ועצות לבטל הספקות

שספרי אמת, על-כן באים החכמים אמתיים שבכל דור ודור ומבארין לנו באורים ופרושים וחדושים בכל דברי התורה הקדושה, ומתברין מזה ספרים קדושים, כדי לבטל הספקות שיש בדברי התורה שנתתו מכבר, וזה הן בנגלה והן בגסתר, שכל הספרים באים לבאר הספקות. וכל הספקות שבתורה כלם הם בחינת ספקות ברצון, שאין יודעין רצונו יתברך שבתורה בשלמות, כי כל מצות התורה הם רצונות שלו, שרצה שזאת המצוה נקיים כף וזאת המצוה כף, כגון תפלין בארבע פרשיות ועל העור וכו', וכמו שכתוב בדבריו ז"ל (סימן לג), וכש"ש ספק באיזה דין בתפלין, הוא בחינת ספק ברצונו יתברך איך היה רצונו יתברך במצוה זאת, כגון הספק שנפל על-ידי המחלוקת בין רש"י ורבנו תם בענין סדר הפרשיות, וכיוצא, וכן כל הספקות שבדיני אסור והתר וכו', שכל המחברים הפשרים באים לבאר הספקות שבתורה ומתבררים מזה כמה ספרים - הכל לבאר הספקות.

וכך מה שמבארים הספקות ביותר, מבטלים הספקות שמטיל מצח הנחש ברצון, בבחינת המתקת הדין בשרשו, כי מאחר שמתנגעים החכמים אמתיים לבאר הספקות שבתורה שהם הספקות של רצונו יתברך, בזה הם מתקנים את אמונת הרצון מאד מאד, כי בזה מפרסמין שהעקר הוא לעשות רצונו יתברך, רק שנפל לנו ספק איך הוא רצונו במצוה זאת, ועל זה הם מתנגעים לבאר לנו איך לכוון רצונו יתברך. וכל מה שמתחזקים לכוון רצונו יתברך בזה נתחזק אמונת הרצון, כי הא בהא תליא וכו"ל, כי בודאי כל מה שחזקים יותר שהכל מתנהג ברצונו יתברך בודאי מתחזק הרצון של האדם לעשות רצונו, וכן כל מה שרוצים יותר לעשות רצונו יתברך מתחזק האמונה יותר שהכל ברצונו, כי "כל מצותיך אמונה" (תהלים קיט, פו) וכו"ל, וכמבאר מזה בהלכות ערב (הלכה ג' אות יד).

נמצא, שהספרים הקדושים שמתחדשים בכל דור הם בחינת חזיק הרצון - לבטל הספק של מצח הנחש כנ"ל, כי על-ידי שהספרים מבארים כל

כשנותנין צדקה בשביל רבוי ספרים קדושים מבטלין מצח הנחש בתכלית הבטול

הצדקה לספרים קדושים מקמת לעולם

עקר הוא הספרים הקדושים המביאים לידי מעשה

אם מתחזק רצונו בודאי ירחם עליו ה' יתברך

הספרים הקדושים מתקנים את אמונת הרצון

לְקוּמֵי הַלְבוּת בְּרַבְת הַשְׁחַר הַלְכָה ה אַרְחָה חַיִּים

שֵׁשׁ לְשָׁרֵי בְנֵי אָדָם, בְּבַחֲנֵינָה (תהלים מ, ח): "אָז אֲמַרְתִּי הִנֵּה כֹאחִי בַמַּגִּלַּת סֵפֶר כְּתוּב עָלַי", שְׁנֵיכִתִּי שְׁנַתְּרַבּוּ עַל-יְדֵי סְפָרִים רַבִּים, וְזֶה עַל-יְדֵי (שם): "לְעֵשׂוֹת רְצוּנְךָ אֲלֵכִי חֲפְצֵתִי", שְׁעַל-יְדֵי הַרְצוֹן הַחֶזֶק שֶׁחֲפָצְתִי תְּמִיד לְעֵשׂוֹת רְצוּנְךָ, "וְתוֹרַתְךָ בְּתוֹךְ מַעֲי" (שם) הָיָה תְּמִיד, שְׁאִפְלוּ כְּשֵׁלֵא זִכִּיתִי לְהוֹצִיא מִכַּח אֶל הַפַּעַל לְעֵשׂוֹת רְצוּנְךָ הִנֵּה תְּמִיד תּוֹרַתְךָ נֶעֱלַם בְּתוֹךְ מַעֲי, שֶׁהָיָה הוֹמִים וּמִיחֲלִים תְּמִיד לְעֵשׂוֹת רְצוּנְךָ, בְּבַחֲנֵינָה (ויקרא ד, יט): "מַעֲי מַעֲי אוֹחִילָהּ" וְכוּ', עַל-יְדֵי-זֶה זִכִּיתִי לְסְפָרִים רַבִּים, בַּחֲנִינָה: "בַּמַּגִּלַּת סֵפֶר כְּתוּב עָלַי".

רַבָּה כַּב, ח: "אֲהַב כֶּסֶף לֹא יִשְׁבַּע כֶּסֶף וּמִי אֲהַב בְּהֵמוֹן לֹא תִבּוֹאֶה" (קהלת ה, ט), שְׁדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (קהלת רבָּה ה, ח), וּמוֹכָא בְּפִרוּשׁ רַש"י, שְׁאִפְלוּ מִי שְׁאוּהַב מִצּוֹת לֹא יִשְׁבַּע וְכוּ', כִּי אִם כְּשֵׁשׁ בְּהֵם מִצְוָה שֶׁתִּתְקַּיֵּם לְעַד, כְּגוֹן כְּתִיבַת סֵפֶר תּוֹרָה וּבִגְנֵן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְכוּ', מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁפּוֹעֵל בְּצַדִּיקוֹתָיו לְזוֹכֵת אֶת הַרְבִּים בְּסְפָרִים חֲדָשִׁים קְדוּשִׁים, שֶׁהֵם בַּחֲנִינָה קִיּוּם הַתּוֹרָה לְכָל אֶחָד לְבַטֵּל הַסְּפָקוֹת וְכוּ' כְּפִנ"ל, בְּיָדָאֵי אֵין קֶץ לְשִׁכְרוּ וְצַדִּיקוֹתָיו עוֹמְדָת לְעַד, כִּי בְּכָל פַּעַם בְּכָל הַדּוֹרוֹת הַבָּאִים מוֹזְפָה אֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁתִּתְקַיֵּם הַתּוֹרָה עַל-יְדוּ, אֲשֶׁרֵי לֹא!

כָּל עַת עוֹשֶׂה צְדָקָה כִּי לֹמְדִים בְּסְפָרִים שֶׁל קִיּוּם הַתּוֹרָה

לח. וְזֶהוּ גַם כֵּן מַה שֶּׁכְּתוּב בְּהַתּוֹרָה 'חֲדִי רַבִּי שְׁמַעוֹן' (סימן סא) שְׁעַל-יְדֵי הַמַּחֲלָקָת נֶעֱשֶׂה סֵפֶר, בַּחֲנִינָה (איוב לא, לה): "וְסִפְרָךְ כְּתַב אִישׁ רִיבִי". כִּי כָּל הַמַּחֲלָקָת הֵם בַּחֲנִינָה סְפָקוֹת, שְׁמַרְבוּי הַשִּׁכְחָה נִתְּרַבָּה הַמַּחֲלָקָת (שִׁבְחָה קלח), וְעַל-יְדֵי-זֶה צְרִיכִין לְסְפָרִים רַבִּים לְבָרֵר הַסְּפָקוֹת וּלְבָרֵר הַהִתְקַרְבָּה וּפְסֵק הַהֲלָכָה שְׁבִין הַחֻלְקִים, וְעַל-יְדֵי שְׁמִתְקַנִּים אֵלוּ הַסְּפָקוֹת בְּשֵׁשׁ שְׁבָקְרָשָׁה, עַל-יְדֵי-זֶה מִתְּבַטֵּל הַסְּפָקוֹת שֶׁהֵם הַכְּפִירוֹת שֶׁל מִצַּח הַנְּחֻשׁ, שְׁעַקְרוּ עַל-יְדֵי הַסְּפָקוֹת שְׁמִטִּיל בְּרְצוֹן וְכוּ' כְּפִנ"ל.

צְרִיכִין לְסְפָרִים רַבִּים לְבָרֵר הַסְּפָקוֹת שְׁבִין חֻלְקִים

מַה שֶׁהִתִּירוּ לְכַתֵּב תּוֹרָה שְׁבַעֲל פַּה הִנֵּה מִחֲמַת רַבּוּי הַשִּׁכְחָה, כְּמוֹ שְׁאֲמַרו רַבּוֹתֵינוּ ז"ל

וְזֶה (קהלת יב, יא): דְּבָרֵי חֲכָמִים פְּדָרְבְּנוֹת וּכְמוֹ שְׁמֵרוֹת נְטוּעִים בַּעֲלֵי אֲסָפוֹת [כַּלְמַס] נִתְּנוּ מַרְעָה אֶחָד, וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (תְּנִינָה ג): שְׁאִף-עַל-פִּי שְׁאֵלוּ מְטַמְּאִין וְאֵלוּ מְטַהֲרִין וְכוּ' אֵלוּ וְאֵלוּ דְּבָרֵי אֲלֵקִים חַיִּים, כִּי כֻלָּם נִתְּנוּ מַרְעָה אֶחָד וְכוּ', וְעַל-כֵּן נִסְמָךְ לְזֶה (קהלת שם): "וְיִתֵּר מִהֵמָּה בְּנֵי הַזֶּהָר עֲשׂוֹת סְפָרִים הַרְבֵּה אֵין קֶץ", כִּי בְּשִׁבְלֵי זֶה צְרִיכִין סְפָרִים הַרְבֵּה אֵין קֶץ, לְבָאֵר בְּכָל פַּעַם בְּכָל דּוֹר וְדוֹר הַסְּפָקוֹת וְחֻלּוֹקוֹת הַעֲצוֹת שֵׁשׁ לְכָל אֶחָד, שְׁאֵינִי יוֹדַע אִיךָ לְמַלֵּט נַפְשׁוֹ מִמָּה שְׁצָרִיף לְהַמְלִט, כְּאֲשֶׁר יוֹדַע בְּנַפְשׁוֹ. וְעַקֵּר הַתַּקְוָה הוּא - הַרְצוֹן הַחֶזֶק בְּלִי שְׁעוֹר כְּפִנ"ל, אֲבָל גַּם עַל זֶה צְרִיכִין סְפָרִים קְדוּשִׁים אֲמֵתִיִּים הַרְבֵּה - לְחֶזֶק רְצוּנוֹ מִחֲדָשׁ בְּכָל פַּעַם בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִחֲדָשׁ.

צְרִיכִין סְפָרִים קְדוּשִׁים אֲמֵתִיִּים תְּרַבָּה - לְחֶזֶק רְצוּנוֹ מִחֲדָשׁ

הַסְּפָרִים שֶׁמִּתְחַבְּרִים מִתְּרַבְּנוֹת שֶׁל יְרֵאֵי ה'

וְעַקֵּר הַתַּקְוָה עַל-יְדֵי הַצְּדָקָה, וְעַל-כֵּן הַצְּדָקָה שְׁנוֹתָיִן בְּשִׁבְלֵי סְפָרִים אֵלוּ - יָקָר מְכֹל, כִּי זֶה עַקֵּר תַּקְוָה הַצְּדָקָה כְּפִנ"ל, וְכִמוֹ שְׁאֲמַרו רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (ויקרא

הַצְּדָקָה שְׁנוֹתָיִן בְּשִׁבְלֵי סְפָרִים אֵלוּ - יָקָר מְכֹל

וְזֶה (תהלים קו, א): "אֲשֶׁרֵי שְׁמֵרֵי מִשְׁפָּט", שֶׁהוּא הַתּוֹרָה, שְׁשׂוּמְרָהּ שְׁלֵא תִשְׁתַּכַּח עַל-יְדֵי שְׁמוֹזְכָה אֶת הַרְבִּים בְּסְפָרִים קְדוּשִׁים כְּפִנ"ל. וְזֶהוּ (שם): "עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל עַת", כִּי בְּכָל עַת עוֹשֶׂה צְדָקָה, כִּי לֹמְדִים בְּסְפָרִים שְׁמַכְנִיסִין קִיּוּם הַתּוֹרָה בְּעוֹלָם וְכוּ'.

כִּי עַקֵּר מַה שֶׁהִתִּירוּ לְכַתֵּב תּוֹרָה שְׁבַעֲל פַּה הִנֵּה מִחֲמַת רַבּוּי הַשִּׁכְחָה, כְּמוֹ שְׁאֲמַרו רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (גטין טו), וְהַשִּׁכְחָה נִמְשָׁךְ מִחֲטָא הַעֲגֵל, כְּמוֹ שְׁאֲמַרו רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (ערוכין טו): 'אֲלֵמָלֵא נִשְׁתַּבְּרוּ לַחֹחוֹת' וְכוּ', וְחֲטָא הַעֲגֵל הִנֵּה בַּחֲנִינָה סְפָקוֹת כְּפִנ"ל בְּאוֹת ל', עַל-כֵּן הִתִּירוּ לְכַתֵּב תּוֹרָה שְׁבַעֲל פַּה מִשּׁוּם "עַת לְעֵשׂוֹת לָהּ" (תהלים קיט, כט), כְּדִי לְבַטֵּל הַסְּפָקוֹת וְכוּ' כְּפִנ"ל.

וְזֶה (מלאכי ג, טז): "אָז נִדְּבָרוּ יְרֵאֵי ה' אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וַיִּקְשַׁב ה' וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתַּב בְּסֵפֶר זְכָרוֹן לְפָנָיו, לְיְרֵאֵי ה' וְלַחֲשָׁבֵי שְׁמוֹ", וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (בְּרַכּוֹת א) עַל הַתַּחֲזָקוֹת הַרְצוֹן, כְּמוֹ שְׁאֲמַרו שָׁם: 'מֵאֵי "וְלַחֲשָׁבֵי שְׁמוֹ"? אֲפֹלוּ חֲשַׁב לְעֵשׂוֹת מִצְוָה וְלֹא עֲשָׂאָהּ' וְכוּ', דִּהְיָנוּ שִׁיחֵיָהּ לֹא רַק רְצוֹן טוֹב לְעֵשׂוֹת רְצוּנוֹ יִתְּבַרְךָ, נִחְשַׁב כְּאֵלוּ עֲשָׂאָהּ. וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְּקַבַּל סֵפֶר, בַּחֲנִינָה: "וַיִּכְתַּב סֵפֶר זְכָרוֹן לְפָנָיו" וְכְּפִנ"ל. וְכָל מַה שְׁנִכְתַּב וְנִתְּחַבֵּר סֵפֶר יוֹתֵר - נִתְּחַזַּק הַרְצוֹן יוֹתֵר, וְכֵן כָּל מַה שְׁמִתְחַזַּק הַרְצוֹן - יוֹתֵר נַעֲשִׂים סְפָרִים הַרְבֵּה יוֹתֵר, בַּבַּחֲנִינָה: "עֲשׂוֹת סְפָרִים הַרְבֵּה אֵין קֶץ", כִּי כֵּן חֹזֵר תְּלִילָה. וְזֶהוּ: "אָז נִדְּבָרוּ יְרֵאֵי ה' אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ" וְכוּ', שְׁמִדְבָרִים מִהַתְּחַזְּקוֹת הַרְצוֹן,

לקוטי הלכות ברמת השרה הלכה ה' ארץ חיים קבו

שְׁמַדְבָּרִים יֵרָאִי ה' זֶה עִם זֶה בִּירְאֵת שְׁמַיִם וּמִשְׁתַּוְקָקִים לְהִשָּׁם: יִתְבָּרַךְ, הַפֶּה הַכּוֹפְרִים בְּרִצּוֹן שֶׁנִּזְכְּרוּ שֶׁם תַּחֲלֶה בַּפְּרִשָּׁה זֹאת, שְׁמַדְבָּר שֶׁם מִהַמְטִילִים סֶפֶק בְּרִצּוֹן, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שֶׁם (מִלְאֲכֵי ג, יח): "אֲמַרְתֶּם שְׁוֹא עֶבֶד אֱלֹקִים וְכוּ', גַּם נִבְנוּ עֲשֵׂי רִשְׁעָה" וְכוּ', וּמִסִּים שֶׁם: "אֲזַ נִדְבְּרוּ יֵרָאִי ה'" וְכוּ', וּפְרָשׁ רִש"י: שְׁמַדְבָּרִים הִירְאִים וְהַפְּשִׁים זֶה עִם זֶה שְׁלֵא לְהִטּוֹת אַחַר דְּבָרֵיהֶם, חֵס וְשְׁלוֹם, הִינּוּ כְּנִל - שְׁלֵא יִכְפְּרוּ וְלֹא יִטִּילוּ שׁוֹם סֶפֶק בְּרִצּוֹן וְכוּ', וְעַל־יְדִיָּה: "וַיִּקְשַׁב ה' וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתַּב סִפְרָו" וְכוּ' עַד "וַלְחֻשְׁבֵי שְׁמוֹ" וְכוּ', כִּי עַל־יְדִיָּה נִתְּרָבִים סִפְרִים קְדוּשִׁים וְנִתְחַזַּק הַרְצוֹן בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר, וְכִנ"ל.

רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁבְּכָל מַצּוּה בְּסִפְרֵיהֶם הַקְדוּשִׁים עַל־ פִּי שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶם, שֶׁהֵם בְּחֵינֵת 'שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵה תְּקוּנֵי דִּיקְנָא' וְכוּ' (וְהָרִישׁ אֶת אֱלֹהֵי, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחֵינֵת הָאֵרֶת הַרְצוֹן הָעֲלִיוֹן הַנִּל, עַל־יְדִיָּה מִבְּטָלִין מִצַּח הַנְּחֻשׁ שֶׁהֵם חֲכָמֵי הַטֵּבַע וְכִנ"ל. וְעַל־כֵּן נִסְמָךְ לָזֶה: יוֹתֵר מִהֵמָּה בְּנֵי הַזֶּהָר עֲשׂוֹת סִפְרִים הַרְבֵּה אֵין קִץ - כִּי צְרִיכִין לָזֶה סִפְרִים הַרְבֵּה אֵין קִץ - לְעַקֵּר וּלְשַׁרְשׁ דַּעְתָּם הַרְעָה מִן הָעוֹלָם, וְלַחַזַּק אֲמוּנַת הַרְצוֹן וְלַהֲכַנִּים בְּלֵב כָּל אֶחָד וְאֶחָד הַתְּחַזְּקוֹת הַרְצוֹן וְכוּ' וְכִנ"ל.

כִּי כִּבְר מִבְּאֵר לְעִיל (אֹת ל'), שְׁעָקַר אַחֲזִית הַכּוֹפְרִים וּמִטִּילִים סֶפֶק בְּרִצּוֹן, הוּא עַל־יְדִי תִקַּף הַדֵּינִים הַנֶּאֱחָזִים מִהַשְׁתַּלְּשׁוֹת הַדֵּינִים שֶׁל הָעֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּתֵי דֵינִים, כְּשֶׁאֵין זֹכִינ׳ן לְהַמְטִיק אֹתָם וְכִנ"ל, וְעַל־כֵּן עַל־יְדִי דְבָרֵי חֲכָמִים בְּדַרְבָּנוֹת וּכְמִשְׁמָרוֹת נְטוּעִים הַנִּל, שֶׁהֵם עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע מִשְׁמָרוֹת כִּהְנָה וְלוּיָהּ שְׁמִבְּאָרִים עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה סִפְרֵי אֹרִיתָא, שֶׁהֵם כָּל בְּחֵינֵת עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה הַנִּל בְּשָׂרְשָׁם שֶׁבְּקִדְשָׁה, שְׁמִבְּאָרִים הַכָּל עַל־פִּי פִּרוּשֵׁי הָאֲמֵת שֶׁקְּבַלְנוּ מִמֶּשֶׁה רַבְּנּוּ, עַל־יִהֲשָׁלוֹם, שֶׁכָּלֶם הַתְּחַזְּקוֹת הַרְצוֹן, עַל־יְדִי זֶה נִמְתַּק הַכָּל וְעוֹקְרִין וּמְשַׁרְשִׁין וּמִבְּטָלִין דַּעוֹתֵיהֶם הַרְעוֹת מִן הָעוֹלָם, וְנִתְחַבְּרִין סִפְרִים הַרְבֵּה דִּיקְנָשָׁה, שְׁמִמְשַׁרְשִׁין וּמֵאִירִין הַתְּחַזְּקוֹת אֲמוּנַת הַרְצוֹן כְּעוֹלָם, לִידַע וְלַהוֹדִיעַ שֶׁכָּל הַטֵּבַע מִתְּנַהֲגֵת רַק בְּרִצּוֹנוֹ הַטוֹב, וּבִידּוֹ לְשָׁנוֹת הַטֵּבַע בְּכָל עַת עַל־יְדִי תַפְלַת יִשְׂרָאֵל, כְּאֲשֶׁר כִּבְר רֵאִינוּ בְּעֵינֵינוּ עַל־יְדִי מִשָּׁה רַבְּנּוּ, עַל־יִהֲשָׁלוֹם, וְעַל־יְדִי כָּל הַצְּדִיקִים שֶׁבָּאוּ אַחֲרָיו עַד הַיּוֹם הַזֶּה.

לט. וְזֶה שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל וּמוֹכָא בְּפִרוּשׁ רִש"י (קִהֲלַת יב, יא): וּכְמִשְׁמָרוֹת נְטוּעִים - שְׁמִרְמּוֹ עַל עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה סִפְרֵי הַתּוֹרָה וְעַל עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע מִשְׁמָרוֹת כִּהְנָה וְלוּיָהּ. כִּי רַבּוּי הַסִּפְרִים קְדוּשִׁים שֶׁל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה שְׁמִבְּאָרִים הַסִּפְקוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה שֶׁבְּכַתְּב, שְׁכָלוּלִים בְּעֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה סִפְרִים, שֶׁהֵם בְּחֵינֵת הַתְּחַזְּקוֹת הַרְצוֹן לְדוֹרוֹת לְנִצַּח וְכוּ' כְּנִל, כָּל זֶה הוּא בְּחֵינֵת תְּקוּן הַפְּדִיּוֹן הָעֲלִיוֹן הַכּוֹלֵל הַנִּל, שְׁמִמְתִּיק הַדֵּינִין שֶׁל הָעֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּתֵי דֵינִים שֶׁהֵם בְּחֵינֵת עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה סִפְרֵי אֹרִיתָא (עֵין וְהָרִישׁ הַאֲוִינוּ רַצַּג), שֶׁכְּשׁוֹפְנוּמֵינ׳ן בְּזֶה עַל־יְדִי רְצוֹנוֹת דְּסִטְרָא אַחֲרָא שְׁמֵהֶם כָּל הַפְּגָמִים, עַד שֶׁיִּשֵׁשׁ שְׁמֵהֶפְכִּין דְּבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים וּמְגַלִּין פְּנִים בַּתּוֹרָה שְׁלֵא כְּהֻלְכָה, וּמְפָרְשִׁים כָּל פְּסוּקֵי תנ"ךְ עַל־פִּי דְרַבָּם הַרַע וְהַמַּר שֶׁל חֲכָמֵי הַטֵּבַע, שֶׁהֵם בְּחֵינֵת מִצַּח הַנְּחֻשׁ, כִּידוּעַ וּמְפָרְסֵם דְּרַכִּיָּהֶם הַרְעִים שֶׁל הַהוֹלְכִים בְּדַרְכֵי חַחֻקְרִים וְהַפִּילוֹסוֹפִים בְּחֻקְמַת הַטֵּבַע, בַּפְּרָט בְּדוֹרוֹת הַלְלוֹ וְכוּ', הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם.

מ. וְזֶהוּ (בְּרַכּוֹת ב): מֵאִימְתֵי קוֹרִינ׳ן אֵת שִׁמְעַ בְּעֵרְבִית, מִשְׁעָה שֶׁהַכֹּהֲנִים נִמְנָסִים לְאָכַל בַּתְּרוּמַתָּן - שֶׁקְּבַעוּ זְמַן קְרִיאַת־שְׁמַע בְּאֲכִילַת הַכֹּהֲנִים אֵת הַתְּרוּמָה. כִּי כִּבְר מִבְּאֵר (בַּאֲוֵת כַּח), שְׁעָקַר קְרִיאַת־שְׁמַע הוּא בְּחֵינֵת בְּטוּל אֵל הַרְצוֹן הָעֲלִיוֹן וְכוּ' כְּנִל, שְׁעַל־יְדִיָּה זֹכִינ׳ן לְבַחֲשֵׁת בְּתוּן אִישׁ־חֶסֶד (תְּקוּנֵי וְהָרִישׁ תְּקוּן סט, קג), בְּחֵינֵת (יִשְׁעִיָּה סא, י): "וְאֵתָם כִּהְנִי ה' תְּקַרְאוּ" וְכוּ'. וְזֶה בְּחֵינֵת תְּרוּמָה שְׁאוּכְלִין הַכֹּהֲנִים, כִּי תְּרוּמָה בְּחֵינֵת צְדָקָה נְדָבַת לֵב, שֶׁצְּרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְהַפְּרִישׁ מֵרַאשִׁית תְּבוּאָתָם לְתוֹן פְּרִנְסָה לְכַהֲנֵי ה', בְּחֵינֵת נְשׂוּמַת

עֵקֶר אַחֲזִית הַכּוֹפְרִים וּמִטִּילִים סֶפֶק בְּרִצּוֹן, הוּא עַל־יְדִי תִקַּף הַדֵּינִים הַנֶּאֱחָזִים מִהַשְׁתַּלְּשׁוֹת הַדֵּינִים שֶׁל הָעֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּתֵי דֵינִים, כְּשֶׁאֵין זֹכִינ׳ן לְהַמְטִיק אֹתָם וְכִנ"ל, וְעַל־כֵּן עַל־יְדִי דְבָרֵי חֲכָמִים בְּדַרְבָּנוֹת וּכְמִשְׁמָרוֹת נְטוּעִים הַנִּל, שֶׁהֵם עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע מִשְׁמָרוֹת כִּהְנָה וְלוּיָהּ שְׁמִבְּאָרִים עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה סִפְרֵי אֹרִיתָא, שֶׁהֵם כָּל בְּחֵינֵת עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה הַנִּל בְּשָׂרְשָׁם שֶׁבְּקִדְשָׁה, שְׁמִבְּאָרִים הַכָּל עַל־פִּי פִּרוּשֵׁי הָאֲמֵת שֶׁקְּבַלְנוּ מִמֶּשֶׁה רַבְּנּוּ, עַל־יְדִי זֶה נִמְתַּק הַכָּל וְעוֹקְרִין וּמְשַׁרְשִׁין וּמִבְּטָלִין דַּעוֹתֵיהֶם הַרְעוֹת מִן הָעוֹלָם, וְנִתְחַבְּרִין סִפְרִים הַרְבֵּה דִּיקְנָשָׁה, שְׁמִמְשַׁרְשִׁין וּמֵאִירִין הַתְּחַזְּקוֹת אֲמוּנַת הַרְצוֹן כְּעוֹלָם, לִידַע וְלַהוֹדִיעַ שֶׁכָּל הַטֵּבַע מִתְּנַהֲגֵת רַק בְּרִצּוֹנוֹ הַטוֹב, וּבִידּוֹ לְשָׁנוֹת הַטֵּבַע בְּכָל עַת עַל־יְדִי תַפְלַת יִשְׂרָאֵל, כְּאֲשֶׁר כִּבְר רֵאִינוּ בְּעֵינֵינוּ עַל־יְדִי מִשָּׁה רַבְּנּוּ, עַל־יִהֲשָׁלוֹם, וְעַל־יְדִי כָּל הַצְּדִיקִים שֶׁבָּאוּ אַחֲרָיו עַד הַיּוֹם הַזֶּה.

הַסִּפּוּר שֶׁל סִפְרִים קְדוּשִׁים כְּנִדּוּ אִימּוֹרוֹסִים

מִה שֶׁמִּלּוֹ אֵת וְכִי קְרִיאַת שְׁמַע בְּעֵינֵינוּ אֲכִילַת תְּרוּמָה

צְרִיכִין לָזֶה סִפְרִים תְּרַחַח אִין סוּ - עֵקֶר וּלְשַׁרְשׁ דַּעְתָּם הַרְעָה מִן הַטֵּבַע

254 לְקוּמֵי הַלְבוּת בְּרַבְת הַשְּׁחַר הַלְכָה ה אַרְחָה תַיִים

כה. ב): "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי" [וכמוכן בהתורה 'חבילים נפל' וכו' (לקוטי תנ"ך סימן עא) שתְרומָה בחינת צְדָקָה].

על ידי הפקדה מרישים חזרת של תזנים

וְעַל־יְדֵי הַצְדָקָה מְרִימִים הַדַּעַת שֶׁל הַתְּקָנִים וְכוּ', וְנִגְלָלִין בְּתֻקָּנִים דְקַדְשָׁה הַמוֹסִיפִין קַדְשָׁה וְדַעַת בְּכָל יוֹם וְיוֹם, שְׁעַל־יְדֵי־זוֹכִין לְרַצוֹן וְכוּ', שְׁעַל־יְדֵי־זוֹ נִמְתְּקִין כָּל הַדֵּינִים שֶׁבְּכָל הַעֲשָׂרִים וְאַרְבַּע בְּתֵי דֵינִים וְכוּ' כַּנִּל, שְׁזָהוּ בְּחִינַת אַרְבָּעִים וְחֲשֵׁע אֹתוֹת שֶׁבִשְׁמַעוּ וְבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד וְכוּ', כַּנִּל.

כז. ל. וְעַל־כֵּן תְּלוּ זְמַן קְרִיאַת־שְׁמַע בְּאֲכִילַת תְּרומָה שֶׁל הַכֹּהֲנִים, כִּי הֵם בְּחִינָה אַחַת, לְהַפְלִיל בְּרַצוֹן הַעֲלִיּוֹן וְלְהַמְשִׁיךְ מִשָּׁם הַמְתַקֵּת הַדֵּינִים וְכוּ', עַד שִׁיעֲלוּ הַכָּל לְשָׁם, שִׁיְהִי רַצוֹנָם חִזָּק לְהַשְׁמִיךְ־יִתְבָּרֵךְ תְּמִיד וְכוּ' וְכוּ', כִּי אֲכִילָה דְקַדְשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲכִילַת הַכֹּהֲנִים אֵת הַתְּרומָה, הוּא בְּחִינַת הָאֵרֶת הַרְצוֹן, שְׁמֵאִיר בְּיֹתֵר בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בַּהַתְּוֹרָה 'כִּי מִרְחֻמָּם' וְכוּ' סִימָן ז' לְקוּטֵי תַנְיָנָא.

לחמשיך עליו לצינו האמונה הקדושה האמת בכל יום ויום מחדש

מא. וְעַקֵּר קְבִיעַת הַזְמַן שֶׁל קְרִיאַת־שְׁמַע הַנִּל הַמְבֹאֵר בְּמִשְׁנֵה הַנִּל, הוּא מְשַׁעַה שֶׁהַכֹּהֲנִים שִׁהִיו טְמֵאִים וְטָבֹלוּ - שְׂאִינִם וְשֵׂאִים לְאָכַל בְּתְרומָה עַד שִׁיעָרִיב שְׁמִשׁוֹן, שֶׁהוּא בַעַת תַּחֲלַת הַלֵּילָה שֶׁלֹּא־חֲרִיו, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (וַיִּקְרָא כב, ז): "וּבֹא הַשָּׁמֶשׁ וְטָהַר וְאֲחֵר יֵאָכַל מִן הַקֹּדְשִׁים", כְּמוֹ שֶׁמְפָרֵשׁ שֵׁם בְּגִמְרָא (בְּרַיְוֹת ב) וּבְפִרּוּשׁ רַשִׁי, בְּזֶה הוֹרוּ לָנוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, וְרַמְזוּ לָנוּ, שֶׁעַקֵּר מִצּוֹת קְרִיאַת־שְׁמַע שֶׁהוּא אָמוּנַת הַרְצוֹן, שֶׁהַכָּל מִתְנַהֵג בְּרַצוֹן הַבוֹרָא הַיְחִיד קְדָמוֹן יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ לְנֶצַח - הוּא לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ הָאָמוּנָה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִתְדַשׁ, כְּמוֹ שֶׁמְזַהֵר עַל זֶה בְּפִרְשֵׁת קְרִיאַת־שְׁמַע בְּיֹתֵר, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים ג, ו): "אֲשֶׁר אֲנִכִּי מִצּוּף הַיּוֹם", וְדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (סְפָרִי וּמַחֲשׁוֹת ח): "שֶׁבְּכָל יוֹם וְיוֹם יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ כְּחַדְשִׁים", וְהֵאָרִיכוּ בְּזֶה וְאָמְרוּ: "שְׁלֵא תִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ כְּדִיוּטְגָמָא יִשְׁנָה שְׂאִין אָדָם סוּפְנָה, אֲלֵא כְּחַדְשָׁה שֶׁהַכָּל רָצִים לְשַׁמַּע נִפְלְאוֹת חַדְשוֹת וְכוּ', וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב (אִיְכָה ג, כג): "חַדְשִׁים לְבַקְרִים רַבָּה אָמוּנָתְךָ" וְכוּ', וּבִשְׁבִיל זֶה קָבְעוּ בְּרַבְת הַמְּאוֹרוֹת קִדְשׁ קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁהוּא: 'וּבִטּוֹבוֹ מִחֲדָשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית' וְכוּ', וְכַמְבֹאֵר לְעִיל מִזֶּה (אוֹת כח).

וְעַל־כֵּן שְׁעוֹר תְּרומָה תְּרֵי מִמָּאָה, שֶׁהוּא אֶחָד מִחֲמִשִּׁים (תְּרומוֹת ד, א), כִּי הַרְצוֹן הַעֲלִיּוֹן הוּא בְּחִינַת שְׁעַר הַחֲמִשִּׁים, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הָאֲרָבָעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרִים (עֵין עֵץ־חַיִּים שְׁעַר יג, פָּרָק יג), שֶׁהֵם בְּחִינַת אַרְבָּעִים וְחֲשֵׁע אֹתוֹת שֶׁבְּקְרִיאַת־שְׁמַע, שֶׁעֲקָרָם הוּא קוֹצָא דְאוֹת ד', שֶׁהוּא בְּחִינַת סוּד הַנְּקָדָה הַנִּל, בְּחִינַת שְׁעַר הַחֲמִשִּׁים שֶׁסְּתוּם וְנִעְלָם וּמְרַמֵּז רַק בְּסוּד נְקָדָה שֶׁל הַצְדִּיק הָאֵמֵת, בְּחִינַת קוֹצָא דְאוֹת ד' ד' אֶחָד שֶׁהוּא בְּחִינַת י' - שֶׁכָּל הַחֲמִשָּׁה תְּבוֹת שֶׁהֵם "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה'" נִגְלָלִין שָׁם, כְּמוֹכֵן בְּתַקּוּנֵי זְהַר (תַּקּוּן כא, סב), שֶׁהֵם בְּחִינַת 'חֲמֵשׁ אָבְנִין דְקִרְטָא', בְּחִינַת "חֲמִשָּׁה חֲלָקֵי אָבְנִים" (שְׁמוֹנֵי־עָר, יז, ט) שֶׁלְקַח דָּוִד בַּעַת שֶׁלַחַם עִם גִּלְיָת שֶׁכָּפַר בְּרַצוֹן וְהִתְצַב אַרְבָּעִים יוֹם לְבִטְלָם מִקְרִיאַת שְׁמַע, כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַשִׁי שָׁם (בְּפִסְוִק טו), וְדוֹד הַכְּנִיעוּ עַל־יְדֵי 'חֲמִשָּׁה חֲלָקֵי אָבְנִים', שֶׁהֵם בְּחִינַת חֲמֵשׁ תְּבוֹת שֶׁל שְׁמַע וְכוּ' כַּנִּל. וְכוּלְלָם בְּאֶחָד, שֶׁהַעֲקָר הוּא קוֹצָא דְאוֹת ד' שֶׁהוּא י', כִּי חֲמֵשׁ פְּעָמִים י' הוּא חֲמִשִּׁים, שֶׁהוּא תְּכִלִּית הַרְצוֹן הַעֲלִיּוֹן, וּמִשָּׁם עָקַר הַמְשַׁכַּת הַרְצוֹן לְבְּחִינַת אַרְבָּעִים וְחֲשֵׁעַה שְׁעָרִים שֶׁהֵם עֲשָׂרִים וְחֲמֵשׁ אֲתוֹן שֶׁל שְׁמַע, לְהַמְתִּיק עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע בְּתֵי דֵינִים, עַל־יְדֵי 'בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד' וְכוּ' כַּנִּל. כִּי אָבְנִים בְּחִינַת רַצוֹן, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בַּהַתְּוֹרָה הַנִּל (סִימָן ד, תַּנְיָנָא), בְּחִינַת (מְשִׁלִּי יא, א): "אָבִן שֶׁלְמָה רַצוֹנוֹ" וְכוּ', עֵין שָׁם.

הרצון העליון הוא בחינת שער החמשים

זוהו בחינת תְּרומָה שֶׁהוּא אֶחָד מִחֲמִשִּׁים, כִּי תְּרומָה בְּחִינַת צְדָקָה, שְׁעַל־יְדֵי־זוֹ עָקַר הַמְשַׁכַּת הַרְצוֹן וְכוּ', בְּחִינַת פְּדִיּוֹן הַעֲלִיּוֹן הַנִּל. וְעַל־כֵּן הַתְּרומָה שִׁכָּה לְכַהֲנִים דִּיקָא, כִּי עָקַר הַתַּקּוּן לְזִכּוֹת לְבְּחִינַת כְּתוּב, בְּחִינַת (יִשְׁעִיָּה א, ו): "וְאַתֶּם כֹּהֲנֵי ה' תִּקְרְאוּ" וְכוּ'

שיהיה תמיד כל השקונו וכספיו ורצונו חזק רק להפליית האמת הנצחי

שער התקון לזכות לבחינת כונו

לקוטי הלכות ברפת השרר הלכה ה ארנה תיים קבה

מעולם. וצריך כל אחד לשום לב לזה, ולהודות לשמו יחברך בכל לב על זה בכל יום ויום, ולומר: 'ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית' בלב שלם בכל יום וכו', וכמבאר לעיל מזה. ועקר התחדשות בכל יום יום הוא רק בשביל להמשיך ולהאיר מקדשותו העליונה עלינו מחדש, לעורר אותנו להתחדש בכל יום ויום ברצונות חדשים וחדקים וכו' להשם יתברך.

ולבו ודעתו לרצון הזה, שיהיה תמיד כל תשוקתו וכסופיו ורצונו חזק רק להתקלית האמתי הנצחי, ולהוסיף בכל יום יום מחדש להתחזק בהרצון דקדושה בכל פעם ובכל יום יותר ויותר, ואף אם עובר עליו מה שעובר, אף-על-פי-כן אל ירפה את הרצון בשום אופן בעולם ונכמבאר מזה לעיל ובמקום אחר (בהלכות ערב הלכה ג). והעקר שצריך להאמין, שבכל יום ויום נעשים חדשות לגמרי, על-כן צריכין להמתין ולהמתין עד יגיע יום ישועתו, כי השם יתברך מצמיח ישועות בכל יום, כמו שאומרים בברפת קריאת-שמע בכל יום: 'עושה חדשות וכו' מצמיח ישועות וכו', רק אף-על-פי-כן צריכין להמתין הרבה עד תצמח ותתגלה ישועתו בשלמות.

משך יום
דושי, קדושה,
דושה,
רצונות
קדושים
חדשים

ויציל בן השמא שטבל והתחיל להטהר - אינו ראוי לאכל בתרומה עד שיעריב שמשו ויבוא היום שלאחריו, כי כפי טמאתו, אף-על-פי שהתחיל להטהר וטבל במקוה, אף-על-פי-כן אינו יוצא מידי טמאתו בשלמות, עד שמתין על התחלת היום שלאחריו, שיהיה נמשך יום חדש, קדושה חדשה, רצונות קדושים חדשים, ואז דיקא יטהר לאכל מן הקדשים.

ובכ זה רמזה לנו התורה הקדושה בדיני טהרת השמאים, שרב טהרתן תלוי בימים ובזמן כפי ערך טמאתן, כגון השמאים ביותר כמו טמא מת וזב ומצורע צריכין להמתין שבועה ימים וכו', ובעל קרי וכיוצא - צריכין להמתין יום אחד עד שיעריב שמשו ויתחיל יום שלאחריו, וכל זה הוא בחינה הנ"ל, שבכל יום ויום נעשים חדשות לגמרי, ועל-כן זה שנטמא ורוצה להטהר - צריך טבילה במקוה, כדי להמשיך עליו קדושה וטהרה ממקוה העליונה, שהוא המקוה של שבועות, שהוא המקוה של שער החמשים, כמו שכתוב בכונות האר"ל (פרי-עין חיים שער השבועות פרק א) ומבאר בהתורה 'ביום הבפורים - הסתרה' (סימן נו), עין שם. כי משם נמשך הטהרה לכל הטובלים במקוה להטהר משמאתן. ואחר שהתחילו להטהר על-ידי המקוה הקדושה - עדין לא נגמר טהרתן בשלמות, וצריכין להמתין עד שיעריב שמשו של זה היום ויתחיל יום שלאחריו, כמו שכתוב (תקרא כב, ז): 'ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים', להורות, שהמשכת הטהרה והקדושה תלויה בימים, שכל מה שאב ונתחדש יום אחר - נחוסף ונתחדש קדושה יתרה מלמעלה, כי רק בשביל זה השם יתברך מקים עולמו מששת ימי בראשית עד היום, ובכל צת הוא בורא יום וליילה וכו', כי כל יום ויום של כל ימי עולם הוא בריאה חדשה ממש, כי יום הזה עדין לא היה

שטרר
להתחדש
בכל יום
ברצונות
חדשים
וחדקים
להשם
יתברך

להתחזק בכל
אלי הנמים
שאינו זוכה
עדין לשלמות
טהרתו

וזה סוד הספירה שצריכין ישראל לספר שבוע שבתות כמו ספירת ימי הנדה להטהר משמאתן, כמבאר בזהר הקדוש (אמור נד): 'ובכתבי האר"י ז"ל (פרי-עין חיים חגי-הפעות פרק א), כי אי אפשר להטהר בשלמות עד שינוכו לקבלת התורה, כי אם על-ידי שממתינים וסופרים שבוע שבתות. והעקר להתחזק בכל אלו הימים שאינו זוכה עדין לשלמות טהרתו שהוא בחינת קבלת התורה, להתחזק בהם בכל יום ויום ברצונות חדקים חדשים וכו', ויהיה חזק בזה מאד מאד בכל מה שיעברו עליו, עד יזכה ליום ישועתו שהוא בחינת טהרתו לגמרי שיוכל לאכל מן הקדשים, והבן היטב.

בכל יום ויום
צריכין
להמשיך על
עצמו אמונת
הרצון מחדש

ויציל בן תלו חכמינו ז"ל זמן קריאת-שמע משעה שהפנהים שנטמאו ראשין לאכל תרומה אחר הערב שמשו, שמרמו על כל זה שבכל יום ויום צריכין להמשיך על עצמו אמונת הרצון מחדש לגמרי, כי בכל יום ויום נעשין חדשות לגמרי, ובזה תלוי כל טהרתו וקדושתו כנ"ל, שכל זה הוא בחינת קריאת שמע, בחינת (תבירי ג, ז): 'אשר אנכי מצוה היום' - 'בכל יום יקוי בעיניך כחדשים, וכו'.

לקוטי הלכות ברפת השרה הלכה ה ארצה חיים

מבַּיָּנִים דַּעַת לְנִבּוֹן נִקְלָה, שְׁזָה הַפְּסוּק (ויקרא כב, ט): "וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהַר וְאַחַר יֵאָכֵל מִן הַקֶּדָּשִׁים", מְרַמֵּז עַל בֵּיאת שְׁמֵשׁ בְּיוֹמוֹ הָאֶחָדוֹן בַּעַת פְּטִירְתּוֹ (עַן זֶהר מְצוּרֵעַ נג), שֶׁהוּא בְּחִינַת בֵּיאת הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁל כָּל יְמֵי חַיָּיו, שֶׁיֵּשׁ שְׁעָרָה גְּמַר טְהָרְתוֹ יְזַכֶּה רַק אַחַר בֵּיאת שְׁמֵשׁ לְגַמְרֵי, וְכַעֲשֵׂן שְׂאֲמָרוֹ רְבוּתֵינוּ וְ"ל (ויקרא פו) שֶׁיֵּשׁ כְּמָה וְכְמָה שְׂאֲף־עַל־פִּי שְׁעֵשׂוֹ תְּשׁוּבָה וְהָיָה לָהֶם יְסוּרִים - עֲדִין תְּשׁוּבָה וְיוֹם כְּפוּר וְיוֹסְרוּן תּוֹלִין, עַד יוֹם הַמֵּיתָה שְׁמִכְפָּר. וְעַל־כֵּן כָּל מִי שֶׁהוּא בִּבְחִינָה זֹאת, אִם יִפֹּל, חַס וְשְׁלוֹם, בְּדַעַתּוֹ מַחְמַת זֶה שְׁעוֹכֵר עָלָיו - לֹא יְזַכֶּה גַם אַחַר יוֹם הַמֵּיתָה, שֶׁהוּא אַחַר בֵּיאת שְׁמֵשׁ, לְאָכֵל מִן הַקֶּדָּשִׁים. כִּי בּוֹדְאֵי הַשָּׂמַיִם לְגַמְרֵי וְלֹא טָבֵל עֲדִין - אֵין מוֹעִיל לוֹ הַעֲרֵב שְׁמֵשׁ, רַק זֶה שֶׁהִתְיַצֵּעַ כָּל יְמָיו בְּכָל מַה שְׁעוֹכֵר עָלָיו וְהִתְחַזַּק בְּרִצּוֹן הַנֶּ"ל וְטָבֵל בְּמַקְוֶה וְהִתְחַיֵּל בְּכָל יוֹם לְהַשְׁרֵעַ עֲצָמוֹ וְכוּ', אֶף־עַל־פִּי שֶׁלֹּא עֲלֵתָה בְּיָדוֹ לְהַשְׁרֵעַ בְּשִׁלְמוֹת, אֶף־עַל־פִּי־כֵן 'לֵית רְעוּתָא טָבָא דְאַתְאַבִּיד' (וְזֶה תְּרוּמָה קג), מִכָּל שָׁפָן דְּבַבּוּר טוֹב וּמַעֲשֵׂה טוֹב, עַד שִׁזְכֶּה שֶׁיִּשְׁלַם טְהָרְתוֹ אַחַר בֵּיאת שְׁמֵשׁ בְּיוֹמוֹ הָאֶחָדוֹן, בְּבְחִינַת (ויקרא כב, ט): "וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהַר וְאַחַר יֵאָכֵל מִן הַקֶּדָּשִׁים", שֶׁהוּא חֵלְקוֹ הַטּוֹב לְעוֹלָם הַבָּא, שִׁזְכֶּה אֵלָיו תְּכַרְךְ אַחַר בֵּיאת שְׁמֵשׁ, וְלֹא יִצְטָרֵךְ לְהִתְגַּלְגַּל וְלִסְבֹּל מַה שְׂצָרִיךְ לְסַבֵּל מִי שֶׁלֹּא הִכִּין אֶת עֲצָמוֹ כָּלֵל בְּיַמֵּי חַיָּיו. כִּי אֲזַי בְּיוֹם הָאֶחָדוֹן מִתְקַבְּצִים כָּל מַה שְׁחָטַף טוֹב בְּזֶה הָעוֹלָם בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וְכָל רִצּוֹן וְרִצּוֹן טוֹב שֶׁהָיָה לוֹ בְּכָל יוֹם וְיוֹם כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְרַק זֶה הוּא תְּקוּתוֹ וְהַשְׁאֲרְתוֹ לְנִצְחָה, וְאֲזַי יִדַּע וְיִזְכִּין כָּל אֶחָד וְאֶחָד הַחֲלוּקִים שְׁבִין מִי שֶׁהִשְׁתַּדֵּל וְרָדַף אַחַר הַתְּכַלִּית בְּרִצּוֹנוֹת חֲזָקִים בְּכָל יוֹם, אֶף־עַל־פִּי שֶׁלֹּא זָכָה אֵלָיו בְּשִׁלְמוֹת, וְכִין מִי שֶׁלֹּא הִשְׁתַּדֵּל כָּלֵל. וְכִמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְלָאכִי ג, יח): "וְשִׁבְתֶּם וְרֵאִיתֶם בֵּין צַדִּיק לְרָשָׁע" וְכוּ' - שִׁיְהִיָּה חֲלוּקִים אֶפְלוֹ בֵּין מִי שֶׁשָּׁנָה פָּרְקוֹ מֵאֶה פְּעֻמִּים לְמִי שֶׁשָּׁנָה פָּרְקוֹ מֵאֶה פְּעֻמִּים וְאֶחָד (חֲגִיגָה ט), מִכָּל שָׁפָן וְכָל שָׁפָן בֵּין הַמְּשִׁתַּדֵּל לְאֵינוֹ מְשִׁתַּדֵּל. וְהַעֲקָר כְּפִי הַתְּקַרְבוֹתוֹ לְצַדִּיקֵי אֲמַת הַנִּבְכָּלִים בְּזַקְנִים וְקִדְשָׁה, הַעוֹסְקִים לְהַעֲלוֹת כָּל הַנוֹפְלִים וְהַרְחוּקִים

מִרְפוּ עַל בֵּיאת שְׁמֵשׁ בְּיוֹמוֹ הָאֶחָדוֹן בַּעַת פְּטִירְתּוֹ

מֵאֵד מֵאֵד מִמְּקוֹמָם שֶׁהֵם לְרִצּוֹן עָלָיו וְכַנ"ל, אֲשֶׁרֵי שִׂיאֲחֻז בְּהֶם.

מג. וְזֶה בְּחִינַת שֶׁלֹּשׁ פְּרָשִׁיּוֹת שֶׁבְּקִרְיַאת שְׁמַע, שֶׁהֵם: 'שְׁמַע', 'וְהָיָה אִם שְׁמַע', וְיֵאֵמַר, שֶׁהוּא פְּרָשֶׁת צִיצִית שֶׁקָּבְעוּ בְּקִרְיַאת שְׁמַע, כִּי שֶׁלֹּשׁ פְּרָשִׁיּוֹת אֵלוֹ הֵם כְּנֶגֶד שֶׁלֹּשׁ רְגָלִים מְקֻרְאֵי קֹדֶשׁ שֶׁבָּהֶם מִתְגַּלֶּה הַרְצוֹן, כְּמִבְּאֵר שֶׁם בְּהַתּוֹרָה יֵאָת הַעֲרָבִים הַנֶּ"ל.

וְיֵשׁ לְבֹאֵר בְּפִרְשֵׁי, כִּי פְּרָשֶׁת 'שְׁמַע' הוּא כְּנֶגֶד בְּחִינַת פֶּסַח, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן בְּכָלֵל, כִּי בְּפֶסַח הָיָה עֲקָר יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּאוֹתוֹת נוֹרְאוֹת מֵאֵד, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלֶּה לְעִין כָּל שֶׁהִכֵּל מִתְּנַהֵג בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ לְבַד, וְזֶהוּ בְּחִינַת פְּרָשֶׁת 'שְׁמַע' שֶׁהוּא בְּחִינַת קְבָלַת עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּכָלֵל, הֵינוּ שֶׁבְּפִרְשֶׁת 'שְׁמַע' אֵינוֹ מְגַלֵּין שֶׁה' אֶחָד וְהִכֵּל בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ לְבַד, וְרֵאִיו לָנוּ לְקַבֵּל עָלֵינוּ עַל מַלְכוּתוֹ, כִּי הוּא לְבַדוֹ מְלִךְ יַחִיד וְאֵין זוּלָתוֹ, שְׁזָהוּ בְּחִינַת פֶּסַח, שֶׁנִּתְגַּלֶּה שֶׁהִכֵּל בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ וְהוּא לְבַדוֹ מוֹלֵךְ בְּעוֹלָם.

אֲבָל עֲדִין לֹא נִתְגַּלֶּה בְּפִרְשֵׁי רִצּוֹנוֹת שֶׁל הַשֶּׁם־יְבָרַךְ, כְּמָה נִזְכָּה לְעַבֵּד אוֹתוֹ וְלַעֲשׂוֹת רִצּוֹנוֹ? עַד חַג הַשְּׁבוּעוֹת הַקְּדוֹשׁ, שְׂאֲזַי קָבְלָנוּ תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה כָּל הַעֲשֵׂרֶת הַדְּבָרוֹת שֶׁכְּלוּל בָּהֶם כָּל הַתְּרִי"ג מִצְוֹת, שֶׁבָּהֶם גָּלָה לָנוּ רִצּוֹנוֹ בְּפִרְשֵׁי, שֶׁרִצּוֹנוֹ לְעַבֵּד אוֹתוֹ בְּאֵלוֹ הַמִּצְוֹת - לְשִׁמּוֹר אֶת הַשְּׁבֵת וְשְׂאֲרֵי הַמִּצְוֹת, שֶׁכָּלֵם הֵם רִצּוֹנוֹת שְׁלוֹ. וְזֶהוּ בְּחִינַת 'וְהָיָה אִם שְׁמַע' שֶׁהוּא בְּחִינַת קְבָלַת עַל מִצְוֹת. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁכָּתוּב שֶׁם (סִימָן ד' תַּנְיָנָא), שְׂצָרִיכִין לְקַשֵּׁר כָּל הַרִצּוֹנוֹת לְרִצּוֹן הַשֶּׁם־יְבָרַךְ, שֶׁהוּא בְּחִינַת רִצּוֹן שֶׁבְּרִצּוֹנוֹת וְכוּ', כִּי כָּל זֶה נַעֲשֵׂה עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁקָּבְלָנוּ בְּשְׁבוּעוֹת עַל־יְדֵי מִשֶּׁה רַבְּנוּ, עָלְיוֹ־הַשְּׁלוֹם, כִּי עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת מְקַשְּׂרִים כָּל הַרִצּוֹנוֹת לְרִצּוֹן הַשֶּׁם־יְבָרַךְ וְנִכְמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר לְעִיל (בְּאוֹת כח) עַל עֲזֵין בְּרַפְתִּי אֶהְבֵּת עוֹלָם, עֵין שָׁם].

וְכַל זֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי צְדָקָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, וְעַל־כֵּן בְּכָל הַרְגָלִים חֲסִידִים בִּיּוֹתֵר לְתַן צְדָקָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים טו, יא): "וְשִׁמְחַתְּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ וְכוּ' אִתָּה וּבְיַד וְכוּ' וְהָגַר וְהִתְאוּם" וְכוּ', אִם אִתָּה מְשַׁמַּח

שֶׁלֹּשׁ פְּרָשִׁיּוֹת אֵלוֹ הֵם כְּנֶגֶד שֶׁלֹּשׁ רְגָלִים פְּרָשֶׁת שְׁמַע הוּא כְּנֶגֶד קְבָלַת עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם שֶׁל פֶּסַח

פְּרָשֶׁת וְהָיָה אִם שְׁמַע כְּנֶגֶד קְבָלַת עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם שֶׁבְּשְׁבוּעוֹת

בְּרִצּוֹנִים וְרִצּוֹנֵינוּ לְהַרְבוֹת בְּצַדִּיקָה

לקוטי הלכות | הלכות ברפת השחר הלכה ה | ארץ חיים | קבט

שלי אני משמח את שלך" וכו'. וכן מחיבים להרבות בקרבנות, כמו שכתוב שם (פסוק טו): "ולא יראה את פני ה' ריקם, איש כמתנת ידו" וכו', כי קרבנות הם בחינת נדבת לב, בחינת צדקה, כמו שנכללו בפסוק אהר, כמו שכתוב (דברים כג, כד): "מוצא שפתיך תשמר" שאמר על הקרבנות, עד: "בפיך" - יזו צדקה, כמו שאמר רבותינו ז"ל (ראש השנה ו, א). כי ברגלים שאנו צריכין ביותר לקרא את הרצון ולגלותו, על-כן צריכין אף להרבות בצדקה ביותר כנ"ל.

וכן הרבה. וזה בחינת (תהלים קב, א): "תפלה לעני כי יעטף" וכו', שמכנה דחקות העניות בשם עטיפה, הינו שאין לו במה להעטיף, רק הוא מתעטף בצרותו בדחקו ועניו, כמו שפרש אדמו"ר ז"ל (סימן קסג) על פסוק (תהלים קו, ה): "נפשם בהם תתעטף" - "שמתעטף מיניה וביה", וגם דחקות העני במזונות מכנה בשם עטיפה, כמו שכתוב (איכה ב, ט): "העטופים ברעב" וכו'.

בי צדקה מעלה ויתמקן פגם נפילת הדעת של הימים שנפלו על-ידי הזקנים שאין להם שלמות וכו', כמו שכתוב שם, שמשם היה יונק מצח הנחש חכמת הטבע וכו', עין שם, כי עקר פגם כל החכמות הרעות של חכמי הטבע נמשך מפגם הלבוישין - על-ידי שפגמו במצוות התורה, שכלם הם בחינת לבושים וצמצומים וכלים לקבל על-ידם השגת רצונו יתברך (סימן לב), כי באמת רצונו יתברך לבד מושל בעולם, אף בשביל הבחירה ובשביל קיום העולם - העלים והסתיר והלביש רצונו בכמה וכמה הסתרות, וצריכין לעשות כמה וכמה לבושים קדושים על-ידי מצוות התורה כדי להשיג על-ידם הארת הרצון העליון. כי בחינת הרצון בעצמו אי אפשר לקבל, מרובי אור שגורם שבירת כלים, כי רבוי השמן גורם כבוי הנר (סימן טו), ומשם כל הטעות והכפירות של חכמי הטבע שבאים מזהמת הנחש הקדמוני, ממצח הנחש שרוצים להשיג מיד אלקותו יתברך בלי כלים ולבושים דקנשה.

אבל אף-על-פי שקבלו התורה בשבועות - חרור וקלקלו על-ידי הערב רב בחטא העגל, שהוא עבודה-זרה, כפירות, שנמשך ממצח הנחש, והעקר על-ידי הספקות הנ"ל שחררו והתגברו להטיל ספק ברצון, בבחינת (שמות לב, א): "כי זה מלשה האיש לא ידענו מה היה לו" וכן"ל (באות ל). ועקר התקון היה באלול ותשרי, בארבעים ימים האחרונים מאלול עד יום כפור שהם ימי רצון (פרקי דרבי אליעזר מו), עד שבסכות והושענא רבא ישמיני עצרת נגמר התקון בכל שנה, כידוע (זהר פנחס יד, א). וסכות הוא רגל השלישי, גמר השלש רגלים (ראש השנה ד, ד), והוא בבחינת פרשת 'ויאמר' שבקריאת-שמע שהוא פרשת ציצית, שהם תקון הלבוישין (תקוני זהר תקון סט, י), שהוא בחינת סכות, ענני כבוד, בחינת (איוב לח, ט): "בשומי ענן לבשו", והוא בחינת גמר התקון הנעשה על-ידי רבוי הצדקה. ועל-כן בסכות מחיבים להרבות בקרבנות, שהם בחינת צדקה ביותר, כי אז עובדים ב'בל תאחר', כמו שאמר רבותינו ז"ל (ראש השנה ד, ד), כי סכות בחינת רבוי הצדקה, בחינת קרבנות, כי צריכין להרבות בצדקה מאד לעניים הגונים, כדי לחזק הרצון בכל פעם שלא ישילו עוד ספק וכן"ל.

פרשת ציצית היא פניו חן הסכות

צריכין לעשות לבושים קדושים על ידי מצוות התורה קדושים על דם תורת טריטור העליון

תחילת התקון של יציאת מצרים סוב ורע היה על ידי לבושים

ויעל-בן תחלת התקון של 'עין הדעת טוב ורע' היה על-ידי לבושים, כמו שכתוב (בראשית ג, כא): "ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם", כי בתחלה היו שניהם ערומים ולא יתבששו (שם ב, כה), כי לא היו צריכין לבושים גשמיים, רק דקים ורוחניים מאד, בחינת: כתנות 'אור' (זהר בראשית לו, א). ועל-כן באמת נצטוו (בראשית ב, ט): "וימעיץ הדעת טוב ורע לא תאכלו ממנו", שמשם כל החקירות הרעות של חכמי הטבע, כמובא בספרים קדושים (עבודת-הקדש ג, ט).

וכף זה הוא בחינת ציצית שהם תקון הלבושים, בחינת צדקה, בחינת (איוב כט, יד): "צדק לבשתי ויילבשני", ועל-כן על פי רב קשמזחיר הפסוק על צדקה - מזכיר דחקות העני בלבושו וכסותו, כמו שכתוב (שמות כב, כז): "כי הוא כסותה לבדה הוא שמלתו לערו" וכו'; "ושכב בשלמתו וברכך" וכו' (דברים כד, יג), וכן (שעני' נח, ז): "כי תראה ערם וכסיתו" וכו', וכן (איוב לב, ט): "אם אראה אובד מבלי לבוש",

צדקה כסות כל פגם בשם עטיפה ולבוש - בחינת ציצית

עשה עקר הוא תקון הלבושים שהם בחינת ציצית ותפילין

אבל אחר שהנחש התגרה בהם והסיתם לאכל משם עד שבאו לכפירות, כמו שאמר רבותינו ז"ל (פנהדרן לח, א), על-ידי שנכנסו בחקירות של 'עין הדעת טוב ורע' בלי לבושים, על-כן אחר-כך קשעס

לקוטי הלכות הלכות ברפת השרה הלכה ה ארנה תיים

השם יתברך בתקונים עשה להם לבושים, בחינת "פתגות עור", כי עתה עקר התקון על-ידי תקון הלבושים שהם בחינת ציצית ותפלין, שהם לבושים דשכינתא דהיא עניא בגלותא, בבחינת (שמות כב, כו): "כי הוא כסותה לכה" וכו' - דא ציצית וכו' (והר בראשית כג). ועל-כן ציצית הוא בבחינת צדקה, בחינת תקון הלבושים, שעל-ידי-זה הכניעת מצח הנחש ומתגבר התגלות הרצון, וכנ"ל.

בחינת סכות שהוא גמר תקון הרגלים

וזה בחינת סכות שהוא גמר תקון הרגלים, בחינת (איוב לח, ט): "בשמונו ענו לבשו" כנ"ל. וזה בחינת פרשה שלישית של קריאת שמע, שהוא פרשת ציצית שקבעו בקריאת שמע, שבו נזכר יציאת מצרים שאז היה עקר התגלות הרצון, וכל השלש רגלים הם זכר ליציאת מצרים, וכל זה הוא בחינת סכות שהוא גמר תקון של כל השלש רגלים וכנ"ל, ועל-כן נזכר שלש פעמים ציצית בפרשת ציצית, כנגד שלש רגלים, וכנ"ל.

מד. וזה בחינת (במדבר ח, כ): "בהעלתך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות", כי הנשמה קרויה נר, כמו שכתוב (משלי כ, כו): "נר ה' נשמת אדם חפש כל חדרי בטן", ועקר שרש הנשמה הוא בחינת רצון [כמובא בהלכות ערב (הלכה ג)], ועל-כן נקראת 'נפש', לשון 'רצון'. ועל-כן נקראת 'נר', כי תקף הרצון הוא כמו נר דולק, בבחינת (שיר השירים ח, ו): "כי עזה כמות אהבה" וכו', שהוא תקף הרצון והאהבה וההשתוקקות להשם יתברך, ומבאר שם: "רשפיה רשפי אש שלהבתיה, מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה" וכו', כי תקף האהבה והרצון להשם יתברך בוער כמו רשפי אש שלהבת זה, שממנו נדלקין כל הנרות הקדושים, בבחינת: 'לאנהרא בוצינין לאדלקא שרגין' (והר בראשית מה.), שזהו בחינת אור הנשמה שקרויה 'נר ה' - שנדלקת ומאירה על-ידי תקף הרצון דקדשה הבווער להשם יתברך ברשפי אש שלהבת זה.

אור נר הנשמה הוא - שריכין לתאור בכל מיני תקופת חושך וצלמות

ועקר אור נר הנשמה הוא - שריכין להאיר בכל מיני תקופת החושך וצלמות, כי רק בשביל זה ירדה הנשמה לזה העולם להתלבש בגוף גשמי ועבור כזה, כי גשמיות הגוף והעולם הזה נקרא חשך, ומעצם החשך לא היה אפשר להתקדם, ועל-כן הלאהקים כשרידו לזה העולם נכשלו מאד מאד, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (והר בראשית לו), רק הנשמה נמשכת ממקום גבה מאד, מרצון העליון, על-כן יש לה כח, אם תרצה - לעמד במלחמה זאת, כי אם התגבר לאחז בשרשה שהוא בחינת רצון, דהינו שלעולם לא תניח את הרצון הטוב בכל מה שיעבר עליו, על-ידי-זה תוכל להתגבר לעולם נגד חשכת הגוף והעולם הזה, כי תקף הרצון הוא בחינת אור ונר שמאיר להאדם בכל מיני חשך וצלמות, בבחינת (תהלים יח, כט): "כי אתה תאיר נרי, ה' אלהי יגיה חשפי", ועל-ידי-זה (שם פסוק ל): "כי כך ארץ גדות, ובאלקי אדלג שור" - שאוכל להתגבר נגד כל הגדודים והתחילות וחומות בנזל הרוצים להפסיק, חס ושלום, ביני וביני אבי שבשמים, כי איף שהוא, לבי בוער עדן ברשפי אש שלהבת זה להשם יתברך אשר מים רבים לא יוכלו לכבותה וכו'. וזה (שם קלט, יב): "גם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר" וכו',

וענין בהלכות ערב הלכה ג' הנ"ל, שם מבאר גם כן ענין השלש רגלים וראשי-השנה ויום-הכפורים על-פי התורה הנ"ל, שכלם הם בחינת תקונים הנ"ל - לגלות הארת הרצון בעולם וכו', אף שם הוא בסגנון אחר קצת, כי שבעין אנפין לאוריתא, והכל עולה אל מקום אחד.

לגלות הארת הרצון בעולם

ועל-כן קיום כל התורה הוא על-ידי ציצית, כמו שכתוב (במדבר טו, ט): "ולא תתורו אחרי לבבכם" - זו מינות וכו' (ברכות יב, ב), "למען תזכרו ועשייתם את כל מצותי והייתם קדשים לאלהיכם" וכו' (במדבר טו), כי עקר קיום התורה הוא על-ידי ציצית שהוא בחינת תקון הלבושים, בחינת צדקה, שמכניע מצח הנחש שרצה לבטל את כל התורה, חס ושלום, על-ידי דעותיהם הרעות של חכמי השבע שיוקדים משם. וכן מבאר בהתורה 'משפטים' בסימן ד', שציצית בחינת אמונה וכו', ומבטל סברות ועצות הנחש וכו', כמו שכתוב שם על מאמר רבה בר בר חנה (בבא בתרא עג). 'תא ואחוי לך טורא דסיני דהדרא ליה עקרבא' - שהם עצת הנחש וכו', וקנימו כי חמרי חורבא - שהם בחינת ציצית שמכניעים אותם וכו' ומקמיין את התורה, עין שם.

קיום כל התורה הוא על-ידי ציצית

לקוטי הלכות ברכות השרה הלכה ה ארנה תיים קל

וּכְתִיב (מִיָּדָה ז, ח): "אֵל תִּשְׁמָחִי אִיכְתִּי לִי, כִּי נִפְלְתִי קִמְתִּי, כִּי אָשֵׁב בַּחֲשָׁף ה' אֹר לִי". וְהַכֵּל עַל-יְדֵי תַקְּףָה הַרְצוֹן, שֶׁהוּא עֶקֶר קִדְשָׁה הַנְּשָׁמָה בַּשְּׂרָשָׁה שֶׁנִּקְרְאָתָה בַּשְּׂבִיל זֶה 'נֵר', כִּי הִיא מְאִירָה כְּמוֹ נֵר מִמֶּשׁ שֶׁמְאִיר בְּכָל מִינֵי חֲשָׁף.

כַּעֲדָם מִתְחַזֵּק נִשְׁמָחוּ מְאִירָה לוֹ כְּמוֹ נֵר בַּחֲשָׁף

וְזֶה בְּחִינַת 'שִׁבְעַת הַנְּרוֹת', כִּי הַנְּשָׁמָה כְּלוּלָה מִכָּל הַשִּׁבְעַת מִדּוֹת, כִּידְעוּ. וְיֵשׁ שִׁבְעָה מִדּוֹת בְּקִדְשָׁה שֶׁהֵם כָּלֵל הַכֵּל, וְאֵת זֶה לְעִמַּת זֶה יֵשׁ שִׁבְעַת מִדּוֹת רְעוּת, שֶׁזֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית מֵא, כו-כז): "שִׁבְעַת פְּרוֹת הַטּוֹבוֹת וְשִׁבְעַת פְּרוֹת הָרְעוּת" וְכוּ', בְּחִינַת שִׁבְעָה יְמֵי טוֹב וְשִׁבְעָה יְמֵי רַע, וְהָאֵדָם בָּא לְזַהֵר הָעוֹלָם בַּשְּׂבִיל לְהַתְּנַסּוֹת בְּזֶה - שִׁיעָבֵר עָלָיו כְּמָה מִינֵי חֲשָׁף הַכְּלוּלִים בַּשִּׁבְעָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת שִׁבְעַת מְדוּרֵי גִיהֵנִם שֶׁהָאֵדָם נִעְנָשׁ בָּהֶם, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּשֵׁלָא עֲמַד בְּנִסְיוֹן וְנִכְשֵׁל בָּהֶם, שֶׁזֶה בְּחִינַת (וַיִּנְאֵל ד, יא): "וְשִׁבְעָה עֲדָנִין יִחְלַפּוּן עֲלוּהֵי", וּבִפְטוּר מִי שְׂרוּצָה לְהַתְּחַיֵּל לִכְנֵס בַּעֲבוּרַת ה' וְלִהְתַּקְרָב בְּאִיזָה הַתְּקַרְבוּת לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, שֶׁכָּל מִי שְׂחוֹתֵר וְעוֹסֵק לְנַתֵּק עֲצָמוֹ מִהֲרַע וְלִהְתַּקְרָב אֶל הַטּוֹב, כְּמוֹ כֵּן מִתְגַּבְּרִים וּמִתְגַּבְּרִים בּוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְכִּמּוֹ שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (סֵפֶה נב): "כֹּל הַגְּדוֹל מִתְּכַבְּרוֹ - יִצְרוּ גְדוֹל מִמֶּנּוּ", וְכִּמּוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קכב, ז): "בְּאַרְחַר זוֹ אֲהַלֵּךְ טְמֵנוּ פַח לִי". וְעַל זֶה צִעַק דָּוִד (שִׁם טו, א): "טְבַעְתִּי בֵּינוֹן מְצוּלָה וְאִין מַעְמֵד" וְכוּ', וְכִתִּיב (שִׁם פה, ז): "שִׁתְּנִי כְבוֹד תַּחֲתִיּוֹת בְּמַחֲשָׁכִים בְּמִצְלוֹת" וְכוּ', וְכֵן הִרְבֵּה. וְעַל כֵּל זֶה עֶקֶר הָעֲצָה וְהַתְּחַבּוּלָה הוּא הַתְּגַבְּרוּת הַרְצוֹן דְּקִדְשָׁה, שֶׁכְּשֶׁהָאֵדָם מִתְחַזֵּק, אִיךְ שֶׁהוּא, אִיךְ שֶׁהוּא, בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו - לְבָלִי לְהַנִּיחַ אֵת הַרְצוֹן דְּקִדְשָׁה, וְלִהְתַּחֲחִיל בְּכָל יוֹם מִתְּדַשׁ בְּרַצוֹנוֹת חֻזְקִים חֲדָשִׁים לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ וְכוּ', אִזֵּי הַרְצוֹן דְּקִדְשָׁה שֶׁהוּא עֶקֶר קִדְשָׁה הַנְּשָׁמָה כְּנֹל מְאִיר לוֹ כְּמוֹ נֵר מִמֶּשׁ, שֶׁמְאִיר בְּכָל מִינֵי חֲשָׁף שֶׁבְּעוֹלָם.

יִתְבָּרַךְ, וּבִהְכָרַח שִׁיעָבֵר עָלָיו כְּמָה וְכְמָה מִינֵי חֲשָׁף כְּמַעַט בְּלִי שְׁעוֹר, וְכָל קִיּוּמוֹ בְּכָל מִינֵי נְפִילוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, הוּא עַל-יְדֵי הַרְצוֹן שֶׁנִּקְרָא 'נֵר ה'' שֶׁכְּלוּל מִבְּחִינַת שִׁבְעַת הַנְּרוֹת, שֶׁמְאִיר בְּכָל הַמִּדּוֹת הַכְּלוּלִים בַּשִּׁבְעָה, לְעֵלוֹת מִכָּל הַנְּפִילוֹת מִחֲשָׁף לְאוֹר גְּדוֹל, בְּבְחִינַת: "כִּי שִׁבְעַת יַפֵּל צַדִּיק וְקָם", שִׁיזְכֶּה לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת (מִשְׁלֵי ט, א): "חֲצִבְכָה עֲמוּדֶיהָ שִׁבְעָה", וּבִתְפִלָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת (תְּהִלִּים קיט, קסד): "שִׁבְעַת בַּיּוֹם הַלֵּלְתִּיךָ".

אֲבָל אִי אִפְשָׁר לִזְכּוֹת לָזֶה כִּי אִם עַל-יְדֵי שִׁמְקוּשִׁים עֲצָמוֹ לְצַדִּיקֵי אֲמַת, שֶׁהֵם כְּלוּלִים בְּבְחִינַת מִשָּׁה שֶׁנִּסְתַּלַּק בְּרַעְיוֹן דְּרַעְיוֹן, בְּרַצוֹן שֶׁבְּרַצוֹנוֹת, שֶׁהוּא עוֹמֵד בֵּין שְׂמֵד לְרַצוֹן וְנוֹשָׂה גְרִים וּבְעֵלֵי תְשׁוּבָה בְּעוֹלָם, כִּי מַעֲלָה אוֹתָם מִשְׂמֵד לְרַצוֹן, כִּי רַק הוּא מְאִיר וּמְכַנֵּס תַּקְּףָה הַרְצוֹן דְּקִדְשָׁה בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד, אִפְלוֹ אִם נָפֵל, חֵס וְשְׁלוֹם, לְמַקּוֹם שֶׁנָּפֵל - הוּא מְכַנֵּס בּוֹ גַם כֵּן שִׁיתְגַּבֵּר בַּתַּקְּףָה הַרְצוֹן הַטּוֹב, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא מַעֲלָהוּ מִשְׂמֵד לְרַצוֹן וְכַנִּל.

וְזֶהוּ (בַּמְדָּרָי ח, א): בְּהַעֲלֵתְךָ אֵת הַנֶּרֶת - כְּשֶׁתִּרְצֶה לְהַדְלִיק וּלְהַעֲלוֹת אֵת הַנְּרוֹת הַקְּדוּשׁוֹת - שֶׁהֵם בְּחִינַת נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, שִׁיבְעִירוּ לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ וְנִגְמַר יִהְיֶה הוֹלֵךְ וּמְאִיר בְּכָל מִינֵי חֲשָׁף כְּנֹל. אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה יֵאִירוּ שִׁבְעַת הַנְּרוֹת - "פְּנֵי הַמְּנוּרָה" זֶה בְּחִינַת הַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת מִשָּׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת "פְּנֵי הַמְּנוּרָה" שֶׁכָּל הַמְּנוּרָה הַשְּׂהוּרָה שֶׁהֵם כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מְאִירִים מִמֶּנּוּ, כִּי הוּא שֶׁרֵשׁ כָּלֵם, וְעַל-פִּי נִקְרָא "פְּנֵי הַמְּנוּרָה", כִּי פְּנִים לְשׁוֹן רַצוֹן, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שֶׁם בְּהַתּוֹרָה וְאֵת הָעֲרֻבִים הַנִּל"ל (בְּאוֹת ח).

וְעַל-כֵּן הִזְהִיר אֵת הַכֹּהֲנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת הַזְּקֵנִים דְּקִדְשָׁה הַעוֹסְקִים לְהַעֲלוֹת נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל לְבְּחִינַת (שִׁשְׁעָה סא, ז): "וְאֵתֶם כֹּהֲנֵי ה' תִּקְרְאוּ" וְכַנִּל - שִׁיכְנוּנוֹ תְּמִיד לְהַעֲלוֹת וּלְקַשֵּׁר אֵת 'שִׁבְעַת הַנְּרוֹת' שֶׁהֵם כָּלֵל הַנְּשָׁמוֹת הַכְּלוּלִים בַּשִּׁבְעַת כַּחוֹת (מְדוּשָׁה שְׁמֹר-טו ב, יא). וְכָל נִשְׁמָה וְנִשְׁמָה כְּלוּלָה מִשִּׁבְעַת מִדּוֹת וְכַנִּל, שִׁיעֲלָה וּיְקַשֵּׁר כָּלֵם אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה - שֶׁהוּא הַצַּדִּיק בְּחִינַת מִשָּׁה - שֶׁמְכַנֵּס תַּקְּףָה הַרְצוֹן דְּקִדְשָׁה בְּלֵב כָּל אֶחָד לְבַל יֵצִיחַ אֵת הַרְצוֹן הַטּוֹב לְעוֹלָם,

וְעַל-כֵּן הֵם בְּחִינַת 'שִׁבְעַת הַנְּרוֹת', כִּי צְרִיכִין לְהֵאִיר בְּכָל מִינֵי חֲשָׁף שֶׁכְּלוּלִים בַּשִּׁבְעָה, שֶׁמִּשְׁמֵם כָּל הַנְּפִילוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּבְחִינַת (מִשְׁלֵי כד, טו): "כִּי שִׁבְעַת יַפֵּל צַדִּיק וְקָם". כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל נִקְרָא צַדִּיק, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שִׁשְׁעָה ס, כא): "וְעֲצַמְךָ [יִשְׂרָאֵל] כָּלֵם צַדִּיקִים", וּבִפְטוּר מִי שְׂרוּצָה לְהַתְּקַרֵּב אֵלָיו

צְרִיכִין לְהֵאִיר בְּכָל מִינֵי חֲשָׁף שֶׁכְּלוּלִים בַּשִּׁבְעָה

הַצַּדִּיק מְקַשֵּׁר אֵת הָאֵדָם לְשִׁיבּוֹת הַרְצוֹן

רַק עַל יְדֵי הַצַּדִּיק שֶׁעֲלִים נֵר יִשְׂרָאֵל

תַּקְּףָה הַרְצוֹן דְּקִדְשָׁה בְּכָל כֵּל אֶחָד לְבַל יֵצִיחַ אֵת הַרְצוֹן הַטּוֹב לְעוֹלָם

לקוטי הלכות הלכות ברפת השרה הלכה ה ארנה תיים

ועל ידי זה יעלו וידליקו ויאירו ושום חשף לא יוכל להחשיף להם, כי גרם לא תכבה, כי מקשרים בהצדיק בחינת משה, שהוא בחינת משיח, שנאמר עליו (ברכות ההפסדה): 'כי בשם קרשף נשבעת לו שלא יכבה גרו לעולם ועד'.

וזו נעשה בכל אדם ובכל זמן בכל דור ודור, שבכל מה שעובר על האדם - עקר תקונו על ידי תקף הרצון פנ"ל, שעל ידי זה מעלים הכל משמד לרצון פנ"ל.

כי עקר בחינת עבודה זרה ושמד היא בחינת תאות קמון וטרדת ומירת הפונסה, מה שהשטן והבעל דבר מפיל את כל אחד בדעתו לטבעיות, ורצה להרחיקו ממנו מה שהשגחה והרצון העליון, ומחמת זה דואג תמיד על קמון ופונסה, מחמת שרואה שעתה נחמעה פונסתו, ויש שישי לו קמון הרבה אבל מתאזה יותר ויותר וכו', וכל זה נמשך מבחינת כפירות ברצון והשגחה, שהם בחינת שמד ועבודה זרה, כי כל העבודות זרות תחובים בקמון, כמו שכתוב בהתורה ציות צדק וכו' (סימן כב).

משה המורה תרמו למאיר את חשד

מה. ועל כן נסמך פרשת הדלקת גרות המנוחה לחנכת המשכן בפרשה זאת, וכן בפרשת תצוה (שמות כו, כ) שנסמכה מיד אחר כל מעשה המשכן וכליו הנאמר בפרשת תרומה, ואמר רב מתחיל תכף במצות הדלקת גרות המנוחה, ואינו מדבר עדין משום קרבנות רק מגרות המנוחה, וכמבאר במדרשים ענין זה לענין גדלת מעשה המנוחה ונרותיה (בפדבר רב טו, א). כי עקר כלל המשכן היה לתקן חטא העגל שהוא עבודה זרה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שמות רבה, ח, ה), וכלל המשכן הוא בחינת צדקה, בחינת (שמות כה, כ): "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי", כי צדקה מתקן פגם הזקנים הפגומים וכו', ומגביר הרצון דקדשה הנמשך על ידי הזקנים שבקדשה פנ"ל בהתורה הנ"ל. כי משה ראה גדל התגרות השטן, ויש לו כח כל-כך להתגרות בהאדם בזה העולם, עד אשר אחר שהוציאם ממצרים באותות נוראות כאלה וקבע להם את הים וכו', ונתן להם את התורה בקולות וברקים וכו', ובהתגלות אלקות נורא ומרעיד פנה וכו' וכו', ואף על פי כן אחר כל אלה הכשילים על ידי הערב רב פגם עבודה זרה של העגל שהוא בחינת שמד, על-כן לשנתרצה להם השם יתברך בארבעים ימי רצון האחרונים מאלול עד יום פפור - צוה להם לעשות משכן, וכלל המשכן הוא בחינת נדבת לב - צדקה, כדי לחזק את הרצון דקדשה. כי בהמשכן ובית המקדש היו כל הקרבנות שבאו לרצון, כמו שכתוב (ויקרא יט, ה): "לרצונכם תזבחהו". ועל-כן מזכיר בתחלה תכף ומיד פרשת המנוחה בפרשת תצוה ובפרשת בהעלותך פנ"ל, כי זה העקר, שצריכין להגביר הרצון בתקף גדול כל-כך, עד שיאיר לעולם ולא יפסק בכל מיני חשך שעוברים על כל אדם פני מה שהוא, שזהו בחינת מעשה המנוחה פנ"ל, בחינת (שמות כו, כ): "להעלות גר תמיד" וכו'.

והתקוין לזה - בחינת מעשה המשכן, בחינת צדקה לעניים הגונים וכשרים באמת, כי ל"ט מלאכות ממשכן גמרינן (שבת מט, א), וכל עסקי המשא ומתן והמלאכות כלולים בל"ט מלאכות, וצריך כל אחד מהרבות בצדקה ולכונן להמשיך על עצמו קדשת המשכן שעשה משה, שעשאו בתקונים כאלה, לתקן לדורות חטא העגל שהוא עבודה זרה, בחינת תאות קמון, כי בהמשכן כלול כל הגוונים על-אין המלבשין בכסף וזהב ונחשת ותכלת וארגמן וכו', שבשורשים הם גבוהים מאד, כי הם עקר גדלת הבורא יתברך, כמו שכתוב במקום אחר (סימן כה), אף למשה נפלו מאד, עד שרב התרחקות בני האדם מהשם יתברך הוא על ידי טרדת המון והתפצאים, שכלם כלולים בכסף וזהב ונחשת ותכלת וכו'. ומי שמקשר עצמו לצדיקי הדור האמתיים, בחינת משה, ומרבים בצדקה דקדשה לשמים ולא להתפאר, על ידי זה זוכים שמאיר בהם הארת הרצון מבחינת משה, עד שיאיר להם בכל מיני חשך לעלות משם פנ"ל.

כי המשכן נעשה בקדשה כזאת שאפלו בתרבונו גן על ישראל בבחינת (שמות לח, כא): "אלה פקדיני המשכן, משכן" - משכן בבנינו ומשכן בתרבינה' (סימן יא), בבחינת (בפדבר כד, ה): "מה טבו אהלך יעקב

משה המורה עקר אור תרצו שמה מאיר במשכן ובית המקדש

לקוטי הלכות ה' הלכות ברפת השחר הלכה ה' ארץ חיים קלא

משכנתקיף ישראל, ודרשו רבותינו ז"ל (רש"י שם): 'אפלו כשהם חרבים - מגנים על ישראל'. ובשכיל זה הקימו את המשכן בכל פעם ופרקוהו בעצמן, ונסעו עמו ממקום למקום במדבר חשף ואפלה, מקום נחש שרף ועקרב וכו', ואחר-כך חזרו והקימוהו וכו', להורות לדורות, שאפלו כשהמשכן יהיה נפרק וחרוב - יגן עליהם, ואם יקשרו רצונם תמיד בקדשת המשכן ובית המקדש וכליו, והכל בכח הצדיקי אמת העוסקים בכנין המשכן בכל דור ודור, כמו שכתוב בהתורה 'אומרה' וכו' (סימן רפב), על-ידי זה יוכלו לעבר בשלום בכל המדבריות, בכל מיני חשף וצלמות, אפלו כשעוברים, חס ושלום, במקום נחש ושרף ועקרב וצמאון וכו', שבכל מקומות אלו בהכרח שיעבר בהם הרוצה לגשת אל הקדש, בפרט מי שנכשל כבר במה שנכשל ורוצה לשוב, שבהכרח שיעבר באלו המקומות, בבחינת מה שאמר רבנו ז"ל על מאמר רבותינו ז"ל 'בהינו דעאל' וכו' (עין בהתורה 'דציא' בסימן כז). ומכלם יצילנו ה' על-ידי תקף הרצון דקדשה שיזכה על-ידי התקשרות לצדיקי אמת וכו'". ועל-כן הזכיר בתחלה מעשה המנוחה אחר מעשה המשכן כנ"ל, כי מעשה המנוחה ונרותיה הם עקר אור הרצון שהיה מאיר במשכן ובית המקדש כנ"ל, שעל-ידיה עולים מכל מיני חשף שבעולם, בבחינת (תהלים יח, טו): "כי אתה תאיר גוי" וכו', וכו'".

וכך רואה ישתומם על המראה הזאת, איך יתכן שמשנה לא ידע ונתקשה כמה פעמים על עשייתה, ובצלאל עשה אותה מיד. ואם מחמת שהיה עומד בצל אל כשהראה הקדוש-ברוך-הוא למשה עשייתה, הלא משה בעצמו בודאי עמד שמה, והשם יתברך בעצמו למד עמו וגלה לו עשייתה פעם אחר פעם, ואף-על-פי-כן נתקשה כל-כך, ובצלאל שעמד רק מצדו בצל אל השיג לעשותה מיד, אם רבי לא שנה, היא מצליה? (ערוכין צב).

אך מה שאפשר להבין בזה מרחוק אנו מחזיקים לחתור ולפרש דברי רבותינו ז"ל הקדושים העצומים מאד מאד, כי בודאי משה נתקשה מאד מאד כמה פעמים במעשה המנוחה, שהוא בחינת לעשות כלי קדושה ונוראה כזאת, שיוכל להאיר על-ידיה הארת הרצון דקדשה בכל ישראל, בכל אחד ואחד מישראל, בכל מה שיעבר עליו כל ימי חייו, שבכל מיני חשף ובכל מיני ירדות ונפילות שיעברו עליו - בכלם יתגבר בתקף הרצון שיאיר לו לעלות מכלם, כנ"ל.

כי בודאי קשה מאד להשיג השגת עשית כלי נפלאה כזאת, בפרט שכבר ראה משה בעיניו מה שנעשה בזה העולם, שאחרי כל האותות נוראות שעשה עם ישראל ביציאת מצרים וקריעת ים סוף ומתן תורה וכו', אחר-כך עשו מה שעשו וכו'". והבין וראה, כמה וכמה קשה לעזר לבעל בחירה, על-כן לא היה יכול להשיג ולהכניס בדעתו עשית המנוחה, שהיא בחינת הארת הרצון בתקונים נפלאים פאלה המרמזים בשבעה קני המנוחה, ואחד עשר פפתורים, ותשעה פרחים, ועשרים ושנים גביעים - שכלם עולים ארבעים ותשעה, כנגד ארבעים ותשעה ימי הספירה שעברו על ישראל, ואחר-כך קבלו את התורה ביום החמשים, כמבאר כל זה בכונת האר"י ז"ל (שער הכונת פסח דרוש י). ומובא, שהוא שרש התורה, בחינת שער החמשים שהוא שרש התורה (פרדס-רמונים, שער יג, פרק ז) שלא השיגו משה בחייו (ראש השנה כא), רק בעת הסתלקותו נסתלק לשם (ליקוטי-תורה ואתמנן), כי שם הוא בחינת רצון העליון, בחינת רצון שפרצונות, שמכניס תקף הרצון

וכל רואה ישתומם על המראה הזאת

משה נתקשה בחינת הרצון בתקונים נפלאים מאד

משה נתקשה לעשות את המנוחה כי לא היה יכול להכניס בדעתו עזרה לבעל בחירה

דברי חז"ל על התקשה משה במעשה המנוחה

מו. ובשבי"ח זה נתקשה משה מאד על מעשה המנוחה, כמו שאמר רבותינו ז"ל (מנחות טו), וביותר מבאר במדרש רבה פרשת בהעלותך פרשה ט"ו (ד, ט), מובא בליקוטי-הראובני פרשת תרומה (עו), שנתקשה בה מאד, ואפלו כשהשם יתברך גלה לו - חזר ושכח מעשיה כשיבד, וחזר ועלה ושא, ופרש לו, וחזר ושכח, וכן כמה פעמים, עד שאמר לו הקדוש ברוך הוא: 'לך אצל בצלאל והוא יעשה אותה' וכו', ומיד עשה אותה בצלאל. התחיל תמה ואמר: 'אני, כמה פעמים הראה לי הקדוש-ברוך-הוא ונתקשיתי לעשותה, ואתה שלא ראית עשית מדעתך, בצלאל, בצל אל היית עומד כשהראה לי הקדוש-ברוך-הוא עשייתה?', עד כאן לשונו.

דקדושה בלב כל ישראל שיאיר להם בכל מיני חשך וכו' פנ"ל, ועל-כן נתקשה על זה מאד.

אבל בצלאל שהוא בחינת התלמיד ההגון, הבין וראה בצלאל, שמה שנתקשה משה כל-כף הוא מחמת עצם ענותנותו הגדולה, שהיה ענו מאד ולא רצה להחזיק טובה לנפשו, וכמבאר במקום אחר, ברעיא מהימנא פרשת בהעלותך (דף קנ"ג): ועל-כן נתקשה כל-כף, ולא הבין איך יעשה מנוחה בתקונים פאלו, שיאיר הרצון לנצח וכו' פנ"ל, מחמת שהבין שהדבר תלוי בו, שצריך שיהיה נכלל כל-כף ברצון העליון עד שיוכל להכניס הרצון לנצח בכל ישראל. והוא בענותנותו לא היה יכול להשיג שיהיה לו פח בזה, על-כן נתקשה מאד מאד על זה, אבל בצלאל תלמידו - הבין מרחוק גדלת רבו משה, שאדרבא, מחמת ענותנותו הגדולה כל-כף הוא נכלל בתכלית הבטול ברצון העליון, כי שם אי אפשר להכליל בשלמות כי אם על-ידי תכלית הענוה והבטול כמו משה. על-כן בצלאל, בחינת התלמיד - השיג מיד עשייתה, כי הוא אמר: אני בטוח בכחו של זקן, שהוא משה רבנו, שבודאי אעשה אותה ואגמר אותה כראוי, כי אני מאמין בכחו של רבי, שבודאי יגמר ויגמר ויכניס הארת הרצון בזה העולם עד שיאיר להם בכל מיני חשך, כי הצדיק האמת אינו יכול לידע מגדלת עצמו כל-כף מגדל הבטול והענוה שלו כמו שיוכל להשיג מרחוק בחינת התלמיד, כי הבין שמחמת זה בעצמו שנתקשה כל-כף על עשייתה, שזה מחמת ענותנותו, על-ידי-זה דיקא יגמר התקון של המנוחה הנ"ל שהוא הארת הרצון וכו' פנ"ל, ועל-כן בצלאל דיקא עשה אותה כראוי והכל בכחו של משה רבו, וכנ"ל.

בענותנותו לא היה יכול להשיג שיוכח לו פח בזה

שראה ששנים זיתים עליה - שהם שני אילנות, אחד מימין ואחד משמאל, שהם בחינת אילנא דחיי ואילנא דמותא, שהם בחינת סטרא דקדושה וסטרא אחרא שכנגדה - שמתגבר בכל פעם רע לעמת טוב וכו', על-כן שאל מה אלה שתי פעמים, כי לא היה יכול להשיג - איך יכולין לכבש הר בזה? מאחר שהסטרא אחרא מתגברת כנגד כל אדם כל-כף כל-כף בכל פעם, והשיב לו המלאך (שם פסוק ו'): לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ה' צבאות, בחינת רצון שנקרא רוח ה', כמו שכתוב (תהלים כ, ט): "העלה על רוחכם", הינו על-ידי תקף הרצון דקדושה הנמשך מרוח ה' על-ידי הצדיקי אמת בחינת משה, על-ידי-התגבר כל אחד, לא בחיל ולא בכח כי אם על-ידי תקף הרצון וכו' וכנ"ל. וזהו (וכוונתו ד, ט): מי אמה הר הגדול לפני זרובבל למישר - שאפלו הקר הגדול, שהוא בחינת השונאים והמונעים הגדולים (וכיון שפרש רש"י שם). לפני זרובבל למישר - כי כלם יתבטלו לפני הצדיק האמת, בחינת זרובבל שהוא בחינת משית (עין תחומא תולדות יד), על-ידי תקף הרצון שיאיר בישראל, וכנ"ל.

על-ידי תולדות נר חלקות נר תמיד נצולין סגורות שמד

וזה שכתב אדמו"ר ז"ל בספר האלקי-בית (ספר המדות אות נר תמיד, חלק ב/ו, אות א), שעל-ידי הדלקת נר תמיד נצולין מגזרת שמד - כי נר תמיד הוא בחינת הרצון, שעל-ידי-זה נתבטל בחינת שמד, כי עולים משמד לרצון, וכנ"ל.

דלי קדושי תנח תלמידי וקיימנו נפתי סוכותיה

מה. וזהו בחינת גדלת קדשת חנכה, שממשיכין אז כל אחד ואחד בביתו קדשת גרות המנוחה, שעל-ידי-זה מכניעין בכל שנה מלכות הרשעה, שרצו להשכיח תורתו, ויגזרו אז כמה שמדות על ישראל, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ויקרא רבה יג, ט), כי כל זה מבטלין על-ידי קדשת נר חנכה, שהוא בחינת קדשת גרות המנוחה, שהוא בחינת הארת הרצון וכנ"ל. וזה שמובא בספרי קדש, מגדל נזראות קדשת חנכה שהוא בחינת הדלקת גרות המנוחה, עד שגם בימי נח, תקף אחר המבול - באה היונה, ויהנה עלה זית טרף בפייה" (בראשית ח, יא), שמרמוז על שמן המנוחה,

מו. וזהו בחינת מראה המנוחה של זכריה שמפטרין בפרשת בהעלותך ובשבת חנכה, שראה את המנוחה וכו' - ושנים זיתים עליה אחד מימין ואחד משמאל, ואמר מה אלה ארני, ויאמר לו הלא ידעת מה אלה, ויאמר לא ידעתי (וכוונתו ד, ט), הינו שגם זכריה נתקשה על עסק תקון המנוחה מאד, מחמת

זכריה גם התקשה כי לא הבין איך שיוכח לקבל פח בזה

לקוטי הלכות פרשת השחר הלכה ה' ארצה תיים קלב

בכחו להמשיך בחינה הנ"ל בשלמות, ועל-כן בודאי יקלקלו את-ארצך ויהיה מה שיהיה.

הפילה תהיה על-ידי משיח בעצמו

ועקר הגאולה תהיה על-ידי משיח שהוא משה בעצמו, שרקא אתר הסתלקותו וסתלק לשם וכו', ומתפשט בכל דור ודור בכל הצדיקי אמת (והר עקב רעג) שהם בחינת משיח (והר בראשית כה: כג), עד שיגמר הגאולה על-ידי בחינת פדיון העליון הנ"ל.

השם יתברך חמל עלינו והאיר עלינו הארץ למעלה מהפדרגה

אך השם יתברך הכריחו לילך לגאול, והבטיחו שיהיה עמו, שיוכל גם עתה להמשיך הארה והמתקה הנ"ל וכו'. אבל גם זה היה העקר בשעת מתן תורה כנ"ל, אבל עתה בשעת יציאת מצרים שהוא קדם מתן תורה - היה קשה מאד להמשיך בחינת פדיון הנ"ל, אך השם יתברך חמל עלינו והאיר עלינו הארה למעלה מהפדרגה שלא פסדר, שהוא בחינת פסח שפסח על סדר המדרגות וכו', כמבאר בפנות (פר"ע חיים חג הפעות פרק א), ומבאר בדברינו כמה פעמים (הלכות תפילין ה, יב; הלכות נפילה אפים ה, יא; ועוד), הנינו שאף על-פי שלא זכו עדין על-ידי אתערותא דלתתא לבחינת פדיון הנ"ל, אך-על-פירכין האיר עליהם למעלה הארה נפלאה שעל-ידי-נה נגאלו וכו'.

מחויבו לאכל מצה, שחוא בחינת מן

ועל-כן אנו מחייבין לאכל מצה, שהוא בחינת מן, בחינת (שמות טו, ד): "לחם מן השמים", בלי שום עשיה וטרודא כלל, בחינת (שם יב, לט): "וגם צדה לא עשו להם" שנאמר בפסוק "ויאפו את הבצק וכו' עגת מצות" וכו'.

עקר טרחת הפרנסה מושך מחטא אדם וראשו

ג. כי חמץ זה בחינת עבדות וטרחת שמנגעין עצמן להמשיך הפרנסה, כאלו יש איזה דרך הטבע, אשר באמת הוא שקר וכזב, כי אין שום טבע כלל, כי אפלו מי שמתנגע במשא ומתן או מלאכה להרויח פרנסה - אין הפרנסה על-פי הטבע כלל, כמו שכתוב (דברים ח, יח): "ויוכרת את ה' אלהיו כי הוא נתן לך כח" וכו' - 'ארי יחב לך עצה למקני נכסיו' (תרגום שם), 'כי לא ממוצא וממערב' וכו' (ההלים עה, ז), כי אין עניות מן האמנות ולא עשירות מן האמנות (קדושין פב, א), וכאשר רואין בחוש וכו', אך עקר טרחת הפרנסה נמשך מחטא אדם הראשון, שאז נגור (בראשית א: "בוצע אפך תאכל לחם" וכו', שמשם נמשך ה"ט מלאכות וכו'.

שהוא בחינת חנכה, שמציל משטף מים רבים, מבחינת מימי המבול המתגברים בכל דור בכל פעם להחריב את העולם, חס ושלום, אף עקר התקון על-ידי "עלה זית", בחינת שמן נר חנכה, בחינת שמן המנורה, שהוא בחינת הארת הרצון שמאיר בכל מיני חשף, אפלו בחשכת מי המבול, חס ושלום, כי הכל מתבטל על-ידי הארת הרצון שמרמז ב"עלה זית" שהביאה היזנה לעת ערב, שמרמז על עקבות משיחא, בחינת (זכריה י, ז): "והיה לעת ערב יהיה אור". ועל-כן באמת מבאר במדרש הנעלם (והר חש נח כט:) על פסוק "והנה עלה זית זית הנ"ל, שלולא נרות המנורה, בחינת נר חנכה, כבר אקדה פלטה יהודה מן העולם, כי עקר קיומנו עתה הוא על-ידי הארת הרצון הנ"ל, שהוא בחינת נרות המנורה, וכנ"ל.

ראשי פרקים להלכות פסח, מקבר להלכות ברכת השחר, על-פי התורה שמושה עומד בין שמו ד' רצון.

מט. וזה בחינת פסח ושבועות. כי בפסח התחלת התקרבות ישראל לאביהם שבשמים, שאז יצאו משמאת העכו"ם עובדי עבודה זרה שהם בחינת שמו, להתקרב אליו יתברך לכלל רצון העליון שזה בחינת פדיון העליון הכולל הנ"ל, כי גאלת מצרים בחינת פדיון, כמו שכתוב (דברים יג, ז): "והפדרך מבית עבדים" וכו'.

בפסח התחלת התקרבות ישראל לאביהם שבשמים

אבל זה הפדיון הוא על-ידי בחינת 'רעוא דרעיון' שהוא בחינת 'שלישה עשר תקוני דיקנא', שזה זוכין רק בשבועות (פר"ע חיים תפלה פרק ח), שהוא קבלת התורה שאז נתגדלו ישראל, כמו שפרש רש"י (שמות כד, ז) שנכנסו בהזאה וטבילה נגור וכו'. ועל-כן אז בשבועות באמת נגלה כוון מלא רחמים (מכילתא פרשת השנייה ד), שהוא בחינת תקוני דיקנא (והר נשא קלב), שהמשיך משה אז, שהוא בחינת פדיון הנ"ל.

השלמות היא רק חנה השבועות

אבל בשעת יציאת מצרים, היה קשה להמשיך בחינת פדיון העליון הזה, על-כן היה קשה מאד יציאת מצרים, אשר מחמת זה מאן בתחלה משה בשליחותו, ואמר (שמות ד, יג): "שלח נא ביד תשלח", כי ידע שאין

בשעת יציאת מצרים, היה קשה להמשיך פדיון העליון

ליקוטים מליקוטי הלכות ♦ ואת העזרבים

לקוטי הלכות

הלכות ברפת השחר הלכה ה

ארח תיים

קלד

וכמו שמוכא (סימן סב) על פסוק (דברים יא, טו): "וְסִרְתֶּם וּעֲבַדְתֶּם" וכו' בשם הפעל שם טוב ז"ל. על-כן צריכין לעסק להעלות מבחינת (משלי כו, טו): "שִׁבְעַת פּוֹל צַדִּיק וְקָם", שבהם כלולים כל הנפילות והירידות של כל אחר, שצריכין להחזיקם על-ידי "שבעה משיבי טעם" (משלי כו, טו) לקשרם אל התורה, בחינת (שם ט, ט): "חֲצִבָּה עֲמוּדֶיהָ שִׁבְעָה", שכלול מכל השבע מדות, שהם בחינת שבעת ימי הבנין, שבעת ימי בראשית.

והב"ל בכת הצדיקי אמת שכלולים מהשבעה רועים, שהאחרון שבהם - דוד, שהוא משיח, שיהיה כלול מכלם, ועל ידו עקר התקוה, וגם כל ההתחזקות היא עתה משם, כי לולא וכו'. ועל-כן 'דוד' בגימטריא ארבע עשרה, שתי פעמים שבע, בחינת "שבעת ימי הבנין", בחינת "שבעה מדורי גיהנם" (והר תריסא ק"ג), בחינת 'שבעה ארצות' וכו' (והר ורקא ט, ט), שכל זה בחינת שבע של הירידה וכו', וצריכין להעלותם משם להתורה, בחינת "הצבחה עמודיה שבעה" וכו', ובחינת (ההלים ק"ט, קסד): "שבע ביום הללתיך" שנאמר על ברפת קריאת שמע (ירושלמי ברכות פרק א הלכה ט). ולהפך הירידה לעליה, בבחינת (ההלים יב, ט): "אמרות ה' אמרות טהרות מזקק שבעתים". ועל-כן אמר דוד (שמואל"א ב, א): "כפשע בנינו" וכו'.

חבל בכח הצדיקי אמת שכלולים מהשבעה רועים

וזה בחינת שתי פעמים עשרים וארבע, בחינת כ"ד "כ"ד הנ"ל שעולה ארבעים ושמונה, בחינת 'ארבעים ושמונה דברים שהתורה נקנית בהם' (אבות ג, ט). שמכניעין בחינת 'הם' וכו', בחינת 'מצרים', ואז נקנית התורה שכלולה בארבעים ותשע פנים וכו' (ירושלמי פנהדרין פרק ד הלכה ב), ועל-ידי-זה זוכין ביום המשיח שכלול מכלם, לעלות לבחינת 'רעוא דרעוין', תליסר תקוני דיקנא שעוסקין בהם בשביעות באדרא רבא, שמשם הפדיון הנ"ל, שמשם שער המשיח שהוא בחינת שביעות, ועתה זוכין וכו'. ועקר הגמ' יהיה על-ידי משיח. וכל זה תקון הערב רב שפגמו ברעת עליון, בד' ובתי דאחד, כמוכא בלקוטי תורה דהאר"י ז"ל פרשת בא על פרשה 'קדש' וכו', שאסור חמץ בפסח הוא בחינת פגם הערב רב וכו'.

בחינת שתי פעמים עשרים וארבע

(ירמיה ה, כב): "אֲשֶׁר שָׁמַתִּי חוֹל גְּבוּל לַיָּם" וכו', שכל זה על-ידי בחינת 'דוד' שבגימטריא 'די', כי הוא בחינת משיח שיאמר די לצרותינו ויגאלנו. וכן הוא מאיר עתה בכל אחר, שיהיה גבול לצרות נפשו לפדותו ולגאלו בכת הפדיון הנ"ל. 'כי עם ה' חסדך והרבה עמו פדות, והוא 'פדה' וכו' (ההלים קל, זח), 'פודה ומציל' (בברכת ברוך שאמר), 'הפודנו מיד מלכים וכו'', 'כי פדה ה' את יעקב וגאלו' וכו', שאומרים בכל יום וכו' (בפסלה ערכים), ברוך פודה ומציל ברוך 'שמו' (בברכת ברוך שאמר), בגימטריא 'רצון' (פלה הרפון ה, א), כנ"ל.

סא. והב"ל, כי הצדיק בחינת משה שעוסק להעלות משמד רצון, שזה צריך גם כל אחר לפי מדרגתו, כי אפלו הכשרים כשפונים לפעמים מאחרי השם-תבחרן נחשב לעבודה-זרה שהוא בחינת שמד, ורמנא לצלן, כמו שמוכא (סימן סב) בשם הפעל שם טוב ז"ל על פסוק (דברים יא, טו): "וְסִרְתֶּם וּעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים", כמוכא בדברינו כמה פעמים וכו' (הלכות בכור בהמה טהורה ג, יא). ואפלו מי שנפל ונתרחק מאד מאד איך שהוא, על כלם מגיעים רחמי הצדיק הנ"ל לעוררו ולהעלותו משמד רצון, ועקר על-ידי כח פדיון הנ"ל שהוא על-ידי בחינת מצח הרצון וכו'.

על כלם מניחים רחמי הצדיק לעוררו

והעיקר הוא שהצדיק בגדל כחו ממשיך חסד ורחמים ורצון נפלא משם, עד שמאיר הרצון למטה למטה, עד שאפלו בכל המדרגות התחתונות מאד, אפלו בעשר בתרין דמסאבותא - מגיע הרצון הקדוש לכל הנפשות שנפלו לשם, עד שגם שם הם מתעוררים בכל פעם ברצון חזק וכסופין טובים להשם-תבחרן, כי אלו הנופלים מאד - אי אפשר להחיותם ולהשיבם כי אם על-ידי רצון - להאיר בהם מלמעלה למעלה מרצון העליון הנ"ל, ממצח הרצון, עד למטה למטה, עד שגם אותן שנפלו על-ידי תקף הדינים לבחינת "מצח אשה זונה" וכו' (ירמיה ג, א), גם הם יתעוררו וישתוקקו ברצון טוב וחזק להשם-תבחרן, עד שיעלה אותם משמד רצון.

הצדיק בגדל כחו ממשיך חסד ורחמים ורצון נפלא

כי זה ידוע, שכל מה שנפל ביותר למדרגה פחותה ושפלה ביותר - צריכין לעורר עליו רחמים ממקום עליון וגבוה ביותר ויותר, שזהו בחינת הנ"ל, שעקר התקוה לכל אלו הנ"ל הוא רק על-ידי הפדיון העליון הנ"ל, הנ"ל.

הנפל ביותר צריך רחמים ביותר

ה'אומר לעלמו די יאמר לצרותי די' (בראשית ובה צב, א), בחינת (איוב כה, א): "קץ שם לחשך" וכו';

לקוטי הלכות ברפת השרה הלכה ה' ארנה תיים

וזהו בחינת ספירת העמר, שמיניפין עמר שעורים, שהיא בחינת בהמיות (סוטה יד), שהיא מנחת קנאות להסוטה (והר אמור צו), שהיא פגם זנות שבא על ידי רוח שטות (סוטה ג), על ידי: "מצח אשה זונה" וכו', ועכשיו מתחילין להמשיך הארה מסוף העליה שנוכח לעלות לשם בשביעות, שהיא בחינת מצח הרצון וכו', עד שבכח זה מניפין העמר שעורים להמתיק הדינים ולבטל הרוח שטות, מעשה בהמיות, בחינת שעורים שהוא חיות הבהמה, ולהעלות הכל להשם יתברך על ידי הפנה שמיניפו בבית המקדש להשם יתברך בכל הששה קצוות, להודיע שהכל להשם יתברך, שזהו בחינת ד' דאחד, ששם ממליכין אותו יתברך בכל הששה קצוות, כי במדרגות התחתונות האלו אי אפשר להתעורר כי אם על ידי רצון, וכנ"ל. ואז מתחילין לספור שבע שבחות, לטהר את עצמו מזהמת מצרים ולזכות להמשיך עליו בכל יום מח ודעת, בחינת קדשת קבלת התורה.

לספור שבע שבחות, לטהר את עצמו מזהמת מצרים

התקון על ידי הארת הרצון פנ"ל, וכמו שהרבה אדמו"ר ז"ל לדבר בזה (שיחות הר"ן יד, נא), שעקר הוא הרצון, כמבאר בדברינו הרבה בזה (הלכות ערב הלכה ג).

פי יש בני הנעורים שעדין הם כשרים ולא קלקלו, וגם אותם צריכין לעורר שיזכרו לאריכת ימים וקדושה - להוסיף בכל יום קדושה ודעת פנ"ל. וזה בחינת יוסף שהיא בחינת תוספת קדושה, כי יוסף כבש את יצרו ועמד בנסינו, ובכחו מקבלין כל מי שחפץ באמת - שיהיה גם כן פובש את יצרו וכו' ויתחזק תמיד ברצון חזק להשם יתברך, עד שיוסיף קדושה ודעת בכל יום וכו'.

לעורר את בני הנעורים שיזכרו קדושה ודעת

וכך זה מוכן בהתורה ואת הערבים צויתי (לקוטי תנ"ך סימן ד) שנאמר בשביעות, שמבאר שם מענין מצח הנחש, שהיא שרש חכמת הטבע שצריכין להכניעו על ידי צדקה, שעל ידי זה מתקנין פגם הקנים מארכי ימים שבדור שאין להם שלמות, ועל ידי זה מגביירין מצח הרצון וכו', כי האדם צריך כל ימי חייו להוסיף בכל יום קדושה ודעת וכו', וזה עקר אריכת ימים וכו', ענין שם היטב. וכל זה בחינת ספירה שסופרין הימים לעמר, שעל ידי זה ממשכיין בכל יום ויום מח ושכל קדוש מיוחד, כמבאר היטב בכונות האר"י ז"ל (פרי עין חיים, ספירת העמר, פרק א). אבל כל כח הזה נמשך מהצדיק בחינת משה הנ"ל שעומד בין שמו לרצון, שמעלה מזהמת מצרים שהיו מלאים בפירות וזנות וכו', שכל זה בחינת שמו להעלות משם לבחינת רצון וכו', פנ"ל.

האדם צריך כל ימי חייו להוסיף בכל יום קדושה ודעת

אבל יש הרבה שקבר קלקלו הרבה, ויש שקלקלו מאד מאד ונעשה עמהם מה שנעשה, וזה שכיח ביותר מאד בפרט עתה, רחמנא לצלן, וצריכין להעלותם, וזה עקר עבודת משה רבנו שעוסק תמיד להעלות משמר לרצון פנ"ל, כי משה נקרא על שם "כי מן המים משיתה" (שמות ב, י), שמרמו על שם העתיד כמובא - הינו שמשה מוריד את עצמו לתוף עמקי מימי מצרים מים הזדונים, ומעלה משם הנפשות הנפולות שנפלו לתוף מי המבול ממש, רחמנא לצלן, כי משה הוא תקון מי המבול כמובן בכתבים (לקוטי תורה כי תשא) על פסוק (בראשית ו, א) "בשגם הוא בשר", "בשגם" - "דא משה" וכו' (והר בראשית לו).

עבודת משה להעלות נפשות מעמק הירידה

פי גלות מצרים היה לתקן חטא דור המבול (פרי עין חיים, תג המצות, פרק א), שבשביל זה השליכו הכנים ליאור, והכרח גם משה לירד לשם, ומשם יצא על ידי בת פרעה דיקא שנתגירה אז, ועל שם זה נקרא משה פנ"ל, לרמוז, שבגדל כחו של משה שעתיד להעלות משמר לרצון, על ידי זה שנוולד וירד ליאור מצרים, לא די שהיאור לא יכול לבלע אותו, אף גם בגדל כחו הכנים הרהור תשובה בבת פרעה עד שנתגירה, שזהו בחינת שהעלה משמר לרצון, עד שהיא דיקא הוציאה אותו בגשמיית מהיאור וכו', ונקרא על שם זה משה - "כי מן המים" וכו'. ועל כן גם עתה, זה כל עסקו תמיד - להוציא כל הנופלים ממים הזדונים ממי המבול וכו', והעקר בכח ההמתקה שממשיך מרצון העליון הנ"ל שנסתלק לשם פנ"ל.

גלות מצרים היה לתקן חטא דור המבול

סב. ועקר התקון על ידי כל השלשה צדיקים הנ"ל שנסתלקו בשבת במנחה, ברעוא דרעוין, רצון שברצונות, שהם יוסף משה דוד, שבשביל זה אומרים שלש פעמים 'צדקתך' אז (והר תריעה קנ"ג). ומשיח היה מכלל מכלם ועל ידו יהיה עקר התקון, כי תקון הכל תלוי רק בהצדיק אמת שהם בחינת משיח (סימן ב), בחינת שלשה צדיקים הנ"ל. ועקר

תקון הכל תלוי רק בהצדיקי אמת שהם בחינת משיח

ליקוטים מליקוטי הלכות ♦ זאת העזרבים

לקוטי הלכות הלכות ברפת השרה הלכה ה ארצה חיים קלה

וְזֶה כְּשֶׁמַּעֲלִין אֵלָיו הַנְּפֻשׁוֹת, הֵן מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁבִין בְּתִשְׁבֻּחַ הֵן הַגְּרִים שֶׁמִּתְגַּיְרִין, הוּא מַעֲלָה אוֹתָם לְמִצַּח הַרְצוֹן, וּמְחַזְקֵם תָּמִיד, שְׁלֵא יִטְעוּ, חֵס וְשְׁלוֹם, אַחַר חֻכְמַת הַטְּבַע שֶׁנִּמְשָׁךְ מִמִּצַּח הַנְּחֻשׁ, שֶׁמִּשֵּׁם כָּל תַּאוֹת מִמּוֹן שָׂבוּ כָּל הַעֲבוּדוֹת זְרוֹת, בְּחֵינַת שְׁמֵד.

מעלה אותם למצח הרצון, ומחזקים תמיד

וְזֶה כָּלל, שֶׁכָּל הַמַּדּוֹת הֵן טוֹבוֹת הֵן רְעוֹת כָּלם תְּלִיִּים זֶה בְּזֶה, כַּמּוּבָא בְּמָקוֹם אַחַר (בהקדמה לספר המדות), כִּי 'מִצְוָה גּוֹרְרַת מִצְוָה וְעִבְרָה גּוֹרְרַת עִבְרָה' (אבות ד. ב) רַחֲמָנָא לְצַלָּן. עַל-פֶּן שֶׁנִּשְׁנִיפְלִים לְטַבַּע, חֵס וְשְׁלוֹם, וּמִתְגַּבֵּר תַּאוֹת מִמּוֹן, וְרוֹדְפִים אַחַר הַהֶבֶל בִּיגִיעוֹת עֲצוּמוֹת לְהַרְיִיחַ מִמּוֹן, וְעַל-פִּי רַב אֵינּוּ עוֹלָה בְּדָם, וְאִם לְפַעֲמִים מְרוֹיַחִין - אֵינּוּ מִסְפִּיק לָהֶם וְכוּ', בַּפֶּרֶט עֲכָשׁוּ וְכוּ', וְאֲזִי חוֹזֵר וּמִתְגַּבֵּר כָּל הַתַּאוֹת - קִנְיָה וְתַאֲנֵה וְכוּבּוּד, וּבַפֶּרֶט הַתַּאֲנֵה הַכְּלִילִית שֶׁהִיא עֲקָרָא דְצִדְקָא בִּישָׁא וְכוּ' (וזה וקרא טו:), כִּי פִגְמַת הַבְּרִית וּפְגַם תַּאוֹת מִמּוֹן - תְּלִיִּים זֶה בְּזֶה, כַּמּוּבָא בְּהַתוֹרָה 'צוֹיֵת צְדָק עֲדַתְךָ' (סימן כג), וְכַמּוּבָא בְּדַרְבָּנֵינוּ הַרְבֵּה בְּזֶה (הלכות קדושין ג. ג: הלכות יבום א. א.).

וְעַל-כֵּן כְּשֶׁמַּעֲלִין הַנְּפֻשׁוֹת הַנִּלְ"ל וּמֵאִיר עֲלֵיהֶם הָאֶרֶת מִצַּח הַרְצוֹן כַּנִּלְ"ל, אֲזִי עֲדִין הַבַּעַל דְּבָר אֹרֵב עֲלֵיהֶם תָּמִיד, כִּי הוּא מִתְחַדֵּשׁ עַל כָּל אֶדָם בְּכָל יוֹם, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (קדושין ב:), בַּפֶּרֶט עַל אוֹתוֹן שֶׁכָּבֵר נִכְשְׁלוּ וְכוּ', עַל-כֵּן הוּא מִתְנַבֵּל עֲלֵיהֶם לְחוֹז וּלְהַפִּילָם, חֵס וְשְׁלוֹם, וְהַעֲקָר עַל-יְדֵי שְׁעָדִין אֵין הָאֶרֶת מִצַּח הַרְצוֹן חֻזַּק אֲצֵלָם כְּרָאוּי, וְכַמּוּבָא בְּהַתוֹרָה 'וְזֶאת הַעֲרִיבִים' הַנִּלְ"ל (אבות יא), וְאֲזִי צְרִיכִים לְחוֹז וּלְהַתְחַזֵּק לְתַן צְדָקָה הַרְבֵּה לְחֻזַּק אֶת הַרְצוֹן וְכוּ', עַיֵן שֵׁם.

פגם הברית ופגם תאוות ממון - תלויים זה בזה

כְּצִדְקָה', וּבְזֶה מִמְתִּיקִין הַחֲרוֹן אַף, בְּבַחֲנִית (במדבר כה, יא): "פִּינְחָס וְכוּ' הִשִּׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָאוֹ אֶת קִנְיָתִי בְּחוֹכֶם" וְכוּ', וְהוּא עוֹסֵק בְּזֶה, לְחַזֵּק אֶת הַרְצוֹן בְּכָל פַּעַם בְּתַקּוּנִים נִפְלְאוּם, עַד שֶׁמֵּאִיר הַרְצוֹן הַקְּדוּשׁ בְּכָל אֶחָד, אִיךְ שֶׁהוּא, עַד שֶׁמַּעֲלָהוּ בְּכָל פַּעַם מִסְפָּקוֹת וְכוּ', שֶׁגַּם זֶה הוּא בְּחֵינַת שֶׁמַּעֲלָה מִשְׁמֵד לְרְצוֹן כַּנִּלְ"ל, וְהוּא גָּמַר וַיְגַמְרוּ.

וְעַל-כֵּן 'דוֹד' בְּגִימַטְרִיא 'דִּי', בְּחֵינַת 'שְׂדֵי', בְּחֵינַת (בראשית מג, יד): "וְאֵל שְׂדֵי יִתֵּן לָכֶם וְחַמִּים וְשִׁלַּח אֶת אַחִיכֶם אַחֲרָי" וְכוּ', שֶׁמִּרְמֵז עַל קֶץ הַגְּאֻלָּה הַזֹּאת (בראשית רבה צב, א), שֶׁעָלִיו נֶאֱמַר מִה שֶׁהִתְחַנַּן יַעֲקֹב אֲבִינוּ עֲלֵינוּ (שם): 'הָאוֹמֵר לְעוֹלָמוֹ דִּי יֵאמֵר לְצַרוּתֵינוּ דִּי'. וְזֶה בְּכָלל וּבַפֶּרֶט, בְּכָללִית יִשְׂרָאֵל שִׂיאֵמֵר דִּי לְצַרוּתֵינוּ, כִּי כָּבֵר מִשָּׁךְ עֲלֵינוּ הַשְּׁעֵבּוּד וְאַרְךָ עֲלֵינוּ הַגְּלוּת מֵאֵד מֵאֵד, וּבְדַרְבַּי סוּף כָּל סוּף יֵאמֵר דִּי לְצַרוּתֵינוּ וַיִּמְהַר לְגַאֲלוֹנוּ גְּאֻלָּת עוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (איכה ד, כב): "לֹא יוֹסִיף לְהַגְּלוֹתְךָ" וְכוּ'. וְכֵן בַּפֶּרֶטִיּוֹת אֲצֵל כָּל אֶחָד, וּבַפֶּרֶט אוֹתוֹן שֶׁהִתְחַלּוּ קִצַּת, וּכְבֹּר הַעֲלָה אוֹתָם הַצַּדִּיק הַאֲמֵת מִמְּקוֹם שֶׁהָעֲלָה אוֹתָם, כְּאֲשֶׁר יוֹדֵעַ כָּל אֶחָד בְּנַפְשׁוֹ, וְאִיךְ-עַל-פִּי כֵּן עוֹבֵר עֲלֵיהֶם בְּכָל פַּעַם וּבְכָל יוֹם וְכוּ', מִה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם, וְצְרִיכִים לְבַטֵּחַ בְּכַחַם שֶׁל זְקֻנִים דְּקִדְשָׁה הַנִּלְ"ל, שֶׁעוֹסְקִים לְחַזֵּק אֶת הַרְצוֹן וּמִמְשִׁיכִים עֲלֵינוּ בְּחֵינַת דוֹד מְשִׁיחַ שִׂיאֵמֵר דִּי לְצַרוֹת הַנְּפֻשׁ וְכוּ' שֶׁל כָּל אֶחָד בַּפֶּרֶטִיּוֹת, כִּי "קֶץ שֵׁם לְחֻשְׁךָ" וְכוּ' (איוב כה, ג), וּבְדַרְבַּי "לֹא לְנֻצַח יְרִיב" וְכוּ' (תהלים קג, ט). וְהַעֲקָר לְחֻזַּק עֲצוּמוֹ בְּכַח שֶׁל הַצַּדִּיקִים הַנִּלְ"ל, כִּי כָּלם כְּלוּלִים מִכָּל הַתַּקּוּנִים הַנִּלְ"ל, רַק שֶׁכָּל אֶחָד בַּפֶּרֶטִיּוֹת הוּא עוֹסֵק בְּתַקּוּן זֶה וְכוּ', וְכַמּוּבָא מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחַר.

נִמְצָא, שֶׁשְׁלֹשַׁת הַצַּדִּיקִים הָאֵלּוּ שֶׁהֵם בְּחֵינַת 'יוֹסֵף מֹשֶׁה דוֹד' שֶׁנִּסְתַּלְקוּ בְּרַעוּא דְרַעוּוִין, בְּבַחֲנִית עַת רְצוֹן וְכוּ' כַּנִּלְ"ל, הֵם עוֹשִׂים בְּחֵינַת שְׁלִישָׁה תַּקּוּנִים: אֶחָד - הַלְעֵלוֹת וְלְחַזֵּק אֶת הַפְּשָׁיִם עֲדִין שְׁלֵא יִפְלוּ, שְׁלֵא יִסּוּרוּ חֵס וְשְׁלוֹם בְּבַחֲנִית (דברים יא, טו): "וְיִסְרְתֶם וְעַבְדְּתֶם" וְכוּ', רַק יִתְחַזְּקוּ תָּמִיד בְּרַעוּא חֻזַּק לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲפִלוּ אִם עֲבָר עָלָיו מִה שֶׁעֲבָר, וְהַכָּל בְּכַח הַצַּדְקָה. וְמִי שֶׁאֵין בְּדוֹד לְתַן צְדָקָה כְּרָאוּי, כְּבָר גְּלָה (סימן סה תנ"א): "כְּשֶׁמִּקְנִיאִין קִנְיָת ה' צְבָאוֹת נִחְשָׁב

זוה בחינת דוד, שהוא עקר בחינת משיח, שיהיה בן דוד, שיהיה לו מלחמה גדולה עם מצח הנחש, בחינת גלית, כמו שכתוב שם, שעתה עקר התקנה על-ידו, שהוא לוחם עם מצח הנחש, שלא ירפה את אמונת הרצון, שמשם כל הנפילות, חס ושלום, רק לחזק את כל אחד ואחד איך שהוא בכל יום ויום - שיתחזק מחדש בכל יום ברצונות חזקים להשם-יתברך, אפילו אם עבר עליו מה שעבר, והכל בכח הצדקה. ומי שאין בדוד לתן צדקה כראוי, כבר גלה

זוה עסק לחזק את הרצון בכל פעם בתקונים נפלאים

סוף כל סוף יאמר די לצרותינו ויפטר לקאלנו צאלת עלים

עבודת שלשת הצדיקים הנעלות הנפשות מוחתותיות

למקום שפלו להעלותם משם וכו'. שלישי - הוא בחינת דוד' שהוא עקר בחינת משיח ביהור, בחינת משיח בן דוד, שהעקר הוא לגמר הגאלה בכלל ובפרט, דהינו שגם אותן שכבר העלה משמד לרצון וכו', שצריכין לחקם שלא יפלו עוד בכל מה שעובר עליהם וכו', שעל-ידיה יגמר הגאלה ויאמר די לצרותינו וכו', במהרה בימינו, אמן.

וזה בחינת מה שכתוב בספרים (שער הפנות דרוש בין הפצרים) **שעקר המתקת הדינים להפך מ'צרה' ל'רצה', הינו פנ"ל, כי עקר התקון וכו' הוא על-ידי בחינת 'רצה', בחינת רצון העליון וכו', פנ"ל.**

לקמפ מצרתי לרצה

גו. וזה בחינת מה שאומרים בכל יום אחר ברפת התורה משנת 'אלו דברים שאין להם שעור, הפאה והבכורים והראיון וגמילות חסדים ותלמוד תורה' (פאה א, א). כי כבר מבאר, שעקר הוא הרצון וכו', שעל-ידיה זוכין לתורה וכו' וכל טוב, ועין בדברינו בהלכות ערב (הלכה ג) מה שדברנו בזה, וכבר השיחה הקדושה נדפסת בספרי מעשיות (שיחות הר"ן סימן נא), מענין מצלת הרצון שהוא העקר. וזה בחינת אלו הדברים שאין להם שעור, כי כלם הם בחינת מצוות, שזוכין על-ידם להארת הרצון, ועל-פן אין להם שעור, כי הרצון דקדשה אין לו שעור, כי הוא מועיל בכל דרגא ודרגא, בכל אדם שבעולם, כי אפלו מי שהוא במדרגה פחותה מאד - מועיל לו גם פן הרצון הטוב, כי על-ידי הרצון הטוב הפל יכולין להעלות וכו"ל. וכן להפך, אפלו מי שהוא במדרגה עליונה מאד, הוא צריך גם פן לרצון - להתחזק ברצון חדש יותר ויותר אליו יתברך, כי "לגדלתו אין חקר" (תהלים קמה, ג). ועל-פן הרצון הוא בבחינת אין שעור וכו', וצריכין תמיד בכל יום ויום להתגבר ברצונות חזקים חדשים להשם-יתברך, וכמו שכתבנו מזה הרבה שם בהלכות ערב הנ"ל, ובמקום אחר (שיחות הר"ן סימן נא).

אפלו מי שהוא במדרגה פחותה - מועיל לו הרצון הטוב

זוכין לרצון, להכניע מצח הנפש ולהגביר הארת מצח הרצון וכו' פנ"ל, כי פאה ובכורים צריכין לתן תכף בהתחלה של התבואה, כי פאה נותנין בעת הקציר תכף, וכן בכורים נותנין תכף כשמתחיל הפרי להתכפר, וזה בחינת התחלת הצדקה שיצאה מאד, שעל-ידיה זוכין לרצון, כמבאר שם בהתורה ואת הערבים הנ"ל. כי התבואה והפרות צריכין לתקנם ביותר מחטא אדם הראשון שנאחזו ביותר בעבודת האדמה, כמו שכתוב (פראשית ג, י): "ארוה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה" וכו', שמשם באים כל גיעת הל"ט מלאכות שצריכין להתגצע ולטרח בהם קדם שמבררין התבואה והפרות, שעקבם הם בעבודת האדמה שהם מונעים גדולים מעבודת ה', כמבאר בתחלת התורה הנ"ל, שעקר התקון הוא על-ידי צדקה שפכניע מצח הנפש, בחינת זממת הנפש, ומגביר בחינת הרצון וכו', שעל-ידיה יוצאין לחרות משעבוד הל"ט מלאכות שנאחזין ביותר בעבודת האדמה וכו"ל. ועל-פן צוה התורה שתכף כשקוצרין התבואה יתנו פאה לעניים, כדי לטהר התבואה היצאת מן האדמה מזממת הנפש הנ"ל, ולהמשיך עליו בחינת הארת הרצון, שעקרו נמשך על-ידי צדקה.

וכן בכורים צריכין לתן תכף כשמתחיל הפרי להתכפר, גם פן מטעם הנ"ל. ובכורים הם יקרים עוד יותר, כי מביאים אותם לבית המקדש ששם עקר הארת פני ה', בחינת רצון העליון שהוא בחינת 'פנים', כמו שכתוב שם. ועקבם מביאין אותם בשבועות שהוא יום הבכורים, כי בשבועות הוא קבלת התורה שעקרה על-ידי הרצון פנ"ל, ועל-פן בשבועות נדמה להם פקון', בחינת (ושעיה ט, יד): "אין נשוא פנים", בחינת רצון וכו', כמו שכתוב שם. נמצא, שפאה ובכורים הם בחינת צדקה שנותנין בהתחלת תקון התבואה, כדי לזכות לרצון וכו', פנ"ל. ועל-פן אין להם שעור, כי הרצון אין לו שעור, פנ"ל.

יקרות פעלת בכורים שפכניעים בשבועות

לעלות ולראות בבית המקדש את פני ה', לקבל שם הארת הרצון

וזה בחינת הדברים הנ"ל שאין להם שעור, שהם 'הפאה והבכורים', שהם בחינת צדקה שנותנין מהתבואה ושבעת מינים להפכה ולעניים, שעל-ידיה

צדקה שנותנין בהתחלת תקון התבואות, כדי לזכות לרצון

ליקוטים מליקוטי הלכות ♦ זאת העזרבים

לקוטי הלכות

הלכות ברפת השרה הלכה ה

ארה חיים

קלו

קדש, שקוראים ומגלים את הרצון וכו', כמבאר היטב בהתורה הנ"ל (אות ו). ועל-כן צריכין אז לעלות ולראות בבית המקדש את פני ה', לקבל שם הארת הרצון, שהוא בחינת פני ה' המאיר בבית המקדש ביותר, ועל-כן גם הראיון אין לו שעור, כי הרצון אין לו שעור פנ"ל.

וזהו 'וגמילות חסדים', שהוא כלל כל הצדקות שכלולים בגמילות חסדים, שעקרה בשביל הרצון, ועל-כן אין לו שעור פנ"ל. וכל זה הוא בשביל לזכות לקבלת התורה מחדש בכל יום, וזהו 'נתלמוד תורה' שאין לו גם פן שעור, כי עקר קבלת התורה על-ידי שלמות הרצון פנ"ל שאין לו שעור פנ"ל.

ועל-כן אומרים משנה זאת בכל יום אחר ברפת התורה, כי בכל יום צריכין להמשיך על עצמו בחינת קבלת התורה מחדש, כמו שכתוב (שמות ט, א): "ביום הזה באו מדבר סיני, ופרש רש"י: 'שבכל יום יהיה דומה בעניןך כאלו היום אתה עומד על הר סיני וכו', וכמו שאמרו (דברים ו, א): "אשר אנכי מצוך היום" - 'בכל יום יהיה דומה בעניןך כחדשים' (ספרי ואחשנן ח), וכן הרבה. ועל-כן מברכין בכל יום ברפת התורה ואומרים: 'ברוך אתה ה' נותן התורה, כי הוא יתברך נותן לנו התורה בכל יום מחדש, ועקר על-ידי התחדשות הרצון שצריכין לחדשו בכל יום מחדש, כמו שאמר שם אדמו"ר ז"ל בשיחה הנ"ל (שיחות הר"ן סימן נא) שאין אדם דומה לחברו ואין יום דומה לחברו בענין התחדשות הרצון, נמצא, שבכל יום ויום, בפרט בפקר שמתחדשת הנשמה, בבחינת (איכה ג, ב): "חדשים לבקרים" וכו' - צריכין להתחזק ברצון חדש דקדשה, שזהו עקר בחינת קבלת התורה בכל יום, שעל זה מברכין ברפת התורה פנ"ל. ועל-כן אומרים אז משנה זאת שהיא 'אלו דברים שאין להם שעור', שהוא בחינת הארת הרצון שאין לו שעור פנ"ל, כי זה עקר בחינת קבלת התורה בכל יום מחדש, פנ"ל.

גמילות חסדים ותורה אין להם שיעור

בכל יום צריכין להמשיך על עצמו בחינת קבלת התורה מחדש

סד. וזהו בעצמו בחינת ברפת כהנים שאומרים תכף אחר ברפת התורה, כי עקר התכלית הוא שעל-ידי הרצון זוכין לבחינת (ישעיה סא, ה): "ועמדו זרים ורעו צאנכם ובני נכר אפריכם וכרמיקם ואתם כהני ה' תקראו" - שלא תצטרכו לעשות שום עסק מל"ט מלאכות וכו'. וזהו בחינת ברפת כהנים (בסודי ה, ב): "'ברכה ה'" - בממוין וכו' (בסודי רכה יא, ה). ועין היטב בהתורה הנ"ל, מבאר שם, שעל-ידי הרצון זוכין ליראה שהוא כלי לקבל החסד, שעל-ידי זה אין צריכין לעשות שום עסק כלל וכו'. וכל זה זוכין על-ידי הרצון וכו', עין שם. וזהו "'ברכה ה'" - בממוין, בחינת פרנסה ועשירות דקדשה, שלא נצטרף לעשות שום עסק וכו', רק הממוז והפרנסה יהיה נמשך לנו בחסדו יתברך לבר, בבחינת (משלי י, ב): "ברכת ה' היא תעשיר" וכו'. וזהו "וישמך" - מן המזיקין, שהם בחינת יראות הנפולות שהיה נשקר מהם, רק יזכה ליראה קדושה שהוא מדת שמו, כי על-ידי היראה זוכין לחסד הנ"ל, שעל-ידי זה זוכין לפרנסה בלי יגיעה וכו', כמו שכתוב שם. וזהו "יאר ה' פניו אליך ויחנך", בחינת הארת פנים, בחינת הארת הרצון פנ"ל. וזהו "ישא ה' פניו אליך", בחינת צדקה, שעל-ידי זה עקר נשיאת פנים, בחינת (תהלים יז, ט): "אני בצדק אחזה פניך" וכו'. וזהו "וישם לך שלום", בחינת (אבות ב, ז): "מרבה צדקה מרבה שלום", כי עקר התקון על-ידי הצדקה, שעל-ידי זה זוכין לרצון, שעל-ידי זה זוכין ליראה שהוא כלי לקבל החסד, שעל-ידי זה זוכין לברפת ה' בחסדו ואין צריכין לעשות שום עסק, שכל זה כלול בברפת כהנים, כי כהנים דיקא צריכין לברך ברכה זאת, כי הם בחינת חסד, בחינת (תהלים פט, א): "עולם חסד יבנה", בחינת "ואתם כהני ה' תקראו", וכמו שכתוב בהתורה הנ"ל. ועל-כן עוסקין בכל זה תכף אחר ברפת התורה, כי עקר קבלת התורה בכל יום מחדש הוא על-ידי הרצון וכו', שזהו בחינת ברפת כהנים ומשנת 'אלו דברים שאין להם שעור', וכנזכר לעיל.

ענין ברפת כהנים שאומרים תכף אחר ברפת התורה

לקוטי הלכות ברפת השרה הלכה ה' ארנה חיים

ושנה יציל לענין הפדיון הכולל
העליון הנ"ל

סה. ועל-כן הצדיק הגדול האמתי כשעושה פדיון ועדין לא היה לו ישועה - חלילה להרהר אחריו, כי בודאי הוא לטובה נפלאה, כי השתמשו עם זה הפדיון לתועלת גבוהה יותר הרבה, שהוא לעשות גרים וכו' כנ"ל, ובודאי יהיה גם להמביא הפדיון טובה גדולה מזה, ובהמשך הזמן תצמח גם ישועתו שהיה צריך, רק שצריך להתמקמה קצת.

אין להרהר אם לא היתה ישועה אחר פדיון הצדיק

כי באמת כל אדם צריך זה הפדיון העליון הנ"ל, ועל-ידי-זה אנו חיים ומתקיימים, בפרט בגלות הארץ המרוגזת, שעקר קיומנו הוא על-ידי הצדיקים האמתיים האלו, שיכולים בכל עת להמשיך את רצון הנ"ל וכו' כנ"ל, כי באמת עקר הישועה והרחמים הוא לשוב להשם-יתברך ולהציל מעונות, שזה עקר הרחמנות וכו', כמו שכתוב במקום אחר (סוף ו תנ"א). וזה צריך כל אדם, כי כל אדם לפי בחינתו צריך ישועה גדולה בכל עת הנמשך מפדיון הנ"ל, שיעלה מבחינת שמד לרצון וכו' וכנ"ל, וכשהצדיק עושה פדיון העליון הנ"ל, ומשתמשים בו למעלה לתועלת גבוהה יותר לעשות גרים ובעלי תשובה וכו', שנעשין על-ידי המתקת החרון אף, על-ידי המשכת רצון העליון, בודאי שם כלולים כל הישועות שבעולם בגשמיות ורוחניות. כי כל הצרות, חס ושלום, הם המסתרת פני ה', בבחינת (דברים לא, ז): "הלא על פי אין אלקי בקרבי" וכו', שהוא בחינת חרון אף וכו' הנ"ל, ועל-ידי הפדיון הנ"ל נמתק הכל ונמשכין כל הישועות וכו', רק שצריכין להתמקמה קצת, וצריך כל אחד להמתין, כי "המאמין לא יחיש" (ישעיה כח, ט).

עשר תושעה ורחמים הוא לשוב להשם-יתברך ולהציל מעונות

(תענית ח ג): 'קשה יומא דעיבא' וכו', ומה זה שדמה את הטוב הנפלא של רצונו כעב מלקוש, ואף הוא על-פי הנ"ל, כי העב קשה להאדם בתחלה, אבל אחר-כך כשיורד הגשם על-ידו בודאי הוא מתייה אותו, כי כל הברכות וכל ההשפעות נמשכין על-ידי הגשם והמטר, וכמו שכתוב (דברים כח, יב): "יפתח ה' לך את אוצרו הטוב לתת מטר ארצך בעתו ולברך את כל מעשה ידך" וכו'. וזהו "כעב מלקוש", כי המלקוש בא באחור זמן, על-כן דמה רצונו הטוב לעב מלקוש, כי הישועה הבאה משם הוא ישועה שלמה לנצח, אף באה באחור זמן קצת, על-כן דמה רצונו כעב מלקוש, והבן.

זוה (תהלים קל, ז): "יחל ישאל אל ה' כי עם ה' חסד", שבודאי יעשה חסד, אף והרבה עמו פדות", שיש לו הרבה פדות וישועות - שצריך להושיע את האדם ולפדותו מכמה מיני צרות בגשמיות ורוחניות, על-כן אי אפשר שימלא חסרונו מיד וצריך רק ליחל לה', כי הוא יתברך מרבה לפדות את האדם, וצריך להמתין עד שיפדה אותו מהצרה היותר גדולה מזאת, ואחר-כך יושע גם בזה, כי אין בעל הנס מכיר בנסו' (נדה לא). והעקר הוא מה שהוא יתברך פודה את ישראל על-ידי הפדיון העליון הנ"ל של הצדיקים מכל עונותם, שזה בחינת עשיית גרים הנ"ל, וזהו (תהלים קל, ח): "והוא יפדה את ישראל מכל עונותיו", על-ידי הפדיון הנ"ל. ועל-כן צריכין להמתין, בחינת "יחל ישאל אל ה'" וכו', וכמו שכתוב תחלה "נפשי לה' משומרים לבקר שומרים לבקר", "קויתי ה' קנתה נפשי" - "קווי אחר קווי" וכו' (רש"י שם) וכנ"ל. וזהו (איכה ג, כב): "חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו וכו', טוב ויחיל ודומם לתשועת ה'", "חסדי ה' כי לא תמנו" הם בחינת החסדים הרבים הנמשכין מרצון העליון על-ידי פדיון העליון הנ"ל, ששם בחינת חסדים ורחמים רבים, כידוע, אף צריכין להמתין, בבחינת "טוב ויחיל ודומם" וכו', וכל מה שיתחזק יותר לקוות לה' ולכלי לדחוק את השעה - תתקרב ישועתו יותר, כי על-ידי הקווי והבטחון בעצמו תצמח ישועתו בקרב.

מעלת הישועה הפאה באחור וכו'

ליקוטים מליקוטי הלכות ♦ זאת העזרבים

לקוטי הלכות

הלכות ברפת השרה הלכה ה

ארה חיים

קלו

שנה להלכות קריאת שמע

סו. **וְעַל־כֵּן יֵשׁ עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה תְּבוּלוֹת בְּשִׁמְעֵי פְעָמִים קְרִיאַת־שְׁמַע שְׁאוּמְרִים בְּכָל יוֹם עָרַב וְבֹקֵר - לְהַמְתִּיק כָּל הַעֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּתֵי דִינִים הַנִּזְכָּר עַל־יְדֵי קְרִיאַת דְּאוֹת ד' וְכו' וְכַנ"ל. כִּי קְרִיאַת־שְׁמַע בְּחִינַת דְּבִקּוּת וּבִטּוּל אֶל רְצוֹן אֵין סוּף, בְּחִינַת (דְּבָרִים ו, ד): "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" - שְׁמִיעָה בְּלֶבָא תְּלִיא' (תְּקוּנֵי זֵהר תְּקוּן נח, צב.), כִּי בְּכָל יוֹם יֵשׁ עֲשָׂרִים וְאַרְבָּע שְׁעוֹת - שְׁתֵּים עָשָׂר שְׁעוֹת הַיּוֹם וּשְׁתֵּים עָשָׂר שְׁעוֹת הַלַּיְלָה. וְהַצְדִּיקִים וְהַיְרָאִים מְכַוְּנִים שְׁנַיִם עָשָׂר צְרוּפֵי הַיְרֵיהַ בְּשְׁתֵּים עָשָׂר שְׁעוֹת הַיּוֹם, וְכֵן בְּשְׁתֵּים עָשָׂר שְׁעוֹת הַלַּיְלָה, וְעַל־יְדֵיזָה מְמַתִּיקִים עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה צְרוּפֵי אֲדָנִי", שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּתֵי דִינִים הַנִּזְכָּר - לְהַמְתִּיק הַדִּינִים הַנֶּאֱחָזִים בָּהֶם.**

הצדיקים
מיוחדים
עשרים
וארבעה
צרופים בכל
שעות היממה

וְעַקֵּר הַהִמְתַּקָּה נִמְשָׁךְ מִשְׁבֵּת, שְׂאֹז עַקֵּר הָאֲרֵת עַת רְצוֹן הַנִּזְכָּר, כִּי שְׁלֹשָׁה יָמִים הֵם בְּתֵר שְׁבִתָּא וּשְׁלֹשָׁה יָמִים קָמִי שְׁבִתָּא, שְׁבִשְׁלֹשָׁה יָמִים שְׂאֲחֵר שְׁבֵת מְאִיר הַרְשִׁימוּ שֶׁל שְׁבֵת הַעֵבֵר, וּבְשְׁלֹשָׁה יָמִים שְׂקָדָם שְׁבֵת נִמְשָׁךְ הָאֲרֵה מִשְׁבֵּת הַבָּא, כְּמוּכָא (פְּרִי עֵץ חַיִּים שְׁבֵת פָּרוֹק א). כִּי כָּל חַיּוֹת שְׁשֵׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה הוּא מִשְׁבֵּת, שְׂאֹז מְאִיר הָעַת רְצוֹן הַנִּזְכָּר שְׁמַמְתִּיק וּמְחִיָּה הַכֹּל, כִּי בְּשְׁלֹשָׁה יָמִים יֵשׁ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים עֲשָׂרִים וְאַרְבָּע שְׁעוֹת, וְשְׁלֹשׁ פְּעָמִים עֲשָׂרִים וְאַרְבָּע זִימְטֵרְיָא שְׁבָעִים וּשְׁתֵּים, בְּחִינַת 'חֶסֶד', וְכְמוּכָא מִזָּה הַרְבֵּה בְּכַתְבֵי הָאֲרִי" וְל' בְּעֵנֵן שְׁלֹשׁ פְּעָמִים עֲשָׂרִים וְאַרְבָּע, עֵינֵן שָׁם (עֵץ־חַיִּים שֶׁעַר כֹּא פָּרוֹק ב, וְעוֹד). הֵינֵנו שְׁבִשְׁלֹשָׁה יָמִים שְׂאֲחֵר שְׁבֵת מְמַתִּיקֵן הַשְּׁלֹשׁ פְּעָמִים עֲשָׂרִים וְאַרְבָּע הַנִּזְכָּר, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּתֵי דִינִים עַל־יְדֵי רְשִׁימוּ שֶׁל הָעַת רְצוֹן מִשְׁבֵּת הַעֵבֵר, וְכֵן בְּשְׁלֹשָׁה יָמִים שְׂקָדָם שְׁבֵת מְהָאֲרֵת עַת רְצוֹן שְׁבִשְׁבֵת הַבָּא.

כל חיות
ששית ימי
המעשה הוא
משבת

וְכָךְ זֶה הוּא בְּחִינַת סְפִירַת הָעֵמֶר, בְּחִינַת (וַיִּקְרָא כג, טו): "תְּמִימוֹת תְּהִינָה", כִּי בָּהֶם מְמַתִּיקֵן הַדִּינִים עַל־יְדֵי שְׁמַמְשִׁכִּין עַל עֲצֻמֵן הָאֲרֵה מִשְׁבוּעוֹת הַבָּא עֲלֵינוּ לְטוֹבָה, שְׁבוּ מְאִיר הָעַת רְצוֹן וְכַנ"ל, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים שִׁיְהִיו 'תְּמִימוֹת' - לְהַמְתִּיק כָּל הַעֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה שְׁעוֹת שֶׁל כָּל יוֹם וְיוֹם עַל־יְדֵי הַסְּפִירָה, וְכַנ"ל.

בספירת
העמר
ממתיקין
הדינים

בְּעוֹלָם, שְׁעַל־יְדֵיזָה עַקֵּר הַתְּשׁוּבָה, בְּחִינַת עֲשִׂית גָּרִים וְכו', וְבוֹדָאֵי אִזּוּ מְמַלְא נִתְמַקֵּן הַכֹּל גַּם בְּגִשְׁמִיּוֹת, כְּמוֹ שְׂכַתְבָּ (סִימֵן יד) עַל (בְּבֵא־בְתָרָא עד.): 'וְשִׁקְלִיָּה לְסִלְתָּאֵי וְאַנְחִיָּה בְּכוֹתָא דְרַקִּיעַ' וְכו' (וּלְקַחְתִּי אֶת חֶסֶל שְׁלִי וְשִׁמְתִי אוֹתוֹ בְּחִלּוֹ הַרְקִיעַ), שְׁכַשְׁנַתְמַקֵּן בְּרוּחַנִיּוֹת וְכו'. וְכֵן בְּכַמְּהָ מְקוּמוֹת, כְּמוֹ בְּהַתּוֹרָה 'פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן' (סִימֵן ס), שְׁעַל־יְדֵי שְׁמַעוֹרְרִין בְּנֵי אָדָם מִהַשְׁנָה וְכו' עַד שְׁנַמְשָׁךְ יְרָאָה, שְׁעַל־יְדֵיזָה נִמְשָׁךְ עֲשִׂירוֹת מִפְּלֶג וְכו'. וְכֵן בְּזוֹת הַתּוֹרָה 'וְאֵת הָעֲרֻבִים', שְׁעַל־יְדֵי הַרְצוֹן וְכו' עַד "וְעַמּוּדוֹ יִזְרִיעַ וְיָרֵעוּ צֶאֱנָכֶם" וְכו' (וַיִּשְׁעִה סא, ח), וְכֵן שְׁצָרִיכִין לְהַמְתִּין, כְּנ"ל.

עשר העור
ממפעלה הוא
התחזוקות
הרצונו

כִּי 'הַכֹּל בְּיַדֵי שְׁמַיִם חוּץ מִיְרַאת שְׁמַיִם' (בְּרַכּוֹת לג), וְאֶף־עַל־פִּירְכֵן הַשָּׁם־יִתְבַּרְךָ עוֹזֵר בְּכָל יוֹם, כִּי 'אֶלְמָלָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹזְרוֹ וְכו', כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ רַבּוּתֵינוּ וְל' (קְדוּשֵׁין ל), אֶף עַקֵּר הָעֵמֶר מִלְּמַעְלָה הוּא הַתְּחַזְּקוֹת הַרְצוֹן, וְכַשֶּׁהֲאָדָם מְקַבֵּל הָאֲרֵת הַרְצוֹן כְּרָאוּי, וּמְכַוֵּן וּמְכִיֵּן לְבוֹ תְּמִיד לְקַשֵּׁר רְצוֹנוֹ לְרְצוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ, בְּבְחִינַת: 'בְּטַל רְצוֹנְךָ מִפְּנֵי רְצוֹנוֹ' וְכו', וְאֵינוֹ מְנִיחַ אֶת הַרְצוֹן הַטּוֹב - 'יְהִי־אִיךָ שִׁיְהִיָּה, עַל־יְדֵיזָה בּוֹדָאֵי יִתְמַקֵּן הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁהָאֲרִיךְ בּוֹהַ הַרְבֵּה בְּכַמְּהָ שִׁיחֻת קְדוּשׁוֹת וְרַמְזִים בְּלִי שְׁעוֹר. וְעַל־כֵּן בְּהִכְרַח שִׁיְתַמְהַמָּה עַד שִׁיַּפְעַל הַרְצוֹן לְפַעֲלָתוֹ וְכו'.

מה שצריך
להתמין קצת
הוא טוב
בדולה, כי
אחר כך
תהיה
השועה
עשילמות

וְעַל־כֵּן צְרִיךְ כָּל אֶחָד לְכוֹן רְצוֹנוֹ לְקַשֵּׁר עֲצֻמוֹ לְבְחִינַת מֹשֶׁה וְכו', הַנִּזְכָּר, וּבְכַפֵּרֵת לְהַרְבוֹת בְּצַדִּיקָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד, אֶפְלוּ מִי שְׁמוֹנוֹתָיו מְצַמְצְמִין, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ רַבּוּתֵינוּ וְל' (גִּישׁוֹ ת), אוֹ לְקַנְאֵת קַנְאֵת ה' צְבָאוֹת שְׁגַם כֵּן נִחְשָׁב צְדָקָה וְכו' (סִימֵן סה תַּנְיָא). וְהָעַקֵּר לְכוֹן שְׁתַּגִּיעַ הַצְּדָקָה שְׁלוֹ לְבְחִינַת מֹשֶׁה שְׁעוֹסֵק בְּפִדְיוֹן הַנִּזְכָּר, בְּאִפְּן שִׁיְהִיָּה נִמְשָׁךְ הָאֲרֵת הַרְצוֹן הָעֲלִיוֹן בְּעוֹלָם, עַד שִׁיְהִיו נַעֲשִׂין מִזָּה גָּרִים, וְלְכוֹן רְצוֹנוֹ, שְׁגַם אֵלִיו יֵגִיעַ הַרְצוֹן הַנִּזְכָּר, וּבּוֹדָאֵי יֵגִיעַ עֲלָיו בִּיּוֹתֵר מֵאֲחֵר שֶׁהוּא הַמְּכַיֵּא הַצְּדָקָה וְהַפְּדִיוֹן, כִּי 'אֵינִי הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ' הוּא מְקַפֵּחַ שְׂכָר כָּל בְּרִיָּה' (בְּבֵא קַפָּא לז), וְאִזּוּ מְמַלְאֵי יִתְמַקֵּן הַכֹּל כְּנ"ל. וְגַם מִה שְׁצָרִיךְ לְהַמְתִּין קֶצֶת הוּא טוֹבָה גְדוּלָּה, כִּי אַחֲר־כֵּן תְּהִיָּה הִישׁוּעָה בְּשִׁלְמוֹת.

היום יתברך
רופא נאמן
על־ידי הארת
הרצונו

וְזֶהוּ (שְׁמוֹת טו, כו): "אִם שְׁמוּעַ תִּשְׁמַע וְכו' כָּל הַמַּחֲלָה וְכו' לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי ה' וּרְפָאֶךָ", כִּי יֵשׁ רּוֹפֵא שְׁמֵרְפָא הַחּוֹלָאֵת לְפִי שְׁעָה אוֹ לְשָׁנָה וְכו'

סו. כִּי בּוֹדָאֵי כְּשׁוֹכִין עַל־יְדֵי הַפְּדִיוֹן הַנִּזְכָּר לְעוֹלוֹת מְשַׁמֵּד לְרְצוֹן וְכו' וְלַהֲמַשִּׁיךְ הָאֲרֵת הַרְצוֹן

כשנמית
נתקן גם
ברחמינות

לְקוּטֵי הַלְבוּת בְּרֵפֶת הַשָּׁחַר הַלֵּכָה ה' אֲרַח חַיִּים

ואחר־כֵּן חוֹזֵר הַמַּחְלָה, אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רּוֹפֵא נֶאֱמָן עַל־יְדֵי הָאֵרֶת הַרְצוֹן הַנִּזְכָּר, שְׁעַל־יְדֵי זֶה יִתְקַרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאֵז שְׂאִיתְרַפֵּא לֹא יָשׁוּב עוֹד לַמַּחְלָה, בְּחֵינֵת: "כָּל הַמַּחְלָה וְכוּ' לֹא אִישִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי ה' רּוֹפֵאךָ."

וְזֶהוּ בְּחֵינֵת (שְׁעִיָּה נ"ד, יד): בְּצַדִּיקָה תִּכְוֶנֶי רַחֲמֵי מַעֲשֶׂק וְכוּ', וְנִסְמָךְ לְזֶה מַעֲנֵן גְּרִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם: הֵן גּוֹר יַגִּיר וְכוּ', מִי גָר אַתָּה עֲלֶיךָ פֶּלַי. בְּצַדִּיקָה תִּכְוֶנֶי - לְשׁוֹן קִיּוּם וְהַעֲמָדָה לְעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי י"ב, ט): "שִׁפְתַי אֲמַת תַּפּוֹן לַעַד", וְכֵמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים ק"ט, ז'): "כּוֹנֵנֶת אֶרֶץ וְתַעֲמֵד" וְכוּ', וְכֵן הִרְבֵּה וְכוּ"ל. רַחֲמֵי מַעֲשֶׂק - בְּחֵינֵת תַּאֲוֹת מוֹמֵן וְכוּ' שֶׁהוּא בְּחֵינֵת שְׂמֵד וְכוּ', כִּי לֹא תִירָאִי - שִׁיִּתְבַּטְּלוּ הַיְרָאוֹת הַנִּפְּוֹלוֹת, כִּי תִזְכֶּה עַל־יְדֵי הַרְצוֹן הַנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקָה לְיִרְאָה קְרוֹשָׁה כְּנִזְכָּר. וְזֶה הֵן גּוֹר יַגִּיר אֶפְסֵי מְאוּתִי - שֶׁהַגְּרִים שְׂנֹאתֵיךָ בְּלַעֲדֶיךָ רַק מַחֲמַת גְּדֻלָּה וְכַבּוֹד - אֶפְסֵי מְאוּתִי - כִּי לֹא יִתְקַיֵּמוּ. מִי גָר אַתָּה - בְּעַנְיֹתֶיךָ וּבְכַבּוּדֶיךָ וְכוּ' וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן לֹא הֵנִיחוּ אֶת הַרְצוֹן, עֲלֶיךָ פֶּלַי - כִּי הֵם יִתְקַיְמוּ לְנֶצַח.

על ידי צדקה התקרבות תהיה קצת

כִּי מִתְחַלֵּה מְדַבֵּר שָׁם מִגְּאֻלָּה הַאֲחֻרֹּנָה הַשְּׁלֵמָה שְׂאִין אַחֲרֶיהָ גְּלוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם (שְׁעִיָּה נ"ד, ח): "בְּשִׁצְפָךָ קָצַף הַסֵּתְרִיתִי פָּנַי רָגַע מִמֶּךָ וּבַחֲסֵד עוֹלָם רַחֲמֶיךָ וְכוּ' וּבְרַחֲמִים גְּדוּלִים אֶקְבָּצֶךָ", שֶׁכָּל אֵלוֹ הַרַחֲמִים גְּדוּלִים, רַחֲמִים רַבִּים, חֲסֵד עוֹלָם לְנֶצַח, הַכֹּל נִמְשָׁךְ מִרְצוֹן הַעֲלִיּוֹן עַל־יְדֵי פְדִיּוֹן שֶׁל בְּחֵינֵת מִשָּׁה הַנִּזְכָּר, כְּמוֹכֵן בְּתַבְּבִים. וְעַל־כֵּן נִסְמָךְ אַחֲרֶיךָ - בְּצַדִּיקָה תִּכְוֶנֶי וְכוּ' - כִּי עַקֵּר הַמִּשְׁכַּת הַרְצוֹן נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי צַדִּיקָה שְׂנֹאתֵיךָ כְּנִזְכָּר שֶׁתִּגְיַע לְהַצַּדִּיק הַנִּזְכָּר. וּבִשְׁבִיל זֶה מְבִיאִין מוֹמֵן, הֵינּוּ צַדִּיקָה, לְהַצַּדִּיק עַל פְּדִיּוֹן וְכוּ', וְכוּ"ל.

עשר המשכת תרצו על ידי צדקה שנותנו לצדיק

וְכוּ'. אֲבָל יִשְׂרָאֵל הַכְּשָׁרִים מְכוּנִים בְּצַדִּיקָתָם לְרַצוֹן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְכוּ"ל, וְעַל־כֵּן "צַדִּיקָה תְּרוֹמֵם גּוֹי", וְחֲסֵד נִמְי כְּמוֹ שֶׁמִּסְקוֹ שָׁם בְּגִמְרָא, כִּי עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקָה שְׂמַמְשִׁיף עַל־יְדֵי הָאֵרֶת הַרְצוֹן, עַל־יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ חֲסֵד וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם. אֲבָל "וּלְאֲמִים חֲטָאת", מֵאַחַר שֶׁהֵם רוֹצִים דְּרָקָא שִׁיתְמַלֵּא מִבְּקָשָׁם תְּמִיד, וְאַפְלוּ אִם נִתְמַלֵּא הוּא לְפִי שְׁעָה כִּי הֵם 'תַּחֲלָתָם שְׁלוּהוּ' וְכוּ', אֲבָל צַדִּיקִים וְכָל יִשְׂרָאֵל הַנִּלְוִים אֲלֵיהֶם 'תַּחֲלָתָם יִסּוּרִים קָצַת וְסוּפֵן שְׁלוּהוּ', "כִּי אַחֲרִית לֹאִישׁ שְׁלוֹם" (תְּהִלִּים לו', לו) וְכוּ"ל.

וְעַל־כֵּן נִסְמָךְ פְּסוּקֵי "בְּצַדִּיקָה תִּכְוֶנֶי לְפָסוּק "וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי ה' וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ", כִּי כָל זֶה זֹכִינֵן עַל־יְדֵי צַדִּיקָה כְּנִזְכָּר. וְעֵינֵן בְּיִשְׁעֵיךָ קַפִּיטֵל נִדְ שְׁשֵׁם כְּתוּבִים פְּסוּקִים הַנִּזְכָּר: "בְּשִׁצְפָךָ קָצַף הַסֵּתְרִיתִי פָּנַי רָגַע מִמֶּךָ וּבַחֲסֵד עוֹלָם רַחֲמֶיךָ" וְכוּ', עַד "בְּצַדִּיקָה תִּכְוֶנֶי" וְכוּ' הַנִּזְכָּר, וְשָׁם נֶאֱמַר פְּסוּקֵי: "וְשִׁמְתִי כְּדָכַד שְׂמִשְׁתִּיךָ", שְׂמִרְמוֹז עַל תַּקּוּן הַנִּפְּוֹל הַנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי פְדִיּוֹן הַנִּזְכָּר שֶׁמִּמֶּתִיק כָּל הַעֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּתֵי דִינִים וְכוּ', וְכַמוֹכָא בְּשֵׁם כְּתָבֵי הָאֲרִי"ו, וְלֹא, וְהֵבֵן הֵיטֵב לְקָשֶׁר הַעֲנָנֵן.

(מאות מט עד כאן, אינו מסדר היטב, ויש דברים שנכפלו, כי לא נכתב פסדר רק ראשי פרקים).

סח. וְזֶה בְּחֵינֵת מַחְלַקַת קִרְחָה. כִּי קִרְחָה כְּפָר בְּרַצוֹן, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (וְיִוִּשְׁלֵמוּ סְתוּרֵינוּ פ"י ח"א): "קִרְחָה מִיֵּן הֵיחָה", כִּי הוּא וְעַדְתּוֹ הֵיחָה תַּחֲלָה צַדִּיקִים גְּדוּלִים מְאֹד, כִּי הוּא הֵיחָה מְנוֹשְׂאֵי הָאֲרוֹן (מְנוֹחֵימָא קִרְחָה), וְעַדְתּוֹ הֵיחָה 'קִרְוֵאֵי הַעֲדָה' וְכוּ', אִף הֵיחָה בְּבְחֵינֵת הַצַּדִּיקִים שְׂאִין בָּהֶם שְׁלֵמוֹת וְכוּ', וְלֹא דִי לָהֶם בְּזוּהָ, כִּי אִם הַתְּגַבֵּר עֲלֵיהֶם הַיַּצֵּר הַרַע וְהַסִּיתָם לְחַלֵּק עַל מִשָּׁה שֶׁנִּכְלַל תְּמִיד בְּרַצוֹן הַעֲלִיּוֹן וְכוּ'. וְכֵן הוּא בְּכָל דוֹר, שְׂנִמְצָאִים זְקֵנִים וְחֲשׁוּבִים שְׂחוּלְקִים עַל הַצַּדִּיק הַגְּדוֹל מֵהֶם שֶׁהוּא חֲדוּשׁ נִפְּלֵא, וְהַכֹּל מִבְּחִינָה הַנִּזְכָּר, מַחֲמַת שֶׁהֵם בְּבְחֵינֵת זְקֵנִים הַפְּגוּמִים הַנִּזְכָּר, שְׂאֵף־עַל־פִּי שֶׁהֵם כְּשָׂרִים וְצַדִּיקִים, אֲבָל עַל־יְדֵי שְׁלֵא הוֹסִיפוּ קְרָשָׁה בְּכָל יוֹם וְכוּ' כְּנִזְכָּר, עַל־יְדֵי זֶה מִנְּפִילַת יְמִיָּהם יוֹזֵק מִצַּח הַנֶּחֱשׁ, עַד שֶׁהַמִּצַּח הַנֶּחֱשׁ בְּעַצְמוֹ מִתְּגַרֵּה בָּהֶם וּמְפִילֵם יוֹתֵר. כִּי כֵן דָּרָךְ הַפַּעַל דְּבַר - הוּא הַמְּסִיתָ הוּא' וְכוּ' (סְפָר נ"ב; וְעֵינֵן בְּבֵיתֵיךָ ט"ו).

השער שבין צדקה לפסוק ויכל בניך למודי הוי

בחינת מחלקת קרח היא בחינת מחלקת חוקים השואבים שאין בהם שלמות

המבדל שבין ישראל לנוים שישיראל אינם ממורחים אחר ה

ליקוטים מליקוטי הלכות ♦ ואת העורבים

לקוטי הלכות

הלכות ברפת השרה הלכה ה

ארה תיים

קלה

עד שְׁמִסְתֶּם לַחֲלַק עַל הַצַּדִּיק הַמְחַדֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּכָל עַת וּמוֹסְרֵי אֹר קִדְשָׁה בְּכָל יוֹם וּבְכָל עַת, שֶׁהוּא בַּחֲנִינַת זְקֵן שֶׁבִקְדֻשָּׁה, בַּחֲנִינַת זְקֵן - זֶה קִנְיַת חֻכְמָה 'וכו' (קדושין לב.).

וְזֶה בַּחֲנִינַת חֲטָא הַמְרֻגְלִים וְכוּ'. וְעַל-כֵּן נִסְמָךְ לְזֶה פִּרְשַׁת חֵלָה, בַּחֲנִינַת צְדָקָה, וְחֵלָה בַּחֲנִינַת צְדָקָה עַל צְדָקָה, כִּי נִתְּנָה בְּאַחֲרוֹנָה אַחַר תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר, כְּדֵי לְחַזֵּק הַרְצוֹן לְבַשֵּׁל הַסַּפְקוֹת וְכוּ'. וְעַל-כֵּן חֵלָה לְשׁוֹן תְּפִלָּה, כִּי עָקֵר הַתְּפִלָּה עַל-יְדֵי רְצוֹן, בַּחֲנִינַת (תהלים טו, טו, יד): "וְאֲנִי תְּפִלְתִּי לֵךְ ה' עַת רְצוֹן", "בַּעַת רְצוֹן עֲנִיתִיד" וְכוּ' (ישעיה טו, ח).

עשר תפלה על ידי רצון

וְעַל-כֵּן טַעַה קִרַח וְסָמַךְ עֲצָמוֹ עַל עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע מִשְׁמֵרוֹת לְוִיָּה שֶׁרָאָה מִרְחֹק שֶׁיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ, אֲבָל טַעַה מְאֹד, כִּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (במדבר רבה יח, ח). **כִּי עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע מִשְׁמֵרוֹת הַנִּלְחָם בְּנִגְדֵי עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע בְּתֵי דֵינִים הַנִּלְחָם** [וכן בחינות עשרים וָאַרְבַּע הַנִּלְחָם שֶׁשֶּׁם צְרִיכִין הַמְתַּקֶּה גְדוּלָה עַל-יְדֵי בַּחֲנִינַת פְּדִיּוֹן הַנִּלְחָם שֶׁנִּמְשָׁךְ רַק עַל-יְדֵי בַּחֲנִינַת מִשְׁהָ, שֶׁנִּכְלָל בְּרְצוֹן הָעֵלְיוֹן וְכוּ' כַּנִּלְחָם וְעַל-כֵּן כָּל עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע מִשְׁמֵרוֹת לְוִיָּה - כָּל הַמְתַּקְתֶּם וְתַקִּינֶם הוּא עַל-יְדֵי עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע מִשְׁמֵרוֹת כִּהְנֶה, כִּי זֶה יְדוּעַ, שְׁלֹוֹ בַּחֲנִינַת דֵינִים, וְכֵהֵן בַּחֲנִינַת חֶסֶד (פרי עין חיים, שבת, פ"ק טו). וְאֶפְלוּ כָּל הַעֲשָׂרִים וָאַרְבַּע מִשְׁמֵרוֹת כִּהְנֶה צְרִיכִין לְקַבֵּל עָקֵר הַמְתַּקְתָּה מִבַּחֲנִינַת מִשְׁהָ, בַּחֲנִינַת רְצוֹן הַנִּלְחָם, כִּי רַק מִשְׁהָ הַמְשִׁיךְ בְּעוֹלָם קִדְשָׁה כִּהְנֶה וְהַלְוִיָּה וְכוּ'. כִּי "קִרַח הָיָא מִפְּנִינִים" (משלי ג, טו) - 'מִכְּהֵן גְּדוּלָה שֶׁנִּכְנַס לְפָנָי וּלְפָנִים' (הוריות יב), הַיְנוּ שֶׁהַצַּדִּיק הָאָמֵת, בַּחֲנִינַת מִשְׁהָ - יִקְרַ אֶפְלוּ מִכְּהֵן גְּדוּלָה, כִּי מִמֶּנּוּ כָּל קִדְשָׁתֶם וְכָל הַהִמְתַּקוֹת וְכוּ' וְכוּ' ל. וְקִרַח פָּגַם בְּכָל זֶה וְחִלַּק עַל מִשְׁהָ וְסָמַךְ עֲצָמוֹ עַל עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע מִשְׁמֵרוֹת לְוִיָּה בְּעֲצָמֹם, וְעַל-יְדֵי זֶה הִתְגַּרְוּ בּוֹ עַל-יְדֵי זֶה דִּקְא תִקָּף הַדֵּינִים. כִּי כִּשְׂאִין מִמֵּתִיקֵי הַדֵּינִים הַנֶּאֱחָזִים מִסְטָרָא דְלוּי, אֲזִי אֲדַרְבָּא! מִשֶּׁם כָּל אֲחִיזוֹת הַסְטָרָא אֲחָרָא, חֵס וְשְׁלוֹם, שֶׁאֲחִיזוֹתֵן מִהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת הַעֲשָׂרִים וָאַרְבַּע בְּתֵי דֵינִים. וְזֵהוּ: "וַיִּקַּח קִרַח" - וְאֶתְפַּלֵּג קִרַח' (תרגום אונקלוס), שֶׁרָצָה לְחַלֵּק הַעֲשָׂרִים וָאַרְבַּע בְּתֵי דֵינִים, בַּחֲנִינַת עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע מִשְׁמֵרוֹת לְוִיָּה, מִמִּשְׁהָ שֶׁהוּא רְצוֹן הָעֵלְיוֹן וּמֵאֲהָרֵן הַכְּהֵן וְכוּ'.

כל הכיור משמרות כחיה צריכו לקבל המספקה מבחינת משה

וְזֵהוּ (במדבר טו, א): "וַיִּקַּח קִרַח בֶּן יִצְהָר בֶּן קֵהָת בֶּן לְוִי", וְלֹא נִזְכַּר בֶּן יִצְעָק, כִּי יִצְעָק בִּקְשָׁה עַל זֶה וְכוּ' (במדבר רבה יח, ח), כִּי קִרַח פָּגַם מְאֹד מְאֹד וְהִטִּיל פָּגַם בְּרְצוֹן, עַד שֶׁפָּגַם בְּקִדְשָׁת אֲבוֹתָיו שֶׁהָיוּ צַדִּיקִים גְּדוּלִים וְהַמְשִׁיכוֹ הָאָרֶת הַרְצוֹן מְדוּר לְדוּר, וְהוּא פָּגַם בְּכָלֶם, וְרָצָה לְסַתֵּר כָּל דְּעוּתֵיהֶם הַטּוֹבוֹת וְהָאֲמִתּוֹת עַד שֶׁהִגִּיעַ הַפָּגַם גַּם לְלוּי, אֲבָל הַבְּעַל-דָּבָר רָצָה לְהַתְגַּרֵּת שֶׁיִּפְגַּם, חֵס וְשְׁלוֹם, גַּם בְּקִדְשָׁת יִצְעָק שֶׁהוּא כְּלוּל מִכָּל הַשְּׂנִיִּים עֲשָׂר שְׂבָטִים וּמְכַל הַשְּׂבָעִים נִפְשׁוֹת, וְכָל הַשְּׁלֹשָׁה צַדִּיקִים הַנִּכְלָלִים בְּרְצוֹן בְּיוֹתֵר שֶׁהֵם 'יוֹסֵף מִשֶּׁה דוּד' שֶׁכָּלֶם יֵצְאוּ מִמֶּנּוּ, כִּי מִצַּח הַנְּחֹשׁ שֶׁנֶּאֱחָזוּ בְּקִרַח רְצוֹנוֹ לְהִטִּיל פָּגַם גַּם בְּשִׂרְשׁ הַרְצוֹן וְכוּ' כִּמוֹ שֶׁכָּתוּב שֶׁם (בהמורה הנ"ל אות ד).

קרח פגם מאד מאד וחטיל פגם ברצון

אֲבָל יִצְעָק בִּקְשָׁה רַחֲמִים עַל זֶה - שְׁלָא יִזְכַּר שְׁמוֹ עַל מַחֲלָקְתֶּם, שְׁלָא יִהְיֶה לְהֶם כַּח לְהִטִּיל פָּגַם שֶׁם, חֵס וְשְׁלוֹם. וְעַל-כֵּן צָרַף שְׁמֵעוֹן וְלוּי יַחַד וְהַתְּפַלֵּל (בראשית מט, ו): "בְּסֻדָּם אֵל תְּבֹא נִפְשֵׁי" - 'בְּמַעֲשֵׂה זְמָרִי שֶׁיְהִי מִשְׁבֵּט שְׁמֵעוֹן, ו'בְּקִהְלֶם אֵל תַּחַד כְּבוֹדִי" (בראשית רבה צח, ח). כִּי גַם שְׁמֵעוֹן הִתְגַּרְוּ בּוֹ תִקָּף הַדֵּינִים שֶׁל עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע בְּתֵי דֵינִים הַנִּלְחָם, וְעַל-כֵּן מִתּוֹ עַל-יְדֵי מַעֲשֵׂה זְמָרִי עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע אֱלֹף, 'עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע' דִּקְא וְכוּ' ל. וְעַל-כֵּן אָמַר (בראשית מט, ו): "אֲחִלְקֶם בֵּינְעָקֶם וּבִישְׂרָאֵל" - שֶׁיְהִי בְּנֵי שְׁמֵעוֹן עֲנִיִּים מְקַבְּלֵי צְדָקָה, וְכֵן בְּנֵי לוּי יִקְבְּלוּ כָּל הַצְּדָקוֹת שֶׁהֵם תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת וְכוּ', וְכֵהֵן רְמוֹת הַתַּקִּינֵן עַל כָּל הַנִּלְחָם שֶׁהוּא עַל-יְדֵי צְדָקָה.

יצחק רמז שכתבנו של קרח הוא צדקה

הלכות תפלה

טו. וְזֶה בַּחֲנִינַת תְּפִלָּה. כִּי עָקֵר בַּחֲנִינַת תְּפִלָּה הוּא הַתְּגַלּוּת הַרְצוֹן, בַּחֲנִינַת (תהלים טו, יד): "וְאֲנִי תְּפִלְתִּי לֵךְ ה' עַת רְצוֹן", בַּחֲנִינַת (ישעיה טו, ח): "בַּעַת רְצוֹן עֲנִיתִיד" וְכוּ', בַּחֲנִינַת (תהלים יט, טו): "יִקְרִי לְרְצוֹן אֲמָרִי פִי" וְכוּ'. וְזֵה בַּחֲנִינַת סְמִיכוּת גְּאֻלָּה לְתְּפִלָּה שֶׁנִּלְמַד מִפְּסוּקֵי זֶה: "יִקְרִי לְרְצוֹן אֲמָרִי פִי וְכוּ' ה' צוּרִי וְגוֹאֲלִי" וְנִסְמָךְ לְזֶה (שם כ, ב): "יַעֲנֵךְ ה' בְּיוֹם צָרָה", כִּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (ירושלמי ברכות פ"א ה"א). כָּל זֶה הוּא בַּחֲנִינַת פְּדִיּוֹן הַנִּלְחָם, כִּי כֵּן דָּרַךְ הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים הַיְדוּעִים לַעֲשׂוֹת פְּדִיּוֹן, שֶׁמִּתְחַלָּה עוֹשִׂים פְּדִיּוֹן עַל פִּי פְּנוּתֵיהֶם הַקְּדוּשׁוֹת, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מִמֵּתִיקֵים כָּל הַדֵּינִים שֶׁבְּכָל הַעֲשָׂרִים וָאַרְבַּע בְּתֵי

ידד פירוקים האמתיים הידועים לעשות פדיון

דינים, וממשיכים בחינת הארת הרצון שעל-ידיה עקר הפדיון פנ"ל, ואחר-כך הם מתפללים תפלהם שצריכים על זה החולה, וכיוצא, כמבאר בכל הפדיונות המובאים בספרים קדושים.

וכן הוא בכלליות סדר התפלה, שבתחלה על-ידי קריאת-שמע וברכותיה עולים עד רצון העליון וממשיכין הארת הרצון וכנ"ל, ועל-ידיה נעשה בחינת פדיון, בחינת המתקת הדינים, שזה עקר תקון כל סדר התפלה בקרבנות ופסוקי דומרה וקריאת-שמע וברכותיה, שהכל הוא להמתיק כל הדינים ולהאיר הרצון, עד שמיגיעין לברפת 'אמת ויציב', שהוא בחינת ברפת הגאולה, כמו שסמימין גאל ישראל, הינו בחינת פדיון הנ"ל, בחינת פדות וגאולה. ועל-כן באמת מבאר בפגנות (פריעין חיים קריאת-שמע, פרק טו), שבברכת 'אמת ויציב' עולים עד להיכל הרצון, כי שם עקר הגאולה והפדיון הנ"ל. ותכף ומיד צריכים לסמוך גאולה לתפלה, כי תכף אחר בחינת הפדיון שהמתיקו כל הדינים ועלו בהיכל הרצון - צריכין תכף להתפלל, כי כן דרך הפדיון, וכנ"ל.

כללית סדר התפלה היא בחינת פדיון

תפלתם, שעל-ידיה משנין הטבע, כמו שראינו על-ידי משה רבנו, על-ידי השלום, שקרע את היים והוריד את המן, וכן בהצדיקים שאחריו שהעמיד יהושע את החמה ואלהו ואלישע ודניאל ותנניה מישאל ועזריה וכו', וכן בכל הצדיקים שאחריהם שעשו מופתים נוראים ועצומים מאד ושנו את הטבע על-ידי תפלתם, ועל-כן על-ידי התפלה עקר התגלות הרצון לכל באי עולם.

וזה בחינת: 'תנאי התנה הקדוש-ברוך-הוא עם היים שיבקע לישראל וכו' (בראשית רבה ה, ה), שגדחקו מאד המפרשים על פי שכל בפרוש אגדות אלו, אבל באמת הדבר כפשוטו, שהשם יתברך ברא את העולם שיתנהג ברצונו בטבע הזאת, כי באמת הטבע בעצמו הוא רצונו, אבל הזהיר את הנהגת הטבע וכל המלאכים הממנים על הנהגת העולם בטבע הזאת, שתכף כשיתפללו ישראל וירצו לשנות הטבע, הם מכרחים לעשות כרצונם, להפך מים ליבשה ולהעמיד החמה ושלאל יהיה כח לאש לשרף ולאריות לדרס וכו'. ומחמת שאלו הנסים נפלאים כבר נעשו - הנפירו אלו הנסים. ובאמת כן הוא בכל דור, שיש כח לכל הצדיקים אמתים בכל דור ודור לשנות הטבע בתפלתם כרצונם, כי כן התנה הקדוש-ברוך-הוא עם המלאכים מנהיגי הטבע, וכנ"ל.

הקדוש ברוך הוא התנה עם הטבע שישתנה על ידי תפלה

ואז על-ידי התפלה, אז דיקא עקר התגלות הרצון בשלמות נפלא, כי כל רצונו יתברך בקריאת עולמו ובהנהגת וקיום העולם שמהיג ומקיים העולם ברצונו, הכל הוא בשביל זה, בשביל נוראות קדשת תפלות ישראל. כי השם יתברך ברא את כל העולם ומלאו רק בשביל ישראל, כמו שאמרו רבותינו ז"ל פעמים אין מספר. והעקר בשביל שיהיו ישראל צדיקים, שיהיו מושלין בעולמו וינהיגו את כל העולם כרצונם. והעקר על-ידי התפלה (מועד קטן טו), שיהיה להם כח על-ידי התפלה לשנות כל מערכת השמים, ולשנות כל סדר הטבע, שהשם יתברך מנהיג ברצונו, הכל יכולים לשנות כרצונם על-ידי תפלתם. פי אף-על-פי שגם סדר הטבע בעצמה השם יתברך מנהיג ברצונו, אבל אף-על-פי-כן אין מתגלה ונפר לעין כל התגלות הרצון, אבל כשישראל מתפללין ומשנין הטבע כרצונם - בזה רואין הכל שאין שום ישראל ולצדיקיו שינהיגו העולם כרצונם על-ידי

כשישראל מתפללין ומשנין הטבע כרצונם - בזה רואין הכל שאין שום טבע

ע. וזה בחינת מה שאיתא בפגנות (פריעין חיים, קריאת שמע, פרק טו) שבתחלת התפלה נכנסין בהיכל 'קדשי קדשים', פי הרצון הוא בחינת 'קדש', כמו שכתוב (בליקוטי תנאים סימן ד') על פסוק (ויקרא כג, א): 'מקרא קדש' וכו', עין שם, הינו כשמגלין שהכל מתנהג רק ברצונו ואין שום טבע כלל, פי גם הטבע מתנהגת ברצונו, זה בחינת 'קדש', פי זה עקר קדשתו יתברך, כשמגלין האמתה הקדושה שהכל ברצונו יתברך לבד. אבל כשישראל עומדין להתפלל ומבטלין הטבע, שאז נתגלה ביותר שהכל ברצונו יתברך, שבא ומקיים ומנהיג העולם בשביל ישראל, שיש להם כח בתפלתם לעשות רצונו כרצונם - אז נתגלה קדשתו ביותר, בבחינת 'קדש קדשים', בחינת תוספת קדשה על קדשה. כי זה עקר התגלות קדשתו יתברך

כשמגלין שהכל מתנהג רק ברצונו זה עקר קדשתו יתברך

ליקוטים מליקוטי הלכות ♦ זאת העזרבים

לקוטי הלכות

הלכות ברפת השרה הלכה ה

ארה חיים

קלט

כשרואין הכל כח תפלת ישראל שהם כתר השם יתברך, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (והר פנים ובב), וכמו שכתוב (תהלים כב, ד): "ואתה קדוש ישב תהלות ישראל"; שעקר קדשותו יתברך הם תפלות ותהלות ישראל. ועל-כן נקרא זה ההיכל של התהלת התפלה 'קדשי-קדשים'.

קדשת המלאכים, רק בקדשה שאומרים בתפלה, כי עקר התגלות מלכותו יתברך לעולם לדור ודור היא על-ידי תפלת ישראל שהוא עקר שלמות הקדשה, בחינת 'קדשי קדשים', וכנ"ל.

עא. ועל-כן עקר סדר קדשה אומרים בשעת התפלה, דהינו כשחוזרין התפלה בשורה, והיא חשובה מקדשה שביצור, שגם היחיד אומרה ונקראת קדשה דמישב. כי קדשה שביצור היא בחינת שמוספרין סדר הקדשה של המלאכים שמקדישין שמו יתברך באימה וביראה, ומגלין שהוא יתברך מנהיג עולמות ברצונו יתברך, כמו שאומרים (ישעיה ה, א): "קדוש קדוש קדוש יכו', ותגומו: 'קדיש בשמי מרומא וכו' קדיש על ארעא' וכו', הינו שקדשותו למעלה ולמטה כי הוא יתברך מנהיג הכל ברצונו, שזה עקר הקדשה, בחינת 'מקרא קדש' הנ"ל. וזה בחינת שלש פעמים 'קדוש' כנגד שלש רגלים מקראי קדש וכנ"ל.

וזה בחינת מה שמזכירין השלשה אבות בתפלה - אברהם יצחק ויעקב, כי הם בחינת הזקנים שבקדשה שמקשרין כל הרצונות לשרש הרצון, כי כל האבות נקראים זקנים, כמו שכתוב (בראשית כד, א): "ואברהם זקן בא" וכו', וכן ביצחק ויעקב כמבאר במדרש (בראשית רבה סח, ט). ועל-כן הם שלשה אבות, שלשה זקנים קדושים שכוללים מכל הזקנים דקדשה, כנגד שלש רגלים שמגלין הרצון, בבחינת 'מקרא קדש' כנ"ל, כי הרגלים הם בחינת שלשה אבות כמובא (טור ארח חיים סימן תיז). [ועין בהלכות קריאת התורה הלכה ד' על-פי התורה הנ"ל].

אבל קדשה שבתפלה - גבה יותר ויותר, ואין אומרים אותה אלא בשערה (ארח חיים סימן קכה). כי קדשה שבתפלה זה בחינת התגלות קדשותו שמתגלה על-ידי תפלות ישראל, שיש להם כח לשנות הטבע המתנהגת ברצונו ולעשות רצונו כרצונם שזה עקר קדשותו, בחינת (תהלים כב, ד): "ואתה קדוש ישב תהלות ישראל" וכנ"ל, ועל-כן זאת הקדשה שבתפלה גבוה יותר וכנ"ל.

עב. וזה בחינת מעשה בלק ובלעם. כי בלק ובלעם הם בחינת חיות רעות הנ"ל ומצח הנחש הנ"ל, שרוצים להתגבר בכל פעם כנגד ישראל עם קדוש על שהם חזקים באמונת הרצון, ויניקתם הוא מזקני הדור שאין בהם שלמות, שעל-ידי אלו הזקנים שאין בהם שלמות - באו כל הקלקולים וכל הפגמים שפגמו ישראל בשמו יתברך על-ידי העשר נסיונות שנסו אותו במדבר (אבות ה, ד), וכמובא לעיל קצת מזה (באות סח). כי בלק הוא בחינת החיות רעות הדורסים וטורפים וכו' שהם חכמי הטבע, ובלעם הוא בחינת שרש חכמת הטבע, בחינת מצח הנחש בעצמו.

ועל-כן בקדשה שביצור אין אומרים 'מלך ה' לעולם' וכו', רק בקדשה שבתפלה אומרים (תהלים קמו, א): "מלך ה' לעולם אלקיך ציון לדור ודור" וכו', כי עקר התגלות מלכותו יתברך לעולם לדור ודור לנצח היא על-ידי תפלת ישראל, והעקר יתגלה כשישרה שכינתו בציון, בחינת 'אלקיך ציון', כי אז יראו הכל גדלת ישראל, שהם מנהיגים העולם בתפלתם כרצונם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (פסחים סח): 'עיתידין צדיקים שחיו מתים' וכו'. ועל-כן אין מזכירין פסוק זה 'מלך' בקדשת יוצר שהוא בחינת

כי מבאר שם בסוף התורה הנ"ל, שמצח הנחש הוא בחינת רשע גרא וכו' [ואמר אז בלשון אשכנז בזה הלשון: אזוי ווי א פרומיר רשע]. ומי שמוסתפל על ההולכים בדרך המחקרים בזמנים הללו, שרבים ככלם הם פורקי על התורה והמצוות כמפרסם, אבל גם בהם יש למראה עינים כמו שני מינים, כי יש הרבה אפיקורסים שהולכים בדרך זה, והכל רואים שהם פורקי על, והולכים עם הזונות ונשים נכריות לטיל וכו' ובכתי תרטיאות וקרסיאות שלהם, ומחוללים שבת ויום-טוב וכו', ואף על-פי-כן כל

קדשה שביצור מגלים מנהיג עולמות ברצונו

קדשה שבתפלה קדשותו שמתגלה על-ידי תפלות ישראל

הטעם שזוכרים ומילוד וכו' רק בקדשה שבתפלה

מה שפזכירין השלשה אבות בתפלה

כלם ובלעם רוצים להתגבר על אמונת הרצון

בר הפסקרים הם פורקים על פולני

דבריהם הם רק שאומרים שרוצים להדריך את ישראל בדרך האמת, ודבור 'אמת' אינו זו מפייהם, והאמת שלהם רב מאד מאד, שאומרים בכל פעם - שחפצים רק באמת, כידוע לכל המביט קצת בספריהם ובקורחיהם הרעים, שהם מפיצים עתה בישראל, שומר עמו ישראל לעד ישמרנו ואת זרענו מהם. אבל אם לא היה אלא אלו לבד, היה אפשר אף על פי כן לשבר שניהם, להראות לכל שקרוותם ופחזותם.

וכו', וכאשר הוכיח סופם על תחלתם שהפקיר בנותיו לזנות בשביל להטעות את ישראל, הינו פנ"ל. כי בלק היה מלך, וכל המלכים דסטרך אחרא הם בחינת חיות רעות, כמבאר בדניאל (י. יז) וזכריה (י. ט) וכו'. נמצא שבלק הוא בחינת החיות רעות, שהם חכמי הטבע הדורסים וטורפים רבים מבני עמנו.

אבל כל כח בלק הוא מבלעם הרשע, שהוא בחינת שרש חכמת הטבע, בחינת 'מצח הנחש' הנ"ל,

שהוא בחינת רשע נרא [א פרומיר רשע הנ"ל], שהראה את עצמו כצדיק וכפרוש, ולא רדף אחר הזנות, ובאמת היה מאוס תועבותיו יותר מכלם, כי בצנעה עשה מעשה אישות עם אתונו, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין קה:) על פסוק (במדבר כב. ל): "ההספן הספנתיו". וכן נמצאים גם עתה רשעים כאלה בראשי הפתות שלהם, וברבם נודע אחר-כך לכל דרכיהם ומעשיהם הרעים, וכנפך מתוך ספריהם ודעותיהם הרעות שהם חותרים לסתר, חס ושלום, כל דרכי התורה והאמונה הקדושה וכו'. וכל זה הוא בחינת בלעם, שהוא בחינת 'מצח הנחש', שרש חכמת הטבע, שאינו מראה ומגלה רשעותיו לחוץ, רק הוא מסית ומפתה ומדיח בסברותיו הרעים כאלו פונתו אל האמת, והוא קלפה חזקה כל-כך, עד שקשה מאד מאד לסתר דעותיו וסברותיו המזיפות, כי כל מה שמגלין נפלאות ונוראות בתורה בחכמות אמתיות ובשכליות דקים ונפלאים בחריפות ובקיאיות, והתגלות נסתרות נשגבות, שאי אפשר בשום שכל אנושי להשיגם כי אם על-ידי שפע אלקי וכו', על כלם הוא חותר לסתר ולכפר בכל בדרכי סברותיו המזיפות וכו'. ועל-כן נקרא 'בלעם', שרוצה לבלע ולהעלים ולהסתיר הכל.

אבל גם נמצאים מעט ביניהם שהם בבחינת מצח הנחש, שרש חכמת הטבע, שהם פקחים להרע יותר, שמראים עצמם ככשרים וכאלו אינם חפצים בתועבות הרעות של תלמידיהם, אף-על-פי שבאמת הכל בא על-ידי למודיהם הרעים, והם מכניסים חקירות וסברות רעות של חכמת הטבע, הפך דרכי התורה האמתיים, ומראים עצמם כמדברים בתמימות וביראה בשביל האמת, וכל דבריהם בוטים כמדקרות חרב, כי מגלים פנים בתורה שלא כהלכה ומהפכים דברי אלקים חיים לסברות בדויות ומזיפות שלהם וכו', כידוע כל זה לבקיאים בהם קצת, ואלו הכופרים הם בחינת מצח הנ"ל וכו"ל. ובאמת הם גם הם ככר טמאו את עצמן בכל התועבות רעות בנות וכו', כי רבם היו בחזורים עד שלשים וארבעים שנה ועשו מה שעשו, רק שהם צבועים והסתירו תועבות שלהם.

יותר רגילים הם הנוצרים שבאוי מקשים האמת

וזה בחינת בלק ובלעם, כי 'בלק' דרשו רבותינו ז"ל (פסיקתא זוטרותא פרשת בלק): 'שבא ללק דמן של ישראל', זה בחינת חיות רעות הדורסים וטורפים, שבאים לדרס ולטרף ולשפך דם, שזהו בחינת המסיתים והמדיחים הנ"ל שהולכים בדרכי תועבותיהם בנאוף וכל התאוות רעות, ואף-על-פי-כן אומרים דבריהם וחכמותיהם הרעים ומוכיחים לילך בדרכיהם וכו'.

יבלי - שבאי בלק זמן על ישראל

וזה שאיתא בדבריו ז"ל, שבבלעם הוא בקלפה כנגד כל התורה שנתנה על-ידי משה רבנו, כי הב' כנגד הב' דבראשית שהוא התחלת התורה, והל' כנגד סוף התורה שמסמכת בל', והע' כנגד שבעים פנים של תורה, והמ' כנגד ארבעים יום שנתנה בהם התורה, כמו שכתוב בתורה 'בקרוב עלי מרעים' וכו' (סין לו).

בלעם הוא בקלפה כנגד כל התורה

וזה דויע, שכל התאוות בפרט תאוה הפלילית בא על-ידי עכירת הדמים (סין עב), ועל-כן הם בבחינת 'בלק' - 'שבא ללק דמן של ישראל', להשחית דמיהם, חס ושלום, על-ידי רבוי תועבותיהם, ומלבישין עצמן בחכמות של הכל ללמד בדרכיהם

בלק הוא בחינת החיות רעות

לקוטי הלכות

הלכות ברכת השחר הלכה ה

ארה חיים

קמ

קלפת בלעם
רוצה
להסתיר
ולתעלים
נפלאות
נוראות
ונשגבות
פאלה

היגו שהיא קלפה טמאה כל-כף שרוצה להסתיר ולהעלים נפלאות נוראות ונשגבות פאלה, שמבארים באתגליא ובאחפסאי בכל התורה כלה מן ב' ד'בראשית' עד ל' של 'לעיני כל ישראל', אשר כל רואה ישתומם ויעמד מרעיד, כי הכל רואים ומבינים, כל מי שיש לו מח בקדקדו שאי אפשר לגלות תורה קדושה ונוראה כזאת כי אם מן השמים על-ידי נבואת פנים בפנים שהוא משה רבנו, ובפרט כל הסודות העצומות והנשגבות שבכר התחילו לגלות התנאים והצדיקים הקדמונים אשר תסמר שערות האדם, ורואים עין בעין כי רוח ה' דבר בם, כי אי אפשר לגלות כזאת בשכל אנושי בשום אפן. וכל השבעים פנים שהתחילו לגלות מעט דמעט מהם, וכל מה שיגע משה רבנו בארבעים ימים שלש פעמים (שמות לז, כח) - 'לחם לא אכל ומים לא שתה', שלא נשמע מעולם שיהיה נמצא איש כזה, בקדשה כזאת, שלא יאכל ולא ישתה ארבעים ימים רצופים, וכל הנוראות העצומות אלה, והאותות והמופתים וכל המורא הגדול אשר עשה משה וכו' (דברים לז, יב), הכל אפשר לכל - הם רוצים להסתיר ולהעלים, ולומר שהכל מרמז על דברי חכמות היונים אריסטו וחבריו ומחשבתם וכו'. וכל זה הוא בחינת בלעם שהוא כנגד התורה בכל בחינותיה כנ"ל, כי הוא בחינת 'מצח הנחש', שרש חכמת הטבע וכו' ונ"ל.

והתגלות פאלה וכו', והם רוצים לעקר ולסתור, חס ושלום, בנינים נשגבים פאלה, לא תהא כזאת. בישראל !.

עג. ויעל-בן כשראה בלק שישראל מתגברים שלא כדרך הטבע עד שלא היה לו כח בעצמו לנצחם, על-כן שלח אחרי בלעם שהוא 'מצח הנחש', שרש חכמת הטבע, אולי בכחו יוכל לנצחם, חס ושלום. וזה שכתוב בספרי קדש (והר בלק קפד: קצט), שעבדא דבלק היה בעבדא על-ידי איזה גוף טמא וכו', ומעשה בלעם היה רק בפניו. כי בלק הוא בחינת חיות רעות שמתגברים על-ידי תאוות הגוף כנ"ל, ועל-ידי-זה מכניסים דרכי כפירותיהם בעולם, כדי שיוכלו להמשך אחרי תאוותיהם הרעות, וכעין שאמרו רבותינו ז"ל (פנהרין סו): 'לא עבדו ישראל עבודה-זרה אלא להתיר להם עריות בפרהסיא'. ובלעם היה טמא יותר ויותר והתחכם יותר והקביא והסתיר רשעתו וכו', וכל כחו היה בפניו, שהיה יודע כשפים ושמות הטמאה הרבה וכו', וכל החכמות של חכמי הטבע של כל המחקרים של עקשו הכלולים בהם, שכל זה היה מתגבר לסתר ולהעלים, חס ושלום, כל דרכי התורה מראש ועד סוף, מב' ד'בראשית' עד ל' של 'לעיני כל ישראל', וכל זה הוא בחינת 'מצח הנחש' כנ"ל. ועל-כן באמת היתה אז עת צרה גדולה ליעקב מאד, כמו שכתוב (מכה ו, ח): 'עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור' וכו'.

עג. שזה סמוך גלו נבלותם לעין כל, ומדפיסים בקרחתיהם הרעים, שכופרים לגמרי בכל דברי הזהר הקדוש ובכל דרכי הקבלה, ומחזיפים פניהם ואומרים, שכל ספר הזהר הקדוש והתקונים לא יצא מפי רבי שמעון ברי יוחאי וחבריו, והדפיסו איזה קרח על זה וכו', אשר כל בר דעת מבין שדברי הזהר הקדוש והתקונים אי אפשר להתגלות כי אם על-פי רוח הקדש גבוה ונורא מאד, שהופיע על צדיק קדוש כמותו, שהוא רבי שמעון ברי יוחאי ובנו שישבו שלש עשרה שנים במערה וכו', וכן כתבי האר"י ז"ל, כמו שאיתא בהקדמת היעץ חיים, שכל מי שיסתפל בו באמת יעיד שאי אפשר בשכל אנושי לגלות חודשים

מאת על
החפץ לכפר
בכל דברי
הזהר הקדוש
הדרכי
הספלה

עד. וזה בחינת (פסוקר כב, ה): 'ויאמר מואב אל זקני מדין', ופרש רש"י: 'יהלא מעולם היו שונאים זה לזה וכו', ומה ראה מואב לטל עצה ממדין? כיון שראו ישראל נוצחים שלא כמנהג העולם, אמרו: מנהיגם של אלו וכו', אמרו להם: אין כחו אלא בפניו, אמרו: אף אנו נבוא עליהם באדם שכחו בפניו.

כי זה כלל גדול, שכל העולם לא נבא כי אם בשביל הבחירה, ועל-כן הבחירה יש לה כח

עבדא דבלק
בעבדא על
ידי גוף טמא
ומעשה בלעם
רק בפניו

אף אינו נבוא
עליהם באדם
שכחו בפניו

נוראות כח
הבחירה אבל
נתן כח
לכיון האמת

לקוטי הלכות ברמת השרה הלכה ה ארץ חיים

גדול מאד מאד, וכמבאר מזה בכל הספרים ובדברי רבינו פמה פעמים (הלכות בית הכנסת ו, יב). ועקר כח הבחירה הוא על-ידי שהשם יתברך העלים והסתיר רצונו בהסתרות והעלמות גדולות, רק נתן כח ודעת באדם שביין מדעתו, שצריך לבלות כל ימיו לבקש ולחפש אחר רצונו יתברך, ולבטל כל רצונותיו נגד רצונו יתברך. כי זה ידוע ומובן לכל, שהעולם הזה אינו כלום, הבל הבלים אין בו ממש, וכמו שהתחיל קהלת ספרו (קהלת א, א): "הבל הבלים" וכו', וחזר ואמר: "הבל הבלים הכל הבל", וכן עוד אמר (תהלים קמד, ה): "אדם להבל דמה ימיו כצל עובר", וכמו שפרשו רבותינו ז"ל (בראשית רבה עט, ב): 'לא כצל של דקל וכו' אלא כצל של עוף הפורח, וכן באו כל חכמי אמת וצועקים ענין זה בכמה וכמה לשונות אין מספר, ואפלו כל חכמי אמות העולם מודים על כל זה, כי הלא רואים בעין, שמי חיינו הבל והאדם מת בכל יום, כי היום והשעה שחי לא יהיו עוד, ועל-כן מתחיל יום המות מיום הולדו וכו' (קהלת ג, א), וכמבאר מזה בספרים הרבה (מדרש שמואל כג).

התאוות, לא מלבד מן המותרות, אלא אפלו מה שנגרע להכרחיות, צריכין למעט בכל מה דאפשר, ולקדש ולטהר עצמו בכל פעם, עד שגם ההכרחיות והכרחיות - יעשה בקדושה ובטהרה בשביל קיום העולם שזה רצונו יתברך, ולא בשביל תאוות עצמו כלל. ומחמת שהסתכלו על האמת לאמתו והבינו כל זאת, וכן קימו ועשו ופרשו וקדשו עצמן בכל יום ובכל פעם בקדושה יתרה, עד שעלו מדרגא לדרגא ומפעלה למפעלה, עד שהשם יתברך רחם עליהם וגלה להם רצונו, כי הם היו מחפשים תמיד אחר רצונו ביגיעות וטרחות עצומות, על-כן האיר עליהם השם יתברך וגלה להם רצונו בכל פעם כפי גיעתם וטרחתם ומסירת נפשם.

אף אף-על-פי-כן עדין עדין צריכין לדבר בזה הרבה הרבה, ולחזר עם עצמו ועם חבריו המקשיבים לקולו כל זה ויותר מזה, כי גם את העלם נתן בלבם (קהלת ג, א), ודרשו רבותינו ז"ל (תנחומא קדושים ח) ומובא בפרוש רש"י: "לשון העלמה ושכחה, שהשם יתברך בחקמתו העמקה הכניס העלמה בלב האדם בשביל כח הבחירה, שבשביל זה יש כח להשתטן להעלים ולהסתיר ולהשכיח כל זה. אבל כח האמת בודאי גדול ביותר, שכל מי שרוצה להסתפל על תכליתו הנצחית באמת לאמתו, בודאי אי אפשר להכחיש ולהעלים כל הנ"ל, שהעולם הזה הבל הבלים, ולא יסור כלום ממנו ומתאוותיו ומפספו וזיבו וכו' כי אם מה שהתיגע וטרח בשביל התכלית הנצחית שהוא לעשות רצונו יתברך.

וזו הראשון היה אברהם אבינו, עליו השלום שהלך בתומו בדרך הזה בשלמות, עד שהוא הראשון שהשיג רצונו יתברך, שגלה בדרך התורה המסורה לנו, שיסוד התחלתה היה מאברהם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (קדושין כב): 'מצינו שקיים אברהם אבינו את כל התורה וכו', כי אף-על-פי שגם מקדם היו צדיקים גדולים כמו נח ומתושלח וחנוך וכו', אף-על-פי-כן לא זכו לגלות אלקותו יתברך ורצונו כמו אברהם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (תנחומא לך לך א).

עה. וממנו התחילה ירשתנו הטובה שאנו מתפארים בה בכל יום, ואומרים (בתפלת שחרית): 'אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירשתנו, אשרינו שאנו משכימים וכו', ובדרך הקדוש הלכו בני יצחק ויעקב וכל השבטים הקדושים, עד שבא משה רבנו, עליו השלום, ונתן לנו על יסוד זה את התורה הקדושה בכתב ובעל פה. ומיום שזכינו לקבלת התורה ממש ליהושע ויהושע לזקנים וכו' עד היום הזה - אנו צריכים ללכת בעקבותם לדרוש ולחפש ולבקש אחר רצונו יתברך, כמו שכתוב (תהלים קה, ט): "דרשו ה' ועזו בקשו פניו תמיד", וכתוב (שם פסוק א): "ישמח לב מבקשי ה'" וכו', וכן הרבה, כי גם עתה אף-על-פי שכבר נתנה תורה, ואנו יודעין רצונו בברור שהוא לקיים התורה והמצוות לסור מרע

השם
בחינו
העמקה
הכניס
העלמה בלב
האדם בשביל
כח הבחירה

גם
הסתרות
הסתרות -
עשה
בקדושה
ובטהרה

לא היה מי
שעלה
אליו
יתברך
אברהם

מאברהם
התחילה
ירשתנו
הטובה שאנו
מתפארים
בה בכל יום

ליקוטים מליקוטי הלכות ♦ זאת העזרבים

לקוטי הלכות

הלכות ברפת השרה הלכה ה

ארה תיים

קמא

ולעשות טוב, אף-על-פי-כן עדין אין אנו יודעין במה נזקה לזה, כי 'יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום' וכו' (קדושין ל:).

ויצטרפו גם דוד המלך, עליו השלום, בקש במה בקשות ותחנונות שיזכה לזון רצונו יתברך, כמו שכתוב (תהלים קמג, ט): "למדני לעשות רצונך" וכו', וצעק (שם יג, א): "עד אנה אשית עצות בנפשי" וכו', וכן (שם קט, ה): "אחלי לכונו דרכי לשמר חקיך", וכן הרבה, שעל זה נתיסד כל ספר תהלים.

זו הפקדון
בשם פתח
בפשות לבנו
רצונו יתברך

אבל כל עקר יסוד כל התורה כלה הוא, שאנו צריכין לילף ולאחז בדרך אבותינו אברהם יצחק ויעקב ומשה רבנו, עליו השלום, וכל הצדיקים שבאו אחריהם ההולכים בדרכיהם, ואזי אף-על-פי שאין אנו זוכים ומתגברים להיות כמוהם ממש - לשבר כל התאוות כמוהם, אף-על-פי-כן אנו זוכים לתכלית הצחי על-ידי התקרבנותנו אליהם ולדרכיהם הקדושים, וכמו שהפליגו רבותינו ז"ל (פחות קיא:). במעלות הדברים לתלמידי חכמים ולצדיקים אמתיים, ובכחות הימים שאנו חותרים ומתגעגעים לזכות לילף בדרכיהם בשלמות - ויכול לזכות להיות כרצונו יתברך פראוי, כי הבחירה חפשיית תמיד.

יסוד כל
התורה -
לידו וראוי
בדרכי
אבותינו

ואלו הצדיקים השלמים הנ"ל - זכו על-ידי גדל קדושתם, עד שיש להם כח בהפלתם לבטל הטבע ולגלות שהכל ברצונו יתברך, ושיש להם כח לפעל שיעשה רצונו פרצונם, בבחינת (אבות ב, ד): 'עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו', ועל-ידי-זה הם מגלים ומאירין הרצון בהתגלות נפלא, שהכל רואין שהשם יתברך מנהיג עולמו ברצונו פרצונם, וכמו שמבאר לעיל (אות ס"ט), שעקר התגלות הרצון הוא על-ידי תפלה, וכנ"ל.

הצדיקים יש
להם כח
בהפלתם
לבטל הטבע

עו. **אבל** את זה לעמת זה עשה אלקים (קהלת ו, יד), ונתן כח גם בהסטרא אחרא שמוכל להתעקם בקוף בפני אדם, עד שיש כח גם להחרטמים והמכשפים שייעשו כמעשה הצדיקים - לפעל פעולות על-ידי שמות הטמאה, כמפרש בתורה לענין המופתים הנוראים שעשה משה רבנו: "ויעשו גם

נתן כח גם
בהסטרא
אחרא
שמוכל
להתעקם
בקוף בפני
אדם

החרטמים בלהטיהם בן" (שמות ו, יא). אבל בודאי אמתת הקדושה - ידה על העליונה, ולעולם גברה יד משה עליהם, כמו שכתוב (שם פסוק יב): "ויבילע משה אהרן את מטתם", עד שבכמה אותות לא יכלו החרטמים להוציא, עד שהכרחו להודות ולומר "אצבע אלקים היא" (שם ח, טו). ואם אף-על-פי-כן החזיק לב פרעה, אבל בסוף הכרח להודות ולומר: "ה' הצדיק" (שם ט, כו) ולשלחם בעצמו, ואחר-כך נחרט ורדף אחריהם עד היום, ושם הראה ה' את ידו הגדולה וקבע את הים לפני בני ישראל, ופרעה סבר שגם הוא יעבר הים ורדף אחריהם לתוף הים, "וישב ה' עליהם את מי הים" וכו' (שם טו).

והנה מפל המעשיות הנוראות האלו וכאלו, ומפל מה שמבאר בספרי קדש מזה, אנו רואין גדל כח הבחירה שנתן השם יתברך להאדם בזה העולם המעשה, ועקר הבחירה על-ידי שהעלים רצונו כנ"ל, ואינו מגלה סודו כי אם לעבדו הנביאים הרוזפים ומתיגעים להשיג רצונו וכנ"ל, ואלו הנביאים והצדיקים אמתיים מגלים רצונו על-ידי תפלתם הקדושה, שעל-ידי-זה הם עושים מופתים ואתות נוראות בעולם, והעקר הוא משה רבנו, שהוא רבן של כל הנביאים, שעשה אותות ומופתים נוראים בעולם, אשר לא נשמעו ולא נראו בכל הארץ, כמו שכתוב (דברים ד, לב): "הנהיה כדבר הגדול הזה" וכו', וכל מה שעשה הכל היה על-ידי תפלה, כמו שכתוב (שמות טו, כח): "ויצעק אל ה'", וכן באלישע אמרו רבותינו ז"ל (מגלה כו): 'ואלישע כל מה דעביד בתפלה הוא דעביד'.

נוראות
הבחירה ויש
כח קלות
הרצון על ידי
תפלה

אבל אם כן, כבר היה מתבטל הבחירה, והיה מתבטל כל העולם שנבאר רק בשביל הבחירה. ועל-כן כל ימי קיום העולם בהכרח שיהיה בחירה, על-כן בדרכי נפלאותיו יתברך נתן כח גם להסטרא אחרא, שיהיה להם כח לעשות איזה מופתים לפי שעה על-ידי כשפים ושמות הטמאה, והגדול שבהם היה בלעם הרשע, שהיה לו כח בפיו כנגד משה בקדושה, ומשם נמשכין כל הכפירות, רחמנא לצלן.

בלעם הרשע
היה לו כח
בפיו כנגד
משה בקדושה

לקוטי הלכות הלכות ברפת השרה הלכה ה ארצה חיים

טעותם של כל הופרים תעבדי עבודתה עבודות הראשונים

וְכֵן טְעוּתָם שֶׁל כָּל הַכּוֹפְרִים הַעוֹבְדֵי עֲבוֹדַת-זָרָה שֶׁבַדְרוֹת הָרָאוּשׁוֹנִים נִמְשָׁךְ מִזֶּה, כִּי בּוֹדְאֵי לֹא הָיוּ טָפְשִׁים גְּמוּרִים כְּמוֹ שְׁסוֹכְרִים הַהֶמוֹן, וּבִפְרֹט רָאשֵׁיהֶם כְּמוֹ בֶּלֶק וּבִלְעָם וְחֻרְטָמֵי מִצְרַיִם וְחֻכְמֵי בְּנֵי קְדָם, רַק כָּל טְעוּתָם הָיָה שֶׁאִמְרוּ שִׁיכּוֹלִין לְהַמְשִׁיךְ רְצוֹנָם כְּמוֹ שְׂרֹפְצָה כָּל אֶחָד, כִּי זֶה מִבְּאֵר בִּסְפָרִים, שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים שֶׁמַּעֲצָם גְּדָלְתוּ שֶׁל הַנִּמְצָא הַמְחִיב - הוּא מִרְמָם וּמִנְשָׂא לְגַמְרֵי מִלְהַנְהִיג בַּעֲצָמוֹ כָּל הַנִּבְרָאִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה בָּאוּ לְיַד כְּסִילוֹת דַּעְתָּם וְאוֹלֵת עֲלֵמָתָם הַמְטַעַת, שֶׁאִמְרוּ, שֶׁצָּרִיכִין לַעֲבֹד אֶת הָאֱמֻצְעֵי וְכוּ', וְשֶׁבִדְרָךְ זֶה יוֹכִלוּ לְהַמְשִׁיךְ רְצוֹנָם כְּמוֹ שֶׁהֵם רוֹצִים. וְבִדְרָךְ שֶׁהָאֵדָם רֹפְצָה לִילֵךְ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ' (פְּסוּט, י:), עַל-כֵּן גְּדוֹל הַעֲצָה הַתְּעָה אוֹתָם, וְהַטְעָם, וְנָתַן בָּהֶם כַּח שִׁיכּוֹלוּ לַעֲשׂוֹת פְּעֻלוֹת בְּעַבְדָּא וּבַמְלוּלָא, וְהַעֲבָר מִלְּמוּלָא, כִּי הַדְּבוּר יֵשׁ לוֹ כַח גְּדוֹל, עַד שֶׁהָיָה כַח בִּלְעָם שֶׁהֵלֵךְ בְּדַרְכֵי בְּנֵי קְדָם, כְּמוֹ שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, וְכֵמוּ שֶׁפְּתוּב (בַּמִּדְבָּר כג, ז): "מִן אֲרָם יִנְחֵנִי בֶּלֶק מִהַרְרֵי קְדָם", וְכַמְבָּאֵר בַּזֶּהר הַקְּדוּשׁ (חֲזִי שָׂרָה כִּבּוֹ: בֶּלֶק רַחֵ, וְעוֹד), עַד שֶׁהָיָה לוֹ כַח לְבָרֵךְ וּלְקַלֵּל אֶת הָעַמִּים בְּפִיו וְכוּן יִתְקַיֵּם. וְעַל-יְדֵי-זֶה טְעוּ וְאִמְרוּ שֶׁאֵין לוֹ יִתְבָּרַךְ רְצוֹן כָּלֵל, חֵס וְשְׁלוֹם, רַק כָּל אֶחָד יְכוֹל לְהַמְשִׁיךְ וּלְעַשׂוֹת פְּעֻלוֹת בְּפִיו כְּרְצוֹנוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה לֹא רָצוּ לְהוֹדוֹת שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בּוֹחֵר בְּיִשְׂרָאֵל, וְרוֹפְצָה ה' בַּעֲמוֹ וְרוֹפְצָה ה' אֶת יִרְאֵיו וְכוּ' (תְּהִלִּים קמט, ד: קמז, יא), אֶף-עַל-פִּי שֶׁרָאוּ מוֹפְתִים נוֹרָאִים כְּאֵלֶּה עַל-יְדֵי מִשָּׁה, כִּי אִמְרוּ, הֲלֹא גַם הֵם עוֹשִׂים מוֹפְתִים בְּפִיהֶם כְּנִגְדוֹ, וְעַל-כֵּן אִמְרוּ שֶׁכָּל אֶחָד יְכוֹל לְהַמְשִׁיךְ הַרְצוֹן כְּרְצוֹנוֹ כְּכֹל. וְזֶה שֶׁאִמְרוּ: 'אֶף אֲנִי בָּאִים עֲלֵיהֶם בְּאֵדָם שֶׁכָּחוּ בְּפִיו, כְּמוֹ מִשָּׁה שֶׁהָיָה כַּחוֹ בְּפִיו' (בַּמִּדְבָּר רַבָּה כ, ד).

עו. וְהִנֵּה בְּיָמֵים הָרָאוּשׁוֹנִים, בַּדְּרוֹת הַקְּדוּמִים שֶׁל מִשָּׁה רַבְּנוּ וְהַנְּבִיאִים שֶׁלְאַחֲרָיו, הָיָה הַתְּגַלּוֹת אֶלְקוּתוֹ מְאֹד עַל-יְדֵי הַנְּבוּאָה וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְהַמוֹפְתִים הַנוֹרָאִים שֶׁלָּהֶם, עַל-כֵּן אֵת זֶה לְעַמֵּת זֶה עָשָׂה אֱלֹקִים, שֶׁגַם הַכְּרוֹכִים אַחַר תְּאוֹת עוֹלָם הָיָה הָיוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת אִיזָה מוֹפְתִים קְטָנִים עַל-יְדֵי כְּשׁוֹף וּשְׁמוֹת הַטְּמָאָה, כְּדִי שִׁיְהִי בַחֲרִיָּה כְּכֹל. אָבֵל אַחַר חֲרָבֵן בֵּית שֵׁנִי, וְהַנְּבוּאָה כְּבָר פִּסְקָה מִיִּשְׂרָאֵל, וְ"אוֹתֵתֵינוּ לֹא רָאִינוּ וְאֵין עוֹד נִבְיָא" (תְּהִלִּים עד, ט), עַל-כֵּן נִתְּן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כַּח לְאִנְשֵׁי כְּנַסֵּת הַגְּדוּלָּה לְהַרְג וּלְכַטֵּל אֶת כַּח הַיָּצָר הַרַע שֶׁל עֲבוֹדַת-זָרָה וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (יִזְכָּא טו, י) וְאֵז נִתְבַּטֵּל רַבּוֹ כְּכֹל שֶׁל כָּל דְּרִיעוֹת הַכְּשׁוֹף וְשָׂדִים וּשְׁמוֹת הַטְּמָאָה, וְכֵן מִיִּשְׂרָאֵל נִתְמַעֲטָה מְאֹד דְּרִיעַת הַשְּׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים וְעַשִׂית מוֹפְתִים נוֹרָאִים, לְשַׁדֵּד הַטְּבַע בְּאַתְגְּלִיא כְּמוֹ בַּדְּרוֹת הָרָאוּשׁוֹנִים, רַק לִיחִידֵי סֻגְלָה גְּדוּלֵי הַדְּרוֹת נִמְסְרוּ סוּדוֹת הַקְּבֵלָה פֶּה אֶל פֶּה, וְקִצַּת נִכְתְּבוּ בְּמַגֵּלַת סֻתְרִים.

אָבֵל אֵז הַתְּחִילָה לַצְּמַח נִנְעַ הַמְּסַפַּחַת שֶׁל חֻכְמַת יְיָ וְרוֹמִיִּים, שֶׁהוּא חֻכְמַת הַטְּבַע, שֶׁהַחֲרִיבוּ אֶת הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ עַל-יְדֵי-זֶה, וּבִקְאֵמַת גַּם כָּל חֻכְמַת הַטְּבַע שֶׁלָּהֶם הַכֹּל יִרְשׁוּ וְקִבְלוּ מִחֻכְמֵי בְּנֵי קְדָם, כְּמַבְאֵר בְּכַמְּהַ סְפָרִים (וַהֲרַ בֶּלֶק קמט), כִּי בִלְעָם וְחֻכְמֵי בְּנֵי קְדָם יִדְעוּ הַכֹּל, כִּי הָיוּ בְּקִיָּאִים בְּשְׁמוֹת הַטְּמָאָה וְכוּ', וְהָיוּ יוֹדְעִים כָּל סוּדוֹת חֻכְמֵי הַטְּבַע.

וְעַכְשָׁיו שֶׁכְּבָר נִשְׁפַח יְדִיעַת הַכְּשׁוֹף וְהַשְּׂדִים וְכוּ' וְהַתְּגַבְּרוּ חֻכְמֵי הַטְּבַע, הֵם רוֹצִים לְכַפֵּר בְּשָׂדִים וּבְכַשְׁוֹף לְגַמְרֵי, עַד שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה הֵם מְחַצְּפִים פְּנִיָּהֶם וְכוֹפְרִים כְּכֹל סוּדוֹת הַקְּבֵלָה וּבְכָל שְׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים וְכוּ', מַה שֶּׁכָּל הַתּוֹרָה וְהַגְּמָרָא וּמְכַלְתוֹת וּמְדֻרָשִׁים קְדוּשִׁים מְלֵאִים מִזֶּה.

עו. וְכֵן זֶה מַחְמַת גְּדֹל הַבְּחִירָה. וְעַקֵּר כָּל כַּח הַבְּחִירָה רוֹאִין בְּפִרְשָׁה זֹאת שֶׁל בִּלְעָם בַּעֲנֵן הַלוֹכוֹ לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, חֵס וְשְׁלוֹם, וְאִיךְ הַתְּנַהֵג הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמּוֹ, כִּי הִנֵּה רְצוֹנוֹ חֻקֵּי מְאֹד לְקַלֵּל אֶת הָאֵדָם לְהַם (בַּמִּדְבָּר כח, כ): "לִינוּ פֶה הַלְלִיָּה", כִּי אֶף-עַל-פִּי שֶׁגִּלָּה שֶׁהַכֹּל בְּיַד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אָבֵל הֵלֵךְ בְּדַרְכּוֹ שִׁיכּוֹל לְהַמְשִׁיךְ רְצוֹנוֹ כְּרְצוֹנוֹ.

כִּי כָּל מַעֲשֵׂה שֶׁל הַצְּדִיקִים - יֵשׁ כְּנִגְדוֹ מַעֲשֵׂי שֶׁל רָשָׁעִים

הַחֲרִיבוּ וְרוֹאִין בְּפִרְשָׁה לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל וְכוּ' (תְּהִלִּים צב, ט), וְ"לְעוֹלָם דָּךְ עַל הַעֲלִיזוּנָה" (רַש"י פס, ו) וְכֵמוּ שֶׁמוּבָא בְּדַבְרֵינוּ ז"ל (בִּסְיָמוֹ וְכוּ'): שֶׁכְּנִגְדוֹ כָּל מַעֲשֵׂה שֶׁל הַצְּדִיקִים - יֵשׁ כְּנִגְדוֹ מַעֲשֵׂי שֶׁל רָשָׁעִים, כִּי פִּינְחָס פָּרַח בְּאִוִּיר וְגַם בִּלְעָם פָּרַח בְּאִוִּיר וְכוּ', אָבֵל סוֹף כָּל סוֹף נִצַּח פִּינְחָס אֵת בִּלְעָם וְהַפִּילוּ עַל הַחֲרָב וְהַרְגוּ וְכוּ'.

ליקוטים מליקוטי הלכות ♦ זאת העזרבים

לקוטי הלכות

הלכות ברכת השחר הלכה ה

ארה חיים

קמב

יגדר שאדם רוצה לילף מוליכין אותו

אבל השם יתברך חמל על ישראל ואמר לו בפרוש (שם): "לא תלף עמכם" וכו', ואף-על-פי-כן לא שב מרשעו לגמרי ואמר (שם): "כי מאן ה' לתמי להלף עמכם", ופרש רש"י שרמזו להם שישלח שרים רבים וגדולים מהם. כי סבר אולי יוכל להתגבר ברצון חזק כל-כף עד שישמיד רצון העליון ברצונו, חס ושלום - לקלל, חס ושלום, את ישראל. ואז כשבאו שנית, וראה השם יתברך עצם רצונו הטמא לילף, אמר לו השם יתברך (שם): "לך עם האנשים ואפס את הדבר" וכו', ואף-על-פי-כן (שם): "ולף בלעם" וכו' - 'אמר שמה אפתנו ויתרצה', וכמו שפרש רש"י שם. ואחר כך כשהלף עמד אתונו שלש פעמים ולחצו על-ידי המלאך שיצא לקראתו לעכבו, והוא לא שת לבו גם לזאת והלך לירכפו הרע, עד שגם אחר-כך כשפתח ה' את פי האתון ודבר עמו והוכיחו, ואחר-כך גלה ה' עיניו וראה את המלאך נצב לקראתו וחרבו שלופה בידו ואמר לו בפרוש (שם): "כי ירט הדרך לנגדי" וכו', אף-על-פי-כן לא רצה לבטל רצונו ואמר (שם): "ואם רע בעיניך אשובה", כמתרים לפני המקום, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (פסדבר רבה ב. טו), והשם יתברך השיבו ברצונו (פסדבר רבה ב. טו): "לך עמכם", והכל מחמת הבחירה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (פסות י. א) בפרשה זאת: 'בדרך שאדם רוצה לילף מוליכין אותו'.

פורקי על לגמרי, וכל כונתם לבטל ולהשפית את התורה לגמרי, חס ושלום, וכל הנמשך אחריהם - קשה להשיבו, כי "כל באיה לא ישוּבוּ" (משלי ב. יט), וכל זה מחמת גדל כח הבחירה כנ"ל.

השם יתברך מסר הבחירה לאדם

והעקר כי הכל תלוי ברצון האדם, כי "הארץ נתן לבני אדם" (תהלים קטו, טו), הינו שהשם יתברך מסר הבחירה לאדם, וכמו שיש כח באדם לילף אחר תאוותיו, חס ושלום, או להפך - לשבר ולברח מהתאוות ולסור מרע ולעשות טוב, פן יש לו כח להתגבר ברצונו עד שפכיכול יכריח רצונו יתברך למלאות תאוותו ורצונו הרע, וכמו שראינו בזה נפלאות תמים דעים, למי שמשים לב על זה, וכמו שקכת אדמו"ר ז"ל (סימן קצג עמוד) שהמחשבה יש לה כח גדול, ואמר, שיש בזה נסתרות הרבה, ואפלו מה ששמעתי והבנתי בזה - אי אפשר לבאר, מכל שפן מה שלא גלה רק ברמז מעט, וכן רואין בחוש.

הפיתוח ברצון לעשות דבר הטוב וזאת נסים

ויש לבאר קצת, למשל, כשאחד רוצה לסע לדבר שבקדשה כגון לארץ-ישראל או לצדיק אמתי כדי שילמדהו דרך ה' ותורתו ויקרבו לעבודתו יתברך, אזי יש לו מניעות רבות ועצומות מאד, כל אחד כפי ענינו, וכל מה שמתגבר יותר לשברם - כמו כן מתגברים ומשפתחים כנגדו לעכבו ולמנעו, חס ושלום, וכן כל מה שהנחשק גדול ביותר - המניעה מתפשטת ביותר, עד שנדמה שקשה ואי אפשר לשברם, וכמו שקתוב בהתורה 'יהי נא פי שנים' (סימן טו). ובפרט עבדה גדולה כגון לנסע לארץ ישראל, שרואה שאין לו מעות על הוצאות, וסכנות דרכים ובפרט בעת מלחמות, חס ושלום וכו', ורבים נמנעו מחמת זה, אבל מי שמשים לבו היטב לחשב על תכליתו, ומתחזק ברצון חזק ואמין, ואינו מניח את הרצון, ומתעצב בכל פעם ברצונות חזקים לבוא לשם, ומוציא הרצונות והספופים בפיו וכו', על-ידי זה השם יתברך עושה נפלאות עמו, ומסבב עמו בדרכים נפלאים עד שזוכה לבוא לשם בדרך השגחה נפלאה שלא בדרך הטבע כלל, כי אף-על-פי שלא נעשה לו נס גמור באתגליא כמו לאלישע ולאליהו

גם חוס אפשר להבין טריות כח הבחירה

ומי שרוצה לתת לב בפרשה זאת - יכול להבין היטב עד היכן כח הבחירה, וצריך כל אדם להבין מזה עתה גם עתה, כי "ממשלתך בכל דור דור" (תהלים קמה, ג), כי גם עתה השם יתברך מנהיג עולמו בחכמה עמקה בדרך זה, כי "מאד עמקי מחשבותיך" (תהלים צב, ו), והוא בכלל ובפרט. וזהו כל ענין החיות רעות ומצח הנחש, שהם חכמי הטבע ושרש חכמת הטבע שמתגברים עכשו בכל פעם, וכל ההולכים בדרכיהם נתעה ונשמן לבם, עד שנדמה להם בכל פעם על-פי דרכיהם, שהוא כדעתם הרעה, עד שמהפכים השקרים והפזבים הידועים לאמת, ואומרים שכדרכיהם הוא האמת וכונתם רק אל האמת, ואומרים, שזהו דרך התורה הקדושה לפרשה בדרכיהם הרעים, מה שהכל רואים עין בעין איך הם

לקוטי הלכות הלכות ברפת השרה הלכה ה ארנה חיים

ולרבי פינחס בן יאיר, שפקעו את המים בבגדיהם, אף-על-פי-כן מי שמשים לבו הנפלאות הסבות שהשם יתברך סבב עמו בהשגחתו הנפלאה עד שבא לשם, הוא רואה נסים ונפלאות כמעט שהם גדולים ממקצת הים בנס, כי זה לא היה רק לפי שעה, ואלו ההשגחות הסבות הנפלאות היו כמעט בכל יום ובכל שבוע וכו'.

וְכֵן בענין פרנסת האדם, שהמאמין רואה נפלאות ה' בכל עת, איך פרנסתו בהשגחה נפלאה לבד, כי אף-על-פי שעושה איזה עסק ומלאכה, אף-על-פי-כן רואה שכמה פעמים אינו מצליח כלל בעסק זה, וכשהשם יתברך רוצה - מסבב בהשגחתו פרנסתו בדרך נפלא, ומזמין לו רוח בדרך נס המלבש בתוך השבע, כי פתאם בא לו רוח שלא עלה על דעתו כלל, ואי אפשר להאריך לבאר כל זה כי יכלו המון רייעות, אבל המאמין וחסדו בהאמת - יבין כל זה היטב.

לשם יתברך רוצה מסבב בהשגחתו פרנסתו בדרך נפלא

אָבֵר את זה לעמת זה עשה אלקים, שגם החולף לדבר עבירה, חס ושלום, או שרוצה לאבד את עולמו לילך למרחקים ללמד מה שאסרו חכמינו ז"ל, שהם חכמות חיצוניות, ולילך בדרך שרירות לבו הרע, וגם בהם נמצאים הרבה שאין להם על הוצאות למרחקים כזה, וגם שארי מניעות עצומות מאד, מה שנדמה שאין בדרך השבע לבוא לשם, אף הם מתגברים ברוחן זוק, עד שהשם יתברך מסבב להם סבות עד שבאים לשם למה שרצו - לעקר אותם משני עולמות, כי בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו (מכות יב, א), והרצון יש לו תקף גדול וכו' וכנ"ל, וכל זה מחמת גדל הבחירה וכנ"ל, וכן הוא בכל הדברים שבעולם ואי אפשר לבאר הכל.

גם המתאמר לילך לדבר עברה מעליה סבב הבחירה

אָף החלוק וההפרש כולוין הכל להבין, כי זה האיש הקשר, כל יסוד פונתו ורצונו הוא בשביל התכלית האחרון וסופו האחרון ומה יעשה ליום פקדה, וכמו שפתיב (קהלת יב, א): "וזכר את בוראך בימי בחורתיך", וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (קהלת יב, א): "בוראך בארך בורך וכו', וכמו שפתיב (קהלת ב, יד): "החכם עיניו

בראשו", שבראשית עולמו רואה מה יהיה בסופו וכו', וכל השוקתו ורצונו להפיר את השם יתברך באמת, ולפרש את עצמו מכל התאוות רעות, ולזכות לחטף טוב כל ימיו בשביל תכליתו הנצחי.

וְזֶה - ההפך, משים כל מגמתו ורצונו לתאוות עולם-הזה ושרירות לבו הרע, ויבדוק שאדם רוצה לילך מוליכין אותו כנ"ל, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (יופא ח, א): 'הבא לטהר מסייעין לו, הבא לטמא פותחין לו', ואזי השם יתברך מזמין לכל אחד סבות וסכרות וחקמות בדעתו שיוכל לעשות כרצונו, עד שיש לו כח החולק והפופר וכו' לומר סכרות וחקמות של הכל להטעות עצמו ואת אחרים מן האמת ולומר שהאמת אמת, אבל האמת עד לעצמו, והחפץ באמת רואה היכן האמת לאמתו.

האמת עד לעצמו וחסדו באמת רואה היכן האמת לאמתו

עט. **וְזֶה** בחינת (באות ה, ט): 'מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע' וכו', שהכל תמהין על מאמר זה כמבאר במפרשים, אף על-פי הנ"ל מוכן דבריהם הקדושים קצת, כי בתחלה באר החלוק שבין תלמידיו של אברהם אבינו, עליו-השלום, שמדתם עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה, שאינם ברוכים אחר הקנאה והתאנה והפכוד שהם כלולים בדבריהם אלו, כי עין טובה' הפך הקנאה, שאין עינו רעה לקנא את חברו, ונפש שפלה' הפך התאנה שהוא בחינת נפש רחבה של בלעם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (במדבר רבה כ, א): 'שהיה נפשו רחבה להתאוות ממון הרבה, מלא ביתו כסף וזהב' וכו' (במדבר כב, ט), 'ורוח נמוכה' הפך רדיפת הפכוד שהוא גאות ורוח גבוה, וכל המדות טובות האלה שהם כלולים מפל טוב הם בתלמידיו של אברהם אבינו, עליו השלום. ולהפך, תלמידיו של בלעם הרשע הם עין רעה ונפש רחבה' וכו', שרודפים אחר 'הקנאה והתאנה והפכוד' וכו',

מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע

וְשֵׂאֵל התנא אחר כך: 'מה בין תלמידיו של אברהם לתלמידיו של בלעם?', כלומר איך אפשר לידע מה ביניהם ואיזה הדרך הישר שיבר לו האדם, כי הלא אנו רואין שפקדה אלו הטובים שהם תלמידיו של אברהם אבינו - פן יקרה לאלו הרעים

מי שיש לו אמונה חיים אמתיים

ליקוטים מליקוטי הלכות ♦ זאת העזרבים

לקוטי הלכות

הלכות ברפת השרה הלכה ה

ארה חיים

קמב

שהם תלמידיו של בלעם הרשע, כי אלו גומר השם יתברך עמם מה שהם רוצים, וגם עם המהפכים ארחות ישר גומר השם יתברך למלאת רצונם, וכמו שכתוב (תהלים י. ד): "כי אתה עמל וכעס תביט לתת בידך", וכמו שפרש רש"י שם, ואם כן נפל פתא בבידך, שאין יודעין באיזה דרך לילך, על זה סיים התנא, כי בודאי קשה לברר האמת, כי הנצחון אינו סובל את האמת, וכל מה שיאמרו להם אמת ברור - יתפכו הכל אל האמת המזוה שלקום, אך החלוק הוא בסוף, כי תלמידיו של אברהם אבינו נוחלין בעולם הזה ויורשין העולם הבא ותלמידיו של בלעם הרשע יורדין לבאר שחת, כי גם בעולם הזה הכל רואין, כי רק מי שיש לו אמונה חיי חיים אמתיים, אבל מי שאין לו אמונה והוא בבחינת תלמידיו של בלעם הרשע - אין חיי חיים כלל גם בעולם הזה, כמו שכתוב בספר הספורי מעשיות (שיחזות הר"ן סינים לב, נג וקב), וכאשר שמענו מפיהם בפרוש, שהם בעצמן מודים על זה, שעקר החיים אמתיים הוא אמונה הקדושה, מכל שכן וכל שכן בעולם הבא, שאז בודאי הכל יראו החלוק וההבדל שביניהם, כמו שכתוב (מלאכי ג. ח): "ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע, בין עובד אלקים לאשר לא עבדו" וכו'.

הרשעים מחפכים חוש לאור ואור לחוש, שקר צמת ואמת לשקר

וזהו גם כן מה שאמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה ג. ח): אור - אלו מעשיהם של צדיקים, חושך - אלו מעשיהם של רשעים, ועדין אני יודע באיזה מהם הוא חפץ, תלמוד לומר (בראשית א. ד): "וירא אלקים את האור כי טוב" וכו' - הינו שהרשעים מהפכים חוש לאור ואור לחוש, שקר לאמת ואמת לשקר, עד שאי אפשר לידע באיזה מהם השם יתברך חפץ, לכן נאמר: "וירא אלקים את האור כי טוב", ואמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה ג. ד): שראה שאין העולם פדאי להשתמש בו ועמד וגנוז לצדיקים לעתיד לבוא, הינו שמי שחפץ לידע הדרך באיזה מעשים השם יתברך חפץ יתקרב לצדיקי אמת, כי אצלם נגנו האור הטוב, וילך בדרכיהם להסתכל מעודו עד סופו מבחרותו עד וקנותו, על תכליתו הנפחית וכנ"ל, ואז ידע האמת באיזה מהם חפץ השם יתברך וכנ"ל.

ועינן בסנהדרין פרק ארבע מיתות (דף סה.) מאמר רבותינו ז"ל: תניא, "ודורש אל המתים" - זה המרעיב עצמו וכו', וכשהיה רבי עקיבא מגיע למקרא זה היה בוכה: ומה המרעיב עצמו כדי שתשרה עליו רוח טמאה שורה עליו רוח טמאה, המרעיב עצמו שתשרה עליו רוח טהרה על אחת כמה וכמה, אבל מה אעשה שעוונותינו גרמו לנו, שנאמר (ישעיה נט. ב): "עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלקיכם", אמר רבא: אי בעו צדיקי ברו עלמא, שנאמר: "עוונותיכם היו מבדילים". רבא ברא גברא, רבי חנינא ורבי הושעיא הוי יתבי וכו'. ופרש רש"י: אי בעו צדיקי - להיות נקיים מכל עון, הוי ברו עלמא, שנאמר וכו', - הא אם לא היו בהם עוונות אין כאן הבדלה. כל זה שרף לענין מעשה בלעם ובלעם שכתבנו שם מגדל כח הבחירה וכו', עין שם היטב.

מפרא ערוכה חשיבת לענין הבחירה של כלל וכלים

ובפרק הנחנקין איתא (סנהדרין ג. ב): רבי יוסי הגלילי אומר: הגיעה תורה לסוף דעתם של עובדי כוכבים, לפיכך נתנה התורה ממשלה בה, שאפלו מעמיד לך כמה באמצע הרקיע אל תשמע לו, ופרש רש"י: נתנה התורה ממשלה בה - כלומר, אפלו תראה אותו נביא, מושל ועושה כרצונו, דקתיב (דברים יג. ב): "ונתן לך אות או מופת"; עד כאן לשונו - כל זה שרף לענין הנ"ל עד כמה וכמה כח הבחירה מגיע, והבן מאד. ועין במסכת עבודה זרה (דף נד.): מה שכתוב שם לענין מה ששאל וכו' והשיב לו: וכי יאבד עולמו מפני השוטים?

עד כמה חכ הבחירה מניני

פ. וזה שכתוב (במדבר כב. כח): "כי הכיתני זה שלש רגלים", ודרשו רבותינו ז"ל (במדבר רבה כ. יד): אמתה מבקש לעקר אמה החונגת שלש רגלים בשנה, והזכיר זכות וכח השלש רגלים דקא, כי הם מועדי ה' מקראי קדש" (ויקרא כג. ד), שקוראים ומגלים את הרצון, והוא רצה לבטל זאת ולהכחיש כרצונו, חס ושלום, כי היה בחינת מצח הנחש, וכנ"ל.

כלים רצה לבטל ולמכחיש רצונו

פא. וזה בחינת פתיחת פי האתון, שהשם יתברך פתח פי האתון והיא בעצמה הוכיחה אותו,

לקוטי הלכות הלכות ברפת השרה הלכה ה ארצה חיים

הפח הטמא הוא מחשמים ואחר כך פורץ פהם

שנעשה נס שלא היה מעולם, כי בזה הראה לו השם יתברך מאין נמשך כחו הטמא לפעל פעלות רעות, כי המשיך הזהמא על עצמו כל-כף, על-ידי תאות נאוף בזהמא כזאת עם בהמה, עד שעל-ידי זה היה לו כח דסטרך אחר בפיו הטמא, כי כן מנהיג השם יתברך עולמו, שמי שרוצה לפעל פעלות בקדשה צריך שיהיה פרוש וקדוש גדול מאד כמו משה רבנו, עליו-השלום, ואם היה שונה, חס ושלום מעט בקדשתו - לא היה יכול לפעל כראוי, ולהפך בטמאה היה כח בלעם דיקא, על-ידי שטמא עצמו כל-כף ועל-ידי זה דיקא היה לו כח בפיו הטמא, וכמוכא בזה הקדוש (תי שרה קכה.) ובספרים (פרדס רמונים כו, ב), פעלותיו על-ידי טמאות עצומות שטמא עצמו בשכבת ורע אצל הרי חשך וכו', רחמנא לצלן, על-כן הראה לו השם יתברך כחו מאין נמשך, ומה שפעל בכחו הטמא שהמשיך כח הדבור פה אל הטמאה והסטרך אחר כל-כף על-ידי מעשה אישות שעשה עם אתונו, עד שנמשך כח הדבור להאתון בעצמו, עד שהאתון פתח פיו והוכיחה אותו בעצמו, והודיעה לו לעיני כל השרים שהלכו מהיכן בא כחו, כי אמרה לו: "ההסבן הסבנת" (דברים כב, ה) שטרמו על מעשה אישות, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (פנהרוין קה), ובה הראה לו השם יתברך שאין כחו הטמא, חס ושלום, ממנו ומעצמו, רק הכל ברצון השם יתברך שברא העולם ברצונו בחק כזה, שיהיה כח להאדם להמשיך בבחירתו כחות העליונים כרצונו. אבל אף-על-פי-כן הכל ביד ה' כחמר ביד היוצר, כי אין עוד מלבדו, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (תלין ט) לענין כשפים, רק שנותן להם כח לפי שעה בשביל הבחירה, אבל אחר-כך גבי דיליה (בראשית-דבא טו, ה.) ו'המחלל שם שמים בסתר נפרעין ממנו בגלוי' (אבות ה, ד), ו'מינייה וביה אבא ניויל ביה נרגא' (פנהרוין לט), שהאתון בעצמה שטמא את עצמו עמה שמשם היה כחו הטמא, היא בעצמה המשיך לה השם יתברך הדבור ופתח את פיה והוכיחה אותו והודיעה לו לעין כל מה שעשה עמה, כי כן מגיע לו, מאחר שמשם המשיך כח דבורו הרע, על-כן הראה לו השם יתברך שבה בעצמו המשיך הדבור להאתון

בעצמו לכישו ולנקם בו, בבחינת (תהלים לה, כב): "תמותת ושע רעה", וכתיב (דמיה ב, ט): "תיסרף רעתך ומשבותיך תוכחך", ונעין עוד במקום אחר בדברינו מדה (הלכות יום טוב ג, ז; הלכות חדש ה, ח), שדיקא על-ידי זהמתו הגדולה הנ"ל המשיך הדבור לשם וכו'.

כ. ואף-על-פי-כן עמד ברשעו ולא שב מדרכו עד שיעץ לבלק להכשילם בזנות ועל-ידי זה יפל מהם, כי אמר לו: 'אלהיהם של אלו שזנא זמה הוא' וכו' (פנהרוין קי), והדבר תמוה מאד, אם כן, אם השם יתברך שזנא זמה ועל-ידי זה יפלו מישראל, חס ושלום, אם כן בלק ובנותיו והוא בעצמו בודאי יפלו על-ידי זה מפלה שאין לה תקומה, מאחר שהם גרמו כל זאת וטמאו את עצמן ואת ישראל בזה? וגם מהו הלשון: 'אלהיהם של אלו', וכי היה טפש ואמר שיש לישראל אלוה מיוחד ולהם אחר?

וכי היה טפש ואמר שיש לישראל אלוה מיוחד ולהם אחר?

אף הכל על-פי הנ"ל, כי טעה ואמר, שאיך שהאדם רוצה להמשיך רצון אלקותו יתברך - כן יכול להמשיך, על-כן אמר לישראל שמקרבין עצמן לרצונו יתברך על-פי דעת משה רבנו, שיהיה קדוש ופרוש מאד, והזהיר לכל ישראל על הזנות מאד, על-כן כשהם פוגמים בזנות, חס ושלום, בודאי תכף יפלו, אבל הוא וסיעתו שטמאו את עצמם כל-כף, הם ממשיכין רצונו על-ידי טמאה זאת דיקא, וכמו שראו כמה פעמים שפעלו פעלות על-ידי זהמא זאת כנ"ל, על-כן אמרו שלהם לא יזיק הזנות, רק לישראל שממשיכין הרצון דרך הקדשה דיקא, ועל-כן אמר: 'אלהיהם של אלו שזנא זמה', 'של אלו' דיקא, שהם ישראל שהמשיכו אלקותו עליהם בדרך זה של קדשת משה, הוא 'שזנא זמה', ששזנא אותם מחמת חטא נאוף, אבל השנאה הזאת הוא רק לאלו ולא לטמאים כמותו, כי בזה טעה בכפירותיו, שסבר מה שרואין בכל פעם ש'בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו' ומצליחין בידו מלמעלה שיגמר חפצו, הן לטובה הן לרעה, סבר שחס ושלום ה' יתברך בטל רצונו לגמרי ומסר ביד האדם הכל וכרצונו יוכל להמשיך הכל,

איך היה טפש ורצה להמשיך רצון אלקותו יתברך - כן יכול להמשיך?

ליקוטים מליקוטי הלכות ♦ זאת העזרבים

לקוטי הלכות

הלכות ברכת השחר הקלכה ה

ארת חיים

קמד

רק שמי שמשפך דרך הקדשה אליו דיקא זייק הזמה, אכל אליו וסיעתו שהמשיכו כמה פעמים הכחות מלמעלה דרך הסטרא אחרא על-ידי זהמת הזמה דיקא כנ"ל, אליהם לא זייק הזמה כלל, אדרבא! כל כהם על-ידי-זה חס ושלום וכנ"ל.

אבא איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת, בפרת רשעים כמו עשב וכו', להשמדם עדי עד וכו' (תהלים צב, ח), כי מה שהשם-יתברך נותן להם פת פנה הוא רק לפי שעה בשביל הבחירה, ובודאי הם מחיבים להסתפל על האמת לאמתו, ואז היו מבינים שבודאי אין זה רצון השם-יתברך להרבות זמה, חס ושלום, וכמו שראו כבר מדור המבול וכו' מה שנקם בהם השם-יתברך בשביל זה, רק הוא רצה לילף אחר תאוותיו ושרירות לבו, על-כן נתן לו השם-יתברך פת פנה שיוכל להמשיך הכחות כרצונו לפי שעה בשביל הבחירה, אבל לסוף גבי דליה, כי פריחתם הוא רק כמו עשב להשמדם אחר-כך על-ידי-זה עדי עד (עין חיי מוה"ר"ן סימן תקצו), כמו שראינו שאחר-כך נפלו כלם בלק ובנות מדון ובלעם בעצמן מפלה שאין לה תקומה, כי נהרגו כלם בחרב על-ידי פנחס וישראל, כי "אתה מרום לעולם ה'" (תהלים צב, ט):

ח' יתנו להם פת רק לפי שעה בשביל הבחירה

חקמה, הם מתחדשים בכל יום, בבחינת: "מתחדש כנשר" וכו' (תהלים קג, ה), כי הם מתגברים להוסיף בכל יום קדשה ודעת, ולהתחיל לעבד את השם-יתברך בכל יום מחדש, שנה עקר שלמות עבודת ישראל, בחינת: 'בכל יום יהיו בעיניך פחדשים' וכנ"ל, ועל-ידי-זה הם ממשיכין רצונות טובות וחסדים חדשים בכל יום, בבחינת (איכה ג, כב-כג): "חסדי ה' כי לא תמנו וכו', חדשים לבקרים רבה אמנותך", ופרש רש"י, שהחסדים מתחדשים בכל בקר.

כי עקר פת היצר הרע הוא מדינים ורגז, ויבכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו" (ספר נב), ומי שאינו מתגבר כנגדו כראוי - נדמה לו כאלו אפס תקנה, חס ושלום, לעמד כנגדו, כי כבר נזקן במעשיו וברגילותו וכו', כי היצר הרע נקרא (קהלת ד, יא): "מלך זקן וחסיל". ועל-כן הזהיר רבנו ז"ל מאד מאד וצעק בקול גדול: לבלי להיות זקן חס ושלום וכו', כמבאר שיחה קדושה זאת בספר ספורי מעשיות (שיחות הר"ן סימן נא), והיא שיכה לתורה זאת ואת הערכים שאנו עוסקין בה.

עקר פת היצר הרע הוא מדינים ורגז

פנ. וזה (במדבר כב, ד): ויאמר מואב אל זקני מדון וכו', ובלק בן צפור מלך למואב וכו', בלק מלך מואב זה בחינת חיות רעות הדורסים וטורפים כנ"ל, ועל-כן הוא בחינת מלך מואב, כי עקר התגברותם הוא על-ידי תאות נאוף שהוא בחינת 'מואב', שהם נמשכים מבחינת 'מצח אשה זונה', שהוא המעשה של בנות לוט (בראשית ט), ועל-כן גם עתה רצו להכשיל את ישראל על-ידי בנות מואב. כי עקר טעות המחקרים של חכמי הטבע הוא על-ידי שהם כרוכים מאד אחר תאוה זאת וכנ"ל, וכמוכא בהתורה אבא שאולי' (סימן נח).

עקר טעות המחקרים של חכמי הטבע הוא על-ידי שהם כרוכים מאד אחר תאוה זאת

אבא המקרבים להצדיק האמת, שהוא בחינת זקן דקדשה, הם נזהרים בלי לפל, חס ושלום, לידי זקנה לעולם, ואיך שהוא, איך שעובר על האדם בכל יום, הם מאמינים שכל יום ויום שבא לעולם הוא ענין חדש לגמרי, כי השם-יתברך מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, וכמבאר לעיל מזה (אות כח). ובודאי לית יום דלית ביה טוב, (ובודאי אין יום שאין בו טוב) רק שיש לו גדר מלבר, (מבחוץ) כמבאר בזהר הקדוש (נשא קכג), ומוכא בדברינו במקום אחר (בהלכות פקדון הלכה ד, אות ז), ומאמינים בחדו הגדול שאינו נפסק לעולם, בחינת: "חסדי ה' כי לא תמנו", עד שממשיכין חסדים חדשים בכל יום מחדש, בבחינת: "חדשים לבקרים" וכו', כנ"ל, ועל-ידי-זה מתגברים בסיוע דלעלא - להוסיף בכל יום אור קדשה ודעת, שעל-ידי-זה מאיר התגלות הרצון בכל יום יותר ויותר.

המקרבים להצדיק האמת נזהרים לבלי לפל ליום זקנה לעולם

ועל-כן לקחו עצה מזקני מדון, זקני מדון זה בחינת זקני הדור שאין בהם שלמות וכו', שעל-ידם מתגבר הדין והרגז, הפך הרצון, בבחינת (איוב יד, א): "קצר ימים שבע רגז", כמו שכתוב שם בהתורה כנ"ל. ועל-כן נקראים זקני 'מדון', לשון דין ורגז. כי זקנים דקדשה, בחינת (קדושין לב): 'זקן - זה קנה

זקני מדון זה בחינת זקני הדור שאין בהם שלמות

אבא להפך, זקני הדור שאין בהם שלמות, הם בחינת 'זקני מדון', בחינת תקף הדין והרגז וכנ"ל, ומקם נטל עצה בלק ומואב שהם בחינת חיות רעות,

אשים
פשרים
ואינם
חפצים
בחכמות
חיזוניות של
חיות רעות

בחנינת חכמי השבוע כנ"ל. וזה שאמרו רבותינו ז"ל (במדבר רבה כ, ד): 'והלא מעולם הם שונאים זה את זה'. כי אלו הזקנים שאין בהם שלמות, בחינת 'זקני מדין', אף-על-פי שאין בהם שלמות כראוי להוסיף קדשה בכל יום, אף-על-פי-כן עדין הם בבחינת אנשים כשרים ואינם חפצים בחכמות חיזוניות של החיות רעות הנ"ל וחולקים עליהם, והם תמיד שונאים זה את זה, אבל אף-על-פי-כן הם עושים שלום זה עם זה להתנעץ על בני ישראל הפשרים הדבקים בהנזקן דקדושה.

ילחכו ויעקרו את כל הסבובים הרעים שנקים של החיות רעות

פד. וְזָהוּ (במדבר כב, ד): עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו בלחף השור את ירק השדה - שהם מתנראים שהקהל הקדוש של ישראל הפשרים המאירים התגלות הרצון מחדש בכל יום, שהם ילחכו ויעקרו את כל הסבובים הרעים שלהם של החיות רעות, שהם חכמי השבוע שסמכבים את דרכי התורה האמתית בסבובים רעים שלהם, בבחינת (תהלים יב, ט): "סביב רשעים יתהלכון", ועתה זה הקהל הקדוש רוצים ללחכם ולעקרם לגמרי.

הסחיל דקדושה של ישראל רוצים ללחכם - כמו עשקים ללחוד סטרא דקדושה

וְזָהוּ בלחף השור את ירק השדה - הינו שאמרו, שהקהל דקדושה של ישראל רוצים ללחכם ולעקרם משרשם - כמו ממש שהם עוסקים ללחף את סטרא דקדושה, שזהו בחינת "בלחף השור" וכו', שהוא בחינת שור המזיק, שור המועד, שהוא בחינת חטא העגל שעשו עבודת-זרה, הפך הרצון, בבחינת (תהלים קו, כ): 'וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב'. כי שור הוא בחינת קלפה חזקה מאד (והר בלק קפו), בחינת תולע (לקוטי תורה תרומה), שרוצה להתגבר בכל יום, חס ושלום וכו', כמובא בנזנות פרשת התמיד (פרי"ע חיים עולם העשיה פרק א, עין שם).

השור המזיק, בחינת החיות רעות שהם חכמי השבוע

וְזָהוּ בלחף השור את ירק השדה - כי זה השור המזיק, בחינת החיות רעות שהם חכמי השבוע, עקר התגבורתם הוא על ילדי ונערי בני ישראל לחנכם, חס ושלום, מנעוריהם, כאשר כבר דרשו וטרפו ועקרו כמה וכמה מהם שיצאו מן הדת לגמרי, כל מי שיצא

מבתי כנסיות שלהם הרעה, כמפרסם לעין כל. וזה בחינת ירק השדה - כי נפשות ישראל נקראים צמחים, כמו שכתוב (חזקאל טו, א): "רכבה כצמח השדה נתייך", ואלו הילדים והנערים הם בחינת ירק השדה העליונה, כי ירק מרמז בחינת (בראשית יד, ד): "ויירק את חניכיו" - 'שהוריקן בתשובה' (בראשית רבה מג, ב), המובא במקום אחר בהתורה 'אני ה' וכו' (בסימן יא), ואם היו מתגדלים בדרך ישראל הפשרים ללמד חמש עם פרוש רש"י וגמרא ופוסקים וספרי מוסר הקדושים, היו מתגדלים מהם פרות נפלאים, בחינת (תהלים קו, לז): "ויירעו שדות וישעו כרמים ויעשו פרי תבואה" וכו', ואלו החיות רעות, בחינת שור המזיק, הם עוסקים ללחכם ולעקרם מנעוריהם, חס ושלום. וזהו בחינת בלחף השור את ירק השדה וכו"ל, הינו כמו שהשור המזיק - פגם הרצון - עוסק ללחף בחינת "ירק השדה" הנ"ל, כמו כן עתה ילחכו הקהל דקדושה הנ"ל את כל סביבותינו, דהינו מה שאנו עוסקים לסבב את הקדושה, וכו"ל.

בלעם כל כחו היה מפעם ונעם ורגו, הפך תרצון

פה. וְעַל-כֵּן הִיָּתָה יצאתם לקרא את בלעם, שהוא בחינת 'מצח הנחש', שרש חכמת השטבע, כדי שהחיות רעות הנ"ל יקבלו, חס ושלום כח משרשם, ועל-כן התייעצו עם 'זקני מדין' שהם בחינת זקני הדור שאין בהם שלמות, כי ממש יניקת 'מצח הנחש' וכו"ל. ובאמת היתה או עת צרה וסכנה גדולה, כמו שכתוב בזהר הקדוש (בלק קנג), אף השם יתברך הפר עצתם וקלקל מחשבתם על-ידי גדל כחו של משה שנכלל ברצון העליון כל-כף, עד שפעל שהשם יתברך ברחמיו לא כעס כל אותן הימים, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות א, ד), כי כל כחו של בלעם היה שהיה יודע מתי הקדוש ברוך הוא כועס, כי כל כחו היה מפעם ונעם ורגו, הפך הרצון, אבל השם יתברך ברחמיו לא כעס ונעם כל אותן הימים, עד שברחמיו העצומים עקם את פיו והפך את הקללה לברכה.

כל עבודת אברהם וכל האבות והאמהות היה רק רצון טוב

פד. וְזָה (במדבר כג, ח): מה אקב לא קבה אל ומה אָנַעם לא נָעם ה', כי כל אותן הימים לא נעם כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות א, ד). וזה פי מראש צרים

ליקוטים מליקוטי הלכות ♦ זאת העורבים

לקוטי הלכות

הלכות ברפת השרר הלכה ה

ארה חיים

קמה

אראנו ומגבעות אשורנו; שישראל יש להם ירשה טובה מאבותיהם הקדושים אברהם יצחק ויעקב ומקאמהות הקדושות שהיו חוקים בהרצון מאד, כי כל עבודת אברהם וכל האבות והאמהות היה רק רצון טוב, כי אז היה קדם קבלת התורה, והיה כל התקבולתם להשם יתברך רק על ידי רצון ונדיבת לב, כמו שכתוב במקום אחר (סימן קמב), כי הם המשיכו האמונה הקדושה בעולם שהכל מתנהג ברצונו יתברך, ועקרו ובטלו העבודה זרה והקמת השבע מן העולם.

וזהו: **פי מראש צרים אראנו**, בחינת (תהלים עג, כו): "צור לבבי וחלקי אלקים לעולם", שזהו בחינת רצון טוב להשם יתברך. וזהו ומגבעות אשורנו, בחינת (שיר השירים ד, ט): "גבעת הלבונה", בחינת קדשת הבית המקדש (רש"י), ששם עקר האהבה והרצון בין ישראל לאביהם שבשמים, בחינת (שם ג, ט): "תוכו רצוף אהבה וכו", כי שם כל התקבולת שהיו עולים לרצון.

וזהו (במדבר כג, ט): **ובגוים לא יתחשב - ותרגום יונתן** ירושלמי: **ובגוים עממא לא מתערכין** - שאינם רודפין אחר נימוסי העכו"ם ואחר רבוי פלי בית וכלי כסף ותכשיטין וכו' ושאר דברים המרבים הבל שלהם, רק מסלקים כל מחשבותם מכל זה, ומתבודדין ושופכים שיחם ברצונות טובים וכסופין חוקים ונגעויעים נמרצים אליו יתברך.

וזה (שם פסוק ט): **מי מנה עפר יעקב - מי ויכל למנות ולשער יקרת קדשת כל פסיעה ופסיעה שדוכים על העפר כשהולכים לדברים שבקדשה, כגון לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, ולקבל פני רבם דקדשה, ולשפך שיחם בהתבודדות לפני השם יתברך, שמכל פסיעה ופסיעה שדורסים על העפר נעשים תקונים ושעשועים גדולים למעלה שאי אפשר למנותם ולשערה.**

ומספר את רבע ישראל - ופרשו רבותינו ז"ל, וכן תרגום אונקלוס וינתן שנאמר על הארבעה דגלים, ואלו הארבעה דגלים הם בחינת ארבעה מחנות השכינה וכו' שנמשכין מד' דאחד, ששם עקר הבטול אל רצון האין סוף. וכל זה הוא בחינת תפלה ושיחה והתבודדות הנ"ל, שעקר השיחה והתבודדות צריך להיות עד שיבטל את עצמו, שיבטל כל רצונותיו לרצון השם יתברך. וזהו בחינת משפט שנוצר בדבריו ז"ל בכמה מקומות (סימן טו ועוד), שצריך האדם לשפט את עצמו על כל דבר אם כן ראוי לו לבלות ימיו וכו', ומבאר בהתורה היכל הקדש בסימן נ"ט בחלק א', שבחינת משפט זה הוא בחינת רבוע, בחינת חשן המשפט שנאמר בו (שמות כה, טו): "רבוע יהיה כפול", נמצא, שהמשפט שהאדם צריך לחשב עם עצמו ולשפט את עצמו שזהו בחינת התבודדות ושיחה בינו לבין קונו הנ"ל - הוא בחינת רבוע. ועל שם זה בעצמו נקרא רבוע.

פו. וזהו (במדבר כג, ט): **הן עם לברך ישפן - שהם עם קדוש כזה ששוכנים לברך, שהם מקימים** (ושעיה כו, ט): **לך עמי בא בחריף וסגר דלתך בעדך, חבי כמעט רגע עד יעבר זעם**, שהם מתבודדים בינם לבין קונם, ושופכים שיחתם לפניו בכל פעם וחושבים בכל יום על אחרותם וסופם האחרון, ועל ידי זה הם בטוחים מכל צר ואויב ומסטין, כי הם מסתירים עצמם בצל כנפיו יתברך תמיד, בבחינת (תהלים לב, ט): "אתה סתר לי וכו", שזהו בחינת (דברים לג, כח): "וישפן ישראל בטח בך עין יעקב" וכו', בחינת (תהלים ד, ט): "כי אתה ה' לברך לבטח תושבינו", שעל ידי בחינת ב'טח תמיד, כי מי זה ערב את לבו לגשת אל השם יתברך שהם מסתירים עצמן אצלו יתברך, בבחינת (שם צא, ט): "לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם וכו' וכו', רק בעניין תביט ושלמת רשעים תראה, כי אתה ה' מחסי עליון שמת מעונך", כי הם שמים מעונם וירדתם ומבטחם אצלו יתברך על ידי התבודדותם, שעוסקים לסלק מחשבתם מכל ההבלים של זה העולם ולבטל רצונם אליו יתברך.

כי עקר ההתבודדות והשיחה צריך להיות בהתחזקות רצונות טובות להשם יתברך עד שיכלל באחדותו יתברך, בבחינת ד' דאחד, מכל מקום שהוא, בבחינת (תקו"ק לו, ט): "מארבע הרוחות באי הרוח", שמכל ארבע רוחות העולם שנתפזר דעתו לשם,

ברצונות טובים וכסופין חוקים ונגעויעים נמרצים אליו יתברך

יקרת קדשת כל פסיעה שדוכים על העפר כשהולכים לדברים שבקדשה

עקר השיחה והתבודדות צריך להיות עד שיבטל את עצמו

הן עם לברך ישפן - שהם עם קדוש כזה ששוכנים לברך, שהם מקימים

התבודדות צריך להיות בהתחזקות רצונות טובות להשם יתברך עד שיכלל באחדותו יתברך

לְקוּטֵי הַלְבוּת בְּרֵפֶת הַשָּׁחַר הַלְכָה ה' אֲרַח חַיִּים

ה'הלואי והייתי זוכה אפלו אנכי לילך בדרך זה, להתחזק מעתה ברצונות טובים ולפרש שיקתי בכל יום לפני יתברך ולשפט את עצמי בכל עת בבחינה הנ"ל, אז הייתי זוכה גם כן לאחרית טובי, בבחינת: ותהי אחריתי כמהו.

ישׁוב מכלם לך' דאחד, להפיל ברוח ה' שהוא רצונו יתברך, כי רוח לשון רצון. כי זה עקר ההתבודדות שצריך להתבודד ולהשׁב עם עצמו היכן הוא בעולם, ולהיכן נתפזר דעתו ומחשבתו ורצונו, ולהיכן נשלף ונתעה על-ידי מעשיו ומחשבותיו, עד שעל-פי רב רואה בעצמו שאין לו מקום ורוח מארבע רוחות העולם לברח לשם, ולהתחבא שם מפגעי העולם בגשמיות ורחמינות בגוף ונפש וממון ופרנסה, בבחינת (תהלים קלט, ו): "אנה אלף מרוחק" וכו', ובבחינת (שם קכא, א): "אשׁא עיני אל ההרים מאין באו עזרי", וכמו שכתוב (שם קכב, ה): "הבט ימין וראה ואין לי מפיר אבד מנוס ממני", וכמו שאומרים בפסליחות (לערב ראש השנה): "פנינו לימין ואין עוזר, לשמאל ואין סומך" וכו', וכן הרבה, עד שרואה שאין לו מנוס כי אם אליו יתברך לבד, בבחינת: 'ממך נסתי ושכתי אליך', וכמו שכתוב (תהלים נט, ז): "ומנוס ביום צר לי".

קשה ה' את פיו לברך את ישראל ולחזקם ברצונות טובים והתבודדות - שיהיו חזקים בזה לעולם, ומזה אני מבינים מה היה בדעתו להפך, לחלק על כל זה ולרחקם, חס ושלום, מכל זה על-ידי דבוריו וליצנות שלו וכו' הרעים, אף השם יתברך ברחמי הפך הקללה לברכה עד שהכרח לברכם ולחזקם באמת כנ"ל, וכמו שאמר רבותינו ז"ל (פסוקי דהי"ט): 'מברכותיו של אותו רשע אנו למדים מה היה לבלו' וכו'.

כל התבודדות הנה על-ידי השתלשלות סיני הדינים

ובנודאי היה לו גם אמר-ך בחינה לאחו על כל פנים מאז באהבת קדשת ישראל, אבל היה קשה ערך ועמד ברשעו גם אחר כך, עד שיעז את בלק להכשילם בזנות על-ידי התגרות בזה, כי היה יודע גדל כח היצר הרע שיהיה קשה להם לעמוד בזה. ועל-כן נפלו מישׁראל על-ידו עשרים וארבעה אלף, 'עשרים וארבעה' דיקא, כי כל התגברותו היה על-ידי השתלשלות סיני היינים מעשרים וארבעה בתי דינים הנ"ל.

על-ידי צדקה נכנע 'מצח' הנחש' שהוא חרינת בלעם

פח. ואז זכה פנחס ונטל את שלו, שקנא קנאת ה' צבאות, כמו שכתוב (פסוקי דהי"ט, א): "פניחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתו" וכו', שבשל החמה והרגז שהוא הפך הרצון על-ידי שקנא קנאת ה' צבאות, בחינת (שם): "בקנאו את קנאתי" וכו'. כי מבאר בהתורה הנ"ל, שעקר התקון של כל הנ"ל הוא על-ידי צדקה, ומבאר בסימן ס"ה לקוטי תנינא, שפשמקנאין קנאת ה' צבאות נחשב כצדקה, וכן מבאר בתהלים לענין פנחס, כמו שכתוב (תהלים קי, ז): "ויצמד פניחס ויפלה" וכו', שקנא קנאת ה' צבאות, ונתחשב לו לצדקה" וכו' (שם), הרי מבאר דברי אדמו"ר ז"ל - שקנאת ה' צבאות נחשב לצדקה, ועל-ידי צדקה נכנע 'מצח הנחש' שהוא בחינת בלעם, ונתתקן כל הנ"ל.

השם נמצא בכל עת לכל קוראיו אפילו אם נתעו כמו שנתעו

ובשבי"ח זה בחינת המשפט הנ"ל שהוא בחינת התבודדות נקרא 'רבויע', בחינת: "רבע ישראל", כי זה העוסק בזה באמת הוא מתהפך בדבריו לכל צד מארבע רוחות העולם, שבהם כלולים כל מה שנעשה בעולם, עד שרואה דחקו ועמלו ומרירותו וכו' שאין לו מקום לנוס רק לנוס להשם יתברך, להפיל בוד' דאחד, כי השם יתברך נמצא בכל עת לכל קוראיו אפלו אם נתעו כמו שנתעו, כי רחמי אינם פלים לעולם.

וזה ומספר את רבע ישראל - שאין מי שיוכל למנות ולספר מה שנעשה מבחינת "רבע ישראל" שהוא משפט והתבודדות הנ"ל, אף הם שבים מכל מקומות שנתעו לשם להשם יתברך, להפיל באחודתו יתברך, בד' דאחד, על-ידי התחזקות הרצון באמת, כי בודאי אי אפשר לשער מה שנעשה בזה. וכל מי שזוכה להתחזק בזה להיות רצונו חזק תמיד אל האמת, ולא ירפה את הרצון הטוב אפלו אם יעבר עליו מה, בודאי סוף כל סוף יהיה אחריתו טוב, שעל זה אמר (פסוקי דהי"ט, ז): תמת נפשי מות ישרים הללו, ותהי אחריתי כמהו, כי אמר על עצמו שידע קלקלו וזהמתו העצומה שאין דגמתו כנ"ל, אף-על-פי-כן אמר:

הזכח לחתוק להיות רצונו חזק תמיד לאמת, ולא ירפה את הרצון הטוב אפלו אם יעבר עליו מה, בודאי סוף כל סוף יהיה אחריתי טוב

ליקוטים מליקוטי הלכות ♦ זאת העזרבים

לקוטי הלכות

הלכות ברפת השרר הלכה ה

ארה חיים

קמו

פרשת פנחס
הוא תקון
ימי בין
המצרים

פ. וְעַל־כֵּן קוֹרִין פְּרֹשֶׁה זֹאת בֵּין הַמְצָרִים, כִּי כָל הַחֶרֶב הָיָה עַל־יְדֵי חַטָּא הַעֲגָל, שֶׁהוּא פָּנָם הַרְצוֹן (לעיל אות ל), שֶׁהָיָה בְּשִׁבְעָה עֶשֶׂר בְּתַמוּז וְכו' (תענית כח, ב), וְעַל־כֵּן קוֹרִין אֹד פְּרֹשֶׁה זֹאת שֶׁהוּא הַכְּנַעַת בַּלְעָם הַרְשַׁע עַל־יְדֵי פְּנַחֵס שֶׁקָּנָא קְנָאת ה' צְבָאוֹת וְכו'. וְעַל־כֵּן מִבְּאֵר בְּפִרְשָׁה זֹאת כֹּל הַקְּרִבְנוֹת תְּמִידִין וּמוֹסְפִין שֶׁל כָּל הַיָּמִים טוֹבִים, כִּי כָּל הַיָּמִים טוֹבִים הֵם 'מְקַרְאֵי קֹדֶשׁ' שְׁקוֹרָאִים וּמַגְלִים אֶת הַרְצוֹן, שֶׁכֵּל זֶה נִשְׁמַע עַל־יְדֵי בַחֲיִנַת פְּנַחֵס שֶׁהַכְּנַעֲנִי וְעָקַר אֶת בַּלְעָם הַרְשַׁע שֶׁהוּא בַחֲיִנַת 'מִצַּח הַנְּחֹשׁ', שֶׁכֵּל זֶה הוּא בַחֲיִנַת תְּקוּן חֶרֶב־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ שִׁשָּׁם עוֹלִין לְהִגְלִים שִׁשָּׁם עָקַר הָאֶרֶץ הַרְצוֹן וְכו'. וְעַל־כֵּן קוֹרִין זֹאת בֵּין הַמְצָרִים, כִּי כָּל זֶה הוּא תְּקוּן הַחֶרֶב־שֶׁל בֵּין הַמְצָרִים, כִּי עַל־יְדֵי בַחֲיִנַת פְּנַחֵס נִזְכָּה שִׁיְהִיָּה נִשְׁמַע קוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁל יוֹם־טוֹב שְׁקוֹרָא אֶת הַרְצוֹן, שֶׁעַל־יְדִיָּהּ תִּתְמַקֵּן הַכֹּל וְנִזְכָּה לְשׁוֹב לְאַרְצוֹ וּלְבָנוֹת אֶת בֵּית מִקְדָּשׁוֹ, בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן.

אז נאָסר עָלָיו הַדְּבָר בְּאִסּוּר תּוֹרָה. כִּי בְּאֵמַת נֶפֶשׁ יִשְׂרָאֵל בְּשִׂרְשׁוֹ הוּא חֶלֶק אֱלֹה מִמַּעַל וְהוּא בְּעַצְמוֹ בַחֲיִנַת הַתּוֹרָה, כִּי 'קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאוֹרִיתָא וְיִשְׂרָאֵל כֻּלָּא חַד', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּדָהָר הַקֹּדֶשׁ (אָהָר דף ע"ג), וְעַל־כֵּן יֵשׁ לוֹ כַח בְּפִיו לְנַדֵּר נֶדֶר וּלְעֲשׂוֹת לְעַצְמוֹ מִצְוֹת כְּנִפְשׁוֹ.

עשר נדרים
כדי לחדש
עצמו ולפרש
מתאוות

וְהַעֲקָר נְדָרִים הוּא כְּדֵי לְקַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ וּלְפָרֵשׁ אֶת עַצְמוֹ מִתְאוּוֹת, בְּבַחֲיִנַת (אבות ג, א): 'נְדָרִים סִיג לְפִרְיִשׁוֹת', שְׁאֵלֹו הַנְּדָרִים הֵם מִצְוָה לְנַדֵּר בְּהֵם, וְכֵן אָמְרוּ (נדרים ט): 'שְׂרִי לִיָּה לְאַנֵּשׁ לְמַנְדֵּר לְזוֹרְעֵי נִפְשֵׁיהֶם'. (מפר לאדם לנדר כדי לזרז את עצמו) וְעָקַר הַנְּדָר כְּשִׁמּוּצִיאָא בְּפִיו, וְבִזְהָ רֹאֵין גְּדָל כַח הַדְּבִוּר וּמִבְּטָא שְׁפִתִים שֶׁל הָאָדָם, שֶׁעַל־יְדֵי הַדְּבִוּר הוּא יָכוֹל לְהַתְּגַבֵּר בְּיוֹתֵר לְפָרֵשׁ אֶת עַצְמוֹ אֶפְלוּ מִן הַהֵתֵר, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ: 'נְדָרִים סִיג לְפִרְיִשׁוֹת', וְכִמוֹ שְׁרוֹאִין בַּחוּשׁ מִכָּל מִי שְׂרוּצָה לְהַרְגִיל אֶת עַצְמוֹ בְּאִיזָה קִדְשָׁה וּפְרִישׁוֹת, שְׂנַמְצָאִים הַרְבֵּה שְׁעוֹשִׂים נֶדֶר אוֹ שְׁבוּעָה עַל זֶה, כְּגוֹן: לְהַתְּעַנּוֹת אִיזָה יוֹם, אוֹ שְׁלֵא לְאַכֵּל דְּבָר מִן הַחַי אִיזָה זְמַן, אוֹ לִתֵּן צְדָקָה יוֹתֵר מִכַּחוֹ וְכוֹיִצָּא בְּזָה. וְלִכְאוּרָה הַדְּבָר תְּמוּהָ, מִמָּה נִפְשָׁךְ, אִם יֵשׁ בְּכַחוֹ לְהַתְּגַבֵּר עַל יָצְרוֹ - יוֹכֵל לְהַתְּגַבֵּר בְּלֵי נֶדֶר וּשְׁבוּעָה, וְאִם מִתְיָרָא שְׂתִתְּגַבֵּר יָצְרוֹ עָלָיו, מַה יַעֲשֵׂי הַנְּדָר? אֶךְ בְּזָה רֹאֵין גְּדָל כַח הַנְּדָר בְּשִׂרְשׁוֹ, וְהַעֲקָר כְּשִׁמּוּצִיאָא בְּפִיו, שְׁאֹו עַל־יְדֵי הַנְּדָר עוֹלָה לְבַחֲיִנַת 'פְּלִיאוֹת חֻקְמָה', שִׁשָּׁם שֶׁרַשׁ הַבַּחֲיִירָה, וּמִשָּׁם מִקְבַּל כַח עַל־יְדֵי שְׁמוּצִיאָא הַנְּדָר בְּפִיו, שְׂיוּכַל לְהַתְּגַבֵּר עַל מַה שְׁצָרִיךְ לְהַתְּגַבֵּר.

במצות
נדרים
מבינים גדל
עצם כח
הדבור

צ. וְעַל־כֵּן נִסְמָךְ פְּרֹשֶׁת מִטוֹת לְפָרֶשֶׁת פִּינַחֵס, כִּי פְּרֹשֶׁת מִטוֹת מְדַבֵּר מִעֲנֵין נְדָרִים, שֶׁעַל־יְדֵי מִצְוָה זֹאת שֶׁל נְדָרִים רֹאִים וּמִבְיָנִים גְּדָל עֲצָם כַח הַדְּבִוּר, שֶׁתְּכַף כְּשִׁמּוּבְטָא בְּשִׁפְתָיו צְרִיךְ לְקַיֵּם כְּכֹל הַיּוֹצֵא מִפִּיו.

עניו נדרים
הוא פליאה
ושגבה

כִּי בְּאֵמַת עֲנֵין נְדָרִים הוּא פְּלִיאָה נִשְׁגָּבָה, בְּבַחֲיִנַת (במדבר ו, ב): "אִישׁ כִּי יִפְלֵא לְנַדֵּר נֶדֶר נְזִיר" וְכו', כִּי הֵם בַחֲיִנַת 'פְּלִיאוֹת חֻקְמָה' [כְּמוּבָא בְּהַתּוֹרָה 'שְׁאֵלֹו אֶת רַבִּי יוֹסִי בֶן קִיסְמָא' (בסיון טו)], כִּי בְּזָה רֹאֵין גְּדָלֵת הָאָדָם הַבַּעַל בַּחֲיִירָה, שִׁישׁ לוֹ כַח בְּפִיו לְעֲשׂוֹת לְעַצְמוֹ מִצְוֹת חֻדְשִׁים שְׁלֵא נִצְטוּהָ בְּהֵם, כְּגוֹן כְּשִׁאִסֵּר עָלָיו דְּבָר הַמְתָּר בְּפִיו אֲזִי תַכַּף נְאָסֵר עָלָיו הַדְּבָר הַמְתָּר בְּאִסּוּר תּוֹרָה (וּכְמוּבָא בְּדְרָבֵינוּ מִזָּה בְּהַלְכוֹת נְדָרִים). וְהוּא פְּלִאִי, הֵלֵא בְּאֵמַת זֶה הַדְּבָר אֵין בּוֹ שׁוּם אִסּוּר בְּשִׂרְשׁוֹ, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן תַּכַּף כְּשִׁאִמְרָא בְּפִיו שִׁאִסֵּר עָלָיו הַדְּבָר אֶפְלוּ בְּלֵא הַזְּכָרֶת הַשֵּׁם - נְאָסֵר עָלָיו תַּכַּף בְּאִסּוּר חֲמוּר מִן הַתּוֹרָה. אֶךְ בְּזָה רֹאֵין גְּדָל כַח הָאָדָם הַבַּעַל בַּחֲיִירָה, וְהַעֲקָר הַכַּח הוּא בְּפִיו וּלְבוֹ, שֶׁכְּשֶׁלְּבוֹ חוֹשֵׁק לְקַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בְּאִיזָה קִדְשָׁה וּפְרִישׁוֹת וְכוֹיִצָּא, וּמוֹצִיא חֻשְׁקוֹ וְרוֹצֵנוּ בְּפִיו, אֲזִי נַעֲשֶׂה מִזָּה תּוֹרָה, כִּי

גם כשעשה
נדר, ציוו יש
כח להבחירה
הטוהו

וּבְנִדְוֵאִי גַם אַחֲר־כֵּן, כְּשִׁעֲשֶׂה נֶדֶר, עֲדֵין יֵשׁ כַח לְהַבְּחִירָה לְהַטּוֹתוֹ, חַס וְשְׁלוֹם, חַס וְשְׁלוֹם, כִּי הַבַּחֲיִירָה יֵשׁ לָהּ כַח גְּדוֹל מְאֹד, וְעַל־כֵּן הַזְּהִירָה הַתּוֹרָה מְאֹד שִׁיִּשְׁמֵר לְקַיֵּם אֶת נְדָרוֹ ו"כֹּל הַיּוֹצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה" (במדבר ל, א). אֲבָל הַעֲקָר הוּא שֶׁעַל־יְדֵי הַנְּדָר יֵשׁ לוֹ כַח הַרְבֵּה יוֹתֵר לְהַתְּגַבֵּר עַל יָצְרוֹ, וְכִמוֹ שְׁמִצְיָנוּ בְּכַבְעוֹ, שְׁאָמְרוּ (רות ג, ט): "חַי ה' שְׁכָבִי עַד הַבֶּקֶר", וְנִדְרָשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (רות רבה ג, ד): 'לִיצְרוֹ נִשְׁבַּע', נִמְצָא שֶׁבְּלֵא הַשְּׁבוּעָה הִיָּה סִכְרָא שֶׁהִצְרָה הָרַע יִתְּגַבֵּר עָלָיו, וְכִמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל בְּזָה (רות רבה ט, ט),

ועל־ידי השבועה עמד בנסיון וכבש את יצרו. וכן מצינו בכמה פשרים וצדיקים, וכמו ששמעתי מפיו הקדוש שאמר, שהיה רגיל בנדרים מאד בשביל קדושה ופרישות (שכחתי הר"ן סימן טו).

אף עקר העכוב הוא על־ידי בחינת דתן ואבירם שעומדים כנגדו בכל פעם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (נדרים טו): 'כל מקום שאמר נצים נצבים - אינם אלא דתן ואבירם', וכן הוא בכל דור ודור.

צא. ועל־בן מתחילין ביום הכפורים 'כל נדרי' וכו', כי נדרים גבוהים מאד פנ"ל, והם בבחינת שרשי התורה, בחינת תשובה, שהוא למעלה מהתורה (שיחות הר"ן סימן א), ומשם נמשך כל סליחת עונות, והעקר על־ידי צדיקי האמת בחינת משה, שממנו מקבלים כח כל ראשי המטות, שהם בחינת יחיד ממחה שיכול להתיר הנדר. כי התרת נדרים הוא חדוש ופלא יותר, שאפלו קשעלה למקום הנדר ואסר על עצמו איזה דבר, שאזי נאסר עליו באסור תורה, אף־על־פיכך עדין יש לו כח שיתקרט על נדרו ויבוא לפני החכם ויתיר לו נדרו. כי כל נפשות ישראל כלולים במשה (ליקוטי תורה בהעלותך), שהוא בחינת צדיק הדור, וממנו מקבלים כח כל הממחים שיכולין להתיר ביחיד או שלשה הדייטות, כי כל התרת נדרים הוא בכח משה רבנו, שהוא הראשון שנתן לנו את התורה, ואליה גלה השם־יתברך סוד נדרים והתרתם על־ידי החרטה לפני החכם וכו', שזה סוד התשובה, שעקרה היא החרטה.

ממשה מקבלים כח כל ראשי המטות, להתיר הנדר

ועל־בן איתא במדרש (ויקרא רבה לו, ב) על פסוק (שמות ב, יא): "וירא בסבלתם", שמשא רבנו נתן לב על סבלות בני ישראל בגלות, ואז אמר לו השם־יתברך שעל־ידי־זה יזכה לפרשת נדרים וכו', והדבר פליאה ותמוה מאד, מה שיכות יש דיקא לפרשת נדרים לענין מרידת הגלות? אף משה ראה מרידת הגלות ונתן לב לזה, וראה שעקר הגלות על־ידי עונות ישראל, ועקר התקון על־ידי תשובה, ועקר העכוב של התשובה הוא המחלקת של החולקים עליו - שמתקברים כנגדו מאד, כמו שכתוב (שמות ב, יא): "אכן נודע הדבר", ודרשו רבותינו ז"ל (שמות רבה א, ל): שנודע לו סוד הגלות שהוא בשביל החולקין והדלטורין, הינו שהבין, שהיה לו כח להשיב ישראל בתשובה, כי רב המון בני ישראל היו שומעים אליו,

עקר עכוב התשובה ממחה החולקים על משה

על־בן כשראה השם־יתברך שמשא נתן לב לזה להצטער בצרתם ורואה היטב בסבלותם, ואיך שקשה מאד לתקן ולגאֵלם, על־בן גלה לו השם־יתברך סוד פרשת נדרים, שבזה הראה לו הכח של הצדיקים והפשרים שבישראל שבכל דור ודור, שהם בחינת מקנאי קנאת ה' צבאות, בחינת פנחס. כי נדרים הם בבחינת מקנאי קנאת ה' צבאות, שהוא בחינת צדקה, דהינו כמו הנודר איזה נדר בשביל פרישות, שהוא מחמת שרואה שיצרו רוצה להתגבר עליו. על־בן הוא קופץ ונשבע או נודר ואוסר עליו גם את המתיר בשביל פרישות, ועל־ידי־זה יש לו כח יותר להתגבר פנ"ל, כמו כן הוא המקנא קנאת ה' צבאות, כמו פנחס שראה גדל הקלקול אז, ולא היה מי לעמד נגד עשרים וארבעה אלף וכו', והעקר נגד הראש והנשיא שלהם שהוא זמרי, כמו שכתוב (במדבר כה, ו): "והמה בכים פתח אהל מועד", ואז חגר מתניו מעצמו, ועשה מה שלא נצטוה על זה בפרוש, ועמד והתפלל ולקח רמח וכו', וקנא קנאת ה' צבאות והציל את כל ישראל. ונחשב לו לצדקה, כמו שכתוב (תהלים קו, לא): "ותחשב לו לצדקה", כי זהו גם כן בחינת צדקה, שהעקר הוא מחמת שהמזון כבר ביד העשיר ובידו לעשות עמו מה שירצה בבחירתו, והוא מתגבר ונותן מפיו צדקה ומשבר אכזריות שבלבו ומהפכו לרצון - בזה עושה נחת רוח גדול להשם־יתברך ונחשב כאלו הלזה להקדוש ברוך הוא, כמו שכתוב (משלי יט, יז): "מלזה ה' חונן דל" וכו'.

הי הראת את כח הצדיקים בזה שגלה סוד הנדרים

השקר שאדם בעל בחירה משרו החסד לעולם על ידי צדקתו

ובכ"ז זה רואין גדל כח הבחירה, כי הלא בודאי ביד ה' יתברך לפרנס העניים ולתן להם העשירות, וכמובא בדברי רבותינו ז"ל (בבא בתרא י, א) קשיא זאת מהחולקים שהקשו: אם הקדוש־ברוך־הוא אוהב עניים לפה אינו מפרנסן וכו', אף העקר הוא רק בשביל שהפן אדם בעל־בחינה ימשיך החסד

ליקוטים מליקוטי הלכות ♦ זאת העורבים

לקוטי הלכות

הלכות ברפת השרר הלכה ה

ארה חיים

קמו

לעולם על-ידי צדקתו שנתן בבחינתו של אחר שבא המעות לכיסו, והוא מאמין שהכל מרצון השם יתברך ומקיים רצון השם יתברך ומשבר אקזריותו ונותן צדקה לרעבים בבחינתו - זה יקר מאד אצל השם יתברך, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל שם (עירובין פו.) על פסוק (תהלים סא, ח): "חסד ואמת מן ינצרהו", כי דיקא על-ידי זה ממשיך חסדים.

ועל-כן נסקד פרשת נדרים לפרשת פינחס, כי נדרים הם בבחינת צדקה, בחינת דברים כג, כד):
 "מוצא שפתיך תשמר ועשית כאשר נדרת" וכו' עד "בפיך" - 'זו צדקה' (ראש השנה ג.), והוא בחינת קנאת ה' צבאות, בחינת פינחס כנ"ל, ועל-כן נסקכו זה לזה כי הכל בחינה אחת.

נדרים הם בבחינת צדקה

צב. והבדל, כי באמת פנימיות הלב של כל אחד ואחד - יודע היטב שאין שום תכלית

מזה העולם ותאוותיו והכליו, פיודע לכל וכמבאר לעיל מזה (אות פו), ובפרט לב של איש הישראלי שהוא מרע אברהם יצחק ויעקב, שהיו עקר נדיבי לב וכו' כנ"ל, ונפשותינו משרשת מהם, על-כן לב של כל איש ישראלי בפנימיותו בודאי הוא בוער תמיד להשם יתברך ולתורתו הקדושה באמת (סימן ט), אף אף-על-פי-כן מגדל פח הבחירה, כי א'ת זה לעמת זה עשה אלקים' (קהלת ז, יד), על-ידי זה מתגבר בכל פעם השטן והיצר הרע והמחשבות רעות נגד הטוב שבאדם, ורוצה להטרידו, חס ושלום, משני עולמות על-ידי תאוותיו והכליו וכו', וכל מה שחותר ומתגבר כנגדו הוא מתגבר יותר, על-כן היא מלחמה גדולה וארפה מאד, אבל אף-על-פי-כן, בודאי היה האדם מתגבר על הרע, אף המניעה הגדולה ביותר הם בני אדם החולקים על האמת, וכמו שאמר אדמו"ר ז"ל שבני אדם הם מונעים גדולים ביותר מהיצר הרע וכו', כמבאר מזה בספר ספורי מעשיות (שיחות הר"ן סימנים פ"א), עין שם.

לב איש ישראלי בפנימיותו בודאי בוער תמיד להשם יתברך ולתורתו הקדושה באמת

הוא מיועצי פרעה שייעצו למרר חיייהם בגלות וכו', כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שמות רבה א, ט). כי בלעם בחינת עמלק ובחינת לכן הארמי (עין שער הפסוקים בלק), שכלם הם מחכמי בני גרם שנתעו על-ידי תאוותיהם הרעות לדעות זרות מאד, והתגברו ברצונם הטמא מאד, עד שקבלו על-ידי זה המטם ותועבותם הרעות כמה השבעות וכשפים, שמהם נמשכו כל דרכי העבודות זרות של דורות הקודמים, וקבלו כל יסודות חכמי השבע שאז היו כלולים יחד.

ויכמו שגם עתה נמצאים חכמים להרע, שרוצים לחבר ולכלל האמונות כזביות עם דעות וכפירות של חכמי השבע, אף-על-פי שבאמת הם סותרים זה לזה מאד, פמובן לכל בר דעת וכמו שהם יודעין בעצמם, אף מחמת אימת ההמון וכו' - הם רוצים לכללם יחד, וכמובן למסתכל בדבריהם הרעים, ואין להאריך בזה פאן ודעת לנבון נקל.]

החיים לחבר האמונות כזביות עם דעות חכמי השבע

ובבבב לא היה טמא וחסם להרע יודע נסתרות כמו בלעם הרשע, אבל כל ידיעתו בגופלאות ונסתרות הכל הפך בדעתו להרע, מחמת רבוי זהמת תאוותיו הרעות, והעקר בתאות נאוף, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (פנהרין קה), שהוא רע הפולל (סימן ט). ועל-ידי זה היה לו גם רוח גבוה ועין רכה וכו' (אבות ה, ט), שהם בחינת קנאה ותאוה וכבוד' וכו'. ולא די לו בכל זה שנתעה כל-כף וטמא את עצמו כל-כף, עוד הסית והדיח אותו יצרו הרע והטמא, עד שעמד תמיד נגד ישראל הקדושים והתקנא בהם מאד, וממנו משתלשלים כל צרות ונלות ישראל מאז עד עתה, שאנו בדרך הזה בגלות הארץ והמר הזה.

כל ידיעתו בגופלאות ונסתרות הפך בדעתו לתרע

כי עקר אריכת הגלות שהוא מחמת עכוב התשובה, כמו שכתוב בזה הקדוש (תקוני זהר תקון ו, כב):
 'לית מלתא דא תליא אלא בתשובתא' וכו' (ואין דבר זה תלי אלא בתשובה), עקר העכוב הוא על-ידי החולקים על נקדת האמת בכמה וכמה בחינות שכוללים בדברי התורה הנ"ל, שהם בחינת זקני הדור שאין בהם שלמות, שהם בחינת אנשים כשירים קצת, ומהם כמה מנהיגים וראשים וכו', אבל אין בהם שלמות, ואינם

עקר אריכת הגלות מחמת עכוב התשובה על ידי החולקים על האמת

וכך זה הוא בחינת בלעם ובלק, שהם בחינת מצח הנפש וחיית רעות שיוניקים מזקני הדור שאין בהם שלמות. כי בלעם הוא עקר החולק הראשון שעמד כנגד קדשת ישראל, כי גם בגלות מצרים היה

בלעם עקר החולק הראשון שעמד כנגד קדשת ישראל

לקוטי הלכות ברפת השרה הלכה ה ארנה חיים

מסתכלים על עצמם כל אחד ואחד בעין האמת היכן הוא עומד, ואינו דורש ואינו מחפש תקוין לנפשו מה שיודע בעצמו מה שפגם וקלקל, אף גם הוא רוצה להתחכם ולומר חכמות וסברות שקר בדרכי עבודת ה', וחולק על נקדת האמת, על דרכי התמימים והישירים החולכים בתורת ה' בתמימות כפי מה שקבלו מצדיקי הדור האמתיים, ומאלו זקני הדור שאין בהם שלמות יונק בחינת מצח הנחש וחיית רעות שהם חכמי הטבע וכו' וכו', ועל-ידי כל אלו הדעות רעות הוא עקר העכוב מן התשובה וכנ"ל, וכמבאר מזה הרבה בדברינו במקום אחר. ודבר זה נוהג בכל דור ודור, השם יתברך ישמר מעתה, ומהם היו כל החרבנות והגליות והצרות מיום מתן תורה עד היום הזה, עד ישקוף ה' וירחם ויתקן כל זאת.

כי תפק אחר מתן תורה עשו את העגל שמשם כל הצרות, רחמנא לצלן, כמו שכתוב (שמות לב, ה): "וביום פקדי" וכו', וכל מעשה העגל על-ידי חכמי הערב רב, שבראשם היו יונסי ויומברוס בני בלעם הרשע, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (והו כי תשא קצא), ומשם נמשכו כל הדעות זרות ורעות של כל החולקים על משה שהם פת המרגלים ועדת קרח וכל הנסיגות והמתאוננים וכו', הכל היה על-ידי דעות ועצות רעות של חכמי הערב רב שהלכו בדרכי חכמי בני קדם, שעקרו היה בלעם שהוא בחינת עמלק וכו', עד שבסוף, כשהיו סמוכים לכנס לארץ ישראל, וכבר הרגו והכניעו קלפות קשות וחזקות מאד מאד, שהם סיחון ועוג שהיו מבני הנפילים שמחזאל ועזאל שמהם קבל בלעם וכו', כל דרכי דעותיו הרעות, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (והו בלק יח), ומשה רבנו בעצם כחו הרגם והכניעם, ועדין לא רצו לבטל דעתם הרעה ולהכניע ולבטל את עצמן נגד דעת משה רבנו, עד שהביאו את בלעם הרשע בעצמו, ורצה בפיו השמא לעשות מה שהיה בדעתו, עד שחס ושלום, היה מבצרם מן העולם, כמו שכתוב (במדבר כב, יא): "וגרשתי" וכו', וכמו שפרש רש"י ז"ל, עד שבאמת היתה עת צרה גדולה ליצקב וכו' כנ"ל, לולא ה' שהיה לנו שעקם את פיו והפך הקללה לברכה.

כל משנה העגל על-ידי חכמי הערב רב

אבל עדין לא הניח את רשעתו ולא בטל את דעתו הרעה, והלך והסיתו להכשילם בננות בהתגרות כזה, עד שהכשילם בעון עבודת-ה' מאוסה ומטנפת כזאת שהוא עון פעור, כי תאנה זאת אי אפשר לבטל מן העולם שלא יחרב העולם, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (יובא טו) ומובא לעיל מזה. ואז היתה צרה גדולה ביותר מאד, עד שכמעט אפס תקנה, אף גדול אדונינו ורב כח שהקים אז למושיע את פנחס שקנא קנאת ה' צבאות וכו'. ואף-על-פי-כן עדין לא הטהרנו מפגמים הנ"ל, וכמו שכתוב (יהושע כב, י): "המעט לנו את עון פעור אשר לא הטהרנו ממנו" וכו'. וכן בכל דור ודור מתעורר בחינת זממת בלעם, ורוצה להמשיך, חס ושלום, קלפת עון פעור, שהוא תכלית ההקמה, עקר זממת העבודה-ה' שנקראת "קיא צואה בלי מקום" (ישעיה כח, ח), שמהם יניקתם של כל חיות רעות ומצח הנחש, שהם חכמי הטבע ודעות רעות שבדורות הללו שאחר החרבן, שנתפשטו ביותר על-ידי הרומיים שהחריבו את הבית-המקדש על-ידי-הו.

הדיוקים לוחמים עדין בכל יום בתפלות עם בלעם הרשע

ועל-כן הצדיקים אמתיים לוחמים עדין בכל יום בתפלות עם בלעם הרשע (תרי"מהר"ן סימן רמד), לבער ולעקר ושם השארת זממתו הרעה ודעותיו הרעים מן העולם. כי הכל תלוי זה בזה, שעל-ידי מצח אשה זונה שהוא תאנה הנ"ל, על-ידי-ה' כל הקלקולים של הרוצים לילך בדרך הקדש, שעקר עומד כנגדם תאנה זאת, ששם עקר הנסיון והבחינה, וכמו שאיתא בדרביו ז"ל (שיחות הר"ן סימן קטו ועוד). אבל אף-על-פי-כן בכח קדשת נפש איש הישראלי היו מתגברים כנגדו, וסוף כל סוף היו חוזרים בתשובה, אפלו אלו שנכשלו בזה מאד מנעוריהם, כי אף-על-פי-כן היה הטוב מתגבר סוף כל סוף עד שהיו חוזרים בתשובה.

בין בקדשה בין בסטרא הפל תלוי זה בזה

אבל הקלקול על-ידי בני אדם החולקים הנ"ל שיש בהם פמה וכמה כחות ובחינות, וכלם יונקים זה מזה וכו'. כי זה כלל גדול, שבין בקדשה בין בסטרא אחרא הכל תלוי זה בזה, בחינת (אבות ה, כ): 'מצוה גוררת מצוה ועברה גוררת עברה' וכו'.

ליקוטים מליקוטי הלכות ♦ זאת העורבים

לקוטי הלכות

הלכות ברכת השרה הלכה ה

ארה חיים

קמה

וכן בענין הפתות הנ"ל, שזקני הדור שאין בהם שלמות בשאחד מקלקל כמו כן יונק ממנו מצח הנחש וחיות רעות הנ"ל כנ"ל, ואזי חוזר ומתגבר בחינת מצח הנחש בעצמו בזה הזקן המקלקל הנ"ל ומחטיאו יותר, והעקר שמסיתו ביותר לחלק על הזקנים דקדשה, ואז חוזר ויונק ממנו מצח הנחש ביותר, וכן חוזר חלילה וכו', ועל ידי זה מתאבד הגלות ביותר, וכנ"ל.

צג. אב"ל אף-על-פי-כן "אמה מרום לעולם ה'" (תהלים צג. ט), וידך על העליונה תמיד, כמו שפרש רש"י שם, כי כבר היו משה רבנו ופינחס בעולם, שמהם ינקו כל הצדיקים והקשרים האמתיים שבכל דור, עד אשר גם עתה בעבודתנו לא יזכנו אלהינו ואין דור ותום, ובכל דור נדור נמצאים בחינת מקנאי קנאת ה' צבאות, שהם בחינת פינחס שעמד ופלל וכו'. כי גם עתה הבחירה חפשית, כי עקר הבחירה הוא עתה אצלנו בני אדם החיים עתה על פני האדמה, כי כל התורה הקדושה, ולעצמה הצרה שכנגדה וכל המעשיות הנעשות בעולם בין סטרא דקדשה ובין סטרא אחרא - הכל באשר לכל אינו נעשה עתה עם שום דור ודור כי אם עםנו אלה פה היום כלנו חיים, כי "במתים חפשי" כתיב (תהלים פח. ו): "ולא המתים יהללו יה" (שם קטו, יו), רק עלינו נפל חובת היום להחם מלחמת ה' כל אחד פפי בחינתו, כי אין שום בן אדם חי חפשי ממלחמה זאת, כי רק בשביל זה בא לעולם - לראות עמל ויגון וכעס ומכאובות וכו', ולילך למקום עפר רמה ותולעה וכו' - הכל היה בשביל מלחמה זאת, כי כל אדם יש לו בחירה וכו'.

איו אדם חי חפשי ממלחמה זאת, כי רק בשביל זה בא לעולם - לראות עמל ויגון וכעס ומכאובות

אב"ל בודאי לאו כל אדם זוכה להתגבר פראוי וכו', וכמו שאמר (ברכות יז): "יצוני לעשות רצונך אף שאור שבפעסה מעכב אותי וכו', ועקר התקון על ידי צדיק אמת שהם בחינת זקנים שבקדשה. אבל יש פגגדם זקנים שאין בהם שלמות הנ"ל, שמהם יונק מצח הנחש וכו' כנ"ל, ומתגברים כמו שמתגברים בכל מיני תחבולות וכנ"ל.

איו כל אדם זוכה להתגבר פראוי

אב"ל יש בכל דור ודור אנשי אמת החסים על נפשם באמת, ואינם רוצים להטעות את עצמן ומסתכלין על אחריתם בכל יום בעין האמת, עד שהם בבחינת מקנאי קנאת ה' צבאות - שמתעוררים מעצמם לעשות עבודת קדושות בשביל האמת מה שלא נצטוו בהם, וכעין שאמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין פב.) על פינחס ועל כל הקנאין שאם בא לשאל אין מורין להם, שזהו בחינת נדרים, בחינת צדקה וכנ"ל, ועל ידי זה הם מכניעין אותם, וכמבאר לעיל מזה (אות צא). ועדין צריכין לבאר בזה הרבה, אף אי אפשר לבאר הכל מחמת זה בעצמו שמבאר בדברי רבותינו ז"ל הנ"ל, שאין מורין להם וכו', והבן היטב.

יש בכל דור ודור אנשי אמת החסים על נפשם באמת

ד. ועל-פי-כן מתחילין ביום הכפורים כל נדרי, כי עקר התשובה נמשך משם מבחינת נדרים והתרתן, והעקר בכח הצדיק האמת בחינת משה. כי עקר פגם כל החטאים הוא שפגם בבחינת נדר ושבועה, כי כל מצות התורה קבלנו בבכרית ושבועה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (סוטה לו.). כי בשעה שבאו ישראל לקבל התורה בודאי היה להם בחירה לקבלה או שלא לקבלה, ועל-פי-כן באמת אמות העולם לא רצו לקבלה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (עבודה זרה ב.) על פסוק (דברים לג. ב): "וירח משעיר למו" וכו': 'מלמד שהחזיר הקדוש ברוך הוא את התורה' וכו'. ועקר קבלת התורה בתחלתם זה בחינת נדר, שקבלוה מעצמם בלי הכרח, שזהו בחינת נדר שרוצה לנהג עצמו בפרישות קדם שנצטווה. אבל תכף שקבלוה באו בנדר ובשבועה עם השם יתברך שמתקבים לקומה. וכשפוגמין, חס ושלום, ועוברים על איה מצוה, עקר הפגם בבחינת נדר ושבועה שהוא שרש התורה וכנ"ל.

עקר התשובה נמשך משם מבחינת נדרים והתרתו

כי עקר שרש הבחירה נמשך מבחינת משה הוסיף יום אחד מדעתו' (שבת פז). המבאר על פסוק (שמות יט. ח): "ויצענו כל העם יחדיו" בסיומן ק"צ, עין שם היטב והבן היטב, דהיניו שצריך להבין מדעתו מה שרוצה השם יתברך קדם שנצטווה.

צריך להבין מדעתו מה שרוצה השם יתברך קדם שנצטווה

לקוטי הלכות הלכות ברפת השרה הלכה ה ארץ חיים

המצוה הקיימת לעד, שזהו גדול מאד, כי גדול המעשה יותר מן העושה כמו שאמרו רבותינו ו"ל (בבא בתרא ט), ובלבד שיהיה כנותו לשם שמים, לא להתייחר ולקנטר, חס ושלום. מכל שכן כשאחד עוסק בזכות הרבים הגדול מאד, שעוסק במצוה שאין לה תועבין שהוא זכות הרבים מאד, ויש לו הרבה סורים ומניעות ובזיונות וכו' בשביל זה, אבל כנותו לשמים בשביל האמת לאמתו, שכל זה הוא בחינת קנאת ה' צבאות, בחינת נדרים, על-ידיה עקר התקון המבאר בתורה הנ"ל שהוא להכניע מצח הנחש על-ידי פח הצדקה וכו' פנ"ל. ועל-ידיה זוכין לתשובה, עד שמבטלין דעותיהם הרעות הנ"ל מן העולם ומגבירים פח הרצון וכו' וכנ"ל.

ואפילו עכשו שפבר נתנה תורה ויש לכל אחד בחירה בפשוטו, אף-על-פי-כן בעיני עצות איה לזכות לקים את דברי התורה ובאיזה דרך צריכין לילף, אם בדרך המחקרים וכו' אם בדרך המקבלים וכו', וכן למי להתקרב וכו' - בכל זה צריך האדם להבין מעצמו. ואם יסתכל על תכליתו הנצחית בעין האמת לאמתו, בודאי יזכה להבין באיזה דרך ילף ולמי להתקרב, בחינת (תהלים לב, ח): "אשכילך ואורך בדרך זו תלף איצטצה עליך עיני" וכו', וכמו שכתוב בתורה 'פי מרחמם' וכו' (ליקוטי הנגנא סימן ד): שיש רמזים שהם בחינת ידים שיש בים החכמה - שמה שאין יכולים לגמור בבור גומרין בידים ברמזים, בחינת (משלי א, כד): "נטייתי די" וכו', עין שם. וכל זה הוא בחינת נדר שנודר מעצמו מדעתו בשביל פרישות, שזהו בחינת 'פינחס בן אלעזר', בחינת כל המקנאין קנאת ה' צבאות, שמבאר בדברי רבותינו ז"ל הנ"ל שאין מורין להם בפרוש, רק אמרו בדרך כלל (סנהדרין עא, ב): 'הבועל ארמית קנאין פוגעין בו', ואין מצוין ומורין בפרוש, רק מי שרוצה לקנאת קנאת ה' צבאות - יבוא ויזכה וכו' (שם פב, א).

אם יסתכל על תכליתו הנצחית בעין האמת, בודאי יזכה להבין באיזה דרך ילף ולמי להתקרב

וכך זה מקבלין פח מזקני הדור האמתיים, בחינת משה, שהוא זוכה לבחינת התרת נדרים. כי התרת נדרים הוא פלא גדול ביותר, שאפלו הנדר בעצמו יכול החכם להחיותו, כי כל פח המתירין נמשך מהחכם בחינת משה פנ"ל.

ויצלבן ביום הכפורים שצריכין לזכות לתשובה ולמחילת עוונות, מתחילין 'כל נדרי' מענין נדרים והתרתן, כי משם שרש התשובה פנ"ל, והכל בכח הצדיקי אמת הכלולים בבחינת משה. ועל-פן אומרים אז קדם כל נדרי: בישבה של מעלה ובישיבה של מטה אנו מתירין להתפלל עם העברינים - כי צריכין להעלות כל העברינים אל הקדשה ולהחזירם בתשובה, על-פן מקשרין עצמן להישיבה של מעלה ושל מטה, שהם כלל הצדיקים שבחיים חיותם, וכל הצדיקים שוכני עפר שהם בחינת 'ישיבה של מעלה', ובכחם אנו מתפללין ביום הכפורים ואומרים 'כל נדרי' וכו', ומגביהין כל העברינים להחזירם בתשובה, וכנ"ל.

זהו **יעתה** ממילא מוכן, שבשביל זה כשנתן משה לב לראות בסבלתם וכו', גלה לו השם יתברך סוד פרשת נדרים דיקא, כי עקר צערו היה שראה אריכות הגלות מהיכן נמשך, ואיך קשה לתקנו, ועקר הקשוי והכבדות הוא מחמת בחינת דתן ואבירם

זוהו בחינת צדקה של בעלי צדקה האמתיים שאינם נוהגים בשביל כבוד ותפארת או מחמת טבעם, רק נוהגים בשביל השם יתברך, והעקר להחזיק עוסקים בתורה פשרים אנשי אמת. וצריכים לתן צדקה יותר מכחם, באפן שיכנו איזה בנן הקדשה שיהיה לו קיום לעולם, וכמו שפרש רש"י על פסוק (קהל' ה, ט): "אוהב כסף לא ישבע כסף וכו' ומי אוהב בהמון לא תבואה גם זה הבל", ופרש רש"י, שאפלו אם עושה מצות אם אינו עושה מצוה שיהיה לה קיום כגון בנין בית הכנסת או ספר תורה וכו', וכמו שמצינו כמה פעמים בכמה עירות שהיה חסר להם צרכי רבים, כגון בית המדרש או מקוה, והיה קשה לקבץ מההמון וקפץ אחד ועשה משלו - צדקתו עומדת לעד. או אפלו שאינו עושה משלו, רק שהוא מתעורר מעצמו לעסק בזה לנגש כל אחד ולסבל הרבה בזיונות ושפיכות דמים מפל אחד וטרח העסק והבנן וכו', והוא מקבל על עצמו כל זה בשביל

שעלת בעלי הצדקה האמתיים שנותנים בשביל קיום נצחי

הכבדות מחמת דתן ואבירם שהם חולקים על האמת

לקוטי הלכות

הלכות ברפת השרה הלכה ה

ארה חיים

קמט

שהם בחינת החולקים על האמת וכו' פנ"ל, על-כן גלה לו השם-יתברך סוד פרשת נדרים, שהוא בחינת מקנאי קנאת ה' צבאות, בחינת צדקה הגונה וכו' פנ"ל, שעל-ידי-זה מכניעין כל החולקים וכו', ומגלין הארת הרצון בעולם, שעל-ידי-זה עקר הפדות והגאולה, וכנ"ל.

צו. וזה בחינת סמיכות המשנה (אבות ג, יג): 'מסרת סיג לתורה, מעשרות סיג לעשר, נדרים סיג לפרישות, סיג לחכמה שתיקה'. 'מסרת סיג לתורה', זה בחינת תורה שבעל פה שנמסרה לנו בעל פה, שהוא סיג לתורה שבכתב, כי מתורה שבכתב בלבד אין יודעין דבר ולא שום מצוה איך לקימה, כמבאר כמה פעמים בכל הספרים ובדברינו (תפלה ד, ז; ראש חדש ה, ט), רק עקר הסיג לקים תורה שבכתב הוא על-ידי המסרת שהיא תורה שבעל פה, ועל-כן מבאר בדבריו ז"ל (ליקוטי תנאים סימן כח) בשם המדרש, שעקר ההבדל שבין ישראל לעכו"ם הוא רק בתורה שבעל פה וכו'. ועל-כן כל המחקרים וההולכים בדרכיהם עוסקים רק בתורה שבכתב, ורוצים לפרשה על-פי דרכיהם ולגלות פנים בתורה שלא כהלכה המסורה בידינו בעל פה, כידוע ומפורסם כל זה.

כי עשרים וארבעה ספרים שבתורה שבכתב הם כנגד העשרים וארבעה פתי דינים הנ"ל (אות ט), שעקר המתקן על-ידי רצון העליון שנמשך על-ידי הצדיקים שבכל דור, שהם בחינת משה, שהם בחינת תורה שבעל פה, כי תורה שבעל פה נמסרה מדור לדור לצדיקי אמת, ומי שפוגם בזה, ומפריד חס ושלום תורה שבכתב מתורה שבעל פה הוא 'נרגן מפריד אלוף' (משלי טו, כח), ואזי משתלשל מהדינים של העשרים וארבעה פתי דינים אחיות הסטרא אחרא, שהוא בחינת אל-אחר-כפירות, שזהו בחינת עשרים וארבעה מיני עופות טמאים, שהם בחינה אחת עם החיות רעות הנ"ל, שמשם כל יניקת חכמי הטבע.

ועל-כן עקר סיג וקיום התורה הוא על-ידי מסרת שהוא בחינת תורה שבעל פה, כי הדבור

הסיג לקים תורה שבכתב על-ידי המסרת תורה שבעל פה

"נרגן מפריד אלוף" מפריד תורה שבכתב משבעל פה

הדבור פה יש לו כח גדול לגלות האמת והאמונה

פה יש לו כח גדול לגלות האמת והאמונה, בבחינת (תהלים פט, ב): "אודיע אמונתך בפי". אבל "את זה לעמת זה" (קהלת ז, יד), כי אף הם באים באדם שכחו בפיו, כי "פיהם דבר שוא" וכו' (תהלים קמז, ח-יא), וכמו שכתוב (שם יב, ד-ה): "יכרת ה' כל שפתו חלקות, לשון מדברת גדולות, אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו, מי אדון לנו", שכל זה הוא מה שבארנו לעיל (אות עב) בענין בלעם שהוא בקלפה כנגד משה בקדושה, כי הבחירה יש לה כח גדול פנ"ל. ועל-כן הם אומרים: "שפתינו אתנו" וכו', כי גם הם מתגברים בלשונם ובפיהם להסתיר האמת ומפרשים התורה בפיהם כדרךם הרע, שכל זה נמשך ממצח הנחש וכו' פנ"ל.

אבל הכניעה על-ידי צדקה אמיתית שהוא בחינת 'נדרים' וכו'. וזה שפמך התנא מיד: 'מעשרות סיג לעשר, נדרים סיג לפרישות', כי על-ידי בחינת 'מעשרות' שהוא צדקה שהוא 'סיג לעשר', שעל-ידי זה נמשך העשירות אל הקדושה, וכן על-ידי 'נדרים' שהם 'סיג לפרישות', על-ידי-זה מתגברים על החולקים על המסרת שהוא תורה שבעל פה. כי כל התגבורתם הוא על-ידי הממון והעשירות שהוא עתה בגלות אצלם, ועל-ידי רבוי תאות נאוף שהם משקעים בזה מאד, שכל זה בחינת בלעם שהיה לו נפש רחבה לממון וכבוד ולזנות וכו', שמשם כל קנאתם בעם ה' הכשרים הדבקים בצדיקי אמת, על-כן על-ידי צדקה שהוא בחינת 'מעשרות' שעל-ידי-זה זוכין לעשירות דקדושה, ועל-ידי בחינת 'נדרים' סיג לפרישות, על-ידי-זה מתגברים עליהם וכנ"ל. והעקר שעל-ידי הצדקה, בחינת נדרים, מתגבר התגלות הרצון בעולם, שהכל מתנהג ברצונו לבד ואין שום טבע כלל כי גם הטבע בעצמו מתנהגת ברצונו תמיד, וכי ישראל לבטל הטבע ברצונם על-ידי תפלתם וכנ"ל, ועל-ידי-זה מתגבר כל אחד ברצונו חזקים ותקיפים תמיד להשם-יתברך שזה העקר וכנ"ל. ומי שחזק בזה תמיד ומכניס דרך זה בעולם - בודאי יתגבר עליהם ויכניע ויפקוד המינים החולקים ויבטל דעותיהם הרעות מן העולם.

התגבורתם על ידי תאות ממון והכניעה על ידי צדקה (וכו')

וזהו: 'סיג לחכמה שתיקה', כי אי אפשר להתוכח עמהם עד קצה האתרוז, רק צריכין לדבר בחכמה אמיתית מה שצריכין לדבר. וכל מה שמדברים בחכמה נגדם - הם חותרים ביותר להתגבר כנגד האמת יותר ויותר, ועל-כן 'סיג לחכמה שתיקה', שצריכין להם ולשתק עד 'שקיף וראה ה' משמים, בחינת (תהלים לו, ז): "דום לה' והתחולל לו", בחינת (שם סב, ו): "אף לאלקים דומי נפשי", בחינת (איכה ג, כו): "טוב ויחיל ודומם לתשועת ה'", כי העקר הוא להיות חזק בעצמו בהאמת, ולהתחזק ברצון חזק תמיד להשם יתברך ולאמת תורתו, ואם אפשר לדבר עם אחד ולהשיבו אל האמת מה טוב, ואם לאו - צריכין לשתק, בבחינת 'סיג לחכמה שתיקה'. ועל-כן פתיב (משלי כו, ה): "ענה כסיל כאולתו", וכתיב (שם פסוק ז): "אל תען כסיל כאולתו", כי "עת לחשות ועת לדבר" (קהלת ג, ז), אף סוף כל סוף פל ימי הגלות הם מתגברים בדבוריהם, וצריכין החכמים אמיתיים לעשות סיג לדבריהם על-ידי השתיקה שהוא בחינת רצון, בחינת: "דום לה' והתחולל לו" וכו' וכנ"ל.

אם אפשר לדבר עם אחד ולהשיבו אל האמת מה טוב, ואם לאו - צריכין לשתק

הלכות נשיאת כפים

צח. וזה בחינת ברפת כהנים. כי כבר מבאר, שכל סדר קריאת-שמע וברכותיה ותפלה הכל הוא בחינת אמונת הרצון, שאז עוסקין בכמה תקונים הנ"ל להמשיך עלינו הארת הרצון וכו' וכנ"ל. על-כן בגמר התפלה עולים הכהנים לברך את עמו ישראל באהבה. כי מבאר בהתורה ו'כיום הבפורים' הנ"ל (סימן ד תנ"א), שעל-ידי הצדקה שעל-ידיה זוכין לרצון וכו', על-ידיה אין צריכין לעשות שום עסק ועובדא כלל בשביל פרנסה, כי נתקנים "ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו' ואתם פהני ה' תקראו" (ישעיה סא, ז), "כהני ה'" ד'קא, בחינת חסד וכו'. נמצא, שעקר התכלית לזכות לבחינת כהן, על-כן בגמר התפלה שוכנינו להמשיך התגלות הרצון, על-כן אז הכהנים עולין לברך ברפת כהנים, להמשיך קדשת כהן על כל ישראל, שזכו כל ישראל לבחינת "ואתם כהני ה' תקראו" שהוא בחינת חסד, שלא יצטרכו לעשות שום עסק בשביל פרנסה, רק כל המזון והעשירות והפרנסה יהיה נמשך להם בחסדו וכו', שהיה בחינת כהן פנ"ל.

הכהנים עולין לברך להמשיך קדשת כהן על כל ישראל

צז. ענין מאמר רבותינו ז"ל (סנהדרין מד, ב) על פסוק (איוב לו, ט): "היערף שועף לא בצר", פמה וכמה צריכין להתחזק ולהתאמץ בתפלה ובבקשת רחמים ותחנונים, כמו שאמרו שם: לעולם יקדים אדם תפלה לצרה וכו', ריש לקיש אמר: כל המאמץ את עצמו בתפלה מלמטה - אין לו צרים מלמעלה, ר' יוחנן אמר: לעולם יבקש אדם רחמים שיהיו הכל מאמצים את כחו ואל יהיו לו צרים מלמעלה. וזה לשון רש"י ז"ל: 'לעולם יבקש אדם רחמים שיהיו הכל מאמצים את כחו - ש'סייעוהו מלאכי השרת לבקש רחמים' וכו'. והעקר לענינינו הוא פרוש רש"י הנ"ל, שעל זה בעצמו צריכין לבקש רחמים לעולם, הינו שלעולם צריך האדם לבקש רחמים שיוכל לבקש רחמים, כמו שמבאר ברש"י הנ"ל, שפרש, שצריך האדם לבקש רחמים שיהיו הכל מאמצים את כחו - ש'סייעוהו מלאכי השרת לבקש רחמים וכו'.

צריכין להתחזק ולהתאמץ בתפלה ובבקשת רחמים ותחנונים

זדהו וברכך ה' - 'בממוין', שכל המזון יגיע להם על-ידי ברפת ה' לבד בלי שום עובדא ועסקי משא ומתן ומלאכה פנ"ל, בבחינת (משלי י, כב): "ברפת ה' היא תעשיר ולא יוסף עצב עמה", שלא יצטרף לשום יגיעה של עסק ומלאכה שנמשך מבחינת "בעצבון תאכלנה, בנעת אפך תאכל לחם" (בראשית ג, יז-ט), רק כל העשירות והפרנסה יהיה נמשך על-ידי ברפת ה'.

ברפת ה' היא תעשיר ולא יוסף עצב עמה

זדהו וישמרך - 'מן המזיקין', שהם בחינת החיות רעות המבארין שם בהתורה הנ"ל, שהם מזיקי עלמא שהם רוצים לפגם ברצון, ועל-כן על-ידם נמשך

י'בעבון תאכלנה, נמשך על-ידי חיות אדם הראשון שפגם באמונת הרצון

והבן היטב היטב עד כמה עד כמה צריכין להתחזק בבקשת רחמים, כי אף-על-פי שהוא בא לפרש

התחזקות בבקשת רחמים מפתח ה'

ליקוטים מליקוטי הלכות ♦ זאת העורבים

לקוטי הלכות

הלכות ברפת השרה הלכה ה

ארה חיים

קג

ביותר ויותר יגיעות וטרדת המלאכות והעסקים, בחינת "בעצבון תאכלנה", שנמשך על-ידי חטא אדם הראשון שפגם באמונת הרצון. ועל-פן זה דרכם כסל למו של החיות רעות הנ"ל של חכמי הטבע, שצועקים מאד להרבות בעסקים ומלאכות ולבטל, חס ושלום, התורה ועבודה, כי הם בהפך מאמונת הרצון, ועל-פן דעתם הרעה בהפך להרבות דיקא במלאכות ועסקים, "ומאומה לא ישא בעמלו" וכו' (קהלת ה, יד). על-פן מברכין אותנו הכהנים: "ברכך ה'" - 'בממו', שהמזון והעשירות יגיע על-ידי ברכת ה' לבד בלי עסק ומלאכה כנ"ל, "וישמך" - 'מן המזיקין', שהם החיות רעות חכמי הטבע וכו' כנ"ל.

של רחמים, שהם בחינת תליסר תקוני דיקנא, בחינת קדשת הנקנים דקדשה, שהוא בחינת התגלות הרצון בשבת במנחה שנמשך משם (כמובן בפנות פרי עץ חיים שבת כב). וזה מברכין אותנו הכהנים "ויחנך" וכנ"ל.

וזהו ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום - זה בחינת צדקה, וכמבאר לעיל (אות טו) מזה, בחינת (תהלים י, ט): "אני בצדק אצנה פניך", בחינת (אבות ב, ז): 'מרבה צדקה מרבה שלום'. כי עקר התקון על-ידי רבוי צדקה כנ"ל, שעל-ידי זה זוכין להארת הרצון, שהוא בחינת נשיאת פנים, בחינת (שעיה ט, יד): "אין נשוא פנים", כמו שכתוב שם (אות ח), שעל-ידי זה מתבטל כח החיות רעות הנ"ל, שזהו בחינת 'שלום', כי כל זמן שנשמע קולות הרעים של חיות רעות שהם חכמי הטבע הנ"ל, יש רגז וכעס ומחלוקת, הפך הרצון והשלום, כי הם מזיקי עלמא, אבל כשישראל עם קדוש מתגברין באמונת הרצון עד שמתבטל כחם, אז ישו בו המה אלינו, ויתקם (שעיה יא, ח): "וגר זאב עם כבש ונמר עם גדי" וכו', כי יתבטלו ההיזקות והרגז, ויתרבה השלום שהוא בחינת רצון - שהכל מרצים זה עם זה באהבה ושלום מגדל אמונת הרצון שהכל מתנהג ברצון הבורא יתברך לבד.

אז יתקם (שעיה סא, ח): "ועמדו זרים ורעו צאנכם" וכו', שזהו בחינת רבוי השלום, שכל הזרים ובני נכר יכירו גדלת הבורא יתברך וגדלת ישראל אשר בחר בנו מכל העמים, ויעסקו כלם במלאכתנו, כי יבינו שזה כל תכליתם. ועל-פן מסימין בכרפת כהנים: וישם לך שלום, כי זה עקר התכלית, בחינת רצון ואהבה ושלום וכנ"ל. ועל-פן מתחילין הברכה לברך וכו' באהבה, כי זה העקר, בחינת אהבה ושלום שהוא בחינת הארת הרצון כנ"ל.

וזהו יאר ה' פניו אליך - זהו בחינת קדשת יום-טוב שעל-ידם נתגלה הרצון, כמו שכתוב שם בהתורה הנ"ל (אות ט). כי בכל הימים טובים שהם השלש רגלים צריכין לעלות לבית המקדש להמשיך משם הארת הרצון (וכמבאר מזה במקום אחר (סימן ל, ה)), ועל-פן עקר קדשת יום-טוב תלוי בצדיקים, כמו שכתוב במקום אחר (בסימן קלח), כי עקר קול הקריאה של יום-טוב שקורא ומגלה את הרצון, אי אפשר לשמע כי אם על-ידי החכמים והצדיקים האמתיים שמקשרים כל הרצונות לשרש הרצון, לבחינת רצוא דרצוין ששם נסתלק משה וכו', כמבאר שם בהתורה הנ"ל (אות ט). וזהו בחינת יאר ה' פניו אליך - בחינת הארת פני ה' שנמשך ביום-טוב, בחינת (דברים טו, טו): "שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלהיך" וכו', שעקרו נמשך על-ידי צדיקי אמת שעל-ידם מאיר פני ה', כי צדיקיא אנון אנפי שכנתא, (הצדיקים חס פני השכינה), כמו שכתוב בזהר הקדוש כמה פעמים (תרוקא קסג).

וזהו: ויחנך - 'מן לך חן', שזה בחינת שמקשרים רצונות של כל ישראל לבחינת משה רבנו שנסתלק ברצון שברצונות. כי כל החן דקדשה של ישראל נמשך ממשה, שעליו נאמר (שמות לג, יז): "כי מצאת חן בעיני", ועל-ידי מציאת חן המשיך שלש עשרה מדות של רחמים, כמו שכתוב שם (שם פסוק יג): "ועתה אם נא מצאתי חן בעיניך וכו' הודיעני נא את דרכיך" וכו', וזה הודיעו על-ידו שלש עשרה מדות

וישם לך שלום - זה בחינת צדקה

יאר ה' פניו אליך - קדשת יום טוב שגלה יום נגלה הרצון

יכירו גדלת הבורא יתברך וגדלת ישראל אשר בחר בנו מכל העמים

ויחנך - שמקשרים רצונות ישראל לבחינת משה שנסתלק ברצון שברצונות

בכרפת יסודים מגלים הארת הרצון ביותר

ברכת כהנים שהוא בחינת המשכת הארת הרצון בהארה נפלאה, על-כן הוא בנשיאת פנים דיקא. גם מרמו, שאנו מסלקין דינו מלעסק בשום עסק ומלאכה שנעשין על-ידי הדיים, רק להרים דינו אל השם-תתברך תמיד, שזהו בחינת תקף הרצון, כנ"ל.

דין השליח צבור

על-פי התורה ויאמר בעו אר רות' (בסימן סח), ענין שם.

השליח צבור חוזר התפלה, להורות, שהוא אחוז בתכלית שכלו אחר

כי עקר תקון התפלה הוא על-ידי השליח צבור, כי הוא המבחר שבעדה, כי צריך להיות הגון וראוי (ארה תיים סימן נג, סעיף ד), והוא בחינת 'בעל השדה', שהוא ראש של המתפללין. ועל-כן הוא נקרא עובר לפני התבה, כי הוא כבר הגיע אל התכלית ועושה אחד מכל התפלה, ועל-כן יכול לעבר לפני התבה ולילף לתבה שלאחריה כמבאר שם, כי אפלו כשהוא בתבה שלאחריה, ואפלו כשהוא בסוף התפלה - הוא תמיד עובר לפני התבה הראשונה, דהינו שאינו נוסע מן התבה הראשונה רק עובר תמיד לפניו, ומחמת זה בעצמו יכול לעבר אל התבה השניה כנ"ל. ועל-כן השליח צבור חוזר התפלה, להורות, שהוא אחוז בתכלית שכלו אחד, ואף שפיר גמר התפלה - עדין הוא בתחלת התפלה בתבת ברוך, להורות, שכלו אחד ונעוץ סופו בתחלתו ותחלתו בסופו. ועל-כן נקרא השליח צבור 'חזן', מלשון ראה' והסתכלות, בחינת (כפירי כד, ד): "מתנה שדי יתנה", הינו שהוא חזן ורואה את התכלית, שעל-דרכה יכול להתפלל, כנ"ל.

מי הוא חזן שמוציא את שאר בני

זנה שאמר רבותינו ז"ל (ראש השנה לד, א): 'למה שליח צבור עובר לפני התבה? כדי להוציא את מי שאינו בקי', כי מי שהוא סמוך אל התכלית ועושה אחד מכל התפלה, ואפלו כשהוא בסוף התפלה עדין הוא בתחלת התפלה, כי אינו שוכח תחלת התבה של תחלת התפלה, נמצא, שהוא בחינת 'בקי', כמו מי שהוא בקי באיזה דבר שיש לו לכל את הדבר בדבור אחד, ואפלו כשהוא בסוף הדבר אינו שוכח תחלתו לגדל בקיאותו, אבל זה שאינו יכול לעשות

ואשר הוא יתברך עושה עתה עמנו בכל יום וכו', כמו שאומרים שם: 'מגן ישענו לדור ודור נוזה לך וכו', ועל נסיה שפכל יום עמנו ועל נפלאותיה וטובותיה שפכל את ערב וקרב וצהרים', כי על-ידי אמונת הרצון מבינים שהשם-תתברך עושה עמנו נסים ונפלאות בכל יום ובכל עת וכו', כי הרבה הרבה אנו רואים בעינינו בכל יום, מאחר שאנו מאמינים שאין שום טבע, רק כל הנהגת הטבע הכל בהשגחתו יתברך לבר, ואזי רואים נפלאות חדשות בכל יום, ומלבד זה אנו מאמינים שהשם-תתברך עושה עמנו נסים ונפלאות בכל יום ובכל עת, שאין אנו יודעים מהם בלתי הוא יתברך לבדו, כמו שכתוב (תהלים קלו, ד): "לעשה נפלאות גדולות לבדו כי לעולם חסדו", וכמו שאמר רבותינו ז"ל (נה לא): 'אין בעל הנס מפר בנסו' וכו'.

ועל-כן סמוך תקף לברכה זאת שמגלה ביותר אמונת הרצון - עולים הכהנים לברך בשם ה' - שיספיק השם-תתברך עמנו להמשיך עלינו מלמעלה בכל עת הארת הרצון, שעל-ידיה יהיו נמשכין כל שפע העשירות וכו' מאתו לבר וכו'. ומסימין בשלום, שזה העקר כנ"ל.

ענין שעולים הכהנים בברכת מודים

ואחר-כך אומרין תקף 'שים שלום' ומסימין: המברך את עמו ישראל בשלום, כי גמר התקון הוא שלום כנ"ל, ועל-כן: 'לא מצא הקדוש-ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום' (שקצין ג, יב), וכנ"ל.

גמר תקינות הוא שלום

ק. **ועל-כן** אין מברכין אלא בנשיאת פנים, כי נשיאת פנים מורה על גדל עצם הרצון וההשתוקקות בכל לב להשם-תתברך, בבחינת (איכה ג, מא): "נשא לבבנו אל פנים אל אל בשמים", בחינת (דברים לב, ט): "כי אשא אל שמים ידי", בחינת (תהלים קלד, ב): "שאו ידיום קדש וברכו את ה'". וכמו שרואין בחוש, שמי שמתקן מאד להשם-תתברך אינו מגביה ידיו ופורש כפיו, בבחינת (שם פח, א): "שטחתי אליך כפי", בחינת (שם פח, ג): "פרשתי ידי אליך". ועל-כן

נשיאת פנים מורה על גדל עצם הרצון וההשתוקקות בכל לב להשם-תתברך

ליקוטים מליקוטי הלכות

פּעלֹות פּרצוֹנֶם בְּזֶה הָעוֹלָם. אַבְל
 'אַחֲרִית לְאִישׁ שְׁלוֹם', וְ'אַחֲרִית רְשָׁעִים
 נִכְרְתָה', כִּי תִלְמִידָיו שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ
 עָלְיוּ הַשְּׁלוֹם נוֹחֲלִין הָעוֹלָם הַזֶּה וְכוּ',
 וְתִלְמִידָיו שֶׁל בַּלְעָם הִרְשָׁע יוֹרְדִים
 לְבָאָר שַׁחַת וְכוּ'. וְזֶה שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ
 ז"ל בְּמִדְרַשׁ רַבָּה (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פָּרָשָׁה ג)
 אוֹר - אֵלּוּ מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל צַדִּיקִים, חֲשֹׁךְ
 - אֵלּוּ מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל רְשָׁעִים. וְעַדִּין
 אֵינִי יוֹדֵעַ בְּאִיזָה מֵהֶם חָפֵץ, תִּלְמוּד
 לוֹמֵר: וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב.
 כִּי מִקְרָה אֶחָד לְצַדִּיק וְלִרְשָׁע וְכוּ', אִךְ
 מִי יוֹדֵעַ רוּחַ הָאֱדָם הָעֹלָה וְכוּ', וְרוּחַ
 הַבְּהֵמָה הַיֹּרֶדֶת וְכוּ', וְאִיךָ יְמוֹת הַחֶכֶם
 עִם הַכְּסִיל:

מָה אָקֵב לֹא קֵבָה אֵל, וּמָה אֲזַעֵם לֹא
 זַעֵם ה'. כִּי בְּאוֹתָן יָמִים לֹא כָעַס (בְּרֵכוֹת
 ז), כִּי מִשָּׁה בְּכַחוֹ הַמְּשִׁיךְ אֵז דִּיקָא עֵת
 שִׁיחֵיהּ רַק רְצוֹן הַפֶּךָ הַזֶּעֶם וְכוּ'.

כִּי מֵרֵאשׁ צָרִים אֲרָאנוּ וּמִגְבָּעוֹת
 אֲשׁוּרָנוּ - שֶׁהֵם הָאֲבוֹת וְהָאֲמָהוֹת, שֶׁכָּל
 עֲבוֹדָתָם הָיָה רַק רְצוֹן טוֹב. וְזֶה בְּחִינַת
 "צוּרִים", בְּחִינַת צוּר לְכַבֵּי וְחֻלְקֵי אֱלֹקִים
 לְעוֹלָם. וְזֶה בְּחִינַת "גְּבָעוֹת", בְּחִינַת
 הַר הַמֹּר וּגְבָעַת הַלְּבוֹנָה, מְקוֹם הַבַּיִת

הַלְּכוֹת תִּפְלָה הַלְּכָה ו' נִכְלָלֶת בְּהַלְּכוֹת
 בְּרַפְתְּ הַשְּׁחֹר הַלְּכָה ה':

רֵאשִׁי פָּרְקִים שְׂיָכִים לְהַלְכוֹת תִּפְלָה
 הַלְּכָה ו', שְׁנֹכְלָלֶת בְּהַלְכוֹת בְּרַפְתְּ
 הַשְּׁחֹר הַלְּכָה ה' עַל-פִּי הַתּוֹרָה "וְאֵת
 הָעֲרָבִים" סִימָן ד' לְקוּטֵי תַנְיָנָא.

'הוֹשִׁיעָה ה' וְכוּ' כִּי פִסּוּ אַמּוּנִים וְכוּ',
 אֲשֶׁר אֲמָרוּ לְלִשְׁנֵנוּ נִגְבִּיר שְׁפַתֵּינוּ אֲתַנּוּ
 מִי אֲדוֹן לָנוּ. כִּי הַדְּבוּר יֵשׁ לוֹ כַח גְּדוֹל,
 כְּמוֹ שְׁכַתְּבֵתִי שָׁם עַל מֵאֵמֶר רַבּוֹתֵינוּ
 ז"ל (בְּמִדְבַר רַבָּה פָּרָשָׁה כ) אִף אָנוּ בְּאִין
 עָלְיוּ בְּאֲדָם שְׁכַחוּ בְּפִיו וְכוּ':

'וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס וַיַּפְלִל וְכוּ' וְתַחֲשָׁב לוֹ
 לְצַדִּיקָה', כִּי פִינְחָס קָנָא אֵז קִנְאָת ה'
 צְבָאוֹת שְׁנַחֲשֵׁב לְצַדִּיקָה וְכוּ'.

וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בְּיָמִים - דְּסִיב וְעַל
 בְּיוֹמִין, שֶׁהָיָה מִתְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם וְכוּ'.

תִּלְמִידָיו שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, עֵין טוֹבָה
 וְכוּ'. הַהֶפֶךְ - תִּלְמִידָיו שֶׁל בַּלְעָם הִרְשָׁע,
 עֵין רָעָה וְכוּ'. כִּי אַבְרָהָם זָכָה לְמָה שְׁזָכָה
 רַק עַל-יְדֵי רְצוֹן הַטוֹב שֶׁהָיָה מוֹצִיאֻ
 בְּפִיו וְכוּ'. וְזֶה בַּלְעָם לְעַמַּת זֶה הַתַּגְּבֵר
 בְּרַצוֹנוֹת רָעִים וְהוֹצִיאָם בְּפִיו. וּמָה בֵּין
 תִּלְמִידָיו וְכוּ', כִּי הֵלֵא שְׁנִיחָם פּוֹעֲלִים

שְׂבַעַת הַמִּיתָה וְהָאֲחֵרִית וְהַסּוּף אָז יִבְיֵנו הַחֲלוֹק שְׂבִין הַהוֹלֵךְ בְּדַרְכוֹ וְבִין הַהוֹלֵךְ בְּדַרְךְ אַבּוֹתֵינוּ הַמְחַזְּקִים אֶת הַרְצוֹן וְכוּ':

כל המשא ומתן כלול בל"ט מלאכות
(טוען ונטען ב אות ה)

בְּרַב הַטְעָנוֹת וְהַסְכּוּכִים שִׁישׁ בֵּין בְּנֵי־אָדָם בְּעֶסְקֵי מִשָּׂא וּמִתָּן עַל־פִּי הָרַב צְרִיכִים שְׂבוּעָה, כִּי עֲשִׂית הַמִּשָּׂא וּמִתָּן הוּא בְּחִינַת שֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל שֶׁהֵם בְּחִינַת ל"ט מְלָאכוֹת, כִּי כָל הָעֶסְקִים וְכָל הַמִּשָּׂא וּמִתָּן כְּלוּל בְּל"ט מְלָאכוֹת כְּמוֹבָא בְּמָקוֹם אַחַר (בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל סִימָן ד לִקוּטֵי תַנְיִינָא) וְל"ט מְלָאכוֹת בָּהֶם נֶאֱחָז זְהֵמַת הַנְּחַשׁ עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, כִּי הֵם בְּחִינַת בְּעֶצְבוֹן תֹּאכְלָנָה בְּזַעַת אֶפְיָה תֹאכֵל, דְּהֵינּוּ יִגִּיעַת הַפְּרִנְסָה. שָׁזָה בָּא עַל־יְדֵי עֵץ הַדַּעַת וְעַל־כֵּן עַל־פִּי הָרַב יְכוּלִים לִפְלֹחַ חֵס וְשְׁלוֹם עַל־יְדֵי הַמִּשָּׂא וּמִתָּן לְבְּחִינָה זוֹ, לְבְּחִינַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, דְּהֵינּוּ לְהִיּוֹת כּוֹפֵר בְּחִבְרוֹ וְלִמְצָא לוֹ אֵיזָה הִתֵּר אוֹ דִּחְיָה כְּמוֹ מוֹדָה בְּמִקְצַת אוֹ כּוֹפֵר בְּכָל לְדַבְּרֵי רַבּוֹתֵינוּ ז"ל. כִּי עֵקֶר הַמִּשָּׂא וּמִתָּן שֶׁהוּא בְּחִינַת ל"ט מְלָאכוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת שֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל, הֵם בְּבְחִינָה זוֹ כְּשׁוֹר וּפְסוּל וְכוּ', פַּעַם כְּשׁוֹר פַּעַם פְּסוּל.

הַמְקַדֵּשׁ שְׁשֵׁם עָלָה הַכֹּל לְרִצּוֹן, כִּי שֵׁם אוֹר הַפְּנִים וְכוּ' שְׁעוֹלִין לְשֵׁם בְּשִׁלְשָׁה רְגָלִים. וְצוֹר וְגִבְעָה הֵם "חֲזָקַת" חֲזָקִים מְאֹד, וְגִבוּהֵים וְרַמִּים מְאֹד, כִּי הַרְצוֹן עוֹלָה עַל הַכֹּל. וְאַצֵּל הַסְטָרָא אֲחֵרָא לְהַפְּךָ, שֶׁהָעֵמִידוֹ פְּסִילֵיהֶם עַל גִּבְעָה גְבוּהָ וְכוּ', וְלִבָּם חֲזָק מִצוֹר לְהַשְׁכִּיל אֶל הָאֲמִתּוֹ. אֲבָל זֶרַע אֲבָרָהֶם וְכוּ' הֵם חֲזָקִים כְּצוֹר' בְּרִצּוֹנָם הַטּוֹב, וְעוֹלִים לְמַעְלָה מִכָּל הַהָרִים וְהַגְּבֻעוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַיְדִיעוֹת שֶׁהֵם גְּבוּהֵים מֵהַשְׁכָּל, בְּחִינַת מִקִּיפִים שֶׁהֵם גְּבוּהֵים וְרַמִּים, שְׁעַל־יְדֵי זֶה נִתְפָּקְרוּ הַרְבֵּה רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, אֲבָל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי הָאֲבוֹת עוֹלִים עַל כָּלָם, כִּי הֵם נִקְרָאִים עֲבָרִיִּים, וְהָעֵקֶר עַל־יְדֵי הַרְצוֹן וְכוּ':

הֵן עִם לְבָדָד יִשְׁכֵן, שֶׁהֵם מִתְבוֹדְדִים בֵּינָם לְבִין עֲצָמוֹן, וּמִיִּשְׁבִּין עֲצָמוֹן הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב מֵהַיֵּטֵב מֵהַיֵּטֵב וְתַכְלִיתָם, שָׁזָה כָּל עֲנִין הַהִתְבוֹדְדוּת וְהַשִּׁיחָה בֵּינוֹ לְבִין קוֹנוֹ. וּבְגוֹיִם לֹא יִתְחַשְׁבּוּ, שְׂאִינָם חוֹשְׁבִים בְּדַעְתָּם מַעֲשֵׂה הַגּוֹיִם שְׂרוּדָפִים אַחֵר הַמָּמוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׂמֹד וְעַבּוּדָה זָרָה. מִי מִנָּה עֶפְרַיִם יַעֲקֹב, מֵהַ שְׂנַעֲשֵׂה מִכָּל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה מִזָּה וְכוּ'. וּמִסְפֵּר אֶת רַבְעֵי יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת אֲרַבְעָה דְגָלִים בְּחִינַת ד' דְּאֶחָד וְכוּ'. תַּמַּת נִפְשֵׁי מוֹת יִשְׂרָאֵל וְתַהֵי אַחֲרִיתִי כְּמוֹהוּ, כִּי עַקָּם אֶת פִּיו וְהִכְרַח לְהוֹדוֹת,

במאמר ואת העורבים צוייתי וכו' בליקוטי תנינא סימן ד, עין שם).

משא ומתן בבחינת מלאכת המשכן
(גביית חוב מלקוחות ג אות ו)

כל המשא ומתן שעושין בקדשה הוא בבחינת מלאכת המשכן כמו שכתב רבנו ז"ל (בליקוטי תנינא סימן ד), כי כשעושין משא ומתן בקדשה אזי מאירין הגננין בהממון של המשא ומתן שזהו בחינת מלאכת המשכן ששם היו מאירין הגננין שעלידי זה מכניעין ומשברין המניעות והדמיונות שבכל מדרגה ומדרגה וכו'. שזהו בחינת טוב תורה עם דרך ארץ וכו'.

המלאכות מעוררים כח מעשי בראשית
(גזילה ג אות ה)

בהכרח שיהיה קיום העולם עלידי מעשה בני האדם פי תקף כשנברא אדם לא היה קיום להעולם בלי מעשה האדם כמו שכתוב אשר ברא אלקים לעשות דיקא וכו'. ועקר מעשה האדם לקים את העולם הוא מעשה התורה והמצוות, אבל מאחר שאז עדין לא נתנה תורה עליכן היה קיום העולם עלידי דרך ארץ הינו עלידי מעשה

ועליכן צריכים להיות זהיר בנפשו מאד מאד לעשות משא ומתן באמונה לבלי לפל לשקר ורע חס ושלום עלידי המשא ומתן. ועליכן מי שנפל חס ושלום לאיזה שקר ויש טענה בינו ובין חכרו, התקון הוא שבועה שהיא בחינת שבת, שהיא בחינת נחא שעלידי זה עולים ונתבררים מבחינת עץ הדעת מבחינת ששת ימי החל וזוכים לבחינת עץ החיים.

כל העסקים הם בחינת מעשי בראשית
(דיינים ג אות ז)

התורה והאמונה כלא חד, כי שניהם תלויים זה בזה, פי אי אפשר לקים את התורה כי אם עלידי אמונה, כמו שכתוב: "כל מצותיך אמונה". וכן אין קיום להאמונה כי אם עלידי התורה. ועלידי מעשה בראשית בעצמן שעשה ה' יתברך בכל יום, עלידי זה נתבררו הניצוצות משברי כלים מעלמין דחריבין כידוע. נמצא, שהיה במעשה בראשית כל שלש בחינות שהם: תורה ואמונה וברור ניצוצות, שהם בחינת מחשבה, דבור ומעשה. (וכן מבאר בדברי אדונינו מורנו ורבנו ז"ל בכמה מקומות שכל העשיות והעסקים וכל המשא ומתן ומלאכות, הם בבחינת מלאכת מעשי בראשית, כמו שכתוב

בְּנֵי הָאָדָם שְׁעוֹסְקִין וְעוֹבְדִין בְּעֶסְקֵי הָעוֹלָם בְּמִלְאָכוֹת וּמִשָּׂא וּמִתָּן שְׂכָלָם הֵם בְּחִינַת תְּקוּן מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית שְׁנִבְרָא בְּעֶשְׂרֵה מְאֻמְרוֹת. וְעַל-יְדֵי עֲשִׂיתָם וּמִלְאָכְתֶּם בְּאַתְעָרוּתָא דְּלִתְתָּא אֲתַעֵר לְעֵלָא וְנִתְעוֹרַר אוֹתוֹ הַמְּאֻמֵּר שָׁבוּ נִבְרָא אוֹתוֹ הַדְּבַר וּבְאוֹתוֹ הַמְּאֻמֵּר נִעְלָם הַתּוֹרָה וְעַל-יְדֵי זֶה הִיָּה קִיּוּם הָעוֹלָם אַז. וְכֵן מוּבָן וּמְבֹאָר בְּדַבְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל בְּמָקוֹם אַחֵר בְּהַתּוֹרָה וְאֵת הָעוֹרְבִים צְוִיתִי וְכו' (בְּלִקוּטֵי תַנְיִינָא סִימָן ד) שְׁעַל-יְדֵי כָּל הַל"ט מְלָאכוֹת שֶׁהֵם כָּל־כָּל הַמְּלָאכוֹת וְהָעֶסְקִים שֶׁבְּעוֹלָם עַל-יְדֵי זֶה הוּא בְּחִינַת אֲתַעָרוּתָא דְּלִתְתָּא שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְעוֹרְרִין לְמַעְלָה כַּח מַעֲשֵׂי בְּרָאשִׁית שְׁעַל-יְדֵי זֶה קִיּוּם הָעוֹלָם כְּמִבְּאָר שָׁם עֵין שָׁם.

זְקוּן (תַּפִּילִין הַאוֹתוֹ)

כָּל הַתְּרַחֲקוֹת רַב הָעוֹלָם מֵה' יִתְבַּרֵּךְ וְאוֹבְדִים מֵה' שְׂאוּבְדִים, חַיִּים נִצְחִיִּים וְאַמְתִּיִּים, רַבָּם כְּכֹלָם הוּא רַק מַחְמַת חֲלִישַׁת הַדַּעַת מֵה' שְׁנוּפְלִין בְּדַעְתָּם, מַחְמַת שְׂרָפָם הַתְּנַסּוּ כַּמָּה פְּעָמִים שֶׁהַתְּחִילוֹ קִצַּת בְּעִבּוּדַת ה' וְאַחֵר כֵּן נִפְּלוּ לָמָּה שְׁנִפְּלוּ, כָּל אֶחָד לְפִי נִפְּלוּ רַחֲמָנָא לְצַלּוֹ, וְעַל-יְדֵי זֶה הִתְיַאֲשׁוּ עֲצָמוֹן מִלְּהַתְּחִיל עוֹד, וּקִצַּתְתֶּם נִתְעוֹרְרוּ קִצַּת

עוֹד הַפְּעַם וְהַתְּחִילוֹ מִחֻדָּשׁ אוֹ פְּעָמִים, אֲבָל אַחֵר כֵּן כְּשִׂרְאוֹ שְׂאָף-עַל-פִּי-כֵן נִפְּלוּ אַחֵר כֵּן, עַל-כֵּן נִתְיַאֲשׁוּ בְּעֲצָמוֹן, מֵאַחֵר שִׂרְאוֹ שִׁזָּה כַּמָּה שִׂרְצוֹ לְהַתְּנַסּוֹת וּלְכַנֵּס בְּעִבּוּדַת ה' וְנִפְּלוּ לָמָּה שְׁנִפְּלוּ, רַחֲמָנָא לְצַלּוֹ, עַל-כֵּן נִדְּמָה בְּעֵינֵיהֶם שִׁנְשִׁתָּה גְבוּרָתְךָ לְהַתְּחִיל עוֹד מַעֲתָה, אֲבָל בְּאַמְתַּת כָּל זֶה הוּא מַעֲשֵׂה הַבַּעַל דְּבַר בְּעֲצָמוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת זְקוּן דְּסִטְרָא אֲחֵרָא, כִּי נִקְרָא מְלֶךְ זְקוּן וְכִסִּיל (קִהְלַת ד) שֶׁהוּא רוּצָה לְהַפִּיל אֶת הָאָדָם לְיְדֵי זְקָנָה וְתִשׁוּת כַּח חֶסֶד וְשְׁלוֹם, כְּאֵלוֹ כְּבָר נִזְקוּן בְּחֻטְאֵיו וּבְמַעֲשָׂיו עַד שְׂאֵי אֲפָשָׁר לְהַשְׁתַּנּוֹת עוֹד, וּבְאַמְתַּת לֹא כֵן הוּא, כִּי בְּכָל יוֹם הָאָדָם הוּא בְּרִיָּה חֲדָשָׁה וְכִמוֹ שְׂאֵנוּ מְבָרְכִין בְּכָל יוֹם: עַל נְטִילַת יְדַיִם, וְשִׂאָר הַבְּרָכוֹת: שְׁלֵא עֲשִׂנִי גוֹי וְעַבְדֵּי וְאִשָּׁה וְכו', שֶׁפָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים הַטַּעַם שֶׁהוּא מַחְמַת שֶׁהָאָדָם נַעֲשֶׂה בְּכָל יוֹם כְּבְרִיָּה חֲדָשָׁה, כְּמִבְּאָר בְּשִׁלְחוֹן עֲרוּךְ. וְכֵן בְּרַפְת הַנּוֹתָן לְיַעֲרַף כַּח מְבָרְכִין עַל הַתְּחִדָּשׁוֹת הַמַּחֲזִין וְהַחִיּוֹת בְּכָל יוֹם, כְּמוֹבָא בְּכַוָּנוֹת.

וְעַל-כֵּן הָאָדָם צָרִיךְ לְזַהֵר מְאֹד לְבָלִי לְפַל לְזַקְנָה דְּסִטְרָא אֲחֵרָא הַנ"ל, רַק לְהַתְּחִיזָק לְהַתְּחִדָּשׁ בְּכָל עֵת כַּנ"ל, וְיִהְיֶה דוּמָה בְּעֵינָיו בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה כְּאֵלוֹ הַיּוֹם נוֹלָד וְכְאֵלוֹ הַיּוֹם מְקַבֵּל הַתּוֹרָה מִחֻדָּשׁ, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: בְּכָל

אסור לו להיות זקן בעבודתו, אף-על-פי שזכה לעבודה שלמה במדרגה גבה, אף-על-פי-כן צריך להתחזק לעלות מדרגא לדרגא ולהתחיל בכל פעם מחדש...

לב ועל-כן עכשו בסוף הגלות שאז מתגבר הבעל דבר ביותר, שהוא בחינת זהמת הנחש, בחינת קלפת המן-עמלק, שזהו בחינת חבלי משיח, שהם בחינת חבלי לדה ממש, בחינת קשוי הולדה, כי עכשו החבלי לידה וקשוי הולדה כבדים הרבה יותר מאד מקשוי הולדה של גאלת מצרים, מחמת שעכשו תהיה הגאלה אחרונה, שהיא גאלה שלמה שאין אחריה גלות עוד, שאז יתבטל לגמרי זהמת הנחש ממש וכל ישראל ישובו אל ה' באמת לעולם. עד שנוזכה לתחית המתים, שאז יהיה חידוש העולם. ואז יתקיים (ישעיה כה): "בלע המות לנצח וכו'". ואז נחיה חיים ארכים, חיים נצחיים, שהם בחינת תפלין, בחינת עץ החיים. ומחמת שרואה שקרוב לבוא קצו וסופו, על-כן מתגבר מאד מאד ביותר. ועקר התגברותו הוא שרוצה להפיל את ישראל חס ושלום לידי זקנה ותשות כח חס ושלום, כאלו כבר חס ושלום נזקנו בהגלות זה זמן רב כל כך כמה וכמה מאות שנים עד

יום יהיו בעיניך כחדשים, שכל זה הוא בחינת ארץ אפים, שמאריך אפו על כל דבר מניעה ובלבול שבועלם ועובר על הכל ומתחזק בכל פעם בעבודתו וכו'. ומדה זאת של ארץ אפים הוא עקר בחינת תקוני דיקנא שהיא בחינת זקן שבקדשה שהוא זקן באמת, פי הוא חי חיים ארכים באמת, כי הוא מתחיל לחיות בכל פעם מחדש, ורק זה הוא בחינת זקנה דקדשה, בחינת חיים ארכים, כי כשנופל לזקנה דסטרא אחרא דהינו שנוזקו עבודתו אצלו, ומכל שכן כשנופל מעבודתו חס ושלום, מחמת שנוזקו לו שנוזקו בחטאיו כל כך עד שאי אפשר לו לשוב חס ושלום, זקנה כזאת רחמנא לצלן הוא עקר קצור ימים, כמבאר בדברי רבנו ז"ל שזקנים כאלו שאינם מוסיפים חיות ותוספת עבודה וכו' בכל עת, נקראים קצר ימים שבע רגז וכו' (עין בהתורה "וביום הכפורים" בליקוטי תנינא סימן ד):

ז הפלל שכל אדם שרוצה לחשב על תכליתו האחרון צריך לזהר מאד לבלי להיות זקן כלל, דהינו שלא יפל לזקנה דסטרא אחרא חס ושלום, הן צדיק הן חסיד הן שאר כל אדם אפלו הפחות שבפחותים כפי מה שהוא צריך לזהר מלפל לזקנה הנ"ל, כי אפלו צדיק גדול

יום, הם נותנים כח חס ושלום לאלו הכפירות, שהם בחינת מצח הנחש, כמבאר בהתורה "וביום הבכורים ואת העורבים", עין שם בליקוטי תנינא (סימן ד). כי הם בחינה אחת, כי מאחר שאין מוסיפין קדשה ונותנים אחיזה לזקנה דסטרא אחרא חס ושלום, על ידי זה חס ושלום מתגברים כפירות הנ"ל של מצח הנחש שכופרים בחדוש העולם, שהוא בחינת זקנה דסטרא אחרא כנ"ל.

וכל אלו הכפירות הנ"ל שמשם עקר כח היצר הרע שמתגבר עכשו מאד בסוף הגלות וכו' כנ"ל, כל זה נמשך מבחינת חלל הפנוי שמשם נמשכין כל הקשיות של המחוקרים והפילוסופים שאי אפשר לתרצם שמשם כל האפיקורסות והכפירות שלהם. ומשם נמשך כל בחינת היצרים רעים של כל בני אדם, כי שרש כל היצרים רעים הוא בחינת אל אחר כפירות, כמבאר בדברי רבנו ז"ל, הינו הכפירות של חלל הפנוי שמשם עקר אחיזת כל היצר הרע שבועולם שמתגבר עכשו ביותר, על-כן צריכין לזהר להניח תפלין דרבנו תם, שהם המחזין שנמשכין מהצדיקים שיכולין לכנס לשם לתוך תחלת הצמצום של חלל הפנוי ולהמתיק הדין שם ולגלותו אלקותו, להודיע לבני האדם גבורותיו שגם החלל הפנוי וכל הקשיות

שחס ושלום, אפס תקנה חס ושלום, וכן הוא מפיל את כל אחד בפרטיות לבחינת זקנה כנ"ל. כאלו כבר נזקן, חס ושלום, במעשיו עד שאי אפשר לו לשוב, שעקר הגאולה תלויה בזה, כמו שכתוב בזהר הקדוש: ולית מלתא דא תליא אלא בתיובתא וכו'. ועל זה אנו מתפללים (תהלים עא): "אל תשליכנו לעת זקנה ככלות כחנו אל תעזבנו". וכמובא בספרים שאנו מתפללים שלא נפל לידי זקנה דסטרא אחרא הנ"ל חס ושלום.

כי הבעל דבר, בחינת המן-עמלק, נקרא זקן וכסיל, כי הוא כופר בחדוש העולם שמשם מבחינת כפירה זאת, חס ושלום, עקר בחינת הזקנה דסטרא אחרא, בחינת זקן וכסיל. כאלו חס ושלום העולם הגשמי הזה הוא ישן וזקן מכבר, רחמנא לצלן, מהאי דעתא שבשעת העוקרת את האדם לגמרי משני עולמות עדי אוכד רחמנא לישזבן, כי עמלק הוא זהמת הנחש שאמר לחוה: "מן העץ אכל וברא את העולם". כמו שפרש רש"י שם (בראשית ג), שזהו בחינת כפירה בחדוש העולם. ועל-כן על ידי זה נגזר מיתה שהן הפך החיים בחינת חיים ארכים הנ"ל. ועל-כן אלו הזקנים שאין בהם שלמות, שאין מוסיפין קדשה ודעת בכל

ועל־כֵּן עקר תקנתנו עכְשׁוֹ לְצִאת מהגלות המר הזֶה ולבטל הקשוי הולֵדָה שֶׁל הגָּאֵלָה שְׁמוֹתָגֵבֵר עֲכָשׁוֹ מֵאֵד בְּכִלְלִיּוֹת יִשְׂרָאֵל ובפּרָטִיּוֹת אֲצֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד שְׂרוּצָה לְכַנֵּס בְּדַרְךְ הַקִּדְשׁ, עֵקֶר תִּקְוַתְנוּ הוּא עַל־יְדֵי כַח הַצְדִּיקִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַמַּחֲזִין שֶׁל תְּפִלִּין דְּרַבְנּוּ תָם, שֶׁהֵם מַחֲזִין גְּדוּלִים בְּיוֹתֵר, עַל־כֵּן צָרִיכִין עֲכָשׁוֹ לְזַהֵר בְּיוֹתֵר לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין דְּרַבְנּוּ תָם כְּדִי לְקָרֵב הַגָּאֵלָה בְּכִלְלֵי ובפּרָט בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ שְׂיִזְכֶּה כָּל אֶחָד לְגֵאֵלֶת נִפְשׁוֹ לְהוֹצִיאָהּ מֵהַגְלוֹת הַמֵּר שֶׁל הַבְּלִי עוֹלָם הַזֶּה שְׁנֹלְכַד בָּהֶם כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינַתוֹ שְׂצָרִיכִין לְסַבֵּל חֲבִלֵי לְדָה מִמֶּשׁ וְלְסַבֵּל קִשׁוּי הוֹלֵדָה מִמֶּשׁ, ובפּרָט בְּהַתְחַלָּה. וְלַצֶּעֶק כַּמָּה וְכַמָּה קָלִין וְצִעֲקוֹת וּגְנִיחוֹת שֶׁל אַח וְאַבּוֹי וְכוּ' וְכַמָּה כְּפִילוֹת וְהִטְוִית וְכוּ' קִדְּם שְׂזוֹכִין לְהוֹלִיד קִדְּשֵׁת נִפְשׁוֹ לְגֵאֵל אוֹתָהּ מִן גְּלוּתָהּ, שֶׁהוּא בְּחִינַת הוֹלֵדָה כַּנְּ"ל. וְכַמְבָּאֵר בְּאֵר הַיֵּטֵב בְּתַחֲלַת הַתּוֹרָה "וּבַיּוֹם הַבְּכוּרִים וְאֵת הָעוֹרְבִים" הַנְּ"ל. וְעַל־יְדֵי זֶה נִזְכָּה לְגֵאֵלָה שְׁלֵמָה בְּכִלְלִיּוֹת. וְיִקְרָם בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ (יִשְׁעִיָּה נד): "רְנִי עֲקֵרָה לֹא יֵלְדָה וְגו'" וְכַתִּיב (שִׁם סו): "הֲאֲנִי אֲשַׁבֵּיר וְלֹא אוֹלִיד וְגו'" כִּי חָלָה גַם יֵלְדָה צִיּוֹן אֵת בְּנֵיהָ" בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ, אָמֵן:

וְהַכְּפִירוֹת בְּעֲצָמָן נִמְשָׁכִין מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ בְּעֲצָמוֹ, כִּי הוּא מַחֲיָה אֵת כָּלָם כִּידוּעַ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִידַע מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ כִּי אִם עַל־יְדֵי הָעֵדֵר הַיְדִיעָה שְׁקֻדְמָה לִידִיעָה שֶׁהֵם הַקְּשִׁיּוֹת הַנְּ"ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת חָלָל הַפְּנוּי בְּחִינַת הַסְּתַלְקוֹת הַדַּעַת, שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹרוֹ יִתְבַּרֵךְ שְׁסֵלֵק מִשָּׁם מִבְּחִינַת חָלָל הַפְּנוּי כְּדִי שְׂיִהְיֶה מְקוּם לְבְרִיאַת הָעוֹלָם, כְּדִי שְׂיִוָּכַל לְגִלוֹת יְדִיעַת אֱלֻקוֹתוֹ בְּעוֹלָם, כַּמְבָּאֵר הַיֵּטֵב בְּהַתּוֹרָה "בֹּא אֶל פְּרַעֲה" הַנְּ"ל, עַיִן שָׁם הַיֵּטֵב. וְעַל־כֵּן צָרִיכִין לְהַקְדִּים הָאֲמוּנָה לְעוֹלָם, שֶׁהוּא הָעֵקֶר, שְׂעַל־יְדֵי זֶה מִשְׁבְּרִין הַקְּלָפָה הַקּוֹדֶמֶת לְפָרִי, שֶׁהוּא בְּחִינַת חָלָל הַפְּנוּי שְׁקֻדְּם לְעוֹלָם, כִּי עַל־יְדֵי הָאֲמוּנָה עוֹבְרִים עַל הַכֹּל. וְזֶהוּ גַם כֵּן בְּחִינַת מַעֲבַרְתָּא שֶׁל תְּפִלִּין, כִּי עַל־יְדֵי הַתְּפִלִּין, שֶׁהֵם הַתְּחַדְּשׁוֹת הַמַּחֲזִין שְׂזוֹכִין עַל־יְדֵי אֲמוּנָה, עַל־יְדֵי זֶה עוֹבְרִין עַל הַכֹּל כַּנְּ"ל. וְכִשְׁהוּא חֻזֵק בְּאֲמוּנַתוֹ יָמִים וְשָׁנִים הַרְבֵּה וְעוֹבֵד אֵת ה' בְּאֲמוּנָה לְבַד, זוֹכֶה אַחֵר כֶּךָ לְדַעַת וְלִהְשִׁיג אוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ בִּידִיעָה נִפְלְאָה הַבָּאָה עַל־יְדֵי אֲמוּנָה, בְּבְחִינַת מְטִי וְלֹא מְטִי, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת לַחֲזוֹת בְּנוֹעַם ה' וְלִבְקֹר בְּהִיכְלוֹ, שְׁבִקְשׁ דְּוֹד הַמְּלָךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, כָּל יָמָיו, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (תְּהִלִּים כז): "אַחַת שָׂאֲלַתִּי מֵאֵת ה' אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ וְגו'".

איזה עסק מִשָּׂא ומתן או מִלֵּאכָה שהם בחינת צמצומים כְּדֵי שְׁיִמְשִׁיךְ רוחניות אלקות לתוך הצמצומים שְׁעַל־יְדֵי זֶה עָקַר הַמְּשַׁכֵּת הַפְּרִנְסָה, כִּי כָּל הַמִּלְאָכוֹת וְהָעֲסָקִים הֵם בְּחִינַת מִלְּאָכָת הַמְּשַׁכֵּן שֶׁהֵם בְּחִינַת מִלְּאָכָת בְּרֵאשִׁית (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה וְאֵת הָעֲרִיבִים צִוִּיתִי וְכוּ' בְּסִימָן ד' בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָּא). וְכָל מִלְּאָכָת מַעֲשֵׂי בְּרֵאשִׁית הֵיוּ בְּחִינַת צִמְצוּמִים שְׁעַל־יְדֵי זֶה הַמְּשִׁיךְ רוחניות אלקותו לתוך הצמצומים שְׁבִשְׁבִיל זֶה הָיָה כָּל הַבְּרִיאָה. אֲבָל מִי שֶׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה וְעוֹבֵד אֵת ה' יִתְפַּרֵּךְ אִין צְרִיךְ לַעֲשׂוֹת שׁוּם עֲבָדָא וְעֵסֶק בְּשִׁבְלֵי פְּרִנְסָה כִּי מִלְּאָכָתוֹ נַעֲשִׂית עַל־יְדֵי אַחֲרִים כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל.

המשא ומתן מעורר כח מעשה בראשית
(שומר ש"ר ד אות ג)

"טוב תורה עם דרוך ארץ", שְׁצָרִיכִין שְׁנִיחָם דִּיקָא. כִּי מִחֲמַת שְׂאֵי אֲפֻשֵׁר לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה תְּמִיד בְּלֵי הַפֶּסֶק רָגַע, עַל־כֵּן צְרִיכִין לַעֲסֹק גַּם בְּדִרוּךְ אֶרֶץ בְּעֵסְקֵי הָעוֹלָם, כְּדֵי לַעֲוֹרֵר כַּח הָעֲשָׂרָה מֵאֲמָרוֹת עַל־יְדֵי עֵסֶק הַמִּלְּאָכָה וְהַמְּשָׂא וּמִתֵּן שְׁעוֹסֵק בָּהֶם, שֶׁהֵם בְּחִינַת אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא שְׁעַל־יְדֵי זֶה מַעֲוֹרֵר כַּח הָעֲשָׂרָה מֵאֲמָרוֹת שְׁבִיחָם

צדקה היא התחלה של כל ההתחלות
(מלמדים ד אות יא)

גְּדֹל מַעֲלַת הַצְּדָקָה - שְׁשִׁקוּלָה כְּכֹל הַתּוֹרָה כְּלָה, וְכֹאשֵׁר הָאֲרִיכוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל בְּעֵצָם מַעֲלַת הַצְּדָקָה. וְקִדְּם כָּל דְּבַר שְׁבִקְדוּשָׁה צְרִיכִין לְהַפְּרִישׁ לַצְּדָקָה, כְּמוֹכָא בְּסִפְרִים כִּי עָקַר כָּלֵל הַתּוֹרָה וְכָל הַדְּבָרִים שְׁבִקְדוּשָׁה הַכֹּל הוּא כְּדֵי לְזַכּוֹת לְבְּחִינַת צְדִיק לְקִשֵׁר הַנְּקֻדָּה אֶל הַלֵּב לְתַקֵּן הַשְּׁבִירָה לְבִטּוֹל כָּל הַתְּאוּוֹת שֶׁהֵם הָאֵהָבוֹת רְעוּת שֶׁהֵם סִטְרָא דְּמוֹתָא הַנִּמְשָׁכִין מִשְׁבִּירַת כְּלָיִם כְּפִידוּעַ. עַל־כֵּן הַצְּדָקָה תִּקּוֹן לְכָל זֶה, כִּי עָקַר שְׁלֵמוֹת אור הַנְּקֻדָּה הוּא עַל־יְדֵי הַצְּדָקָה. וְזֶה שֶׁכָּתוּב אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ ז"ל בְּמִקּוּם אַחֵר (בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָּא סִימָן ד) שֶׁהַצְּדָקָה הִיא הַהִתְחַלָּה שֶׁל כָּל הַהִתְחַלּוֹת בְּעִבּוּדַת ה' וְכוּ', עֵינֵן שָׁם. כִּי כָּל עִבּוּדַת ה' הַכֹּל הוּא לְהָאִיר אור הַנְּקֻדָּה כִּי שְׁזָה זוֹכִין עַל־יְדֵי צְדָקָה.

כל המלאכות הם בחינת מעשי בראשית
(הפקר ונכסי הגר ד אות ג)

מִי שֶׁאִינוּ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה כְּרְאוּי הוּא מְכַרְח שְׁיַעֲשֶׂה אִיזָה עֵסֶק בְּשִׁבְלֵי פְּרִנְסָה כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל יְכוּל אֲפִלוּ יוֹשֵׁב בְּטַל תְּלַמּוּד לוֹמֵר וַיְבַרְכֶךָ ה' וְכוּ' בְּכָל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה כִּי צְרִיךְ לַעֲשׂוֹת

וּנְתַפְּכוּ לְרוּדְפִים, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, כִּי עֶקֶר הוּא הַסּוּף וְהָאֲחֵרִית, כִּי טוֹב אַחֲרִית דְּבַר מְרָא שִׁיתוּ (קִהְלֵת ז), כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (קִהְלֵת רַבָּה פ"ז), לְעֵינַי אֵילִישַׁע אַחַר שֶׁנִּפְּל לְבַסּוּף יְמֵיו, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, כִּי הָאָדָם כָּל מָה שֶׁמְזַקֵּין צְרִיךְ שִׁיתוּסֵף עָלָיו דַּעַת גְּבוּהַ יוֹתֵר כְּמוֹ שֶׁכָּתַב אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ ז"ל בְּמָקוֹם אַחַר (בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָא סִימָן ד). וְזֶה בְּחִינַת (סוּף קַנִּים) זְקָנֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים כָּל מָה שֶׁמְזַקֵּינִים דַּעַתָּם מִתִּישְׁבַת עֲלֵיהֶם, כִּי כָּל מָה שֶׁמְזַקֵּין יוֹתֵר הוּא צְרִיךְ לְהִתְקַרֵּב לְשֶׁרְשׁוֹ וְתִקּוּנוֹ יוֹתֵר, שֶׁהוּא הַשְּׁגָת הַחֲכָמָה שֶׁנִּמְשַׁכֵּת עָלָיו בַּעַת הַסִּתְּלָקוּתוֹ אִם יִזְכֶּה, שְׁזֶה עֶקֶר תִּקּוּנוֹ.

וְכָל זְמַן שֶׁהָאָדָם בְּחַיִּים יֵשׁ עָלָיו מְלַחֲמַת הַיֵּצֵר, כִּי אֵת זֶה לְעַמַּת זֶה עֲשֵׂה אֱלֹקִים, וְכָל מָה שֶׁהוּא צְרִיךְ לְבֹא לְחֲכָמָה יִתְרָה, כְּמוֹ כֵּן מִתְגַּבֵּר כְּנֶגְדּוֹ מְלַחֲמַת עֲמֶלֶק שְׂכּוֹלֵל כָּל הַקְּלָפוֹת שֶׁהוּא מִתְגַּבֵּר תָּמִיד כְּנֶגְדַּת הַחֲכָמָה. וְעַל כֵּן לְפַעְמִים הָאָדָם נוֹפֵל לַעַת זְקֻנוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ ז"ל בְּסֵפֶר הָא"ב (אוֹת נְפִילָה סַעִיף א), כִּי אֵין לוֹ כֹּחַ לְקַבֵּל הַדַּעַת שֶׁנִּמְשַׁךְ עָלָיו אֲזַי, מִחֲמַת שֶׁלֹּא קִדְשׁ עֲצָמוֹ כְּרָאוּי לָזֶה הַדַּעַת וּמִרְבוּי הַדַּעַת נִטְרָפָה דַּעַתוֹ לְגַמְרֵי, כִּי רַבּוּי הַשְּׁמֹן גוֹרֵם כְּבוּי הַגֵּר. וְעַל כֵּן: 'זְקָנֵי עַמִּי הָאֲרָץ כָּל זְמַן

נִבְרָא זֶה הַדְּבָר אִם עוֹסֵק בְּהַמְּלָאכָה וְהַמְּשָׂא וּמִתֵּן בְּאֵמוּנָה שְׁלֵמָה, וְאִזּוֹ יִכּוֹל לְהַחֲיוֹת אֵת עֲצָמוֹ בְּהַתּוֹרָה הַנִּעְלָמָת בְּכָל הַדְּבָרִים וּלְגַלוֹת שֶׁהַכֹּל שְׁלָנוּ, שְׁזֶהוּ בְּחִינַת שִׁיגִיעַת שְׁנִיָּה מִשְׁכַּחַת עוֹן שֶׁהֵם הַקְּלָפוֹת וְהַסְטְרָא אַחֲרָא, כִּי אֵין לָהֶם עוֹד שׁוּם כֹּחַ מֵאַחַר שֶׁעַל-יְדֵי הַתּוֹרָה וְהַדְּרָךְ אֲרָץ מְגַלִּין שֶׁהַכֹּל שְׁלָנוּ (וְכֵן מְבָאֵר בְּהַתּוֹרָה וְאֵת הָעֲרִיבִים צוֹיֵתִי (בְּסִימָן ד בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָא) שֶׁכָּל הַמְּשָׂא וּמִתֵּן וְהַמְּלָאכּוֹת הֵם בְּחִינַת אֲתַעֲרוּתָא דְלִתְתָּא שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מְעוֹרְרִין כֹּחַ מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית בְּחִינַת עוֹלָם חֶסֶד יְבֻנָּה וְכו' עֵין ש"ם):

כל מה שמזקין צריך שיתוסף עליו דעת
(בשר וחלב ה אות ז)

עֶקֶר הַתִּקּוּן עַל יְדֵי הַצְּדִיק שִׁיּוּדַע שְׂרָשֵׁי כָּל הַנְּפָשׁוֹת וְיוּדַע אֵיךְ לְעַסֵּק עִם כָּל אֶחָד בְּחַיָּיו וּבְמוֹתוֹ, אֵיךְ לְתַקְּנוֹ לְהַבִּיאוֹ לְהַשְׁגַּת אֱלֹקוֹת שְׁזֶה עֶקֶר הַתְּכֵלִית, עֶקֶר שֶׁעֲשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא. וְעַל כֵּן הָעֶקֶר כְּשׂוֹזְכִין לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ, כִּי אַחַר כֵּן קָשָׁה מְאֹד לְבֹא אֵלָיו, כִּי מִי שֶׁטָּרַח בְּעֶרְבַת שְׂבַת וְכו' (עֲבוּדָה זְרָה). וּבְשִׁבְלֵי זֶה נִמְצָאִים כְּפָה וְכָמָה שֶׁמִּתְקַרְבִּים וְנוֹפְלִים וְנִתְרַחֲקִים, וַיֵּשׁ שֶׁהָיוּ מִקְרָבִים רַב מֵיָּהֶם וְלַעַת זְקֻנוֹתָם נִפְּלוּ וְנִתְרַחְקוּ

שְׁמֻזְקִינִים וְדַעְתָּם מְטֻרְפֵת עֲלֵיהֶם'.
 וְעָקֵר שֵׁם תִּלְמִיד חָכֵם הוּא מִי שֶׁמִּקְרָב
 לְהַחֲכֵם וְהַצְדִּיק הָאֱמֵת, כִּי עַל שֵׁם זֶה
 נִקְרָא 'תִּלְמִיד חָכֵם', שֶׁהוּא תִּלְמִיד שֶׁל
 הַחֲכָם שֶׁהוּא הַצְדִּיק הָאֱמֵת. וְלִהְפֹּךְ,
 עִם הָאָרֶץ נִקְרָא מִי שֶׁלֹּא שָׁמַשׁ תִּלְמִידֵי
 חֲכָמִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (בְּרֵכוֹת
 מו:), כִּי כְּשֶׁאֵינּוּ מִקְרָב לְהַחֲכֵם וְהַצְדִּיק
 הָאֱמֵת הוּא בְּכֻלּוֹ עִם הָאָרֶץ, כִּי אֵין לוֹ
 כַּח לְקַבֵּל חֲכָמָה שֶׁהוּא הַשְּׂגֵת אֱלֻקוֹת
 אֲפֹלוֹ אִם הוּא לְמִדּוֹן וְחָכֵם, וְאֲפֹלוֹ אִם
 יֵשׁ לוֹ מַעֲשִׂים טוֹבִים, כִּי אֵל הַתְּכָלִית
 הַנִּצְחִי שֶׁהוּא הַשְּׂגֵת אֱלֻקוֹת אֵי אֲפֹשֶׁר
 לְבוֹא כִּי אִם עַל יְדֵי צְדִיקֵי אֱמֵת הַנִּזְכָּר
 וְתִלְמִידֵיהֶם וְתִלְמִידֵי תִלְמִידֵיהֶם וְכוּ':

כל ההתחלות ממצות צדקה (ראש השנה
 ו אות י')

הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: מִי
 הַקְּדִימֵנִי וְאֲשֵׁלֶם. וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב: כִּי מִמֶּךָ
 הַכֹּל וּמִיָּדְךָ נִתְּנּוּ לָךְ וְכוּ'. אַךְ אֶף-עַל-פִּי
 כֵּן צְרִיכִין עַל-כָּל-פְּנִים אֵיזָה אֲתַעְרוּתָא
 דְּלִתְתָּא, כִּי כָּל הָעוֹלָם עִם כָּל הָעוֹלָמוֹת
 עַד אֵין מְסַפֵּר הַתְּלוּיִים בְּזֶה הָעוֹלָם בְּזֶה
 הָאָדָם הַכֹּל נִבְרָא רַק בְּשִׁבִיל זֶה כַּיְדוּעַ.
 וְכָלֵל דְּאֲתַעְרוּתָא דְּלִתְתָּא הוּא בְּחִינַת
 צְדָקָה שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲשִׂיָּה, בְּחִינַת
 יְדִים, בְּחִינַת מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה, בְּחִינַת

פְּתוּחַ תִּפְתַּח אֶת יָדְךָ לוֹ. וְעָקֵר הַצְּדָקָה
 הוּא כְּשֶׁזּוֹכִין לִתֵּן לְזֶה שֶׁמִּקְבָּלִין מִמֶּנּוּ
 שֶׁהוּא זֶה שֶׁהַתְּפָאֵר שֶׁהוּא עָקֵר הַבְּעַל
 צְדָקָה שֶׁמִּכָּל מִי שֶׁמִּקְבָּל הוּא נוֹתֵן לוֹ
 וְכוּ', שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
 ז"ל: יוֹתֵר מִמָּה שֶׁבְּעַל הַבֵּית עוֹשֶׂה
 עִם הָעֲנִי, הָעֲנִי עוֹשֶׂה עִם בְּעַל הַבֵּית.
 אֲבָל צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ מַה יִּתְבָּרַךְ מְאֹד
 וְלִהְרַבּוֹת בְּצְדָקָה מְאֹד מְאֹד לְשֵׁם
 שָׁמַיִם עַד שִׁיזְכֶּה לְמַצֵּא עֲנִי הַגּוֹן כְּזֶה,
 כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: שֶׁמָּא תֹאמַר
 כָּל הַבָּא לְקַפֵּץ קוֹפֵץ, תִּלְמוּד לּוֹמַר:
 מַה יִּקָּר חֲסִדְךָ אֱלֹקִים. כִּי יֵשׁ הִרְבֵּה
 שֶׁמִּקְלָקְלִים יוֹתֵר עַל-יְדֵי הַצְּדָקָה
 שֶׁלָּהֶם (כְּמִבְּאֵר בְּסִימָן ט"ו ח"ב). וְגַם כָּל
 הָעֲבָדוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁעוֹשִׂים,
 הַכֹּל נִקְרָא בְּשֵׁם צְדָקָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב:
 וְצְדָקָה תִּהְיֶה לָנוּ כִּי נִשְׁמַר לַעֲשׂוֹת וְכוּ'.
 אֲבָל כָּל הַהִתְחַלּוֹת הוּא מִמְּצוֹת צְדָקָה
 מִמֶּשׁ (וְכִמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה "וְאֵת הָעֹרְבִים"
 בְּסִימָן ד' לְקוּטֵי חֶלֶק ב') וְכִמוֹ שֶׁנּוֹהֲגִין כָּל
 יִשְׂרָאֵל שֶׁקֹּדֶם הַתְּפִלָּה נוֹתְנִין צְדָקָה,
 וּבְפֹרֵט קֹדֶם רֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה וְיוֹם כְּפוּר
 מִרְבִּין בְּצְדָקָה מְאֹד, כִּי צְדָקָה לְעֲנִי
 הַגּוֹן הַנִּכְלָל בְּהַבְּעַל כַּח מִשָּׁם עָקֵר
 הַהִתְחַלָּה:

יא וְגַם מִי שֶׁהוּא עֲנִי גָדוֹל וְאֵין לוֹ
 מְעוֹת לִתֵּן צְדָקָה אֶף-עַל-פִּי-כֵן צְרִיכֵךְ
 גַּם הוּא לִתֵּן אֵיזָה דְּבָר מְעֻט מַה

הצדיקים וכשרים אמתיים, נמצא שיש לו בחינת אתערוותא דלתתא ותכף יש לו לשמח מאד בזה ועלידי זה יזכה לישוב הדעת, שעלידי זה ישוב אל ה'.

המלאכות בחינת מלאכת המשכן (בית הכנסת ו אות כד)

משא ומתן באמונה גדול מאד, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שבת לא.) ששואלין את האדם: נשאת ונתת באמונה וכו', וכמבאר בדברי אדונו מורנו ורבונו ז"ל כמה פעמים. ומבאר שם שכל המשא ומתן וכל העסקים ומלאכות פלולים בל"ט מלאכות, ול"ט מלאכות ממשכן גמרינו (שבת מט), על-כן צריכין לעסק במשא ומתן ומלאכות באמונה שלמה עד שיהיו כל המשא ומתן והמלאכות בבחינת מלאכת המשכן (כמו שכתוב בהתורה "אני ה' הוא שמי" וכו' בסימן יא ובלקוטי תנינא בהתורה "ואת העורבים" בסימן ד ובשאר מקומות).

ולבאר קצת איך זוכין שיהיו כל עסקי המשא ומתן והמלאכות בבחינת מלאכת המשכן, שאפלו אנשים פשוטים שאינם יודעים נסתרות יכולים לזכות לזה, הוא שיעשה המשא ומתן באמונה שיהיה בהן הן והלאו לאו.

דאפשר לעני הגון וכו', כמו שאמרו רבותינו ז"ל שאפלו עני יתן צדקה וכו'. פי מנחת העני יקרה מאד, כמו שאמרו רבותינו ז"ל. והעקר הוא שמה שסובל טרחות ויגיעות ושפיות דמים ובזיונות להתקרב אל האמת, זה עקר הצדקה בחינת אתערוותא דלתתא הנ"ל, כי באמת הצדיק אינו צריך כלל להעולם בשביל עצמו, כי אדרבה ממנו כל ההשפעות וכל העשירות שבעולם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: כל העולם נזון בשביל חנינא בני וחנינא בני די לו בקב חרובין וכו'. רק צריכין לתן לו צדקה בשבילנו בשביל תקוננו, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק: חסד ואמת מן ינצרהו וכו'. ועל-כן כל מה שנותנין לו מקבלין ממנו אלפי אלפים ורבי רבבות יותר בעולם הזה ובעולם הבא, על-כן גם כל מי שטורח בגופו לשמשו ולהתקרב אליו נקרא צדקה בחינת אתערוותא דלתתא, כי הצדיק מתעלה ומתגדל מאד על-ידי אתערוותא דלתתא של ישראל הטורחים בגופם וממונם להתקרב אליו ונחשב לנו לצדקה, וכל זה בכלל מה שכתוב אצל התורה ואת הערבים הנ"ל שגם כשמקנאין קנאת ה' צבאות נחשב לצדקה וכו', ועל-כן זה שזכה להתעורר עד שפא להתקרב אל

כי אם כְּשֵׁישׁ עֲמוֹ אֶחָד שְׁיַעֲסֵק עִמּוֹ
בְּדַבְרֵי תוֹרָה. וְאַפְלוּ אִם אֵינוֹ מוֹצֵא
חֲבָרִים כָּאלוֹ בְּשַׁעַת הַמַּשָּׂא וּמִתֵּן, עַל
כָּל פָּנִים צָרִיךְ הוּא לְזַהֵר בְּמַחְשַׁבְתּוֹ
שֶׁלֹּא יִשְׁכַּח בְּה' יִתְבָּרַךְ בְּשַׁעַת הַמַּשָּׂא
וּמִתֵּן, וְיִהְיֶה מִשְׁתַּוְּקֵק תָּמִיד בְּרָצוֹן
חֲזָק לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצֻמוֹ וְאֶת חֲבָרָיו
הָעוֹסְקִים עִמּוֹ לֵה' יִתְבָּרַךְ וְתוֹרָתוֹ, כִּי
זֶה כָּל פְּנֵי ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁמִּסְבֵּב עִסְקֵי
הַמַּשָּׂא וּמִתֵּן וְהַמְּלָאכּוֹת בְּעוֹלָם שֶׁהִכֵּל
בְּשִׁבִיל בְּרוּרִים כִּנ"ל. וְהַעֲקָר שְׁעַל-יָדֵי
הַמַּשָּׂא וּמִתֵּן וְעוֹסְקִים מִתְּחִבָּרִים בְּנֵי
אָדָם זֶה עִם זֶה עַד שְׁסוּף כָּל סוּף יִתְגַּבֵּר
הָאֲמֵת שֶׁבִּלְבַב כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל וְיִמְשִׁיךְ
אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ עַד שְׁיִשׁוּבוּ כָּלָם לֵה'
יִתְבָּרַךְ וְתוֹרָתוֹ, וְהַעֲקָר שְׁיִתְחַבְּרוּ יַחַד
וְיִתְקַבְּצוּ אֶל הַקְּבוּץ הַקָּדוֹשׁ שְׁיִתְרַבֵּה
בְּשִׁכְנָיִם רַבִּים עַד אִין חֲקָר כִּנ"ל, שְׁזֵהוּ
בְּחִינַת בְּנֵן הַמִּשְׁכָּן כִּנ"ל. נִמְצָא, מִי
שְׁעוֹסֵק בְּמַשָּׂא וּמִתֵּן בְּכוֹנֵה זֹאת בּוֹדְאֵי
הוּא עוֹסֵק אֲז בְּמְלָאכַת הַמִּשְׁכָּן, כִּי כָּל
זֶה הוּא בְּחִינַת מַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן וְקִיּוּמוֹ
וְכִנ"ל:

וַיְכוּן בְּכָל עֲשִׂיָּה וְעֲשִׂיָּה וּבְכָל הַלּוּף
וּדְבוּר שְׁעוֹשֵׂה וְהוֹלֵךְ וּמְדַבֵּר בְּשַׁעַת
הַמַּשָּׂא וּמִתֵּן שֶׁכּוֹנֵנֵתוֹ שְׁיִרְוִיחַ כְּדֵי
שְׁיַעֲשֵׂה מְזֵה צְדָקָה (וַיְכֻמוּ שְׁכֵתִיב בְּהַתּוֹרָה
"הֲאֵי מֵאֵן דְּאֲזִיל לְמַנְסִיב" סִימָן כט). וְזֵה יְדוּעַ
שְׁעָקָר הַצְּדָקָה הוּא כְּשִׁזּוּכָה לִתֵּן לְעַנְיִים
הַגּוֹנִים בְּאֲמַת הָעוֹסְקִים בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה
בְּאֲמַת וְהַעֲקָר שְׁיִזְכֶּה לִתֵּן לְצַדִּיקֵי אֲמַת
וְהַנְּלוּיִם אֲלֵיהֶם שֶׁהֵם כְּלוּלִים מִכֻּמָּה
נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שְׂאֵז הוּא זוּכָה לְהִתְחַבֵּר
וְלְהִתְקַשֵּׁר לְהַקְּבוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל הַרְבֵּה
נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם עָקָר קִיּוּם הַמִּשְׁכָּן
וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּתֵי כְּנִסְיוֹת
וּבְתֵי מְדַרְשׁוֹת שְׁמִתְקַיְמִין עַל-יָדֵי אֱלוֹ
הַנְּפִשׁוֹת שְׁמִתְקַבְּצִין וְעוֹסְקִין שָׁם
בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה...

וְעַל-כֵּן רָאוּי לְהִשְׁתַּדֵּל בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר
כְּשֶׁהוֹלֵךְ בְּדַרְךְ אוֹ עוֹסֵק בְּמַשָּׂא וּמִתֵּן
בְּבֵיתוֹ, שְׁיִתְחַבֵּר עִם כְּשָׂרִים וְהַגּוֹנִים
וְיִהְיֶה רְגִיל בְּכָל פַּעַם לְדַבֵּר עִמָּהֶם
בְּדַבְרֵי תוֹרָה וְיִרְאֵת שְׁמִים בְּאִפְסָן שְׁיִזְכִּיר
אֶת חֲבֵרוֹ אוֹ חֲבֵרוֹ יִזְכִּיר אוֹתוֹ בְּכָל
יוֹם מִהַתְּכַלִּית הָאֲחֵרוֹן, וַיְכֻמוּ שְׁכֵתִיב
בְּזֵהר הַקָּדוֹשׁ שְׁאֲסוּר לִילֵךְ בְּדַרְךְ

ליקוטי אבן

ובכרצונו הטוב בלבד, בבחינת ויכרך ה' אתך לרגלי (בראשית ל', ל'), הינו שתלה כל הסבות רק בהשם-יתברך סבת כל הסבות:

וזה זוכין רק על-ידי צדקה; כי על-ידי שנותן ממונו לעני, על-ידי-זה נתגלה חסד שמפרנס לעני בלי שום סבה, ועל-ידי-זה מרחם עליו השם-יתברך גם-כן ומפרנסו גם-כן בחסדו לבד. וזה כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים (שבת קנ"א:), בחינת שלא כדרך הטבע, בחינת הנני ממטיר לכם לחם מן השמים (שמות ט"ז, ד'), בחינת מן. כי כל הפרנסה דקדשה הוא בחינת מן, בחינת ולא ידעו מה הוא (שם, ט"ו), כי כל אחד כשרוצה להסתכל על האמת יראה איך הקדוש-ברוך-הוא מפרנסו בכל עת רק בדרך נס, בחינת ועל נסיה שבכל יום עמנו (תפילת עמידה), כמו שיודע כל אחד, רק שיש חלוקים, שלאחד בא הפרנסה בקשי גדול, בחינת שטו העם ולקטו וטחנו ברחים או דכו במדכה (במדבר י"א, ח'), הינו לכל אחד כפי זכותו, לאחד בא לו עשירות בנקל, ולאחד יש לו עגמת נפש ויסורים גדולים עד שמוצא כדי

הלכות נטילת ידים בבקר על-פי התורה 'ואת העורבים צויתי לכלכלך' בליקוטי תנינא סימן ד', עין שם כל התורה מראשו לסופו ותראה נפלאות:

א הכלל, שאם היה שופע עלינו חסדו, לא היינו צריכין לעשות שום עסק בשביל פרנסה, רק היה מקים ועמדו זרים ורעו צאנכם ואתם כהני ה' תקראו (ישעיהו ס"א, ה' ו'). ועקר החסד מקבלין על-ידי היראה, ועקר היראה נתגלה על-ידי הרצון של השם-יתברך, שיודעין שהכל מתנהג ברצונו ואין שום חיוב הטבע כלל:

וצריך כל אדם לדעת בכל עניניו, שאין שום דרך הטבע כלל, רק השם-יתברך מנהיג עולמו בהשגחה נפלאה שלא כדרך הטבע, בחינת המנהג עולמו בחסד (תפילת נשמת); 'בחסד' ויקא, כי אף-על-פי שכשונתעכב החסד בחינת ולך ה' חסד (תהלים ס"ב, י"ג), אזי צריך לעשות עבודות בשביל פרנסה בחינת כי אתה תשלם לאיש כמעשהו (שם) כמובא במאמר הנ"ל, אף-על-פי-כן צריכין גם העשיות והסבות למסר הכל להשם-יתברך שינהג עמנו רק בחסד

של שבת), בַּאֲהָבָה וּבְרִצּוֹן הַנְּחִילָנוּ זִכְרוֹן לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית; וְזֶהוּ וּבִשְׂבִיעֵי רִצִּית' בּו (תפילת עמידה לשבת), בְּחֵינַת הַתְּגִלוֹת הַרְצוֹן, בְּחֵינַת 'רִצָּה' נֶא בְּמִנוּחֵתָנוּ (שם). וְעַל-כֵּן בְּשֵׁבֶת אָסוּר בְּמִלְאָכָה, כִּי כְּשׂוֹכֵינ לְהַתְּגַלוֹת הַרְצוֹן, עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכֵינ לְהַשְׁפֵּעַת הַחֶסֶד שְׂאִינ צְרִיכֵינ לְעֶסֶק בְּשׁוּם עֶסֶק רַק וְעַמְדוֹ זָרִים וְרַעוֹ צֵאנְכֶם, כִּי ל"ט מְלֵאכוֹת מִמְּשָׁכָן גְּמָרִינָן (שבת מ"ט:), וְעַל-כֵּן נִסְמָךְ שֵׁבֶת לְמִלְאָכַת הַמְּשָׁכָן - לוֹמַר שְׂמִלְאָכַת הַמְּשָׁכָן אֵינָה דוֹחָה שֵׁבֶת (מכילתא ויקהל פרשה א' מובא ברש"י שמות ל"ה, ב'), הֵינּוּ אֶפְלוּ כִּשְׂהוּא עוֹסֵק בְּמִשְׂאָ וּמִתָּן בְּאֵמוּנָה שְׂכָל מְלֵאכְתוֹ הִיא בְּחֵינַת מְלֵאכַת הַמְּשָׁכָן, אָף-עַל-פִּי-כֵן אִם הֵינּוּ זוֹכֵינ לְהַשְׁפֵּעַת הַחֶסֶד, לֹא הֵיָה צְרִיךְ לְכָל זֶה. וְזֶהוּ שְׁפָרַשׁ רַש"י (שם, א') עַל וַיִּקְהַל מֹשֶׁה - לְמַחֲרַת יוֹם הַכַּפָּרִים, הֵינּוּ כִּשְׂכָבָר זָכוּ כָּל יִשְׂרָאֵל שְׁנֹתֶרְצָה לָהֶם הַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ, הֵינּוּ שְׂזָכוּ לְבְּחֵינַת הַתְּגִלוֹת הַרְצוֹן. וְזֶהוּ שְׁפָרַשׁ רַש"י: הַקְּדִים לָהֶם אֲזַהֲרַת שֵׁבֶת לְמִלְאָכַת הַמְּשָׁכָן (שם, ב'), הֵינּוּ שְׁעָקַר עֲבַדַת הָאָדָם, לְזִכוֹת לְבְּחֵינַת שֵׁבֶת עַל-יְדֵי הַשְׁפֵּעַת הַחֶסֶד כְּנ"ל. וְעָקַר הַתְּגִלוֹת הַרְצוֹן הוּא עַל-יְדֵי הַזְקָן שְׂבִקְדָּשָׁה בְּחֵינַת צִדִּיק הַדּוֹר, שֶׁהוּא בְּחֵינַת מִצַּח הַרְצוֹן - שְׂזוֹכָה לְקִשּׁוֹר כָּל הַרְצוֹנוֹת לְשֶׁרֶשׁ הַרְצוֹן,

פְּרַנְסָתוֹ בְּצִמְצוּם גְּדוֹל, וַיֵּשׁ שְׁנֵי בְנֵי-אָדָם שְׂיֵשׁ לָהֶם פְּרַנְסָה אַחַת, וּלְזֶה בָּא לוֹ פְּרַנְסָתוֹ בְּטָרַח גְּדוֹל וּלְהַשְׁנִי בְּנִקְל גְּדוֹל, וּמִזֶּה יְכוּלִין לִידַע שֶׁהַכֹּל בְּרַצוֹנוֹ הַפְּשוּט לְכַד בְּלֵי שׁוּם דְּרָךְ הַטָּבַע כָּלֵל, וְעַל-כֵּן צְרִיךְ כָּל אֶחָד לִתֵּן צְדָקָה כְּדֵי לְפַתַח פְּתַח שְׂיֵהָא שׁוֹפֵעַ עֲלָיו חֶסֶד הַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ, בְּחֵינַת כִּי בְּגִלְלַת הַדְּבָר הַזֶּה יְבָרְכֶה ה' (דברים ט"ו, י'). וְזֶה בְּחֵינַת נִתֵן לָחֶם לְכָל בֶּשֶׂר כִּי לְעוֹלָם חֶסְדּוֹ; הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמַיִם כִּי לְעוֹלָם חֶסְדּוֹ (תהלים קל"ו, כ"ה כ"ו), הֵינּוּ שְׁעָקַר הַפְּרַנְסָה מִקְּבִלִין עַל-יְדֵי הַחֶסֶד, בְּחֵינַת שְׂמַיִם, בְּחֵינַת כִּי גְדוֹל מַעַל שְׂמַיִם חֶסְדֶּךָ (תהלים ק"ח, ה'), בְּחֵינַת לָחֶם מִן הַשָּׁמַיִם:

בּוֹזֶהוּ בְּחֵינַת שֵׁבֶת, שְׁעַל-יְדֵי שֵׁבֶת זוֹכֵינ לִירָא מֵהַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ, בְּחֵינַת בְּרֵאשִׁית - יֵרָא שֵׁבֶת (ת"ז תי' ט' דף כ"ד:); שְׂבִשְׁבֶת הִיא עָקַר הִירָאָה, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל שְׂבִשְׁבֶת הִירָאָה הוּא עִם דַּעַת, שְׂזֵהוּ עָקַר שְׁלֵמוֹת הִירָאָה כְּמוֹכָא בְּסִימָן ט"ו בְּהַתּוֹרָה אֹרֵר הַגְּנוּז (אות ג'). וְעָקַר הִירָאָה זוֹכֵינ עַל-יְדֵי הַתְּגִלוֹת הַרְצוֹן, לְהוֹדִיעַ לְכָל בְּנֵי הָאָדָם שֶׁהַכֹּל נִבְרָא בְּרַצוֹנוֹ וְאֵינ שׁוּם חַיִּיב הַטָּבַע כָּלֵל, וְעַל-כֵּן נִקְרָא שֵׁבֶת מִקְרָא קִדְּשׁ (ויקרא כ"ג, ג'), שֶׁהַשֵּׁבֶת קוֹרָא וּמְגַלָּה אֶת הַרְצוֹן. וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים בְּשֵׁבֶת (במידוש

כי עקר תקון המשא ומתן היא על-ידי הצדקה, שאז זוכה שיהיה מלאכתו בבחינת מלאכת המשכן, ועל-כן מלאכת המשכן מכפר על מעשה העגל (שמות רבה נ"א, ח' מובא ברש"י שיר השירים א', י"ג) שהיא כפירות ואפיקורסות שנמשך על-ידי החיות רעות שהם הערב-רב, ועל-כן נקראים בשם ערב-רב, על שם ערוב שזהו בחינת חיות רעות הדורסים, ועל-ידי צדקה מתקנין זאת וזוכין להתגלות הרצון. וזה פרוש כי תשא את ראש בני ישראל ונתנו איש כפר נפשו לה' (שם ל', י"ב), הינו כשתרצה להעלות את היראה לשרשה כי היראה נקראת ראש בחינת ראשית חקמה יראת ה' (תהלים קי"א, י'), התקון לזה הוא צדקה, שעל-ידי הצדקה מעלין ומוציאין היניקה מזקני הדור שאינם כראוי, וזוכין להתגלות הרצון ולקשר כל הרצונות לשרש הרצון, ומבטלין כל האפיקורסות. וזהו ונתנו איש כפר נפשו לה', נפשו זהו בחינת הרצון של כפירות חס-ושלום, יתקן זאת וימסר כל הרצונות להשם-יתברך. וזהו ולא יהיה בהם נגף (שמות שם), זהו בחינת כפירות, בחינת אבן נגף (ישעיהו ח', י"א) הפך אבן שלמה רצונו (משלי י"א, א'). וזה זה יתנו (שם, י"ג), בחינת צדקה למלאכת המשכן, ועל-ידי זה זוכין להעלות היראה לשרשה שהיא הדעת.

שהוא בחינת משה; ועל-כן צדיק הדור נקרא שבת, כמובא בזהר הקדוש (נשא דף קמ"ד:) אנת הוא שבת דכלהו יומי - שזוכה לקשר כל הרצונות לשרש הרצון, כי גם כשעוסקין במשא ומתן באמונה שזהו בחינת מלאכת המשכן, גם בזה נתגלה רצון העליון, רק צריכין לקשר כל הרצונות לשרש הרצון, הינו כמו שכתב אדמו"ר ז"ל (ליקו"א סי' כ"ט, ט') שיכונן בכל הלוף שעושה המשא ומתן כדי שיוכל לתן צדקה ולעשות מצות עם הממון. וזהו בחינת וביאו את המשכן אל משה (שמות ל"ט, ל"ג), שצריכין לקשר את-עצמו עם הצדיק הדור האמתי שהוא בחינת משה, והוא יעלה כל הרצונות לשרש הרצון, ועל-כן בכל מלאכה ומלאכה ממלאכת המשכן, כתיב כאשר צוה ה' ביד משה (שם ל"ה, כ"ט) בכל פרט ופרט, כי כל אחד מישראל כשעושה באמונה, הוא חלק אחד ממלאכת המשכן לפי שרש נשמתו, רק לאעלאה שיפא בשפא אינו יכול שום אדם רק בחינת משה, בחינת ויקם משה את המשכן (שם מ', י"ח), ועל-כן המשכן נבנה מצדקות ישראל, כי עקר התגלות הרצון הוא על-ידי צדקה:

ג וזהו שפרש רש"י (שם כ"ה, ב'): מאת כל איש אשר ידבנו לבו - לשון רצון טוב,

וְזָהוּ וַיְדִי מִשָּׁה כְּבָדִים וַיִּקְחוּ אֶבֶן וַיִּשְׂמִימוּ תַחְתָּיו (שם, ט"ו), כִּי עַל-יְדֵי צְדָקָה וּבִפְרָט לְמִלְאכַת הַמְשָׁפָן, עַל-יְדֵי-זֶה זֹכִינ׳ לְהַשְׁפֵּעַת הַחֹסֵד, וְאֵז הַכֹּל שׁוֹיִן הַדֵּל וְהַעֲשִׂיר בְּבַחֲבִינַת וְעַמְדוֹ זָרִים וְרַעוּ צֹאנֶכֶם. וְזֶה מֵה לָּהּ הַיָּם כִּי תִנּוּס וְכו׳ מִלְפָּנֵי אֲדוֹן חוֹלֵי אֶרֶץ וְכו׳ הַהֶפְכִי הַצּוֹר אַגַּם מִיָּם חֲלָמִישׁ לְמַעֲיָנוּ מִיָּם (תהלים ק"ד, ה' ד' ח'), הֵינּוּ לְזִכּוֹת לִירְאָה, אִי-אֶפְשָׁר כִּי-אִם עַל-יְדֵי הַצְּדָקָה לְהַפְּךָ לֵב אֲכֹזֵר לְלֵב נְדִיבָה, בְּחִינַת הַהֶפְכִי הַצּוֹר אַגַּם מִיָּם בְּחִינַת צְדָקָה, בְּחִינַת שֶׁלַח לְחֻמָּה עַל פְּנֵי הַמַּיִם (קהלת י"א, א):

ד וְזָהוּ בְּחִינַת נְטִילַת יְדִים בְּבִקְרָה כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ עָלָיו בְּחִינַת הַשְׁפֵּעַת הַחֹסֵד, כִּי מִיָּם אֲנֹנִן לִימִינָא (זוהר תרומה דף קנ"ד:)

בְּחִינַת חֹסֵד, וְעַקֵּר הַתְּגַלּוֹת הַחֹסֵד הוּא בְּאוֹר הַיּוֹם בְּחִינַת הַבִּקְרָה אֹר וְהֶאֱנָשִׁים שְׁלַחוּ (בראשית מ"ד, ג') כְּמוֹבָא בְּזָהַר הַקְּדוּשׁ (יתרו דף פ"א.), וְעַל-כֵּן צָרִיכִין דְּוֹקָא נְטִילַת יְדִים, בְּחִינַת יָמִין וּשְׂמָאל, בְּבַחֲבִינַת כִּי יְמִינָהּ וְזָרוּעָהּ וְאוֹר פְּנֵיהָ כִּי רְצִיתָם (תהלים מ"ד, ד'), הֵינּוּ עַל-יְדֵי הָאָרֶת הַיְדִים, עַל-יְדֵי-זֶה זֹכִינ׳ לְהַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן, כִּי עַקֵּר הַצְּדָקָה הוּא בְּיָדִים בְּחִינַת אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ (דברים ט"ז, י"ז), כִּי הַיְדִים הֵם בְּחִינַת אֲמוּנָה בְּחִינַת וַיְהִי יְדִיו אֲמוּנָה (שמות י"ז, י"ב), שֶׁהִיא מְבַטֵּלַת כְּפִירוֹת בְּחִינַת אֶבֶן נֶגֶף.

וְזָהוּ וַיְדִי מִשָּׁה כְּבָדִים וַיִּקְחוּ אֶבֶן וַיִּשְׂמִימוּ תַחְתָּיו (שם, ט"ו), הֵינּוּ שְׁעַל-יְדֵי אֶבֶן שְׁלֵמָה רְצוֹנוֹ, נַעֲשֶׂה יְדִיו בְּחִינַת אֲמוּנָה. וְזָהוּ עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ (שם), הֵינּוּ שְׁכָל הַנִּלְ נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַצְּדָקָה שֶׁהִיא בְּחִינַת שֶׁמֶשׁ כְּמוֹבָא בְּדִבְרֵי אֲדָמוֹר ז"ל בְּסִימָן ל"א (אות ב'), שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר הַיּוֹם, כִּי בְּלִילָה הוּא הַתְּגַבְּרוֹת בְּחִינַת חֶשֶׁךְ, שְׁבִלִילָה הוּא שְׁלִיטַת הַחַיּוֹת רְעוּת, כְּמוֹ שְׂאֲנוּ רוֹאִין בְּחוּשׁ, שְׁעַקֵּר שְׁלִיטַת הַחַיּוֹת רְעוּת בְּגַשְׁמִיּוֹת הוּא בְּלִילָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַסְּתַלְקוֹת הַדַּעַת שְׁשֵׁם שֶׁרֵשׁ הִירְאָה, וְעַל-כֵּן עַקֵּר הַפְּחָדִים הֵם בְּלִילָה, בְּחִינַת מִפְּחַד לִילָה (תהלים צ"א, ה'), מַחְמַת שֶׁהִירְאָה מִתְּלַבְּשַׁת בְּכָל הַדְּבָרִים שְׁבַעְעוֹלָם כְּמוֹ שְׁכַתוּב בְּהַתּוֹרָה סִימָן ט"ו (אות א):

וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְקוֹם בְּחִצּוֹת לִילָה, לְאוֹנִן וּלְקוֹנִן עַל חֶרֶבֶן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וּלְבָכוֹת מְאֹד שְׁיַבְנָה מְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, כְּדִי שְׁנִזְכָּה לְבָטֵל כָּל הַפְּחָדִים וּלְזִכּוֹת לִירְאָה שְׁלֵמָה מִהַשֶּׁם-יְתַבְּרָה לְבַד בְּלִי שׁוּם יְרְאָה חִיצוֹנָה פְּלֵל, בְּחִינַת וַתַּחַת כְּנָפָיו תַּחֲסֶה וְכו׳ לֹא תִירָא מִפְּחַד לִילָה (תהלים שם, ד' ה'), כִּי בְּכָלֵל הַגְּלוּת נִקְרָא לִילָה בְּחִינַת שְׁמֵר מֵהַ מְלִילָה (ישעיהו כ"א, י"א), וְעַל-כֵּן בְּגָלוּת גַּם בְּיוֹם כְּתִיב מִחֲדָרִים אִימָה (דברים ל"ב, כ"ה), וְכָל זֶה מַחְמַת שְׂאִין זֹכִינ׳ לְהַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן שְׁנַעֲשֶׂה

בחינת יראה עם דעת, וזוכין להשפעת החסד] ועל-כן צריכין לרחץ הידים בכלי, כי עקר השפעת החסד נעשה על-ידי היראה שהיא כלי לקבל בתוכו. וזהו בת מלך היא ומקפדת (שבת ק"ט), כי בלילה בשעת שנה היא הסתלקות הדעת, בחינת יראה חיצונית, בחינת רגז הפך הרצון, וזהו בת מלך, בחינת יראה חיצונית, כי 'מלך' הוא בחינת יראה בחינת אלמלא מוראה של מלכות (ע"ז ד.), ו'בת מלך' היא יראה חיצונית, וזה ומקפדת:

ה וזה בחינת יעקב שהיה כל עבודתו שיתגלה רצון העליון כמוכא בהתורה הנ"ל (אות ה') שיעקב תלה כל הסבות בהשם-יתברך, וכל הברכות ממשיכין רק מרצון הבורא, וזהו וירא והנה באר בשדה והאבן גדלה על פי הבאר פי מן הבאר ההוא ישקו כל העדרים (בראשית כ"ט, ב'), הינו שכל בני העולם נקראים עדרים מאחר שכל העולם נבאר ברצונו אחר ההעדר הגמור, ומשם מקבלים כל הברכות וכל ההשפעות. וזהו והאבן גדלה על פי הבאר, בחינת אבן שלמה רצונו, כי יש למעלה בחינה הנקראת שדה שמשם מקור הברכה והשפע (עיי' זוהר יתרו דף פ"ח), ועל-כן קדם קבלת שבת שהיא מקור הברכה (זוהר בשלח דף ס"ג: יתרו שם), אומרים

על-ידי הצדקה, כי עקר הגאולה יהיה על-ידי צדקה בחינת ושביה בצדקה (ישעיהו א', כ"ז). ועל-כן כתיב על כפיים ישאונו (תהלים שם, י"ב), בחינת ידים שהם בחינת אמונה, הפך כפירות פן תגף באבן רגליה (שם) בחינת אבן נגף. על שחל ופתן וכו' (שם, י"ג) בחינת חיות רעות, תרמס כפיר ותנין (שם) בחינת לבטל מצח הנחש הנ"ל. וזהו ארץ ימים אשביעהו (שם, ט"ז), בחינת זקן דקדשה בחינת זקן ונשוא פנים (ישעיהו ט', י"ד), בחינת רצון הנ"ל. ועל-כן אומרים ויהי נעם (פרק צ"א הנ"ל) קדם השנה, להגן מן החיות רעות שעקר שליטתן בלילה. ועל-כן תכף כשנעור מן השנה צריכין נטילת ידים (שו"ע א"ח סי' ד' סעיף א'), להמשיך החסד לתוך הידים שהם בחינת אמונה. ועל-כן אומרים תכף מודה אני וכו' שהחזרת בי נשמתתי בחמלה רבה אמונתך (מ"א שם ס"ק כ"ח), בחינת אמונה הנ"ל ששומרת מן המזיקי עלמא. ועל-ידי אמונה נתגלה הרצון, ועל-ידי התגלות הרצון נעשה יראה ראשית חכמה יראת ה' (תהלים קי"א, י'), ומעלים את היראה לשרשה לדעת בחינת שכל טוב לכל עשיהם (שם). [ועל-ידי נטילת ידים זוכין להתגלות הרצון, וזוכין ליראה שלמה, בחינת כל ישראל בני מלכים (משנה שבת פ"ד מ"ד),

וְקָרַח בְּלִילָה וַתִּדְדַּד שְׁנַתִּי מֵעֵינַי... אֵת עֵינַי
וְאֵת יָגִיעַ כַּפֵּי רֵאָה אֱלֹקִים (שם ל"א, מ' מ"ב),
הֵינּוּ שְׁעֶסֶק כָּל-כֶּךָ בְּאֻמוֹנָה, עַד שְׁזָכָה
לְהוֹצִיא כָּל הָעֲשִׁירוֹת אֶל הַקֶּדְשָׁה, וְזָכָה
לְהַתְּגַלוֹת הַרְצוֹן. וְזֶה שֶׁאָמַר יַעֲקֹב:
לְקִטּוֹ אֲבָנִים (שם, מ"ו), הֵינּוּ שֶׁיִּקְבְּצוּ כָּל
הַרְצוֹנוֹת לְשֶׁרֶשׁ הַרְצוֹן. וְזֶהוּ וַיַּעֲשׂוּ גֵל,
(שם) הֵינּוּ הַתְּגַלוֹת. [פְּרוּשׁ 'אֲבָנִים' הֵינּוּ
רְצוֹן, וְגֵל' הֵינּוּ הַתְּגַלוֹת, וְזֶהוּ הַתְּגַלוֹת
הַרְצוֹן] וְזֶהוּ וַיֹּאכְלוּ שָׁם עַל הַגֵּל (שם),
הֵינּוּ שְׁזָכָה לְהַשְׁפַּעַת הַחֶסֶד שְׁעַל-יְדֵי-
זֶה זֹכִין לְעֲשִׁירוֹת דְּקֶדְשָׁה:

כִּי הַקְּלִפָּה הִיא בְּחִינַת עֲשׂוֹ וְלָכֵן, הֵינּוּ
'עֲשׂוֹ' הוּא בְּחִינַת מִצַּח הַנְּחֹשׁ תִּקְוֶה הַדִּין
וְהַרְגֵז, בְּחִינַת קֶצֶר יָמִים וּשְׂבַע רִגְזוֹ (אִיּוֹב
י"ד, א'), בְּחִינַת יְהִיו יָמָיו מְעֻטִּים (תְּהִלִּים
ק"ט, ח') שֶׁנֶּאֱמַר עַל עֲשׂוֹ, שֶׁהוּא מְקַצֵּר
הַיָּמִים וּמְכַנֵּס כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוֹת
בְּלֵב, בְּחִינַת וַיִּבְזוּ עֲשׂוֹ אֶת הַבְּכֹרָה
(בראשית כ"ה, ל"ד), שֶׁמִּבְּזָה הַבְּכֹרָה שֶׁהִיא
הַדַּעַת דְּקֶדְשָׁה שְׁזֹכִין עַל-יְדֵי הַצְּדָקָה
שֶׁנִּקְרָאת בְּכֹרָה, וְעַל-כֵּן נִקְרָא חֲזִיר
הַיָּעַר (בראשית רבה ס"ה, א') שֶׁהִיא חִיָּה
רָעָה מְאֹד, וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר עָלָיו: יַעֲזֹב אֲשֶׁר
לֹא זָכַר עֲשׂוֹת חֶסֶד (תְּהִלִּים שם, ט"ז), הֵינּוּ
הַשְׁפַּעַת הַחֶסֶד. וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְבַקֵּשׁ
מְאֹד מֵהַשָּׁם-יִתְּבָרֵךְ שֶׁיִּזְכְּהוּ לְהַנְצִיל
מֵאֶפִּיקוֹרְסוֹת וּכְפִירוֹת שֶׁלוֹ וְשֶׁלֹּא
יִפְּסֹסוּ דְבָרֵי אֶפִּיקוֹרְסוֹת וּכְפִירוֹת בְּלָבוֹ,

לְכָה דוֹדֵי נִצָּא הַשְּׁדָה (לשון הפסוק שיר
השירים ז', י"ב) לְקִרְאָת שְׁבֵת, וְעַל-כֵּן
כְּתִיב בְּיַעֲקֹב כְּרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרָכוּ ה'
(בראשית כ"ז, כ"ז). וְעַל-כֵּן הָיָה כָּל עֲבֹדָתוֹ
לְהַמְשִׁיךְ הָעֲשִׁירוֹת אֶל הַקֶּדְשָׁה, לְזִכּוֹת
לְשִׁפְעַת הַחֶסֶד שֶׁהִיא בְּחִינַת מַחֲשָׁף
הַלָּכֵן (שם ל', ל"ז), בְּחִינַת לָכֵן הָעֲלִיוֹן
שֶׁהוּא חֶסֶדִים גְּמוּרִים וּפְשׁוּטִים (כִּידוּעַ
וַעֲיִין עַץ חַיִּים שַׁעַר ל"ח פ"ג וְעוֹד). וְעַל-כֵּן
קָנָה אֶת הַבְּכֹרָה וְהַפְּרָכָה (בראשית כ"ה,
ל"א), כִּי בְּכֹרָה זֶהוּ בְּחִינַת צְדָקָה, בְּחִינַת
הַתְּחִלָּה, בְּחִינַת צָרָה כְּמִבְּפִירָה (יִרְמִיָּהוּ
ד', ל"א) כַּנֵּל, וְעַל-יְדֵי בְּחִינַת צְדָקָה זָכָה
לְבְּרָכָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת שְׁפַעַת הַחֶסֶד שֶׁלֹּא
יִצְטָרֵךְ לְעֶסֶק בְּשׁוּם עֶסֶק רַק וְעַמְדוֹ
זָרִים וְרָעוּ צִאֲנֹכָם, בְּחִינַת יַעֲבֹדוּךָ עַמִּים
וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לָךְ לְאֱמִים (בראשית כ"ז, כ"ט).
וְזֶהוּ שֶׁצָּעַק עֲשׂוֹ הַרְשָׁע: אֵת 'בְּכוֹרְתִי'
לְקַח וְהִנֵּה עָתָה לִקַּח 'בְּרַכְתִּי' (שם, ל"ו).
וְזֶה שֶׁשָּׁלַח יַעֲקֹב אֶל עֲשׂוֹ: עִם לָבֶן גִּרְתִּי
וְאַחַר עַד עָתָה וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר (שם
ל"ב, ה' ו'), פְּרוּשׁ שֶׁלֹּא נִתְקַיְּמוּ הַבְּרָכוֹת
עֲדוֹן, שֶׁעֲדוֹן הַצָּרֵף לְעַבְדֵי אֲצִל לָכֵן
הָאֲרָמִי לְעֶסֶק בְּעֶסְקִים כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ
פְּרִנְסָה, וְעֲדוֹן לֹא נִתְקַיְּמוּ וְעַמְדוֹ זָרִים
וְרָעוּ צִאֲנֹכָם כַּנֵּל, רַק שְׁעֶסֶק בְּאֻמוֹנָה.
וְזֶהוּ וַתְּרִי"ג מִצְוֹת שְׁמֵרְתִּי (שם ברש"י),
שְׁקִיִּים כָּל הַמִּצְוֹת וְעֶסֶק בְּאֻמוֹנָה, כְּמוֹ
שֶׁאָמַר יַעֲקֹב: הִיִּיתִי בַּיּוֹם אֲכַלְנִי הַרְבֵּ

כַּן כְּשֶׁהִלֵּךְ יַעֲקֹב אֶצֶל לָבֵן, כְּתִיב וַיִּקַּח
מֵאֲבֵנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מְרֹאשֹׁתָיו (שם כ"ח,
י"א), הֵינּוּ שֶׁקָּשָׁר אֶת-עֲצָמוֹ לְשָׂרֵשׁ
הָרִצּוֹן. וְזֶהוּ וַיִּדַּר יַעֲקֹב נְדָר' (שם, כ'),
'נְדָר' בְּחִינַת צְדָקָה הַנ"ל, שְׁעַל-יָדֵי
צְדָקָה זֹכִין לְהַתְגַּלוֹת הָרִצּוֹן. וְזֶהוּ
שֶׁהַתְּפִלָּה וְנִתְּן לִי לֶחֶם לֹאכֹל וּבִגְד לְלַבֵּשׁ
(שם), כִּי עַל אֲכִילָהּ וּשְׂתִיָּהּ וּמְלֻבוּשִׁים
לְבַד יְכוּלִים לְבַלוֹת יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו. וְזֶה
וְהָאֵבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׁמְתִי מִצְבֵּה יְהִיֵּה בֵּית
אֱלֹהִים (שם, כ"ב), הֵינּוּ שְׁעַל-יָדֵי הַנְּדָר
יִזְכֶּה לְהַתְגַּלוֹת הָרִצּוֹן, שְׁזֶהוּ בְּחִינַת
בְּנִין בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ. וְזֶה מֵה נֹרָא הַמָּקוֹם
הַזֶּה (שם, י"ז), בְּחִינַת יִרְאָה שְׁזֹכִין עַל-
יָדֵי הַתְגַּלוֹת הָרִצּוֹן, שֶׁהִיא כְּלִי לְקַבֵּל
הַשְּׁפָעַת הַחֶסֶד. וְכֹל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֲשֹׂר
אֲעֲשֶׂנוּ לָךְ (שם, כ"ב), בְּחִינַת שְׁפַע הַחֶסֶד
בְּחִינַת עֲשִׂירוֹת בְּלֵי דֵי, בְּחִינַת מַעֲשֵׂר
שֶׁנֶּאֱמַר עָלָיו 'עֲשֹׂר תַעֲשֹׂר' (דברים י"ד,
כ"ב) - בְּשִׁבְלֵי שְׁתַּתְעֲשֹׂר (תענית ט'),
לְזִכּוֹת שְׂיָקִים וְעָמְדוֹ זָרִים וְרַעוּ צֹאנֵכֶם
וְאַתֶּם כֹּהֲנֵי ה' תִּקְרְאוּ כֹּהֲנֵי:

וְזֶהוּ בְּחִינַת פְּסַח, וַיִּצְיֵאת מִצְרַיִם,
וְעֲנִין סְפִירָה, וּמִצְוָה, וּמְרוֹר. כִּי צָרִיךְ כָּל
אֶחָד לְדַעַת, שֶׁבְּכָל עֵת וְזִמְן נַעֲשֶׂה כָּל
הָעֲנִינֵן שֶׁל יִצְיֵאת מִצְרַיִם בְּכֻלָּל וּבִפְרָט,
עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כִּי עָקֵר גְּלוּת מִצְרַיִם
הוּא לְהַכְּבִיד עַל הָאָדָם עַל הַפְּרִינְסָה,
בְּחִינַת לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסִבְלָתָם (שמות א',

וְעַל-כֵּן כְּשֶׁהַתְּפִלָּה יַעֲקֹב אָבִינוּ עָלָיו-
הַשְּׁלוֹם שְׁיִנְצֵל מֵעֲשׂוֹ, אֲמַר קִטְנֵתִי מִכָּל
הַחֲסָדִים וְכוּ' הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אַחֵי מִיַּד
עֲשׂוֹ כִּי יֵרָא אָנֹכִי אֲתוֹ (בראשית ל"ב, י"א
י"ב), וְהָעֵקֶר נִצּוֹל עַל-יָדֵי בְּחִינַת צְדָקָה,
בְּחִינַת הַמְּנַחֵה שֶׁשָּׁלַח לוֹ כְּנֹזֵךְ בְּדַבְרֵי
רַבְּנוּ ז"ל (כהתורה הנ"ל אות י'), בְּחִינַת
וּנְגִשֶׁיךָ צְדָקָה (ישעיהו ס', י"ז) כְּנ"ל, וְזָכָה
לְהַתְגַּלוֹת הָרִצּוֹן, בְּחִינַת פְּרָאוֹת פְּנֵי
אֱלֹהִים וּתְרַצְנֵי (בראשית ל"ג, י') כְּנֹזֵךְ
בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (שם). וְ'לָבֵן' הוּא בְּחִינַת
שְׁנֹכְנֵס בְּחִינַת מִצַּח הַנְּחָשׁ שֶׁרֵשׁ חֲכָמַת
הַטְּבַע בְּתוֹךְ הַחֲכָמָה שֶׁבְּקִדְשָׁה מַעֲיִין
לְעִיּוֹן, עַד שְׁרוּצָה לְהַטִּיל פְּגָם בְּשֶׁרֵשׁ
הָרִצּוֹן וּמַטִּיל בּוֹ סְפָקוֹת, וְזֶהוּ בְּחִינַת
לָבֵן שֶׁרָצָה לְהַתְגַּבֵּר עַל יַעֲקֹב, בְּחִינַת
אֲרַמִּי אֲבָד אָבִי (דברים כ"ו, ה') - שֶׁהִלֵּךְ
עָמִי בְּרַמָּאוֹת מַעֲיִין לְעִיּוֹן, כִּי הָעֵקֶר
הוּא לְהַנְצִיל מִקְּלַפַּת לָבֵן, מַחְמַת שְׁהוּלָה
בְּרַמָּאוֹת וּמְרָמָה אֶת הָאָדָם בְּכָל פַּעַם
עַד שְׁמַכְנִיס בּוֹ כְּפִירוֹת וְסְפָקוֹת. וְזֶהוּ
שֶׁאֲמַר לָבֵן לְיַעֲקֹב: נַחֲשֵׁתִי וַיִּבְרַכְנִי ה'
בְּגֻלְלָה (בראשית ל', כ"ז), הֵינּוּ שֶׁתְּלָה כָּל
הַבְּרָכוֹת וְהַסְּבוֹת בְּהַטְּבַע בְּחִינַת מִצַּח
הַנְּחָשׁ, וְזֶהוּ 'נַחֲשֵׁתִי' דִּיקָא, אֲבָל יַעֲקֹב
בְּגִדְל כַּחוּ הַפֶּה הַכֹּל וְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ כָּל
הָעֲשִׂירוֹת דִּקְדוּשָׁה, וְתְלָה כָּל הַסְּבוֹת
בְּהֵשֶׁם-יִתְבַּרְךָ, בְּחִינַת כָּל הָעֲשֹׂר אֲשֶׁר
הַצִּיל אֱלֹהִים מֵאֲבִינוּ (שם ל"א, ט"ז). וְעַל-

וּמַגְלִין אֶת הָרְצוֹן דְקַדְשָׁהּ, וְהֵם קוֹרְאִין בְּקוֹל גָּדוֹל שְׂאִין שׁוּם חַיִּיב הַטְּבַע, וּבְהַשְׁגָּחְתּוֹ יִתְבַּרֵּךְ הוּא יָכֹל לְהַפְּךְ הַכֹּל לְטֹבָה, רַק אִם יִהְיֶה חֲזָק וְאִמְיָץ וְיִרְבֶּה בְּתִשׁוּבָה בְּאֵמֶת וּרְצוֹנוֹת טוֹבִים דְקַדְשָׁהּ, יִזְכֶּה לַעֲשׂוֹת תִּשׁוּבָה עַל כָּל הַחֲטָאִים, אֲפֹלוּ עַל הַחֲטָאִים שֶׁנִּדְמָה בְּדַעְתּוֹ שְׂאִי-אֲפֹשֶׁר לוֹ עֲכָשׁוּ לַעֲשׂוֹת תִּשׁוּבָה:

ז וְעַקֵּר יִצְיֵאת מִצְרַיִם הִיא עַל-יַדִּי הַצְּדִיק-הָאֵמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת מִשָּׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת שֶׁרֵשׁ הָרְצוֹן, וְעַל-כֵּן נִקְרָא שְׁמוֹ מִשָּׁה כִּי מִן הַמַּיִם מִשִּׁיתָהוּ (שְׁמוֹת ב'), י', שֶׁעַקֵּר הַתְּגִלוֹת הָרְצוֹן הוּא עַל-יַדִּי צְדִיקָה בְּחִינַת שְׁלַח לַחֲמֹךְ עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְעַל-כֵּן אָמַר פֶּרְעֹה: מִי ה' אֲשֶׁר אֲשַׁמְעַ 'בְּקֹלוֹ' (שְׁמוֹת ה', ב') דִּיקָא, שֶׁרְצָה לְבַטֵּל קוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁל הַצְּדִיק-הָאֵמֶת שְׁקוֹרָא וּמַגְלֶה אֶת הָרְצוֹן. וְזֶה בְּנֵי בְּכָרִי יִשְׂרָאֵל (שֵׁם ד', כ"ב), 'בְּכוֹר' הֵינּוּ שֶׁעַקֵּר הַגְּאֻלָּה הִיא עַל-יַדִּי צְדִיקָה שֶׁהִיא בְּחִינַת בְּכוֹר הַתְּחִלָּה, בְּחִינַת פְּתִיחַ תְּפִתַח (דְּבָרִים ט"ו, ח' י"א), וְזֶהוּ נַעֲשֶׂה דִיקָא עַל-יַדִּי מִשָּׁה וְאַהֲרֹן, בְּחִינַת וְהִנֵּה פָּרַח מִטָּה אַהֲרֹן לְבֵית לַוִּי (בַּמִּדְבָר י"ז, כ"ג) כַּנֶּל, כִּי אַהֲרֹן הוּא בְּחִינַת חֶסֶד שֶׁנִּתְגַּלֶּה עַל-יְדוֹ מִצַּח הָרְצוֹן, וְהוּא יָכוֹל לְהַפְּךְ מִמַּטָּה לְנַחֵשׁ וְאַחַר-כֵּן מִנַּחֵשׁ לְמַטָּה, הֵינּוּ שֶׁהַצְּדִיק הַגָּדוֹל שֶׁהוּא בְּחִינַת מִשָּׁה וְאַהֲרֹן

י"א), בְּחִינַת וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיִּיהֶם (שֵׁם י"ד), בְּחִינַת מְרִירוֹת וְשַׁעֲבוּד הַפְּרִנְסָה שֶׁמִּשְׁלִיךְ עַל כָּל אֶחָד, וּבִכְפֹּרֵט עַל מִי שְׁרוּצָה לִילֹךְ בְּדֶרֶךְ הַקַּדְשׁ, הוּא מִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר וּמְבַלְבֵּל אֹתוֹ מְאֹד כַּכֶּמֶה מִיַּנִּי בְּלִבּוֹלִים שׁוֹנִים בְּמְרִירוֹת גְּדוֹלָה, עַד שֶׁמִּפִּיל אֹתוֹ חֶסֶד-וְשְׁלוֹם עַד שֶׁמִּיאֵשׁ אֶת-עֲצָמוֹ כְּאִלוֹ אֵין לוֹ שׁוּם תְּקֵנָה, וּמִרְאָה לוֹ שֶׁמֵּעוֹלָם לֹא הִתְחִיל לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה וּכְאִלוֹ לֹא יוֹעִיל לוֹ חֶסֶד-וְשְׁלוֹם תִּשׁוּבָה, וְגַם לַפְּעָמִים מִפִּילוֹ עַד מְאֹד, עַד שֶׁפּוֹגֵם פְּגָמִים גְּדוֹלִים שְׂאִי-אֲפֹשֶׁר לְתַקְּנֵם כִּי-אִם בְּרַחֲמִים רַבִּים מְאֹד בְּלִי שׁוּם דְרָךְ הַטְּבַע, אֲבָל מִסְתִּיר הַשְׁגָּחְתּוֹ יִתְבַּרֵּךְ וּמְכַחֵשׁ וְאוֹמֵר שֶׁהַכֹּל הוּא בְּדֶרֶךְ הַטְּבַע, וְעַל-פִּי דְרָךְ הַטְּבַע בְּאֵמֶת אֵין לוֹ שׁוּם תְּקוּן, כִּי נִפְּל לְמִקּוֹמוֹת מְגַנִּים שְׂאִי-אֲפֹשֶׁר בְּשׁוּם אִפֵּן לַצֵּאת מִשָּׁם, שֶׁזֶהוּ עַקֵּר גְּלוּת מִצְרַיִם, בְּחִינַת מִצֵּר וְדַחְקוֹת הַפְּרִנְסָה. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר פֶּרְעֹה: תִּכְבֵּד הָעֶבֶדְהָ וְכוּ' וְאֵל יִשְׁעוּ בְּדַבְּרֵי שֶׁקֶר (שֵׁם ה', ט'), הֵינּוּ כְּשֶׁרְאָה שְׂאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי רוּצָה לְשׁוּב וּלְבַקֵּשׁ מִהֵשֵׁם-יִתְבַּרֵּךְ שֶׁיַּעֲזְרוּ אוֹלֵי יְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה, עַל-כֵּן הוּא מְכַבֵּד עֲלָיו יוֹתֵר עַל הַפְּרִנְסָה בְּדַחְקוֹת גְּדוֹל מְאֹד וּמְעַקֵּשׁ וּמְבַלְבֵּל אֶת לְבוֹ, עַד שֶׁאֵינּוּ שֹׁמֵעַ קוֹל הַצְּדִיקִי אֵמֶת שֶׁהֵם בְּחִינַת מְקַרְאֵי קַדְשׁ (וַיִּקְרָא כ"ג, ב' וְעוֹד) שְׁקוֹרְאִין

שְׁמַגְלָה אֶת הַרְצוֹן, עַל-יְדֵי-זֶה מִבְטָל
 קוֹל שְׁאֵגַת הַחַיּוֹת רְעוֹת, בְּחִינַת מַיִם,
 בְּחִינַת יִתְכוּ כַּמַּיִם שְׁאֵגְתִי (איוב ג', כ"ד),
 וְעַל-כֵּן נִתְהַפֵּךְ לְדָם, בְּחִינַת אֲתֵּהֲפִיכוּ
 מֵיָא וְהוּוּ דְמָא כַּמְבָּאָר בְּהַתּוֹרָה הַנִּל
 (אות י"א). וְזֶהוּ וּבִאֲתוֹת (דברים כ"ו, ח') - זֶה
 הַמָּטָה, וּבְמוֹפְתִים (שם) - זֶה הַדָּם (הגדה
 ש'ל פסח), הִינּוּ שְׁעַל-יְדֵי הַמָּטָה נִתְגַּלְגָּה
 שְׁהַכֵּל בְּרַצוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל הַכֵּל יִנְקָם
 בָּהֶם הַשֵּׁם-יִתְבַּרֵּךְ, בְּחִינַת יִשְׁמַח צְדִיק
 כִּי חָזָה נִקָּם פְּעָמָיו יִרְחֹץ בְּדָם הַרְשָׁע
 (תהלים נ"ח, י"א). וְזֶהוּ וּבִכְלֵ אֱלֹהֵי מִצְרַיִם
 אֲעֲשֶׂה שְׁפָטִים (שמות י"ב, י"ב), שְׁיִנְקָם
 בָּהֶם הַשֵּׁם-יִתְבַּרֵּךְ בְּאֱלֹהֵי מִצְרַיִם שְׁזָה
 כְּפִירוֹת שְׁמַרְאָה שְׁהַכֵּל עַל-פִּי הַטֹּבֵעַ,
 בְּחִינַת לִי יְאִרִי וְאֲנִי עֲשִׂיתִנִי (יחזקאל
 כ"ט, ג') שְׁמִכְחִישׁ שְׁהַשֵּׁם-יִתְבַּרֵּךְ מִנְהִיג
 עוֹלָמוֹ בְּכָל יַעַת. וְזֶה שְׁכַתּוֹב בְּכָל
 פְּעָם הִנֵּה יוֹצֵא הַמִּימָה (שמות ח', ט"ז),
 בְּחִינַת יִתְכוּ כַּמַּיִם שְׁאֵגְתִי, הִינּוּ שְׁאֵגַת
 הַצּוֹרְרִים שְׁהֵם הַחַיּוֹת רְעוֹת בְּחִינַת
 נִשְׂאוּ נְהוֹת קוֹלָם (תהלים צ"ג, ג'). אֲבָל
 הַצְּדִיק-הָאֵמֶת שֶׁהוּא בְּבְחִינַת מִשְׁה,
 מִכְּנִיעַ וְסוֹתֵר דְּעוֹת חֲכָמֵי הַטֹּבֵעַ, וְגַם
 מִכְּנִיעַ אֶת הַמִּצַּח הַנִּחְשׁ עַל-יְדֵי שְׂרֵשׁ
 הַרְצוֹן דְּקִדְשָׁה, כִּי הוּא בְּחִינַת מִשְׁה
 שְׁזוֹכִין עַל-יְדוֹ לִירְאָה וְעַל-יְדוֹ נִתְגַּלְגָּה
 הַחֶסֶד כַּנִּל, שְׁזָה מָה שְׁמוּבָא בְּדַבְרֵי
 רַבְּנּוֹ ז"ל שְׁמִשְׁה עִמָּד וּמַעֲלָה מְשֻׁמָּד

בְּחִינַת הוּא מִשְׁה וְאֶהְרֵן, (שמות ו', כ"ז)
 הִינּוּ הַצְּדִיק-הָאֵמֶת הוּא בְּעֲצָמוֹ מִשְׁה
 וְאֶהְרֵן, וְהוּא יְכוֹל לְכַנֵּס לְתוֹךְ חֲכַמַת
 הַטֹּבֵעַ, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה יִכְנִיעַ אוֹתָם,
 וְהוּא דִיקָא הוֹלֵךְ אֶל פְּרַעָה שֶׁהוּא
 בְּחִינַת מִצַּח הַנִּחְשׁ בְּחִינַת לוֹיִתָן נִחְשׁ
 עֲקָלְתוֹן (ישעיהו כ"ז, א' ועיין שמות רבה
 ג', ג' ובבב"ב ע"ד:), וּמַרְאָה שֵׁם גְּדָל כַּחוֹ
 לְגַלוֹת שֵׁם דִיקָא שְׁהַכֵּל בְּרַצוֹנוֹ, בְּחִינַת
 וּמִשְׁה וְאֶהְרֵן עֲשׂוּ אֶת כָּל הַמִּפְתִּים (שמות
 י"א, י'), וְעַל-כֵּן נִתְגַּבֵּר בְּכָל פְּעָם פְּרַעָה
 וְיִקְרָא וְכו' לְחַכְמִים וּלְמִכְשָׁפִים וַיַּעֲשׂוּ גַם
 הֵם וְכו' בְּלִהְטִיהֶם וְכו' (שם ז', י"א), כִּי זֶה
 הֵם יְכוֹלִין לְהַכְחִישׁ אֶת הַרְצוֹן הָעֲלִיּוֹן
 עַל-יְדֵי שְׁטוֹתָם, שְׁבִשְׁבִיל זֶה נִקְרָאִים
 כְּשָׁפִים - שְׁמִכְחִישִׁים פִּמְלִיא שֶׁל מַעֲלָה
 (סנהדרין ס"ז:), אֲבָל מִשְׁה וְאֶהְרֵן בְּגְדָל
 כַּחַם הָרָאוּ דוֹקָא לְהַפְּךָ מִנְחָשׁ לְמָטָה,
 שְׁזָה לֹא יָכְלוּ הַחֲרֻטְמִים רַק מִשְׁה
 בְּעֲצָמוֹ, [פְּרוּשׁ שְׁלֵהַכְנִיעַ אֶת הַמִּצַּח
 הַנִּחְשׁ זֶה יְכוֹל רַק מִשְׁה בְּעֲצָמוֹ] וְזֶהוּ
 וַיִּבְלַע מִטָּה אֶהְרֵן אֶת מִטָּתָם (שם, י"ב),
 שְׁהִרְאָה לָהֶם שְׁהַכֵּל בְּרַצוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ,
 שְׁגַם בְּהַטֹּבֵעַ [פְּרוּשׁ מִטָּתָם שְׁזָה
 בְּחִינַת הַטֹּבֵעַ כַּנִּל] מְסַתֵּר הַשְּׁגָחַתוֹ
 וְהַכֵּל אֶחָד, כִּי בְלֹא הַשְּׁגָחַתוֹ לֹא הָיָה
 שׁוּם מְקוֹם לְטֹבֵעַ. וְזֶהוּ בְּחִינַת מַפְתַּח דָּם
 שְׁנֵהֲפִיכוּ הַמַּיִם לְדָם (שם, כ'), הִינּוּ עַל-
 יְדֵי קוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁל הַצְּדִיק-הָאֵמֶת

שקורא ומגלה את הרצון. וזה כל המונע תלמידו מלשמשו כאלו מונע ממנו חסד (כתובות צ"ו), הינו חסד הנ"ל שזוכין על-ידי הרצון.

וזהו בחינת אור הנר יפה לבדיקה (פסחים ח'), אור הנר זהו בחינת אור הצדיק-האמת, שעל-ידו יכולין לבדק בחורין ובסדקים לבער החמץ שהוא בחינת מינות והרגז שיש בכל אחד בלבד על-ידי מעשיו הרעים, ועל-כן צריך דוקא נר יחידי (עיין שו"ע שם סי' תל"ג סעיף ב'), זהו בחינת הצדיק-האמת שהוא היחיד שבדור, שהוא קורא ומגלה את הרצון על-ידי תורתו הקדושה שחדש. וזהו בעת ההיא אחפש את ירושלם בנרות (צפניה א', י"ב), 'ירושלים' זה בחינת יראה - שלם (בראשית רבה נ"ו, י'), ואי-אפשר לזכות לזה כי-אם על-ידי 'נרות', בחינת הצדיקים האמתיים שהיו בכל דור ודור, ועל-כן למדנו מפסוק זה לענין בדיקת חמץ (פסחים שם). וזהו מדאורייתא בכטול בעלמא סגי (שם ד:), הינו כשמבטלין וסותרין דעות חכמי הטבע די, אבל מדרבנן גזרו שמא ימצא גלוסקא יפה ודעתיה עלויה (שם ו:), הינו שמא ימצא דעה אחת מדעותיהם הרעות ויתן דעתו עליה, על-כן גזרו שייצטרף בדיקה על-ידי אור הנר, הינו שעל-ידי הצדיק-האמת

לרצון (ליקו"א סי' רט"ו), הינו שמבטל וסותר דעות חכמי הטבע מצח הנחש, ומגלה וקורא את הרצון דקדשה. ועל-כן נאמר בהאותות והיה אם לא יאמינו לקל האת הראשון והאמינו לקל האת האחרון (שמות ד', ח'), הינו שעל-ידי האותות, נשמע קול הקריאה של הצדיק-האמת שקורא ומגלה שהכל ברצונו.

ח וזה בחינת חמץ ומצה, כי חמץ זה בחינת רגז תקף הדין, כמו שכתוב (שמות י"ב, ט) מחמצת - תמן 'חמץ' תמן 'מת' (זוהר פנחס דף רנ"א:), בחינת קצר ימים ושבע רגז, בחינת זקני הדור שאינם כראוי, שמהם יניקת חכמי הטבע שהם גם-כן בחינת חמץ בחינת אפיקורסות ומינות כמובא (בליקו"א סי' י"ח, ד) שאמר אסף כי יתחמץ לבבי (תהלים ע"ג, כ"א) על שהשיאו לבו למינות, וצריך לבער החמץ ולבדק אחריו בחורין ובסדקין (שו"ע או"ח סי' תל"א סעיף א'), כי בעונותינו הרבים יש אפיקורסות וכפירות בכל אחד שנוטה מהשם-יתברך, כי אם היה לו אמונה בשלמות לא היה לו שום רצון אחר חוץ מרצון השם-יתברך, וצריך לבקש מאד מהשם-יתברך שיזכה להתקרב באמת להצדיק-האמת שבדור, עד שיזכה לשמע קול הקריאה של הצדיק-האמת

האפיקורסין וחכמי הטבע ימח-שָׁמָם. ועל-כן המצוה לאכול מרור (שו"ע שם סי' תע"ג סעיף ה') כְּדִי לְזַכּוֹת לְהַנְצִיל מֵהַקְשִׁיּוֹת הַנִּל, כִּי מְרֹר הוּא תַחֲלָתוֹ רַךְ וּמְתוֹק וְסוּפוֹ מֵר (פסחים ל"ט), כִּי צְרִיכִין לְהִסְתַּכֵּל עַל הַתְּכָלִית שֶׁהַסּוּף יִהְיֶה מְרָה בְּאַחֲרוֹנָה. וְזֶהוּ בְּפֶרֶךְ (שמות שם) - בְּפֶה רַךְ (סוטה י"א), שֶׁמִּדְּבָרִין בְּלִשׁוֹנוֹת רַכִּים בְּחֻמְתֵיהֶם הָרְעוּת, וּלְבִסּוּף עוֹקְרִין וְדוֹרְסִין וְטוֹרְפִין רַבִּים מֵאַחֲיָנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. ועל-כן הלל סוֹבֵר שֶׁצְרִיכִין לְאָכּוֹל מִצָּה וּמְרֹר בְּיַחַד (פסחים קט"ו), כִּי מִצָּה הִיא בְּחִינַת אֲמוּנָה בְּחִינַת מֵיכָלָא דְמַהֲמַנּוּתָא, וְהַעֲקָר עַל-יְדֵי מִצָּה יְכוּלִין לְהַנְצִיל מֵהַקְשִׁיּוֹת וְהַמְרִירוֹת שֶׁל חֲכָמֵי הַטֵּבַע. ועל-יְדֵי הַמִּצָּה זוֹכִין לְהַתְּגַלּוֹת הָרְצוֹן, ועל-יְדֵי הָרְצוֹן זוֹכִין לְיִרְאָה כִּי אֵז שִׁיךְ יִרְאָה, ועל זֶה מְרַמֵּז הַמְרֹר, בְּחִינַת יִרְאָה דְקַדְשָׁה שֶׁעַל-יָדוֹ זוֹכִין לְעֲשׂוֹת כְּלֵי לְקַבֵּל בְּתוֹכּוֹ אֶת הַחֹסֵד, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מֵה שֶׁמוּבָא בְּסִפְרֵי הַמִּדּוֹת (ממון ל"ה) שֶׁכְּפִיֵּי מְרֹר מְסַגֵּל לְפָרְנֶסֶה, כִּי זוֹכִין לְקַבֵּל הַחֹסֵד בְּתוֹךְ הַכְּלֵי שֶׁנַּעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַמְרֹר שֶׁהוּא בְּחִינַת יִרְאָה דְקַדְשָׁה שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל-יְדֵי הָרְצוֹן דְקַדְשָׁה.

וְזֶהוּ אֵין מִפְטִירִין אַחַר הַפֶּסַח אֲפִיקוּמָן (פסחים קי"ט), הֵינּוּ שֶׁעַל-יְדֵי פֶסַח זוֹכִין לְחֹסֵד שְׂאֵזִי אֵין צְרִיכִין לְדַאֵג

יְכוּלִין לְהַנְצִיל מִדַּעוֹתֵיהֶם וּמִסְכָּרוֹתֵיהֶם הָרְעוּת וְהַמְרֹת לְגַמְרֵי וְיִזְכֶּה לְאַמוּנָה שְׁלֵמָה בְּאַמְת, שֶׁהִיא בְּחִינַת מִצָּה 'שְׁמוּרָה' (שער הכוונות דרושי הפסח דרוש ה') - שֶׁהִיא 'שְׁמוּרָה מִן הַמַּזִּיקִין' שֶׁהֵם מַזִּיקֵי עֲלָמָא חִיּוֹת רְעוּת הַדוֹרְסִים וְטוֹרְפִים, וְזוֹכִין לְאַמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהִיא מֵיכָלָא דְמַהֲמַנּוּתָא (זוהר תצוה דף קפ"ג), ועל-יְדֵי-זֶה נִתְגַּלָּה הַחֹסֵד כֵּן-ל:

ט וְזֶהוּ בְּחִינַת מְרֹר, כְּדִי לְבַטֵּל דַּעוֹת חֲכָמֵי הַטֵּבַע וְאֲפִיקוּרְסוֹת בְּחִינַת וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדוּהָ קָשָׁה (שמות א', י"ד) - בְּקוֹשְׁיָא (ת"ז תיקון כ' - כ"א דף מ"ד), שֶׁעַקֵּר חֻכְמַתֵיהֶם לְהַקְשׁוֹת קְשִׁיּוֹת עַל הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ וְעַל הַגְּמָרָא וְעַל צְדִיקֵי אֲמַת, וְזֶהוּ וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם (שמות שם), בְּחִינַת חַיִּים שְׂאֵינֵם נִקְרָאִים חַיִּים קָצֵר יָמִים וְשִׁבַע רִגְזוֹ. ועל-כֵּן אֵיתָא שֶׁמְרֹר בְּגִימְטְרִיא מוֹת (פ"ח שער חג המצות פ"ג) בְּחִינַת מִיתָה, ועל-כֵּן צְרִיךְ לְשַׁקְעוֹ בְּחֵרוֹסֵת בְּחִינַת חֵס (גימטריא חיים) - רוּת (עין ליקו"ה הלכות פסח הל' ה', י"א), לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת חַיִּים שֶׁנִּמְשָׁכִין מִזְקָנָה דְקַדְשָׁה, בְּחִינַת זְקֵן וּנְשׂוּא פָּנִים, בְּחִינַת מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד שֶׁהוּא בְּחִינַת נְשׂוּא פָּנִים זְקָנָה דְקַדְשָׁה, בְּחִינַת וְהַמְלִיךְ דָּוִד זְקֵן בָּא בְּיָמִים (מלכים-א' א', א'), שֶׁעַל זֶה מְרַמֵּז הַחֵרוֹסֵת שֶׁמְבַטֵּל בְּחִינַת מִיתָה הֵינּוּ הַקְשִׁיּוֹת שֶׁמְקַשִּׁין

ולא יראו (שם), הינו שאין להם חכמה
 וזהו בחינת עינים בחינת ותפקחנה
 עיני שניהם (בראשית ג, ז) ופרש רש"י
 על שם החכמה נאמר (שם). אזנים להם
 ולא ישמעו (תהלים שם, ו) זה בחינת
 רצון שאין להם שאינם שומעים הקול
 הקריאה שקורא ומגלה את הרצון, כי
 שמיעה תליא בלבא כמו שכתוב ונתת
 לעבדך לב שמע (מלכים א' ג, ט), הינו
 שאין שמעין קול הקריאה שקורא
 היום-טוב קדש שהיא בחינת לב כמוכא
 בהתורה מישרא דסכינא (ליקו"א סי' ל'
 אות ה'). וזה אף להם ולא ירחונו (תהלים
 שם) הינו שיש להם בחינת אף שהיא
 בחינת רגז ודינים, ואין להם בחינת
 רצון בחינת לריח ניחוח (שמות כ"ט,
 י"ח) שפרש רש"י (שם) שאמרתי ונעשה
 רצוני. וזה בחינת ידיהם ולא ימישון
 (תהלים שם, ז), הינו שאין להם בחינת
 רפואה בחינת ותעל ארוכה למלאכה
 בידם (דברי הימים ב' כ"ד, י"ג), כי עקר
 הרפואה הוא על-ידי ידים, בחינת יהב
 ליה ידיה ואוקמיה (ברכות ה'), כי משוש
 הרפא הוא על הדפק שביד. וזה רגליהם
 ולא יהלכו (תהלים שם), שאין להם בחינת
 יראה שהיא בחינת רגל שזוכין על-ידיה
 לעשות כלי לקבל בתוכו את החסד,
 וזהו בחינת גרון בחינת כבד את
 ה' מהונך - מגרונך (משלי ג, ט' וברש"י

על הפרנסה כי נתקיים ועמדו זרים
 ורעו צאנכם כנ"ל. ועל-כן הפתיחה
 של ההגדה היא בהא לחמא וכו' כל
 דכפין ייתי ויכול, וזהו בחינת צדקה
 שעל-ידי-זה זוכין לכל הנ"ל. וזהו כל
 דצריך ייתי ויפסח הינו מי שהוא נצרך
 לפרנסה, העצה ייתי ויפסח, שיזכה
 לפסח שהיא בחינת התגלות הרצון,
 שעל-ידי-זה זוכין ליראה ועל-ידי-זה
 זוכין לקבל החסד כנ"ל:

י וזה ובמורא גדול (דברים כ"ו, ח) - זה
 גלוי שכינה (הגדה של פסח), שעל-ידי-זה
 זוכין להשפעת החסד, בחינת משכן,
 בחינת ושכנתי בתוך בני ישראל (שמות
 כ"ט, מ"ה). וזהו בחינת ההלל שקורין
 בליל פסח (ש"ע שם סי' תפ"ז סעיף ד'), הינו
 שמגלין שהכל ברצונו, כמו שכתוב מי
 כה' אלקינו המגביהי לשבת המשפילי
 לראות בשמים ובארץ מקימי מעפר דל
 מאשפת ירים אביון להושיבי עם נדיבים
 (תהלים קי"ג, ה' ו' ח'), וגם מגלין ההפך
 עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם (שם
 קט"ו, ד'), וזהו שנקראו עצבים בחינת
 קצר ימים ושבע רגז כנ"ל. וזהו פה
 להם ולא ידברו וכו' שמונה ששה
 דברים, הינו פה להם ולא ידברו (שם, ה'),
 שאין להם בחינת צדקה שנקרא פה
 בחינת בפיך זו צדקה (ר"ה ו' נדרים ז'). כי
 חסד לאמים חטאת (כ"ב י'). עינים להם

בהמה עושין גם-כן קרבן שהוא בחינת צדקה שמגלה את הרצון, ועל-כן בכל הקרבנות נאמר לריח ניחוח (שמות כ"ט, י"ח ועוד) ופרש רש"י (שם) נחת ריח לפני שאמרתי ונעשה רצוני, ועל-כן סופרין הימים, פי כשזוכין להתגלות הרצון אזי מוציאים הניקה מזקני הדור שאינם הגונים, וזוכין לזקנה דקדשה בחינת יראת ה' תוסיף ימים, וזוכין לקבלת התורה, שהיא בחינת בסיני נגלה להם כזקן וישב בשיבה (מכילתא יתרו פרשה ה' ד"ה אנכי ה' אלוך מובא ברש"י שמות כ', ב') הינו התגלות רצון העליון:

יב וזהו בחינת קריעת ים-סוף, פי ים-סוף הוא בחינת התגברות מצח הנחש בחינת אתה פוררת בעזה ים שברת ראשי תנינים על המים (תהלים ע"ד, י"ג), פי החיות רעות הם בחינת נשאו נהרות קולם בחינת שאגו צוררית בקרב מועדך (שם ע"ד, ד'), ומצח הנחש היא בחינת ים-סוף [פרוש שהחיות רעות הם בחינת נשאו נהרות קולם וכו'] כמוכא בהתורה הנ"ל ומצח הנחש הוא בחינת אתה פוררת בעזה ים שברת ראשי תנינים' על המים וזה הפסוק מכןן על ים-סוף] וזהו מקלות מים רבים אדירים משברי ים אדיר במרום ה' (שם צ"ג, ד'), הינו שעל-ידי התגלות הרצון זוכין לבטל הקלות מים רבים אדירים

(שם), וזהו לא יהגו בגרונם (תהלים שם) שאינם זוכין להשפעת החסד לבחינת רוממות אל בגרונם (שם קמ"ט, ו') שזוכין על-ידי הרצון דקדשה. וזה פי רוצה ה' בעמו (שם, ד'), על-ידי-זה יעלו חסידים בכבוד (שם, ה'), בחינת ואתם כהני ה' תקראו, בחינת 'חסידים', וזהו 'בכבוד' - כבד את ה' מהונך, וזה רוממות אל בגרונם פנ"ל:

יא וזהו בחינת ספירת העמר, הינו לזכות ליראה בחינת יראת ה' תוסיף ימים (משלי י', כ"ז) הינו שבכל יום מימי חיינו יהיה מוסיף קדשה וטהרה ודעת שזה בחינת זקנה דקדשה בחינת רצון, וכל זה נעשה על-ידי העמר שעורים שהוא מאכל בהמה, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (שיחות הר"ן ט"ו) שצריכין לעשות עצמו כבהמה לסלק כל החכמות אפלו מי שידע חכמות, כמו שכתוב ואני בער ולא אדע בהמות היתי עמך (תהלים ע"ג, כ"ב), שאי-אפשר לזכות לאמונה שלמה ולבטל האפיקורסות והחכמות הרעות, אלא כשמשים את-עצמו כבהמה. ועל-כן על-ידי שמקריבין העמר על-ידי-זה מעלין כל הדברים להשם-יתברך, בחינת והניף את העמר (ויקרא כ"ג, י"א). ועל-כן העמר הוא קרבן ראשית (שם, י'), שהוא בחינת צדקה שעל-ידי-זה זוכין להפך את הרגז לרצון, הינו שממאכל

מתן תורה, בחינת ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו (שם, ט"ז), בחינת ויחרד כל העם אשר במחנה (שם י"ט, ט"ז). והכל זכו רק על-ידי משה, שהוא צדיק הדור בחינת זקן דקדושה שרש מצח הרצון, בחינת משה ידבר והאלקים יענו בקול (שם, י"ט) - בקולו של משה (ברכות מ"ה), הינו שקרא וגלה רצון השם-יתברך שזהו כלל כל התורה, כי כל התורה וכל דיני התורה הם רצון השם-יתברך, שרצון השם-יתברך שזה הדבר הוא אסור וזה הדבר מותר וכן כשר ופסול טמא וטהור הכל כפי שעלה ברצונו הטוב, ועל-כן אמר השם-יתברך ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש (שמות שם, ו) בחינת ואתם כהני ה' תקראו, כי על-ידי מתן תורה זכו ליראה, ועל-ידי יראה זוכין שבעשה כלי לקבל בתוכו השפעת החדש שלא יצטרכו לעסק בשום עסק רק ועמדו זרים ורעו צאנכם כנ"ל:

וזה בחינת ואם מזבח אבנים תעשה לי (שמות כ', כ"א), פי עקר התגלות הרצון היה על-ידי הקרבנות בחינת עולתיהם וזבחייהם לרצון על מזבחי (ישעיהו נ"ו, ז), וזה מזבח אבנים בחינת רצון בחינת אבן שלמה רצונו. וזה בחינת ותטבע האבן במצחו (שמואל-א' י"ז, מ"ט), שעל-ידי המזבח זוכין להכניע מצח הנחש

משפריים, ועל-ידי מה זוכין לזה, על-ידי אמונה בחינת עדתיה נאמנו מאד (שם, ה). וזהו לביתה נאווה קדש, (שם) שעל-ידי הבית-המקדש זוכין לבחינת קדש, בחינת מקרא קדש. (שמות י"ב, ט"ז ועוד) וזה ה' לארץ ימים (תהלים שם), בחינת זקנה דקדושה. וזה בחינת ואת זעקתם שמעת על ים סוף (נחמיה ט', ט'), הינו שהתגבר שם קול דקדושה, ותתן את ומפתים בפרעה (שם, י) הפך שמו אותם אתות (תהלים ע"ד, ד). וזה ואת רדפיהם השלכת במצולת כמו אבן במים עזים (נחמיה שם, י"א), שעקר הכניעתם היא על-ידי שנתגלה רצון דקדושה בחינת אבן שלמה רצונו:

יג וזה בחינת צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו וביום שמחת לבו (שיר השירים ג', י"א), ואיתא במדרש ובגמרא (תענית כ"ו: ובמדרש תנחומא אחרי מות סי' ו'), 'ביום חתנתו' - זה מתן תורה וביום שמחת לבו' - זה בנגן בית-המקדש, פי עקר יציאת מצרים היה כדי לקבל את התורה כמו שכתוב בהוציאה את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה (שמות ג', י"ב), כדי לגלות מלכותו ורצונו הפשוט, וזכו לקולות דקדושה, בחינת וכל העם ראים את הקולות (שם כ', י"ד), ועל-כן זכו ליראה שלמה בשעת

'חמשה ספרי תהלים' שהם כנגד
 'חמשה חומשי תורה'. ועל-ידי קדשת
 חג השבועות זוכין לתורה ותפלה, שזהו
 בחינת נעשה ונשמע כמוכא בדברי
 רבנו ז"ל בהתורה חותם בתוך חותם
 (ליקו"א סי' כ"ב), שזהו בחינת מתן תורה
 ובנין בית-המקדש, כי 'מתן תורה' הוא
 בחינת תורה, ו'בנין בית-המקדש' הוא
 בחינת תפלה, בחינת פי בתי בית תפלה
 יקרא לכל העמים (ישעיהו נ"ו, ז), ועל-כן
 עקר התגלות הרצון היה בבית-המקדש
 בחינת עולתיהם וזבחייהם לרצון (שם).
 ועל-כן העקר היא התפלה כי על-ידה
 זוכין ל'יראה, בחינת ה' שמעתי שמעך
 יראתי (חבקוק ג', ב), בחינת נשמע שהיא
 בחינת תפלה, שעל-ידה זוכין ל'יראה,
 ועל-ידי ה'יראה זוכין לשמחה בחינת
 ישמח צדיק, כי כשנתגלה ה'יראה על-
 ידי הרצון אזי שך יראה ושך שמחה
 כנ"ל, וזה ה' פעלה בקרב שנים חייהו
 בקרב שנים תודיע ברגז רחם תזפור (שם)
 הינו שיתגלה שהכל השגחת השם-
 יתברך בחינת כל פעל ה' למענהו
 (משלי ט"ז, ד), ועל-ידי-זה נתהפך
 הרגז לרחמים, בחינת רצון, בחינת
 כי שמחתני ה' בפעלה (תהלים צ"ב, ה)
 שעל-ידי-זה זוכין לשמחה. ועל-כן
 נקראין נעשה ונשמע, בחינת ושמחת
 עולם על ראשם (ישעיהו ל"ה, י; נ"א, י"א

ימח-שמו. וזה בחינת וזבחת עלי א
 עלתיך וכו' בכל המקום אשר אזכיר את
 שמי אבוא אליך וברכתך (שמות שם, כ),
 בחינת השפעת החסד כנ"ל. ועל-כן
 אוכלין מאכלי חלב בשבועות (ש"ע
 א"ח סי' תצ"ד סעיף ג'), בחינת דם נעפר
 ונעשה חלב (גדה ט'), שנתהפך הרגז
 להרצון שזכו בשעת קבלת התורה.
 ועל-כן קורין רות בשבועות (ש"ע
 א"ח סי' תצ"ד סעיף ט' בהגה), ששם מדבר
 מענין ערפה ורות שהם זה לעמת זה,
 הינו 'ערפה' היא בחינת מצח הנחש
 שממנה יצא גלית ומ'רות' יצא בחינת
 מצח הרצון - דוד המלך עלי-השלום,
 שהכניע החיות רעות וגם את המצח
 הנחש. וזה בחינת ויקח חמשה חלקי
 אבנים (שמואל-א' שם, מ'), הינו שקשר
 את-עצמו ל'שרש הרצון, שזה בחינת
 'חמשה חלקי אבנים' בחינת 'חמשה
 חומשי תורה', כי עקר הרצון הוא
 בהתורה כנ"ל. אך התגלות הרצון
 היא על-ידי תפלה, שעל-ידי תפלות
 ישראל רואין שהקדוש-ברוך-הוא
 משנה הטבע. ועל-כן רצה גלית לבטל
 התפלות שחרית וערבית, בחינת
 השכם והערב (שם, ט"ז) כמו שכתבו
 רבותינו ז"ל (סוטה מ"ב:), ועל-כן נקרא
 דוד נעים זמרות ישראל (שמואל-ב' כ"ג,
 א) בחינת תפלות ישראל, שזהו בחינת

(תענית כ"ו): בְּחֵינַת נְשִׁמָּע, שְׁשֻׁנֵיהֶם הֵם
 בְּחֵינַת שְׂמֵחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים שֶׁהֵם
 הַכְּתָרִים שְׁעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 לְהַחְזִירָן לָנוּ (שבת פ"ח). בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ
 אָמֵן:

ועיין ליקו"א סי' כ"ב הנ"ל, וְזֶה (שיר השירים
 ג', י"א) צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ
 שְׁלֹמֹה בְּעֵטְרָה שְׁעֵטְרָה לוֹ אָמוּ בְּיוֹם
 חֲתָנָתוֹ - זֶה מִתֵּן תּוֹרָה בְּחֵינַת נַעֲשֶׂה,
 וּבְיוֹם שְׂמֵחַת לֵבּוֹ - זֶה בְּנֵן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ

פרפראות לחנמה

(דברי הימים א כ"ב) וְאֲנִי בְעֲנֵי הַכִּנְתִּי וְכוּ'
כְּמוֹ שְׁאֲמָרוֹ רַז"ל וְלִקְמֹן יְבֹאֵר יוֹתֵר:

שָׁם אוֹת ה', וְעַקֵּר הַיְרָאָה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי
הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן בְּבַחֲיַנְתָּ (תהלים קמ"ה)
רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְכוּ'. רוּצָה לוֹמַר כִּי
מֵה שֶׁתִּפְסֵס הַפְּתוּב בָּזָה לְשׁוֹן יִרְאִיו
דִּיקָא רַמְזוֹ לְנוֹ בָּזָה שֶׁרֵשׁ טַעַם הַדְּבָר,
כִּי מַחֲמַת שְׁעַקֵּר הַיְרָאָה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי
הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן, הַיְנוּ שֶׁמִּתְגַּלֶּה שֶׁהַכֹּל
מִתְנַהֵג רַק בְּרְצוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ בְּלִי שׁוּם
חַיּוּב הַטְּבַע כָּלֵל, עַל כֵּן אֵלּוֹ הַיְרָאִים
שֶׁבּוֹדָאֵי יֵשׁ אֲצֵלָם בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת
הַרְצוֹן שֶׁעַל יְדֵי זֶה זָכוּ לְיְרָאָה כְּנ"ל, עַל
כֵּן הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ מְשַׁנֶּה הַטְּבַע בְּשִׁבְלֵי
לַעֲשׂוֹת רְצוֹנָם:

שָׁם אוֹת ו'. וְזֶה נִפְרַ בְּשִׁמְחַת יוֹם טוֹב
וְכוּ'. רוּצָה לוֹמַר כִּי כְּשֶׁחֲסַם וְשָׁלוֹם
אֵינּוּ שׁוֹמֵעַ קוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁל יוֹם טוֹב
שֶׁמִּכְרִיז וְקוֹרֵא וּמְגַלֶּה אֶת הַרְצוֹן, וְזֶה
כָּא עַל יְדֵי שְׁאֲגַת הַצּוֹרְרִים וְהַחִיּוֹת
רְעוֹת שֶׁהֵם חֲכָמֵי הַטְּבַע שְׁכּוֹפְרִין בְּרְצוֹן
וְאֶפְלוּ הָאוֹתוֹת נוֹרְאוֹת שֶׁעֲשֶׂה עִמָּנוּ
הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּהֵימִים טוֹבִים הַקְּדוּשִׁים
מְשִׁימִין הַכֹּל בְּתוֹךְ דְּרָךְ הַטְּבַע, אֲזִי
מִמֵּילָא עַל יְדֵי זֶה חֵס וְשָׁלוֹם נִשְׁבֵּת

מֵאֲמַר וְאֶת הָעוֹרְבִים צְוִיתִי לְכַלְכֵּלָךְ
נֶאֱמַר בְּשָׁבוּעוֹת תִּקַּס ט שָׁחַל אֲזַ בְּיוֹם
א' וּבְיוֹם ב' וְיִבְאֵר עוֹד לְקָמֹן:

שָׁם בְּמֵאֲמַר הַנ"ל אוֹת א'. כִּי בַתְּחִלָּה
כְּשֶׁמִּתְחִילִין לְהַתְנַדֵּב לְצַדִּיקָה אֲזִי
צְרִיכִין לְשַׁבֵּר אֶת הָאֲכֹזְרִיּוֹת שְׁלוֹ לְהַפְּכוֹ
לְרַחֲמָנוּת. רוּצָה לוֹמַר כְּפִשׁוּטוֹ, כִּי
בְטַבַּע יִשְׂרָאֵל הֵם רַחֲמָנִים בְּנֵי רַחֲמָנִים,
וְעַנְיָן הָאֲכֹזְרִיּוֹת עַל הָעַנְיִים הוּא רַק
מִחֲמַת שְׁגוּבָר אֲצֵלוֹ הַרַחֲמָנוּת שִׁישׁ
לוֹ עַל עֲצָמוֹ וּבְנֵי בֵיתוֹ, עַד שֶׁעַל יְדֵי
זֶה הוּא חָס עַל מְמוֹנוֹ וְנִתְאַכְזֵר עַל
הָעַנְיִים, וְאֵינּוּ רוּצָה לְפַזֵּר לָהֶם מְמוֹנוֹ
עַל כֵּן צְרִיךְ כָּל אֶחָד כְּפִי בַחֲיַנְתּוֹ לְשַׁבֵּר
אֶת הָאֲכֹזְרִיּוֹת שְׁלוֹ לְהַפְּכוֹ לְרַחֲמָנוּת,
הַיְנוּ שְׁאֲדַרְבָּא יִתְעוֹרֵר בְּרַחֲמָנוּת כָּל
כֹּף עַל הָעַנְיִים עַד שִׁיתְאַכְזֵר עַל עֲצָמוֹ
וּבְנֵי בֵיתוֹ וְלֹא יַחוּס עֲלֵיהֶם יוֹתֵר מֵעַל
הָעַנְיִים הָאַחֲרִים. וְיוֹתֵר טוֹב שִׁיקְמֹץ
קִצַּת מֵהַנְּהַגַת בְּנֵי בֵיתוֹ וְיִכְלֹכֵל דְּבָרָיו
בְּמִשְׁפָּט עַד שִׁיְהִיָּה נִרְאָה בְּעֵינֵיהֶם
כְּאֲכֹזֵר קִצַּת עֲלֵיהֶם, וּיִרַחֵם עַל הָעַנְיִים
שֶׁזֶה בְּחִינַת מֵה שְׁאֲמָרוֹ רַז"ל (אבות א)
וְיִהְיוּ עַנְיִים בְּנֵי בֵיתָךְ, הַיְנוּ שֶׁיִּנְהַיֵּג בְּנֵי
בֵיתוֹ כְּעַנְיִים וְכִמוֹ שֶׁפָּרְשׁוּ הַקְּדָמוֹנִים
ז"ל. וְדוֹד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם אָמַר

הוא מבחינת חכמה כידוע וכמו שכתוב החכמה תחיה וכו' על כן אלו החכמים הרעים חכמי הטבע הם בחינת חיות רעות וכו':

שם, שאגו צורריה בקרב מועדה וכו'.
רוצה לומר כפשוטו גם כן, כי כמו שבבחינת הזמן עקר התגלות הרצון הוא בהימים טובים מקראי קדש, כמו כן בבחינת המקום עקר מקום התגלות הרצון שהוא בחינת התגלות אלקותו. תברך היה בבית המקדש ועל כן באמת היו שם נסים ונפלאות הרבה כמו שאמרו רז"ל (אבות ה) עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש, וכשנכנסו הצוררים ושאגו בבית המקדש בבחינת (תהלים ע"ד) שאגו צורריה בקרב מועדה, זה בעצמו הוא גם כן ממש הבחינה זו שקול החיות רעות שהם חכמי הטבע נכנס בתוך קול הקריאה של יום טוב ושואגים שהכל רק על פי חיוב הטבע כנ"ל, בבחינת (שם) שמו אותם אותות וכו' וכנה הכתוב כאן את מקום המקדש בשם מועדיה לרמז על הנ"ל. וזה שמאריה לבאר שם בקפיטל ע"ד הנ"ל, אתה פוררת בעזה ים וכו', זה בחינת התגלות הרצון שעל ידי הנסים של קריאת ים סוף וכו'. לה יום אף לה לילה וכו', הינו שגם הנהגת הטבע הוא מתנהג רק ברצונה. תברך. זכר

שמחת יום טוב, כי לשמחה מה זו עשה מאחר שהכל על פי חיוב הטבע, ואם היו שמחים אז בצאתם ממצרים אבל עכשו אפתי עבדי אחשוורוש אנו ועל צרות הגלות מתגבר בכל יום, ואם כן מה לנו לשמח עכשו במה דהוה הוה. אבל כשזוכין לשמע קול הקריאה של יום טוב שמכריז וקורא ומגלה את הרצון שהכל מתנהג רק ברצונו. תברך ואין שום חיוב הטבע כלל, אזי יודעים שכמו שעשה השם תברך עמנו נסים ונפלאות גדולות ונוראות בהוציאנו ממצרים, כמו כן יעשה השם תברך עמנו עוד נסים ונפלאות ביותר, ויגאלנו מכל הגליות וינגם מהמצרים לנו, מאחר שהכל מתנהג רק ברצונו. תברך ויש אלקים שופטים בארץ (תהלים נ"ח), ועל ידי זה בא שמחה בבחינת (שם) שמח צדיק וכו', בפרט בשמחת יום טוב שאז עקר התגלות הרצון כנ"ל, שבזה עצמו צריכין לשמח מאד אשר בחר בנו מכל עם ועשה עמנו נסים נפלאים כאלה, להודיע לנו שהכל מתנהג רק ברצונו. תברך, וזה עקר שמחתנו בבחינת (שיר השירים א) נגילה ונשמחה בה דיקא כמו שדרשו רז"ל:

שם, והחכמים האלו הם בחינת חיות רעות וכו'. אפשר דרוצה לומר כי חיה

פרפראות לחנמה ♦ ואת העורבים

הרצונות שיש בעולם, הינו כל הרצונות ש'לו יתברך המלכ'שים בטבע והנהגת העולם, והוא יכול לקשרם לשרש הרצון, הינו לרצון הקדום העליון שהיא בחינת שרש ומקור של כל אלו הרצונות שמלכ'שין בטבע הבריאה, ועל ידי זה מכניע וסותר דעות חכמי הטבע ומגלה שהטבע עצמה מתנהגת רק ברצונו יתברך ועין בעין זה בלקוטי הראשון סימן ד' מאמר אנכי וכו'.

עוד יש לפרש דרוצה לומר, כי שרש כל הדברים אפלו שרש כל המחשבות והדעות הוא רק הרצון, כי יש רצון שהוא קודם לכל פידוע ומבאר בספרים ועל פן זה החכם ש'יכול לקשר כל הרצונות שיש בעולם, הינו כל הרצונות של כל ישראל אל שרש הרצון, על ידי זה מכניע וסותר דעות חכמי הטבע שכופרים ברצון, כי ממילא נופל ונתבטל חכמת הטבע, עד שאין שום רצון משום אדם מישראל נוטה כלל אל חכמת הטבע, רק להתקשר ולהפיל בשרש הרצון וגם בזה גופא מראה להם עין בעין, כי יש שרש הרצון שהכל מתנהג על ידו והוא שרש הכל, כי אם פדעת חכמי הטבע חס ושלום שאין שום רצון כלל רק עולם כמנהגו נוהג חס ושלום, אם פן מאין היה להחכם כח כזה ש'יוכל להטות לב בני

זאת אויב חרף ה' וכו', אל תתן לחית נפש תורה וכו', הינו שלא יבלעו החיות רעות הנ"ל את נפשות ישראל שדבוקים בהשם יתברך כתור ב'ן זוגה אף בזמן הגלות כמו שפרש רש"י שם. וזה שהתחיל בקאפיטיל זה, זכר עדתך קניית קדם גאלת שכט נחלתך הר ציון זה שכנת בו, הרימה פעמיה למשואות וכו', ודרשו רז"ל (מובא בליקוט שמעוני שם) שאמרת לנו שלש פעמים בשנה וכו', הינו שהתפלל שיתגלה הרצון על ידי קול הקריאה של השלש פעמים בשנה שעל ידי זה יפנעו האויבים והחיות רעות הנ"ל:

אות ז', וצריך לקשר כל הרצונות שיש בעולם לשרש הרצון וכו'. יש לפרש דרוצה לומר, כי גם כל דרכי הטבע והנהגת העולם על פי מערכת השמים הוא גם פן רק ברצונו יתברך, כי רצונו יתברך היה לברא עולם כזה ושמים וארץ כאלו עם כוחותיהם והנהגותיהם, הכל רק כפי חיוב רצונו יתברך רק מחמת שרצונו יתברך מתלבש בדברים אלו, הם מתנהגים בהנהגה חזקה מאד ובתמידיות, וזרח השמש ובא השמש וכו', עד שעל ידי זה יש כח לחכמי הטבע לכפר לגמרי בהרצון כאלו אין שום רצון כלל חס ושלום רק טבע, ועל פן זה החכם שבקדשה ש'יכול לקשר כל

בְּעֵצְמוֹ שְׂרוּאֵין שַׁיֵשׁ לְהַחֲכֶם כַּח כְּזֹה
עַל יְדֵי זֶה מְכַנֵּיעַ וְסוֹתֵר דַּעוֹת חֲכָמֵי
הַטְּבַע כִּנּוּ"ל וְהִנֵּה שָׂרֵשׁ הָעֵנִין שֶׁל מִצַּח
הָרִצּוֹן עֵין בְּאוֹצְרוֹת חַיִּים דְּפוּס קְאָרְעַץ
דְּרוּשׁ עֲתִיק דָּף ל"א וְשֵׁם מְבַאֵר שְׁזֵה
סוּד הַמְּבַאֵר בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ כַּד סְלִיק
בְּרַעוּתִיהָ לְמַכְרֵי עֲלָמָא וְכוּ' עֵין שָׁם:

**שָׁם אוֹת ח', אַבְל כְּשֶׁהִזְקִינִים וְכוּ' פּוֹגְמִים
אֵת יְמֵיהֶם וְכוּ' מִזֵּה יוֹנֵק מִצַּח הַנְּחֹשׁ חֲכָמַת
הַטְּבַע וְכוּ'. אֶפְשָׁר לְקָרֵב זֶה אֶל הַשֶּׁכֶל
גַּם כּוּ, כִּי כְּשֶׁמֵּאֲמִין שֶׁהַכֵּל מֵתְנַהֵג רַק
בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ וּבִטּוֹבוֹ מִחֲדָשׁ בְּכָל יוֹם
תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, וּמֵאֲמִין שֶׁהַכֵּל
בְּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ רַק לְכַבּוּדוֹ יִתְבָּרֵךְ,
דְּהֵינּוּ לְהוֹסִיף בּוֹ תוֹסְפוֹת קְדֻשָּׁה וְדַעַת
בְּבַחֲיִנַת (בְּרָאשִׁית א) וַיִּקְרָא אֱלֹקִים לְאוֹר
יוֹם, שֶׁקְרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת הַיּוֹם
רַק בְּשִׁבְלֵי אוֹר, כִּי כָּל יוֹם צָרִיךְ שְׂאִיר
בְּיוֹתֵר מֵה שְׂאִין כֵּן אִם אֵינּוּ מוֹסִיף
קְדֻשָּׁה וְדַעַת בְּכָל יוֹם, מִזֵּה נִרְאֶה
כְּאֵלוֹ סוֹכֵר שְׂאִין הַיּוֹם מִתְחַדֵּשׁ בְּרִצּוֹנוֹ
יִתְבָּרֵךְ וְרַק לְכַבּוּדוֹ יִתְבָּרֵךְ כִּנּוּ"ל, רַק
עוֹלָם כְּמִנְהֵגוֹ נוֹהֵג חֶסֶד וְשְׁלוֹם וְעַל כֵּן
אֶף שְׂבָאָמַת אֵין זֹאת עוֹלָה עַל דַּעַתוֹ
כָּלֵל, מְכַל מְקוּם כֵּינּוּן שְׂמַמְעֵשׂוֹ נִרְאֶה
כֵּן, עַל כֵּן מְנַפִּילַת הַדַּעַת שֶׁל הַיָּמִים
הִלְלוּ מִזֵּה יוֹנֵק מִצַּח הַנְּחֹשׁ וּמִתְגַּבֵּר
חֶסֶד וְשְׁלוֹם דַּעַת חֲכָמֵי הַטְּבַע שְׂכּוֹפְרִין
בְּהָרִצּוֹן:**

אָדָם וְרִצּוֹנָם שְׁלֵא יִהְיֶה לָהֶם שׁוּם רִצּוֹן
לְחֲכָמַת הַטְּבַע רַק לְהַכְלִיל וְלְהַתְקַשֵּׁר
בְּאֵמוּנַת הָרִצּוֹן דְּקֻדְשָׁה וְהַחֲכֶם פּוֹעֵל
זֹאת בְּלִי שׁוּם וְכוּחִים וְטַעֲנוֹת רַק עַל
יְדֵי שְׂמֻקְשָׁר כָּל רִצּוֹנוֹתֵיהֶם בְּרוּחֲנִיּוֹת
לְשָׂרֵשׁ הָרִצּוֹן, וּמִזֵּה עֵצְמוֹ נִתְגַּלֶּה לְעֵין
כָּל בַּחֲיִנַת הַתְּגַלּוֹת הָרִצּוֹן, וְנוֹפֵל וְנִסְתָּר
דַּעוֹת חֲכָמֵי הַטְּבַע הַכּוֹפְרִים בְּרִצּוֹן.

וּמִזֵּה מוֹכֵן וּמְבַאֵר בְּיוֹתֵר קֶצֶת אַחַר
כֵּן בְּאוֹת ד' בְּבִאוֹר מֵאֲמֵר רַז"ל (בְּבֵא
בְּתָרָא ע"ד:) וְחִזְיָנָא הַאי אֲבָן טְבֵא דְהֵדֵר
לֵה תְּנִינָא, זֶה מִצַּח הַנְּחֹשׁ שְׂמֻסְבֵּב
וּמִתְגַּבֵּר עַל הָרִצּוֹן לְפִי הַפְּרוּשׁ
הָרִאשׁוֹן הֵינּוּ כִּי הַמִּצַּח הַנְּחֹשׁ מִתְגַּבֵּר
לְהַעֲלִים וְלְהַכְחִישׁ בַּחֲיִנַת הָרִצּוֹן שְׁלוֹ
יִתְבָּרֵךְ הַמְּלַכְשׁ בְּהִנְהַגַת הַטְּבַע, וְכֵאלוֹ
אֵין שׁוּם רִצּוֹן מְלַכְשׁ בְּזֵה מֵהַשְּׁגָחַתוֹ
יִתְבָּרֵךְ, וְנַחֲיַת בְּרֵ אֲמוֹרָאֵי לְאֲתוּי
הֵינּוּ שֶׁהַחֲכֶם שְׂבִקְדֻשָּׁה רָצָה לְהַעֲלוֹת
וְלִקְשֹׁר אֵת הָרִצּוֹן הַמְּלַכְשׁ בְּהִנְהַגַת
הַטְּבַע אֶל שָׂרֵשׁ הָרִצּוֹן כִּנּוּ"ל. וְלְפִי
פְּרוּשׁ הַשְּׁנִי רוֹצֵה לִומר שֶׁהַמִּצַּח הַנְּחֹשׁ
מְסַבֵּב וּמִתְגַּבֵּר אֵת עֵצְמוֹ עַל אֵיזָה רִצּוֹן
שֶׁל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וְרוֹצֵה לְהַטּוֹת רִצּוֹנוֹ
אֶל חֲכָמַת הַטְּבַע וְלִכְפֹּר בְּהָרִצּוֹן חֶסֶד
וְשְׁלוֹם וְהַחֲכֶם שְׂבִקְדֻשָּׁה מִקְשֵׁר הָרִצּוֹן
שֶׁל זֶה הָאָדָם אֶל שָׂרֵשׁ הָרִצּוֹן, וְעַל יְדֵי
זֶה אֵין לוֹ שׁוּב שׁוּם רִצּוֹן לְחֲכָמַת הַטְּבַע
רַק לְהַכְלִיל בְּהָרִצּוֹן הַעֲלִיּוֹן, וְעַל יְדֵי זֶה

הנִחַשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת (איוב י"ד) שְׁבַע רִגְזוֹ, וְעַל כֵּן הַתְּחִלַּת הַצְּדָקָה קִשָּׁה מְאֹד דְּהִינּוּ לְשִׁבְרֵי הָאֲכֹזְרִיּוֹת וְכוּ'.

כִּי בְּאֵמַת (מְכִילְתָּא פְּרַשְׁתַּי תְּרוּ) כָּל הַתְּחִלּוֹת קִשּׁוֹת כְּמִבְּאֵר בְּאוֹת ב', הִינּוּ כִּי עֶקֶר הַיְסוּד שֶׁל כָּל הַמְצוּוֹת וְהַעֲבוּדוֹת דְּקִדְשָׁה הוּא אַמוּנַת הַרְצוֹן, לְהֵאמִין שֶׁהַכֹּל מִתְּנַהֵג רַק בְּרָצוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ, וְהוּא יִתְבַּרְךָ מִשְׁגִּיחַ עַל הַכֹּל וּלְפָנָיו יִתְבַּרְךָ עֲתִידִין כָּל אֶחָד לַתּוֹן דִּין וְחֻשְׁבוֹן עַל כָּל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה וְכוּ' וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (מִפּוֹת כ"ד) בָּא חֲבִיבִי וְהַעֲמִידֵן עַל אַחַת (חֲבִיבִי ב) וְצַדִּיק בְּאֵמוּנָתוֹ יִחְיֶה. כִּי זֶה שֶׁרֵשׁ הַכֹּל, וְכֵן הִירְאָה שְׂבָא עַל יְדֵי הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן, הוּא גַם כֵּן יְסוּד וְשֶׁרֵשׁ כָּל הַעֲבוּדָה כְּמִבְּאֵר (קִהְלַת י"ב) סוּף דְּבַר הַכֹּל נִשְׁמַע אֶת הָאֱלֹקִים יָרָא וְכוּ', וְנִאֲמַר (יִשְׁעִיָּה ל"ג) יִרְאֵת ה' הִיא אוֹצְרוֹ כִּפִּי מֵהַ שְׂאֵמֶר רַבְּנוּ ז"ל בְּהַשְׁיָחוֹת (שְׂאֵמֶר הַסְּפָרִי מַעֲשִׂיּוֹת) סִימָן נ"א הַמַּתְחִלַּת הָעוֹלָם הִזָּה אֵינּוּ כְּלוּם וְכוּ' וְהַשְׁיָחָה הַזֹּאת הִיְתָה בְּלִיל רֵאשׁוֹן שֶׁל שְׁבִיעוֹת תַּקְס"ח הַנִּלְל, וְשֶׁנֶּהֱלַךְ לְמִאֲמֵר הַנִּלְל כְּאֲשֶׁר יִבְאֵר לְקָמֶן, וְשֶׁם מִבְּאֵר שְׂאֵמֶר שֶׁעֶקֶר פְּנִימִיּוֹת עֲבוּדָתוֹ יִתְבַּרְךָ הוּא רָצוֹן, לְהִיּוֹת רָצוֹנוֹ חֶזֶק וְתַקִּיף מְאֹד וְלִכְסֹף בְּכִסּוּפֵי גְדוּלִים וּבְהַשְׁתַּוְּקָקוֹת חֶזֶק מְאֹד לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וּבְתוֹךְ כֵּן מִתְּפַלְּלִין וְלוֹמְדִין

שֶׁם אוֹת ט', כִּי מִנִּיה וְבֵה אֲבָא לִיזוּל בְּהַ נְרָגָא, מֵאַחַר שֶׁמִּתְגַּבֵּר וּמְהַפֵּךְ אֲכֹזְרִיּוֹת שְׁבִטְבְּעוּ לְרַחֲמָנוֹת עַל יְדֵי זֶה נִתְהַפֵּךְ הַרְגֵז לְרָצוֹן וְכוּ'. נִרְאָה לְעֵנִיּוֹת דְּעֵתִי דְרוּצָה לּוֹמֵר, כִּי שֶׁרֵשׁ הַעֲנָן שֶׁל נְפִילַת הַיָּמִים וְהַדַּעַת שֶׁל הַמְּאָרִכֵי יָמִים שֶׁבְּדוֹר שְׂאִין בָּהֶם שְׁלֵמוֹת, הוּא מִמֶּה שֶׁהַתְּחִיל רַבְּנוּ ז"ל בְּזֶה הַמִּאֲמָר אוֹת ג' לְבָאָר, כִּי צָרִכֵי הַגּוֹף הֵם רַבִּים מְאֹד וְכוּ' שְׂיִכּוּלִין לְבִלּוֹת יָמָיו וְשִׁנּוּי אֶפְלוֹ עַל הַהִכְרָחִיּוֹת לְבַד, וְהֵם מוֹנְעִים אֶת הָאָדָם מְאֹד מֵעֲבוּדַת הַבוּרָא, וְאִף עַל פִּי שְׁגָם הֵם בְּעֶצְמָן עֲבוּדַת הַבוּרָא יִתְבַּרְךָ כִּי הֵם בְּחִינַת אֲתַעֲרוּתָא דְלִתְתָּא וְכוּ', אִף עַל פִּי כֵן אִם הִנֵּה שׁוֹפֵעַ עֲלֵינוּ חֲסִדוֹ לֹא הִינּוּ צָרִיכִין לְכָל זֹאת וְכוּ'. אַךְ כְּשֶׁהַחֲסִד נִתְעַכֵּב חֵס וְשְׁלוֹם וְאִין מִשְׁפִּיעַ עֲלֵינוּ חֲסִדוֹ, אֲזִי צָרִיכִין לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה וְעֶסֶק בְּשָׂבִיל אֲתַעֲרוּתָא דְלִתְתָּא וְכוּ'. נִמְצָא כְּשֶׁנִּתְעַכֵּב חֵס וְשְׁלוֹם הַשְּׁפָעַת הַחֲסִד (וְהִינּוּ עַל יְדֵי שְׂאִין יִרְאָה שֶׁהוּא הַכְּלִי לְקַבֵּל עַל יְדֵי הַשְּׁפָעַת הַחֲסִד כְּמִבְּאֵר אוֹת ד'), אֲזִי צָרִיכִין לְבִלּוֹת יָמִים וְשָׁנִים עַל מְלָאכָה וְעֶסֶק, וְזֶה מוֹנֵעַ אֶת הָאָדָם מְאֹד מֵעֲבוּדַת הַבוּרָא יִתְבַּרְךָ, הִינּוּ מִמֶּה שֶׁהִיָּה צָרִיךְ הָאָדָם בְּכָל יוֹם שְׁנַתּוֹסֵף וְבָא לוֹ מִימֵי חַיָּיו לְהוֹסִיף בּוֹ קִדְשָׁה וְדַעַת וְהוּא נִמְנָע מִזֶּה מִחַמַּת טְרִדַת הַפְּרִנְסָה כְּנ"ל, וּמִזֶּה יוֹגֵק מִצַּח

ועוֹשִׁין מְצוֹת וְכוּ' עַיִן שָׁם.

ואחר כך כְּשֶׁאָמַר הַמֵּאֲמָר הַזֶּה מְעַנֵּן הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן, הִיָּה מוֹכֵן מִמִּילָא פִּי זֶה תְּלוּי בְּזֶה, כִּי כְּשׁוֹכֵין לְהַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן בְּשִׁלְמוֹת, אֲזִי זוֹכֵין גַּם כֵּן לְעַבֵּד אֶת ה' בְּרְצוֹן חֲזָק וְכֹסוּפִין גְּדוּלִים שְׁזָה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הָעֲבוּדָה כִּנ"ל, וּמַחְמַת נְפִילַת הַיָּמִים הַנ"ל שְׁמֹשֶׁם יוֹנֵק הַמִּצַּח הַנִּחַשׁ חֲכַמַת הַטְּבַע הַכּוֹפְרִים בְּרְצוֹן, עַל כֵּן הַהִתְחַלָּה שֶׁל כָּל הָעֲבוּדוֹת וְכָל הַתְּשׁוּבוֹת קִשָּׁה מְאֹד וְכוּ', וְאֶפְלוּ לְאַחַר הַהִתְחַלָּה צְרִיכִין כִּמְהָ יִגִּיעוֹת קֹדֶם שׁוֹכֵין לְעֲשׂוֹת אֵיזָה עֲבָדָא שְׂיִהִיָּה לָהּ הַדּוּר, הֵינּוּ שְׂיִהִיָּה הַרְצוֹן מְאִיר לוֹ בְּשִׁלְמוֹת בְּעֲבוּדָתוֹ כִּנ"ל. וְאֶפְשָׁר שְׁזָה בְּעֲצָמוֹ גַּם כֵּן בְּחִינַת הַפְּתַח שְׁצָרִיךְ לְעֲשׂוֹת קֹדֶם שְׁנַכְנֵס לְאֵיזָה עֲבוּדָה, הֵינּוּ לְעֲשׂוֹת לוֹ רְצוֹן חֲזָק לְזֶה וּמַחְמַת שְׁעָדִין לֹא נַכְנֵס לְהָעֲבוּדָה הַזֹּאת עַל כֵּן אֵין רְצוֹנוֹ חֲזָק אֵלֶיהָ עֲדִין כְּרָאוּי וְאֵז קִשָּׁה לוֹ הַהִתְחַלָּה, אַךְ הַתְּחַלַּת הַצְּדָקָה קִשָּׁה וְכַבְּדָה מְאֹד, כִּי הִיא הַהִתְחַלָּה שֶׁל כָּל הַהִתְחַלּוֹת, הֵינּוּ כִּי מֵאַחַר שֶׁעָקַר הַקְּשׁוּי וְהַפְּבֻדוֹת שֶׁל כָּל הַהִתְחַלּוֹת דְּקֻדְשָׁה הָעֵקֶר הוּא עַל יְדֵי הַתְּגַבְּרוֹת הַמִּצַּח הַנִּחַשׁ שְׁמַתְגַּבֵּר כִּנְגַד הַרְצוֹן דְּקֻדְשָׁה כִּנ"ל וּמַחְמַת שְׁעָקַר יִנִּיקַת מִצַּח הַנִּחַשׁ הוּא מְנַפִּילַת הַיָּמִים וְהַדְּעַת שְׁבָא עַל יְדֵי טְרֻדַת הַמָּמוֹן

וּפְרֻנְסָה שְׂרַב בְּנֵי אָדָם מִבְּלִים כָּל יְמֵיהֶם וּשְׁנוֹתֵיהֶם כִּנ"ל, עַל כֵּן שָׁם בְּעֲצָמוֹ עָקַר הַתְּגַבְּרוֹת הָאֲכֻזְרִיּוֹת וְהַרְגֵזוּ שֶׁל בְּחִינַת מִצַּח הַנִּחַשׁ, וּמִזָּה בָּא הָאֲכֻזְרִיּוֹת שֶׁל הָאָדָם כִּנְגַד מִצוֹת הַצְּדָקָה וְעַל כֵּן הַהִתְחַלָּה שֶׁל הַצְּדָקָה שֶׁהוּא לְשַׁבֵּר אֶת הָאֲכֻזְרִיּוֹת וּלְהַפְּכוֹ לְרַחֲמָנוּת, הֵינּוּ לְפָזַר מְמוֹנוֹ שְׁבָא לוֹ עַל יְדֵי שְׁבָלָה יָמִיו עַל זֶה, מַחְמַת שְׁנַתְעַכֵּב הַשְּׁפָעַת הַחֶסֶד עַד שֶׁהִיָּה צְרִיךְ לְבַלּוֹת יָמָיו עַל מְלָאכָה וְעֶסֶק, וּמִזָּה הִיָּה יִנִּיקָה לְמִצַּח הַנִּחַשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲכֻזְרִיּוֹת וְרָגֵז, וְעַל כֵּן עֲכָשׁוּ שְׁנַתְעוֹרֵר בְּרַחֲמִים עַל הָעָנִי, וְרוּצָה לְתַן לוֹ מְמוֹנוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת רָגֵז וְאֲכֻזְרִיּוֹת וּלְשַׁבֵּר הָאֲכֻזְרִיּוֹת וּלְהַפְּכוֹ לְרַחֲמָנוּת כִּנ"ל, אֵז מְתַגַּבֵּר מִצַּח הַנִּחַשׁ מְאֹד כִּי מֹשֶׁם עָקַר יִנִּיקָתוֹ. וְעַל כֵּן הַתְּחַלַּת הַצְּדָקָה הִיא קִשָּׁה וְכַבְּדָה מְאֹד, כִּי הוּא הַהִתְחַלָּה שֶׁל כָּל הַהִתְחַלּוֹת בְּבְחִינַת (דְּבָרִים ט"ו) פְּתַח תְּפַתַּח וְכוּ' כְּמִבְּאֵר בְּפָנִים, הֵינּוּ כִּי עַל יְדֵי הַצְּדָקָה שְׁמֹשֶׁבֶר הָאֲכֻזְרִיּוֹת וּמִהַפְּכוֹ לְרַחֲמָנוּת, עַל יְדֵי זֶה מְכַנְיַע הַמִּצַּח הַנִּחַשׁ וּמְתַגַּבֵּר הַרְצוֹן דְּקֻדְשָׁה לְכָל הָעֲבוּדוֹת דְּקֻדְשָׁה שְׁזָהוּ עָקַר הַהִתְחַלָּה שֶׁל כָּל הָעֲבוּדוֹת וְזֶה עָקַר שְׁלֵמוֹתָן כִּנ"ל, וְעַל כֵּן מְתַגַּבֵּר מִצַּח הַנִּחַשׁ מְאֹד עַל הַהִתְחַלָּה שֶׁל מְצוֹת הַצְּדָקָה כִּנ"ל.

אך הַתּוֹעֵלַת שֶׁל הַצְּדָקָה גְּדוּל מְאֹד, כִּי

ברוחניות זוכין על ידי זה לבלות ימים ושנים רק על עבודת ה', שעקר שלמות העבודה הוא הרצון החזק הינו לכסף ולהשתוקק אליו יתברך ולהתקרב אליו יתברך ולעשות רצונו באהבה גדולה ורצון חזק וכו' כנ"ל, שעבודה הזאת היא גם כן בחינת חסד בחינת (מ"כ ו) אהבת חסד כמוכן בדברי רבנו ז"ל במקום אחר (ועי' במאמר אית לן ב"רא סימן לא) וכשזוכין להשפעת החסד הנ"ל, שאז אין צריכין לבלות ימים ושנים אפלו על ההכרחיות של העולם הזה, ואז ממילא אין שום יניקה למצח הנחש, ונתבטל ונזכר חכמת הטבע ומתגלה הרצון בכל פעם ביותר, וזוכין לכלי היראה ולקבל השפעת החסד בכל פעם ביותר, והכל נמשך ונעשה על ידי הצדקה כנ"ל נמצא שתועלת הצדקה גדול מאד:

שם אות יו"ד, כמו שאמר רז"ל (בבא בתרא ט) ונוגשיה צדקה וכו'. רוצה לומר לא מבעיא כמו שפרשו המפרשים ז"ל. כי העשירים נותנים גם בעד העניים וכו', זה בודאי צדקה גמורה כאלו נותן ליד העני ממש, וצריך גם בזה לישבר האכזריות שבלבבו ולהפכו לרחמנות ולקבל משא העני עליו, ועל ידי זה נעשין גם כן כל התקונים הנ"ל. אך אפלו כשנותן ממון להעכו"ם בשביל

בזה מתקן ומעלה פגם נפילת הימים והדעת שבא לו על ידי טרדת הפרנסה והממון ומזה היה יניקת מצח הנחש, ועל ידי זה בא לו כל כף התגברות האכזריות בלבו כנגד מצוות הצדקה, כי מצח הנחש הוא בחינת רגז ואכזריות, ועכשו כשנותן זה הממון שבלה ימיו עליו להעניים על ידי שמשבר את האכזריות שבלבו ומתפכו לרחמנות, על ידי זה בעצמו מכניע מצח הנחש שהוא בחינת רגז ואכזריות ומתגבר בחינת הרצון דקדושה, כי מניה ובה אבא ליזול בה נרגא הינו שדיקא בממון הזה שבלה ימיו עליו, מחמת שנתעכב השפעת החסד מחמת שלא היה לו כלי היראה, ועל כן היה צריך לבלות ימיו על מלאכה ועסק, ומזה היה יניקה לבחינת מצח הנחש, עכשו כשמשבר האכזריות ומתפכו לרחמנות ונותן ממונו זה לצדקה, אז על ידי זה הממון בעצמו מכניע מצח הנחש ונתגלה בחינת מצח הרצון, ונכנע בחינת חכמת הטבע ובא התגלות הרצון, ועל ידי זה נמשך יראה ויכולין לקבל השפעת החסד, ואז אין צריכין לעשות שום עסק ומלאכה, ואפלו ההכרחיות נעשין על ידי אחרים בבחינת (ישעיה ס"א) ועמדו זרים וכו' ואתם כהני ה' דיקא בחינת חסד כמבאר בפנים. וכן

התגלות הרצון כנ"ל. ועקר קדשת יום טוב שהוא קול הקריאה של יום טוב שמכריז וקורא את הרצון נמשך ונתגלה על ידי צדקה כנ"ל, ועל כן מצוה לשמח לב עניים ביום טוב, וזה כי על ידי צדקה מהפכין הרגז לרצון ומכניעין את המצח הנחש ונתגבר הרצון ונשמע קול הקריאה של יום טוב, כמו כן אני רוצה שעל ידי המנחה הזאת שיתהפך האכזריות שבלבך עלי לרצון בחינת ותרצני כנ"ל, ואז גם ברוחניות יהיה נעשה כך כנ"ל:

שם אות י"א, וזה בחינת מלחמת דוד וגלית וכו'. אמר המחבר, זהו שאמרו רז"ל ויגש הפלשתי השכם והערב, כדי לבטלם מקריאת שמע שחרית וערבית וכו', ויתיצב ארבעים יום, כנגד ארבעים יום שנתנה בהם התורה. כי עקר הקריאת שמע שחרית וערבית הוא בחינת התגלות הרצון, וכן מ' יום של מתן תורה הם בחינת התגלות הרצון. וזה שנאמר גם כן (שמואל א י"ז) ויבחר לו דוד חמשה חלוקי אבנים, שהם כנגד החמשה תבות (דברים ו) שמע ישראל ה' אלקינו ה' וכו' כמובא בתקונים. הינו בחינת אמונת הרצון, וזהו שאמרו רז"ל חמשה חלוקי אבנים, אחד לשמו של הקדוש ברוך הוא, ואחד לשמו של אהרן, ושלושה לשלושה אבות העולם,

הצלת נפשו וממונו ולחפות קצת על השנאה שיש להעכו"ם בלבן עלי מוחמת שנאת הדת, זה גם כן בחינת צדקה, ונעשין על ידי זה גם כן כל התקונים הנ"ל. כי הגם פי בנתינתו זה הממון להעובדים כוכבים ומזלות אין צריך לשבר האכזריות ולהפכו לרחמנות רק אדרבא, וכמו שכתוב אצל יעקב (בראשית ל"ב) ותעבר המנחה על פניו ואמרו רז"ל (בראשית רבה ע"ו) אף הוא שרוי בכעס שהיה צריך לכל זאת, וכמו ששמעתי מאבי ז"ל בענין זה, אף על פי כן על ידי שבממון זה משבר קצת האכזריות שבלב העכו"ם על ישראל ומהפכו לרחמנות קצת עליו, על ידי זה גם ברוחניות מכניע מצח הנחש ומתגבר הרצון דקדשה כנ"ל.

וזה שאמר יעקב לעשו (בראשית ל"ג) ולקחת מנחתי מידי, בחינת צדקה וכו', כי על כן ראיתי פניך כראת פני אלקים, הינו הימים טובים שנאמר בהם (שמות כ"ג) שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה', כי אז הוא התגלות הרצון שהוא ראית פנים הפוך בחינת (מלכים ב ג) אם אביט אליך ואם אראך שבסוף אות ח' הנ"ל בפנים. ועל כן ביום טוב שאז זמן התגלות הרצון מצוה לראות פנים בבית המקדש ששם הוא מקום

פרפראות לחנמה ♦ ואת העורבים

אחר מחלקת קרח וכו'. וזה שאמרו שם גם כן (שם) ויצא פרח ויצץ ציץ שנמצא עליו שם המפרש שהיה בציץ וכו', הינו בחינת והיה על מצחו לרצון שנאמר בציץ וכו'. וזהו שאמרו שם. ואותו המטה היה ביד כל מלך ומלך וכו', ובקלוט תהלים ק"י מבאר שהוא המטה שהיה ביד דוד שנאמר (שמואל א י"ז) ויבא מקלו בידו (הינו כאן במחמת דוד עם גלית) כמבאר לענינינו. ועין מדרש רבה צו פרשה י', ציץ מכפר על המגדפים, כאן כתיב והיה על מצחו, ובגלית כתיב (שם) ותטבע האבן במצחו מכון גם כן להנ"ל, שצריכין כאן להכניע המצח הנחש בחינת מצחת נחשת של גלית על ידי מצח הרצון שהוא בחינת הציץ שנאמר בו והיה על מצחו לרצון:

שם באות הנ"ל ונשא זה מהעדר וכו'. יש לומר כפשוטו גם כן כפי הקרי ונשא שה מהעדר, הינו שרצו החיות רעות לטרף נפש אחת מישראל שנקראין שה פזורה ורצו להטות דעתו מן האמת ולכפר ברצון חס ושלום (רק שהכתיב שהוא ז"ה והוא פליאה לפי פשוטו מורה ביותר על רמו זה). וזהו שנאמר (שם) ויצאתי אחריו והפתיו והצלתי מפיו ויקם עלי, הינו כמבאר בסוף אות ז', שיש שנכנס המצח הנחש וכו' בתוך החכם

אמר אהרן לא אני גואל הדם (הינו על שהרג לבני עלי) עלי לפרע ממנו, אמר הקדוש ברוך הוא ולא לפני חרף וגדף עלי לפרע ממנו הינו גם כן כנ"ל, אחד לשמו של הקדוש ברוך הוא, כי חרף מערכות אלקים חיים וכפר ברצון השם יתברך, ואחד כנגד אהרן שבו נאמר (שמות כ"ח) והיה על מצחו לרצון, והוא אבי הכהנים בחינת (ישעיה ס"א) ואתם כהני ה' תקראו, בחינת השפעת החסד שזוכין לקבל על ידי היראה שבא על ידי התגלות הרצון שנתגלה על ידי הג' רגלים שהם כנגד האבות כדוע, שזה בחינת (במדבר י"ז) והנה פרח מטה אהרן וכו', וגלית שפפר ברצון ממילא פגם בכל זאת, וזה ושלשה לשלשה אבות העולם שהם עקר יסוד אמונת ישראל בחינת התגלות הרצון שבג' רגלים הנ"ל.

וזה שאמרו רז"ל במדרש פרשת קרח לענין דתן ואבירם שנאמר בהם (במדבר ט"ו) יצאו נצבים יצאו מחרפין ומגדפין וכו', ובגלית נאמר (שמואל א י"ז) ויתיצב ארבעים יום, כי הם שחלקו על משה ואהרן פגמו גם כן בבחינת הרצון הנ"ל בחינת הסתלקות משה שהוא בחינת מצח הרצון כמבאר בפנים. ובזה מבאר יותר הסמיכות של (במדבר י"ז) והנה פרח מטה אהרן לבית לוי שנאמר

לרחם על העניים, שזה בחינת עורב ממש כמו שאמרו רז"ל (ערובין כ"ב) שנעשה אכזרי על בניו פעורב וכו'. רק שבכאן האכזריות הזאת הוא בשביל רחמנות על העניים פנ"ל, ודיקא על ידי האכזריות הזאת שהוא בחינת עורב מכניע את מצח הנחש שהוא בחינת רגז ואכזריות, כי מניה ובה אבא ליזול בה נרגא פנ"ל, וזהו ופסקיה לרישיה, שפסק לראש הנחש הינו שהכניע את מצח הנחש הנ"ל:

שם, הווי צפרי מליחי בהדן וכו'. הינו נפשות ישראל שטעו אחריהם אחרי חכמי הטבע וכו' ועכשו פרחו להו ויצאו לשלום וכו'. וזה גם כן בחינת ופרחו להו, בחינת (במדבר י"ז) והנה פרח מטה אהרן לבית לוי, הינו בחינת השפעת החסד על ידי יראה שנעשה על ידי התגלות הרצון פנ"ל. רוצה לומר כי שלמות פריחתם ויציאתם של נפשות ישראל ממצודת הנחש חכמת הטבע לשלום, הוא כשזוכין על ידי הצדקה להמשיך בחינת התגלות הרצון חזק ותקיף, עד שנעשה על ידי זה כלי היראה בשלמות, ואז זוכין לקבל השפעת החסד, ואין צריכין לבלות זמיון על למצח הנחש פנ"ל, ועל פן יכול לחזר ולהתגבר כבתחלה ועל פן צריכין לחזר ולהשתמש עם כח הצדקה פנ"ל וכמבאר בפנים:

שפקדשה וכו', והחזקתי בזקנו, הינו שתפס שם בשרש יניקתו בזקני הדור, והכתיו והמיתיו, על פן והיה הפלשתי כאחד מהם וכו' כמבאר בפנים. (והנה בענין זה רמז רבנו ז"ל להדיא, לענין המחלקת שהיה עליו על ידי הדיוע וכו' וזה וכא הארי וכו' והחזקתי בזקנו וכו' כמבאר במקום אחר, וכפי שהבאנו לעיל מה שאמרו רז"ל לענין דתו ואבירם יצאו נצבים וכו' מבאר ביותר):

שם באות הנ"ל, ודע וכו' אם אין התגלות הרצון חזק ותקיף דהינו שעדין יש ספק ברצון וכו' עדין יש יכלת חס ושלום למצח הנחש חכמת הטבע שיחזר ויתגבר וכו'. רוצה לומר גם כן פנ"ל, כי מאחר שאין התגלות הרצון חזק ותקיף עדין ממילא לא נשלם עדין כלי היראה, ואין לו עדין כלי שלמה לקבל בתוכה השפעת החסד, ואז צריך לבלות זמיון על מלאכה ועסק, ומזה יש יניקה למצח הנחש פנ"ל, ועל פן יכול לחזר ולהתגבר כבתחלה ועל פן צריכין לחזר ולהשתמש עם כח הצדקה פנ"ל וכמבאר בפנים:

שם, אתא פושקנצא דהינו צדקה, פי עקר עבודת הצדקה בבחינת עורב וכו'. רוצה לומר פנ"ל, שצריך לשבר האכזריות ולהפכו לרחמנות, רוצה לומר לרחם על העני ולהתאזר על עצמו ובני ביתו לקמץ בפרנסת ביתו בכדי שיוכל

כ"ב: וְהַמְשַׁכֵּת הַגֵּרִים הוּא מְסוּד קָבְרוֹ שֶׁל מֹשֶׁה פנ"ל) וּמַחְמַת שֶׁעָקַר הַמְשַׁכֵּת הַתְּקוּנִים הַנ"ל הוּא עַל יְדֵי צְדָקָה, עַל פֶּן נוֹהֲגִין כְּשֶׁהוֹלְכִין לְהַשְׁתַּטֵּחַ עַל קִבְרֵי צְדִיקִים (וְכָל צְדִיק יֵשׁ בּוֹ מִבְּחִינַת מֹשֶׁה פִּידוּעַ) לְתַן צְדָקָה וְכֵן צְנָה רַבְּנוֹ ז"ל בְּפֵרוּשׁ לְתַן צְדָקָה כְּשֶׁבָּאִים עַל קִבְרוֹ הַקְּדוּשׁ הַיְנוּ כַּנ"ל:

שָׁם בְּמֵאמְרוֹ הַנ"ל אוֹת יב, פִּי רְפוּאוֹת הַמִּכָּה הוּא עַל יְדֵי כְּמַה בְּחִינּוֹת וְכו' לְכַאוּרָה אֵין הַדְּבָרִים מוּבְנִים כְּלָל מֵהַ תִּכּוֹן עֲנִינָם לְמֵאמְרוֹ זֶה הַנ"ל, וּבִקְּאֻמַּת הֵם דְּבָרִים נִפְלְאִים מְאֹד כַּמוּכָן לְהַמְעִין אֲךָ לֹא נוֹדַע עֲנִינָם וְשִׁמְעֵתִי בְּזֶה סְפוּר שְׁלָם, הַיְנוּ שֶׁקִּדְּם שְׁבוּעוֹת תַּקְס"ט שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ הַמֵּאמְרוֹ הַנ"ל נִסְעוּ אֲנָשֵׁי לְאֲדִיזְעוֹן לְהִיּוֹת אֶצְל רַבְּנוֹ ז"ל עַל חַג הַשְּׁבוּעוֹת שֶׁאָז הָיָה זְמַן קִהְלָה לְכָל כַּמְבֹאֵר בְּמָקוֹם אַחַר (עֵינֵי חַיִּי מוֹהַר"ן אוֹת כ"ב), וְהַר"ר גְּעִצִּיל מְלֵאדִיזִין שֶׁהָיָה גַם כֵּן מִהַמְקַרְבִּים שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל לֹא נִסְעוּ עִמָּהֶם, כִּי הָיָה מְטַל עַל עֵרֶשׁ דְּוֵי בְּסַכְּנָה גְּדוּלָּה עַד שֶׁנִּתְיָאֲשׁוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַרוֹפְאִים וְהַדְּקַטוּרִים וְהַחוֹלְאֵת שֶׁלוֹ הָיָה, שֶׁהָיָה לוֹ מִכָּה גְּדוּלָּה בְּתוֹךְ נִקְבַּת הַכַּרְכְּשֵׁתָא בְּפָנִים, וְאִמְרוּ הַרוֹפְאִים בְּאֲשֶׁר שֶׁלְרְפוּאוֹת הַמִּכָּה צְרִיכִין כְּמַה בְּחִינּוֹת, הַיְנוּ לְפַתַּח פִּי הַמִּכָּה וְלְהַמְשִׁיךְ וְלְהוֹצִיא מִמֶּנָּה כָּל הַלְּחוֹת

שֶׁבְּקִדְּשָׁה שֶׁמְקַשֵּׁר כָּל הַרְצוּנוֹת לְשֶׁרֶשׁ הַרְצוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת קְבוּרַת מֹשֶׁה בְּחִינַת (דְּבָרִים ל"ג) כִּי שָׁם חִלְקַת מְחַקֵּק סְפוּן (כִּי מֹשֶׁה רַבְּנוֹ ע"ה גַם לְאַחַר הַסְּתַלְקוּתוֹ עוֹסֵק בְּזֶה לְלַחֵם עִם מִצַּח הַנְּחָשׁ וְלְהַכְנִיעוֹ, וְלְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן בְּעוֹלָם וּכְמוּכָן גַם בְּלִקוּטֵי א' סִימָן רט"ו שֶׁזֶה סוּד קְבוּרַת מֹשֶׁה מוּל בֵּית פְּעוֹר לְהַעֲלוֹת מִשְׁמַד לְרְצוֹן וְלַעֲשׂוֹת גֵּרִים. וְעֵינֵינוּ בְּלִקוּטֵי הַלְּכוֹת, הַלְּכוֹת בְּרִכּוֹת הַשְּׁחַר הַלְּכָה ה' שֶׁמְקַשֵּׁר מֵאמְרוֹ זֶה שֶׁבְּסִימָן רט"ו הַנ"ל לְמֵאמְרוֹ זֶה שֶׁאֲנִי עוֹסֵקִים בּוֹ, עֵינֵינוּ שָׁם נִפְלְאוֹת וּמִזֶּה תְּבִינֵינוּ נִפְלְאוֹת הַבְּרוּרִים הַקְּדוּשִׁים שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל יְדֵי קְבוּרַת מֹשֶׁה בְּאַרְץ מוֹאָב מוּל בֵּית פְּעוֹר, עַד אֲשֶׁר אַחַר כְּמַה וְכַמָּה דוּרוֹת הָיָה הַמַּעֲשֵׂה שֶׁל נַעֲמִי וְכַלּוּתִיָּה בְּאַרְץ מוֹאָב, וְאָז נִפְרְדָּה עֲרַפָּה מִמֶּנָּה וְחִזְרָה לְבֵית אָבִיהָ לְבְּחִינַת שְׁמַד שֶׁהוּא בְּחִינַת קְלַפַּת פְּעוֹר בְּחִינַת עֲרַף כַּמְבֹאֵר בְּעֵץ חַיִּים שֶׁעַר הָאֵרֶת הַמַּחְזִין פֶּרֶק ה', וְעַל כֵּן נִקְרְאוֹת עֲרַפָּה, וְהוּא בְּחִינַת מִצַּח הַנְּחָשׁ מִצַּח אֲשֶׁה זוֹנָה, וְעַל כֵּן זִנְתָה אִז הַרְבֵּה כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַז"ל (סוֹטָה מ"ב:), וְיֵצֵא מִמֶּנָּה גְּלִית הַפְּלִשְׁתִּי יִמַּח שְׁמוֹ שֶׁמְבֹאֵר עֲנִינּוֹ בְּמֵאמְרוֹ זֶה. וְרוֹת דְּבִקָּה אִז בְּחִמּוּתָהּ וְנִתְגַּיְרָה, וְיֵצֵא מִמֶּנָּה דוּד שְׁלַחַם עִם גְּלִית וְהַכְנִיעוֹ, וְעֲרַפָּה וְרוֹת שְׁנִיָּהִם יֵצְאוּ מִבְּלֶק מְלֶךְ מוֹאָב כְּמוֹ שֶׁאִמְרוּ רַז"ל (רוֹת רַבָּה ב ט) (וְאִי לֹא דְמִסְתַּפִּינָא הוּא אֲמִינָא שֶׁלְכָךְ סְפַר רַב יְהוּדָה הַיְנִדוּאָה עֲנִינּוֹ זֶה שֶׁהִלְךְ בְּסַפִּינְתָא, זֶה בְּחִינַת שֶׁרֶשׁ הַרְצוֹן שֶׁשָׁם קְבוּרַת מֹשֶׁה וְכו', כִּי רַב יְהוּדָה הַנ"ל הָיָה גַר כַּמְבֹאֵר בְּמַסְכַּת קְדוּשִׁין

פעם נתגדלה ביותר, והכאב היה הולך וגדול בכל פעם ביותר כידוע, עד שנפתח פי המכה ונתמעט הכאב קצת, אחר כך צריכין להוציא ממנה כל הלחות הרעות וכו' כמבאר בפנים וכל הבחינות הנ"ל עובר על האדם המתחיל לעסק בעבודת ה' כפי המבאר במאמר זה הנ"ל, כי כל ההתחלות קשות וצריך לצעק פמה קליו וכו', וזה בא מחמת התגברות בחינת מצח הנחש וחכמת הטבע נגד הרצון דקדשה, עד שמעפרין ומבלבלין ומקלקלין מחשבותיו של אדם ורצונותיו, שהם בחינת מרוצת הדמים שבנפש פי כמו שהדמים הולכים ומסבבין את הגוף וכמבאר בפנים, פן המחשבות והרצונות הולכים ומסבבים פסדר בהנפש, וכשהם זכים ונקיים בלי שום עכירות אזי הולכים ומסבבין פסדר, ואז תמיד כל מחשבותיו ורצונותיו דבוקים בהשם יתברך, ונקספ ומשתוקק תמיד בכל לבבו ובכל נפשו וברצון חזק מאד להתקרב אליו יתברך שזהו עקר שלמות העבודה פנ"ל.

אבל מחמת התגברות מצח הנחש על ידי שיוגק מנפילת הימים והדעת שבא על ידי טרדת המלאכה והעסק בשביל ממון ופרנסה, על ידי זה נתעפרין מחשבותיו ורצונותיו של האדם, ומזה

והדמים המקלקלים וכו', ואחר כך לסגר פי המכה וכו' כמבאר בפנים, ומחמת שהמכה היתה במקום שאין יד אדם מגעת שם לעסק ברפואות הנ"ל, על פן נתיאשו מרפואתו ואנשי לאדיזין באו וספרו ענין זה לרבנו ז"ל, ואחר כך ביום א' של שבועות סמוך לערב אמר רבנו ז"ל מאמר זה הנ"ל, וכלל בתוכו ענין רפואת המכה וכל הענין הנ"ל ואחר כך כשחזרו אנשי לדיזין לביתם מצאו שכבר נתרפא הר"ר געציל הנ"ל, וספר להם שבלא שום תחבולות נפתח פתאום פי המכה ויצא ממנה לחות הרבה וכו' עד שנתרפאה בשלמות, וכפי שספר להם העת והזמן של פתיחת פי המכה פתאום, היה במקוון ממש בעת שאמר רבנו ז"ל זה המאמר, וכלל בתוכו ענין רפואת המכה הנ"ל.

ותכן הענין מה שיש לזה שיכות עם מאמר הנ"ל, נראה לעניות דעתי, כי בזה גלה רבנו ז"ל כלל קשר כל המאמר, איך מקשר ומשלב זה בזה כפי אשר בארנו לעיל כי כמו שענין צמיחת המכה וגדל כאבה רחמנא לצלן הוא, פי מסתמא היה איזה קלקול קצת במקום ההוא, וגרם שנתקבצו לשם כל הקלקולים והעכירות שהיו בהדמים שבגוף, עד שעל ידי זה התחיל לצמוח שם הנגע, והמכה בכל

בא מה שקשה לו מאד להתחיל איזה עבודה מעבודת ה', בפרט התחלת הצדקה קשה וכבד מאד, כי לשם מתכנסין כל העכירות מחמת שעקר יניקת מצח הנחש הוא משם, מבחינת הימים שנפלו על ידי שהיה צריך לטרח במלאכה ועסק מחמת שנתעכב השפעת החסד, ומזה יש להם איזה אחיזה וסיוע קצת להטות לב האדם לסכרתם שהוא חכמת הטבע, כי הלא הוא רואה שצריך לעשות דיקא איזה עסק ומלאכה על פי דרך הטבע בשביל פרנסתו (ובאמת הוא סיוע של הכל, כי אדרבא מחמת זה בעצמו מכרח לעשות איזה מלאכה ועסק מחמת שאין התגלות הרצון אצלו בשלמות ואין לו כלי היראה לקבל בתוכה השפעת החסד כנ"ל).

ועל כן לשם, הינו לענין הכבדות של התחלת עבודת הצדקה שהוא לשבר את האכזריות, לשם מתכנסין כל העכירות שיש בהדמים, הינו כל הבלבולים והעכירות שהיו לו גם כשרצה להתחיל בעבודה אחרת מעבודות ה', אשר הכל בא על ידי התגברות מצח הנחש כנ"ל שהוא בחינת רגז ואכזריות ועל כן עקר התגברותו במדת האכזריות שיהיה האדם חס על ממונו מחמת שבלה עליו ימיו ושניו, עד שנתאכזר על ידי זה באכזריות גדול ואין לו

רחמנות על העניים כנ"ל, ועל כן שם במדת האכזריות שם עקר צמיחת המכה והנגע ולשם מתכנסין כל הקלקולים ועל כן כשזוכה לשבר את האכזריות ולהפכו לרחמנות ולהתחיל בעבודת הצדקה, זה בחינת פתיחת פי המכה, כי שבר ועשה פתח לשבר את האכזריות שהוא עקר הנגע והמכה וזה בחינת (דברים ט"ו) פתח תפתח שעל ידי הצדקה נפתח פי המכה, ועל ידי זה ממילא נתרחבין כל הפתחים של כל ההתחלות שהתחיל בעבודת ה' שזה גם כן בחינת פתח תפתח כמבאר בפנים אות ב', נמצא ששני הפרושים של פתח תפתח עולים בקנה אחד ממש ועל ידי הצדקה מעלה נפילת הימים והדעת שזה בחינת זקן זה קנה חכמה, וחקמה הוא בחינת כח המושך שמושכת ומוציאה גם הלחות והקלקולים ממקומות הפנימיים, הינו שלא יהיה נמצא בו שום סברה ונטיה לחכמת הטבע אפלו בדיקות וברוחניות ובהעלם גדול, ועל ידי זה שמוציא כל יניקותיו של מצח הנחש, אזי נתגלה בחינת מצח הרצון וזוכין לשמע קול הקריאה של הרגלים, שקורין ומכריזין ומגלין את הרצון.

וזה בחינת הדחת וכבוס הדמים שלא יהיה בהם שום קלקול ועכירות, הינו

בְּיָדֵי, וּכְתִיב (וַיִּקְרָא י') וְהִסְגִּירוּ הַכֹּהֵן, הֵינּוּ מֵאַחַר שֶׁפָּגַם בְּבַחֲבֵינֵת מִצַּח הַרְצוֹן שְׁעַל יְדֵי זֶה זֹכִינ׳ לְבַחֲבֵינֵת וְאַתֶּם כֹּהֲנֵי ה' תִּקְרְאוּ שְׂזָה בְּחֵינֵת רְפוּאָת הַנְּגַע וְהַצָּרַעַת, עַל כֵּן זָרְחָה צָרַעַת בְּמִצְחוֹ דִּיקָא וְעַל כֵּן מְצִינּוּ לְהַבְדִּיל גַּם אֲצֵל עֲזִיָּהוּ כְּשֶׁרָצָה לְשַׁמֵּשׁ בְּכֹהֲנָה נֹאמֵר בְּדַבְרֵי הַיָּמִים ב' כ"ו, וְהַצָּרַעַת זָרְחָה בְּמִצְחוֹ הֵינּוּ כַּנ"ל). וְזֶה שְׁסִיִּים גַּם בְּסוֹף הַמֵּאָמֵר (וַיִּקְרָא כ"ג) כָּל מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ, כִּי אֵין צָרִיכִין לַעֲשׂוֹת שׁוּם מְלֹאכָה וְעֵסֶק, כִּי נִתְקַיֵּם הַעוֹלָם בְּחִסְדּוֹ בְּחֵינֵת וְאַתֶּם כֹּהֲנֵי ה' תִּקְרְאוּ, כִּי זֶה עֵקֶר גְּמַר הַתְּקוּן כַּנ"ל:

שָׁם כִּי חֲכַמַת הַטֹּבֵעַ וְכוּ' שְׂאוּחֲזִין בְּחֲכַמַת הַטֹּבֵעַ לְהִנְאָתָם וְכוּ'. נִרְאֶה לַעֲנִיּוֹת דַּעֲתֵי דְרוּצָה לֹוּמֵר, כִּי לְפִי זֶה נִמְצָא שֶׁהַרְצוֹן שִׁישׁ לָהֶם לְחֲכַמַת הַטֹּבֵעַ הוּא מְלַבֵּשׁ בְּאִיזָה דְבָר שֶׁהוּא לְהִנְאָתָם, וְעַל כֵּן עַל יְדֵי שֶׁהִחָכֵם מְקַשֵּׁר כָּל הַרְצוֹנוֹת לְשֶׁרֶשׁ הַרְצוֹן, הוּא מְכַנִּיעַ וְסוֹתֵר כָּל חֲכַמָּתָם. אָבֵל מִי שֶׁהוּא בְּחֵינֵת מִצַּח הַנְּחֹשׁ הוּא רָשָׁע וְכוֹפֵר בְּלִי שׁוּם הִנְאָה וְכוּ', נִמְצָא שְׂאִין הַרְצוֹן שְׁלוֹ בְּחֲכַמָּתוֹ הַרְעָה מִתְּלַבֵּשׁ בְּשׁוּם דְבָר לְהִנְאָתוֹ, עַל כֵּן הוּא בְּקִלְפָה וְסִטְרָא אַחֲרָא כְּנֻגַד בְּחֵינֵת הַרְצוֹן הַקְדוּם, שְׂאִין בּוֹ טַעַם כְּמוֹבָא בְּסִפְרִים הַקְדוּשִׁים כִּי אֵין טַעַם בְּרָצוֹן, עַל כֵּן קָשָׁה לְהַכְנִיעוֹ אִם לֹא עַל

שֶׁלֹא יִהְיֶה לוֹ שׁוּם סִפְק בְּהַרְצוֹן, כִּי לְפַעְמִים אָף שֶׁחֲכַמַת הַטֹּבֵעַ נִכְנַעַת (שְׂזָה בְּחֵינֵת שֶׁהוֹצִיאוּ כָל הַלְחוֹת שֶׁבְּגוֹף הַמִּכָּה אֶפְלוּ הַלְחוֹת הַטְּמוּנוֹת הַפְּנִימִיּוֹת כַּנ"ל), אָף עַל פִּי כֵן אִם אֵין הַרְצוֹן חֲזָק וְתִקְיָה עֲדוּן בְּשִׁלְמוֹת, אֲזַי כּוֹל חֵס וְשְׁלוֹם לְהַתְגַּבֵּר עוֹד מִצַּח הַנְּחֹשׁ כַּנ"ל, שְׂזָה בְּחֵינֵת מֵה שֶׁמְבֹאֵר גַּם כָּאֵן שֶׁצָּרִיךְ לְהַדִּיחַ וְלִכְבֵּס אֶת הַדְּמִים שֶׁיִּהְיוּ זָכִים וְנִקְיִים, כְּדִי שֶׁיִּהְיוּ יְכוֹלִים לְסַבֵּב סְבוּבָם כְּסִדְרָא, הֵינּוּ כַּנ"ל שֶׁיִּהְיוּ כָּל מַחֲשַׁבוֹתָיו וְרָצוֹנוֹתָיו דְּבוֹקִים תָּמִיד לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּרָצוֹן חֲזָק וּבְאֵהֱבָה גְדוֹלָה (שְׂזָה גַם כֵּן בְּחֵינֵת וְאַתֶּם כֹּהֲנֵי ה' תִּקְרְאוּ כַּנ"ל) וְלֹא יִתְעַכְּבוּ עוֹד הַפַּעַם בְּמִקוּם הַמְּקַלְקֵל, הֵינּוּ שֶׁלֹא יִצְטַרֵּךְ עוֹד לְמְלֹאכָה וְעֵסֶק עַל יְדֵי שִׁישׁ לוֹ סִפְק בְּרָצוֹן כַּנ"ל וְאֲזַי כְּשֶׁזֹּכָה לְהַתְגַּלוֹת הַרְצוֹן נַעֲשֶׂה יִרְאֶה וְזוֹכָה לְקַבֵּל הַשְּׁפָעַת הַחֲסֵד, וְאֲזַי אֵין צָרִיכִין לַעֲשׂוֹת שׁוּם מְלֹאכָה וְעֵסֶק וְאֵין לְהַמְצִיחַ הַנְּחֹשׁ שׁוּם יִנְיָקָה, וְאֲזַי נִסְגֵּר פִּי הַמִּכָּה וְנִתְרַפָּא בְּשִׁלְמוֹת, שְׂזָה בְּחֵינֵת (וַיִּקְרָא י') וְהִסְגִּירוּ הַכֹּהֵן אֶת הַנְּגַע, שְׁעַל יְדֵי הַכֹּהֵן בְּחֵינֵת חֲסֵד בְּחֵינֵת (יִשְׁעִיָּה ס"א) וְאַתֶּם כֹּהֲנֵי ה' תִּקְרְאוּ, נִסְגֵּר פִּי הַנְּגַע וְהַמִּכָּה לְגַמְרֵי וְנִתְרַפָּא בְּשִׁלְמוֹת.

(אִמֵר הַמְּחַבֵּר בְּזֶה מוֹבָן גַּם מֵה שְׂאִמְרוּ רַז"ל בְּזִהַר הַקְדוּשׁ בְּלֶק ר"י, שֶׁזָּרְחָה צָרַעַת בְּמִצְחוֹ שֶׁל גְּלִית, דְּכִתִּיב (שְׁמוּאֵל א י"ז) הַיּוֹם הַזֶּה יִסְגְּרָךְ ה'

ס"ב) ולך ה' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו, בשני אפנים כמבאר בפנים, זה גם כן שיה' לענין זה כי עקר העבודה הוא הרצון דהינו ההשתוקקות והפסופין וכו' שזה בחינת אהבת חסד, וכל העבודה שעובדין בפעל ממש הוא רק בדרך כאלו וכו', כשזוכין להתגלות הרצון. וממילא מובן שפודאי מחיב האדם לעבד את ה' בפעל ממש גם כן, כדי שלא יהיו מעשיו סותרין את רצונו חס ושלום, אבל אף על פי כן מי שזוכה להתגלות הרצון אז אפלו אם עובד את ה' הרבה מאד כמו שעובד, אינו יכול למלאות רצונו בזה כי יודע שהעבודה הזאת אינה כלום, והוא כמו שחוק בעלקא ממש כנגד גדלתו יתברך וכו' על כן העקר הוא הרצון כמבאר בפנים. גם אין טוב להיות זקן וכו' כי צריך רק להתחדש בכל יום וכו', זה שיה' למה שמבאר במאמר הנ"ל מענין הזקנה דקדשה שהוא להוסיף אור קדשה ודעת בכל יום.

ועין שם עוד בש"ח הנ"ל שסים, רק יש מה שמשביח כשהוא זקן הינו דבר אחר וכו' נראה לעניות דעתי דרוצה לומר, על דרך שאמרו רז"ל בבא קמא פ"ב: ארוך האיש שיגדל חזירים, וארוך האיש שילמד את בנו חכמת יונית וכו'. נראה מזה כי הם מבחינה אחת, שזה

ידי שמוציא ממנו על ידי הצדקה כל חיותו ויניקתו כמבאר בפנים:

כבר מבאר לעיל שמאמר זה נאמר בשבועות תקס"ט שחל אז ביום ב', ובמוצאי שבת קדש שהוא לילה ראשונה של שבועות, אז ספר רבנו ז"ל ענין השיחה הנדפסת בהשיחות סימן נ"א המתחלת, העולם הזה אינו כלום רק למשך עצמו אל התכלית הנצחית, ואין להסתפל אם יהיה לו מעות אם לאו, כי בין כך ובין כך יבליה ימיו בשוה וכו' עין שם מוסר השכל. ולעניות דעתי זה שיה' למה שנאמר במאמר זה, מענין שיכולין לבלות ימים ושנים רק על ההכרחיות לבד, ומענין נפילת הימים ודעת של הזקנים שאינם פראוי, שעל פי רב העקר הוא על ידי טרדת הממון והפרנסה כפי שבארנו לעיל ועין שם גם כן מה שכתב שם ולעבד ה' איני יודע וכו' רק עקר הוא הרצון וכו', ובתוך כך מתפללין ולומדין ועושין מצוות וכו', זה שיה' לבחינת התגלות הרצון שבמאמר הנ"ל, כי זה תלוי בזה כנ"ל.

וגם למה שכתוב שם במאמר הנ"ל שכשיש השפעת החסד אין צריכין לשום מלאכה ועסק וכו', שזה בחינת ואתם כהני ה' תקראו, בבחינת (תהלים

צדקה ורצון שזה בחינת זקנה דקדושה כמבאר שם ועין עוד נפלאות רבות על פי מאמר זה בלקוטי הלכות, הלכות ברכות השחר הלכה ה' ובהלכות ערב הלכה ג' ועוד במקומות רבים מדבריו ז"ל:

עוד יש לומר, כי ידוע כי הצדיקים והחסידים נקראים דגים כמאמר רז"ל (זהר ח"ג מ"ב) מה דגים אספתן מטהרתן אף צדיקים נאמר בהם אספה. וכן אצל חסידים מצינו לשון זה כמו שכתוב (ישעיה נ"ז) ואנשי חסד נאספים וכו', נאסף הצדיק, וכן אספו לי חסידיו וכו'. וזה שכתב שם רבנו ז"ל הן חסיד זקן הן צדיק זקן זקן אינו טוב וכו', הינו כשנדמה בדעתו שכבר נזקן וכלה כחו מלעסק ביותר בעבודת השם זה אינו טוב, רק צריכין להוסיף פח בכל יום בעבודת השם כמו הדג שמוסיף גבורה וכו', ובזה מכניעין קלפת נחש וחזיר שהם בחינת מצח הנחש וחכמת הטבע כנ"ל:

בחינת מה שמבאר במאמר זה שיניקת מצח הנחש שרש חכמת הטבע הוא מהזקנה דסטרא אחרא וכו', ועל כן אמרו בזה לשון ארור וכו' כנ"ל בחינת הנחש שנאמר בו ארור וכו'. ועין במאורי אור, ועין מסכת שבת ע"ז: שחשב שם ג' דברים שמוסיפין גבורה כשמזקינין והם דג נחש וחזיר, חזיר הוא כנ"ל ונחש מבאר גם במאמר זה הינו בחינת מצח הנחש שיוניק מהזקנים וכו' וענין דג עין בלקוטי הלכות, הלכות דגים הלכה ג' שדגים הם מבחינת מצח הרצון זקנה דקדושה שמתחדש בכל יום להוסיף גבורה בקדושה, רק שיש גם דגים טמאים שהם מבחינת מצח הנחש (ואפשר לומר שזה הענין מה שאמרו רז"ל חליו ק"ט: אסר לו חזירא שרי לו שיבטא, הינו מח דג ששמו כן וטעמו כטעם חזיר וכן מה שדגים נקראים תנינים וכן הנחשים כמו שכתוב (שמות ז) והשלה לפני פרעה יהי לתנין, גם במאמר זה מבאר דהדר לה (תנינא), ועל כן צריכין סימני טהרה שהם קשקשת וסנפיר, שמרמז על

פרפראות לחכמה על הש"ס

מקדשת שבת שבו מאיר שרש הזקנה דקדשה בחינת עתיקא קדישא גלי רצון דיליה וכמבאר במקום אחר.

וזה ופרמשתקו אמה וזרת, הינו כי כח המוליד שלו, הינו מה שמוליד תולדות רעות ומכניס דעות זרות בעולם, כי תלמידיו של אדם שמקבלין דעתו הן לטוב הן להפך חס ושלום, הם בחינת בניו ותולדותיו כידוע. וזה אמה וזרת שהוא חצי אמה (עין רש"י ערויבין דף ד ודף כו), הינו שמכניס בהם דעת חכמת הטבע שהוא בחינת אמה הנ"ל בשלמות, הינו שברור אצלו שהכל מתנהג רק על פי הטבע חס ושלום וזה בחינת אמה. ויש שיש בו איזה טוב, עד שמחמת זה אינו יכול להכניס בו דעה זרה הזאת בברור, אבל אף על פי כן מתגבר גם עליו להטיל לו ספק ברצון, הינו שמבלבל דעתו ואמונתו במה שמכניס בו ספקות, כי הספק הוא בבחינת מחצה על מחצה שנוטה בדעתו לכאן ולכאן כידוע.

וזה לקיים מה שנאמר (דניאל ד, יד) ושפל אנשים יקים עליה, כי באמת המימרא זאת הוא כפשוטו גם כן, וכמבאר גם

אמר אביטול ספרא משמה דרב פפא, פרעה שהיה בימי משה הוא אמה וזקנו אמה ופרמשתקו (פרש רש"י אמתו) אמה וזרת, לקיים מה שנאמר ושפל אנשים יקים עליה. ואמר אביטול ספרא משמה דרב פפא, פרעה שהיה בימי משה אמגושי היה שנאמר הנה יוצא המימה וגו'. (מועד קטן דף יח.)

עין מאמר ואת העורבים לקוטי תנינא סימן ד'. והנה פרעה הוא בחינת מצח הנחש כמו שכתוב שבפרת ראשי תנינים על המים (תהלים עד, יג), וממנו שרש חכמת הטבע שאחזתה מבחינת שם אלקים גימטריא הטבע, ועל כן אמר לא ידעתי את ה', כי כפר ברצון כמובא. והנה עקר הנהגת הטבע הוא רק בעולם העשייה, ושרשה ממה שנברא בששת ימי בראשית, כי שבת הוא בחינת רצון והשגחה למעלה מהטבע כידוע. וזה שאמרו פרעה וכו' הוא אמה, אמה הוא בחינת בת ששה טפחים שהם בחינת ששת ימי בראשית בחינת הנה טפחות נתת ימי, וזה וזקנו אמה כי יונק מזקני הדור שאין בהם שלמות, שהם גם כן בבחינת ששת ימי החול, כי רחוקים

כל הכשופים בחינת מעונן ומנחש וכבלעם נאמר (במדבר כד, א) לקראת נחשים, ומשם שרש חכמת הטבע, עם כל החרופים וגדופים שמחרפים מערכות אלקים חיים וכופרים בראון רחמנא לצלן, ועל כן בגלית שלא היה מלך והתגבר ביותר לחרף מערכות אלקים חיים, נאמר בו שהיה גבוה שש אמות וזרת, שש אמות נגד בחינת ששה טפחים הנ"ל, וזרת הוא נגד בחינת זרת הנ"ל. וזה שנאמר בדרך אחר שהכניע את הפלשתים, ויחך את מתג האמה מיד פלשתים (שמואל ב, ח, א), הינו דיקא נגד בחינת אמה הנ"ל. ועל כן במלכות דקדושה נאמר אצל שאול (שמואל א ט, ב) משכמו ומעלה גבה מכל העם, וכן (שמואל א יז, לח) וילבש שאול את דוד מדיו, ודרשו רבותינו ז"ל (במות עו) שהיו כמדתו, פי מלכותם הוא בחינת מלכות שמים ממש שגבוה ומרומם על הכל. ועין במאמר סוד כונת המלה סימן ס"ג, מבאר בזה גם כן כי פרעה הוא בחינת הנחש בחינת קולה כנחש ילך וכידוע, והוא בחינת החכם להרע וכו'. וזה בחינת לקים מה שנאמר ושפל אנשים יקים עלה (דניאל ד, יד), פי מזה דיקא שנתנה ממשלה לאנשים כאלו, מזה מוכן לכל כי הוא רק בהשגחתו וראונו יתברך. וכמו כן מה שהחכמים

בספר שני לוחות הברית הקדוש פירש וארא, הינו כי היה ננס מאד רק כגבה אמה שהוא רק שלישי מקומת אדם שהוא שלש אמות, והם נגד ג' עולמות בריאה יצירה עשיה כידוע, שזה בחינת נשמה רוח נפש שבאדם, ופרעה היה גבוה רק אמה אחת כנגד בחינת עשיה לבד ששם עקר הנהגת הטבע. והנה הפסילים הנותנים הממשלה להטבע, אז כשראו שאיש שפל ופחות כזה מושל על כל העולם התפלאו ביותר על גדל כח הצלחת הטבע, ובאמת אדרבא היה להם להתבונן מדבר זה בעצמו שהכל מתנהג רק בראונו יתברך, שזה בחינת מה שנאמר בנבוכדנצר כשנדחה בתקף הצלחתו ונתגרש ונעשה כבהמה וחיות השדה, נאמר שם (דניאל ד, יד) עד דברת די נדעון חייא די שליט עלאה במלכות אנשא ולמן די יצבא יתננה ושפל אנשים יקים עלה, הינו כי גם מזה עצמו רואין שהכל מתנהג רק בראונו יתברך, וכמו שאמר נבוכדנצר עצמו וכמצביה עבד בחיל שמאי ודירי ארעא (שם שם, לב).

וזה שאמר אבטל וכו', פרעה שהיה בימי משה אמגושי היה (פרוש רש"י מכשף וחד אמר מגדף וכו' ועין שבת דף עה) הינו כנ"ל דתני והדר מפרש, שקלפת פרעה היה מבחינת מצח הנחש שמשם שרש

פרפראות לחכמה על הש"ס ♦ ואת העורבים

ואין לו קשקשת דג טמא. מכדי אנו
 אקשקשת סמכינו, סנפיר דכתב רחמנא
 למה לי, אי לא פתב רחמנא סנפיר, הוה
 אמנא מאי קשקשת דכתיב סנפיר ואפלו
 דג טמא, פתב רחמנא סנפיר וקשקשת.
 והשתא דכתב רחמנא סנפיר וקשקשת,
 מנלן דקשקשת לבושא הוא, דכתיב
 ושריון קשקשים הוא לבוש. ולכתוב
 רחמנא קשקשת ולא פעי סנפיר, אמר
 רבי אבהו וכן תנא דבי רבי ישמעאל
 יגדיל תורה ויאדיר. (נדה דף נא:)

...מנלן דקשקשת לבושא הוא, הינו
 בחינת צדקה וחסד שנאמר (שמואל א
 יז, ה) ושריון קשקשים הוא לבוש, הינו
 כי גלית מבחינת מצח הנחש, ועקר
 הכנעתו על ידי צדקה כמבאר במאמר
 ואת העורבים סימן ד' בלקוטי תנינא,
 על פן רצה לפגם הצדקה של ישראל
 על ידי הצדקה שלו בחינת חסד
 לאמים חטאת (משלי יד, לד). וזה ושריון
 קשקשים הוא לבוש, הינו שעקר
 גבורתו היה על ידי שינוק מהצדקה...

עוד יש לבאר כל הגמרא הנ"ל על פי
 התורה ואת העורבים הנ"ל, כי קשקשת
 הוא בחינת צדקה בחינת וילבש צדקה
 כשריון (ישעיה נט, יז) וכתיב (שמואל א יז,
 ה) ושריון קשקשים הוא לבוש, וסנפיר
 הוא בחינת הזקנים שאין בהם שלמות

להרע משקעים בכל המדות רעות הוא
 גם פן טובת העולם, כי מזה נוכל בנקל
 להבין פחזותם ורשעותם ולכלי להלכד
 ברשתם חס ושלום וכו'. ועין סנהדרין
 דף צ"ח ברש"י ד"ה בטלי אמגושי
 ובחדושי אגדות שם, מובן כי האמגושי
 הוא בחינת הרשע ירא המבאר במאמר
 ואת העורבים צייתי הנ"ל:

מענין אמה וזרת, יש לפרש גם פן
 דאמה רצה לומר, מה שמתגבר המצח
 הנחש בפעל ממש על ידי איזה חכם
 דסטרוא אחרא, וזרת רצה לומר מה
 שנוכנס לפעמים המצח הנחש בתוך
 המוח החכם דקדשה בעצמו וכו'
 כמבאר שם. כי זרת מרמז לפעמים על
 בחינת המחין דבינה (עין מאורי אור), וזה
 גם פן בחינת שש אמות וזרת הנאמר
 אצל גלית פנ"ל, כי רצה להתגבר בשתי
 בחינות הנ"ל, ועל פן נאמר בו (שמואל
 א יז, מט) ותטבע האבן במצחו, ומבאר
 בלקוטי תורה להאר"י ז"ל שמצחו היה
 בזרת שלמעלה מהשש אמות, הינו כי
 שם היה עקר המלחמה שלחם עמו דוד
 שהוא החכם דקדשה הנ"ל:

כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר ויש
 שיש לו סנפיר ואין לו קשקשת, כל שיש
 לו קשקשת דג טהור, יש שיש לו סנפיר

שִׁירָאוּ לְהוֹסִיף קִדְשָׁהּ וְדַעַת בְּכָל יוֹם יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּכַדֵּי שְׁלֵא יִשְׁתַּלְשַׁל מֵהֶם יְנִיקָה לְמִצַּח הַנְּחֹשׁ כַּמְבֹאֵר בַּפְּנִים.

ועל כן מְבַנֵּי בְּנֵי שָׁל סִנְחָרַב לְמִדּוֹ תוֹרָה בְּרַבִּים כִּי עַל יְדֵי הַצְּדָקָה הַכְּנִיעוּ מִצַּח הַנְּחֹשׁ וְהֵעֵלוּ הַתּוֹרָה וְהִדְעַת שְׁנִפְל לְהַמְצִיחַ הַנְּחֹשׁ אֶל הַקִּדְשָׁה, וְעַל כֵּן לְמִדּוֹ תוֹרָה בְּרַבִּים. וְזֶה וְגַם הַזְּקֵן תַּסְפָּה (ישעיה ז, כ) הֵינּוּ שֶׁהֵעֵלָה הַדַּעַת שֶׁהוּא בְּחֵינַת זְקֵן - זֶה קִנְיָה חֻכְמָה, הֵעֵלָה אוֹתוֹ מִקְּלָפָה אֶל הַקִּדְשָׁה. וְזֶה בַּיּוֹם הַהוּא יִגְלַח בְּתַעַר (ישעיה ז, כ) זֶה בְּחֵינַת חֶרֶב, בְּחֵינַת חֶרֶב נוֹקְמַת (ויקרא כו, כה), בְּחֵינַת חִזָּה נֶקֶם פְּעַמָּיו יְרַחֵץ (תהלים נח, יא) הַמְּבֹאֵר בַּפְּנִים, שֶׁהוּא בְּחֵינַת הַתְּגִלוֹת הַרְצוֹן הַמְּאִיר בְּשֵׁלֶשׁ רַגְלִים. וְזֶה שְׁאֲמָרוֹ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (סנהדרין צו.), דְּתַלִּי לָהּ נוֹרָא בְּדִיקָנִיהָ [גַּתְּלִתָּהּ אֲשֶׁר בְּזִקְנוֹ], זֶה בְּחֵינַת בְּאֵשׁ ה' נִשְׁפָּט וּבְחֶרְבוֹ אֵת כָּל בְּשָׂר (ישעיה סו, טז). וְזֶה שְׁאֲמָרוֹ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (שם) אֲתַלִּי לְאַרְמָאֵי נוֹרָא בְּדִיקָנִיהָ וְלֹא פִסְקַת חוּכָא מִפְּמִנְךָ [תִּלְהֵ לְאַרְמָאֵי אֲשֶׁר בְּזִקְנוֹ וְלֹא תִפְסַק הַצְּחֹק מִפִּידָךְ] זֶה בְּחֵינַת שְׂמֻחַמַת יוֹם טוֹב שֶׁנַּעֲשֶׂה עַל יְדֵי בְּחֵינַת חִזָּה נֶקֶם, שֶׁהוּא בְּחֵינַת חֶרֶב, בְּחֵינַת אֲשֶׁר כְּנָל, וְגַם אֲשֶׁר הוּא בְּחֵינַת יְרָאָה כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים ה, ה) כִּי יִרְאֶתֶם מִפְּנֵי הָאֵשׁ, כִּי עַל יְדֵי הַתְּגִלוֹת הַרְצוֹן הַמְּאִיר בְּשֵׁלֶשׁ

שְׂמֻשָּׁם יְנִיקַת מִצַּח הַנְּחֹשׁ, בְּחֵינַת בַּיּוֹם הַהוּא יִגְלַח וְכוּ' וְגַם הַזְּקֵן תַּסְפָּה (ישעיה ז, כ) הַנְּאָמָר בְּסִנְחָרַיב, וְכִמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל וְכַתִּיב בָּהּ (עזרא ד, י) דֵּי הַגְּלִי אֶסְנַפֵּר רַבָּא, שֶׁהוּא סִנְחָרַב, וְזֶה רַבָּא בְּחֵינַת בְּרַב הַיָּמִים הַמְּבֹאֵר בַּפְּנִים, נִמְצָא שֶׁסְּנַפִּיר הוּא בְּחֵינַת הַזְּקֵנִים שְׂאִין בָּהֶם שְׁלֵמוֹת, וְעַל יְדֵי הַצְּדָקָה שֶׁהוּא בְּחֵינַת קְשָׁקֶשֶׁת מַעְלִין וּמְתַקְנִים פְּגָם הַזְּקֵנִים שְׂאִינָם כְּרֹאזֵי וְנִכְלָלִין בְּקִדְשָׁה, בְּחֵינַת זְקֵן - זֶה קִנְיָה חֻכְמָה, בְּחֵינַת חֻכְם שֶׁבְּקִדְשָׁה שְׂמַקְשֵׁר כָּל הַרְצוֹנוֹת לְשֵׁרֵשׁ הַרְצוֹן כַּמְבֹאֵר בַּפְּנִים.

וְזֶה כָּל שֵׁישׁ לוֹ קְשָׁקֶשֶׁת יֵשׁ לוֹ סְנַפִּיר, הֵינּוּ עַל יְדֵי הַצְּדָקָה נִכְלָלִין הַזְּקֵנִים גַּם כֵּן בְּקִדְשָׁה, וְהוּא דָג טְהוֹר. וְיֵשׁ שֵׁישׁ לוֹ סְנַפִּיר וְלֹא קְשָׁקֶשֶׁת וְהוּא דָג טָמֵא, כִּי בְּלֹא בְּחֵינַת הַצְּדָקָה אֲזִי יוֹנֵק מִצַּח הַנְּחֹשׁ מִהַזְּקֵנִים שְׂאִינָם כְּרֹאזֵי. וְזֶה אֵלוֹ קְשָׁקֶשִׁים הַקְּבוּעִים בּוֹ, כִּי עַל יְדֵי צְדָקָה הוּא קְבוּעַ תְּמִיד בְּקִדְשָׁה וְאִין לְמִצַּח הַנְּחֹשׁ אַחִיזָה בּוֹ. וְזֶה סְנַפִּירִין שְׂפוֹרַח בָּהֶם, זֶה בְּחֵינַת פְּרָחוֹ לְהוֹ הַמְּבֹאֵר בַּפְּנִים, כִּי עַל יְדֵי שְׂמֻעֵלִין הַדַּעַת שֶׁל הַזְּקֵנִים אֶל הַקִּדְשָׁה עַל יְדֵי זֶה אוֹתָן הַנְּפִשׁוֹת שֶׁטָּעוּ אֶל הַכְּפִירוֹת פּוֹרְחִין וְיוֹצְאִין לְשָׁלוֹם. וְזֶה וְכִי מֵאַחַר דְּכַתְּבַר רַחֲמָנָא קְשָׁקֶשֶׁת לְמָה לִי סְנַפִּיר מִשׁוּם יִגְדִּיל תּוֹרָה וְיִאֲדִיר (ישעיה מב, כא) הֵינּוּ

מלא עטור ומדח ושלשתן בפסוק אחד (דברים לג, כג) נפתלי שבע רצון ומלא ברפת ה'. שבע - עטור, רצון - מדח, מלא כמשמעו וכו'. (ירושלמי ברכות פ"ק ז' הלכה ה')

רמז למה שמבאר בלקוטי תנינא סימן ד', רגל שהוא התגלות הרצון על ידי זה נעשה בחינת הדחת וכבוש הדמים וכו' עין שם. וזה בחינת רצון מדח הנ"ל. ואפשר ששלושה דברים הנ"ל מרמזין למה שמבאר שם בפנים שעל ידי התגלות הרצון נעשה יראה ועל ידי זה זוכין לקבל השפעת החסד ואז אין צריכין לעשות שום מלאכה ועסק בשביל פרנסה וכו' עין שם, וזה בחינת מדח הוא בחינת התגלות הרצון כנ"ל, מלא הוא בחינת יראה, בחינת באתר דאית יראה אישתפח שלימותא כמו שכתוב (תהלים לד, י) כי אין מחסור ליראיו וכמבאר במקום אחר. עטור הוא בחינת השפעת החסד כמו שכתוב (תהלים קג, ד ה) המעטרכי חסד ורחמים המשביע בטוב עדנה, כי על ידי החסד זוכין לשבע ופרנסה, וזה שדרשו רבותינו ז"ל שבע זה עטור כנ"ל.

ועל כן מרמזין זה בכוס של ברכה הינו של ברפת המזון, כי שלושה ברכות של ברפת המזון שהם דאורייתא הם

רגלים על ידי זה נעשה יראה כמבאר בפנים. וזה ארמאי דיקא כי ארמי הוא לשון תרגום שממצע בין הקדשה ובין הקלפה, וזה בדיקניה, שהוא בחינת הזקנים שאינם כראוי שמשם יניקת מצח הנחש, ועל ידי נורא שבדיקניה הינו כשמכלין הדקנא שלא יהיה ממנה יניקה לקלפות, על ידי זה נתגלה קול הקריאה של יום טוב ונעשה שמחת יום טוב, וזה ולא פסקת חוכא מפמך.

ועין סימן רל"ה שהשחוק ששוחקין על מי שהחליק ונפל הוא משמחות הנפולות שפגם בשמחת יום טוב ולפעמים הוא לכפרה וממילא נתעלה השמחה של יום טוב. וזהו יגלח בתער השוכרה את הראש (ישעיה ז, כ), בחינת החיות רעות שהם חכמי הטבע. ואת הרגלים, בחינת ומצחת נחשת על רגליו (שמואל א יז, ו). וגם הזקן תספה, בחינת שרש יניקתן שהם זקני הדור, שהיא הזקנים שאינם כראוי, ועל כן הזקנים שאינם כראוי הם עוסקין על פי רב בצדקה, כי הם רוצים לפגם הצדקה דקדשה בחינת ושריון קשקשים הוא לבוש (שם שם, ה) אבל על ידי צדקה דקדשה מכניעים אותם כנ"ל:

שלושה דברים נאמרו בכוס של ברכה,

ירושלים יראה שלם כידוע, וכמבאר בלקוטי תנינא סימן א', וכתוב (ויקרא יט, ל) ומקדשי תיראו, וכן נזכר אלקים ממקדשי (תהלים סח, לו) וכמובא שם בירושלמי פ"ק הנ"ל הלכה ג'מל. וכן מלכות דוד משיח הוא בחינת יראה, כי המלכות היא מקור היראה בחינת מוראה של מלכות, וכתוב (ישעיה יא, ג) אצל מלכות משיח, והריחו ביראת ה' וכמבאר במקום אחר. ועל פן סיים שם בירושלמי הלכה הנ"ל, אם עשית כן (הינו שנוהר בשלושה דברים של כוס של ברכה הנ"ל) זוכה לירש העולם הזה והעולם הבא, הינו שזוכה על ידי השפעת החסד הנ"ל שכל מלאכתו נעשית על ידי אחרים, ואז יהיו לו כל צרכי העולם הזה בשלמות בלי שום עמל ויגיעה וטרדא כלל והוא עוסק כל ימיו רק בחיי עולם בבחינת ואתם כהני ה' תקראו (ישעיה סא, ו), ועל ידי זה זוכה בשלמות לחיי העולם הבא:

גם כן בבחינת הנ"ל. ברכת הזן הוא כנגד בחינת השפעת החסד, בחינת הזן את העולם כלו בטובו כחן ובחסד וברחמים, הוא נתן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו, זה כנגד בחינת היראה, בחינת כי אין מחסור ליראיו. בעבור שמו הגדול הוא בחינת רצון, גימטריא שמו כידוע. וסיים כאמור פותח את ידה ומשביע לכל חי רצון, כי כל בחינה מאלו הנ"ל כלולה מכלם, רק שעקר ברכה זו היא כנגד בחינת החסד כנ"ל.

נודה לה שיהא ברכת הארץ, היא כנגד בחינת התגלות הרצון שהעקר הוא בארץ ישראל שמתנהגת רק בהשגחתו ובכחו יתברך, ושם עקר בחינת התגלות הרצון, בחינת רצית ה' ארצה (תהלים פה, ב), בחינת ובכחו נטלה מהם ונתנה לנו וכמבאר במקום אחר.

ברכת בונה ירושלים והמקדש הוא כנגד בחינת היראה, שהיא בחינת

מי הנחל

אות ז'. וְשָׂרֵשׁ חֲכָמַת הַטְּבַע הוּא
 בְּחִינַת מִצַּח הַנְּחָשׁ וְכוּ'. עַיִן בְּלִקְוֵיטִי
 א סִימָן ס"ג, וְהַנְּחָשׁ הֵם הַחֲכָמִים
 לְהַרְעֵ וְכוּ', בְּחִינַת וְהַנְּחָשׁ הָיָה עָרוֹם
 מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְכוּ'. עַיִן שָׁם, פִּי
 חַיַּת הַשָּׂדֶה הֵם חֲכָמֵי הַטְּבַע כַּמְבֹאָר
 בְּמֵאמָר זֶה וְאֵת הָעוֹרְבִים צוֹיְתִי,
 וְהַנְּחָשׁ הוּא שָׂרֵשׁ.

ביאור הליקוטים

הקדושים במקום אחר (מוכא הרבה ועין ליקוטי הלכות קריאת שמע ה' אות ז', ועין עוד הלכות צדקה ב' אות ג), שגם מהעדר האתערותא דלתתא מתחלת הבריאה, נתקלקל מה שנתקלקל, ושדיקא בהאתערותא דלתתא נתהנה [פלליות העולם, ופרטיות] הגוף של כל אחד, לכלי וצנור המכשר לקבל שפע הארתו יתברך, שזהו ענין ההכרח בעשית צרכיהם בגוף הנ"ל והמוכן בפנים:

ולבאר ולרמז לה בישוב הפליאה הזאת, סב נסוב למסלת הקשרים שבדבריו הקדושים, כי לפי זה נבין מה שכתב, שלקבלת רב טוב החיות והקיום הזה [היוצא מיכלתו יתברך הבלתי סוף], מכרח לזה בעצמו, חקיקת ועשית הכלי והצנור מרגלי היראה, שנתהנה מהתגלות הרצון והאמונה בזה בעצמו, שכל החיות והקיום והבריאה הוא ברצונו ויכלתו יתברך. וכאשר תבין ממה שגמר לקמן מהמוכא בפנים, לענין רגלי הסבות וסבובי טבעי דמי הגוף, שהם הם בסוד החגים והרגלים, שמהם היראה כנ"ל:

[ועין בספר כוכבי אור חלק שני אמת

נמצא שגם זה היא עבודת הבורא, אף על פי כן, אם היה שופע עלינו חסדו, לא היינו צריכים לכל זה, ואפלו ההכרחיות וכו'. טרם נבא לבאר בזה, תעין בהשיחה הנדפסת אחר הספורי מעשיות (שיחות הר"ן נ"א), באות י"ז, שהיא הנאמרת בהלילה שקדם אמירת את התורה הזאת [שהיא ליל א' של שבועות], והם שיכים זה לזה, כמובן אז מדבריו הקדושים.

גם עין בהלכות (תרומות ומעשרות ב), על אודות הפליאה שהתפלא מוהרנ"ת ז"ל, במה שהבאתי בהנסמן לעיל. כי מאחר שגם זה היא עבודת הבורא, למה נשתדל כלל, לכלי להצטרף לכל זה, [ומה שמישב בזה, נכלל בדברי באורינו שלקמן].

גם לכאורה יש להתפלא, על אודות ענין ההכרחיות הנ"ל. כי כפי יכלתו יתברך להחיות ולקיים העולמות זולת האתערותא דלתתא, אין שיה שום הכרח כלל בעשית צרכי הגוף, ולמה זה יהיה הכרח עשתנו, אפלו על ידי הזרים המוכא בפנים. ובפרט [יש להתפלא על] שמבאר מדבריו

השני]:

כי גם כל כחו בהתגברות הטבע.... ממדת היראה [של אביו], המכרחת לחקיקת הכלי פנ"ל מהמוכא בפנים, אבל בהתגלות הרעוא דרעוין של אחיו יעקב המוכא בפנים, בנחלה בלי מצרים (שבת קי"ח), ששם ספון חלקת ה'מ'ח'ק' (דברים י"ד, א) "מבין רגליו" (בראשית מ"ט, י) שיהיה ושיהיה (עין תקוני זהר ס"ט, קיא): [עין הענין היטב בפנים], נמתק מדת היראה והדין שבשרשו, להיות נהפך להתגלות החסד שבזקנו [אברהם הבא בכל הימים (שם כ"ד, א) שלו] המוכא בפנים, עד שיתחדש כל מעשה בראשית, ו"עולם חסד יבנה" (תהלים פ"ט, ג) כמוכא בפנים, כבנין מעשה המשכן שבכהנתו ועבודתו יהיה לרצון על מצח אהרן הכהן (שמות כ"ח, ל"ח), אשר מטהו יפרח לתקון הלוי (במדבר י"ז, כ"ג) והיראה, בשלום הנפלא שבין ישראל בעצמן.... יהיו גורמים לעצמן השלום הנפלא גם בכלליות.... עד שיפירו וידעו גם הם שכל חייתם הוא.... (פלוה) [כלוי] בעבודתם לכהני ה' ונפשות ישראל פנ"ל.... וד"ק

והבן בכל זה לעובדא ולמעשה, באפן שתמצל מקצור הימים ושביעת הרגז (איוב י"ד, א) ה"ל. כי כל המזכך את עצמו

ואמונה באות [ו, ט], על אודות השני הפכים וכו', ותבין משם לכאן שאינו סותר את עצמו בדבריו הקדושים, כי הן הן השני ענינים של הטבע ושדוד הטבע [והמשפט, שהוא טבע הרוחניות כמוכא במקום אחר (עין לעיל בהקדמה פלל ארבעה עשר, ובתחלת דברי ההקדמה בענין הטבע הרוחני, ובהלכות הודאה א, ג):

שאף על פי שגם כל סבות הטבע, הוא במערכות אלקים חיים, אבל אלו ואלו דברי אלקים חיים. כי עקר יתרון האמונה והיראה הזאת, היא כשזוכים אליה דיקא בהתגברות כח המונע והמדיח על ידי ההכרחיות הנ"ל בסבות צרכי טבעי הגוף וכלליות העולם המטעה אותנו ברצונות ותאוות רעות, החוצצים ומבדילים מהתגלות הרצון והאמונה הזאת, כי הם המתעים והמטעים כל אחד במבוכת הטבע המוכא בפנים, שבזה נמשל האדם כהבהמות והחיות הרעות כמוכא בפנים, וכאשר תבין מרחוק, ממה שדבר אחר כך לענין החיות הרעות וחכמי הטבע, שהם האוחזים בזה להנאתם ורצונם ותאותם [להתיר עריות בפרהסיא (סנהדרין ס"ג):]. שלפי זה מבאר יותר עצתו להכנעתם.... ככד.... [לכאן שיה מה שפנתתי בפרך

[הקדושים] שְׁכַל הַהִשְׁתַּדְּלוּת בְּהַסְבוֹת
הוא [מחמת שְׁרָחוּקִים] עֲדִין מִתְכַּלִּית
הָאֱמוּנָה... שְׂבָאֵמֶת אֵין שׁוּם... וְהוא
מֵהַתְּגַבְּרוֹת הַחַיּוֹת רְעוֹת מִמִּצַּח הַנְּחֹשׁ,
וּמִמִּילָא מְבָאָר שְׁמֵלְבַד שְׁנִמְצָא עֲבוּדָה
גְּדוּלָה מְזָה, עוֹד מִסְפֵּן הָאָדָם בְּצֵאתוֹ
וּבֵהִשְׁתַּדְּלוּתוֹ בְּהַסְבוֹת, לְשַׁקֵּעַ בָּזָה
עַד שְׁנִשְׁטָטֵף וְנִצּוֹד בֵּינֵיהֶם לְגַמְרֵי חֵס
וְשָׁלוֹם, כִּי כָל זֶה הוּא עֲנִין תְּאוֹת מָמוֹן
הַנְּל, שְׁמִצַּד הָאֵמֶת וּמִדַּת הַמְּמֻנָה (על
הַאֲצוּרוֹת שְׁבַמְעֵשָׁה י"ב) שְׁיִרַד בֵּינֵיהֶם,
מֵתְגַבְּרִים לֵאֵין עֲרָךְ עַד שְׂאֵין בִּיכְלֵת
לְהוֹצִיא מִשָּׁם, וְעַל כָּל פָּנִים יֵשׁ לַעֲשׂוֹת
לְעֲצֻמוֹ רְצוֹן כְּמוֹבָא בְּדַבְּרֵיו ז"ל בְּמָקוֹם
אַחַר (שִׁיחוֹת הַר"ן ע"ד) [שְׁנִיצְעֵן אֵיין
(לַעֲשׂוֹת לְעֲצֻמוֹ) רָגַז], וְלֵהִבִּיא אֶת עֲצֻמֵי
תְּמִיד בְּחִירוֹת הַמּוֹחִין, לְבַל אַחֲשֵׁב כָּלֵל
בְּמָמוֹן. (תפילה ו)

[הַמְּשַׁכֵּת הַמִּצַּח] הַרְצוֹן לְתַקּוֹן זְעִיר
אַנְפִּין [כְּמִבְּאָר] בְּהַמְּאָמֵר וְאֶת הָעוֹרְבִים
וְכוּ' [סִימָן ד' חֶלֶק ב] וְכִפֵּי הַמוֹבָן (ד'
נומ') מֵהַתְּגַלוֹת מִצַּח הָאָדָם שְׁבַמְנַחַת
שְׁבַת, שְׂבָאֵתְעוּרוֹתָא דְלִתְתָא אֶתְעַר
לְעִילָא, תְּבִין נְפִלְאוֹת בְּשֵׁם הַכְּנוּי שֶׁל
מוֹהַרְנ"ת ז"ל שְׁטַעְרִין וְכוּ' (=מִצַּח), וְגַם
בְּתֵאָר פָּנָיו הָיָה מִצַּחוֹ נְפִלְאָה וּמְשֻׁנָּה
בְּגִדְלוֹ: (הַשְּׂמֻתוֹת)

מִרְגָּז זְהֻמַּת הַנְּחֹשׁ הַנְּאָחֶזֶת בְּגוֹפּוֹ, עַל
יְדֵי זֶה בְּעֲצֻמוֹ שְׂמֵאֲמִין וּמִבִּין מִרְחוּק
שְׁכַל אֲשֶׁר יִתְנַהֵג עִמוֹ הוּא בְּרְצוֹנוֹ
יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה דְּעֵבִיד רְחֻמְנָא לְטַב
עֵבִיד (טוֹר וְשִׁלְחוֹ עֲרוּךְ אוֹרַח חַיִּים סִימָן ר"ל
סְעִיף ה), וְאַפְלוּ כָּל הַרְעוֹת וְהַמְרִירוֹת
הַנְּל עַל יְדֵי בְּעִלֵי הַבְּחִירָה, [כְּמוֹ
בְּכֻלְלִיּוֹת גְּלוֹת הָעִפּוֹ] הַמּוֹבָא בְּפָנִים],
גַּם זֶה מֵאֲתוֹ [כְּמוֹבָא מְזָה בְּמָקוֹם אַחַר
(עֵין סוּף תּוֹרַח כ"א, וּבְכוּכְבֵי אוֹר חֶלֶק אֵמֶת
וְאֱמוּנָה אוֹת י"ב)], לְטוֹבְתָנוּ וְלְרַפּוּאֵתָנוּ
וְלֵהַצְּלַחַתָנוּ בְּהַעֲנֵג וְהַשְּׂמִיחָה אֲשֶׁר
לְעֵתִיד "שְׂמִיח" הַצְּדִיק" (תְּהִלִּים נ"ח, י"א)
וְ"הִירָא אֶת דְּבַר ה'" (שְׁמוֹת ט, כ), לֵאֵין
סוּף וְתְכַלִּית. וְעַל יְדֵי הָאֱמוּנָה וְהַדְּעַת
הַזֶּה בְּעֲצֻמוֹ, יֵשׁ בִּיכְלֵת לְהַמְשִׁיךְ עַל
עֲצֻמוֹ גַּם הַיּוֹם, מִשְּׂמַחַת יוֹם הַטּוֹב
הַזֶּה שְׁלַעֲתִיד. וּבְמָקוֹם שְׂבִיעֵת הַרְגָּז
הַנְּל, יִהְיֶה דְבוּק בְּ"שְׂבַע שְׂמַחוֹת"
(תְּהִלִּים ט"ז, י"א), "בְּאוֹר פָּנָי" (מִשְׁלֵי ט"ז,
ט"ו) רָגַל, כְּהַתְּוֹסְפוֹת וְהַתְּחַדְּשׁוֹת
שְׁנַתְּחַדֵּשׁ בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית הַנְּל בְּכָל
יוֹם בְּ"הָאוֹר כִּי טוֹב" (בְּרֵאשִׁית א, ד), שְׁעַל
זֶה יְסוּבֵב הַכְּתוּב (שָׁם, ה) "וַיִּקְרָא אֱלֹקִים
לְאוֹר יוֹם" פְּנ"ל מֵהַמּוֹבָא בְּפָנִים....

גַּם אִם נִמְצָא עֲבוּדַת הַבוֹרָא בְּצָרְכֵי
הַגּוֹף כְּמוֹבָא בְּסִימָן ד' לְקוּטֵי
תְּנִינָא, [הֵלֵא] מְבָאָר מִקְשָׁרֵי דְבְּרֵיו

עצות המבווארות

שנוי טבע הוא. בִּשְׂבוּעוֹת נֶתַן לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אֶת הַתּוֹרָה בְּמוֹפְתִים נוֹרָאִים, בְּלִי שׁוּם דֶּרֶךְ הַטֵּבַע. וּבִסְכוֹת הַקִּיפָנוּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּעַנְיִים, כְּדִי שְׁשׁוּם שׁוֹנָא וּמְזִיק לֹא יוּכְלוּ לִנְגַע בְּיִשְׂרָאֵל, בְּנִגּוּד לְדֶרֶךְ הַטֵּבַע, רַק בְּכַחוֹ יִתְבָּרֵךְ וּבְהַשְׁגָּחְתוֹ הַפְּרָטִית. וְכָל זֹאת פֶּעַל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּכִדִי שְׂנֹדַע וְנֶאֱמִין שֶׁכָּל הַנִּפְעָל בְּעוֹלָם וְעַם כָּל אָדָם בְּפְרָטִיּוֹת, הַכֹּל כְּרִצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ וּבְהַשְׁגָּחְתוֹ הַפְּרָטִית, בְּלִי שׁוּם חַיִּיב הַטֵּבַע. וּבִימֵי הַחַג זֹעֵק קוֹל דְּקֻדְשָׁה, לְהוֹדִיעַ וּלְהַזְכִּיר שְׂדֵבָרִים אֵלּוּ לֹא יִשְׁכַּחוּ. אֲבָל צָרִיךְ לְהַקְשִׁיב מֵאֵד לְקוֹל זֶה בְּאַזְנוֹיִם וּבְלֵב. כִּי מִצּוּיִים קוֹלוֹת שֶׁל כּוֹפְרִים וְלֹצִים הַמְכַחֲשִׁים חֲלִילָה אֶת הַהַשְׁגָּחָה, וּבְכַפִּירוֹתֵיהֶם רוֹצִים לְהוֹכִיחַ שֶׁהַכֹּל מֵיֶסֶד עַל פִּי דֶרֶךְ הַטֵּבַע, חֵס וְשְׁלוֹם, וּמַחֲמַת זֹאת אֵין שׁוּמְעִים אֶת קוֹל הַקְּדוּשָׁה הַזֹּעֵק וּמַעוֹרֵר בְּעַנְיָן הַהַשְׁגָּחָה, כְּמִבְאֵר בְּלִקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֶלֶק שְׁנֵי סִימָן ד'. אֲבָל עַל יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת אֲמִתִּית לְצַדִּיק אֲמִת מִתְחַזְּקִים בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה וְשׁוּמְעִים אֶת הַקוֹל הַזֶּה, קוֹלוֹ שֶׁל הַחַג, וּמֵאֲמִינִים שֶׁהַכֹּל נִפְעַל בְּהַשְׁגָּחְתוֹ הַפְּרָטִית שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא עַל פִּי

עֶקֶר חֲשִׁיבוֹת הַצְּדָקָה הִיא עַל יְדֵי אֲמוּנָה. הֵינּוּ, צְדָקָה אֵין לָהּ חֲשִׁיבוֹת, רַק כְּאֲשֶׁר נוֹתְנִים אוֹתָהּ מַחֲמַת הַאֲמוּנָה כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ צָוָה עַל מִצְוֹת צְדָקָה. וְלֹא חֲלִילָה מַחֲמַת כְּבוֹד וּפְרוֹסוֹם, שְׂאֲנָשִׁים יֵאמְרוּ עֲלֵיו כִּי בַעַל צְדָקָה הוּא אוּ מִפְּנֵי שְׂאִישׁ חֲלוּשׁ בְּטִבְעוֹ הוּא, שְׂאֵינּוּ יְכוּל לְסַבֵּל חֲסָרוֹנוֹ שֶׁל הַזּוֹלָת. כְּמִבְאֵר בְּלִקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֶלֶק שְׁנֵי סִימָן ד': לְתַת צְדָקָה כִּי כֶּה צָוָה הַבוֹרָא כְּמִבְאֵר בַּתּוֹרָה (ויקרא כה, לה-לו) "וְהִחַזְקֶתָּ בּוֹ".

(אמונה טז)

בִּימֵי הַחַג מְכַרִּיז קוֹל וּמוֹדִיעַ שֶׁכָּל הַנִּפְעָל בְּעוֹלָם בְּכָלֵל וְעַם כָּל אָדָם בְּפְרָט, הַכֹּל בְּרִצוֹנוֹ וּבְהַשְׁגָּחְתוֹ הַפְּרָטִית יִתְבָּרֵךְ, בְּלִי שׁוּם חַיִּיב טִבְעִי כָּלֵל. כִּי בְּכָל חַג וּמוֹעֵד עֲשֵׂה עִמָּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים, נְסִים וְנִפְלְאוֹת, בְּנִגּוּד לְדֶרֶךְ הַטֵּבַע. בְּפֶסַח הוֹצִיאָנוּ ה' מִמִּצְרַיִם בְּאוֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים, בְּדֶרֶךְ עַל טִבְעִית, כִּי מִמִּצְרַיִם לֹא יְכוּל הָיָה שׁוּם עֶבֶד לְכַרֵּחַ. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, בְּרִצוֹנוֹ וּבְהַשְׁגָּחְתוֹ, הוֹצִיא אֲלֵפִים וּרְכֻבוֹת בְּעֶצֶם הַיּוֹם, וְכָל הַמִּצְרַיִם רָאוּ זֹאת וְלֹא יָכְלוּ לַעֲצוֹר בְּעַדָם, וּבְנוֹדַי דָּבָר זֶה

אבל מאמין ומרגיש שהשגחתו יתברך חזקה מדרך הטבע, ויכולה לבטל את הטבע לגמרי, ומחמת אמונתו בהשגחתו הפרטית, מקנה הוא שהשם יתברך עוד ישיעהו בחסדים ובטובות. ובפרט בימי החג, כשזוכה לשמע את קול הקדשה הנזכר למעלה, המודיע על השגחתו הפרטית, בודאי זוכה לשמחה רבה. ובאשר שעל ידי מצות צדקה כראוי, זוכים לשמע את קול הקריאה דיום טוב, ולהאמין שהכל נפעל בהשגחתו יתברך ולא על פי דרך הטבע, על כן צריך להרבות בצדקה קדם החג בכדי לזכות לשמחת יום טוב בשלמות. (שלוש רגלים ח).

דרך הטבע, ועל ידי זה זוכים לשמחת יום טוב. ואפלו בימות החול זוכים לשמחה, כי כל מיני עצבות ודאגות המצויות באדם הנה רק מחמת שאינו מאמין בהשגחה פרטית, כי חושב שהכל נפעל בדרך הטבע חס ושלום. וכשאינו יכול להשיג ישועה על פי טבע, הן בכריאות הן בפרנסה, שוקע הוא לעצבות ולדאגות. אבל כשמאמין שהכל בהשגחה פרטית, אינו עצב ואינו דואג מן היסורים העוברים עליו, חס ושלום, רק מתחזק תמיד בשמחה, מחמת שמאמין שהשם יתברך יסיר את היסורים ממנו בהשגחתו הפרטית. הגם שעל פי טבע אינו יודע כיצד,

מכתבי שמואל

יצטרך לקחת את כוחו ואונו שמשקיע עד שמשגיג את הכסף במסירות נפש והרי יכל להחיות עם זה את עצמו אשתו וילדיו וכו' ולמסר את זה לשני, לאדם זר. ולכן אמנם זה גבוה מאד מאד, ולאמתו של דבר זה רק הלוואה שהיא מלווה להשם יתברך כמו שכתוב החונן דל, והשם יתברך משלם אפלו בעולם הזה פי אלף יותר, מכל שכן בעולם הבא הקרן קימת כמו שזרעים באדמה רק שתהיה קרקע טובה (הינו כשקולעים במקום נכון שהצדקה נופלת לידיים טובות) צומחים אילנות מלאים כל טוב כמו שכתוב זרעו לכם לצדקה, ובאמת חיים בזכות הצדקה, ונרפאים ושום רע לא שולט, הכל בזכות הצדקה, כמוכא ספורים על זה בגמרא ובמדרש ובזהר. וכמוכא בגמרא: יותר ממה שהפעל הבית עושה עם העני העני עושה עם בעל הבית וכו'. הפלל שנתנית הצדקה מגיע בקשי רב, יותר קשה מהכל, ומדוע? כי צדקה היא תמיד התחלה, היא ההתחלה של כל ההתחלות, היא פותחת תמיד את השערים של עבודת ה' וכל שערי הרחמים, כי כשיהודי צריך לעשות איזה עבדא דקדשה הוא

אמר רבנו ז"ל בתורה ד' לקוטי מוהר"ן תנינא ואת הערבים צויתי לכלפלה, שעקר הצדקה הוא לשבר האכזריות מה שכבר נתאכזר לבו ולא רוצה לתן יותר, ומשבר היצר הרע ונותן, זהו עקר חשיבות של הצדקה, וכבודת הדבר צדקה הוא קשה מאד כמו הולדה ממש, שכמה צירים וחקלי לדה וכמה קולות וגניחות ואנחות וכו' מרחין קדם כל דבר שבקדשה שאיש הישראלי רוצה לעשות זה מגיע בקשי גדול ומכרחים להתנגע הרבה בכמה וצדקה עד שזוכה לעשות הדבר שבקדשה כראוי, הינו למוד ותפלה ושאר עבודות, ובפרט בהתחלה כשעוד לא התרגל לעשיה, זה ממש כמו לדה ראשונה שזה מגיע בקשי רב. כמו כן כל המעשים טובים שיהודי עושה בעולם הנם הולדות קדושות, כמו שכתוב אלה תולדות נח נח איש צדיק וכו', עקר תולדותיהן של צדיקים מעשים טובים וכו', מכל שכן נתנית צדקה היא יותר קשה מכל המעשים טובים, והיא תמיד כמו התחלה, צרה כמבפירה, מפני שכל פעם זה מניעה חדשה בלב: מה זאת אומרת, שהוא

צדקה פותחת כל השערים כמוֹבא בתורה ד' לקוטי תנינא "ואת העורבים". דוקא לשבר האכזריות במקום שהאדם כבר לא מרצה וקשה עליו הדבר. דוקא זה חשוב מאד והוא עקר עבודת הצדקה ובזה זוכה מה שזוכה. (עא)

עין תורה ד' חלק ב ואת העורבים, הארת הרצון וכו' על ידי צדקה ושוב צדקה ושוב צדקה. ועל פן כל רגל מחיבים לתן צדקה ובפרט שבועות. (פג)

בתורה ד' לקוטי תנינא בלקוטי מוהר"ן "ואת העורבים" גדל ענין הצדקה שפותחת כל השערים ולהכניע כל הכפירות וספקות באמונה רק על ידי צדקה עין שם היטב. (ח"ב פ).

מכרח לשבר את המחצות ולפתח את השער וזה קשה מאד, אבל כשהוא נותן צדקה, הצדקה פותחת לו את הדלת והשער, כי זוהי סגלת הצדקה לפתח שערים. ובאמת קשה מאד לתת צדקה כי פשנותנים צדקה בשעה שרוצים לעשות איזה דבר שבקדשה זה פותח לו את הדלת (ולכן נותנים צדקה קדם התפלה וקדם כל דבר שבקדשה וקדם יום הדין ובעת שמחה וכו') לכן זה קשה מאד, אמנם תועלת הצדקה היא גדולה מאד ואפשר כל כך לפעל דרכה שהפרנסה תעופף אל האדם כל כך בקלות שלא יצטרך בכלל לעבד כמו לעתיד לבא כמו שכתוב ואתם כהני ה' תקראו, השם יתברך יזכנו לזה. (לד)

ליקוטי תפילות

למען הסדר הטוב חילקנו את התפילה לחמשה חלקים

א

ואני תפלתִי לך ה' עת רצון אלקים בָּרַב חֲסִדֶיךָ עֲנֵנִי בְּאַמַת יִשְׁעֶךָ. ה' שִׁמְעֵ תְּפִלָּתִי
הַאֲזִינָה אֶל תַּחֲנוּנֵי בְּאִמוּנָתְךָ עֲנֵנִי בְּצַדִּיקְתְּךָ. לְמַעַן שִׁמְךָ ה' תַּחֲיִינִי בְּצַדִּיקְתְּךָ תּוֹצִיא
מִצָּרָה נַפְשִׁי. אֲנִי בְּצַדִּיק אַחֲזָה פְּנִיךָ אֲשַׁבְּעָה בְּהַקִּיץ תִּמְוֹנָתְךָ. רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם,
מָלֵא רַחֲמִים, זַכְּנֵי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים לַתֵּן צְדָקָה הַרְבֵּה תָּמִיד, בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת
וּבְכָל שְׁעָה, וְתִתֵּן לִי כַח וּגְבוּרָה לְכוּף אֶת יְצָרֵי וְאֶת לְבִי הַקָּשָׁה, לְשַׁבֵּר הָאֲכָזְרִיּוֹת
שֶׁבְּלִבִּי לְהַפְּכוֹ לְרַחֲמָנוּת, לְהַתְּנַדֵּב לַתֵּן צְדָקָה הַרְבֵּה בְּפוֹזֵר גְּדוֹל יוֹתֵר מִמַּטְבְּעֵי
וּרְצוֹנֵי, בְּלִי שׁוּם הַקְּפָדָה כָּלֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, פּוֹזֵר נָתַן לְאֲבֹנִים צְדָקָתוֹ עֲמֵדָת לְעַד
קִרְנוֹ תְרוּם בְּכָבוֹד. וְאֲזֹכָה לַתֵּן צְדָקָה בְּשֵׁתֵי יָדַי, בְּשִׁמְחָה גְּדוֹלָה וּבְלֵב טוֹב, וְלֹא
יִרַע לִבִּי בְּתַתִּי לוֹ. וְתִהְיֶה יָדֵי פְתוּחָה תָּמִיד לַתֵּן לְעֵנִי דֵי מַחְסוּרוֹ אֲשֶׁר יַחְסֵר לוֹ.
וְאֲזֹכָה לְקִים מִקְרָא שֶׁכָּתוּב, פָּתַח תִּפְתַּח אֶת יָדֶיךָ לוֹ וְהֵעַבְטָה תַעֲבִיטֵנוּ דֵי מַחְסוּרוֹ
אֲשֶׁר יַחְסֵר לוֹ. וְתִזְמִין לָנוּ עֲנִיִּים הַגּוֹנִים לְזִכּוֹת בָּהֶם, וְתִשְׁמְרֵנוּ וְתִצְלִלְנוּ מֵעֲנִיִּים
שְׂאִיִּם מְהֵרָה:

אָנָּה ה', עֲזֹרְנִי לְהַתְּחִיל לַתֵּן צְדָקָה הַרְבֵּה בְּאַמַת בְּרִצּוֹנְךָ הַטּוֹב, וּבִזְכוֹת מִצּוֹת
צְדָקָה תַעֲזֹרְנִי וְתִפְתַּח לִי וְתִרְחִיב לִי כָּל הַפְּתָחִים וְהַשְׁעָרִים וְדַקְדְּשָׁה, כִּי אַתָּה
יֹדַעַת אֶת לִבִּי. רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, כְּמָה קָשָׁה לִי לְהַתְּחִיל שׁוּם הַתְּחִלָּה בְּעִבּוּדַת ה'
בְּאַמַת, וְכָל עֲנִין עֲבוּדָה וְעִבּוּדָה שְׂאֵנִי רוֹצֵה לְהַתְּחִיל, קָשָׁה וְכָבֵד עָלַי מְאֹד מְאֹד,
עַד אֲשֶׁר כָּשַׁל בַּח הַסֶּבֶל. וְכְמָה וְכְמָה חֲבִלִי לָדָה, וְכְמָה וְכְמָה גְּנִיחוֹת וְצַעֲקוֹת
וְשׁוּעוֹת וְצַעֲקוֹת וְצַעֲקוֹת בְּכְמָה מִיָּנִי קוֹלוֹת שֶׁל אֶחָ וְאֲבוֹי, וְכְמָה וְכְמָה אֲנַחּוֹת
מֵעַמְקָא דְּלַבָּא, וְכְמָה וְכְמָה כְּפִילוֹת וְהַטְּיוֹת אֲנִי צְרִיכִין, קָדָם שְׂאֵנוּ זֹכֵין לְהַתְּחִיל

איזה התחלה באיזה עבודה, ומגדל הכבוד העצום עדין לא התחלתי לעבודך באמת, כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה, כן היינו מפניך ה', היינו חלנו כמו ילדנו רוח. וכבר עברו עלי ימים ושנים הרבה משנותי הקצובים במספר תחת ידך, ועדין לא התחלתי התחלה גמורה בעבודתך באמת, עבר קציר פלה קיץ ואני לא נושעתי. אבל עדין אני מקוה ומצפה ומחכה ומיחל בכל עת ובכל שעה לישועתך האמתית, כי כל עוד גשמתי בי, אני מקוה לישועה שלמה באמת. על-כן אזעק ואשוע, חמל על עני כמוני, דל וחלוש, פואב וגווע, ביולדה אפעה, הושיעה המלך, כי קצר המצע מהשתרע. רבנו של עולם, אמן וחזק רפיון ידי, חזק ידיים רפות וברכים פושלות תאמן. זכני ברחמיך הרבים, שאתחיל מעתה באמת התחלה גמורה, שאתחיל מעתה לכנס בעבודתך מיום אל יום, ולהוסיף בכל יום ויום קדשה וטהרה וחקמה ובינה ודעת אמתית, וכל יום ויום יאיר ביותר בתוספות אור קדשה מרבה מיום שלפניו. ותעזרני להתחיל לתן צדקה הרבה בכל עת לעניים הגונים, כי התחלת הצדקה קשה וכבדה עלי מאד ביותר, ואין אני יודע איך לזכות לצדקה פראוי, לגדל רבוי המגיעות בלי שעור שיש לי על זה, כי רחם ממני צדקה:

אנא ה', קרב מרחק כמוני, חוס על רחוק מרחמנות כמוני, הושיעה נא לרחוק מישיעה כמוני, רפא נא לחולה ונדפא כמוני בגשמיות ורוחניות, אשר אין רופא בעולם לרפאת חולה פנה, כי אם אתה לבד, ברחמיך הרבים, ברחמיך הגדולים, בחסדיך העצומים, בחסדיך הנוראים, כי אתה כל תוכל ולא יבצר ממך מזמה. ובכל דור ודור אתה עושה גדולות עד אין חקר, נסים ונפלאות עד אין מספר. ולך נאה להראות גדלך וגבורותיך הגדולה ורחמיך הרבים אשר אתה עוזר ללא כח, ומרחם על מי שאינו ראוי לרחם מפל הצדדים, וחונן את מי שאינו ראוי לחנינה בשום אופן, כמו שכתוב, וחנתי את אשר אחז ורחמתי את אשר ארחם. מלא רחמים, רחם עלי ופתח לי כל הפתחים והשערים של הקדשה, ועזרני לכנס בהם באמת חיש קל מהרה. וזכני להרבות בצדקה תמיד, עושה צדקות עם כל

בְּשֵׁר וְרוּחַ עֲשֵׂה עִמִּי צְדָקָה. וְזַכְּנֵי לִקְיָם מִצְוֹת צְדָקָה בְּשִׁלְמוֹת בְּפוּזוֹר גְּדוּל כְּרִצּוֹנְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת, וְתִרְחִיב לִי כָּל הַפְּתָחִים שֶׁל הַקְּדוּשָׁה. פְּתַחוּ לִי שְׁעָרֵי צְדָק אָבוֹא בָּם אוֹדֶה יְיָ. זֶה הַשֹּׁעַר לִיהוָה צְדִיקִים יָבוֹאוּ בוֹ. פְּתַחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֵא גּוֹי צְדִיק שׁוֹמֵר אֲמוּנִים, פְּתַח לָנוּ שֹׁעַר בְּעֵת נְעִילַת שֹׁעַר, בְּזִכּוֹת הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם שֹׁעַר סָגוּר בְּפִנְיָהֶם לְעוֹלָם. שְׂאוּ שְׁעָרִים רְאִישֵׁיכֶם וְהַנְּשֹׂאוּ פְתָחֵי עוֹלָם וַיָּבֵא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד. מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד ה' עֲזוֹ וּגְבוּרַת ה' גְּבוּר מִלְחָמָה. שְׂאוּ שְׁעָרִים רְאִישֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פְתָחֵי עוֹלָם וַיָּבֵא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד. מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד ה' צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סְלָה:

ב

וּבְכֵן תִּזְכְּנוּ בְּזִכּוֹת הַצְּדָקָה הַקְּדוּשָׁה, וּבְזִכּוֹת הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים הַזְּקֵנִים שֶׁבְּקְדוּשָׁה, שֶׁנִּזְכָּה לְהַכְּנִיעַ וּלְשַׁבֵּר וּלְעַקֵּר וּלְבַטֵּל שְׂרֵשׁ יְנִיקַת מִצַּח הַנְּחָשׁ שֶׁהוּא שְׂרֵשׁ חֲכַמַת הַטְּבַע, עַד שֶׁנִּזְכָּה לְעַקֵּר וּלְכַלּוֹת וּלְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל חֲכַמַת הַטְּבַע וְהַאֲפִיקוֹרְסוֹת מִן הָעוֹלָם. וְתַעֲזְרוּנוּ לְהוֹצִיא יְנִיקְתָּם וְחִיתָם מֵהֶם עַל-יְדֵי כַח הַצְּדָקָה דְקְדוּשָׁה שֶׁל כְּלָלִיּוֹת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל הַבְּשָׂרִים. וְנִזְכָּה לְהַעֲלוֹת וּלְבַרֵּר כָּל הַדַּעַת וְכָל הַיָּמִים הַנְּפוּלִין שֶׁל כָּל הַזְּקֵנִים הַמְּאָרִיכֵי יָמִים שֶׁבְּדוֹר שְׂאִין בָּהֶם שְׁלֵמוֹת, שְׂאִין מוֹסִיפִים קְדוּשָׁה בְּכָל יוֹם מִיָּמֵי חַיֵּיהֶם, אֲשֶׁר עַל-יָדָם יוֹנֵק חַס וְשְׁלוֹם מִצַּח הַנְּחָשׁ, שֶׁהוּא שְׂרֵשׁ חֲכַמַת הַטְּבַע:

אָנָּה ה', רַחֲמֵן מְלֵא רַחֲמִים, זַכְּנוּ לְהַרְבּוֹת בְּצְדָקָה בְּאַמֶּת בְּקְדוּשָׁה גְּדוּלָּה, עַד שֶׁנִּזְכָּה לְתַקֵּן זֹאת בְּשִׁלְמוֹת, לְהַכְּנִיעַ וּלְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל מֶלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל. כִּי אַתָּה יַדְעָתָ אֵת כָּל אֲשֶׁר עָבַר עָלֵינוּ עַל-יְדוֹ, אַתָּה יַדְעָתָ אֵת כָּל הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מִצְּאֲתָנוּ. תָּן לָנוּ תַקוּהָ וְלֹא נֶאֱבַד, הוֹצִיאֵנוּ מִבֵּין שְׁנָיו, הִצִּילָנוּ נָא מִיַּד אוֹיְבֵינוּ וְרַדְפֵינוּ, וְרַחֵם עָלֵינוּ וְעֲזְרוּנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, שֶׁנִּזְכָּה לְקַדֵּשׁ אֵת כָּל יָמֵינוּ בְּקְדוּשָׁה גְּדוּלָּה. וְתַעֲזוּר לִי אָבִי שְׁבִשְׂמִים, אָב הַרַחֲמָן, שֶׁאִזְכָּה לְהִתְחַיֵּל מֵעַתָּה לְכַנֵּס בְּעַבְדוֹתְךָ בְּאַמֶּת, וְאִזְכָּה לְהוֹסִיף בְּכָל יוֹם אֹר קְדוּשָׁה וְדַעַת. וְכָל יוֹם וַיּוֹם מִיָּמֵי חַיֵּי יְאִיר בְּאוֹר גְּדוּל,

וְכָל יוֹם שׁוֹבָא אַחֲרָיו יָאִיר בְּיוֹתֵר בְּתוֹסְפוֹת קִדְשָׁה וְדַעַת, עַד שְׁאֲזוּפָה לְמַלְאוֹת יְמֵי וּשְׁנוֹתַי בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת בְּקִדְשָׁה גְדוֹלָה בְּאַמֶּת. וְאַזּוּפָה בְּיוֹם פְּקֻדְתִּי לָבוֹא וְלִכְנֹס לְפָנֶיךָ עִם כָּל הַיָּמִים שְׁלִי, אֲשֶׁר אָנִי חַי עַל פְּנֵי הָאָדָמָה, שִׁיְהִיו כְּלֵם שְׁלָמִים וְקַיִמִים וּמְאִירִים בְּאוֹר גְּדוֹל, עַד שִׁיְהִיו רְאוּיִם לְהִלְבִּישׁ אֶת נַשְׁמָתִי בְּהֵם לְעֵלוֹת וְלָבוֹא לְפָנֶיךָ כְּסֵא כְבוֹדֶךָ בְּלְבוּשֵׁינִי נְהִירִין, וְלֹא אֵיעוֹל בְּכִסּוּפָא קַמְךָ. מַלְכֵי וְאַלֹהֵי אֱלֹהֵיךָ אֶתְפַּלֵּל, כִּי אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ, זַכְנֵי וְקֻדְשָׁנִי בְּקִדְשְׁתָּךְ הָעֲלִיזָנָה בְּכָל עַת וְעַת, וְלִהְיוֹסִיף קִדְשָׁה וְטַהָרָה בְּכָל יוֹם וְיוֹם, עַד שְׁאֲזוּפָה לְהִיּוֹת נְמַנָּה בְּכָלֵל הַזְּקֵנִים וְדִקְדָּשָׁה. מִלֹּא רַחֲמִים עַל כָּל הַחַפְצִים לְהִתְקַרֵּב אֵלֶיךָ, שְׁמַרְנֵי וְהַצִּילֵנִי מִפְּנֵם הַזְּקֵנִים הַמְּאַרְכִּי יָמִים שְׁאִין בְּהֵם שְׁלֵמוֹת, קִרְבְּנֵי לְהַצְדִּיקִים אֲמַתִּיִּים הַזְּקֵנִים וְדִקְדָּשָׁה, כִּי כְּבֹר הַתְּחִלָּתָ לְקִרְבְּנֵי אֱלֹהֵיךָ, וְאִין נָאֵה לְךָ לְעֻזְבְּנֵי. זַכְנֵי מַעֲתָה לְהִתְקַדֵּשׁ וְלִהְיָהֵר בְּקִדְשְׁתָּךְ בְּאַמֶּת, עַד שְׁאֵהִיָּה רְאוּי לְהִיּוֹת נְמַנָּה בְּאַמֶּת בֵּין הַזְּקֵנִים וְדִקְדָּשָׁה, וְאֵל תְּבִישְׁנִי מִשְׁכְּרֵי, וְאֵל תַּחֲפִירְנִי מִתַּקְנוֹתֵי:

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, בַּעַל הַרְצוֹן, בַּעַל הַרַחֲמִים, רַעְוֵא דְכָל רַעְוִין, סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, עֵתִיק דְעֵתִיקִין, אֲשֶׁר הוֹדַעְתָּ לְצַדִּיקֶיךָ הָאֲמַתִּיִּים שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹתֶיךָ שֶׁל רַחֲמִים, הַכְּלוּלִים בְּתִלְסָר תְּקוּנֵי דִיקְנָא קִדְיִשָׁא, חוּס וְחַמֵּל עָלֵי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים בְּרַחֲמֶיךָ הַגְּדוֹלִים, בְּרַחֲמֶיךָ הַגְּנוּזִים, שְׁאִין בְּהֵם שׁוּם אַחִיוֹת דִּין כָּלֵל, וְזַכְנֵנו לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ וְלִהְיָתְּקַרֵּב לְעִבּוּדְתָּךְ בְּאַמֶּת, כִּי אַתָּה יוֹדַע בְּאַמֶּת, כַּמָּה אָנִי רַחוּק מִקְדְּשְׁתָּךְ הָאֲמַתִּיִּית, וְכַמָּה אָנִי צָרִיךְ לְהִתְבַּיֵּשׁ בְּפָנֵי הַפְּשׁוּטִים שְׁבִישְׂרָאֵל, מְכָל שְׁכֵן בְּפָנֵי כְּשָׂרֵי הַדּוֹר, מְכָל שְׁכֵן וְכָל שְׁכֵן בְּפָנֵי הַצְדִּיקִים הָאֲמַתִּיִּים שְׁבַדּוֹר. אֲבָל עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים אָנִי בּוֹטַח, שְׁעַדִּין יֵשׁ לִי תַקְנָה לְתַקֵּן אֶת יְמֵי הַפְּגוּמִים מְאֹד מְאֹד, וְלִהְיָטִיב אֶת מַעֲשֵׂי, לְחַדֵּשׁ כְּנִשְׂר יְמֵי שְׁעַבְרוּ בַחֲשָׁד. עַל־כֵּן אָנִי תוֹלָה עֵינֵי אֱלֹהֵיךָ וּמַצְפָּה לִישׁוּעָתְךָ, עַד שֶׁתַּחַנְנֵנִי וְתַחַזִּירְנִי בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ בְּאַמֶּת, חֵישׁ קַל מְהֵרָה, עַד שְׁאֲזוּפָה לְהִיּוֹת כְּרַצוֹנְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת. חוּסָה עָלֵינוּ כְּרַב רַחֲמֶיךָ, וְעֻזְרָנוּ וְזַכְנֵנו בְּכַח וְזִכּוֹת הַצְדִּיקִים הָאֲמַתִּיִּים הַזְּקֵנִים שְׁבַקְדָּשָׁה, שְׁנֻזְפָה לְעוֹרֵר

וּלְגִלוֹת וּלְהַאִיר הָאֶרֶת מִצַּח הָרָצוֹן שֶׁהוּא רָצוֹן שֶׁבְּרָצוֹנוֹת. וַיִּתְגַּבַּר מִצַּח הָרָצוֹן עַל מִצַּח הַנְּחָשׁ, לְהַכְנִיעַ וּלְשַׁבֵּר וּלְעַקֵּר וּלְכַפֵּל זוֹהֶמַת מִצַּח הַנְּחָשׁ מִן הָעוֹלָם שֶׁהוּא חֲכָמַת הַטֶּבַע, וַיִּתְכַּפֵּל חֲכָמַת הַטֶּבַע וְהֶאֱפִיקוֹרְסוֹת מִן הָעוֹלָם, וַיִּתְגַּלֶּה וַיֵּאִיר מִצַּח הָרָצוֹן בְּעוֹלָם, וַיִּתְגַּלֶּה בְּעוֹלָם שְׂאִין שׁוֹם דֶּרֶךְ הַטֶּבַע כָּלָל, רַק הַכֹּל מִתְנַהֵג בְּרָצוֹנָךְ הַטּוֹב לְבַד. וַתִּתְפַּשֵּׁט הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּעוֹלָם, וַיֵּאֱמִינוּ הַכֹּל כִּי אַתָּה בְּרֵאתָ עוֹלָמְךָ בְּרָצוֹנְךָ הַטּוֹב אַחֵר הָעֶדֶר הַגָּמוּר, וְהוֹצֵאתָ כָּל הָעוֹלָמוֹת מֵאִין הַמְּחַלֵּט לַיֵּשׁ, וּבְרֵאתָ יֵשׁ מֵאִין, וְאַתָּה מְנַהֵיג עוֹלָמְךָ בְּרָצוֹנְךָ לְבַד, וְאִין שׁוֹם חַיִּיב הַטֶּבַע כָּלָל. וַתִּתֵּן לָנוּ חֲכָמִים אֲמִתִּיִּים דַּקְדְּשָׁה, וַתִּתֵּן לָהֶם כַּח, שִׁיקְשְׁרוּ כָּל הָרָצוֹנוֹת לְשֵׁרֵשׁ הָרָצוֹן, לְמִצַּח הָרָצוֹן, לְרָצוֹן שֶׁבְּרָצוֹנוֹת, עַד שִׁיתְגַּלֶּה וַיֵּאִיר הָאֶרֶת הָרָצוֹן בְּעוֹלָם, וְנִזְכָּה כָּלְנוּ לְכֶסֶף וּלְהַשְׁתַּוְקַק תְּמִיד לְעַבֹּדְתְּךָ בְּאַמְתָּ, בְּרָצוֹן חֲזָק וְתַקִּיף מְאֹד:

ג

וַתִּזְכְּנוּ לְשִׁמְעַע קוֹל הַקְּרִיָּאָה שֶׁל הַיָּמִים טוֹבִים הַקְּדוּשִׁים, אֲשֶׁר הֵם קוֹרְאִים וּמְגַלִּים אֶת הָרָצוֹן. כִּי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים עֲשִׂיתָ עִמָּנוּ נְסִים וּנְפִלְאוֹת גְּדוֹלוֹת וְנוֹרְאוֹת, פְּלֵאֵי פְּלֵאוֹת, בְּכָל הַשָּׁלֵשׁ רִגְלִים, מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי קִדְשׁ. כִּי בַחֲג הַפֶּסַח הַקְּדוּשׁ הוֹצֵאתָ אוֹתָנוּ מִמִּצְרַיִם בְּאוֹתוֹת נוֹרְאוֹת, בְּמִסּוֹת בְּאוֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים וּבְמַלְחָמָה וּבְיַד חֲזָקָה וּבְזוֹרֵעַ נְטוּיָה, כָּכֵל אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ לָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ בְּמִצְרַיִם לְעֵינֵינוּ. וּבַחֲג הַשְּׁבִיעוֹת הַקְּדוּשׁ נִתְּתָ לָנוּ אֶת תּוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה בְּאוֹתוֹת גְּדוֹלוֹת וְנוֹרְאוֹת, בְּקוֹלוֹת וּבִרְקִים עֲלֵינוּ נְגִילִית וּבְקוֹל שׁוֹפָר עֲלֵינוּ הוֹפְעֵת, וּפְנִים בְּפָנִים דְּבַר ה' עִמָּנוּ, וּדְבָרְךָ שָׁמְעֵנוּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ, אֲשֶׁר לֹא נִשְׁמַע וְלֹא נִרְאָה כְּזֹאת בְּכָל הָאָרֶץ וּבְכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה. וַחֲג הַסְּפֹת הַקְּדוּשׁ הוּא זָכָר לְהַקְּף עֲנֵנִי כְבוֹד, אֲשֶׁר הִקְפַּת אוֹתָנוּ בְּמִדְבַר סִינַי אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּשִׁבְעַת עֲנֵנֵי כְבוֹד, וּבְעִמּוֹד עֲנַן הַלֶּכֶת לְפָנֵינוּ יוֹמָם וּבְעִמּוֹד אֵשׁ לַיְלָה. מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ ה', רַבּוֹת עֲשִׂיתָ אִתָּה ה' אֱלֹהֵי נְפִלְאוֹתֶיךָ וּמַחֲשִׁבוֹתֶיךָ אֵלֵינוּ אִין עֲרַךְ אֵלֶיךָ אֲגִידָה וְאִדְבָּרָה עִצְמוֹ מִסְפָּר. זָכְנוּ בְּרַחֲמֶיךָ

הרבים לקבל את כל השלש רגלים בשמחה גדולה ובקדושה ובטהרה. ונזכה בכל השלש רגלים הקדושים והנוראים, מועדי ה' מקראי קדש, לשמע בכל יום-טוב ויום-טוב את קול הקריאה הגדולה של היום-טוב קדש, שמכריז וקורא ומגלה את הרצון שאין שום חיוב הטבעי כלל, רק הכל מתנהג ברצונך הקדוש לבד. וברצונך גלית (הגלית אותנו בין העפובים לטובתנו, כדי לכלא הפשע ולהתם חטאת. ואתה עתיד להוציאנו מביניהן מהרה, ותנקם דם עבדיך השפוף. ועל-ידי-זה נזכה לשמחת יום-טוב באמת כמו שכתוב, ושמחת בחגך. ונזכה לשמח מאד מאד בכל הימים-טובים בשמחה שאין לה קץ וסוף, נגילה ונשמחה בישועתך. ויקים מקרא שכתוב, ישמח צדיק כי חזה נקם פעמיו ירחץ בדם הרשע. ויאמר אדם אך פרי לצדיק, אך יש אלקים שופטים בארץ. ותעקר ותשבר ותכלה ותכטל קול שאגת הצוררים, שהם החיות רעות הדורסים וטורפים רבים מבני עמנו, שהם חכמי הטבע, אשר נתעו ונבוכו על-ידי רשעותם בחכמות זרות ודעות נבוכות ואפיקורסות גדול. והם אורכים גם על בני עמך ישראל וצודים את נפשם לקחתם חס ושלו, והם דורסים וטורפים רבים מבני עמנו, אשר נלכדו בשטות חכמתם המטעת ונפלו בחכמתם כתא מכמר, בצפרים האחוזות בפה, כהם יוקשים בני האדם בעת הרעה הזאת עכשיו בדורות הללו, בחכמת הטבע והאפיקורסות, אשר התפשטה עכשיו בעולם ביותר, אשר לא היתה כזאת מימות עולם:

אָהָה ה', אִיכָה נַעֲשֶׂה, הַגִּידָה לִי שְׂאֵהֲבָה נַפְשִׁי אִיכָה תִרְעָה אִיכָה תִרְבִּיץ בְּצַהֲרִים, בַּעַת צָרָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר נִתְקַים עֲכָשָׁיו בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, וְהִיתָה עַת צָרָה לִיעֲקֹב אֲשֶׁר כְּמָהוּ לֹא נִהְיָה וְכְמָהוּ לֹא תוֹסִיף. כִּי פִשְׁתָּה הַמְסַפַּחַת הַזֹּאת בְּיָמֵינוּ בֵּין יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ, אֲשֶׁר הֵם מַחְבְּרִים חֲבוּרִים רַבִּים בְּדַרְכֵיהֶם הָרָעִים בְּדַרְךְ חֲכַמַת הַפִּלוֹסוֹפוּיָא, וּמְפִיצִים אוֹתָם בֵּין בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, וּמְכַנְּסִים חֵס וְשָׁלוֹם אֶרֶס חֲצִיֵהֶם הָרָעוֹת וְהַזְרוֹת וְהַמְרוֹת וְאִין מִי שִׁירְגִישׁ בְּאֵב מִכָּה הַזֹּאת. חֲמַל עַל יְלָדֵי עַמְּךָ-יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר הֵם מְמַשִּׁיכִים עֲלֵיהֶם הָעוֹן הַזֶּה בְּחֲבָלֵי הַשָּׂוֵא, וְאֶחָר-כֵּךְ בַּעֲבוּת הָעֲגָלָה חֲטָאָה. כִּי בַתְּחִלָּה מִתְלַבְּשִׁים עֲצָמָם בְּרַמָּאוֹת וְאוֹמְרִים שְׂרוּצִים בַּתְּקִנוֹת

הנערים, ומטעים שרועים להדריכם בדרך הישר ללמוד חכמת-הדקדוק, ולכלות ימים על חכמה זו שאינה מכרחת כל-כך, ומרחיקין עמך ישראל מעקר הלמוד הקדוש המכרה, שהוא גמרא ופוסקים, שהם עקר יינה של תורה, שישם כלולים כל התורה שבכתב ושב'על-פה. ואחר-כך מוסיפים פשע על פשע ומפתים ללמוד עמהם לשונות הגוים וכתבם, עד שמכניסים אותם בחכמת האפיקורסות, ושוחטין את הילדים בידים ממש, ונוחרים ודורסים וטורפים ועוקרים אותם בידים משני העולמות:

רבנו של עולם, מה נאמר לפניך יושב מרום ומה נספר לפניך שוכן שחקים, הלא כל הנספרות והנגלות אפה יודע. אפה יודע פונתם ומחשבתם הרעה, לא עלינו תלנתם, כי אם עליך לבד ועל תורתך הקדושה. כי לפי מחשבתם הרעה הם חושבים חס ושלום, להשכיח שמך ותורתך הקדושה מן העולם חלילה. אבינו שבשמים, רחם עלינו ועל זרענו ועל כל זרע עמך בית-ישראל, חוס ורחם והושיענו בעת צרה הזאת, כי כבר הצלתנו מכמה וכמה אלפים צרות רבות ורעות. חמל עלינו גם עתה בעת הזאת, בעוקבא דמשיחא, אשר נשארנו בתרן בראש ההר וכנס על הגבעה, ואין מי יעמד בעדנו, כי אין מי שירגיש פאב צרה ומכה הזאת. חוס וחמל עלינו ברחמיך לבד, למענך עשה ולא לנו, ראה עמידתנו דלים ורקים. וקיים לנו מקרא שכתוב, למעני למעני אעשה, כי איך יחל, וכבודי לאחר לא אתן. רחם עלינו למען שמך, והצל אותנו ואת זרענו ואת כל זרע עמך בית ישראל מכל חכמת הטבע, שלא ילמדו ספריהם, ולא ילכו בדרךיהם, ולא יכנסו בלבם שום סכרא מספרותיהם, ולא שום דעה מדעותיהם. ונופה כלנו לילך תמיד בדרך אבותינו אשר דרכו בה מעולם מיום מתן תורה עד היום הזה, ללמוד דיני התורה הקדושה ולהגות בתורתך הקדושה לבד יומם ולילה, בתורה שבכתב ותורה שב'על-פה, ולשמור ולעשות ולקיים את כל דברי-תורתך באהבה באמת ובתמימות, בלי שום חכמות כלל. ותתבטל חכמת הטבע מכל העולם, ובפרט מעמך ישראל הקדוש אשר בהם בחרת. ויתפשט הארת הרצון בעולם,

וידעו הכל כי אין שום חיוב הטבע כלל, רק הכל מתנהג ברצונך הקדוש לבר: ונזכה כלנו לרצון דקדושה, שיהיה רצוננו חזק ותקיף ואמיץ בכל-עת ובכל שעה לעבודתך וליראתך ולתורתך, ובכל יום ויום ובכל שעה ושעה יתחזק הרצון דקדושה אצלנו יותר ויותר, כי אתה ידעת כי בשר ודם אנחנו ומחומר קרצנו, ומי יעצר פח לעבדך באמת, הן השמים ושמי השמים וכל צבאם, מלאכים ושופים ואופנים וחיות הקדש וכל צבא מעלה, אין גם אחד שיוכל להתפאר ולומר שיוכל לעבדך, כי לגדלתך אין חקר, ושמוך מרמם על כל ברכה ותהלה, אף כי אנוש רמה ובן אדם תולעה, עיף ויגע, ובכל יום ויום יצרנו מתגבר עלינו, ופורש רשתות ומכמורות לנפשנו, בארח זו אהלך טמנו פח לי. חוסה עלינו כרב רחמיה, וזכנו ועזרנו והושיענו להגביר הרצון דקדושה, שנוזכה להרגיל עצמנו ברצונות טובים תמיד, לכסף ולהשתוקק ולהתגעגע אליך תמיד, ברצון חזק ובכסופין אמתיים, בתשוקה גדולה בכלות הנפש, כמו שכתוב, נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' לבי ובשרי ירננו אל אל חי. בלה שארי ולבבי צור לבבי וחלקי אלקים לעולם:

ד

אבי אב הרחמן, משוך עבדך אל רצונך, שיהיה כל מגמתי וחפצי ורצוני חזקים תמיד לזכות להתקרב אליך באמת, ולא אסתכל על הבלי עולם הזה כלל, ולא תרדף מחשבתי ורצוני אחר המזון כלל, כי לא במותי אקח הכל, כי אין מלוין לו לאדם בשעת פטירתו לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד, ובין שיהיה לי מזון ובין לאו, בין כך ובין כך אבלה ימי בשוה, ומה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל תחת השמש, הבל הבלים הכל הבל. ואם גם לעבד אותך איני זוכה בעונותי הרבים, על-כל-פנים זכני שיהיה רצוני חזק תמיד רק לזכות להתקרב אליך ולעבודתך, ולא אפסיק הרצון דקדושה כלל, אולי אוזפה שתעשה עמי ככל נפלאותיך הנוראות, ותתחיל מעתה לקרבני אליך באמת:

ותרחם עלי ברחמיו הרבים, ותשמרני ותצילני תמיד שלא אפיל לידי זקנה לעולם,

שלא תהיה עבודתך זקנה וישנה אצלי לעולם, רק אזכה לחדש עצמי בכל יום ובכל עת ובכל שעה לחדש כנשר נעורי להתחיל בכל פעם מחדש, ותצילני מזקנה דסטרא אחרא תמיד, אל תשליכני לעת זקנה ככלות כחי אל תעזבני. ואזכה לקים דברי רבותינו זכרונם לברכה שדרשו על פסוק, היום הזה גהיית לעם, שיהיה דומה בעיני בכל יום ויום כאלו היום נכנסתי עמו בבכרית, כאלו התחלתי היום לכנס בקדשת ישראל, וכמו שכתוב, אשר אנכי מצוה היום, בכל יום יהיו בעיניך כחדשים, ותעזרני ותחזקני ותאמציני תמיד בכל עת שלא איאש עצמי לעולם שום יאוש כלל, ובעצם מדרגתי השפלה והפחותה מאד מאד, אזכה לקוות ולצפות לישועה אמתיית, לישועה שלמה תמיד, ואקנה ואיחל ואחכה תמיד לזכות לתכלית השלמות כראוי לאיש הישראלי, אשר לכך נוצרתי, ולא ארפה ולא אעזב את הרצון דקדשה, רק אחזק עצמי בכל-עת לחדש הרצון דקדשה יותר, להתחיל בכל פעם מחדש להשתוקק ולכסף ולהתגעגע אליך ולעבודתך ברצון חזק חדש לגמרי:

ותזכנו על-ידי התגלות הרצון דקדשה, שנוזפה להמשיך יראה גדולה עלינו, ונוזפה להתירא ולרעד ולפחד ממך תמיד ולעבדך ביראה גדולה ובשמחה רבה, כמו שכתוב, עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה. בפחד וברעד נמליכך עלינו, אחד יחיד ומיוחד, עד שנוזפה על-ידי היראה הקדושה להמשיך חסד גדול מאתך עלינו. ונוזפה על-ידי-זה להמשיך שפע גדולה ופרנסה טובה בהרחבה גדולה, בלי שום יגיעה ובלי שום עסק ומלאכה כלל, רק אתה לבד תכלכלנו בלי שום עשייתנו כלל. ולא נצטרך לעשות שום עסק ולא שום מלאכה ומשא ומתן, ולא לחשב שום מחשבה בשביל פרנסה, רק בחסדך הגדול לבד תחיינו ותתן לנו כל צרכינו מאתך לבד. ונוזפה שתהיה מלאכתנו נעשית על-ידי אחרים, ויקים בנו מקרא שכתוב, ועמדו זרים ורעו צאנכם ובני נכר אפריכם וכרמיכם, ואתם כהני ה' תקראו משרתי אלהינו יאמר לכם, כי אתה יודע, כי צרכינו הם רבים מאד, ואפלו ההכרחיות לבד הם רבים מאד, אכילה ושתיה ומלבושים ודירות, וצרכי

מצוה לתן צדקה וגמילות חסדים, ושכר למוד, ושאר הצטרכות ההכרחיים, אשר יכולים חס ושלום לבלות הימים על ההכרחיות לבד. אנא ה', שמרנו והצילנו מזה, ונבנו להרבות בצדקה תמיד, עד שנוזכה בזכות הצדקה להמשיך חסד גדול עלינו, ויקים מקרא שכתוב, עולם חסד יבנה. ותקים העולם בחסדך לבד, בלי אתערותא דלתתא כלל, ולא נצטרך לעשות שום עסק ולא שום מלאכה ומשא ומתן בשביל פרנסה. וכשם שבראת עולמך בחסדך הטוב לבד, בלי אתערותא דלתתא כלל, בן תשפיע עלינו חסדך ותתן לנו כל פרנסותינו וכל צרכינו מאתך לבד בלי עשייתנו כלל, למען נוזכר להיות פנויים מפל עסק, ולעסק רק בתורה ותפלה ומצות ומעשים טובים, ולא ניגע לריק ולא נלד לבהלה. ונוזכר להיות ברצונך הטוב באמת, ותגלה הרצון בעולם ותחזק את אמונת הרצון בחזק גדול, ותבטל כל הספקות, ולא יהיה כח למצח הנחש להטיל שום ספק ברצון חס ושלום, רק בלם ידעו אותך למקטנם ועד גדולם, ויכירו בלם כח מלכותך, וידעו הכל בידיעה חזקה ונכונה, בלי שום ספק כלל, שהכל מתנהג רק ברצון הבורא לבד יתברך שמו לנצח. וכמצביה עבד בחיל שמיא ודירי ארעא, ולא איתי די ימחא בידה ויאמר לה מה עבדת:

ה

ותרחם ברחמיך הרבים על כל הנפשות מעמך בית-ישראל, אשר כבר נפלו ונלכדו ברשת חכמת הטבע הרעה והמרה מאד, ותוציאם משם לשלום. ותאיר עליהם ברחמיך הרבים, הארת הרצון, ויתודע להם האמת במקום שהם, שאין שום חיוב הטבעי כלל, רק הכל מתנהג ברצונך הקדוש לבד, ויפרחו ממצודתם לשלום. ומעתה תרחם עלינו ועל זרענו ועל כל עמך ישראל, ותשמרנו ותצילנו בלנו שלא יהיה נלכד שום אחד מישראל בחכמת הטבע חס ושלום, כי אין לנו על מי להשען כי אם על אבינו שבשמים, כמו שכתוב, לולי ה' שהיה לנו יאמר- נא ישראל. לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם. אזי חיים בלעוננו בחרות אפם

בְּנוּ. אִזֵּי הַמַּיִם שֶׁטְפוּנוּ נִחְלָה עֵבֶר עַל נַפְשֵׁנוּ. אִזֵּי עֵבֶר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַיּוֹדֵנִים.
 בְּרוּךְ ה' שֶׁלֹּא נִתְּנָנוּ מֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם. נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלָמָה מִפֶּחַ יוֹקָשִׁים, הַפֶּחַ נִשְׁבֵּר
 וְאֲנַחְנוּ נִמְלָטָנוּ. עֲזָרְנוּ בְּשֵׁם ה' עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. עֲזָרְנוּ כִּי עָלֶיךָ נִשְׁעָנָנוּ, וְאֲנַחְנוּ
 לֹא נִדְעַע מַה נַּעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ:

וּבְרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים תִּמְשִׁיךְ רַפּוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ וּלְכָל מַכְאוּבֵינוּ וּלְכָל
 מַכּוֹתֵינוּ, וּתְרַפֵּא כָּל מַכּוֹת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל תְּקוּנֵי רַפּוּאוֹתֵיהֶם בְּגִשְׁמִיּוֹת
 וּבְרוּחָנֵינוּ. וּבִזְכוּת וְכַח הַצְּדָקָה תִּרְחַם עַל כָּל חוֹלֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ
 עֲלֵיהֶם מַכּוֹתֶיךָ בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, וְתַעֲזֹר לָהֶם שִׁיְהִיוּ נִפְתָּחִין פִּי כָּל הַמַּכּוֹת,
 וְתִמְשִׁיךְ וְתוֹצִיא כָּל הַקְּלֻקְלוּיִם וְכָל הַלַּחֲוֹת רַעוֹת וְכָל הַדָּמִים הַעֲכוּרִים וְהַמְקַלְקְלִים
 מִתּוֹךְ כָּל מַכּוֹת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, בְּזְכוּת הַצְּדִיקִים הָאֱמֵתִיִּים הַזְּקֵנִים שֶׁבְּקִדְשָׁה אֲשֶׁר
 קָנִינוּ חֲכָמָה הָאֱמֵתִית. וּבִזְכוּת קִדְשֵׁי הַשָּׁלֵשׁ רִגְלִים מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ, שֶׁהֵם
 קוֹרְאִין וּמְגַלִּין אֶת הַרְצוֹן, עַל־יְדֵי־זֶה נִזְכָּה לְטַהֵר וּלְכַבֵּס וּלְהַדִּיחַ אֶת כָּל הַדָּמִים,
 עַד שִׁיְהִיוּ כָּל הַדָּמִים זָכִים וְצַחִים וְטַהוּרִים, לְמַעַן יוּכְלוּ כָּל הַדָּמִים שֶׁבְּכָל רַמ"ח
 אַבְרֵינוּ וּשְׁס"ה גִּידֵינוּ לְסַבֵּב סְבוּבָם וְהַלּוּכָם כְּסֹדֵר בְּמַהֲרֵי רַגְלֵי כְּרָאוּי לָהֶם
 בְּאֵמֶת, וְתִמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ חֶסֶד גָּדוֹל מֵאֲתָךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכָּה שִׁיִּסְגֵּר פִּי כָּל הַמַּכּוֹת
 וְכָל נִגְעֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, בְּאִפְּן שֶׁנִּזְכָּה כָּלְנוּ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְרַפּוּאָה
 שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם לְכָל מַכּוֹתֵינוּ, כִּי אִין אָנוּ סוּמְכִים עַל שׁוּם רַפּוּאָה וְסִבָּה בְּדַרְךְ
 הַטֶּבֶע כְּלָל, כִּי אִם עָלֶיךָ לְכַבֵּד אָנוּ נִשְׁעָנִים, וְלְרַפּוּאוֹתֶיךָ אָנוּ מְקוּיִם וּמְיֻחָלִים, כִּי
 אַתָּה רּוֹפֵא לְשִׁבּוּרֵי לֵב וּמַחְבֵּשׁ לְעַצְבוֹתֶם. רַפֵּא נָא אֶת כָּל מַכּוֹתֵינוּ בְּכָל הַפְּחִינּוֹת
 בְּגִשְׁמִיּוֹת וְרוּחָנֵינוּ, כִּי אֵל מְלֹךְ רּוֹפֵא נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אַתָּה:

מֵלֵא רַחֲמִים, זּוֹרַע צְדָקוֹת, מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת, בּוֹרֵא רַפּוּאוֹת, עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה לְמַעַן
 שְׁמֶךָ, וּמֵלֵא כָּל מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ לְטוֹבָה בְּרַחֲמִים. עוֹשֵׂה צְדָקוֹת עִם כָּל בֶּשֶׂר וְרוּחַ לֹא
 כְּרַעוּתֵנוּ תִּגְמָלָנוּ. עֲזָרְנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ וְזַכֵּנוּ בְּזְכוּת הַצְּדִיקִים הָאֱמֵתִיִּים, בְּזְכוּתֶם וְכַחֵם
 תִּמְשִׁיךְ וְתֵאֵיר עֲלֵינוּ הָאֶרֶץ הַרְצוֹן הָעֲלִיּוֹן, הָאֶרֶץ רַעוּא דְרַעוּי, רַצוֹן שֶׁבְּרַצוֹנוֹת.

וּנְזָכָה לְקַשֵּׁר כָּל הַרְצוּנוֹת שֶׁבְעוֹלָם לְשֶׁרֵשׁ הַרְצוֹן, עַד שְׁנֹזְכָה כְּלָנוּ לְהֵאֲמִין
 בְּאִמוּנָה שְׁלֵמָה וְחֻזְקָה וְנִכְוֵנָה שֶׁהַכֹּל בְּרִצּוֹנְךָ לְבָד, וְלִכְסֶפְךָ וְלִהְשִׁתּוֹקֵךְ וְלִהְתַּנְגַּעְנֵעַ
 תְּמִיד לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְלַעֲבוֹדָתְךָ בְּאֵמֶת, בְּרִצּוֹן תְּקִיף וְחֻזֵק וְאִמִּיץ בְּאֵמֶת לְאֵמֶתוֹ
 בְּרִצּוֹנְךָ הַטּוֹב כֹּל יְמֵי חַיֵּינוּ לְעוֹלָמִי עַד וּלְיִצְחַח נְצָחִים, עַד שְׁנֹזְכָה לְבֹא לְשִׁמְחָה
 גְּדוֹלָה וְחֻדוּהַ רַבָּה וְעֲצוּמָה עַל-יְדֵי רִצּוֹנְנוּ וְכוֹסֵפְנוּ הַחֻזֵק לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל בְּאֵמֶת.
 וְתַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ שְׂמֵחַת יוֹם טוֹב קִדְשׁ תְּמִיד, וְנֹזְכָה לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה תְּמִיד, וְלַעֲבֹדְךָ
 בְּאֵמֶת בִּירְאָה וּבִאֱהָבָה וּבְשִׁמְחָה וְחֻדוּהַ, וְיִקְיָם בְּנוּ מֵהֵרָה מִקְרָא שְׂפָתוֹב, בְּשִׁמְךָ
 יִגִּילוֹן כֹּל הַיּוֹם וּבְצִדְקָתְךָ יְרוֹמוּ. כִּי תַפְאֶרֶת עֲזָמוּ אֶתְּךָ וּבְרִצּוֹנְךָ תִּרְוִם קְרִינְנוּ. כִּי
 לִיהוָה מִגִּנְנוּ וְלִקְדוּשׁ יִשְׂרָאֵל מִלְּכָנוּ. חוּס וְחַמַּל נָא עָלֵינוּ וְזַכְנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים
 לְבֹא מֵהֵרָה לְכֹל מָה שֶׁבִקְשָׁנוּ מִלְּפָנֶיךָ. בְּצִדְקָתְךָ תַצִּילֵנִי וּתְפַלְּטֵנִי הַטָּה אֱלֹי אֲזַנְךָ
 וְהוֹשִׁיעֵנִי. וְאֲנִי תְּמִיד אֵיחָל וְהוֹסֵפְתִי עַל כָּל תְּהִלָּתְךָ. כִּי יִסְפַּר צִדְקָתְךָ כֹּל הַיּוֹם
 תְּשׁוּעָתְךָ כִּי לֹא יִדְעָתִי סִפְרוֹת. אֲבֹא בְּגִבּוֹרוֹת ה' אֱלֹקִים, אֲזִכִּיר צִדְקָתְךָ לְבָדְךָ.
 אֱלֹקִים לְמַדְתֵּנִי מִנְעוּרֵי וְעַד הַנְּהָ אֲגִיד נִפְלְאוֹתֶיךָ. וְגַם עַד זְקֵנָה וְשִׁיבָה אֱלֹקִים אֵל
 תַּעֲזֹבֵנִי, עַד אֲגִיד זְרוּעֶיךָ לְדוֹר לְכֹל יָבוֹא גְבוּרָתְךָ. וְצִדְקָתְךָ אֱלֹקִים עַד מְרוֹם אֲשֶׁר
 עָשִׂיתָ גְדֻלוֹת אֱלֹקִים מִי כְמוֹךָ. אֲשֶׁר הִרְאִיתֵנִי צְרוֹת רַבּוֹת וְרַעוֹת, תָּשׁוּב תַחֲיִינִי
 וּמִתְהַמּוֹת הָאָרֶץ תָּשׁוּב תַעֲלֵנִי. תִּרְכַּב גְּדֻלָּתִי וְתִסַּב תִּנְחַמְנִי. גַּם אֲנִי אֹדְךָ בְּכָל נֶכֶל
 אֵמֶתְךָ אֱלֹהֵי אֲזַמְרָה לְךָ בְּכַנּוֹר קְדוּשׁ יִשְׂרָאֵל, תִּרְנְנָה שְׂפָתֵי כִּי אֲזַמְרָה לְךָ וּנְפִשִׁי
 אֲשֶׁר פָּדִיתָ. גַּם לְשׁוֹנֵי כָּל הַיּוֹם תִּהְיֶה צִדְקָתְךָ כִּי בִשׁוּ כִּי חָפְרוּ מִבְּקִשֵׁי רַעְתִּי. יִהְיוּ
 לְרִצּוֹן אִמְרֵי-כִּי וְהִגִּיזוּן לְבִי לְפָנֶיךָ ה' צוּרֵי וְגוֹאֲלֵי:

הצעת דברים בסדר הלימוד בספר ליקוטי הלכות

נכתב ע"י אחד מאנ"ש

בדרך כלל הלימוד ליקוטי הלכות הוא בסדר רגיל - ללמוד את הספרים לפי הסדר דף אחר דף, וגם כשלומדים הלכות על פי תורה מסוימת, לומדים אותם לפי הסדר של ספרי ליקוטי הלכות אורח חיים יורה דעה וכו'.

והגם שכל לימוד בליקוטי הלכות הוא בוודאי יקר מאד, אך כשמתבוננים במבנה הספר מגלים שיש לו בעצם סדר אחר מכפי שזה סודר בדפוס, כלומר: כשמוהרנ"ת חידש את חידושו הוא לא חידש אותם כפי הסדר שבהם הם הודפסו, הלכה א' על השכמת הבוקר ואח"כ הלכה ב' על השכמת הבוקר וכו', אלא הוא חידש את חידושו על סדר השולחן ערוך בכמה מחזורים, בתחילה הלכה א' על כל שולחן ערוך, ואחרי שסיים הלכה א' הוא התחיל שוב מחזור חדש ולכתוב הלכה ב' על כל הלכות שולחן ערוך, וכמו שרואים שבכל ענין יש הלכה א' ואחר כך הלכה ב' וכו', ובדרך כלל הלכה א' היא ממחזור א, והלכה ב' היא ממחזור ב' וכו'. ומכיוון שהספר מיוסד על השולחן ערוך, לכן סידר מוהרנ"ת שבכל ענין ילמדו קודם את חידושו ממחזור א' ואחר כך ממחזור ב' (חוץ מהלכה הפותחת את הספר שהיא ממחזור ג' שמוהרנ"ת הקדימה כדי לפתוח בתורה רפ"ב).

והנה מוהרנ"ת כותב בהקדמתו שחידושו הם ביאורים על התורות של רבינו, ולפי זה יוצא שלולי שרבינו ציווה עליו שחידושו יהיו על סדר השולחן ערוך, היו חידושו מסודרים על התורות, דהיינו כמו שכעת יש בכל ענין, הלכה א' ואחר כך הלכה ב' וכו', כך היה יכול להיות כגון על תורה א, דרוש א' ואחר כך דרוש ב' וכו'.

לכן אף שמהסדר שסידר מוהרנ"ת בדפוס הוא קודם את הלכה א' ואחר כך את הלכה ב' וכו', אבל כשלומדים את כל הלכות על פי תורה מסוימת, רצוי מאוד ללמוד קודם את חידושו המוקדמים ואחר כך את חידושו המאוחרים, ויש בזה הרבה תועלת ונציין זאת בקצרה (ואי"ה יורחב במקום אחר).

בחידושים שעל התורות מכיון שהם מיוסדים על אותה תורה יש קשר בין הלכות, ואם לומדים אותם כפי הסדר שמוהרנ"ת חידשם, מרגישים יותר את נועם התרחבות חידושו, היינו שמתחילים מההלכה הראשונה שחידש מוהרנ"ת על אותה התורה והיא בדרך כלל קצרה, ואחר כך להלכה הבאה אחריה שהיא מתחילה להתארך ולהאיר ולחזק יותר.

גם מצוי שמוהרנ"ת מציין לדברים שחידש בהלכות הקודמים, ובעיקר כשלוּמדים בצורה זו יכולים יותר לעיין מהיכן מוהרנ"ת ראה את חידושו בתוך התורה, כי מה שמבאר באריכות בהלכה מוקדמת יכול להיכלל בקיצור בהלכה מאוחרת.

וגם וכשיוודעים גם את זמנם כתיבתם, יכולים להתחבר ולהתקשר יותר למוהרנ"ת האיך ובאיזה מצבים כתבם וחידשם, וזאת ניתן לראות גם בעיון בשאר כתביו שבאותה העת כגון ימי מוהרנ"ת ועלים לתרופה.

וכמה עלינו להודות לה' שאנ"ש היקרים החיים עמנו היום מצאו בעמלם הרבה מסדר ההלכות שכתב מוהרנ"ת, זה התחיל בבעל הספר 'באש ובמים', שבסוף ספרו הביא סדר של הלכות משוער להלכות של שנותיו המאוחרות של מוהרנ"ת, ואחריו עלה בקודש בעל מערכת 'שיבולים', שהצליח בעמלו לסדר יותר וגם למצוא סדר בהלכות הראשונות, והוא נוהג עמנו בטובת עין לתת לנו את סדר ההלכות שעל התורה לפי סדר כתיבתם. לכן מכיון שהצענו זאת לכמה מאנשי שלומינו שלמדו בתורה הזמנית בצורה זו, ומצאו טעם חדש בלימוד הליקוטי הלכות לכן אנו מציעים את סדר זמן כתיבתם על תורה ב' תנינא, שכל הרוצה ללמוד בצורה זו יוכלו בנקל לדעת את זמן כתיבתם.

וזה סדר זמן כתיבת ההלכות שעל תורה ד תנינא

- ענין ברכת שהחיינו ג - אחר שבועות תקסט
- מנחה ב - סיון תקסט
- שבת ב - קיץ תקסט
- גילוח ב - אדר תקעא
- תרומות ומעשרות ב - חורף תקעב
- ענין קדיש - תמוז תקעד
- חול המועד ג - אלול תקעה
- דגים ג - קיץ תקעו
- כלי היין א כסלו תקעז
- ערב ג - אב תקעח - תשרי תקעט
- שומר שכר ב - כסלו תקפ
- קריאת התורה ד - אייר תקפא
- פדיון בכור ד - חורף תקפז
- ר"פ תפילה ו שבברכת השחר ה - קיץ תרב

ארבעה יסודות בהליכה עם התורה

א. לימוד התורה והלכות והמפרשים כל אחד כפי דרגתו ודרגת עיונו "כי הוא מילתא דשוויהו לכולהו" (הקדמת ליקו"מ).

"אמר שטוב לקבוע לעצמו שני שעורים ללמד ספרי הקדושים, שעור אחד פשוט ללמד במהירות הרבה מאד כדי שיהיה שגור בפיו בעל-פה, ושעור אחד ללמד בעיון גדול כי יש עמקות גדול ונפלא בספרי" (חיי מוהר"ן שמו).

ב. תפילה - לעשות מהתורה תפילות הן באמירת התפילה שייסד מוהרנ"ת, והן בהתבודדות ושפיכת ליבו וענינו על פי התורה.

"רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה הַזֵּהִיר אֹתֵנוּ כִּמָּה פְּעָמִים, כִּכְמָה מִיָּנִי לְשׁוֹנוֹת, לְעִשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת. וְאָמַר, שְׁנַעֲשֵׂה מִזֶּה שְׁעֵשׂוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעַלְהָ. וְאָמַר, שְׁעַדְדֵנוּ לֹא עָלוּ שְׁעֵשׂוּעִים כְּאֵלֶּה לְפָנָי הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ כִּמוֹ אֵלֹהֵי הַשְּׁעֵשׂוּעִים שְׁנַעֲשִׂים מִתְּפִלוֹת אֵלֹהֵי שְׁעֵשׂוּעִים מִן הַתּוֹרוֹת" (הקדמת ליקוטי תפילות).

"מְכַלֵּל דְּבָרָיו הַבְּנוּנוּ, שְׁעָקַר כּוֹנְתוֹ הֵיטָה בְּפִשְׁטוֹת, שְׁנִשְׁתַּדֵּל לְעֵין בְּתוֹרוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת וְהַנּוֹרְאוֹת שֶׁגִּלָּה לָנוּ לְהַבִּין וּלְהַשְׁכִּיל כּוֹנְתָה אֹתָהּ הַתּוֹרָה לְמַעֲשֵׂהָ. וְנִחְשַׁב דְּרַכְּנוּ כִּמָּה אָנוּ רְחוּקִים מֵאֵלֹהֵי הַדְּבָרִים הַמְּזַכְרִים בְּכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה, וְנִתְפַלֵּל וְנַעֲתִיר לַשָּׁם בְּרַבּוּי הַפְּצָרוֹת וּבִקְשׁוֹת וְתַחֲנוּנִים שֶׁיִּרְחַם עָלֵינוּ וְיִזְכְּנוּ, וְיִקְרְבֵנוּ בְּרַחֲמָיו הַמְּרַבִּים, שְׁנִזְכֶּה לְקַיֵּם כָּל מַה שֶׁנֶּאֱמַר שָׁם בְּאֹתָהּ הַתּוֹרָה, וְנִשְׁפָּךְ שִׁיחֵנוּ לְפָנָי הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַדְּבָרִים הַנֶּאֱמָרִים שָׁם, שְׁנִזְכֶּה לְקַיֵּם וּלְהַגִּיעַ אֵלֵיהֶם בְּשִׁלְמוֹת" (שם).

ג. קיום - עיקר מטרת הלימוד צריך להיות מה יכול להוציא לעצמו עצות ועובדות שיוכל לקיים את מה שגילה רבינו ז"ל בתורה זו הן מה שגילה בפנים התורה והן עצות חדשות המסתתרות בעמקי קשרי התורה.

"עָקַר כּוֹנְתוֹ הַקְּדוֹשָׁה הוּא פְּרוּשׁ הַפְּשׁוּט שֶׁבְּכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה, כִּי לֹא הַמְדַרְשׁ הוּא הָעָקַר אֲלָא הַמַּעֲשֵׂה כְּמַבְאָר כְּבָר כִּמָּה פְּעָמִים. שֶׁכָּל עָקַר כּוֹנְתוֹ הַקְּדוֹשָׁה

בְּכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה שְׁגָלָה. וּבְכָל דְּבוּר וְדְבוּר שִׁיִּצָּא מִפִּי הַקְּדוֹשׁ הַכֹּל הִיָּה רַק
בְּשִׁבִיל לְזִכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְהַבְיֵאֵם לַיְדֵי מַעֲשֵׂה יִשְׂרָאֵל. לְרַמּוֹז לָהֶם מִרְחוּק
וּמִקְרֹב לְהוֹרֹת לָהֶם עֲצוֹת וְתַחֲבוּלוֹת. עֲמֻקּוֹת וּנְפִלְאוֹת. לְהִתְקַרֵּב לַהֲשֵׁם
יְתַבְרַךְ מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא” (הקדמת מוהרנ”ת לליקו”מ).

ד. הליכה - לילך ולחיות עם התורה במשך כל היום עד שכל עבודת ה' ברוחניות
ובגשמיות יאיר על פי מה שנאמר בתורה

”דָּבַר עֲמָנוּ כַּמָּה פְּעָמִים שֶׁרְצוֹנוּ חֶזֶק מְאֹד שְׁגָלָה עִם הַתּוֹרוֹת שְׁגָלָה. דִּהְיִנוּ
לִילָךְ תַּחֲלָה אֵיזָה זְמַן עִם תּוֹרָה פְּלוֹנִית בְּעֶרְךָ ב' או ג' חֲדָשִׁים, דִּהְיִנוּ שִׁיְהִי כָּל
עֲבוֹדָתוֹ וְהַלּוֹכוֹ בִּירָאת ה' עַל פִּי הַנְּאֻמָּר בְּאוֹתָהּ הַתּוֹרָה, וְכָל תַּפְלָתוֹ וְשִׁיחָתוֹ
יִהְיֶה לְזִכּוֹת לְהַגִּיעַ לָמָּה שֶׁנְּאֻמָּר בְּאוֹתָהּ הַתּוֹרָה” (שיחות הר”ן רצז).

”כִּי כָּל יִשְׁעוֹ וְכָל חֲפָצוֹ וְכָל מַגְמָתוֹ שֶׁתִּזְפוּ לִילָךְ עִם דְּבָרָיו, הִיָּנוּ לְקִיָּמָם כַּפְּשׁוּטָם,
וּלְהַבִּין דְּבַר מֵתוֹךְ דְּבַר, וְלִמְצָא לְעֲצָמוֹ עֲצוֹת בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר
עַל הָאָדָם בְּכָל עֵת וּזְמַן בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה, בְּשִׁכְבוֹ וּבִקְוִמוֹ, וּבִלְכָתוֹ בַּדֶּרֶךְ, בַּיּוֹם נְעוּרָיו,
וּבַיּוֹם בְּחַרְוֹתוֹ וּבַיּוֹם זְקֻנָתוֹ מִתַּחֲלָתוֹ וְעַד סוּפוֹ. הֵן בִּינוּ לְבֵין עֲצָמוֹ, הֵן בְּהִנְהַגְתוֹ עִם
בֵּיתוֹ וְאַשְׁתּוֹ וּבָנָיו, וּבְהִנְהַגְתוֹ עִם בְּנֵי אָדָם הַקְּרוֹבִים וְהַרְחוּקִים הָאוֹהֲבִים וְהַשׁוֹנְאִים
חֶסֶד וְשָׁלוֹם וְכוּ' וְכוּ', אֵין דְּבַר וְאֵין עֲנָן שְׁלֵא נֹכַח לְהוֹצִיא וְלִמְצָא לְעֲצָמָנוּ עֲצוֹת
נְכוֹנוֹת וּדְרָכִים יִשְׂרָיִם בְּכָל דְּבַר אֵיךְ שֶׁהוּא, בְּבַחֲיַנֵּת יְרִידָה חֶסֶד וְשָׁלוֹם וּבַחֲיַנֵּת
עֲלִיָּה, בְּכָל מִיָּנִי דְרָגוֹת וְעֲנִיָּנִים שֶׁהָאָדָם עוֹמֵד בָּהֶם.” (עלים לתרופה קס”א).

הלימוד התפילה הקיום והליכה בתורתיו הקדושים הוא לקבל את אור רבינו

הקדוש השורה על אנפי תורתו

”צָרִיכִין לְחַפֵּשׂ אֶת הַצְּדִיק הָאֵמֶת תְּמִיד אֶפְלוּ הַמְּקַרְבִּין אֵלָיו, מִכָּל שָׁפָן אַחַר
הַסְּתַלְקוֹת לְעֵלָא וְלְעֵלָא, צָרִיכִין לְחַפֵּשׂוּ וּלְבַקְשׁוּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר לְסַלֵּס וּלְחַפֵּשׂ
בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה וְלִילָךְ בְּדַרְכָּיו וְאוֹרְחוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים, וּלְבַקְשׁוּ וְלְהִתְחַנֵּן
הַרְבֵּה לְפָנָיו ה' יְתַבְרַךְ עַד שִׁיּוֹרֵד דְּמַעוֹת הַרְבֵּה עַד שִׁישְׁפַּךְ לְבוֹ כַּמִּים לְפָנָיו
ה' עַד שִׁיִּזְכֶּה לְמַצָּא וְלְהַשִּׁיג פְּנִימִיּוֹת כּוֹנֵנֵת תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת
הַצְּדִיק בְּעֲצָמוֹ” (שלוחין ה')

לוח לימודים מומלץ ללומדי התורה הזמנית - תורה ד תנינא, מחולק לימים לתועלת הלומדים

חודש אדר

ציון בדף הספר	לימוד תורה ד חלק שני		יום בשבוע	יום בחודש
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ז	א
דף ו.ו	טור 5	ליקו"מ	א	ב
דף ו.	טור 6	ליקו"מ	ב	ג
דף ו:	טור 7	ליקו"מ	ג	ד
דף ו:	טור 8	ליקו"מ	ד	ה
דף ז.	טור 9	ליקו"מ	ה	ו
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ו	ז
מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ז	ח
דף ז.	טור 10	ליקו"מ	א	ט
דף ז:	טור 11	ליקו"מ	ב	י
דף ה.	טור 1 - 2	ליקו"מ פעם שלישי	ג	יא
דף ה:	טור 3 - 4	ליקו"מ	ד	יב
דף ו.	טור 5 - 6	ליקו"מ	ה	יג
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ו	יד
מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ז	טו
דף ו:	טור 7 - 8	ליקו"מ	א	טז
דף ו.	טור 9 - 10	ליקו"מ	ב	יז
דף ו:	טור 11	ליקו"מ	ג	יח
דף ה.	טור 1 - 2	ליקו"מ פעם רביעי	ד	יט
דף ה:	טור 3 - 4	ליקו"מ	ה	כ
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ו	כא
מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ז	כב
דף ו.	טור 5 - 6	ליקו"מ	א	כג
דף ו:	טור 7 - 8	ליקו"מ פעם שניה	ב	כד
דף ז.	טור 9 - 10	ליקו"מ	ג	כה
דף ז:	טור 11	ליקו"מ	ד	כו
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ה	כז
מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ו	כח
מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ז	כט

חודש שבט

ציון בדף הספר	לימוד תורה ד חלק שני		יום בשבוע	יום בחודש
				א
				ב
				ג
				ד
				ה
				ו
				ז
				ח
				ט
				י
דף ה.	טור 1	ליקו"מ	א	יא
דף ה.	טור 2	ליקו"מ	ב	יב
דף ה:	טור 3	ליקו"מ	ג	יג
דף ה:	טור 4	ליקו"מ	ד	יד
דף ו.	טור 5	ליקו"מ	ה	טו
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ו	טז
מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ז	יז
דף ו.	טור 6	ליקו"מ	א	יח
דף ו:	טור 7	ליקו"מ	ב	יט
דף ו:	טור 8	ליקו"מ	ג	כ
דף ו:	טור 9	ליקו"מ	ד	כא
דף ז.	טור 10	ליקו"מ	ה	כב
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ו	כג
מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ז	כד
דף ז:	טור 11	ליקו"מ	א	כה
דף ה.	טור 1	ליקו"מ פעם שניה	ב	כו
דף ה.	טור 2	ליקו"מ	ג	כז
דף ה:	טור 3	ליקו"מ	ד	כח
דף ה:	טור 4	ליקו"מ	ה	כט
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ו	ל

חודש ניסן

ציון	לימוד תורה ד' חלק שני	יום בשבוע	יום בחודש
בדף הספר			
קיצור ליקוטי מוה"ר"ן			
ליקוטי הלכות	קריה"צ ד	עמוד קנד: - קנה.	א
ליקוטי הלכות	קריה"ת ד	כרך ב עמוד קסז	ב
ליקוטי הלכות	קדיש	מנחה ב	ג
ליקוטי הלכות	קדיש	עמוד קפד.	ד
ליקוטי הלכות	עמוד קנג: - קנד.	עמוד קפד: - קפה.	ה
חזרה על כל הנלמד בשבוע			
מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			
			ו
			ז
ליקוטי הלכות	קדיש	עמוד קנד: - קנה.	א
ליקוטי הלכות	שהחיינו - מנחה ב	עמוד קפד.	ב
ליקוטי הלכות	מנחה ב	עמוד קפד: - קפה.	ג
ליקוטי הלכות	שבת ב	כרך ג	ד
	עמוד א: - עמוד ב.		
ליקוטי הלכות	חזה"מ ג	כרך ג דף קפג	ה
			ו
			ז
חזרה על כל הנלמד בשבוע			
מומלץ ללמוד יקרא דשבתא אבן הלכות נט"י המבאר כל עניני פסח ע"פ התורה			
ליקוטי הלכות	חזה"מ ג	דף קפד	א
ליקוטי הלכות	דגים ד	כרך ד	ב
		דף עב	
ליקוטי הלכות	דגים ג	דף עג	ג
ליקוטי הלכות	דגים ג	עמוד עד.	ד
ליקוטי הלכות	חזה"מ ג	דף קפד	ה
חזרה על כל הנלמד בשבוע			
מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			
			ו
			ז
ליקוטי הלכות	כלי היין א	דף קעא	א
ליקוטי הלכות	כלי היין א	דף קעב	ב
ליקוטי הלכות	כלי היין א	דף קעג	ג
ליקוטי הלכות	כלי היין א	עמוד קעד	ד
ליקוטי הלכות	גילוח ד	עמוד רכה: - רכו.	ה
חזרה על כל הנלמד בשבוע			
מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			
			ו
			ז
ליקוטי הלכות	פדיון בכור ד	כרך ה דף רט	א
ליקוטי הלכות	פדיון בכור ד	כרך ה דף רט	ב

חודש אייר

ציון	לימוד תורה ד' חלק שני	יום בשבוע	יום בחודש
בדף הספר			
ליקוטי הלכות	תרומות מעשות ג	ג	א
ליקוטי הלכות	ערב ג	ד	ב
ליקוטי הלכות	ערב ג	ה	ג
חזרה על כל הנלמד בשבוע			
מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			
			ו
			ז
ליקוטי הלכות	ערב ג	א	ו
ליקוטי הלכות	ערב ג	ב	ז
ליקוטי הלכות	ערב ג	ג	ח
ליקוטי הלכות	ערב ג	ד	ט
ליקוטי הלכות	ערב ג	ה	י
			יא
			יב
ליקוטי הלכות	ערב ג	א	יג
ליקוטי הלכות	ערב ג	ב	יד
ליקוטי הלכות	ערב ג	ג	טו
ליקוטי הלכות	ערב ג	ד	טז
ליקוטי הלכות	ערב ג	ה	יז
חזרה על כל הנלמד בשבוע			
מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			
			ו
			ז
ליקוטי הלכות	ערב ג	א	כ
ליקוטי הלכות	ערב ג	ב	כא
ליקוטי הלכות	שומר שכר ב	ו	יח
ליקוטי הלכות	שומר שכר ב	ד	כג
ליקוטי הלכות	שומר שכר ב	ה	כד
חזרה על כל הנלמד בשבוע			
מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			
			ו
			ז
ליקוטי הלכות	שומר שכר ב	א	כו
ליקוטי הלכות	שומר שכר ב	ב	כז
חזרה על כל הנלמד בשבוע			
מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			
			ו
			ז
פרפראות לחכמה			

חודש סיון

ציון	לימוד תורה ד' חלק שני	יום בשבוע	יום בחודש
	פרפראות לחכמה	ד	א
	פרפראות לחכמה	ה	ב
	חזרה על כל הנלמד בשבוע	ו	ג
	מומלץ ללמוד יקרא דשבתא. וכמוכן התורה שנאמרה בשבועות, וכן הלכות ערב ג' מאות לד'	ז	ד
		א	ה
		ב	ו
	פרפראות לחכמה	ג	ז
	פרפראות לחכמה	ד	ח
	פרפראות לחכמה	ה	ט
		ו	י
		ז	יא
		א	יב
		ב	יג
		ג	יד
		ד	טו
		ה	טז
		ו	יז
		ז	יח
		א	יט
		ב	כ
		ג	כא
		ד	יח
		ה	כג
		ו	כד
		ז	כה
		א	כו
		ב	כז
		ג	כט

ציון עצמי

הליכה

לחשוב, להעמיק ולהפנים את דברי התורה ללב, וכן לקשר את כל החיי יום יום לתורה

קיום

לקיים את העצות למעשה (לפחות אחת מהעצות)

תפילה

אמירת תפילת מוהרנ"ת או התבודדות ע"פ התורה

לימוד

לימוד התורה או הלכות

חודש אדר

הליכה	קיום	תפילה	לימוד	יום בשבוע	יום בחודש
				ז	א
				א	ב
				ב	ג
				ג	ד
				ד	ה
				ה	ו
				ו	ז
				ז	ח
				א	ט
				ב	י
				ג	יא
				ד	יב
				ה	יג
				ו	יד
				ז	טו
				א	טז
				ב	יז
				ג	יח
				ד	יט
				ה	כ
				ו	כא
				ז	כב
				א	כג
				ב	כד
				ג	כה
				ד	כו
				ה	כז
				ו	כח
				ז	כט

חודש שבט

הליכה	קיום	תפילה	לימוד	יום בשבוע	יום בחודש
					א
					ב
					ג
					ד
					ה
					ו
					ז
					ח
					ט
					י
				א	יא
				ב	יב
				ג	יג
				ד	יד
				ה	טו
				ו	טז
				ז	יז
				א	יח
				ב	יט
				ג	כ
				ד	כא
				ה	כב
				ו	כג
				ז	כד
				א	כה
				ב	כו
				ג	כז
				ד	כח
				ה	כט
				ו	ל

חודש אייר

הליכה	קיום	תפילה	לימוד	יום בשבוע	יום בחודש
				ג	א
				ד	ב
				ה	ג
				ו	ד
				ז	ה
				א	ו
				ב	ז
				ג	ח
				ד	ט
				ה	י
				ו	יא
				ז	יב
				א	יג
				ב	יד
				ג	טו
				ד	טז
				ה	יז
				ו	יח
				ז	יט
				א	כ
				ב	כא
				ג	כב
				ד	כג
				ה	כד
				ו	כה
				ז	כו
				א	כז
				ב	כח
				ג	כט

חודש ניסן

הליכה	קיום	תפילה	לימוד	יום בשבוע	יום בחודש
				א	א
				ב	ב
				ג	ג
				ד	ד
				ה	ה
				ו	ו
				ז	ז
				א	ח
				ב	ט
				ג	י
				ד	יא
				ה	יב
				ו	יג
				ז	יד
				א	טו
				ב	טז
				ג	יז
				ד	יח
				ה	יט
				ו	כ
				ז	כא
				א	כב
				ב	כג
				ג	כד
				ד	כה
				ה	כו
				ו	כז
				ז	כח
				א	כט
				ב	ל

חודש סיון

הליכה	קיום	תפילה	לימוד	יום בשבוע	יום בחודש
				ד	א
				ה	ב
				ו	ג
				ז	ד
				א	ה
				ב	ו
				ג	ז
				ד	ח
				ה	ט
					י
					יא
					יב
					יג
					יד
					טו
					טז
					יז
					יח
					יט
					כ
					כא
					כב
					כג
					כד
					כה
					כו
					כז
					כח
					כט

הפיס הגדול

ללומדי התורה הזמנית

ההגרלה השבועית

300 ש"ח

3 זוכים ב100 ש"ח

תנאי ההצטרפות:

לימוד כל החומר השבועי לפי הלוח תמימי דרך (לא כולל יום שישי ושבת)
בחברותא או בלימוד בסדר עצמאי למשך שעה (התורה והלכות וביתר
המפרשים סביב התורה). + אמירת הליקוטי תפילות על התורה.
הלימוד בלי חברותא הזוכיה היא רק ב50%

*

ההגרלה החודשית

חודש שבט – שבת במירון (שווי 1000 ש"ח) כולל אש"ל מלא
חודש אדר – כרטיס טיסה (בשווי 300 דולר) לציון רביה"ק באומן
חודש ניסן – 1,000 ש"ח בשובר זכייה/כרטיספר
חודש אייר – כרטיס טיסה (בשווי 300 דולר) לציון רביה"ק באומן

תנאי ההצטרפות:

לימוד כל החומר החודשי לפי הלוח של תמימי דרך (לא כולל יום שישי
ושבת), או לימוד בסדר עצמאי למשך 5 שעות במשך כל החודש (התורה
והלכות וביתר המפרשים סביב התורה) + אמירת הליקוטי תפילות על התורה.

להרשמה ועדכונים: חייגו:

07.333.574.600

ניתן להירשם להגרלה על השבוע הקודם עד יום ראשון בערב
תוצאות ההגרלות יפורסמו בקו מידי שבוע
ההגרלות על דעת הנהלת הארגון ט.ל.ח.